

Holy Bible

Aionian Edition®

Dai Cangcim Kthai

Daai Chin Bible

Holy Bible Aionian Edition ®

Dai Cangcim Kthai

Daai Chin Bible

Language: Chin, Daai

Myanmar (Chin State, Kanpetlet, Matupi, Mindat, Paletwa)

Creative Commons Attribution 4.0 International, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 9/10/2025

Source copyright: Creative Commons Attribution 4.0

The Word for the World International, 2018

Formatted by Speedata Publisher 5.3.10 (Pro) on 12/3/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously and <https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language

Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>

Volunteer help and comments are welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Daai at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition ®* is the world's first Bible *un-translation!* What is an *un-translation?* Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of *eternal punishment*. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Daai at AionianBible.org/History

- 06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoa Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
- 10/20/24 - Gospel Primer handout format.
- 11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
- 01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
- 03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
- 06/21/25 - 468 translations now available in 230 languages.
- 09/01/25 - 538 translations now available in 291 languages.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

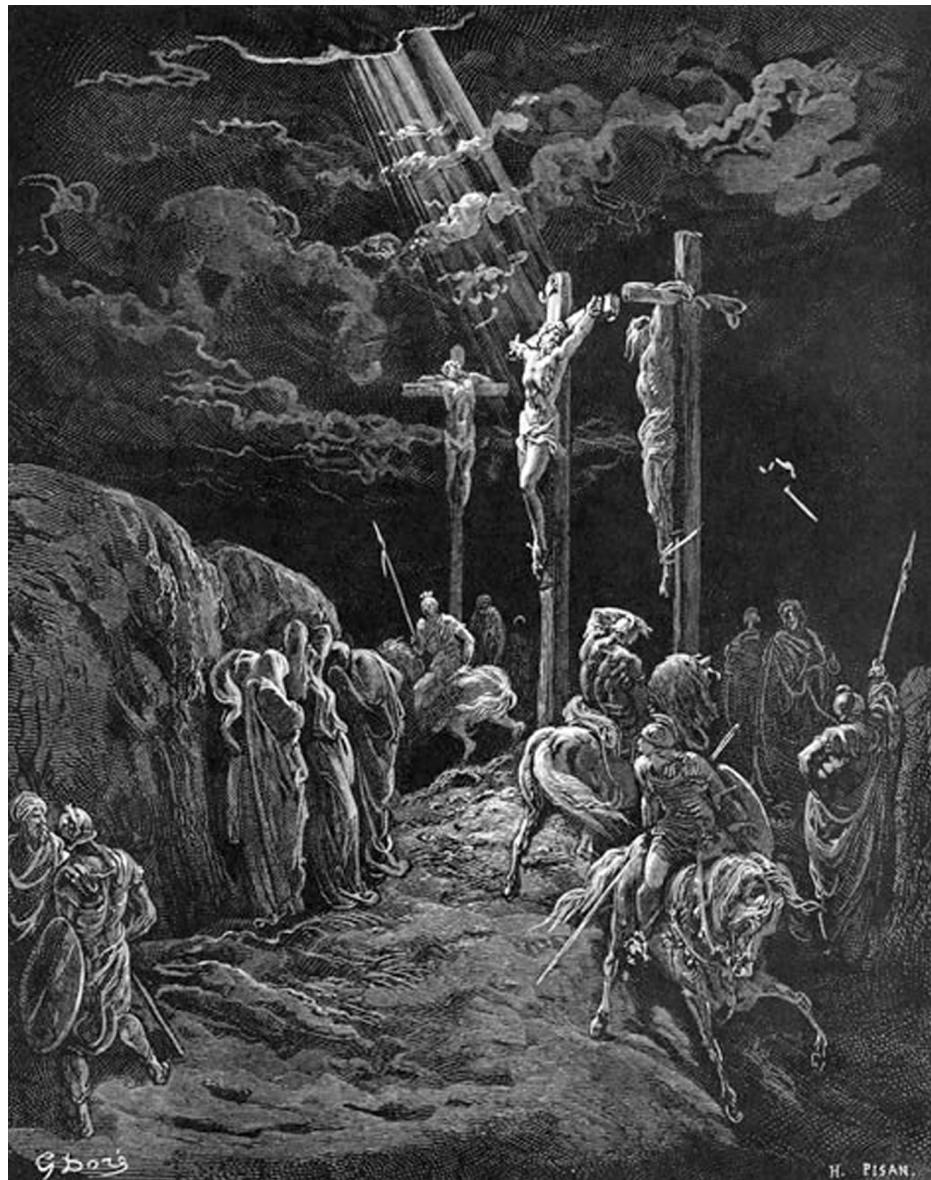
Mahte	1
Makuh	27
Luhka	44
Johan	71
Ngsäea Khut	92
Romah	119
1 Korintuh	131
2 Korintuh	143
Kalatih	151
Ephet	156
Philipih	160
Kolawte	163
1 Thesalonikah	166
2 Thesalonikah	169
1 Timoti	171
2 Timoti	174
Tihtuh	177
Philimon	179
Hebru	180
Jakuk	189
1 Pita	192
2 Pita	196
1 Johan	199
2 Johan	203
3 Johan	204
Judah	205
Malam Mdannak	206

APPENDIX

- Reader's Guide
- Glossary
- Maps
- Destiny
- Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

Jesuh naw, "Ka Pa aw, jah mhläta; i ami pawh am ksing hei ve u," a ti.

Acunüng, a suisak he cung kphawng u lü ami jah ngpaiei.

Luhka 23:34

Mahte

1 Hin cun Davita capa, Abrahama capa, Jesuh Khritawa ksawn tähnak cajina kyaki. **2** Abrahama ca Isak, Isaka ca Jakop, acunüng Jakop naw Judah ja a bena he a jah canak. **3** Judah naw Tamari am Pereh ja Sherah a jah canak, Pereh naw Heron ca na lü, acunüng Heron naw Ram a canak. **4** Rama ca Aminadap, Aminadapa ca Nashon, Nashona ca Salmon. **5** Salmon naw Rahap am Bozah a canak, Bozah naw Rutah am Obet a canak, Obet naw Jise a canak. **6** Jise naw Sangpuxang Davit a canak. Sangpuxang Davit naw Sangpuxang Solamon a canak, a nu cun Urijaah khyu Davit naw a khämbea kyaki. **7** Solomona ca Rehobawm, Rehobawma ca Abijah, Abijaha ca Asa. **8** Asaa ca Jehosaphat, Jehosaphata ca Jehoram, Jehoram naw Usia a canak. **9** Usiaa ca Jotham, Jothama ca Ahaz, Ahaza ca Hezakihha kyaki. **10** Hezakihha ca Manaseh, Manaseha ca Amon, Amona ca Josiah. **11** Isarel he jah man u lü Babalunga ami jah cehpüi, acun k'um üng Josiah naw Jekhonih ja a bena he a jah canak. **12** Babalunga ami jah cehpüi käna Jekhonihha ca Shaltalah, Shaltalah ca Zerubabel. **13** Zerubabela ca Abiud, Abiuda ca Eliakim, Eliakima ca Azora kyaki. **14** Azora ca Zadok, Zadoka ca Achim, Achima ca Eliud. **15** Eliuda ca Elezar, Elezara ca Matthan, Matthanha ca Jakopa kyaki. **16** Acunüng Jakopa ca cun Josep, Mariha ceia kyaki, Marih cun Khritaw Mesijah ti Jesuha nua kyaki. **17** Abraham üngka naw Davit cäpa ksawn xaleikphyü lawki. Davit üngka naw Babalung mpya vaia ami jah cehpüi cäpa ksawn xaleikphyü lawki. Acunüng Babalung mpya üngka naw Messijah hmi law cäpa ksawn xaleikphyü lawki. **18** Jesuh Khritaw a hmi lawa mawng cun hikbaa kyaki. A nu Marih cun Josepa khyu vaia ami mkhyäp käna, atänga am ani awm ham üng, Marih cun Ngümüimkhyha Ngcim naw a mpyaisak. **19** A cei vaia Josep cun khyang ngsungpyuna kya lü, khyang he maa Marih cun am luthui hmaset hlüsak lü, ampyua hawih be khaia büki. **20** Acunüngpi, acukba a ngaih k'um üng, a ngmang üng Bawipaa khankhawngsä ngdang vai lü, "Davita capa Josep, Marih na khyunak vai käh cäia. Isetiakyaküng a mpyai hin ta Ngümüimkhyha Ngcima mpyaisak ni. **21** Ani cun kpamicaa ca khai, a khyang kyase a ngming cun Jesuha na sui khai," a ti. **22** Ahina mawng cun Bawipa naw Sahma he üngkhyüh a pyen khawi a kümnak vaia kyaki. **23** Pamhnama

ca na law khai, a ngming cun Imanuelaha sui law khai he," ti hlü ta, "Pamhnama cun mi hlawnga awmki," tinaka kyaki. **24** Josep cun ip lü a let law üng, Bawipa khankhawngsä naw a pyena kba Marih a khyunak. **25** Acunüngpi, Josep ja Marih cun Marih a camah veia alanga am ip khawi ni. Josep naw hnasena ngming cun Jesuha a sui.

2 Sangpuxang Herod a Bawi kcün üng Jesuh cun Judah khaw Bethlehem mlüha hmi lawki. Acunüng nghngilawa ka khyang kthem he Jerusalem da lawki he. **2** "Hawia ni Judahea Sangpuxang vai hmi lawki hnases cun. Ania aisi nghngilaw da lut lawki hmu u lü sawkhah khaia kami lawki he ni" ami ti. **3** Sangpuxang Herod naw acun ngja üng cäicing pyangmaki. Jerusalem mlüha awmkia khyang he naküt pi cäicing hngaki he. **4** Sangpuxang Herod naw, ktaiyü ngvai he ja thum mthei he jah mkhäm lü, "Khritaw hawia hmi khai ni?" ti lü a jah kthäh. **5** Amimi naw, "Judah khaw, Bethlehemha hmi khaia Sahma naw a yuk ni" ti lü ami pyen. **6** "Judah hne Bethlehem mlüh, Nang hin Judah mlühe üng na ngming ngthang khai ni. Nang üngka naw Bawi ngtüi law khai, ani naw ka khyang Isarel he lam jah msüm khai." **7** Acunüng, Herod naw khyang kthem he cun angmpyuah jah khü lü, aisi angdang lawa kcün cun angsinga a jah kthäh. **8** Acunüng, Herod naw Bethlehemha jah tüh lü, "Cit u lü hnases cun akdawa va sui ua. Nami hmuh üng na mtheh law be uki se, kei pi cit lü ka va sawkhah hngä khai" a ti. **9** Acunüng cit u lü, nghngilaw da ami hmuh kunga aisi cun hmu betüki he. Ami hmuh üng jekyai tawngki he. Aisi cun ami maa cit lü hnasesa awmnaka ngdang a pha üng ngdüiki. **10** Im k'uma va lut u lü hnases ja a nu Marih ami jah hmuh üng ngdäng u lü, hnases kpamicaa cun sawkhahki he. Acunkäna ami lawpüia khawthhem he jah nghmawng u lü xüi, Frankisen ja Mura ng'ui he jah peki he. **11** Acunkäna Sangpuxang Heroda awmnak lam da käh ami ceh be vaia, Pamhnama naw ami ngmang üng jah mtheh se, lam kce üng ami khyawngpe da cu cit beki he. **12** Acun he ami ceh be käna, Bawipaa khankhawngsä mat law lü, Josepa ngmang üng, "Tho law lü, hnases ja a nu Egypt pea jah cenpiüa, ka ning jah mtheh law be vei cäpa acuia awm u, isetiüng ta Herod naw hnases hñim khaia sui hüki ni" ti lü a jah mtheh. **13** Acuna mthan üng Josep cun tho law lü, naca ja a nu jah cehpüi lü Egypt pea dawngki. **14** Acuna mthan üng Josep cun tho law lü, Sangpuxang Herod a thih vei cäpa acuia awmki he. Ahlana Bawipa naw sahma üng a pyen "Egypt pea ka ca ka khü be ni" ti lü awmki cen kümcei lawnak vaia ngthu ta, "Teng ua, nglamica mpyai law lü, cangpyang phäh ni. **15** Nghngilaw khyang kthem he naw mhleiki

he ti Sangpuxang Herod naw a ksing law üng thüi law khaia pi am ka nglawiki ni. Ani naw Ngümümkhya lü Bethlehem ja apeia awmki hnasen kpamica kum Ngcim la mei am baptican ning jah pe khai. 12 A nghnigha kke üngka naküt a jah hnimsak. Acun cun hlawnga cang hjapnak vai kphya awmki ni, angtak he khyang kthema veia a ksing aisi akcük a ngdang law cun kheia jah ta lü, anghi he cun am thiik theikia mei üngkhyüh kum nghnigh lawkia kya se, kum nghnigh üng jah mkhii khai, a ti. 13 Acunüng, Jesuh cun Kalile lawki Judah hnasen naküt a jah hnimsak. 17 Acukba üngkhyüh Johana veia baptican khan khaia Jordan sahma Jeramih naw ahlana a na pyen law küm lawki mluktui da lawki. 14 Cunsepi, Johan naw a na mah lü, ni. 18 "Ramah mlüha sünnak, mbawikyahnak njia ve "Kei va nanga veia Baptican ka khan khai sū, ivaia ka u. Rachel naw a ca kyahei ve; mhlawhmciah vai pi veia ksaia na lawki ni?" a ti. 15 Acunüng pi, Jesuh mah ve, a ca he thiik päiha phäh ni" ti lü awmki. 19 naw msang lü, "Pamhnama njak hlü mi pawhka kya Herod a thiik käna Bawipa khankhawngsä mat Josepa lü ahikba kya se," ti se, Johan naw kcangnaki. 16 ngmang üng ngdang vai lü, 20 "Tho law lü, hnasen ja Baptican a khan päng ja, Jesuh tui üngka naw tho a nu Isarel pea jah cehpüi bea, hnasen hnim hlüki he law beki. Acunüng khankhaw a vei da nghmawng thiik päng ve u" ti lü a jah mtheh. 21 Acunüng, Josep law lü, Pamhnama Ngümümkhya cun müma mäiha a cun tho law lü hnasen ja a nu jah cehpüi lü Isarel khana ngaw law se Jesuh naw a hmuh. 17 Acunüng, khyawngpe da cit beki. 22 Acunüng, Sangpuxang khankhaw üngka naw kthai pha lawki ta, "Hin cun ka Heroda capa Akhejah, a paa hnün üng Judah Bawia mhläkphyanak kcanga ka capa ni, ani cun angläta ka thawnki ni ti njak lü, Josep kyühei lü cit be damki. jenak ni," tia kyaki.

Pamhnam naw a ngmang üng a mtheha mäiha Kalile hneha cit lü acuia awmki. 23 Acunüng, Nazaret mlüha im sa lü awmki. Sahma he naw ami na pyen, "Ani cun Nazaret khyanga sui khai he" ti a kümcei lawnak ni.

3 Acun k'um üng Baptican Johan naw Judah khaw khawmkyang khawa law lü ngthu a pyen ta, 2 üng, hina lung he hin muka thawn law khai hea jah "Nami mkyekatnak üngka naw nghlat be hnüh ua. mtheha" a ti. 4 Jesuh naw "Khyang cun muk am Isetiakyaküng Pamhnama khaw ng'et law ve" ti lü xüngki am ni, cunüngpi Pamhnama ngthukhyü am a pyen. 3 Ahin va sahma Hesajah naw a pyen, va xüngki tia cangcim üng awmki" ti lü a pyen. 5 khawmkyang khawa khyang mat, "Bawipa lam cun Acunkäna Khawayai naw Jesuh cun Jerusalem Mlüh pyan u lü, a lam he cen jah ngsungsak ua" ti lü Ngcim, a hlüngnak säih Temple khana cehpüi lü, 6 ngypyangki. 4 Johan cun naw sanghngüksaüa mu am "Nang Pamhnama capa kcang na ni üng, ahin üngka ami pyang kcu suisä lü, savun ksawmyüi vawp lü, naw kco lü 'Pamhnam naw a khankhawngsä he jah mkhai ja mawkyawnga ka khawtui jah ei lü awmki. mtheh khai ni; acun he naw ami kut am ning na man 5 Jerusalem, Judah hne alum ja Jordan mluktui peia khaie ni, acunüng na khaw naw lung he am jah hne ka khyang he cun a veia cit u lü, 6 Ami mkyekatnak yah khai ni" ti lü cangcim üng awmki ni a ti. 7 Jesuh he jah phyah u se Jordan tui am Baptican a jah pet. naw, "Na Bawipa Pamhnam ä na hlawlep vai ti lü pi 7 Pharise he ja Saduke he a veia Baptican kham cangcim üng ng'yuki ni" a ti. 8 Acunkäna Khawayai khaia lawki he a jah hmuh üng, "Nangmi kphyu he, naw Jesuh cun khawmcung khlüngnua khana cehpüi Pamhnama mlungso lawnak vai üngkhyüh nami lät lü khawmdeka bawinak ja a hlüngtainak he cun a khaia u naw a ning jah mteh ni?" 8 Acunakyase, mhnüh. 9 Khawayai naw, "Ngdäng lü na na sawkkhah akcanga nami njut a ngsing vaia nami ngtheipai üng ahin he avan ka ning pe khai," a ti. 10 Jesuh naw, am mdan ua. 9 Abraham cun kami pu ania phäh "Satan akcea cita, na Pamhnam däk va sawkhah mkyekatnak üngka naw nami lät khaia käh ngai lü, ani däka khut va na pawh vai ti lü cangcim üng kawm uki, "Ngai ua, ning jah mtheh veng, Pamhnam awmki" a ti. 11 Acunkäna Khawayai naw ceh ta se, cun hina lunge pi Abrahama ca he vaia jah pyang khankhawngsä he law u lü Jesuh cun kuei lawki he. khawhki ni." 10 Acunakyase, akdawa am ngtheiki 12 Johan thawngim üng ami khyum a njak üng Jesuh thing naküt cun jah khyu lü mei üng jah mkhii vaia, cun Kalilea citki. 13 Nazaret khaw ceh ta lü Zebulung xäi cun thing phunga msäm päng ni. 11 Nangmi ja Naptalih hne, Kalile tuilinu pei Kapenawm mlüha nami njut vaia kei naw tui am baptican ka ning jah awmki. 14 Acun cun sahma Hesajah naw a na pyen peki. Cunsepi ka hnua lawki mat awmki, ani cun keia a kümceinak vaia kyaki. 15 "Mliktui da lamki lam kthaka hlüntai bawki, kei cun ania khawdawkyüi sut läka awmki; Zebulung khaw la Naptalih khaw, Jordan

mliktui yea, khyang mjükce hea venak Kalile, **16** pi ahlana jah na mkuimkha khawikie ni. **13** "Nangmi nghmüp k'uma awmki hea khyang he naw akvai hmu cun khawmdek khyang mjü naküta phäh, mcia nami khaie. Thihnak khaw nghmüp k'uma awmki hea khana kyaki. Acunüngpi mci a tuinak apäih üng i am tuisak akvai pha law khai ni" ti lü a pyen. **17** Acun üngkhyüh be vai ni? Xawtin u lü khyang he naw ami khaw tün lü Jesuh naw, "Ngjut ua, Khankhaw Pe ng'et law am ami leh sawxata thea ia am daw. **14** "Nangmi ve" ti lü ngthu pyenki. **18** Jesuh Kalile tuili kama a cun khawmdek lum vaisaki aksa nami kyaki he ni. ceh üng ngbengna xawi Sihmon (Pita ami ti) ja a na Mcunga mdüiha mlühnu pi am ngthup thei. **15** "U now Andru ngaksui xawi, ng'üntui üng ngvai ani vawi k'um meiim dawn üng am khüp khawi, khukhawng khana va üng jah hmu lü, **19** Jesuh naw, "Na läk law nia, nga ta lü im k'um avan üng vai hü khaia tak khawia kyaki. nani suia mäicha kei naw khyang ksui ning ka ning jah **16** Acuna kba ni, khyang hea maa nami vainak cun mthei khai ni" a ti. **20** Acunüng ani ngvai jah hawih vainsak ua. Khyang he naw nami khut pawh ja nami hüt ni lü Jesuh läki xawi. **21** Acunkäna va cit betü lü awmih dawki ti hmu u lü, khana nami Pa mhlünmtai ngbengna xawi Jakuk ja Johan, Zebedea ca xawi, ani law khaie. **17** "Mosia Thum la Pamhnama sahma hea pa mah am mlawng üng ani ngvai jah pyanei ni se jah pyen jah nawt khaia ka lawkia ä ngai ua, acun he jah hmu lü a jah khü. **22** Acunüng akjanga ani mlawng ja kümceisak khaia ka lawki ni. **18** Ngai ua, akcanga ka ani pa jah hawih hüt ni lü Jesuh läki xawi. **23** Jesuh ning jah mtheiki, khawmdek la khankhaw khyük ni cun Kalile pei avan üng cit hü lü, Sinakok k'uma jah lü pi Thum üngka canglung matca pi akümkawi kaa mthei lü, Pamhnama Khawa thangkdaw jah mtheh lü am khyük yah khai ni. **19** Acunakyase, au pi ahina am phetkiae natnak hlikhaü mjüküm üng khuikhaki he ngthupet üngka matca pi am läklam lü jah mtheiki cun jah mdaw beki. **24** Jesuh cun Siria hne abäng üng khankhawa akdik säiha kyak khai, cunüngpi läklam lü ngthang hü se, khyang kkun he, hlikhaü mjüküm naw jah mtheiki cun khankhawa khyang k'hlüngtaia kyak a jah hui he, khawayaya a jah awmnak he, mcimpawm khai. **20** Ka ning jah mtheh betüki ngai ua, Pharise he nawt lü ngtawng huki he, akxo he a veia jah lawpüi se a jah mdaw be. **25** Kalile khaw üngka, Dekapoli la thum mthei he kthaka nami ngsungpyun bawk üng khaw üngka, Jerusalem mlüh üngka, Judah khaw üngka, Jordan mliktui kam üngka, khyang khawhah ni khankhaw nami pha kawm. **21** "Ahlana ami pyen hñimki cun ngthumkhyahnak kham khai" ami ti. **22** naw Jesuha hnu läki he.

5 Jesuh naw khyang pänü he a jah hmu üng khawmcung khana cit lü ngaw se, axüisaw he a veia lawki he. **2** Acunüng, a ngawhnak üngkhyüh hikba a jah mthei, **3** Ngümümkhya lama mpyaki he ta ami josen ve, isetiüng ta Khankhaw Pe cun animia phäh ni. **4** Thüsei pukseki he ta ami josen ve, isetiüng Pamhnam naw mlung üpnak jah pe khai. **5** Mlung mhnemki he ta ami josen ve, isetiüng Pamhnama khyütam yahei khaie. **6** Ngsungpyunnak eia cawi lü tuiha xaiki he ta ami josen ve, isetiüng ami ngjak hlü kümbe law khai. **7** Khyang mpyeneinak taki he ta ami josen ve, isetiüng Pamhnama mpyeneinak yah be khaie. **8** Ami mlungkaw ngcingcaihki he ta ami josen ve, isetiüng Pamhnam hmu acun he. **9** Dimdehnak pyangki he ta ami josen ve, isetiüng Pamhnam naw ka ca he tia jah khü khai. **10** Pamhnama ngjak hlü ami bilawha phäh mkuimkhanak khameiki he ta ami josen ve, isetiüng Khankhaw Pe cun ami kaa kyaki. **11** Ka hnukläka nami thawna phäh, khyang he naw ning jah mkuimkha, ksekha na u lü ami ning jah mhleimhlaiki üng ta jekyai ua. **12** Isetiüng ta, khankhawa aphiu nami yah vai khawhah awmki he kyase, jekyai lü xexawlk na ua. Acukba bää sahma he

"Acunüng pi tuh ka ning jah mtheiki: a bena thüinaki cun ngthumkhyahnak khamei khai. Au pi a bena üng ia am mawngmei veki a ti üng, kawngci maa ngdüi khai. Acunüng na bena üng ak'yaw tinaki naküt cun am dim khawhka Mulai meia cit khai. (Geenna g1067) **23** Acunakyase, Pamhnama kpyawngkunga khawthem pet vaia na lawpüi k'um üng, na bena naw am a ning jenak na süm üng ta, **24** Na lawpüia khawhthem cun kpyawngkunga hawih hüt lü, akcuka na bena veia cit lü va ng'yäppüi be maa. Acun käna law be lü na pet vaia khawhthem cun Pamhnam üng pe kawpi. **25** Ning khyä hlüki am lama nani ceh yum üng angxita na ng'yäppüi vai. Am ani üng ta ngthumkhyah mkhawng üng ning kkhyä se, acun he naw palik he üng ning ap se amimi naw thawngim üng ning khyum khaie ni. **26** Akcanga ka ning jah mtheiki, tangka na tak naküt üng am na ngthawng bea küt üng am lät be theiki. **27** Khyanga khyuca am käh nami mkyekat vai ti nami njaja khawiki, **28** Kei naw ka ning jah mtheh hlü ta: au pi ngħnumi mkyekat hlünaka mlungmthin am tengki naküt cun a mlung k'uma mkyekat pängki ni. **29** Acunakyase na kkhet mik naw a ning mkyekatsak üng, kawihin lü xawtina. Isetiüng na pumsa avan küm se mulaia na ceħa kdama ta na pumsa üngka mat khyük se na awm hin daw bawki ni. (Geenna

g1067) 30 Na khet kut naw a ning mkhyekatsak üng, kyukin lü xawtin kawpi. Isetiung na pumsa avan küm se mulaia na ceha kdama ta na pumsa üngka mat khyük se na awm hin daw bawki ni. (**Geenna g1067)** **31** 2 Acunakyase msih mpyaki he üng nami jah petmsawt Acunkäna ami na pyen khawi nami ngjak khawi ta, “Aupi a khyu hawih lü ngtainaka kca yuk lü pe yah khyu na beki pi mkhyekatnia kyaki ni. **32** Acunüng pi kei naw ka ning jah mtheh hlü ta: au pi a khyu kpami kceea dä am ipawm ni se akcea phäh hawiki cun a khyu na mkuh khyekatsaki ni. Acuna thea acuna nghnumi khyu na beki pi mkhyekatnia kyaki ni. **33** “Na bekhüt se. **34** Na petmsawt üng anghmüa nami petmsawt käh na lümkan vai, Pamhnama veia bekhüt na takai. **35** Khawmdek lü ktaiyü he ni. Ka ning jah mthehki, acun he cun pi be lü käh nami ng'yunce vai. Isetiung khawmdek cun Pamhnama khaw taknaka kyaki. **36** Na lu be veia na ktaiyü üng ning pe khai. **37** Acunüngpi, na cun Pamhnama khaw taknaka kyaki. Jerusalem be ktaiyü üng na im k'um ahinaka lut lü ksawh na khaiah u lü pi käh nami ng'yunce vai. Isetiung Jerusalem cun Sangpuxang Bawia mlüha kyaki. **38** “Mik Acun he mäiha käh nami ve vai. Isetiung ta i nami vanga phäh mik vang, ha mata phäh ha mat phusui hluki ti cun nami pa naw am nami tå ham üng a vai ti nami ngja khawiki. **39** Acunüngpi kei naw ka ning ksing päng ni. **40** Khyang kchawhlepnaka käh jah cehpüi lü, Khawaipaa jah mtheh hlü ta: ning jah mkhyekatnaki käh thungei vai: Khana vekia kami pa, na ngming ncim naw be ua. Nami khet ngbeng ning jah kbeiki üng nami leisawngnak yah se. **41** Khyang na lü na ye na hneng vai ti nami ngja khawiki.” **42** “Nami ka ning vaia hlawhlepnaka käh jah cehpüi lü, Khawaipaa jah täeiki üng nami pet vai. Acunüng nami veia pu na khyawh vai ei jah pe bä. **43** “Na püi mhläkphyana käh nami pet vai. **44** Khyang na lü na ye na hneng vai ti nami ngja khawiki.” **45** Acunüng pi kei naw ka ning jah mtheh hlü ta: na ye khankhawa ka nami pa naw pi nangmia mkhyekatnak na mhläkphyana käh nami pet vai. **46** Ning jah he naw ei jeihki he ti ami jah ksing vaia ami hmai mhläkphyana käh nami mhläkphyana be üng ta hngasaki he ni. Akcanga ka ning jah mtheh hluki. **47** Na püi he däk acukba ta pawh khawhki he ni? **48** “Acunakyase, nami pa pawh khawhki he aw?” **49** Mthieck ja mkhyaa ei thei ja, mpyukei hea kpyeh khana ka a kümkawia mäiha nangmi pi kümkawia ua.” **50** Mthieck ja mkhyaa ei thei ja, mpyukei hea kpyeh thei, khawmdek khana khawhthem käh mcun ua.

6 Khyang hea maa, khyang he hmuha käh nami petmsawt vai. Khyanga hmuha nami bilawh üng ta khana ka nami pa naw aphi ning jah pe khia am kya. **7** Acunakyase msih mpyaki he üng nami jah petmsawt üng angdang käh nami pet vai. Ngpumim ja lama “Khyanga jah hmuh hmuha khyanga jah mhlünmtai khai, ti lü Mosia thum üng awmki.” **8** Acunüng pi kei vai hlawheikie hypocrite kba käh nami pawh vai. **9** Ka ning jah mthehki, acun he cun ami ngkhengnak kut vang naw a pet cen na kut vang naw käh ksing Sinakok ja lam kyuma khyanga hmuh vaia ngdüi hü u **10** Na khyang hea maa, khyang he hmuha käh nami petmsawt üng anghmüa nami petmsawt Sinakok ja lam kyuma khyanga hmuh vaia ngdüi hü u **11** Tuhngawi kami ei khyawh vai ei jah pe bä. **12** Kami khana mkhyekatni he kami jah mhlätä kba, **13** Mthieck mäng mat a phüih a ning phüih hlüsak üng ta, Kami mkhyekatnak pi jah mhlät bä. **14** Khyang mäng nghngih na phüih pet vai. **15** Acunüng pi kei naw ka ning vaia hlawhlepnaka käh jah cehpüi lü, Khawaipaa mäng mat a phüih a ning phüih hlüsak üng ta, Kami mkhyekatnak pi jah mhlät bä. **16** Ei nami jeih üng hypocrit hea kba pukseki mäng nghngih na phüih pet vai. **17** Acunüng pi kei naw ka ning vaia hlawhlepnaka käh jah cehpüi lü, Khawaipaa mäng mat a phüih a ning phüih hlüsak üng ta, Kami mkhyekatnak pi jah mhlät bä. **18** Acunüng, Khyang hea maa, khyang he hmuha käh nami petmsawt üng angdang käh nami pet vai. **19** Acunüng, Khyang hea maa, khyang he hmuha käh nami petmsawt üng angdang käh nami pet vai. **20** Acunüng, Khyang hea maa, khyang he hmuha käh nami petmsawt üng angdang käh nami pet vai.

Mthiek ja mkhyaa am a ei thei ja mpyukei hea am ami kpyeh thei khankhaw khawh mcun ua. 21 Isetiüng ta, khawhthem nami taknaka nami mlungmthin, nami ngainak ve khaia kyaki. 22 Mik cun pumsa akvai ni. Acunakyase na mik a daw üng, na pumsa avan vai khaib; sui ua nami hmuh khai; ksawh khawk ua, ning khai. 23 Acunüng pi, na mik a mü üng ta na pumsa jah nghmawn pet khai ni. 24 U naw pi bawi nghngiha khut am pawh veki akvai hin anghmüp ani üng ihlawka kyühkse khai aw? 25 Acunakyase, ka Am ani üng mata pyen ngai lü, mat ksekhna khai. Nangmi pi Pamhnam ja ngui xüi ani nghngiha khut u. Sak hin eiawka kthaka am phumah bawki aw? 26 Khana kha he jah teng ua: mci am saw u, cang am at u, kheia pi am mcunei u. Cunüngpi nami suisak khai ti lü nami pumsaa phäh käh cäicing pawsa. 27 Acun he nami ikae pi am kphä. 28 Acunakyase, ivaia suisaka phäha nami cäicingki he. 29 Ka ning jah mtthehki, Sangpuxang Solamona pi am kpha. 30 Nami jumnak ngceki he aw, tuhngawi 31 Acunakyase, i 32 (Ahin he cun Pamhnam am ksgingki 33 üng. 34 Acunakyase, 35 Hypocrite aw, akcüka na mik üng cungbäng maki lü, acunkäna na püia mik ek na lawh pet vaia

angtea na hmuh khai. 6 Ui am angcimcaih käh nami pet vai, nghlat lü ning jah cui khaie. Pale Lunge vawk üng käh nami jah pet vai, ami kainaka thea ning jah nghlatsih u lü ning jah cui khaie ni. 7 Tä ua nami yah Acunakyase na mik a daw üng, na pumsa avan vai khai; sui ua nami hmuh khai; ksawh khawk ua, ning khai. 8 Au pi täki naw yaiki, suiki avan nghmüp päihki ni. Acunakyase, na pumsa k'uma veki ni? 10 Nami ca naw nga tä se kphyu pe khai khawh. Bawi mat kphya na lü; bawi mat hneng khai. 9 Nangmi üng a ca naw muk tä se lung pe khai u u. 11 Nangmi khyang ksee naw pi nami ca Am ani üng mata pyen ngai lü, mat ksekhna khai. 12 am jah mkhyawp khawh uki. 13 Mkawt kdik am jah mthet hlu ta, i ka ei khai, i ka aw khai, i hlüa mäiha, namimät naw pi khyanga khana nami ka suisak khai ti lü nami pumsaa phäh käh cäicing pawsa. 14 Mkawt kdik am at u, kheia pi am mcunei u. Cunüngpi nami suisak khai ti lü nami pumsaa phäh käh cäicing pawsa. 15 Pamhnama sahma mäiha nghmüneikie nami phumah bawkie am niki aw? 16 Acun he nami ikae pi am kphä. 17 Acuna mäiha thing kdaw bi u. 18 Acunakyase, ivaia suisaka phäha nami cäicingki he. 19 Aktheih am dawki thing naküt cun a khawhkyam naküt naw khyepai matcaa ngtongtai pi am kpha. 20 Acunakyase, bawkie nami suisak khai ti lü nami pumsaa phäs. 21 Bawipa, Bawipa ti lü na khüki naküt khankhaw ä cäicing ua. 22 Ngthumkhyahnaka mhnüp ka nami pa naw nami hlükaw naküt cun ksgingki. 23 Acunüng kei naw, "Nangmi am ning jah phäh cäicingei khai ni. Tuhngawi na cäicingnak hin tuhngawia phäha khäk ve.

24 Acunakyase, au pi ka pyen ngja lü ka pyena mäiha veki cun lunga khana im saki khyang kthem üng tängki ni. 25 Khaw a law lü tui däm law sepi, khawhki naw buh law lü pi, isüm am kyu. Isetiüng ta lunga khana saka kyase am kyu thei. 26 Cunüngpi ka jah pyene jah ngja lü ka pyena mäiha am veki cun mdiha khana im sakia khyang nghmawng üng tängki ni. 27 Khaw ngkyawi law lü, tui kdäm naw ceh khai, khawhki naw buk law se mdiha khana im cun kyu lü pyüye theiki ni. 28 Jesuh naw acukba a pyen käna khyangpäe naw a jah mtheimthang cun münçan na lawki he. 29 Isetiüng ta, Jesuh cun thum

7 Pamhnama ngthumkhyahnak üngka naw nami lät vaia khyanga lei käh nami mtaivai. 2 Khyang nami mtainak am khyang naw ning jah mtaivai be lü, khyang nami mcäpnak am khyang naw ning jah mcäp pet be khai. 3 Ivaia na mik üng cungbäng veki am hmuh lü, na püia mik üngka miqbengca na hmuh petki ni? 4 Ihawkbäna mik üng cungbäng am hmuh lü, na püia üng "Na mik ek ning lawh pe vang" na tiki ni? 5 Hypocrite aw, akcüka na mik üngka cungbäng loei

mthei hea mäih am ni, khyaihbahnak takia mäihä a jah mtheimthanga phäha kyaki.

8 Jesuh mcunga khyüh a kyum law be üng khyangpänue naw länk lawki he. **2** Acunüng, mnehkse mnehki mat naw Jesuha vei law lü, "Bawipa aw, na hlüei üng ta na ngcimcahsak bea" ti lü a pyen. **3** Jesuh naw a kut am do lü hnetki naw, "Ka hlüeiki ni, ngcim se" a ti ja a mnehkse cun daw beki. **4** Acunkäna Jesuh naw mtihen lü, "U üng pi käh mtihen bää, cet ktäi lü ktaiyü üng na pumsa va mhnuha. Khyang hea ksing law vaia Mosia thuma kba ngkengtaihnak na pawh vai" a ti. **5** Jesuh Kapanawm mlüha a vang üng, yekap ngvai mat law lü Jesuh nghui naki naw, **6** "Bawipa aw, ka mpya kun lü ima thih law hlü ngsai lü ngjän ve" ti lü a nghuinak. **7** Jesuh naw, "Law lü ka mdaw law be khai ni" a ti. **8** Yekap ngvai naw, "Bawipa aw, na lawnak vaia ka im am nglawingkawih naw. Ngthu mkhap matca na pyen üng ka mpya daw be khai ni. **9** Angvai säiha kea ka veki ni. Keia kea pi yekap khawhah veki. Mat üng cita ka ti üng, cit lü; mat betü lawa ka ti üng, lawki, ka mpya mat "Hin pawha" ka ti üng, pawhki ni. **10** Jesuh naw acun a njak üng mküiei law lü axüsaw hea üng, "Akcanga ka ning jah mthehki, ahikba sena jumnak ta Isarele üng pi am hmuh khawi nawng" a ti. **11** Ka ning jah mtihen hlüki, nghngilaw ja khawkyaka kae khawkän law hü u lü Abraham, Isak ja, Jakop am alanga Khankhaw Pe pawia ngaw yum khaie ni. **12** Acunüngpi Khawmahe ta kpunga anghmüpnaka jah xawt u se, acuia mni cui ha kyet üng kyap khaie. **13** Acunkäna Jesuh naw yekap ngvai üng "Na ima cit bea, na jumeia mäihä thawn se" a ti. Acuna kcün bääbä üng a mpya cun yai beki. **14** Acunkäna Jesuh Pitaa ima law lü, Pitaa khyua nu mhnat lü ngjän se a hmuh. **15** Jesuh naw Pita a pi cun a kut üng hnet se mhnat naw a khyah. Acun ja Pitaa pi naw tho law lü a jah khinnak. **16** Khawmü lama khyang he khawyai naw a jah venake khawhah Jesuha veia jah lawpüi u se Jesuh naw ngmümkhya ksee cun ngthu mkhap mat am jah ksät lü, am phetkie pi avan a jah mdaw be. **17** Acun cun sahma Hesajah naw ahlana a na pyen, "Amät naw mi mhnatnake jah lawh pe lü, mi hlíkhäi näküt jah phüih pe ve" ti a kümnan vaia kyaki. **18** Jesuh naw a peia khyang khawhah a jah hmuh üng, tuili caye kama va pek khai hea a jah mtihen. **19** Thum mthei mat a veia law lü, "Saja aw, na cehnak näkütka na ning länk khai" a ti. **20** Jesuh naw, "Sauie naw khui taki he, khana khae naw pi ngbu taki he. Cunsepi khyanga capa naw ta a hüeinak vai hnün am ve ve" a ti. **21** Axüsawe üngka mat naw, "Bawipa aw, cit be lü ka pa va k'ut ma vang"

a ti. **22** Jesuh naw, "Na länk lawa, akthie naw akthi k'ut u se" ti lü a mtihen. **23** Jesuh mlawnga khana a kai üng, axüsaw he ahlawnga cit hngakie. **24** Tuilia khawhki ksenu khi law lü, mlawng tui üng lut law hlüki. Acunüngpi Jesuh ta ipeiki. **25** Axüsawe a vei law u lü, "Bawipa aw, ngcum law hlü ve u üng jah yung lawa," ti lü, ami mhlet. **26** Jesuh naw, "Aw, jumeinak ngceka khyang he aw, ivaia nami kyükyawkie ni?" a ti. Acunkäna tho law lü khawhki ja tuingnawk cun hüp khai xawia jah mtihen se, dipki xawi. **27** "Khawhki ja tuingnawk naw pi a pyen njakji xawi ta ia khyang ni? ti lü avan müncan tawngkie. **28** Jesuh tuilia caye Kadaja hnea a law üng, khawyai naw a jah umnak khyang nghngih cun jah kyüh u lü, u naw pi am a cehnak data lam, lungdü üngka naw acuna khyang nghngih cun thäng law ni se a jah khyum. **29** Acun xawi naw, "Keini üng i na hlüeiki, Pamhnama capa aw? Akcün am pha ham se na jah mkhuiimkha khaia na lawki aw?" ti lü ngpyangki xawi. **30** Acuna peia wawke ngsuiekie awmki he. **31** Yaie naw Jesuh aw, "Keimi na jah ksät a ni üng pi vawkea k'uma bää jah tüha" ti lü nghuike. **32** Jesuh naw, "Cit ua" ti se, yaie cun lut law u lü, vawkea k'uma lutkie. Acunüng vawke avan xema ngtäng lü tui üng ngcum lü, thih pähkje. **33** Vawk mcahkie naw mlüh k'uma dawng u lü yaia a umnaka khyang nghngih ja vawkea thiha mawng avan cun ami va pyen. **34** Acunüng mlüh üng veki avan Jesuh hmuh khaia law u lü, Jesuh ami hmuh üng ami khaw ceh ta lü akcea cit khaia nghuinakie.

9 Jesuh cun mlawnga khana kai lü, Kalile tuili leh pah lü a venak Kapanawm mlüha cit beki. **2** Acuia a kut khaw xoki khyang mat cun kyäp üng a ngjännak üng Jesuha veia ami kawh law. Jesuh naw ami jumnak hmuh lü, "Ka ca aw, käh ng"ää, na mkyekatnake cun mhlät päng ni," a ti. **3** Acunüng thum mthei he akhäk naw ami mlung k'uma, "Hin naw Pamhnam ksekhna ve" ti lü ngaikie. **4** Acunüng pi Jesuh naw ami mlung k'uma ami ngaih jah ksing lü, "Ivai am dawkia nami ngaikie ni?" **5** A kut khaw xoki üng, "Na mkyekatnake cun mhlät päng ni, ti mä ajä? am ani üng "Tho law lü cita" ti mä ajä?" **6** Khyanga capa naw khawmdek khana mkyekatnake jah mhlättnaka johit taki ti nami ksing vaia, ti lü, akxo üng, "Tho law lü, na ngjännak phak lo lü na ima cit bea" a ti. **7** Akxo cun tho law lü a im da cit beki. **8** Khyang he naw ami hmuh üng cäi law u lü, acukba khyang üng akdaw pekia Pamhnam cun mhlünmtaikie. **9** Acuna hnün ceh ta lü Jesuh a ceh hü üng, Mahte ngming naki khyang mat, ngcawn ngcawnaka im üng a na ngaw se hmuh lü, "Na länk lawa," ti se, Mahte naw

tho law lü Jesuh läki. 10 Jesuh naw Mahtea ima buh ka ning jah mdaw be khawh khai ti nami jumki aw" a ei k'um üng, ngcawng nglawke ja mdimei khyang ti se, "Bawipa aw, kani jumki ni" ani ti. 29 Acunüng he law u lü Jesuh ja axüisaw hea hlawnga ngaw Jesuh naw ani mik jah hne lü, "Nani jumeia mäih law hngakie. 11 Pharise he avang naw hmuh u lü thawn se" a ti. 30 Acunja ani mik vai law be se Jesuh axüisaw hea üng, "Ivai nami saja ngcawn nglawke ja naw, "U üng pi käh nani mttheh vai" ti lü a jah ksük. 31 mdimei khyang hea dä ei yükkie ni?" ami ti. 12 Jesuh Acunüngpi ani va ceh jah Jesuha mawng cun khaw naw njia lü, "Khyang kphete naw dawkta am hlü u, avan üng ani sang hü. 32 Acun üngka naw ami va khyang kune naw ni dawkta ami hlü. 13 Keia hlüei ta ceh üng, khawyaya venak ak'ang khyang mat Jesuha mpyeneinak ni, khyungsei am ngkengtaihnak am ni," veia ami lawpü u. 33 Jesuh naw khawyai a ksät kána ti hin i a ti hlünak ni? Cit u lü va ngthei ua. Isetiüng acuna khyang ngthuhei law be thei se, khyang he ta "Khyang ngsungppyune jah khü khaia ka lawki am naw "Hina mäih Isarele üng am mi hmuh khawi" ti ni, mdimei khyang he jah khü khaia ni ka law." 14 lü müncannakie. 34 Acunsepi pharisee naw, "Hin Acunüng Baptican Johana hnukläke Jesuh veia law naw khawyalea nvai naw a peta johit am khawyale u lü, "Ise keimi ja Pharise he ahüt hüt üng ei jeih u jah ksät ve" ti lü pyeneikie. 35 Jesuh mlühe naküt, üng se nanga na hnukläke ei am jeih khawikie ni?" ngname naküt üng cit huki. Sinakoka k'uma jah mthei ti lü Jesuh ami kthäh u. 15 Jesuh naw, "Khine cun hü lü, Pamhnama khawa mawng thangkdaw pyen Cambumkia hlawnga ami vea küt üng, a khine ei kaa huki. Am phetkie ja hlíkhäü mjüküm naw a jah pawhe ve khai hea nami ngaikie aw? Am ve u! Acunsepi naküt jah mdaw beki. 36 Jesuh naw khyang päe, cambumki a khine am ami ngkyawala mhnüp pha toksäm am ve se khuikhakia toca hea mäih a jah law khai, acunüng amimi naw ei jeih khaie ni," a ti. hmuh üng aktää jah mpyeneiki. 37 Acunüng Jesuh 16 U naw suisak kphyüm akthai am am bu khawi. Acukba ami bu üng akthai naw akphyüm ei pæk se angbaüa pæk law dämdäm khai. 17 Acuna kba ni, u naw awi kphyüm üng capiyit tui sü am than khawi u. Acukba ami than üng awi se law lü capiyit tui sü ngsawi päh lü, awi pi pye khai. Capiyit tui sü cun awi kthai üng ni ami than khawi. Acukba ami than üng va ani nghngih am pye thei ni. 18 Acukba ngthu a pyen k'um üng, Judah nvai mat Jesuh veia law lü a mkhuk am ngdängki naw, "Ka canu tuh hi thi ve. Acunüngpi law lü, na kut a khana na taih law üng ta xüng law be khai ni" ti lü, a nguinak. 19 Acunüng Jesuh naw tho law lü läk se axüisaw he naw pi läk hngakie. 20 Nghnumi mat, hawkum xaleinghngih a thi put lü khuikhaki Jesuha hnua law lü, a kcu mdawngca a hneh. 21 Acuna nghnumi naw, "A suisak mdawngca hleng ka hneh üng ta ka daw be khai ni" ti lü ngaieiki. 22 Jesuh naw nghlat law lü ani a hmuh üng, "Ka canu aw, käh cäia. Na jumeinak naw ning mdaw be ve," ti se, acunja nghnumi cun daw beki. 23 Acunüng Jesuh Judah nvaiima va lutki. Yawk kcing tumkie ja kyahkie a jah hmuh vai üng, 24 "Avan kpunga cit ua! Ahina nghnumica thiki am ni ipki ni" ti se, acun he naw ami yaihei. 25 Cunüngpi khyang he kpunga ami va luh ja, Jesuh nghnumiccaa venak im k'uma lut lü a kut üng kaih se tho law beki. 26 Acuna mawng cun khaw lum üng ngthang huki. 27 Jesuh acun üngka naw a va ceh üng, amikmü nghngih naw läk ni lü, "Aw, Davita capa jah mpyeneia" ti lü ngpyangki xawi. 28 Jesuh ima k'uma a luh üng, amikmü xawi a veia law ni se, Jesuh naw "Kei naw

10 Jesuh naw axüisaw xaleinghngih jah khü lü ngmüimkhyaw ksee jah ksätnak, am phetkie naküt ja natnak naküt jah mdawnak be khawha johit a jah pet. 2 Axüisaw xaleinghngihea ami ngmingte ta akcuka, Sihmon (Pita ami ti) ja a be Andru, Zebedea capa Jakuk ja a na Johan, 3 Philip ja Batolame, Thomah ja ngcawnklaw Mahte, Alaphaha capa Jakuk ja Thade ami ti ja, 4 Kanan khyang Sihmon ja Jesuh phyahiekia Judah Iskarota kyaki he. 5 Ahina xaleinghngihe Jesuh naw jah tüih lü, "Khyangmjü kce hea lam üng käh nami ceh vai, Samarah khyang hea venak mlühe pi käh nami leh vai," ti lü a jah cük. 6 Acunüngpi, khyükia to am tängki Isarel khyang hea veia nami ceh vai. 7 Cit u lü, "Pamhnama Khaw ng'et law ve" ti lü jah mttheh hü ua. 8 "Khyang kune jah mdaw be u lü, mnehkse mnehkie nami jah ngmangsa be vai, khyangkthie nami jah mthawh be vai, khawyale nami jah ksät vai. Amdanga nami yah amdanga khyang üng nami pet vai. 9 Ngui im pi ni se, xüi im pi ni se käh nami cehei vai. 10 Cä pi käh nami phüihei vai, kcu nghngih, khawdawk nghngih käh nami cehei vai, kswangkhe käh nami cehei vai. Isetiüng ta, khut pawhkie üng ami hlükaw cun jah pe khai. 11 Mlüha pi ni se, ngnama pi ni se, nami ceh üng ning jah khina thei khai bükteng lü, nami law be veia acuia nami ve vai. 12 Im üng nami va luh

üng, im mah üng, "Dimdeihnak ve se" ti lü, dawnak ikän veki ti avan Pamhnam naw ksing pähki. 31 nami jah pet vai. 13 Im mahe naw ami ning dokham Acunakyase, käh kyöhkyawk ua, nangmi cun khaca üng, dimdeihnak ami khana pha law khai. Acunüngpi hea kthaka nami daw bawkie ni. 32 Au pi khyang am ami ning dokham üng ta dimdeihnak cun nangmi he maa "Kei Jesuha hnuklák ni" ti lü pyen hluki cun da nghlat law be se. 14 Aia mlüh, aia ngnam üng kei naw pi khankhawa ka paa maa ka hnuklák ni ti pi am ning jah dokham lü nami ngthu am ami njak lü ka pyen be khai. 33 Acunüngpi khyang he maa hlü üng, a im üngka naw pi ni se, ami khaw üngka kei na maki cun, kei naw pi khankhawa ka Paa maa naw pi ni se, nami nghlat be üng nami khawpha am ksing üng ka ti be khai. 34 Khamdekkhana mput nami kphawng hüt vai. 15 Akcanga ka ning dimdeihnak lawpüi khaia ka lawkia käh ngai ua. Keia jah mtthehki, ngthumkhyahnaka mhnüp üng acuna lawpüi ta dimdeihnak am ni, ngtainak vai kcimcei ni mlühea kthaka ta Sodom ja Komorah mlühe ka jah ka lawpüi. 35 A ca naw a pa hneng lü, a canu naw a mpyenei bawk khai ni. 16 Ngai ua, mhnggea ksunga nu ngtukpüi khai ja, a pai naw a ni a hnengnak vaia toca mäiha ning jah tüi veng. Acunakyase kphyua ka lawki ni. 36 Ami ye cun amäta khuiim kyawnglawng mäiha cingcai u lü müma mäiha nami hniphnawi vai. üng kaea kya khai. 37 Aupi a pa pi ni se a nu pi 17 Khyang he nami jah mceiei vai. Isetiüng ta ning ni se, keia kthaka kphya naki ta keia hnukläka am jah man khaie veia ning jah cehpüi u lü sinakokea nglawi. A capa pi ni se, a canu pi ni se keia kthak k'uma ning jah kpai khaie. 18 Keia phäha acawjah kphyanaki cun keia hnu lák khaia am nglawiki ni. 38 ngvae ja Sangpuxangea veia ning jah cehpüi khaie. Aupi amäta kutlamktung kawt lü ka hnu am na lák Acunüng keia mawng cun khyang mijükce he üng lawki ta ka hnukläka am nglawi. 39 Aupi a xünnak vai nami jah mttheh thei khai. 19 Ami ning jah man u suiki naw a sak mkhyüh khai. Cunüngpi keia phäha a üng, i pyen vai, hawkba ve vai ti käh cäi na ua. I sak tawnki naw angsäi xünnak yah khai. 40 Nangmi nami pyen vai ti cun akcün a pha law üng ning jah ning jah dokhamki cun kei na dokhamki ni. Kei na mttheh khai ni. 20 Pyen khai cun nanimät däk am ni, dokhamki cun kei na tüih lawki dokhamki ni. 41 Au nami paa ngmümkhya naw ning jah pyensak khai pi Pamhnama sahma, sahma a nia phäh dokhamki ni. 21 Ngbengna xawi mat naw mat ami jah hnime naw a doa khen yah khai. Au pi khyang ngsungpyun, vaia ng'apei law khai xawi. A pa naw a ca ceng law khyang ngsungpyun a nia phäh dokhamki naw a doa khai, hnasese naw ami nupa hneng law u lü, ami khen yah khai. 42 Aupi ka hnuklák üngka mat üng ka thihnak vaia ceng law khaie. 22 Keia ngminga phäha hnuklák a nia phäha tui khawt matca tuki naw, a tua khyang naküt naw ning jah hneng law khaie. Acunsepi phu yah be khai.

adütnak căpa sitih lü jumeiki naw kükyannak yah khai. 23 Mlüh mat üng ami ning jah mkuimkha üng, mlüh kcea nami dawng vai. Akcanga ka ning jah mtthehki Isarel mlühe avan üng thangkdaw am nami pyen päh ham üng Khyanga Capa kyum law be khai. 24 Ahnukläk cun angvaia kthaka am kyäp khawi, mpya pi amahpa khana am ve khawi. 25 Ahnukläk angvaia mäih a law hin khák lü, a mpya amahpa mäih a law hin khäki ni. Imbung khawng hin Beelzebul ti lü ami khü üng ta, imbung üngkae ta acuna kthaka sekia va jah sui khaie! 26 Khyang he käh jah kyüh ua. Isetüng ta, thupvh naküt po päh khai, mjih naküt pi ngté law päh khai ni. 27 Anghmüpnaka ka ning jah mtheh naküt cen adeinaka khyang he üng nami jah mtheh be vai, a sithawta nami njak naküt im mkyung üngka naw nami sang be vai. 28 Pumsa hnrim khawh lü, ngmümikhya xünnak am hnrim khawhki käh kyüh ua. Pumsa ja ngmümikhya xünnak mulai mei üng kphum khawhki Pamhnam va nami kyüh vai. (Geenna g1067) 29 Khaca nghngih ngui phe mata am mi jawi khawi mä? Acun he matca pi nami pa naw am a ksinga khawmdeka am kya law sawxat khawi u. 30 Na lusam

11 Axüsawe xaleinghngih a jah mtgeh käna, mlüh kce hea ngthu pyen hü khaia Jesuh citki.

2 Baptican Johan thawngim üngka naw Jesuha pawhmsahe a jah ngjak üng hnuklák nghngih Khritawa veia a jah tüih. 3 Acun xawi naw Jesuh veia, "Johan naw law khai a pyen cen nang mä? Am ani üng akce kami na äp khai aw" ti lü ani kthäh. 4 Jesuh naw jah msang lü, "Nghlat be ni lü nani hmuh ja nani ngjake naküt Johan üng va mtéh be nia" a ti. 5 "Amikmüe naw hmuh be u lü, akxoe pi cit be thei ve u, mnephkse mnephkie daw be ve u, a nghnga kpange naw njá be ve u, akthihe tho law be u lü, thangkdaw pi msih mpyaki he üng jah mtéh päng ve u. 6 Keia phäa a mlung am uplatsaki ta a josenki ni" ti lü a pyen.

7 Johana axüisaw he ami ceh be üng Jesuh naw Johana mawng khyangpäe üng jah mtheh lü, "Johana veia khawkhyawng khawa nami ceh üng, i hmu khiai ni nami ceh? Khawkhi naw a ksün khuhnah bükteng khaia mä nami ceh? 8 "I bükteng khaia ja nami ceh? Suisak akdaw suisaki bükteng khaia mä nami ceh? Suisak akdaw suisakie cun Sangpuxangea ima ni

ami ve khawi. 9 "Na mtheh ua, I teng khaia ni nami ceh? Sahma mä? Ä, ning jah mtheh veng, sahmaa pi kyäp bawki ve ve. 10 "Ahina mawng ni cangcim üng ng'yü lü, "Pamhnam naw, na maa ka ngsä na lam pyang khai ka tüih law khai. 11 Akcanga ka ning kthaka daw bawki u am ve. Acunüngpi khankhawa veki akdi k säih cun Johana kthaka daw bawki ni. 12 Baptican Johana a ngthu pyen üngkhyüh tuh vei cäpa khankhaw naw tuknak khameiki, ngtuatkia khyang ksee naw khaw ami yah vaia kthanakie. 13 Pamhnama sahma he naküt ja Mosia thume naw Johana a ve vei cäpa Pamhnama Khawa mawng cun pyenkie. 14 Ami pyen nami jum hlü üng, Johan cun law khaia ami na pyen khawi Elijaha kyaki. 15 A nghnga veki naw ngja se. 16 Acunsepi atuh khyang he hin i am ni ka jah mtumtäng kawm? Ahin he cun hnases lumeikie ami püi khü u lü, 17 Pülün ning jah tum pe ngü se am nami nglamkie, yawk ng'äi mcuk ngü sepi am mbawikyap uki. 18 Johan a law üng am ei aw se, "Khyang naküt naw khawayia venak" ami ti. 19 Khyanga Capa law lü ei aw se khyang naküt naw, "Teng ua, meng lü capyittui aw ve, akhawn kawke ja khyangkaea püi hin" ami ti. "Acunüng pi ksinghmatnak cun a bilawh üng ngsingki" ti lü a jah mtheh. 20 Acunüng Jesuh naw müncanksee aktunga a pawhnaka mlühe cun am ami ngjuta phäha a jah ksenak. 21 "Korazin mlüh aw na jo se ve, Bethsaida mlüh aw na jo se ve. Isetiüng ta, nangni üng mdana mäiha müncanksee hin Turah ja Sidon mlüha mdang vai sü ta, ahlana va kpyawnkse ngbung u lü, mput awt u lü ngjut päng khaie sü. 22 Akcanga ka ning jah mthehki, ngthumkhyahnaka mhnüp üng Turah ja Sidon mlüh xawi cun nangnia kthaka Pamhnam naw jah mpyenei khai. 23 Nang Kapenawm mlüh pi, namät naw namät khankhaw cäpa na mhlünmtaiei hlüki aw? Mulaia ning khyakin vai. Nang üng mdana mäiha Sodom mlüh üng müncanksee jah mdan vai sü üng ta tuh vei cäpa ve ham khai sü. (*Hades g86*)

24 Ka ning jah mthehki, "Ngthumkhyahnaka mhnüp üng nanga kthaka Sodom mlüh üng Pamhnama mpyeneinak däm khai," a ti. 25 Jesuh naw pyen lü, "Ka pa, khawmdek ja khankhawa Bawipa aw! Khyang ktheme üng jah thup lü a mlung mhnemki hnasena mäihe üng na jah mhnüha phäh na ngming ka mküiki. 26 Ä, ka pa aw, ahin cun na njjak hlüa kyaki ni. 27 Ka pa naw avan a na pet päng. U naw a capa am ksing, ka pa däk naw ni a ksing. Ka pa pi u naw am ksing, a capa däk naw ni a ksing. Acun ja a capa naw a mtheh däk naw ni a ksing. 28 A phüih yüh lü bawngbaiki naküt ka veia law ua, ka ning jah hüiesak

khai. 29 Ka kawhcung kawt ua. Ngmüümkhya lama ngtheingthang law ua. Acunüng, nami ngmüümkhya a hüieinak nami yah khai. 30 "Isetiüng ta, ka ning jah pet vaia kawhcung cun jäi lü, nami khana ka mtaih vaia phüih pi hangki ni" a ti.

12 Jesuh sabbath mhnüp üng loma lama cit se, axüisaw he ami ei ngaih u lü lomaa cangvüi kpyat lü eikie. 2 Pharise he naw ami jah hmuh üng, Jesuh üng, "Tenga, sabbath mhnüp üng jeih vai sü, am pawh vai na xüsawe naw pawh ve u" ti lü ami pyen. 3 Jesuh naw, "Davit a ei ngaih lü a khyang he am i pawhkie ti cangcim üng am nami kheh khawiki aw? 4 Pamhnama ima lut u lü Pamhnam üng peta muk, ktaiyü he däk naw va eia nglawiki. Amimia eia am nglawiki a khyang he am eikie. 5 Am ani üng, ktaiyü he sabbath mhnüp üng khut ami pawh msawk üng pi mkhyekiea am jah ngaih, ti cangcim üng am nami khe khawiki aw? 6 Acunsepi ka ning jah mthehki, npumima kthaka daw bawki hia ve ve, 7 "Ngkengtaihnaka kdama mpyeneinak ngaih veng" ti nami ksinga ta ngsungpyunkie am nami jah mkatei khai sü. 8 Isetiüng ta, "Khyanga capa cun sabbatha Bawi ni" a ti. 9 Jesuh acun üngka naw cit lü, ami sinakoka lutki. 10 Acuia akutxo a na veki. Ami mkatei vaia phäha, "Sabbath mhnüp üng mdawnak bea khut pawh nglawiki aw?" ti lü ami kthäh. 11 Jesuh naw, "Nangmi üngka mata toca mat däk a tak sabbath mhnüp üng khuia k'uma kya se am na lo be khai aw, na hawihin khai aw. 12 To mata kthaka khyang mat sabbath mhnüp üng mdaw be vai cun daw bawki. Acunakyase, mi Thum üng pi sabbath mhnüp üng khyang mat kuei vai hin nglawiki ni" a ti. 13 Acunkäna Jesuh naw akutxo üng, "Na kut sänga" ti se, a kut a säng ja a kut akce mäiha daw law beki. 14 Acunüng Pharise he akcea cit u lü Jesuh ami mkhyüh vaia cengkie. 15 Jesuh naw ami hnım hlü cun a ksingei üng, akcea jah ceh ta se khyangpä naw läki he. Mhnatei nakütki a jah mdaw be. 16 Jesuh naw ania mawng i käh ami kcünak vaia a jah mtheh. 17 Acun cun Pamhnam naw a pyensak sahma Hesajah naw a na pyen a kümceinak vaia kyaki. 18 "Tenga, ka mpya, ka xü cen, ka kphyanak ja ka mlunga jenak. Ka ngmüümkhya a khana ka tüih khai, ani naw ngthumkhyahnak cun khyangmjüe üng jah mtheh khai. 19 Ngpyang lü ngcuhpüi am ve, u naw a kthai lama käh ngja khai. 20 Ngkunkia kyaicung käh k'ebät lü, meisui mkhu pi käh mthih khai. Ngpyunnak a ngnäng veia, 21 A ngming üng khyang he naw äpeinak ta khaie. 22 Acunüng khawayia venak a mik

mü lü am ngthuhei theiki khyang mat ami lawpüi mtai law khaie. Isetiüng Jonaha ngthu pyena phäh Jesuh naw mdaw be se, ngthuhei lü hmu law be ami mkyenak üngka naw ngjutkie. Teng u, Jonaha theiki. 23 Khyangpäe naw Jesuha pawh cun hmu lü kthaka kyäp bawkie ve ve u. 42 Ngthumkhyahnaka müncan law u lü, "Hina khyang hin Davita capa ni mhnüp üng Sheba Sangpuxangnu naw ngdüi lü ning khawh khai aw?" 24 Pharise he naw acun ami njak jah cijang law khai. Ani cun Solamona themgvainak üng, "Hina khyang naw Beelzebul yaiea mkhawnga ngai khaia athuknak a khaw üngka naw lawki. Teng pet johit am yaie jah ksät ve" ami ti. 25 Jesuh naw ami ua, Solamona kthaka kyäp bawki hia ve khü. 43 cungaih jah ksing lü, "Aia pe pi animäte ngcawkhkie Ngmüümkhya khyang üngka naw a lut law üng, cun khawvei am kham lü ngtai khawikie. Aia mlüh pi mkyanga a hüeinak vai hnün sui hü lü am hmu lü, 44 imbung üng pi, animäte ngcawkhkie cun am ngsawn "ka venak kphyüm ima ka cit be khai" ti lü a ceh be khawi u." 26 Acunüng khawyai naw khawyai a ksät üng, a na ngcim lü a na phephaih, a na ngkhämtawng üng, amät naw amät mtaikia kya se, ikba a khaw se a hmuh. 45 Cit be lü amäta kthaka se bawkia ngsawng khawh khai ni? 27 Nangmi naw Beelzebul ngmüümkhya ksee khyüh jah khü law se lut u lü, yai mkhawnga na pet johit am yaie ka jah ksät vaia acuia awmki he. Acunüng, acuna khyang üng kya law nami pyenki. Acun a ni üng, u naw nami hnukläke khai cun akma kaa kthaka kyühkse bawki ni. Acukba üng jah ksätnaka johit jah peki ni? Nami hnukläke tukbäih hina khyang ksee üng pi thawn law hnga khai" naw nami mkhye ngdangsak ve u, a ti. 28 Am ni, a ti. 46 Acukba khyang khawhahea veia a ngthuei Beelzebul johit am ni. Mhnama ngmüümkhya johit K'um üng a nu ja a benae naw ami ngthuheipüi vaia am ka jah ksät üng va Pamhnama Khaw nami khana sui hü u lü kpunga ngdüikie. 47 Acunüng mat naw, pha lawki. 29 Am ani üng u naw khyang kyan yüü "Tenga na nu ja na benae naw ning ngthuei hlüpüi lü üng am pin ma lü, a ima ka khawhkhyme jah loei kpunga ngdüi ve u" ti lü a mtheh. 48 Jesuh naw, "U ni thei khai ni? 30 Au pi, kei da am veki cun kei na hnengki ni. Kei am alanga am na mcunpüiki cun ngphyüingphyakia kyaki ni. 31 Acunakyase ka ning jah mthehki, mkyekathnak naküt ja, Pamhnam ksekhana kya khyang kse na lü ksekhanaki cun mhlät theia am kya. 32 Aupi Khyanga Capa mkyekat na lü ksekhanaki cun mhlätä kya khai. Cunsepi Ngmüümkhya Ngcim ksekhanaki cun tuh pi ngawia pi mhlät theia am kya. (aión g165) 33 Akthei üng a thing ksing theia kya se, akthei a daw üng a thing daw lü, akthei a set üng a thing seküti nami ksing vai. 34 Kphyuksee aw, ihawkba se u lü akdaw nami pyen thei khai ni? Mlung üng veki va myyawng üng lut law khawiki. 35 Khyang kdaw naw a mlung kdaw üngka akdawe jah pyen khawi lü, khyang kse naw a mlung kse üngka aksee jah pyen khawiki. 36 Ka ning jah mthehki, akse pyenka khyang naküt a pyena phu cun ngthumkhyahnaka mhnüp üng thung be khai. 37 Na ngthu naw ning lätsak lü na ngthu bå naw ning mkat khai" a ti. 38 Acunüng thum mthei he avang ja Pharise he naw Jesuh üng, "Saja aw, müncankse mat na pawh kami hmu hlu" ti lü tå u se, 39 Jesuh naw, "Tuh kän khyang he ihlawka se lü mtuihmlehkie ni. Nangmi naw müncankse nami täkie aw? Jonaha müncanksea theia i käh ning jah mhnuh vai" a ti. 40 Jonah nganua k'uma mhnüp kthum ja mthan kthum a vea mäihä khyanga capa pi mdekk'uma mhnüp kthum ja mthan kthum ve khai. 41 Ninevih mlüha khyang he naw ngthumkhyahnaka mhnüp üng ngdüi u lü ning jah

42 Ngthumkhyahnaka mhnüp üng Sheba Sangpuxangnu naw ngdüi lü ning khawh khai aw?" 43 Ani cun Solamona themgvainak üng, "ka venak kphyüm ima ka cit be khai" ti lü a ceh be khawi u." 44 Acunüng khawyai naw khawyai a ksät üng, a na ngcim lü a na phephaih, a na ngkhämtawng üng, amät naw amät mtaikia kya se, ikba a khaw se a hmuh. 45 Cit be lü amäta kthaka se bawkia ngsawng khawh khai ni? 46 Acukba khyang khawhahea veia a ngthuei Beelzebul johit am ni. Mhnama ngmüümkhya ksee khyüh jah khü law se lut u lü, yai mkhawnga na pet johit am yaie ka jah ksät vaia acuia awmki he. Acunüng, acuna khyang üng kya law nami pyenki. Acun a ni üng, u naw nami hnukläke khai cun akma kaa kthaka kyühkse bawki ni. Acukba üng jah ksätnaka johit jah peki ni? Nami hnukläke tukbäih hina khyang ksee üng pi thawn law hnga khai" naw nami mkhye ngdangsak ve u, a ti. 47 Acunüng mat naw, pha lawki. 48 Jesuh naw, "U ni thei khai ni? 49 Au pi, ka pa khankhawa kaa njak hlüpüi lü pawhki naküt cun ka benae, ka cinae ja ka nua kyaki he ni" a ti.

13 Acuna mhnüp üng, Jesuh im üngkhyüh cit lü tuilia kama jah mthei khaia ngawki. 2 Ani ngbum lawki khyangpäe nung u se ta Jesuh mlawnga khana kai lü a ngaw üng, khyangpäe cun tuili kama ngdüikie. 3 Jesuh naw msuimcäpnake am ngthu pyen lü, "Ahlana mci saw khaia khyang mat citki." 4 Acukba a phuh hü üng, mci avang lama kya se khae naw ami ei u. 5 Avang lunga danak, nglei a ngceknaka kya se akjanga cawt lawki. 6 Khaw so law lü nglung law se, apya am vekia kya lü ngjaiei pähki. 7 Mci avang nghlinga ksunga kya se nghling naw saü law lü a jah yaiin. 8 Cunsepi, mci avang ngleia dawnaka kya se daw lü, avang aphyä, avang khyukip, avang thumkipa ngtheipai lawki. 9 Aupi a njaknak vai a nghnga veki naw ngja se" a ti. 10 Acunüng axüisaw he Jesuha veia law u lü, "Khyang he am na ngthuei üng ivaia msuimcäpnake na jah sumeiki ni?" ti lü ami kthäh u. 11 Jesuh naw, "Nangmi cun Khankhaw Pea küia mawng ksingnak ka ning jah mtheh päng ni, amimi üng ta am jah mtheh nawng" a ti. 12 Takia khyang üng a tak law dämdäm vaia petsih vai. I pi am taki üng a tak naküt pi hutei be vai. 13 Ami veia msuimcäpnak am ngthu ka pyen hin teng kyaw u lü pi am hmu u, ngai kyaw u lü pi am njakya u. 14

cit beki. Sinakoka k'uma jah mtheimthang se ngja lü nga nghngih cun jah lo lü khana mang lü Pamhnama müncan ngenkie. "Ahina themngvainak müncankse üng jenak mthehki. Muke cun jah bo lü axüisaw he pawhnaka johit hin hawia a jah yah ni?" ami ti. 55 üng a jah pet. A axüisaw he naw khyang he üng ami Imksaa ca am ni mä? A nu pi Marih, a benae pi jah pet. 20 Avan naw ei lü phü u se, ami ei k'hläi cun Jakuk, Josep, Sihmon ja Judah ami ti am nikie mä? axüisaw he naw ami mcun be üng cä xaleinghngiha 56 A cinae am pi aphia awmki he am ni mä? Hawia ka lawki. 21 Eikie naküt cun nghnumi ja hnases am hin naw ahikba johit hin a jah yah hü ni? ami ti. 57 pakia, kpami däk thawngmhma lawki he. 22 Acuning Acukba Jesuh cun ami ma. Jesuh naw, "Sahma cun Jesuh naw khyang he a jah tüih be käna, axüisaw he hnün naküt üng leisawngkie ni, a hminak a khaw ja a cun mlawng üng cayea a jah na cehsak. 23 Acukba imbunga ni am leisawngnak a yah khawi," a ti. 58 Am khyang he a jah tüih be päng üng, amatca mcunga jumkiea kyase acuia müncankse i am pawh.

14 Acun k'um üng Kalile Upki Herod naw Jesuha

mawng cun ngja lü, 2 a khyang he üng, "Ani cun Baptican Johan ni, thihnak üngka naw tho beki, acunakyase ni müncanksee jah pawhnak khawha johit taki," a ti. 3 Herod naw Johan cun man lü, a na Philipa khyu Herodiha phäha thawngim üng ahlana a khyuma kyaki. 4 Johan naw Herod üng, "Na naa khyu na khyunak vai ta am nglawiki ni," a tia phäha kyaki. 5 Herod naw Johan hnime hlükyaw Judah khyang he a jah kyüh. Isetiakyaküng Johan cun Judah khyang he naw sahmaa ami ngaiha kyaki. 6 Heroda hminaka mhnüp üng, Herodiha canu cun Herod ja a khinea maa nglamki. Herod amsüma jeki. 7 "Ka ng'yünki, na hlüei na tä naküt ka ning pe khai" ti lü Herod naw Herodiha canu üng behküt a pet. 8 A nu naw a cüka kba nglaca cun naw, "Mlikbe üng Baptican Johana lu na peal!" a ti. 9 Sangpuxang cun pukseki, cunüngpi a khinea maa a khyütama pänga kyase nglacaa hlüei cun ami pawh vaia a jah mtheh. 10 Acuning thawngima khyang tüih lü Johana lu a khyüngsak. 11 Johana lu cun mlikbe üng lawpüi lü nglaca üng pe u se, nglaca naw a nua veia a cehpüi. 12 Johana hnükäke law u lü a yawk cehpüi lü, k'utkie naw Jesuh üng ami va mtheh. 13

Jesuh naw Johana mawng a njak üng, mlawng am ngcum lü ahinak mawkyawnga citki. Acun njaki khyang he naw ami mlüh jah hawih hüt lü ami khaw am läki he. 14 Mlawng üngka naw a kyum law üng Jesuh naw khyangpänu jah hmuh lü jah mpyeneiki, am phetkie a jah mdaw be. 15 Khaw a mü law hlü üng axüisaw he a veia law u lü, "Ahin hin maw ni, khaw pi mthan hnühki ni. Khyang he hin jah tüih, ami ei vai ngnamea ami ei phäh phäh vai khyäiee hü u se" ami ti. 16 Jesuh naw, "Athuknaka ami ceh vai am hlü, nangmi naw ami ei vai aipi jah pe ua," a ti. 17 Amimi naw, "Muk mhma ja nga nghngihca däk ni kami tak ve u," ti u se, 18 Acuning Jesuh naw, "Ka veia lawpüi ua," a ti. 19 Khyang he cun msaia khana

nga nghngih cun jah lo lü khana mang lü Pamhnama müncan ngenkie. "Ahina themngvainak müncankse üng jenak mthehki. Muke cun jah bo lü axüisaw he pawhnaka johit hin hawia a jah yah ni?" ami ti. 55 üng a jah pet. A axüisaw he naw khyang he üng ami Imksaa ca am ni mä? A nu pi Marih, a benae pi jah pet. 20 Avan naw ei lü phü u se, ami ei k'hläi cun Jakuk, Josep, Sihmon ja Judah ami ti am nikie mä? axüisaw he naw ami mcun be üng cä xaleinghngiha 56 A cinae am pi aphia awmki he am ni mä? Hawia ka lawki. 21 Eikie naküt cun nghnumi ja hnases am hin naw ahikba johit hin a jah yah hü ni? ami ti. 57 pakia, kpami däk thawngmhma lawki he. 22 Acuning Jesuh naw khyang he a jah tüih be käna, axüisaw he hnün naküt üng cayea a jah na cehsak. 23 Acukba khyang he a jah tüih be päng üng, amatca mcunga ktaiyü khaia kaiki. Khaw mü law se, amat däk acuia veki. 24 Acuning mlawng cun kawng üngka naw a thuknak tuili nglunga ve se tuingnawk naw a ceh hü. 25 Khaw athaih law hlü üng, Jesuh tuia khana a khaw am axüisaw hea veia lawki. 26 Axüisawe naw tuia khana a law ami hmuh üng kyühei law u lü, "Hin hin ngmüürmkhya ni," ti u lü ngyangkie. 27 Jesuh naw, "Käh kyüei ua, Kei ni," a ti. 28 Pita naw msang lü, "Bawipa aw, nang na ni üng, tuia khana ka law hnga khaia na mtheha," a ti. 29 "Lawa," Jesuh naw a ti. Acuning Pita mlawng üngka naw kco law lü Jesuha veia cit khaia tuia khana citki. 30 Acuningpi khawa khi law a hmuh üng kyühei lü tui üng ju ngcumei lü, "Bawipa aw, na küikyana," ti lü ngyang se. 31 Jesuh naw man be lü, "Jumeinak ngcekia khyang aw, ivaia na mlung uplatki ni" a ti. 32 Mlawng üng ani kai be ja khawhki ngdüm beki. 33 Mlawng k'uma veki axüisaw he naw hijawkhah law u lü, "Nang hin Pamhnama Capa na kya kcangki ni," ami ti. 34 Tuili cayea va pek u lü Kenesaret hnea lawki he. 35 Acuia ka khyang he naw Jesuh ami ksing üng, acuna pipei üngkae pe naküt üng khyang he jah tüih hü u lü am phetkie naküt ami jah lawpüi u. 36 A suisak mdawngca hman hneh vaia nghuinakie, acuning, aupi hneki naküt cun phet bekie.

15 Acuning Pharise he avang ja thumksinge Jerusalem üngka naw Jesuh veia law u lü, 2 "Ise, na xüisawe naw pupa thum am läklamkie ni? Ise ami kut akdawa am mthiei lü ei susatkie ni?" ti lü ami kthäh. 3 Jesuh naw, "Nangmi pi ivaia nami pupa thum lük u lü Mhnama thum am nami läki ni. 4 Isetiüng Mhnam naw, 'Na nu ja na pa na jah leisawng vai, na nu pi ni se na pa pi ni se na jah yünce üng nang cun na thi khai,' a ti. 5 Acunsepi nangmi naw, Khyang naw a nu ja pa a jah kueinak vaia mkawt a ve üng, 'Pamhnama üng pet päng ni' nami tiki. 6 A nu pa a leisawng vai am hlü. Acukba nangmi cun Pamhnama thum pi käh ngtäh khaia nami thum am nami pawhki. 7 Hypocrite aw, Hesajah naw nami mawng a pyen cen cang ve, 8 'Hine naw ami mpyawng am na leisawng

kyaw u lü pi, ami mlungmthin ta Kei üngka naw Pamhnam cun mhlünmtaikie. 32 Jesuh naw axüisaw thuk ve u. 9 Akhawvaa na sawkhah ve u, isetiüng hea jah khü lü, "Hina khyang he hin ka hlawnga nghngicim thume cun Ka thuma hana jah mthei ve u!" a ti. 10 Acunüng khyangpäe cun Jesuh naw a veia jah mpyenei veng. Ami ei kaa jah tüih vai am daw. Ei jah khü lü, "Ngai u lü ksing ua. 11 Khyanga mpyawng ngaih lü lama khuikha hü khaie ni," a ti. 33 Axüisawe üng ju lutki naw khyang am mtüihkhehsak, a k'um law u lü, "Pharise he naw na ngthupyen ami njak law, "Hawia hina khawmkyanga khyang hikäna ei vai üngka naw mpyawnga lut lawki naw ni khyang a mi hmuh khai ni?" ami ti. 34 Jesuh naw, "Muk ikän mtüihkhehsak ve," a ti. 12 Acunüng axüisaw he a veia nami taki" ti se, "Khyüh ja ngaca api ve ve" ami ti. law u lü, "Pharise he naw na ngthupyen ami njak 35 Acunüng Jesuh naw khyang he ngaw khai hea a üng ami mlung seki ti na ksingki aw?" ami ti. 13 Jesuh jah mtheh. 36 Acunüng muk khyüh ja ngaca jah lo naw, "Ka pa, khana ka naw am a nglin naküt cun lü, Pamhnama veia jenak mtheh lü a bo. Acun cun phuka kya khai." 14 Käh jah cäi na ua! Ami mik mükie axüisaw he üng jah pe se axüisaw he naw khyang he ni. Amikmü naw amikmü lam a msüm üng ani nghnjih khyang üng kya khai xawi," a ti. 15 Pita naw msang lü, "Hina msuimcäpnak jah mtheh ngkhaia," a ti. 16 nghnumi ja hnasan käh pakia kpami däk thawngkphyü Jesuh naw, "Tuh vei üng khyang kce hea kthaka am lawki he. 39 Acunüng Jesuh naw khyang he jah tüih na cing hamki aw." 17 "Na mpyawng üng ju lutki naküt be lü mlawng üng kai be lü, Makadalah khawa citki. na khawnua pha lü na mtisa lum üng pha hüki ti am nami ksing hamki aw." 18 "Acunsepi, mpyawng üngka naw lut lawki naküt cun mlungmthin üngka naw law lü, khyang mtüihkhehsaki ni," a ti. 19 Isetiüng khyang hnimnak, khyanga khyuca băühmanak, mpyuknak, hleihlatnak, Pamhnam ksekhanake naküt cun am dawkia ngaihkyunak üngka naw cawm lawkia kyaki. 20 Ahin he naw ni khyang mtüihkhehsak u lü, kut käh mthieh lü ei naw khyang am mtüihkhehsak," a ti. 21 Jesuh acun üngka naw cit lü Turah ja Sidon mlüh peisua citki. 22 Acuna mlüh pipei üng veki Kanan nghnumi naw law lü, "Davita capa Bawipa aw, na mpyeneia, ka ca nghnumica khawyai naw aknuia pawh ve," a ti. 23 Cunsepi Jesuh naw mkhap matca am pi am msang be. Axüisawe lawki he naw, "Hina nghnumi hin akcea tüiha, jah läk law lü kpamcai ve," ami ti. 24 Acunüng Jesuh naw, "Kei hin Isarelea khuiimkyawng üngka naw khyükia toea phäh ni Pamhnam naw a na tüih law," a ti. 25 A veia law lü sawkhahki naw, "Bawipa aw, na mpyena," a ti. 26 Jesuh naw, "Hnasenea ei lo lü, uie üng jah xawt pet vai hin nglawiki aw," a ti. 27 Nghanumi naw, "Bawipa aw, acukba lang va. Acunüngpi, uie naw pi ami mahpa buhkbaw mthüpeia thum am veki aw," a ti. 28 Jesuh naw, "Jumeinak dämckia nghnumi aw, na njak hlüa thawn se," a ti. Acun ja a canu cun daw beki. 29 Jesuh acun üngka naw Kalile tuili läkläka citki. Mcunga kai lü ngawki. 30 Khyangpäneu naw akxo, amikmü, ak'ang, am kümchia hmikie ja, amjümjü natnake jah lawpüi u lü Jesuha khaw kunga jah msän u se, a jah mdaw be. 31 Ak'ange ngthuhei law be thei lü, a kut khaw kbäte daw be u lü, akxoe cit be thei u lü, amikmüe naw hmu law be thei u se, khyang he naw ami jah hmuh üng, müncan ngen u lü Isarelea

16 Pharise avang ja Sadukee law u lü Jesuh ami mhnütnak vaia Pamhnam naw ning ksingki ti a ngsingnak vaia, müncankse jah mhnuha" ti lü täkie. 2 Jesuh naw jah msang lü, "Khaw kyak law hlü üng, 'Khankhaw mliki khawngawi ta khaw sen hlü ve' nami ti khawiki." 3 Ngawilama, "Khaw ngmei lü anghmüp law üng, tuhngawi ta khaw ah hlü ve," nami ti khawiki. Khawa sen vai ja a ak vai cun khankhaw teng lü nami ksing kyawkie. Cunüngpi akcünmkä üng sängeikia müncanksee ta am ksing khawh uki. 4 "Tuh kän khyang he ihlawka se lü mtuholmehkie ni. Nangmi naw müncankse nami täkie aw? Jonaha müncanksea thea i käh ning jah mhnuh vai" ti lü a jah ceh tak. 5 Acunüng, axüisaw he tuilia cayea ami law üng, muk law vai ami mhnih. 6 Jesuh naw, "Pharise he ja Sadukeea nghngen nami jah cäeinak vai," a ti. 7 Animäte naw ngai u lü, "Ahin hin muk am mi lawpüia phäna kya ngaiki," ami ti. 8 Jesuh naw ami pyen ksing lü, "Jumeinak ngcekia khyang he aw, i nami sumkyamkie ni. Ise muk am nami taka phäh vaia nami ngaikie ni? 9 Muk mhma pacawng thawng mhmmaa phäh ka bo cen am nami sümkie aw? Cä ikän ja nami msap law? Am nami ksing hamkie aw? 10 Muk khyüh khyang thawng kphyü naw ei u se, cä ikän hläiki ti am nami sümkie aw? 11 "Eia mawng ka ning jah mthehki am ni, ise am nami ksing u ni? Pharise he ja Sadukeea ngneikse nami cäeinak vaia ka ning jah mthehki ni," a ti. 12 Acunüng muk üng ami kcaw nghngen a pyen am ni, Pharise he ja Sadukeea jah mthehthangnak ami cäeinak vaia a jah mtheh tia ami ksing. 13 Jesuh Kesari Philipih mlüh pei cit lü acuia axüisaw he üng, "Khyang he naw Khyanga Capa hin u ami pyen ni," ti lü a jah kthäh. 14 "Amsah

naw Baptican Johan, amsah naw Elijah, amsah naw naw jah msung law lü, "Hin hin ka mhläkphyanak Jeramih, am ani üng sahma mat mat va ni khai ti ve pipia ka Capa ni, ani üng ka jeki, a pyen ngai ua" tia, u," ami ti. 15 Jesuh naw, "Nangmi naw mä ua jah kthai cun ngmei üngka naw ngjakie. 6 Axüisawe naw nami na ngaih?" a ti. 16 Sihmon Pita naw, "Nang ami nojuk üng, aktää kyühei u lü mce da ngmümkie. cun Khritaw, xüngseiki Pamhnama Capa ni," a ti. 7 Jesuh naw law lü jah hnetki naw, "Tho law u, käh 17 Jesuh naw msang lü "Johana ca Sihmon, na jo kyüei ua," a ti. 8 Ami jeng mdei üng Jesuh amät dák daw ve. Isetiüng ta, ahin hin khyanga ning mtgeh am be üng, Jesuh naw axüisaw he üng, "Khyanga Capa mtgehki, Pita aw nang lung ni, ahina lunga khana thihnak üngka naw am a thawh be hama küt üng ka sangcim ka mdüükhai, thihnak naw pi käh näng nami hmuha mdannak hin u üng pi käh nami mtgeh khai ni. (Hadës g86) 19 Khankhaw Pe tawhe ka ning pe vai," ti lü, a jah cük. 10 Axüisawe naw Jesuh üng, khai, aipi khawmdek khana am na mhlät naküt cun "Acunüng ise thumksinge naw Elijah law ma khai ami khankhawa pi mhläta am kya, ai naküt pi khawmdek ti ni? ti u se, 11 Jesuh naw, "Akcanga Elijah cun law khana na mhlät cun khankhawa pi mhläta kya khai," ma lü ahmäi jah pyang law khai," a ti. 12 Acunüngpi a ti. 20 Acunüng axüisaw he üng Khritaw a ninak u ka ning jah mtgehki, Elijah cun law pängki ni. Cunsepi üng pi käh ami mtgeh vaia a jah mtgeh. 21 Acunüng am ksingki he naw ami ngaih ngaiha ami mkuimkha, tünei lü Jesuh naw "Jerusalema ka cit khai, axüe, acukba bää Khyanga Capa pi mkuimkha khaie" a ktaiü he ja thumksingea mkuimkhanak ka khamei ti. 13 Acunüng, axüisaw he naw Baptican Johana khai. Na hnrim khaie, cunüngpi amhnüp kthum üng mawng jah mthekha ami ksing. 14 Khyang hea veia ka tho be khai" ti lü axüisaw he üng a jah mtgeh. ami nghlat law be üng, khyang mat Jesuha veia law 22 Pita naw akcea khü lü, "Bawipa aw, acukba käh lü ngdängki naw, 15 "Bawipa aw, ka capa mpyeneia! kya khai, na khana acukba käh thawn yah khai," ti Kphyaw se alää tui üng ngcum lü am ani üng mei üng lü Jesuh a pyen. 23 Jesuh naw nghlat law lü Pita lut lü khuikha ve." 16 "Acunakyase, na xüisawea veia üng, "Khawym aw, ka peia käh vea, nang hin ka ka lawpüi kyaw amimi naw pi am mdaw be khawh ve kyuknktägnak viaia na kyaki ni. Isetiakyaküng, na u," a ti. 17 Jesuh naw, "Jumeinak am takia khyang ngaihnak hin Mhnam üngka naw lawki am ni, khyang ksee aw, ipei nami veia ka ve khai ni? Ipei ka ning jah üngka naw lawki ni," a ti. 24 Jesuh naw axüisaw he msawkei vai ni? Kpamica ka veia lawpüi ua," a ti. 18 üng, "Nangmi üngka mat naw ka hnu lák khaia a bü Jesuh naw khawyai jüi se kpamica üngka naw lut üng a hlükaw naküt hawih lü, amäta kutlamktung law beki. Acunja kpamica cun daw beki. 19 Acunüng kawt lü na lák law se." 25 Na sak küninak khaia na axüisaw he Jesuha veia ampyua law u lü, "Ise keimi bü üng sak am yahki, cunüngpi keia phäha na sak naw am kami ksät khawh ni," ti lü ami kthäh. 20 Jesuh tawn khaia na bü üng ta angsäi xünnak na yah khai," naw, "Nami jumeinak a ngceka phäh ni, akcanga ka a ti. 26 Khyang naw khawmdeknu avan ka na lü, a ning jah mtgehki,anca ui teh jumnak nami tak üng, ngmümkhyia xünnak am a yah üng i am ni a thawnhei hina mcung üng 'Caia ngpyawta' nami ti üng ngpyawt be thei kawm? 27 Khyanga Capa, a pa hlüngtainak ja khai. Ai pi, am nami pawh khawh käh ve khai," ti a khankhawngsä he am law be hnühki, khyang naküt lü, a jah mtgeh. 21 Ahina ngkhaw cun ei jeihnak ja cun khut a pawha kba jah kheng khai. 28 Akcanga ka ktaiyünak am ni mkhüt khawh" a ti. 22 Kalilea ami ning jah mtgehki, "Ahin üng awmki he avang naw am ve üng Jesuh naw, "Khyanga Capa, khyang hea kut thih ham u lü, Khyanga Capa Sangpuxanga kba law üng petnak viaia kcün pha lawki ni," 23 hnrim u se, amhnüp kthum üng tho law be khai," ti lü jah mtgeh se, axüisaw he aktää vedamkie. 24 Kapenawm mlüh Jesuh ja axüisaw he ami law üng, temple khawn kawkie cun Pita veia law u lü, "Nami saja naw temple khawn am pe hlüki mä? ti lü ami kthäh. 25 Pita naw, "Ä, peki ni," a ti. Pita im k'uma a luh üng, 'Jesuh naw, "Sihmon Pita, ihawkbna na ngaiki ni" Khawmdek Sangpuxange naw akhawn ami mkhäm üng, ua veia ni ami tä khawi? Khaw mahea veia mä, pecke khyang hea veia mä ami tä khawi? a ti, 26 Pita naw, "Pekce khyang hea veia," a ti. Jesuh naw Pita üng, "Acukba ani üng, khaw mahe naw akhawn pet vai am hlü." 27

17 Amhnüp khyuk käna Jesuh naw Pita, Jakuk ja a na Johan mcunga hlüngnaka a jah cehpüi. 2 Acunüng Jesuh a hmai khawngngia mäihä vai lü, a suisak pi akvai mäihä bawk lawki. 3 Acunüng axüisaw kthum naw Jesuh cun Mosi ja Elijah naw ngthuhipüi ni se ami jah hmuu. 4 Acunüng Pita naw Jesuh üng, "Bawipa aw, ahia mi ve vai hin daw ve. Na hlüei üng ta, nanga phäh mat, Mosia phän mat, Elijahha phäh mat, sam kthum ka pha vai sü," ti lü a mtgeh. 5 Acukba a pyen k'um üng, khawngmei bawk

Acunüngpi, akhawn am mi peta phäh ami mlung käh ve yah khai" a tia kba na pawh vai. 17 Acunüng, acun se khaia, tuia va cit lü nga va mkaisha. Akcüka na hea pyen pi am a jah ngaih üng, avana sangcim phaa nga lo lü a mka na phyen vai. Acunüng tangka mat na hmuh khai. Acun lo lü ka phäh ja na phäha temple khawn va pea," a ti.

18 Acuna k'um üng, axüsaw he a veia law u lü Jesuh üng, "U ja Khankhaw Pea a kyäp säh kawm?" ti lü ami kthäh. 2 Acunüng Jesuh naw hnasenca mat khü lü, ami maa a ngdühsak. 3 "Akcanga ka ning jah mthehki, nghlat be u lü hnasena mäiha am nami ve üng Khankhaw Pe am pha hlawt uki." 4 Acunakyase, Khankhaw Pea a kyäp säh vai cun hina hnasenca mäiha a mlung mnemki ni a kyäp säh kawm. 5 "Aupi, ka ngming üng je lü hina hnasenca mäih dokhamki cun kei na dokhamki ni. 6 "Cunsepi, kei na jumkia hina hnasen mat, mkhyekat khaia kyukntängsakia khyang cun a ngngü üng ksum khawp lü lia thuknak tuia xawtin hin a phäha daw bawk khai ni," a ti. 7 Jesuh naw, "Khyang he jah mkhyekatsaki khawmdeka da se khawmdeknu hin ihlawka kyühei phyaki ni! Acuna mkhyekatnaka ngkhawe cun alää thawn khai. Cunüngpi, mkhyekatnak vaia pawhka khyanga phäh ihlawka kyühei phya khai ni. 8 Na kut am a ni üng na khaw naw a ning mkhyekatsak üng, kyükin lü xawtin kawpi. Na kut khaw küm se angśäia mulaia ning xawtina kdama ta, na kut khaw kaa angśäi xünnaka na ceh hin daw bawki ni. (aïenos g166) 9 Acunkäna na mik naw a ning mkhyekatsak üng, kawihin lü xawtin kawpi. Na mik küm se mulaia ning xawtina kdama ta, na mik mat däng am angdäi xünnaka na ceh hin kyäp bawki ni. (Geenna g1067) 10 "Ahina hnasenca he käh jah hmuhmsit ua. Ami khankhawngsä he cun ka pa vei khankhawa awmk hi ne, ti ka ning jah mthehki. 11 Isetüng ta, khyanga Capa hin khyükie jah thawngkhyah khaia lawki ni. 12 "Ihawkba ni nami ngaih? Khyang mat naw toca aphyä a tak üngka mat khyük se i pawh khai ni? A taw kawkip ja kaw jah hawih hüt lü khyükia taw mat sui khaia mcunga cit khai. 13 Acun a hmuh be üng, veki kawkip ja kawa kthaka pi acuna khyüki mat a hmuh bea phäha aktää jeki. 14 Acukba kunga, hina hnasenca he üngka matca pi amdanga a khyük vaia nami pa khana ka naw am hlüei. 15 Na bena naw a ning mkhyekatnak üng, a veia cet lü a mkhyekatnak nanimäta ksinga a mkyenak na mtheh vai, na mtheh a njak üng na mkhüta kyaki. 16 Acunüngpi na mtheh am a njak üng, a mkhyekatnak angsingnak ksing khaia khyang nghngih mat bang jah cehpüi lü na ceh vai. Cangcim naw "Mkhyekatnak naküt üng saksiki nghngih kthum ve yah khai" a tia kba na pawh vai. 17 Acunüng, acun se khaia, tuia va cit lü nga va mkaisha. Akcüka na hea pyen pi am a jah ngaih üng, avana sangcim phaa nga lo lü a mka na phyen vai. Acunüng tangka mat na hmuh khai. Acun lo lü ka phäh ja na phäha temple khawn va pea," a ti.

19 Jesuh ngthu a pyen päng ja Kalile üngka naw cit lü Jordan mliktua caye Judah khawa citki.

2 Khyangpänu naw läk law u se Jesuh naw acuia jah yet vai. Acunüng khana na khawh vai ve khai, a jah mdaw be. 3 Pharise he a veia law u lü ami acunkäna na läk law kawpi," a ti. 22 Cawngpyang mhnüteinak am, "Khyang mat naw a khyu ia phäha pi naw acun a ngjak üng, pukse lü akcea citeiki. Isetiüng ni se a hlüeria kcün üng a hawih vai hin mi thum üng ani cun bawimangkia kyaki. 23 Acunüng Jesuh naw nglawki aw?" ti lü ami kthäh. 4 Jesuh naw, "Akcuika axüisaw he üng, "Akcanga ka ning jah mtthehki, jah mhnünki naw kpami ja nghnumi a jah mhnün ti hin bawimangki hin Khankhaw Pe a luh vai aktää kui am nami khe khawkie aw?" 5 Pamhnam naw 'Kpami ve,' 24 Bawimangki Pamhnama Khaw a luh kthaka naw a nu ja pa jah ceh ta lü a khyua vei ngdawn ta sanghngüksäu mpyüma nghnga khuia a luh vai se nghngih xawi cun mtisa mata kya law khai xawi' jä bawki ni," a ti. 25 Axüisawe naw ami ngjak üng a ti. 6 Acunkäna, nghngiha am ni ti ni, mata kyaki. aktää müncan u lü, "Acunüng u naw küikyannak yah Acunakyase, Pamhnam naw a jah lu hlin khawsawm khawh khai ni?" ti lü ngthähkje. 26 Jesuh naw jah cun khyang naw käh jah mtai se," a ti. 7 Pharise he teng lü, "Ahin cun khyanga phäha i am thawn thei lü naw, "Am ani üng ivαι Mosi naw ngkyanaka kca pi Pamhnama phäha am thawn theiki am ve" a ti. pe u lü hawih vaia a jah mttheh ni," ami ti. 8 Jesuh 27 Acunüng Pita naw, "Tenga ahmäi naküt hawih lü naw, "Nami mlungmthin nghlang lü mtteh am ngja kami ning läk lawki, kami ning läk law phäha i kami uki se, Mosi naw nami khyu nami hawih vaia a ning ngmangnak khai ni?" a ti. 28 Jesuh naw, "Akcanga jah mttheh ni. Cunüngpi a jah mhnüncceng üng acukba ka ning jah mtthehki, Tuha Khyanga Capa amäta am ni" a ti. 9 Acunüng Jesuh naw, "Ka ning jah hlüngtainak ja a bawingawhnak üng a ngawh law üng, mtthehki, aupi a khyu kpami kce am käh bähümna si se nami na läk hlükie pi bawingawhnak xaleinghngih üng akcea phäha hawih lü, khyu mah beki cun mkhyeki ngaw hngu u lü, Isarel pacä xaleinghngih nami jah uk ni, acuna nghnumi khyu na beki pi mkhyekatki ni," a ti. 10 Acunüng axüisaw he naw, "Acukba ani üng ta am khyu mah üng ni a daw hlü bawk ve," ami ti. 11 Jesuh naw, "Ahina ngthu cun khyang naküt naw am ngaisim u. Acunüngpi, ngaisim khai hea a jah xü naw ni a mi ngaihsim hlü ve. 12 Avang cun a nua puk'um üngka naw käh khyuca mah khai hea a jah mhnün, avang cun khyang naw käh khyuca mah khaia ami jah pyang, avange cun Khankhaw Pea phäh animät käh khyuca mah khai hea nghnünecie, aupi khyuca mah khaia tängki naw ngaisim se," a ti. 13 Jesuh naw Hnasenea khana a kut mtaih lü a jah ktaiy pet vaia a veia jah lawpüi u se, axüisaw he naw ami jah ksenak. 14 Jesuh naw, "Hnasene ka veia law u se, käh jah mah ua, Khankhaw Pe cun amimia mäihä phäh ni," a ti. 15 Jesuh naw hnasenea khana a kut mtaih lü acunkäna akcea citki. 16 Khyang mat law lü, "Saja aw, khankhawa angsäi xünnak ka yah vaia akdaw i ja ka pawh kawm?" ti se, (aiōnios g166) 17 Jesuh naw, "I dawki ti ivai na na kthähki ni? Dawki ta mat däk ni a ve. Angsäi xünnak na yah hlü üng ngthumkhäne jah läklama" a ti. 18 Cawngpyang naw, "Ia ngthumkhäne ni? a ti. Jesuh naw, "Khyang käh na hnime vai, khyanga khyuca käh na mkhyekatnak vai, käh na mpyuk vai, käh na hleihlak vai," 19 Na nu ja na pa na jah leisawng vai, namät naw namät na jawngnaka mäihä na impei loceng na jawngnak vai," a ti, 20 Cawngpyang naw, "Ahin he cun ka dikca üngkhyüh ka jah läk pähni, i ka pawh ham khai ni?" a ti. 21 Jesuh naw, "Na kümkawi vai na ngai üng, cit lü na tak naküt jawi lü sih mpyaki he üng ngui na

20 Khankhaw Pe cun capiyit ngvawng taki khyang mat am tängki ni. Ngawi mat üng a ngvawnga nghlawh khaie a jah ngvah vai sui hüki. 2 Mhnüp at üng tangka mat hlawhei khaia khyang he jah hmuh lü a capiyit ngvawnga a jah tüh. 3 Klawpyanga va cit hü lü ngnam k'uma amdanga veeikie jah va hmuh lü, 4 "Nangmi pi ka capiyit ngvawnga cit lü va nghlawh hngu ua, ka ning jah khyeng khai," ti se, citkje. 5 Naji xaleinghngih mhnüpnsung ja mkeng naji kthum üng va cit lü pi acukba bää jah va hmuh lü a ngvawnga a jah nghlawhsak. 6 Acunüng naji mhma bang üng pi va cit hü lü amdanga veeikie a jah hmuh üng, "Ivai ahikba amdanga nami veeikie ni?" a ti. 7 Acun he naw, "Jah ngvatki u am ve se va," ami ti, acunüng ngvawngmah naw "Nangmi pi ngvawnga cit lü va nghlawh hngu ua" a ti. 8 Acunüng khaw a mü law üng, ngvawngmah naw a lo ngängki üng, "Nghlawhkie ami van jah khü lü, anghnu säih üng cutei lü akma säih üng dütkia kami ngkheng jah pea," a ti. 9 Acunüng, mülam naji mhma üng cuteikie cun law u lü, ami khüi khen tangka mat ci do lawki he. 10 Khüi makie cun law u lü khawhah yah khai hea ngai u se pi acukba bää tangka mat ci däk yah hngakie. 11 Acukba tangka mat däk ci ami do law hngu üng ngvawngmaha veia

mtai law u lü, 12 "Anghnua lawki hine naji mat däk va khüükie, amhnüpa khawngling khamei lü kami khüükie am angteha na jah kheng," ami ti. 13 Ngawngmahaw mat üng, "Ngaia ka püi, am ning mhlei nawng. Mhnüp mat khüi lü tangka mat hlawhei vai na jumki cen ta." 14 Na ka ceh lü na ima cita. Hina anghnua lawki he üng pi nang üng ka pet kän ka pe hlüki. 15 Ka ngui cun kamäta njak hlüa am ka pawh thei khai aw? Käh ngvang na lü ka ning jah peta phäh na na mkeiki aw? 16 Acunakyase, akmae hnu u lü, hnukie hma law khaie" a ti. 17 Jesuh Jerusalem da cit lü axüisaw he xaleinghngih lam peia jah khü lü, 18 "Ngai ua, Jerusalem da mi cit khai, acuia Khyanga Capa cun ktaiyü he ja thumksingea kut üng msuma kya khai. Amimi naw thi khaia mkatei khaie. 19 Khyanga Capa cun yaihei u lü, kpai acun he, kutlamktung üng ami hnim vaia khyang mjü kce hea kut üng msun acun he. Acunüngpi amhnüp kthum üng tho be khai," ti lü a jah mttheh. 20 Acunüng, Zebedea khyu, a cakpa xawi maha Jesuha veia lawki. A mkhuk üng ngdäng lü iyaw täeiki. 21 Jesuh naw, "I ja na njak hlü?" a ti. Nghnumi naw, "Hina ka cakpa xawi, Sangpuxanga na thawn law üng, mat na khet da, mat na kcaawng da ngaw khai xawia bekhüt na pea," a ti. 22 Jesuh naw, "I nami tå hman am ksing niki. Ka awk law vaia khawt, nani aw khawh khai aw? Baptican ka khan law vai, nani khan khawh khai aw?" ti se, "Ä, yah khai," ani ti. 23 Jesuh naw, "Ka awk vaia khawt na awk khawh üng pi, ka khet da ja kcaawng da nani ngawh vai cun keia xü thei am ni. Ahina ngawhnak cun ka Pa naw a jah xüea phäha kyaki ni," a ti. 24 Axüisawe xa naw ami njak üng, acuna ngbengna xawi cun jah thüinakie. 25 Jesuh naw axüisaw he alanga jah khü lü, "Nami ksinga mäiha, khyang mjü kce hea bawie cun khyang hea khana aktää bawi u lü, aktää ami ana sumeikie." 26 Cunsepi, ahina mäih nangmi üng käh ve se, nangmi üngka mat a kyäp säh vai ngja hlüki ta nami mpyaa kya se. 27 Nangmi üngka mat akma säh vai ngja hlüki ta nami mpyaa thawn se. 28 Khyanga Capa cun khyang khüih vaiam law; khyang khüih lü a xünnak jah pe lü khyang khawkän jah thawng khaia a lawa mäiha, nami ve vai," a ti. 29 Jesuh ja axüisaw he Jerikho mlüh üngka naw ami ceh üng khyangpänu naw jah läki he. 30 Amikmüi nghngih lam peia ngawhki xawi naw Jesuh lam üng citki tia ani njak üng ngpyang ni lü, "Davita Capa, Bawipa aw, jah mpyeneia," ti lü ngpyangki xawi. 31 Khyangpänu naw käh ani ngpyang ti vaia jah mttheh u sepi, aksetama, "Davita Capa, Bawipa aw, jah mpyeneia," ti lü ngpyang dämdämki xawi. 32 Jesuh naw ngdüi lü, "I ka ning jah pawh pet vai ni nani hlüei," a ti. 33 Anini naw, "Bawipa aw, kani mikahüükie, amhnüpa khawngling khamei lü kami khüükie vai be vai ngaih ve ning," ani ti. 34 Jesuh naw jah mpyenei lü ani mik a jah hneh pet. Acunja ani mik vai law be se, Jesuh läki xawi.

21 Jesuh ja axüisaw he Jerusalema law u lü Olip mcung, Betphake ngnam ami pha law üng Jesuh naw, "Axüisaw xawi nghngih maa jah na tüih lü, 2 nani maa vekia ngnama cit ni lü, sanghngaksäü mat ja, a ca ami jah kphung nani hmuh khai. Jah sut ni lü ka veia nani jah lawpüi vai." 3 Khyang naw a ning jah kthäh üng, "Bawipanaw jah hlüei ve," nani ti vai. Acunüng angxita ning jah tüih law khai ni," a ti. 4 Ahin avan cun sahma naw a na pyen law, 5 "Zion mlüh üng mttheh ua, Tenga, na Sangpuxang na veia law ve! Ani cun a mlung nem lü sanghngaksäü, ja sanghngaksäüca xawia khana ngcumki," ti akümkwainak vaia kyaki. 6 Acunüng, axüisaw xawi naw cit ni lü, Jesuh naw a jah mttheha mäiha ani va pawh. 7 Sanghngaksäü ja a ca cun jah lawpüi u lü, ami suisake a khana jah mtaikie naw, Jesuh cun a khana ami ngawhsak. 8 Khyangpänu naw ami suisak lama ami jah phah üng, avang naw ngleleng hnahe jah ksawm u lü jah phahkie. 9 Khyangpä a ma a na citkie ja amät läki he naw, "Hosana Davita Capa, Bawipa ngming am lawki joseennak be se! A hlüngnak säh khankhawa Hosana," ti lü, ngpyangkie. 10 Jerusalem a pha law üng, mlüh üngka ami van üicai u lü, "Ani u ni?" ti lü pyenkie. 11 Khyangpänu naw, "Hin cun sahma Jesuh, Kalile hne, Nazaret mlüh üngka ni," ami ti. 12 Jesuh Temple k'uma lut lü Temple k'uma jawitukie ja khekie jah sät lü tangka mhlakie ja müm jawikiea ngawhnake, avan a jah hukxänin. 13 Acunüng Jesuh naw, "Cangcim üng, 'Ka im cun ktaiyünak ima sui khaie' ti lü ng'yuki, nangmi naw mpyukeiea ngthupnak ima pyang ve uki" a ti. 14 Amikmü ja akxoe, temple k'uma law u se Jesuh naw a jah mdaw be. 15 Ktaiyü ngvaise ja Thum mtheie naw müncanksee a pawhmsah ja, hnasese naw, "Hosana Davita Capa," ti lü, ami ngpyang hmuh u lü aktää ami mlung soki. 16 Jesuh üng, "Amimi naw i pyenkie ti na jah ngjaki aw?" ami ti. Jesuh naw, "Ä, hnasese ja cihtu k'aw naca hea mpyawng üng mhlünmtainak na yahki ni," ti lü ng'yuki am nami khe khawiki aw?" a ti. 17 Jesuh naw jah hawih hüt lü Bethaniah mlüha cit lü acuna mthan cun acuia ipki. 18 Ngawilama mlüh da a nghlat law be üng, a ei ngaih lawki. 19 Kthei thing lam peia hmu lü kthei thing da cit kyawki, am ngthei lü a hnäh däk ve se a hmuh. "Käh ngthei ti sümsüm kawpi," ti se, acunüng kthei thing cun ngjai lü thiei lawki. (aiōn g165) 20 Axüisawe naw

acun ami hmuh üng, "Ihawkba Fik dung akjangnua khaie ni, am pawh hngaläk u" ti lü a tüih betü. 38 khyawngei lawki ni?" ti lü müncankie. 21 Jesuh naw Cunsepi ngvawng ngänge naw ami hmuh üng, "Hin jah msang lü, "Akcanga ka ning jah mthehki, jumei hin ngvawngmaha ca va ni kbak. Law ua mi hnime lü a kcang lü mlung hlawthlatnak am nami tak üng hina khawh mi bi vai u," ti u lü, 39 man lü ngvawng kpunga Fikdung däk am ni lü, hina mcung üng, 'Hin üngka xawt lü ami hnimin u. 40 "Tuh ta ngvawngmah a law naw ngnawn lü mlktiuia kya se' nami ti üng nami üng, ngvawng ngängkie cun ihawkba jah pawh khai tia mäiha kya khai." 22 Nami jumei üng nami täsam ni?" a ti. 41 Msang u lü, "Acuna khyang ksee cun jah naküt nami yah khai," a ti. 23 Templea law be lü a jah hnime khaia ngsing ve. Ngvawng pi capiyit angthei law mthei k'um üng, ktaiyü ngvaise ja a xüe a veia law u kcün üng, tha law khai hea khyang kce he üng jah lü, "Ahin he jah pawh vaia ia ana ja na tak? U naw kahh khai," ami ti. 42 Jesuh naw "Cangcim naw a ahin he na jah pawhak vai ana a ning pet ja?" ti lü pyen am nami khe khawkie aw? "Imksae naw am ami kthäh. 24 Jesuh naw jah msang lü, "Kei pi mat daw se ami hawiha lung cen, akdaw säih lunga thawn däk ka ning jah kthäh khai. Nami na msang üng, kei law khawiki. Ahin cun Bawipa naw a pawha kyaki, naw pi ahin he ka jah pawhnak vaia ia ana ka tak ahin cun müncan vaia kyaki, ihlawka müncan phyaki cun ka ning jah mtheh khai." 25 Johana a baptican ni!" 43 Acunakyase, ka ning jah mthehki, "Pamhnama hin hawia khyüh lawki ni? Pamhnam üngkhyüh mä. Khaw ning jah hut lü ngtheisak pungpyahsak khaia Khyang üngkhyüh mä" a ti. Amimäte naw ngcuh u lü, khyang he üng jah pet vai. 44 "Aupi, hina lung üng "I mi ti khai ni. Pamhnam üngka naw ni" mi ti üng mä, kyaki cun khuikhiae khaia bo vai. Ahina lung naw a "Ise Johan am nami kcangnaki ni," ti hlü kbak. 26 kyaknak cun mput khuia thawn khai," a ti. 45 Ktaiyü "Khyang üngka naw" mi ti üng pi khyang he naw i ami ngvae ja Pharise he naw acuna msuimcäpnak cun pawh vai ti kyühei phyaki. Isetüng, khyang avan naw am njak üng, amimi a jah tinak ti ksingki he. 46 Johan cun sahma mat ti ksingki he," ami ti. 27 Jesuh Acunüng, man khai hea ami bü. Cunsepi Jesuh cun üng, "Am ksing ve u nawng," ami ti. Jesuh naw, "Kei sahma tia jumeikia khyangpänu ami jah kyüh. pi ia ana am ka pawh ti am ning jah mtheh hlü veng," a ti. 28 "Ihawkba nami ngaiki ni? Ahlana nghnghii canaki khyang mat veki. Akdäma veia cit lü, "Ka ca aw, tuhngawi ngvawnga cit lü va khüia," a ti. 29 A ca naw, "Kaa! am cit hlü veng," a ti kyaw, akäna a mlung nglat law be lü citki. 30 Acunüng anghnghinaka veia cit lü acukba bää a mtheh. Ani naw, "Ä ja, cit kawng," ti lü am cit. 31 Ahin xawi üng u naw ni a paa ngjakhlü a pawh?" a ti. Amimi naw, "Akdäm ni," ami ti. Acunüng Jesuh naw, "Akcanga ka ning jah mthehki, akhawnkawke ja nghnumi ksee nami maa Pamhnama Khawa lut ve u." 32 Isetüng ta Baptican Johan lam kdaw ning jah mhnuh khaia law se am jumei uki; cunsepi, akhawnkawke ja nghnumi ksee naw ani jumkie. Acun nami hmuh käna pi ngjut lü am jum uki," a ti. 33 Jesuh naw, "Msuimcäpnak akce ngai betü ua: khyang mat ngvawngmah veki, acun naw capiyit ngvawng pyang lü ngvawng lü capiyittu suinak vai khui co lü, ngängnak vai kyäng a sak. Khükkie üng jah khah lü athuknaka khaw kcea kdungki. 34 Capiyit angtheih lawa kcün üng, amäta hama capiyit ngthei kbit khai hea a mpyae ngvawng ngängkiea veia a jah tüih. 35 Ngvawng ngängkie naw ngvawngmah a mpyae jah man u lü mat ami kpaikh, mat ami hnime, mat lung am ami vawih. 36 Acunüng ngvawngmah naw akcüka kaa kthak nungkia, a mpyae kce he a jah tüih betü. Acunsepi acukba kunga ami jah na pawh betü. 37 Akpähnaka amäta ca, "Ahin ta leisawng

22 Jesuh naw msuimcäpnake am khyang he üng a jah mtheh betü. 2 "Khankhaw Pe cun a capaa phäh cambum khaia ngtünki Sangpuxang mat am tängki. 3 "Cambumnaaka law lü buh pawi bükei law khai khine jah khü khai hea a mpyae a jah tüih, cunsepi, am law hlü u. 4 "Acunüng, a mpyae kce he jah tüih betü lü, "Müei vai pyang päng ni, ka semce ja khyükseie akthaü säih jah hnime veng, ahmäi küm päng ve, cambumnaaka law ua," ti lü khine üng jah mtheh u bää a ti. 5 "Cunsepi, khine naw käh cuhlihei u lü animäta khut pawh khaia citei hükie: mat a loa cit lü, mat betü kdungei hüki. 6 Avang naw Sangpuxanga mpyae jah man u lü jah kpaï lü ami jah hnime u. 7 "Acun Sangpuxang naw a njak üng thüi lü a yekape a jah tüih. A mpyae jah hnime cun ami van jah hnime lü ami mlüh pi mei am a jah mkhih pet. 8 Acunkäna a mpyae jah khü lü, 'Cambumnaaka pyang päng ni, cunsepi, jah cükeia khyang he ei khaia am ngkawih ve u. 9 'Tuh ta lamnuea cit hü u lü nami hmuh naküt jah va khü hü ua' a ti. 10 Acunüng, a mpyae cun lam naküt üng cit hü u lü, ami hmuh naküt akdaw akse jah mkhäm lü jah lawpüi u se, cambumnaaka im cun khin am beki. 11 "Sangpuxang cun khine jah bükteng khaia im k'uma a law üng, khin mat cambumnaaka suisak am jihki a hmuh. 12 "Sangpuxang naw, 'Ka püi aw, ihawkba, cambumnaaka suisak am jih lü na lawki ni?' a ti. Cunsepi acuna khyang naw i pi

am ti be. 13 "Acunüng, Sangpuxang naw a mpyae
 üng, 'A kutkhawé jah pinpawlk lü anghmüpnaka xawt
 ua. Acuia a mni cui hakyetnak am kyap khai' a
 ti. 14 "Jesuh naw, 'Khüa khyang da kyaw lüpi xüa
 khyang ngcek ve' a ti. 15 Acunüng, Pharise he naw a
 thum naküt ja sahma hea mtheimthang naküt avan
 ngthähnak am Jesuh man vaia lam sui lü cengkie.
 16 Pharise he naw ami hnukläke avang ja Heroda
 hnukläke avang Jesuha veia jah tüih u lü, "Saja aw,
 nang cun akcang na pyenki ti kami ksingki. Akce he
 naw ihawkba ngai khaie ti käh cäi na lü, Pamhnam
 khyang he a jah njak hlüa mawng khyüngtak na
 jah mtheiki. Isetüng nang cun naw ua mikhmai pi am
 tengki. 17 "Ihawkba na ngaih jah mtheha? Mi thum
 naw Empero üng akhawn pet vai hin nglawiki aw,
 am nglawiki aw?" ami ti. 18 Acunsepi, Jesuh naw
 ami ngneikse jah ksing lü, "Hypocrite aw, ise nami na
 mhnüteikie ni? 19 "Akhawn ngui hawia ni? Na mhnuh
 ua" a ti. Acunüng tangka mat a veia ami lawpüi. 20
 Acunüng, Jesuh naw, "Hin hin ua lup ja ua ngming ni a
 ve?" a ti. 21 "Empero ni," ami ti. Acunüng Jesuh naw,
 "Acukba ani üng, Empero üng sängeiki Empero üng
 pe ua, Pamhnam üng sängeiki Pamhnam üng pe ua,"
 a ti. 22 Acun ami njak üng, müncan u lü akcea ami
 ceh tak. 23 Acuna mhnüp üng, khyang kthi am tho be
 khawi u tiki Sadukee avang Jesuha veia lawki he. 24
 "Saja aw! Mosi naw khyang mat am ca lü a thih üng,
 a na naw khäm be lü a casak vai. Acunüng akthia caa
 ngai vai," a ti ni. 25 "Tuh a bema khyüh xüngkie, a khyu
 hmeinu cun a na naw a khäm be. 26 "Acukba bää
 anghngihnak ja akthumnak pi am ca u lü, akhyühnak
 cäpa thih pähkcie. 27 "Akduäta acuna nghnumi pi thi. 28
 "Acunakyase, thikie ami thawh law bea mhnüp
 üng, acuna nghnumi cun ngbengna khyüh üng ua
 khyua kya khai ni? Angtu naw ami khyunak" ti lü ami
 kthäh. 29 Jesuh naw jah msang lü, "Nami mkhyekie
 ni! Cangcim ja Pamhnama khyaihbaahnak am nami
 ksinga phäh ni. 30 "Akthie ami thawh law bea mhnüp
 üng, amimi cun khankhawa khankhawngsä hea mäihä
 am ngkhyungla ti u. 31 "Pamhnam naw nami veia
 akthiea thawnak bea mawng a pyen am nami khe
 khawikie aw? 32 'Kei Abrahama Pamhnam, Isaka
 Pamhnam, Jakopa Pamhnam' Pamhnam cun akthiea
 Pamhnama am ni, akxüngea Pamhnam ni," ti lü, a
 jah mtheh. 33 Acun khyangpäe naw ami njak üng, a
 jah mtheimthang cun müncan nake. 34 Acunüng,
 Sadukee jah mkhütki ti, Pharise he naw ami ksing
 üng alanga ngcun law u lü, 35 ami ksung üngka mat,
 thum ksingki naw kthähnak üng man vaia ngtängki.
 36 "Saja aw, i ni Mosia thum üng akü säiha ngthupet
 cun?" a ti. 37 Jesuh naw, "Na Bawipa Pamhnam cun
 na mlung avan, na ngmüümkhya avan, ja na ksingnak

avan am na mhläkphyanak vai.' 38 "Ahin cun akdäm
 üng ja akü säiha ngthupeta kyaki. 39 "Anghngihnak
 cun: 'Na impei loceng namät na kphyanaka mäihä na
 ti. 40 "Ahina ngthupet nghngih üng Mosia
 khyang ngcek ve' a ti. 41 Acunüng, Pharise he
 phungki ni," ti lü a jah mtheh. 42 Acunüng, Pharise he
 avang ami ngcun law üng Jesuh naw jah kthähki. 43
 hnukläke avang Jesuha veia jah tüih u lü, "Mesijah hin ia ni nami ngaih? Ua ksawn üngka ni?" a
 nang cun Davita ksawn üngka ni," ti lü ami msang.
 44 'Bawipa naw ka bawipa üng a mtheh
 ta: ka khet da ngawa na yee na khawa kea am ka jah
 naw pyen lü, 45 "Davit naw Khritaw üng Bawipa
 am mtheheng. 46 U naw pi ngthu mkhap matca am
 mhnüteikie ni? 47 "Akhawn ngui hawia ni? Na mhnuh
 pi am msang be u. Acuna mhnüp üngka naw cutei lü
 u naw i pi am kthäh ti u.

23 Acunüng, Jesuh naw axüisaw he ja khyangpäe
 jah mthehki. 2 "Thum mtheie ja Pharise he
 Mosia ngawhnak üng ngawkie. 3 "Acunakyase, aipi
 ami ning jah mtheha mäihä nami ve vai, cunsepi
 ami pawh käh nami jah läkei vai. Ami pyena mäihä
 i am pawh khawi u. 4 "Aktää yüh lü phüi sekia
 phüi pyang u lü khyanga ngkyang üng mtaihkie.
 Amimät naw ta ami kut mdawngca am pi am hnet
 hlü u. 5 "Khyang he naw ami jah hmuh hmuh vaia
 khut pawhkie. Cangcim üng a vea kba; khyang naw
 ami jah münnak vaia, ami mcea sawm lü ami ban
 ami pinnak mehvun yütengtua. 6 "Eiawknak pawia
 adawnak säihä ngawhnak üng ngaw hlükie. Sinakoka
 pi akdaw säiha ngawhnak üng ngawh vai jawngnakie.
 7 "Jawihtuknaka pi ami jah leisawng vai, 'Saja aw' ti
 lü jah khü vai jawngnakie. 8 "Nangmi naw ta 'Saja
 aw' ti lü ami ning jah khü vaia käh ve ua. Isetüng ta,
 nangmi cun avan tängei u lü Saja pi mat ni nami tak.
 9 "Khawmdek khana u pi, 'Pa aw,' ti lü käh khü ua.
 Isetüng ta nami pa mat däk khankhawa veki ni. 10
 "Mkhawnga ami ning jah khü vaia käh ve ua. Isetüng
 ta, nami mkhawng cun Mesijah mat däk ni. 11 "Nangmi
 üng kyäp säihä cun nami mpyaa kya yah khai. 12
 "Aupi, amät mhlünmtaieiki cun nem säih khai, amät
 mhnemeiki cun mhlünmtaia kya khai. 13 "Nangmi
 thumksinge ja Pharise he, hypocrite aw, nami jo se
 ve. Isetüng ta, khyang hea maa Khankhawa Pe ksawh
 khai ve uki, nanimät pi käh lut u lü lut khiae pi nami jah
 mkyawhki. 14 "Thum mtheie ja Pharise he, nangmi
 hypocrite aw, nami jo se ve. Isetüng ta, hmeineu
 jah ei aw u lü ami im nami jah huteiki. Mkyekatnak
 am a ngdangnak vaia, khawwei veia nami ktaiyuki.

Acunakyase, ksehlen bawkia mkatnak nami khamei "Acunakyase, sahma hnimkia ksawna nami kya cun kha. 15 "Thum mtheie ja Pharise he, nangmi hypocrite nami ksingki ni. 32 "Nami pupaea mkhyekat nami aw, nami jo se ve. Isetiüng ta, Judahea jumeinak kpha vaia nangmi pi mkhyekat betü ua. 33 "Nangmi üng khyang matca a law vaia tuilawng khawkawng kphyue ja kphyua ca he aw, mulai nami cehnak vai naküt lümkan lü nami cit huki. Ngpyawt lawki pi üngka naw ihawka nami lät thei khai ni? (Geenna namimäta kthaka anghnigha Mulai Pea nami cehsaki. 91067) 34 "Acunakyase, cangcim üng a na pyen khawi (Geenna g1067) 16 "Khyang mikmüe aw! nami jo se cun, 'Sahmae, khyang ktheme ja, ngthungcim ksinge, ve, "Aupi Temple be lü ng'yunceki cun amdang ni, ka ning jah tüih law pet khai. Avang nami ja hniim aupi Temple üngka xüi be lü ng'yunceki cun a pyena khai, avang kutlamktung üng nami jah taih khai, mäiha kyaki ni," nami tiki. 17 "Amikmü yawk'ange aw, avang sinakok k'uma jah kpai u lü, mlüh mat üngka i ja adaw bawk? Xüi mä a daw bawk? Xüi ngcimsakia naw mlüh mata cit lü nami jah mkhuimkha khai. 35 Temple mä a daw bawk? 18 "Kpyawngkung be lü "Acunakyase, khyangdüng Abelaha thisen üng tün lü, ng'yunceki cun amdang ni, kpyawngkunga khana Temple k'uma ja, Temple ja kpyawngkunga nglaka peta petmsawt be lü ng'yunceki cun a pyena mäiha nami hniim Barakiha capa Zakhariha thisen cäp, ja kyaki ni," ti lü nami jah mtheiki. 19 "Ihlawka nami mik khawmdek khana khyangsungpyune, ami jah hniim müki ni, i ni a daw bawk? Petmsawt mä a daw bawk? naküta thisen cun nami khana pha khai. 36 "Akcanga Acuna petmsawt ngcimcaihnsakia kpyawngkung mä ka ning jah mtheiki, khyang hnima phäh ksükctenak a daw bawk? 20 "Acunakyase, kpyawngkung be lü avan cun tuh ka khyang hea khana pha law khai! ng'yunceki cun acuna kpyawngkung ja a khana vekia 37 "Aw Jerusalem, Jerusalem, sahma he jah hniim petmsawte, avan be lü ng'yunceki ni. 21 "Temple lü na veia ami jah tüih law khyang he lung am na be lü ng'yunceki cun acuna Temple ja a khuiua veki jah vawiki aw! Ainu naw, a ca he a ngphyha keha a Pamhnam be lü ng'yunceki ni. 22 "Khankhaw be lü jah mkhäma kbaa, khawwei na canae jah mkhäm ng'yunceki cun Pamhnama ngawhnak ja acunüng be vai ka ngaihki? Cunüngpi, acun am na jumki. 38 ngawki be lü ng'yunceki ni. 23 "Thum mtheie ja "Acunakyase Na temple cun axawnga na veia ning Phariehe, nangni hypocrite aw, nami jo se ve. hawih peta kya ve. 39 "Ka ning jah mtheiki, tuh Thingkthei yawpai ja tawikxüng ankseie xa üng mat üngkhyüh 'Bawipa ngming üng lawki Pamhnam naw nami peki. Acunsepi, aktung bawk thum üng jah josennak be se' am nami tia küt cäpa, ka hmai am na läklam vai: ngsungpyunkia bilawhnak, mpyeneinak hmu ti uki," a ti.

ja cincainake jah hawihinkie. Ahin he cun käh jah hawih lü nami jah läklam vai. 24 "Lam msümki khyang mikmüe aw, mkhoyang mat pi käh pa khaia tui mcim u lü sanghngüksa nami mjawai. 25 "Thum mtheie ja Pharise he, nangni hypocrite aw! nami jo se ve. Isetiüng, khawt ja kbe a kpung nami mthiki, a k'uma hleihlakna ja ngtawngeinak am beki ni. 26 "Pharise mikmüe aw, khawt ja kbe a ngcim vaia a k'um mthi ma ua. Acunüng a kpung pi ngcim hnga khai ni. 27 "Thum mtheie ja Pharise he, nangni hypocrite aw, nami jo se ve. Isetiüng ta, nangmi cun ng'utnak lungdü akbawk, a kpunga angtoa ngdang lü a k'um yuhe ja yawk kthue am be lü mtüihkhehki am nami tängki. 28 "Acukba nangmi pi apkunga khyang naküta veia ngsungpyunkia mäiha nami ngdangki, acunsepi nami mlung k'uma Pamhnam khut pawhkia nami ngsaihnak ja am dawkia ngaihnak mkhyekatnak beki. 29 "Thum mtheie ja Pharise he, nangmi hypocrite aw, nami jo se ve. Isetiüng ta, sahma hea mkhya ime jah sa u lü akdawa xüng lü awmki hea phäh yepim nami saki. 30 "Mi pupaea kcün üng, mi na ngtüi law hngaa ta, sahma he ami jah hnimmak üng am mi na bawibeng hnga khai sü,' nami tiki. 31

24 Jesuh Temple üngka naw akcea a ceh üng, axüsaw he naw Temple ime mhnuh khai hea a veia lawki he. 2 Jesuh naw, "Hin avan nami jah hmuki am niki aw? Akcanga ka ning jah mtheiki, lung matca pi, hin üng am ve khaia a pyehnak vaia kcün pha law khai," a ti. 3 Olip mcunga khana a ngawh üng axüsaw he ampyua law u lü, "Itüha, acukba thawn law khai ni? Na lawnak vaia akcün ja apkäihnak kcün msingnak vai cun i ni? Jah mtheha" ami ti. (aiōn g165) 4 Jesuh naw, "U naw pi käh a ning jah mhleimhlak vaia mceiei ua. 5 "Khyang khawkän ka ngming üng law lü, Keia hana ngsaih lü 'Kei, Khritaw ni' ti lü khyang khawhah jah mhlei law khaie. 6 "Nami peia ngtuknake kthiae ja athuknaka pi ngtuknaka thange cun nami jah ngja law khai. Cunüngpi käh cäicing kawm uki. Acuna ngkhawé cun thawn law khaie, cunüngpi akcüna päihnak tinak am ni. 7 "Pee mat ja mat, pungnu mat ja mat, ngtung'at law khaie. Mdekk alum üng, khaw jaw khyat pai law khai, ngkhyü ngsün law khai. 8 "Ahin he cun na hmi hlüki a huiheia mäiha kuiuhanakea cuteinaka kyaki. 9 "Acunüng ning jah man u lü ami ning jah mkhuimkha vai ja ami

ning jah hnime vaia khyang hea kut üng ning jah ap khawkye cäh lawki ti, nami ksingki he. 33 "Acuna khaie. Khyang naküt naw keia phäh ning jah hneng kba ni, nangmi naw ahin he nami jah hmuh üng, khaie. 10 "Acuna kcün üng khyang khawhah naw ami akcün cäh law lü mkawt pei pha lawki ti ksing ua. 34 jumnak hawih u lü mat ja mat ngneng law khaie, "Akcanga ka ning jah mthehki, tukbäih ksawn üng hleihlak law khaie. 11 "Sahma ksee po law u lü khyang khyang he am ami thi päh ham üng acun he avan khawhah jah mhleinhlak law khaie. 12 "Am dawkia cun kümcei law khaie ti süm ua. 35 "Khawmdek ja khut pawhnak da law lü mhläkphyanak ng'yeng law khankhaw khyük ni sepi, ka khyü nglung matca pi a khai. 13 "Cunsepi, adütnak vei cápa jumeiki naw kümcei kaa käh khyük yah khai. 36 "Acuna mhnüp ja kükkyannak yah khai. 14 "Khankhaw Pea mawng akcün cun iti üng pha law khai ti, u naw pi am ksing. thangkdaw cun khawmdek van üng sang lü khyang Khankhawngsae naw pi am ksing u. Capanaw pi am naküta veia saksia mdanga kya khai. Acun käna ksing. Ka pa däk naw ni a ksing. 37 "Khyanga Capa a akcüna päihnak pha law khai. 15 "Sahma Danjelah law be vai cun Nawea kcün üngkaa mäiha kya law naw cangcim üng a pyena kba, 'Kpyükpye theiki khai. 38 "Mlikpitui am a phu law hama kcüne üngka kyükyawke angcimcahnak säilha ngdüi se, nami naw Nawe mlawng k'uma a luh vei cáp, khyang he hmu khai. 16 "Acunüng Judaha veki naküt mcungea cun ei awkie, nghnumi ja kpami ngkhyunglakie; 39 dawng u se. 17 "Mkhyung khana veki im k'uma a "Mlikpitui phu law lü khyang avan a jah cehin vei cápa ka lo khaia käh kyum law se. 18 "Loa veki naw pi i käh sim lü awmki he. Acun üng ami vea mäiha, a suisak loei khaia käh nghlat be se. 19 "Acuna Khyanga Capa a law be vai üng pi acukba kya law mhnüp üng mpyaikie ja cihtui k'aw naca kpawmeikie khai. 40 "Loa ve yumki xawi üng mat jäk lü mat hawih ta aktää khuikha khaie ni. 20 "Nami dawngnak vaia hüt khai. 41 "Ksum su yumki nghnumi nghnjih üng mhnüp cun khawsik khyja Sabbath mhnüpa käh a mat jäk lü mat hawih hüt khai. 42 "Nami Bawipa a kya vaia Pamhnama veia ktaiyü ua. 21 "Khawmdek lawnak vaia akcün am nami ksingkia kya se, a na a ngtüü üngkhyüh am hmuh khawi, malama pi am ngäng ua. 43 "Im mah naw mpyuksi a law vaia kcün hmuh be ti vai khuikhatnak kyühkse cun pha law khai. a ksing vai sü ta, a im mpyuksi naw käh a kpye 22 Khawmhnüpe cun Pamhnam naw a jah tawisak vaia mtät kyet khai ti nami ksingki. 44 "Acuna mäiha, päng ni; am a tawisak vai sü üng, u pi xüng khai nangmi pi a na ngcüngcei ua. Isetüng ta, Khyanga am ve. A jah xüa khyang hea phäh Pamhnam naw Capa cun am nami sümhmaua kcün üng law be khai. khawmhnüpe cun jah tawisak khai. 23 'Hia ni Khritaw, 45 "Im mahpa naw, a imbunga eiawlk akcün phäh cuia ni Khritaw' tiki a ve üng, käh nami kcangnak vai. phäh üng jah pyangmtham pawhmsah khaia a mcawn 24 "Isetüng ta, Khritaw kcang am nikie ja sahma ksee themngvai lü cincgaikia mpya cen u ni? 46 "Acun he po law khaie. Pamhnama jah xü khyang he pi a thawn jah na pawhmsah se a mahpa naw ima a law be üng, theia ta, ami jah mhleinak vaia müncanksee pi jah a hmuh lawa mpya ta a josen ve. 47 "Akcanga ka ning pawh law khaie. 25 "Ngai ua, akcün am a pha law ham jah mthehki, amahpa naw acuna mpya üng a khaw üng ma lü ka ning jah mtheh päng ni. 26 "Acunakyase, naküt ap khai. 48 "Cunsepi, mpya kse ania üng ta, 'ka 'Mesijah cun khawmkhyanga ni' ami ti üng käh nami mahpa a law be vai hjo ham khai ni' ti lü ngaihnipki. ceh vai! Ani cun 'Angthupnaka ve ve' ami ti üng pi 49 "A püi mpyaie jah kpai lü ju awk ktai k'eiae hlawnga käh jah kcang na ua. 27 "Nghngilaw da mlaih se a na eiawlk hü hngaki. 50 "Am a ngaihhmuu ja am a khawkyak cápa khaw a vaia kba, Khyanga Capa cun na ksinga kcün mhnüp mat üng, acuna mpyaa mahpa law be khai. 28 "Ahawia pi akthia venaka, langtahe law be khai. 51 "A mahpa naw a mterteea mawiliü ngcun khaie ni. 29 "Acuna, khuikhatnak mhnüpe hypocritea venaka vesak hnga se, acuia kyahnak ja, kána, khaw ngnmüp law khai. Khyalawn pi am vai law mnicui hakyetnak am khuikhatnak khamei khai. ti. Aisie khankhaw üngkhyüh kya law khaie, khankhaw khyaihbahnae pi ami venak üngka naw jah ksät khai. 30 "Acunüng Khyanga Capa msingnak cun khana ngdang law khai. Khawmdek khyang naküt Khyanga Capa hlüngtai kyäpsawknak am khana khawngmei ngcum lü law be se, hmü u lü kyap khaie. 31 "Pungnu tum lü a khankhawngsä he naw a xüe cun khawmdek avan üng jah mkhäm hü be khai hea jah tüh law khai. 32 "Hina Fikdung üngka naw ngtheingthang ua. A kpyange tawi law u lü a hnäh a hlip law üng,

25 Acunkäna, Khankhaw Pe cun nglamica xa, ami meiim jah ceh lü ca mbumki a na do khaia, citkie üng tängki ni. 2 "Mhma cun am cingcaie u, akce mhma ta cingcaikie. 3 "Am cingcaikie cun ami meiim cehpüi u lü meitui um üng am ceheisih u. 4 "Acunsepi, akcinge cun ami meiim üng meitui a bea thea um üng meitui abe ceheisihkie. 5 "Ca mbumki am pha law nai se, ami van ngam u lü ipekie. 6 "Mthan nglunga, 'Ca mbumki law ve, law lü do law

ua,' ti lü ngpyang kthai ngthang lawki. 7 "Nglamica he thei lü taki üng, a tak law dämdäm vaia pet sih vai. cun ami van xak law u lü ami mei ime jah pyaneikie. Cunüngpi, i pi am ta lü am sui theiki üng, a takca 8 "Am cingcaikie naw, 'Akcinge üng nami meitui jah naküt huh be vai. 30 "la pi am ngmangnaka mpya, pe lawca ua, kami meiem thi law hlü ve' ami ti. 9 anghmüpnak, kpunga va xawt tawn hü ua. Acuia "Akcinge naw, 'Kaa, keimi ja nangmia phäh meitui am khuikha mpyensetnak am mnicui hakyet lü ve khai,' ti khäk hlü ve. Cit lü namimäta phäh va khyäie ua' ami lü a jah mtheh. 31 "Khyanga Capa cun Sangpuxanga ti. 10 "Acunüng, meitui khyäi khai hea ami va ceh mäha a khankhawngsä ngcime am atänga a law be k'um üng, ca mbumki law lü meitui taki he cun am üng, a Bawingawhnak üng ngaw khai. 32 "A maa, atänga ca mbumnaka jah lutpüi lü ksawh ami khaiah khyang mjü naküt ngcun law khaie. Acunüng toksäm u. 11 "Acunkäna, nglamica kce he pi law hnga u lü, naw a toe mee ksung üngkhyüh a jah mtaia kba 'Bawipa aw, Bawipa aw, lut law hnga vang ung' ami khyang mjü naküt cun jah mtai law khai. 33 "Khyang ti. 12 "Ani naw, 'Akcanga ka ning jah mthehki, nangmi ngsungpyune cun a khet da jah ta lü, akce he cun a am ning jah ksing nawng' a ti. 13 "la kcün ja amhnüp kawng da jah ta khai. 34 "Acunüng, Sangpuxang naw üng Khyanga Capa law be khai ti, am nami ksingkia a khet da kae üng, 'Law ua, ka pa naw dawkyanak kya se, a na ngcüngceiei ua. 14 "Khankhaw Pe cun am a ning jah kbe, khawmdek angtüi üngkhyüh nami khyang mat kdunglawng hü khai naw a mpyae jah phäha pyan päng Khankhaw Pe cen ka na ua. 35 'Ei khü lü a khawhkhyeme jah mceisaki am tängki ni. 15 ka cawi üng na na tumbeiki; tui ka xai üng tui na na "Ami khyainak üng ngkäkia, mat üng ngui thawng peki; Khina ka kya üng pi na ima na na khin naki; 36 mhma, mat üng thawng nghngih ja mat üng thawng 'Suisak kpuma ka ve üng, nami na msuimsaki; am ka at cima jah pe hüt lü kdung hüki. 16 "Thawng mhma phetyai üng, nami na msümcei büktengki; thawng yahki naw ta cit ktäi lü a ngui cun am kungpang hü lü ima ka ve üng pi, ka veia nami lawki he,' ti law khai. thawng mhmaa a pungsak. 17 "Acukba bää thawng 37 "Khyang ngsungpyune naw, 'Bawipa aw, itüh üng nghngih yahki naw pi thawng nghngiha a pungsak. ei cawiki se ning hmu u lü, kami ning mbei ni? Itüh 18 "Cunüngpi, thawng mat yahki naw ta amahpa ngui üng tui xaiki se tui kami ning tu ni? 38 'Itüh üng, khina cun cehpüi lü mdekk'uma a va cümin. 19 "Khawwei kya lü, kami ning khinnak ni? Itüh üng suisak kpuma angsawk käna ami mahpa law be lü a jah pet hüt veki se, kami ning msuimsak ni? 39 'Itüh üng am ngua mawng a jah kthäh. 20 "Thawng mhma yahkia phetyai lü thawng ima veki se, kami ning bükteng mpya naw ta a yaha ngui thawng mhma lawpüi lü, law ni? ami ti. 40 "Sangpuxang naw, 'Akcanga ka 'Ka mahpa aw, thawng mhma na na pet hüt; tenga, ning jah mthehki, hina ka hnükäkä üngka akdikca thawng mhma ka yahsiih ni' ti lü a msum be. 21 säiha khana nami bi naküt cun keia phäh nami bi "Amahpa naw, 'Daw ve, nang hin daw lü sitikhia mpya ni,' ti law khai. 41 "Acunkäna, a kawng da kae üng, ni; apica üng na sitikhia kyase, kei naw khawhaha ka ning ap khai ni. Law lü na mahpaa dä ayüma jekyaya' a ti. 22 "Acunüng, thawng nghngih yahki pi law hnga lü a yaha ngui thawng nghngih lawpüi lü, 'Ka mahpa aw, thawng nghngih na na pet hüt; tenga, thawng nghngih ka yahsiih ni' a ti. 23 "Amahpa naw, 'Daw ve, nang hin daw lü sitikhia mpya ni; apica üng na sitikhia kyase, kei naw khawhaha ka ning ap khai ni. Law lü na mahpaa dä ayüma jekyaya' a ti. 24 "Thawng mat yahki pi law lü, 'Ka mahpa aw, nang cun na khaki, am na sawnaka na atki, mci am na phuhnaka pi na mpya kse, mpya kdam! Am ka sawnaka ka atki, mci am ka phuhnaka ka mcunki' ti na ksingki am niki aw? 27 "Ka ngui cun ngui cümmak ima jah va kpuki se, ka law be üng ka ngui pung se ka yah be vai sü. 28 "Tuh ta, hina veia ngui la be lü ngui thawng xa taki üng pe ua. 29 "Isetiakyaküng, khawkän yeah

42 'Isetiüng, ei ka cawi üng, ei am na mbei uki; tui xai üng se, awk vai tui am na pe uki; 43 'Khina ka kyak üngpi am nami na khinaki; suisak kpuma ve üng se, am nami na msuimsaki; am ka phetyai lü thawng ima ka um üng pi, am nami na bükteng lawki.' 44 "Acunüng, amimi naw, 'Bawipa aw, itüh üng ei cawi lü, tui ngaih lü, khina kya lü, apkuma na ve, am phetyai lü thawng ima veki se, ning hmu u lü, am kami ning kueiki ni?' ti law khaie. 45 "Sangpuxang naw, 'Akcanga ka ning jah mthehki, hina akdikca kuei vai nami hai cun Kei nami na haia kyaki,' ti lü, jah msang be. 46 "Acunüng, acun he avan angsäia khuikhatnak mulaia cit u se, ngsungpyunkie ta angsäia xünnaka cit khaie" a ti. (aiōnios g166)

26 Jesuh naw acuna mtheimthangnake a jah pyen päng üng, axüisaw he üng, 2 "Lätnak Pawi a

phanak vai mhnüp nghngih hlü hamki ti nami ksingki, ma lü boki naw, axüisaw he üng a jah pet. "Lo u Khyanga Capa kuthamktung üng ami hnime vaia man lü, ei ua; hin hin keia mtisa ni," a ti. 27 Acunüng, law khaie," ti lü a jah mtheh. 3 Acunüng, ktaiyü Jesuh naw khawt lo lü Pamhnam üng jenak mtheh lü, ngvaie, thumksinge ja, angvaie cun, ktaiyü ngvai axüisaw he üng a jah pet. "Nami van naw hin aw ua. säh Kaiphah ami tia abawi ima ngbum lawki he. 4 28 Hin hin ka thisen, Pamhnama khyütamnak kthai, Jesuh ampyuaan man lü hnime khai hea cengkie. 5 khyang khawhah mkhyekatnak mhlätnak vaia lawngki "Acunsepi, lätnak pawi k'um üng ta käh pawh vai, ka thisen ni. 29 Ka ning jah mthehki, ka paa Uknaka khyang he suksak khaie ni," ami ti. 6 Jesuh Bethanih Khawa nangmi am ahina capyittui kthai am mi awk be mlüh, mnehkse mnehki Sihmona ima veki. 7 Jesuh yum vei cäpa, hina capyittui kthai am ka aw be ti khai naw buh a ei k'um üng, nghnumi mat naw aphi küi ni," a ti. 30 Acunüng, ng'äi mat ami mcuh käna, Olip alabasta ksi ng'ui um mat üng lawpüi lü, a lu khana a mcung da citkie. 31 "Tuh mthan, kei na hawih hüt u lü buih law. 8 Axüisawe naw hmuh u lü ami mlung so nami cen päh khaie. Cangcim üng a ng'yuka kba, se, "Ivai ahikba a pähcaihksak ni? 9 "Hina ksi ng'ui 'Pamhnam naw toksäm hnime se, toe cun ngypyangtaiei khawhaha jawi lü, khuikha msih mpyaki he üng jah hü päh khaie" 32 Acunsepi, ka thawh be käna Kalile pet vai sü," ami ti. 10 Jesuh naw ami pyen ksing lü, khawa nami maa ka na cit khai," ti lü Jesuh naw a "Ivai hina nghnumi nami suksakeikie ni? Ani naw pyen. 33 Pita naw msang lü, "Ami van naw ning cen ka khana akdaw säh pawhki ni. 11 "Sih mpyaki he ta päh u sepi, kei naw ta isüm am ning cen ta ngü," a cun alää nami hlawnga ve khaie. Acunsepi, kei cun ti. 34 Jesuh naw, "Ka ning mthehki, tuh mthan ai am nami hlawnga alää am ve hlü nawng. 12 "Hina ksi khawng ham se, nang naw kthum vei am na na ksing ng'ui ka khana a buih hin ka ng'utnak vaia pyangki vaia na pyen khai," a ti. 35 Pita naw, "Na thiinhnaka ni. 13 "Akcanga ka ning jah mthehki, khawmdek van thih hnga vai ngü sepi acukba ta am ka pyen khai üng hawia pi, thangkdaw ami sang hü u üng, hina ni," a ti. Acukba bää axüisaw he ami van naw ti law nghnumi naw hikba a pawha mawng pi ani sümnak hngakie. 36 Acunüng, Jesuh axüisaw he am alanga, vaia pyensih khaie" a ti. 14 Acunüng, axüisaw he Ketaseman ami tinaka hnün mat ami pha law üng, xaleinghngih üngka mat Judah Iskarot naw ktaiyü axüisaw he üng, "Caia ka va ktaiyü k'um üng, hin üng ngvaiea veia cit lü, 15 "Ani nami veia ka phyehei a na ngaw ua," a ti. 37 Pita ja Zebedea capa xawi jah üng, i ja nami na pet kawm?" a ti. Ngui thumkip khe ngkhahpüi lü, a mlung na leng lengki. 38 Acunüng ma u lü ami pet. 16 Acunkäna Judah Iskarot naw Jesuh naw jah mtheh lü, "Thi hlü awnga ka mlung Jesuh a phyeheinak vaia lam suiki. 17 Nghngen am khuikha ve. Ahin üng ve lü na ngängpüi ua," ti lü a ngcawkia buh pawhnaka mhnüp kcük üng, axüisaw cehpüi kthum üng a jah mtheh. 39 Jesuh cun va cetca he Jesuh veia law u lü, "Hawia ni, Lätnak pawi buh lü, mdeka a hmai bun lü, "Aw, ka pa aw, a thawn na ei vaia kami pyen vai na njak hlü?" ami ti. 18 thei üng ta, hina khuikhatnak khawt hin ka vei üngka Jesuh naw, "Ngnam k'uma khyang mata veia cit u lü, naw loina. Cunüngpi, keia njakhlüa käh thawn lü, na 'Saja naw Ka kcün pha law ve; ka hnükläke ja Kei njakhlüa thawn se," ti lü ktaiyüki. 40 Acunüng law be naw na ima Lätnak pawi buh ei khai, ti ve' va ti ua" lü, a hnükläk kthum cun a na ipei u se jah hmuh lü a ti. 19 Jesuh naw a jah mtheha mäiha axüisaw he Pita üng, "Naji matca pi ami na na k'äihpüi khawhki naw Lätnak pawi buh pyang vaikie. 20 Khaw amü aw? 41 Hlawhlepnak üng nami lut msawk khai ni, law üng, axüisaw xaleinghngihe ja Jesuh ei khaia ngäng lü ktaiyü ua. Mlungsithin ta yäng kyawki mtisa ngaw yümkie. 21 Ami ei k'um üng Jesuh naw, "Ka naw am lüi ve," ti lü a mtheh. 42 Anghngihnakva va cit ning jah mthehki, nangmi üngka mat naw na phyehei lü, "Aw ka pa aw, kei naw hina khuikhatnak khawt hin khai," a ti. 22 Axüisawe amsüma pukse u lü, "Bawipa am aw ngü se am a thawn thei üng ta, na njakhlüa aw, acun mä kei vai aw?" ti lü mat mat cima ami kya se," ti lü ktaiyü betüki. 43 Ami veia a law be üng a kthäh u. 23 Jesuh naw, "Kbe mat üng atängä na axüisaw he a na ip betü u lü am mdei khaw u se a kpuiheipüki naw na phyehei khai. 24 "Khyanga Capa jah hmuh. 44 Jah hawih hüt lü akthumnaka acukba cun Cangcim üng a ng'yuka mäiha thi khai. Acunsepi, bää pyen lü va ktaiyü betüki. 45 Acunüng, axüisaw Khyanga Capa phyehei khaia phäh ihlawk kyühkse hea veia cit be lü, "Atuh vei cäpa ip lü nami hüieikie khai ni. Acuna khyang hin angtüia käh a ngtüi law aw? Teng ua, Khyanga Capa cun khyangkaea kut xaa ta a phäha daw bawk khai sü," a ti. 25 Phyehei üng msum vaia kcün pha law ve. 46 "Tho law ua, khaia khyang Judah naw, "Rabbi, acun mä kei phäi mi cit vai. Teng ua, na phyeheikia khyang law ve," aw?" a ti. Jesuh naw, "Å, na pyen cang ve," a ti. 26 a ti. 47 Acukba, a na ngthuhei k'um üng, axüisaw Acukba ami ei k'um üng, Jesuh naw muk lo lü ktaiyü he üngka Judah law lü, ktaiyü ngvaie, thumksinge

ja axü ngvaeie naw ami jah tüih law khyangpänu li naw a veia law lü, "Nang pi Kalile khyang Jesuh kcim jah kpawmeikie a jah lawpüi. 48 Phyeheiki naw am nani ve yükki," a ti. 70 Cunsepi, Pita naw ami msingnak jah pe lü, "Ka mhnama khyang cun na vana maa ngcim lü, "I na pyenki, am ksing nawng," a ngjakhlúa khyanga kya khai, ani nami man vai," a ti. ti. 71 Acunüng, akce mkawt da cit se, acuia mpya 49 Judah cun Jesuh veia cit lü, "Rabbi, dimdeihnak ve akce nghnumi naw hmuu lü, "Hina khyang pi, Nazaret se," ti lü a mhnam. 50 Jesuh naw, "Ka püi aw, ise Jesuh am ve yükki va ni kbak," ti lü acuia awmki he na lawki ni?" a ti. Acun ja lawsih lü ami man u. 51 üng a jah mttheh. 72 Pita naw, "Ka ng'yünki, acuna Jesuha a ngkhahpüi he üngka mat naw kcim ksetei khyang kei am ksing nawng" ti lü ngcim betüki. 73 lü ktaiyü ngvai sáihä mpyaa hngakawi a ksawm pit. IVEI AM NGSAWK SE ACUIA NGDÜKIE NAW LAW U LÜ, 52 Jesuh naw, "Na kcim a venak üng ta bea, kcim "Akcanga nang pi acun he üngka mata na kyaki ni, xatnakie cun kcim am ni ami thih kawm. 53 Tukbähna ngthuheü üng ngsingeive," ami ti. 74 Acunüng Pita ka pa veia ktaiyü ngü se, ani naw khankhawngsä he naw, "Ka ng'yünki, akcang ni ka pyen. Ka hlei ka pyen xaleinghngih khlahi na tüih law pe khawhki ti, am nami üng Pamhnam naw na hmuu se. Acuna khyang am ksingki aw? 54 Ka ktaiyü üng, ihawkba Cangcim naw ksing nawng" a ti. Acukba a ngcim betü ja ainghlüi ahikba thawn law khai a ti, kümbe law khai ni?" a ti. khawngki. 75 Jesuh naw, "Ainghlüi am khawng ham 55 Acunkäna Jesuh naw, "Li kcime jah kawtei u lü Kei se kthum vei ngcim lü na na ma khai," a ti cen Pita na man khaia nami lawki he aw? Kei hin khyang kse naw süm law be lü kpunga cit lü aknuia kyapki.

aw? Amhnüp tä, nami hlawnga ngaw lü templea jah mthei ngü se, am nami na manki. 56 Acunsepi, ahin avan cun sahma hea pyen akümnan vaia kyaki ni," a ti. Acunüng axüisaw he ami van naw hawih lü ami dawng tak. 57 Jesuh mankia khyang he naw ktaiyü ngvai sáih Kaiphah ima, thumksinge ja axü ngvonesia ngcunnaka ami cehpüi. 58 Pita athuknak üngka naw ktaiyü ngvai ngvawng cäpa lák hngaki. Lut hnga lü i a thawn law teng khaia, yekapa am ngaw yümkie. 59 Ktaiyü ngvai ja Kawngci üngka ami van naw Jesuh ami hnimmak vaia am cangkia saksi suikie. 60 Cunüngpi, khyang khawkän naw maa law u lü Jesuh mhleieikie kyaw, cunsepi i am hmuu u. Akpäihnak khyang nghngih law ni lü, 61 "Hina khyang naw, 'Kei naw Pamhnama temple kpye lü amhnüp kthum üng ka sa be khawh khai' tiki," ti lü ani pyen law. 62 Ktaiyü ngvai sáih naw tho law lü, "Ami ning mkatei na jah msangnak vai am na ksingeiki aw?" a ti. 63 Acunsepi, Jesuh am khikhkheh. Ktaiyü ngvai sáih naw msang lü, "Xüngseikia Pamhnama ngming be lü ka ning kthähki: Pamhnama Capa, Khritaw Mesijaha na kya üng jah mtheha," a ti. 64 Jesuh naw, "Na pyen cang ve. Acunsepi, tuha Khyanga Capa cun a Johitmah sáih khet da ngaw lü, ngmei üng kyum law se nami hmuu khai," a ti. 65 Acunüng, ktaiyü ngvai sáih naw a suisake jah ktekin lü, "Hin naw Pamhnam pyenkenaka ngthu pyen ve! Ahina thea ia saksi am hlü ti? Tuh kung Pamhnam a pyetenak nami njaki. 66 Ihawkba nami ngaikie ja?" a ti. Amimi naw, "Ani mkhyekatki, thih kung khaia ngkawih ve," ami ti. 67 Acunüng, a hmai üng msawh lü thäkie. Avang naw ami mja am kbei u lü, 68 "Nang Khritaw! Na nghmaki. U ja ni kbeiki? jah mtheha" ami ti. 69 Pita ngvawnga kpunga ngaw se, ktaiyü ngvai mpya nghnumi mat

27 Khaw athaih law üng, ktaiyü ngvai ja axü ngvai am van naw Jesuh hnimmak vaia lam suikie. 2 Lakkhit am khit u lü cehpükie naw Romah Khaw Uk Pilat üng ami msum. 3 Phyeheiki Judah naw Jesuh ami hnimmak vaia mkateikie ti a ksing üng ngjut lü, tangka thumkip ktaiyü ngvai ja axü ngvonesia veia a lawpüi be. 4 "Khyang ngcim phyehei lü mkhyekat veng," a ti. Amimi naw, "Keimi üng acun i sängei se ja? Namät üng va sängeiki" ti lü ami pyen. 5 Judah naw tangka cun templea xavtin hüt lü acun üngka naw dawng lü amät va ng'awk ngengki. 6 Ktaiyü ngvai naw tangka lo u lü, "Hina ngui hi thisena phu ni, Templea khawh taknak üng tak vaia am nglawi," ti lü, 7 atänga sumkyam u lü acuna ngui am pekce khyang he jah k'utnak vai k'am kvawa khawmdék ami khyäh u. 8 Acunakyase, acuna mdek cun tuhvei cäpa "Thisen khawmdék" ami ti. 9 Acunüng, sahma Jeramih naw a pyen, "Isarele khyang he naw ania phu tangka thumkipa ami mkhyäp päng cun la u lü, 10 tangka thumkip cen am k'am vawka mdek khyähnak vaia sum ve u," a ti. 11 Kümcei lawki. 11 Jesuh Romah Ukia ma ngdüi se, Khaw Uk naw, "Nang Judahea Sangpuxanga na kyaki aw?" ti lü a kthäh. Jesuh naw, "Ä, na pyen cang ve," a ti. 12 Acunüngpi, ktaiyü ngvai ja axü ngvonesia mkateinak üng ta mkhap matca am pi am jah msang be. 13 Acunüng, Pilat naw, "Ami ning mkatei hin na njaki aw?" a ti. 14 Acunüngpi, mkhap matca üng am jah msang lü ve betü se, Khaw Uk naw a münnak law. 15 Romah Uk naw Lätnak pawi buh pawh mhnüp üng, thawngkyum mat, khyang he naw ami ngai mat cim a jah mhlät pet khawia thum veki. 16 Acunüng thawngim üngka a ngming ngthangki, mat Jesuh Barabah ami ti veki. 17

Acunakyase, khyang he ami ngcun law üng Pilat naw, "naw kyum lawa," ti lü Jesuh yaiheikie. 41 Acukba bää "U ja nami phäha ka mhlät vai nami ngai? Barabah ktaiyü ngvae, thumksinge ja axü ngvae naw pi yaihei mä, Khritaw ami ti Jesuh mä?" a ti. 18 Isetiakyaküng, u lü, 42 "Hin naw akce he ta jah küikyanki, amäta Jesuh cun Judah ngvae naw hneng lü ami lawpüi ti, am ngküikyanei khawh ve. Isarelea Sangpuxanga a ksinga phäha kyaki. 19 Pilat, ngthumkhyahnaka am ni mä? Kutlamktung üngka naw a kyum law üng, ngawhnak üng a ngawh üng, a khyu naw "Hina kami jumei khaie ni. 43 Pamhnam jumeiki ni, "Kei khyang ngsungpyun, ia käh pawh kawpi, tuh mthan cun Pamhnama na ca ni" a ti. Daw ve! Pamhnam ka ngmang üng ania phäh aktää ka khuikhaki ni," naw küikyan law hlü khü mi teng vai u" ti lü yaiheikie. ti lü a cük law. 20 Ktaiyü ngvae ja axü ngvae naw 44 Kutlamktung üng ami jah taih yüma mpyukei Barabah mhlät lü Jesuh hnim vaia, khyangpä naw ami xawi naw pi acukba bää ani yaihei hnga. 45 Mhnüp tä vaia ami jah ksük. 21 Cunsepi Pilat naw jah kthäh ngsung üngkhyüh cutei lü mkeng naji kthum cäpa lü, "Hina khyang nghngih üng u ni ka mhlät vai nami khawmdek avan cun nghmüp nghmawei pähki. 46 jum?" a ti. Amimi naw, "Barabah," ami ti. 22 Acunüng Naji kthum bang üng, Jesuh angsanga, "Eli, Eli, lemaa Pilat naw, "Khritaw ami tia Jesuh ia ka pawh vai ni?" sabathan?" ti lü, ngpyangki. Acun cun, "Ka Pamhnam, a ti. Ami van naw, "Kutlamktung üng taiha," ami ti u. Ka Pamhnam; ise na na hawihinki ni?" tinaka kyaki. 23 Cunsepi Pilat naw, "la mkhyenak pawh se ni?" a ti. 47 Acun üng ngdüiki khyang avang naw ami ngjak Acunüng, "Kutlamktung üng taih vai," ti lü, ngpyang üng, "Hina khyang naw Elijah khü ve," ami ti. 48 law dämdämkie. 24 Acunüng Pilat naw i am ti thei ti. Acun üngka mat naw angsenga dawng lü spawng Khyang he suksak law khaie ti ksing lü, "Hina khyang lo lü capiyit kthui am kphümki naw cungmdawng ngcima thisen üng kei am sängei veng, nangmia üng a tak. Jesuha mpyawng üng a awk vaia a jeng pawha ni a kya hlü ve" ti lü, khyang hea maa a kut tui säng pet. 49 Avang naw, "Asäng ve cang se! Yung am a kpyaw. 25 Khyangpä van naw, "Hina a thisen khaia Elijah law hlü khe, mi teng vai u," ami ti. 50 ta kamimät ja kami ca hea khana kya law kawm," Jesuh angsanga ngpyang betü ja a sak pähki. 51 ti lü, ngpyangkie. 26 Acunüng Pilat naw Barabah Acunüng. Templea veki jihnu akhan üngka naw a le jah mhlät pet lü; Jesuh a kpai päng ja kutlamktung cäpa tekinki. Ngkhyü ngsün lü lungnue pi ngbokie. 52 üng ami taih vaia a jah mtheh. 27 Acunkäna Pilata Lungdüa ng'utnake nghmawng law u se, Pamhnama yekape naw Jesuh, Khaw Uka Bawiima k'uma luhpüi khyang ngcime thikie pi tho bekie. 53 Jesuh a thawh u se, läk lawki he naw ami kbumin law. 28 A suisak be käna ng'utnake jah hawih hüt u lü mlüh ngcingcaih jah suh pet u lü suisak sen ami jihsak. 29 Acunüng Jerusalem k'uma lut vai u se khyang khawkän naw jah nghling lukhum pyang u lü ngbüngsakie; a khet kut da hmuhkie. 54 Acunüng yekap ngvai ja Jesuh mtätkie ksawngkhe ami kcüngveisak. Ami mkhuk am ngdäng naw mkhyüa ngsün ja thawnghlawki naküt ami jah lü ngkun u lü, "Judahea Sangpuxang, na sak saü se," hmuh üng, "Ani hin, Pamhnama Capa kcang ni," ti lü ti u lü yaiha ami pawh u. 30 Msawh lü ksawngkhe kyükyawkie. 55 Kalilea a ve üng, Jesuha hnu läk lü ei lokie naw a lu üng ami kpai. 31 Ami yaihei law päng awk tumbeiki nghnumie naw pi khawsang üngkhyüh üng, suisak sen suh pe lü a suisak jihsak bekie naw, jah teng hngakie. 56 Acun he üngka Marih Makdalın, kutlamktung üng ami taih vaia ami cehpüi. 32 Acukba Marih Jakuk ja Josepa ani nu, acun ja Zebedea khyu ami lawpüi üng, lama Kurenih khawa ka Sihmon xawia kyaki he. 57 Khaw amü law üng, Arimahte hmuh u lü, yekape naw Jesuha kutlamktung asihlinga mlüha ka bawimang lü Jesuha hnukläk hngaki Josep ami kawhsak u. 33 Kolkotha (Acun cun lukavi hnün pha lawki. 58 Pilata veia cit lü Jesuha yawk cun a va tinaka kyaki) ami tia hnün pha lawki he. 34 Seitui kha tä. Pilat naw Jesuha yawk Josep üng ami pet vaia am ami kcaw capiyiti awk hlüsak u se, mdep lü am a jah mtheh. 59 Acunüng Josep naw yawk cun la aw hlü. 35 Kutlamktung üng taih u lü cung kphawng u lü jih kthai am hlawpki naw, 60 amäta ng'utnak vaia lü a suisake ami jah ng'yatei u. 36 Acunkäna acuia lung a pyangei üng k'ut lü Lungdü mkawt cun lungnu ngaw u lü tenegeikie. 37 Hnengnaka kca, "Hin hin am khai hüt lü a ceh tak. 61 Acuia Marih Makdalın Jesuh, Judahea Sangpuxang," ti lü yuk u lü a lu ja Marih kce mat cun lungdü da mang lü ngawki khana ami taih u. 38 Acunüng mpyukei nghngih, mat xawi. 62 Angawi, Sabbath mhnüp üng, ktaiyü ngvae a khet da, mat a kcawng da kutlamktung üng ami ja Pharise he Pilata veia ngcun lawki he. 63 "Saja aw, jah taih hnga. 39 Acuna lam üng cet hückie naküt jah mhleimhlaki naw a xün ham üng, 'Amhnüp kthum naw pi ami lu kting lü, 40 "Nang naw temple kpye üng ka tho be khai' a ti kami stümki. 64 Axüisawe naw lü amhnüp kthum üng na sa be hlüki, Pamhnama mthana law u lü a yawk mpyu law be u lü, 'Jesuh Capa na kya üng ngküikyaneia; kutlamktung üngka thihnak üngka naw tho be ve' ti lü, khyang he üng jah

mtheh u se, ak'hnuia hlehlaknak hin akmaa ka kthaka
sehlen khai ni. Acunakyase, a ng'utnak mhnüp kthum
mtäh vaia ngthu mkhyaha," ami ti. 65 Pilat naw, "Mtät
khaie jah khü lü nami khyaih khawha üp khaia va
mtät ua," a ti. 66 Acunüng mtät khaia yekape am cit
u lü lung cun msingnak am msing u lü lungdü cun
mtätkie.

28 Sabbath kāna, amhnüp khyühnak ngawilam,
khaw athaih law hilü hnüh üng, Marih Makdalin
ja a püi Marih kce mat am, ng'utnak teng khaia cetki
xawi. 2 Pamhnama khankhawngsä mat khankhaw
üngkhyüh kyum law se, ngkhyü aknuia ngsünki.
K'uthnak mkawta lungnu mkawt üngka ktawngin lü
lunga khana ngawki. 3 A hmai khawmlaiha mäih law
lü a suisak pi khuaia mäihä bawki. 4 Mkawt mtäte
naw khankhawngsä cun hmu u lü kyühei ngen u lü
akthi kcea mäihä awmki he. 5 Khankhawngsä naw
nghnumie üng, "Käh kyühei ua, kutlamktung üng ami
taih Jesuh nami sui hüki ti ka ksingki. 6 "Ani hia am
ve; a pyena kba, tho be pängki ni. Hia law lü Bawipaa
ngkawnak teng law ua. 7 "Akjanga cit u lü, "Jesuh
thihnak üngkhyüh tho be lü, nami ma Kalile khawa
cet ve, acuia nami hmu khai ni ti" axüisaw he üng
jah mtheh ua. Ka ning jah mtheh khawi cen süm
be ua," a ti. 8 Acunüng kyühnak ja aktää jenak am,
lungdü üngkhyüh cet lü axüisaw he üng jah mtheh
khai hea dawngkie. 9 Ahunata Jesuh naw lama jah
na khyum lü, "Dimdeihnak am ve ua," ti se, law u
lü, a khawe jah mhjut mtham u lü hjawkhahkie. 10
Jesuh naw, "Käh kyühei ua. Cet u lü ka benae Kalile
khawa ami na ceh vaia jah va mtheh ua, acuia na
hmu khaie ni," a ti. 11 Nghnumie ami ceh k'um üng,
yekape avang mlüh k'uma cet u lü thawnhlawki naküt
cun ktaiyü ngvaise üng ami jah mtheh vai. 12 Ktaiyü
ngvaise naw axüe ngvai jah va nghmu u lü, yekape
üng ngui khawkän jah pe u lü, 13 "Mthana, kami ih
k'um üng axüisaw he naw a yawk ami mpyuk law
ni ti lü, nami jah mtheh vai. 14 Acunüng Khaw Uk
naw a njak taw üng, nangmia mkhye am ni ti a
ksing vaia kami mcäi khaie ni," ti lü ami pyen. 15
Yekape naw ngui cun la u lü ami jah mtheha mäihä
ami pawh u. Acunakyase ahina ngthu cun tuh vei
cäpa Judahea ksunga ngthang hüki. 16 Axüisawe
xaleiate cun Kalile khawa cet lü Jesuh naw a jah
mthehnak mcunga kaikie. 17 Jesuh ami hmuh üng
hjawkhahkie. Cunüngpi avang cun ami mlung uplatki.
18 Jesuh naw thäih law lü, "Khawmdek ja khankhawa
anaa naküt cun ka kut k'uma pet pänga kyaki. 19
Acunakyase, cit u lü khyang naküt ka hnukläkea jah
pyang u lü, Pa, Capa ja ngmüimkhyia ngcima ngming

üng baptican jah pe ua. 20 Ahmäi ka ning jah mthehe
ami jah läklam vaia jah mthei ua. Khawmdeka düt vei
cäpa nami hlawnga ka ve khai," a ti. (aiōn g165)

Makuh

1 Hin hin Pamhnama Capa Jesuh Khritawa mawng Thangkdaw ni. **2** "Pamhnam naw, 'na maa ka ngsä, lam pyang khaia ka tüi law khai.' **3** Khyang mat, khawkhyawng khawa ngpyangki naw, 'Bawipa a lam pyang ua; a cehnak vai lam ngdüngsak ua!' a ti' **4** tia, akphyüma sahma Hesajah naw, a yuka kba. **4** Acunüng, Johan khawkhyawng khawa ngdang law lü, baptican jah pe law lü, jah mtheimthang law lü, "Nami katnak nghlata u lü Baptican khan ua, Pamhnam naw nami katnak he ning jah mhlät khai ni," a ti. **5** Acunüng, Judah khaw la Jerusalem mlüha khyang he ngthu ngai khaia Johana veia citki he. Ami katnak he jah phyeh u se Jordan tuinü üng Johan naw baptican a jah khansak. **6** Johan cun samu am ami pyan suisak suisä lü, savunk sawmyüii a kcawi üng wawp lü, mkhaü he la mawkyawnga khawitui jah ei awki. **7** Johan naw sang lü, "Ka hnua law khaia khyang ta keia kthaka kyäp bawk ve, kei cun kawp lü a khawdawkyüi ka kphyan pe khaia pi am ka ngkawhiki ni. **8** Kei naw tui am baptican ka ning jah peki, cunsepi ani naw Ngümüimkhyä Ngcim am Baptican ning jah pe khai," a ti. **9** Acun käna ivei am ngsawk se, Jesuh Kalile khaw Nazaret üngka naw law se, Johan naw Jordan tuinü üng baptican a pet. **10** Tui üngka naw angxita a thawh law be üng, khankhaw nghmawng law lü, Ngümüimkhyä cun mümca kba a khana kyum law se a hmuu. **11** Acunüng khankhaw üngka kthai naw, "Nang, ka ning jawng'engnak kcanga ka Capa, na khana ka je leng lengki." tia, ngthang lawki. **12** Acun la Ngümüimkhyä naw khawkhyawng khawa a tüih. **13** Acuia khawmhümp kphyükip khawyam naw hlawhlep se awmki. Khisa he pi awmki he, acunüngpi khankhawngsä he naw law u lü ami msümcei law. **14** Johan thawngim üng ami khyum käna, Jesuh Kalile khawa cit lü, Mhnama Thangkdaw pyen hü lü, **15** "Akcün pha lawpäng ve, Mhnama khaw ng'et law ve! Nami katnak he jah nghlata u lü, thangkdaw jum ua!" a ti. **16** Kalile tulii kama Jesuh a ceh üng, Sihmon la a na Andru ngvai vawiki xawi jah hmuu lü, **17** Jesuh naw, "Na läk law nia, kei naw khyang man khaia ka ning jah mthei khai," a ti. **18** Acunüng angxita ani ngvai jah yawk hüt ni lü, Jesuha hnu läki xawi. **19** Acun üngka naw, asäng va cit lü, Zebedea capa Jakuk la a na Johan, mlawnga khana ani ngvai jah na pyangei ni se a jah hmuu. **20** Jesuh naw a jah hmuu la jah khü se, ani pa Zebede la mlawnga khana ani jah ngvaha khyang he jah yawk hüt ni lü, Jesuha hnu läki xawi. **21** Jesuh la axüisaw he Kapenawm

mlüha law u se, angawi Sabbath mhümüp üng Jesuh naw Sinakok k'uma lut lü, a jah mthei. 22 Thum jah mtheiki hea kba am kya lü, ana takia kba jah mthei se khyang he aktää cäki he. 23 Acunüng, ami Sinakoka k'uma khyang mat, ngmüümkhyaksea awmnak naw, 24 "Nazaret Jesuh aw, i mi nglak ve se ja? Na jah kpyeh khaia na lawki aw?" Nang u ti ka ksingki. Nang cun Mhnama ngsä ngcim ni!" ti lü, ngyangki. 25 Jesuh naw, "Ä khikhhe lü, a k'um üngka naw, angxita lut lawa," ti lü, ngmüümkhyaksea aksät. 26 Khawyai naw acuna khyang cun ksün lü, angsanga ngyang lü, lut lawki. 27 Khyang he ami van cäi law u lü, "Hin hin ia ngkhaw ni? Ahina mtheimthangnak hin akthai am niki aw? Ana takia kba khawyai he pi jah ksät se, a pyen ngaiki he hin," tia mat la mat ngthähki he. 28 Acun la angxita, Kalile khaw avan üng Jesuha mawng ngthang hüki. 29 Jesuh la axüsaw he Sinakok üngka naw lut law u lü, Jakuk la Johan am, Sihmon la Andrua ima cit ktäiki he. 30 Sihmona pi, mhnatei se njänki, Jesuh a pha law la ami mtgeh. 31 Jesuh naw a veia cit lü, a kut üng kaih lü, a mthawh la mhnat naw khyia se, acun la a jah khinak. 32 Mü lam khawkyak käna, am phetki he avan la khawyai he naw a jah awmnak avan he cun Jesuha veia ami jah lawpüi. 33 Mlüh üngka khyang avan mkawt maa ngcun lawki he. 34 Jesuh naw natnak ahmäi hmäia phäha am phetki he jah m'yai be lü khawyai he a jah ksät. Khawyai he naw ani cun ami ksinga phäha ani naw ä a jah ngithuveisak. 35 Ngawi lam khaw am a thaih phat üng, Jesuh tho law lü im ceh ta lü, anghinaka hmüna cit lü, va ktäiyüki. 36 Cunsepi Sihmon la a püi he cun Jesuh sui khai hea citki he. 37 Acunüng, ami hmuu law üng, "Khyang avan naw ning suihüki he ni," ami ti. 38 Cunsepi, Jesuh naw, "Ahina pipei ngnam hea pi, ngthu ka pyen khaia mi cit khai, acun vaia ni kei ka law," a ti. 39 Acukba, Jesuh cun Kalile khaw avan üng cit hü lü, Sinakok hea ngthu pyen hü lü, khawyai he pi jah ksätki. 40 Mnehkse mnehki khyang mat Jesuha veia law lü, a mkhuk ngdäng lü, "Na hlüei üng ta, na na ngcimcahsak theiki ni," ti lü, a nghuinak. 41 Jesuh naw m'yeneinak am a kut sängki naw hnet lü, "Ä, hlüei veng, ngcima," a ti. 42 Acukba a pyen la angxita mnehkse cun khyük se, ani cun ngcimcainak ami msingnak vaia ngkengnak va pawha," ti lü a tüih be. 43 Acunüng Jesuh naw ksükki naw a tüih be. 44 Acukba a pyen käna, "U am icapi ä na mteh vai, cit lü, ktäiyü am na va ntgei kyusak vai, acunüng Mosi naw a jah mtheha kba, na ngcimcainak ami msingnak vaia ngkengnak va pawha," ti lü a tüih be. 45 Cunsepi, acuna khyang naw cit lü acuna mawng cun avan üng va sang hü se, Jesuh angdanga mlüh k'uma am lut

thei lü anghinaka awmki. Acuia, khyang pung akce ami ei am jeihki he ni?" tia ami kthäh. 19 Acunüng kce üngka he naw ami ceh si.

2 Khaw mhmüp asääng ngsawk se Jesuh Kapenawma cit be lü ima awmki tia mawng cun ngthal huki.

2 Ami luhnak vai khuiim am nghâng lü, mkawt peia pi thetkia, khyang khawjah ngcun lawki he. Acunüng Jesuh naw ngthu pyenki. 3 Acunüng, akxo cun khyang kphyü naw kawt u lü, Jesuha veia ami lawpüi. 4 Khuiima khyang be se, Jesuha veia am ami cehpüi thei. Acunakyase Jesuha ngdanga mkyung ami kpäk.

Acunüng mkyung kpäk lawpäng u lü akxo cun a ihnak phak mah maha ami ju khyak. 5 Jesuh naw ihlawka ami jumeinak dämkü ti hmu lü, akxo üng, "Ka capa aw, na katnak he cun jah mhlät pänga kya ve," a ti.

6 Acunüng thum jah mtheiki avang ngawki he naw ami mlungmthin k'uma ngai kyu u lü, 7 "I vaia hina khyang naw Mhnam ksekhana ka ngthu a pyen ni? Mhnama thea ta u naw katnak he jah mhlät thei khai ni?" ami ti. 8 Jesuh naw acunkba ami ngaihkyu cun angxita ksing lü, "I vai acunkba nami ngaikyuki ni? 9

"Ini akxoja veia pyen a jää bawk kawm? Na katnak he jah mhlät pänga kya ve ti la; tho law lü na ihphak lo lü cita ti aw a jää bawk? 10 Khyanga Capa naw khawmdek khana katnak he jah mhlät theinaka ana taki ti nami ksingnak vaia ka mdang khai," ti lü, akxo üng,

11 "Ka ning mtheiki, tho law, na ihphak lo lü, na ima cit bea," a ti. 12 Avan naw ami teng k'um üng tho law lü, a ihphak lo lü, cit se aktää cäi u lü, Mhnam mhlümmtai u lü, "Hina mäih am mi hmu khawi naw!" tia ng'yungki he. 13 Jesuh Kalile tuili kama cit beki. A veia khyang he law u se, Jesuh naw a jah mthei. 14

A ceh lama, Levih naki Alphaha capa ngcawnklawk junga ngaw se hmu lü, "Na läk lawa," ti se, Levih

naw ngdüi law lü a läk. 15 Acun käna Jesuh cun Leviha ima ei eiki. Ngcawnklawk he la akxawi he am

Jesuh la axüisaw he ei ei khaia atänga ngaw hmairiki he. Isetiakaüng, acuia awmki he cun khawjah law

u lü, ami van naw Jesuh ami läka phäha kyaki. 16

Acukba Jesuh ngcawnklawk he la khyangka he am

ei aw hmairi u se Mosia Thum jah mtheikia pharise

kphetyai he naw Seibawi am hlü u, am phetyaikie

naw ni Seibawi am hlü, kei hin khyang ngsungpyune jah

khü khaia am law lü khyangka he ngjutnaka jah khü

he. 7 Jesuh la axüisaw he Kalile tuilia cit u se khyang khaia ni ka law," a ti. 18 Johana axüisaw he la pharise

Mhmüp mat üng khyang avang khaw, Judah khaw, 8 Jerusalem mlüh, Idume khaw, Jesuha veia law u lü, "Johana axüisaw he la pharise

he naw ami ei jeihki he, ise nanga xüisaw he naw

veia a awma küt üng ami ei ka cit be khai he aw? Cangpyang ami junga a awma küt üng ami ei am jeih u. 20 "Cunsepi cangpyang ami vei üngka naw, ami lakin lawnaka kcün pha law khai. Acunüng acuna mhmüp he üng ami ei jeih law khai he. 21 "U naw suisak akthai kpyawn akphyüam am am kbun khawi naw, ami kbun üng akthai naw eitek se, acun käna ateknak ksehlen law khai. 22 "U naw capyittui asü capyit um akphyüam than khawi naw, acunkba ami than üng capyittui asü naw capyit um eipäk se, capyittui ngawsu lü capyit um pi se khai. Acunakyase capyittui asü cun capyit um akthai üng than khawiki he," ti lü a pyen. 23 Jesuh axüisaw he am loma lama Sabbath mhmüp üng ami ceh üng, axüisaw he naw cangvui he ami jah kpyat. 24 Acun Phariise he naw hmu u lü Jesuh üng, "Tenga, Sabbath mhmüp üng na xüisaw he naw hinkba ami pawh hin mi thum üng am nglawiki ni!" tia ami pyen. 25 Jesuh naw jah msang lü, "Davit naw acuna mhmüp üng a khyang he am ami ei ngai law u lü ami pawh am nami kheh khawiki aw? 26

Acuna Pamhnama im üng lut lü Pamhnam üng peta muk eiki. Ktaiyü ktung Abithaa kcün pät üng kyaki. Mi thum üng ktaiyü ktung he däng naw ami ei theia muk Davit naw ei lü a khyang he üng pi a jah pet cen," ami ti. 27 Jesuh naw, "Sabbath cun khyanga dawnak vaia pyana kyaki; khyang cun Sabbath phäha pyana am kya. 28 Acunakyase Khyanga Capa cun Sabbatha Bawia pi kyaki ni," a ti.

3 Acunüng Jesuh Sinakoka khuia a luu be üng, acuia a kut vang lam xokia khyang mat awmki.

2 Ami mkateinak vaia, Sabbath üng akxo a mdaw law be täng täng la am a mdaw law be k'et u lü ami

teng. 3 Acunüng Jesuh naw akutxo üng, "Ngdüi lü maa lawa," a ti. 4 Acunüng khyang he üng, "Mi thum

naw Sabbath üng i ti vai ni a jah mtheh? Kpüi vai aw, mkhuimkha vai aw? Khyanga xünnak küikyan

vai aw, mkhyüh vai aw?" ti lü jah kthäh se, I pi am

pyen be u. 5 Jesuh naw jah teng hü lü aktää a mlung soki, cunsepi ami mlung nghlang lü ami kata phäha a

puksesi. Acunüng akxo üng, "Na kut sänga," ti se, am nghmu u lü Jesuh ami mkhyühnak vaia cengki

he. 7 Jesuh la axüisaw he Kalile tuilia cit u se khyang

khaw, Judah khaw, 8 Jerusalem mlüh, Idume khaw, Jordan pipei üngka he, Turah la Sidon mlüh hea

he naw ami ei jeihki he, ise nanga xüisaw he naw pipei üngka naw law hüki he. Acun he cun Jesuh

naw a bilawh he khawjah ami ngjaka phäha a veia lawkia kyaki he. 9 Khyang aktää adaa phäha a hama mlawngca ami nghângsak thüp thüp vaia axüisaw he a jah mttheh. Acun cun khyang he naw am ami net vaia phäha kyaki. 10 Khyang khawjah jah m'yi bekia kyase, ami hneh vaia ami ngcun law si. 11 Khawayai hea awmnaka khyang he naw ami hmuh üng a maa kawp u lü, ngyang u lü, "Nang Mhnama Capa!" ami ti. 12 Jesuh naw khawayai he üng a unak ä ami pyen hü vaia a jah ksük. 13 Acunüng Jesuh mcunga khana kai lü amäta ngaih he, a veia jah khü se lawki he. 14 Acunüng, ngsä hea a jah sui a xü xaleinghngih he jah xü lü, "Ka veia nami ve khaia ka ning jah xüki" ti lü a jah mttheh. "Ngthu nami sang hü khaia ka ning jah tüi khai, 15 acunüng khawayai he nami jah ksät khaia ana nami ta khai," a ti. 16 A jah xüa xaleinghngih he cun: Sihmon, (Jesuh naw Pita a sui); 17 Zebedea capa xawi Jakuk la Johan, (Jesuh naw Boneraketa a jah sui, acun cun, "Mkyeka capa xawi"); tinaka kyaki. 18 Andru, Philip, Batolame, Mahte, Thomah, Alaphaha capa Jakuk, Thade, Zelot Sihmon 19 la Judah Iskarot, Jesuh cengkia khyanga kyaki he. 20 Acunüng, Jesuh ima citki. Khyang khawjah ngcun law be u se, Jesuh la axüisaw he ami ei pi am ei hlawt u. 21 Khyang he naw, "Hin hin yaw lawki va ni mäih ja," ami ti a khuiim kyawnglawng naw sim u lü ngdumsak khai hea büki he. 22 Thum mtheiki he avang Jerusalem üngka naw lawki he naw, "Hina k'uma Beelzebul um ve! acuna khawayai hea mkhawnga ana am ni khawayai he a jah ksät ve," ami ti. 23 Acunüng, Jesuh naw a veia jah khü lü, msuimcäpnak am, "Ihawkba Khawyam naw Khawyam ksät thei khai? 24 la pung pi amimät ngtung'atki he cun khawei am khäng u naw. 25 la khuiim kyawnglawng pi amimät ngtung'atiki he cun ngkyangtai khai he ni. 26 Acunakyase Khawyam khaw ahnga hnga a ngkyangtai üng khawei am khäng lü düt khai. 27 "U naw khyang kyana im akcüka amät am a pinpawk ma küt üng a ima lut lü a khawhthem am yut thei naw. Acunakyase, im mah akyan cun khit ma khai. 28 "Akcanga ka ning jah mtthehki, nghnicim khyanga ca hea katnak avan la Mhnama pyetsenaka katnakavan cun mhläta kya khai. 29 Cunsepi, Ngmüümkhya Ngcim pyetseki cun itia pi mhläta am kya. Isetiakyaküng acun cun anglät katnaka kyaki," a ti. (aiōn g165, aiōnios g166) 30 (Jesuh naw acun cun, "Hin naw khawayai a k'uma ta ve," ami tia phäha a pyena kyaki.) 31 Acunüng, Jesuha nu la a bema he pha lawki he. Kpunga ngdüi u lü khyang mat tüi u lü ami va khüsak. 32 Khyang he a peia ngawki he naw, "Tenga, na nu la na bema he kpunga ve u lü ning sui ve u," ami ti. 33 Jesuh naw jah msang lü, "U

ni ka nu? Ue ni ka bema he?" a ti. 34 A peia ngawki he ngvei lü jah tengki naw, "Teng u! hin he hin ka nu la ka bema he ni! 35 U pi Mhnama a ngjakhlü tiki avan cun ka bema, ka cina la ka nua kyaki he ni," a ti.

4 Acunüng, Kalie tulii peia jah mthei be se, khyang khawjah a veia ngcun lawki he. Acunüng lawkia khyang he cun aktää dämda u se, Jesuh mlawnga khana kai lü ngawki. Khyang avan tui kama tuinu ma na u lü, ngkhäm lawki he. 2 Jesuh naw msuimcäpnak he am hinkba khawjah a jah mthei, 3 "Ngai ua, mhmüüp mat üng khyang mat mci saw khaia citki. 4 A saw k'um üng, mci avang lam khana kyakia kyase, kha he naw jawng law u lü, ami ei. 5 Mci avang nglei am a danak bæk, lunga danaka kyaki. Nglei am thahkia kyase angxita pyo lawki. 6 Nghngi lut law lü, khaw ngling law se, a pya am saükia kyase, ng'yawngki. 7 Mci avang nghling hmua kyaki, nghling saü law lü, yai se am vuipai thei. 8 Cunsepi, mci avang nglei kdaw üng kyaki, cawt law lü, saü law lü, avang thumkip, khyukip la aphyaa ngtheipai lawki," a ti. 9 Akbäinhnaka Jesuh naw, "A ngjaknak vaia a nghnga taki naw ngja se," a ti. 10 Jesuh amät a ve üng, xaleinghngih he la akce läk hngaki he naw a veia law u lü msuimcäpnaka suilam a jah mtheh vaia ami kthäh. 11 Jesuh naw, "Nangmia phäha ta, Pamhnama khawa mawng athukhlüng ksingnak vai ning jah peta kya ve, Cunsepi khyang kce hea phäha avan msuimcäpnak am pyena kyaki. 12 Acunakyase, "Teng u lü pi, am hmu u, ngja u lü pi, am ksing u. Hmu ngja u lü Pamhnama veia ami nghlat be vai sü ta aní naw jah mhläat khai sü," a ti. 13 Acunüng Jesuh naw, "Hina msuimcäpnak am nami ksingki aw? Acunüng ihawkba msuimcäpnak avan nami ksing thei Kawm? 14 Mciksaaw naw Mhnama ngthu a saw. 15 Acunüng, avang he cun lam kpema kyaki mci hea mäih lawki he, ngthu ami ngai la khawyam naw law lü ngthu cun a lawhei. 16 Khyang avang he cun lunga danaka kyaki mci hea mäih lawki he. Ngthu ami ngjak üng jekyainak am doeiki he. 17 Cunsepi, amimät üng apya am ve se, iwei am khäng. Acun käna thangkdaw phäha, mkuimkhanaka pi kyase, khuikhanaka pi kyase, a pha law üng pyai beki he. 18 Khyang avang he cun nghling hmua sawa mci hea mäih lawki he. Acun he cun ngthu ngjak he, 19 cunsepi khawmdékäicanak he, bawimangnak vai mnaheinak la iyaw akce kce mnaheinak he naw ngthu cun yai law u se, am vuipai thei. (aiōn g165) 20 Cunsepi khyang kce he cun nglei kdaw üng sawa mci hea mäih lawki he. Acun he cun ngthu ngja u lü doeiki he, acunüng avang thumkip, avang khyukip, avang aphyaa vuipai

lawki he," a ti. 21 Acuna thea Jesuh naw, "Mei kdäi awmnaka khyang mat naw ana khyum. 3 Acun cun u naw lawpüi lü kphya k'uma, am ani üng ihnaka ng'uhnuña awmki, u naw mthiyüi am pi am ami kihih kea thup khawiki aw? Angdangnaka vai khaia am thei; 4 Khawveia mthiyüi am a kut la a khaw ami jah ta khai aw? 22 Ipi ä ngdang khaia thup cun mdana kihih üng pi mthiyüie jah ksäkpat lü amcäm cäma a kya law lü, ipi ä ngphyäü khaia mijh cun phyea kya jah pawh. U naw pi am ami mcing theia vai aktä ktha law khai. 23 A njaknak vaia a nghnga awmki naw mahki. 5 Amhmüp amthan ng'uhnuñ he la khawmcung njia se," a ti. 24 Jesuh naw, "Nami njak cäi na ua! hea cit hü lü ngyang lü, amät la amät lung am ng'at Khyang nami mtehnak am Mhnam naw ning jah mteh kyu lü awmki. 6 Jesuh akhawsang üngka naw a be khai, acuna kthaka pi ning jah mteh be khai. 25 hmuh üng a veia dawng lü a ma ngdäng lü, 7 "Jesuh, Upi taki üng pet dämä däma kya lü, upi am taki cun a ak'hüng säih Mhnama Capa aw! i ni nglak na se ni? takca pi yuh pet bea kya khai," a ti. 26 Jesuh naw, Ä na na mkhuimkha vaia Pamhnama ngming am "Pamhnama khaw cun khyang mat mci a loa sawki ning nghui na veng," ti lü, angsanga ngyangki. 8 am tängki. 27 Mciksaw mthana ip lü mhmüüpa tho (Acukba a tinak cun Jesuh naw, "Ngmüümkhya kse lawki. Acun k'um üng mci cun pawk law lü ngbang aw, hina khyang üngka naw lut lawa," ti lü, a ksenaka lawki. Cunsepi ihawkba akya law am ksing. 28 Nglei phäha kyaki). 9 Acunüng Jesuh naw, "Na ngming u amät naw vuipaiei lawsak khawiki. Akcuka aphung, ni?" ti se, Ani naw, "Ka ngming cun 'Apä ni' keimi cun avui, acunüng avui üngka naw akcang ngdang law khawjah kami lawki tinaka kyaki" a ti. 10 Acun käna khawiki. 29 Avui a hmin law la, khyang naw cang ngmüümkhya kse he naw khaw üngka naw ä a jah ah kcünkia kyase, angxita ngvinca am atki," a ti. 30 ksät vaia Jesuh aktää a nghuinak. 11 Acuia mcung Jesuh naw, "Pamhnama khaw cun i am mtäng vai? peia vawk khawjah ami jah mcah awmki. 12 Acuna Msuimcäpnak i am mtumtäng vai? 31 Pamhnama ngmüümkhya naw Jesuh üng, "Vawk hea veia jah khaw cun khyang mat naw khawmdek khana jaw tüia, acuia kami lut khai," ti u lü, ami nghuinak. 13 säihki anca ui lo lü nglei üng a saw am tängki. Jesuh naw ami luu vaia ti se, ngmüümkhya kse he 32 Cunsepi asäng ngsawk se, a cawt law üng loa cun khyang üngka naw lut law u lü vawk hea k'uma sawngling avana kthaka ngbangbu law lü ngban mah lutki he. Thawng nghngih lawkia vawk he cun ami law se kha he naw law u lü ami ngbu ami tuknak van tuilia dawng u lü, kdang üng ngtäng u lü tui üng khawi," a ti. 33 Jesuh naw acunkba msuimcäpnak ngcumki he. 14 Vawk sämki he dawng u lü, mlüh khawjah am ami ksing thei vaia ngthu a jah mteh. 34 k'um la ngnam k'uma jah va mteh u se khyang he Msuimcäpnaka kaa khyang hea veia ngthu am pyen cun i thawnhlawki ti cun teng khai hea lawki he. 15 khawi. Cunsepi, axüsaw he amimät ami awmnaka Jesuha veia law u lü yai pâ hea awmnaka khyang avan a jah mteh be khai. 35 Acuna mhmüü khaw cun ngsuingsa lü akdawa a na ngaw se ami hmuh a mü law üng, Jesuh naw axüsaw he üng, "Tuilia üng, aktää kyüei lawki he. 16 Acun hmuki he naw caye lama mi va pek vai u," a ti. 36 Acuna, khyang khawyai he awmnaka khyang ikba a awm la, vawk he akdäm jah yawk hüt u lü, Jesuh mlawng üng he ihawkba ami kya cun khyang he üng pi ami jah ngaw se ami cehpüi. Akce mlawngca he pi acunüng mteh be. 17 Acuna, Jesuh naw ami khaw a ceh tak awmki he. 37 Acunüng, khawkhi ksenu kha law se vaia ami nghuinak. 18 Jesuh mlawnga khana a kai be tuimvawn cun mlawng üng be law hlüki. 38 Jesuh cun üng khawyai hea awmnak khawia khyang naw, "Na ngkhumnak üng ngkhumei lü mlawnga hnu lama ip lü hlawnga cit hnga vang" ti lü a nghuinak. 19 Cunsepi ve se axüsaw he naw, "Saja aw, mi thiñ vai hin am Jesuh naw mah lü, "Na ima cit be lü, Bawipa naw na na cäinaki aw?" ti u lü ami mthawh. 39 Jesuh naw phäha ihlawka a pawh la na khana m'yeneinak a tak tho law lü khawkhi kse üng, "Ngdüma!" ti lü a mteh. jah va mteheh," a ti. 20 Acunüng, acuna khyang naw Acunüng tuimvawn üng, "Pyaia" ti se avan ngdüm cit lü Jesuh naw a phäha a pawh peta mawng cun lawki he. 40 Acunüng Jesuh naw axüsaw he a veia, Mlüh Xa üng va sang hü se njaki avan cäiki he. 21 "I vaia nami kyükyawk aihki ni? Ise jumnak am nami Jesuh tuilia caye kama mlawng am va pek se, acuia taki ni?" a ti. 41 Cunsepi kyü law ngen u lü, "Khawkhi khyang khawjah a veia ngcun lawki he. 22 Sinakok la tuimvawn naw pi a mteh ani njak hin ia khyang mkhawng Jairuh ngmingnaki mat lawki naw Jesuh ni?" ti ngthehei kyuki he.

5 Jesuh la axüsaw he Kalile tuili caye, Keresa khawa pha lawki he. 2 Mlawng üngka naw Jesuh a kco law la, ng'uhnuñ üngka naw lawki khawayia

a muhü üng a khaw kunga ngdäng lü, 23 "Ka ca, nghnumica aktää mhnatei ve, phet be lü a xüngseinak vaia law lü na kut a khana mtaih lawa" ti lü aknuia a nghuinak. 24 Acunüng Jesuh a veia cit se khyang khawjah naw läk law u lü a hnuma kcung lawki he

naw ami hneh. 25 Acuia nghnumi kum xaleinghngih a “Sahma he cun amimäta ngnam, amimäta mjükphyü thi put lü khuikhaki mat awmki. 26 Seibawi khawjah la khuikkyawnga thea ta hmün naküta mhlünmtainak naw ami gngünak, ngui a tak avan am ngsawiei sepi yahki he,” a ti. 5 Am phetkia khyang he ajawca am kyäpei be lü ksehlen law bawki. 27 Jesuh ami ti hea khana a kut mtaih lü a jah m'yai be thea ta a njak üng a hnua khyang hea ksunga lawki. 28 müncankse bilawh i pi am pawh. 6 Khyang he naw “A suisak dänga hleng ka hneh üng ta ka phet be am ami jumeia phäha Jesuh aktää müncaki. Acunüng khai ni,” tia ngai kyuki. 29 Jesuha suisak a hneh. ngnam he üng jah mthei hü lü ngvei hüki. 7 Jesuh Acun la a thia put ngdüm lü a pumsa üng natnak daw naw xaleinghngih he a veia jah khü lü nghngih cia bekia a sim. 30 Acun la Jesuh naw a johit amät üngka a jah tüih. Ngmüimkhyia kse he jah nängnaka ana naw akcea lut lawki ti a ksing la khyang hea ksunga a jah pet. 8 Ami ceh üng, “Ksawngkhe thea muk, nghlat lü, “U ni ka suisak hnetki?” a ti. 31 Axüisaw kthäheinaka ngja, nami kcukcawk üng ngui ä nami jah he naw, “Hinkba khyang khawjah naw ning hneh u cehei vai. 9 Khawdawk nami ngcum vai, kcu nghngih se hmu ye lü, ‘U ni na hnetki’ na tiki hin” ami ti. 32 ä nami cehei vai,” a ti. 10 Acuna thea pi Jesuh naw, Cunsepi Jesuh naw hnetki hmu khaia nghlat lü teng “Ahawiapi ami ning jahjenak üng nami ceh be vi hü se, 33 Nghnumi naw kyüh lü ngxet lü amät üng acuna im üng nami awm vai. 11 Am ami ning jahjenak ihawkba akyia ksingki naw law lü Jesuha ma ngdäng la nami ngthu am ami ngainaka mlüha nami law üng, lü, a thawnhawk akcang naküt a mtheh. 34 Acunüng ceh ta u lü nami khaw üngka mput nami kha hüt vai. Jesuh naw, “Ka canghnu aw, na jumnak naw ning Acun cun ami phäha ngthumkhyanak vaia msingnaka dawsak be ve. Dim'yenak am cita, na natnak üngka kya khai,” a ti. 12 Acunüng cit u lü, acuna khyang he naw yai bea,” a ti. 35 Acukba ana ngthuhei k'um üng ami katnak he üngka naw ami nghlat lawnak vaia khyang avang Sinakok mkhawng Jairuha im üngka ngthu va pyenki he. 13 Khawai he khawjah jah ksät u naw law u lü, “I vaia Saja na kbawngkbaieiki ni? lü am phetki he khawjah Olip ksi am jah hluk u se yai Na canu thihpäng ye se,” ami ti law. 36 Jesuh naw beki he. 14 Sangpuxang Herod naw Jesuha ngming ami pyen ia am msui lü Sinakok mkhawngva, “Ä aktää ngthang lawkia kyase a njak law. Khyang kyüha, a jum dänga juma,” a ti. 37 Acunüng Jesuh avang he naw, “Baptican Johan thihnak üngka naw naw Pita, Jakuk la a na Johana thea u pi a hlawnga tho law be ve. Acunakyase ni, hinkba khyaihahnak am ngkhahpüi. 38 Jairuha ima ami law üng Jesuh he ani üng awm khai,” ami ti. 15 Avang he naw, “Elijah naw ana üicai u lü, ana mbawikyapki he a jah hmu ni” ami ti. Avang he naw, “Hin hin ajana ka sahma üng, 39 Im k'uma lut lü, “I vaia üicai u lü nami kyapki hea kba, sahma mat ni,” ami ti. 16 Herod naw a njak ni? Hnasen cun thiki am ni, ipki ni,” a ti. 40 Acun he üng, “Hin hin a lu ka khyüna Johan ni, thihnak üngka naw ami yaihei. Acuna Jesuh naw ami van kpunga a naw tho law beki ni,” a ti. 17 Isetiakaüng, Herod jah tüih käna hnasena a pa la a nu, acunüng amät naw a na Philipa khyu, Herodih yut lü khyu naki naw, jah a ngkhahpüi he am hnasen ami msännaka a jah acuna nghnumia phäha Johan cun jah mansak lü luhpüi. 41 Acunüng, hnasen cun a kut üng kpang lü, thawngim üng a khyuma kyaki. 18 Johan naw Herod “Talita, Kumi,” a ti, acun cun “Nghnumica aw, tho lawa üng, “Na naa khyu na khyunak hin nglawiki aw?” a ti. ti vengl” tinaka kyaki. 42 Acun la angxita nghnumica 19 Acunakyase Herodih naw Johan cun hneng lü a cun tho law lü cit hüki. (Ani cun kum xaleinghngih mkhyüh vaia a bü, cunsepi Heroda phäha am hnime lawki). Acunüng avan cäi lawki he. 43 Cunsepi, Jesuh thei. 20 Sangpuxang Herod naw Johan cun khyang naw u üng pi ä ami mtheh vaia jah ksük lü, “A ei vai kdawa kya lü, ngoimcahkia ksingki naw kyüh lü aktää a yung. Johana ngthu pyena phäha kyükyawki sepi, a ngthu pyen cun ngai hluki. 21 Mhmüp mat üng, Herod naw a hminaka khawmhümp pawi pawh lü a khyang nvai he, yekap nvai he, bawi he la, Kaliae khaw üng khyang nvai he am buh a jah pawh pet. Acunüng Heroda khyu Herodih naw Johan a hnimmak vaia kcün kdaw yahki. 22 Herodiha canu, nglaca law lü nglam lawki naw, Herod la a ngawhpüia khin he ami mlung aktää a jah jesak. Acuna sangpuxang naw, “Ipi na ngaih kthäha, ka ning pe khai,” a ti. 23 Acunüng Herod naw khyütam na lü, “Ipi na ngaih kthäha, ka uka khaw amte pi ka ning pe khai” a ti.

6 Acuna hmün Jesuh naw ceh ta lü a ngnama cit be se axüisaw he naw pi ami läk. 2 Sabbath mhmüp pha law se Sinakoka k'uma a jah mthei. Acunüng khyang khawjah awmki he; a ngthu pyen ngja u lü, “Hin naw hawia hina ngkhaw he a jah yahei hü ni? Hina veia themnak pet hin, ia themnak ni? Ahinkba sena müncankse he jah pawhki ni? 3 Hina khyang hin Mariha ca Jakuk, Josep, Judah la Sihmona ami ktai, imksa am kya aih se? A na he pi hin üng am awmki hea kya aih u se?” tia ami ma. 4 Jesuh naw,

24 Acuna nglaca naw a nua veia cit lü, "Ini ka kthäh amät kawnga awmki. 48 Acunüng khawkhi naw ami kawm?" ti se, A nu naw, "Baptican Johana lu," a ti. mlawng vei hü hü se, am va pek thei u lü ami ve k'um 25 Acunja nglaca angxita sangpuxanga veia va cit üng, ngawi lam naji kthum la khyuka nglak üng Jesu be lü, "Baptican Johana lu, angxita mlikbe üng na tuia khana ami veia lawki. Jah khye law hlü lü, 49 na pet vai ngaih veng!" a ti. 26 Sangpuxang cun tuia khana cit se hmuki he naw ngmüimkhyaa sui u aktää nglacik, cunsepi a sittha phäha la a veia ngawki lü ngyyangki he. 50 Ami van naw hmu u lü, kyühki khin hea phäha am ma thei. 27 Acuna sangpuxang he. Jesuh naw, "Dim'yenak am ve ua, kei ni, ä kyüh naw yekap angxita tüi lü, Johana lu a lawpüi vaia ua," ti lü a jah msang. 51 Acunüng ami veia mlawnga a mtheh. Yekap naw thawngjima cit lü Johana lu a khana kai hnga se khawkhi ngdümki. Acunüng ami va khyün. 28 Acunüng, Johana lu mlikbe üng lawpüi van aktää cäi leng lengki he. 52 Isetiakaüng muk lü nglaca am pe se, nglaca naw a nu üng a pet. 29 am a jah mcaha mawng pi akcanga am ami ksing Johana axüisaw he naw ami njak üng a yawk va theia phäha kyaki; ami ngaikyunak naw am ksing mhläm u lü ami k'ut. 30 Ngsä he Jesuha veia law thei. 53 Tuili khe u lü ami va pek käna Kenesaret be u lü ami pawhmsah he la ami jah mtheimthange mlüh kawnga pha law u lü, tui kama ami mlawng avan ami mtheh law be. 31 Khyang khawjah citcawn cun ami kphung. 54 Mlawng üngka naw ami kyum hüki hea kyase, Jesuh la axüisaw he ei, ami ei vaia law la khyang he naw Jesuh cun ami ksing law. pi am ngbünei u. Acuna Jesuh naw "Khyang am a 55 Acunakyase khaw üngka avan dawng law u lü, awmnaka mi cit vai u, namimät awm u lü asäng nami Jesuh awmki ti ami njaknak avana, am phetki he xüeinak thei vaia," a ti. 32 Acuna angxinaka mlawng cun ami njännak maha a veia ami jah kawh law. 56 am animät citki he. 33 Cunsepi ami ktawih jah hmu u Ahawia pi Jesuh a cehnak ngnam avan, mlüh avan la lü, ami unak jah ksingki he naw, ami van mlüh avan üngka naw kawng lama ana dawng u lü, Jesuh la khyang hea ncunnak hmüna jah ta hüt u lü, a suisak axüisaw he am ami pha phat üng phaki he. 34 Jesuh mlawng üngka naw kyum law lü khyang aktäkpai, toksäm am awmkia to hea kba law u se jah hmu lü, aktää mthimhnateiki. Acunüng tün lü khawjah a jah mthei. 35 Khaw mü law se axüisaw he a veia law u lü, "Hin hin angxinak khawkhyawng khawa kyaki, khaw pi mü pängki. 36 Khyang he jah tüi bea, ahina pipei ngnam he la lomaea ami ei vai kheihei hü u se," ami ti. 37 Jesuh naw, "Nangmi naw ami ei vai iyaw jah pe ua," a ti. Axüisaw he naw, "Cit u lü, denarih ngui phya nghnghphu muk ei vai va khei u lü kami jah pe khai aw?" ami ti. 38 Jesuh naw, "Muk, ijah nami taki aw? Cit u lü va teng ua," ti se. Hmu u lü, "Muk mhma la nga nghnghij," ami ti. 39 Jesuh naw axüisaw he üng msai kxunga khana aphäh phäha ami jah ngawhsak vaia a jah mtheh. 40 Acunüng avang aphyä, avang mhmakip phäh phäha ngawki he. 41 Acunüng Jesuh naw muk mhma la nga nghnghij jah lo lü, khana mang lü, Mhnama veia jenak pyen lü, muk cun boki naw ami yet vaia axüisaw he üng a jah pet. Nga nghnghij pi bo lü a jah pet. 42 Ami van naw ei u lü phüki he. 43 Axüisaw he naw muk la nga mnawi mkhäm u se, cä xaleinghngih lawki. 44 Muk eiki he cun kpami däng thawng mhma lawki he. 45 Jesuh naw khyang he a jah ngyengsak k'um üng, axüisaw he mlawnga khana jah luhsak ktäih lü, caye tuili kam Bethsaida mlüh da a jah cehsak. 46 Acukba khyang he a jah khyah käna amät cun ktaiyü khaia mcunga citki. 47 Khawmü lama mlawng tuili nglung üng ve se, Jesuh

7 Pharise avang he la thum jah mtheiki he Jerusalem üngka naw law u lü Jesuha veia ngcun lawki he. 2 Acunüng axüisaw he naw ami kut mtüihkheh am ei u se jah hmu u lü ami jah msing, acun cun Pharise hea kba ami kut am ami mthiheia kyaki. (3 Isetiakaüng, Pharise he la Judah he naw pupa thum läk u lü ami kut aküa am ami mthi üng ei am ami ei khawia phäha kyaki. 4 Jawituknak üngka naw ami lawpüi ipi am mthi lü am ei u. Pupa thum khawjah läk piling vaia ami ngai he cun khawt he, k'am he, mlikbe he la ihnak he jah mthia ngkhaw hea kyaki.) 5 Acuna Pharise he la thum jah mtheiki he naw, "Ise na xüisaw he naw pupa he naw jah mthei u lü ami jah tak hüta thum am läk u lü, ami kut mtüihkheh am ei aw sawxatki he ni?" tia, ami kthäh. 6 Jesuh naw jah msang lü, "Hesajah naw nangmia hleihlaknak hinkba a pyen hin cang ve: 'Hina khyang he naw ami m'yawng am na ngak u lü, ami mlungmthin am na thuk ta ve u. 7 Amdanga na sawkhah u lü, khyanga thum he Mhnama thum hea kba jah mtheiki he!" a ti cen, 8 Pamhnama ngthupet yawk u lü khyanga thumcam nami läki," a ti. 9 Jesuh naw pyen be lü, "Pamhnama ngthupet nami yawknak vaia phäha namimäta thumcam nami ktung naki. 10 Mosi naw, 'Na nu la na pa na jah mhlünmtai vai, u pi a nu la a pa jah ksenaki cun mkhyüh vai' a ti 11 Cunsepi khyang naw a nu la a pa üng a pet vaia

khawhthem ta mah mah lü, 'hin hin Koban ni' (Koban khyang hea ngbumnak üngka naw akcea khü lü a ti cun mhnama ka ni tinaka kyaki) ti lü, 12 a nu pa kutpyün a nghnga khuia ktun lü, a mci am msawh lü am a jah kpükpaknak vaia lam suiki. 13 Ahinkba a mlei a hneh. 34 Acunüng Jesuh khankhaw da jeng namimäta nami jah mtheimthangnak am Mhnama mang lü, "Ephata," a ti. Acun cun "Nghmawng lawa!" ngthu nami yawkki. Acukba am dawki nami pawh tinaka kyaki. 35 Acunja angxita ngja law be thei lü a khawjah awmki," a ti. 14 Acunüng Jesuh naw khyang mleiyüü pi daw law se angsinga ngthuhei law theiki. 36 khawjah a veia jah khü be lü, "Nami van naw na Acunüng Jesuh naw u üng pi ä ami mtheh vaia a jah ngai u lü, ksing ua. 15 Nami m'yawng üng ju lutkia ksük; Cunsepi jah mtheh dám dám se ami sang dám nami ei naw pamhnam hjawkhahnak vaia am ning dám u. 37 Acunüng aktää cäi law u lü, "Hin naw avan jah mtüihkhehsak ve, cunsepi nami m'yawng üng lut jah mdaw be ve! A nghnga kpange pi jah njaksak be lawkia ngthu naw ni a ning jah mtüihkhehsak ve" lü angki he pi jah ngthuheisak be ve!" ami ti.

a ti. 17 Jesuh cun khyang he jah yawk lü ima lut se, axüisaw he naw acuna suilam a jah mtheh khai vaia ami kthäh. 18 Jesuh naw, "Nangmi pi ahikba sena am nami ngsümki aw? Am nami ksingki he aw? M'yawng üng lutkia ei naw khyang am mtüihkhehsaki tia angsinga nami ksingki. 19 M'yawng üng lutki cun khyanga mlungmthin k'uma am lut lü a khawnua k'uma ni a luh ve. Acunüng a pumsa üngka naw kpunga lut law bekia kyaki," a ti. (Acun a pyenak am Jesuh naw ei avan ei vaia nglawiki a tinaka kyaki.) 20 Jesuh naw pyen be lü, "Khyanga k'um üngka naw lut lawki naw va khyang mtüihkhehsak theiki. 21 Isetiakyatüng khyanga mlungmthin k'uma am dawkia ngaihkyunak, m'yuknak, khyang hnimmak, 22 khyanga khyuca katnak, khyanga ka mnaiheinak, am dawkyaki avan jah pawhmsahnak; hleihlaknak, hüipawmnak, ng'eihkÿunak, pyenksenak, awhcahnak ja yunak, 23 ahina am dawki he avan cun khyanga k'um üngka naw lut law lü khyang mtüihkhehsakia kyaki," a ti. 24 Acunüng Jesuh tho law lü Turah mlüh hne peia citeiki. Im mata lut lü u naw pi am a ksing vai ngaih teki, am ngthup thei. 25 Nghnumi mata a canu ngmüimkhyaksea awmnan Jesuha mawng a ngjak üng law lü a khaw kunga ngdäng lawki. 26 Acuna nghnumi cun Krik nghnumi, Siria khaw Phoinikia hnea hmikia khyanga kyaki. Ani naw a canu üngka khawayai Jesuh naw a ksät vaia a nghuinak. 27 Cunsepi Jesuh naw, "Ca he jah mbei ma väi. Ca hea ei lo u lü ui he jah tawn pet vai hin am nglawiki ni," a ti. 28 Nghnumi naw, "Bawipa aw, cang veki, cunsepi ui he naw pi hnasesa buhkbaw mthüpei khawiki he ni," a ti. 29 Acunüng Jesuh naw, "Na ngthua phäha, ima cita, canu üngka naw khawayai dawng päng se na hmu khai," a ti. 30 Nghnumi naw ima cit be lü a canu üngka khawayai dawng se, a canu a ihnak üng ngkaw se a hmu. 31 Jesuh Turah üngka naw Sidon mlüh da cit lü Kalilea phaki. Mlüh Xa khe pah lü citki. 32 Khyang he naw khyang mat am ngthuhei thei lü a nghnga pi pangki Jesuha veia lawpüü u lü a khana a kut a taih vaia ami nghuinak. 33 Acunüng Jesuh naw

hmuki aw? Nghnga mah u lü am nami ngjaki aw? Am 9 Acunüng amät kung naw ami veia, "Ka ning jah nami süm hamki aw? 19 Kei naw muk mhma khyang mthehki, hin üng ngdüiki he avang cun Pamhnama thawng mhma phäha ka pawh üng, kpawihki cä ijaha khaw hlüngtainak am pha law se, am hmu pha u lü ni nami kaw?" ti se, amimi naw, "Xaleinghngih," ami am thi khai he awmki he," a ti. 2 Amhmüp khyun ti. 20 "Acun käna muk khyüh khyang thawng kphyüa kána Jesuh naw, Pita, Jakuk la Johan jah khü lü phäha ka pawh üng kpawihki cä ijah ni nami kaw?" ti angxinak khawmcung, a hlüngnaka a jah cehpüi. se, amimi naw, "Cä khyüh," ami ti. 21 Jesuh naw, Acunüng ami maa Jesuh a hmai halangei lawki. 3 A "Acunüng ihawkba am ksing u lü nami awmki ni?" a ti. suisak he cun khawmdek khana suisak msawpkie 22 Bethsaida khawa law u se Jesuha veia a mik müki u naw pi acunkba bawk khaia am ami msawp thei mat khyang avang naw lawpüi u lü a hnet vaia ami vaia bawk lawki. 4 Acunüng Elijah la Mosi cun Jesuh nghuinak. 23 Jesuh naw a mik müki a kut üng kpang am ngthuhei ni se axüisaw kthum he naw ami jah lü ngnam kpunga cehpüiki naw, a mik üng msawh hmuh. 5 Pita naw, "Saja aw, hia mi ve hin daw ve! na lü a kut a khana mtaih lü, "Ini na hmu thei," ti lü, a phäha mat, Mosia phäha mat, Elijahha phäha mat, kthäh. 24 A mik müki naw jeng mang lü, "A, khyang sam kthum pha va üng," a ti. 6 Ami van kyü ngenki he thinga mäihä cit hü u se jah hmu veng," a ti. 25 hea kyase, Pita naw i a ti vai am ksingei. 7 Acunüng Jesuh naw a kut cun a mika khana mtaih beki naw, khawngmei lawki naw a jah ksungin law; kthaih ngmei yet lü a teng süm vaia a mttheh. Acunüng a mik vai üngka naw, "Hir hin ka jawng'engnaka ka Capaa law be se, avan a ngkhaia hmu theiki. 26 Jesuh naw a kyaki ni, a ngthu ngai ua," tia ngthang lawki. 8 Acunima tüi be lü, "Ngnam k'uma ä cit bea," ti lü a mttheh. käna ami pipei ami teng üng i pi am hmu u lü Jesuh 27 Acunüng Jesuh la axüisaw he cun Kesari Philipip däng ami veia ve se ami hmuh. 9 Mcung üngka naw pei ngnam hea citki he. Lama, "Khyang he naw, ua ami kyum law be üng Jesuh naw, "Khyanga Capa ni ami na ngaih?" ti se, 28 "Baptican Johan; avang thihnak üngka naw am a thawh law be phata küt üng naw Elijah; avang naw sahma he üngka mat mat," ti nami hmuhteh he u pi ä jah mttheh ua" ti lü a jah ve u ami ti. 29 Jesuh naw, "Nangmi naw mä ua ni ksük. 10 A mttheh ngjaki he, acunüngpi, "Thihnak nami na ngaih?" ti se, Pita naw, "Nang cun Mesijah üngka naw thawh be tia suilam hin i ni?" tia amimät ni," ti lü a msang. 30 Acunüng Jesuh naw, "U pi ä ngthäh kyuki he. 11 Axüisaw he naw Jesuh üng, "Ise mttheh ua" a ti. 31 Acunüng Jesuh naw, "Khyanga thum jah mttheiki he naw Elijah law ma khai ami ti Capa cun mkhuimkha khai he, axüngvai he, ktaiyü ni?" tia ami kthäh. 12 Jesuh naw, "Elijah cun law ma ktung he la, thum jah mttheiki he naw mah u lü, hnime kung lü avan jah pyangtham law be khai. Ise cangcim khai he, acunüng amhmüp kthum üng tho law be naw Khyanga Capa mah u se aktää kuihka khai a khai," ti lü a jah mttheh. 32 Acukba angsinga ngthu ti ni? 13 Ka ning jah mtthehki, Elijah pi law päng se jah mttheh se Pita naw akcea khü lü a ksenak. 33 a mawngma a ng'yuka kba amimäta ngaih ngaiha Cunsepi Jesuh naw nghlat hü lü, axüisaw he jah teng ami pawh," a ti. 14 Jesuh axüisaw he a veia a law lü, Pita üng, "Khawyam aw, ka vei üngka naw cita; üng khyang he khawjah naw jah ngbum si u lü, thum na ngaihkyunak Pamhnama vei üngkaa am kya lü jah mttheiki he naw jah mtaipüi u se a jah hmuh. 15 khyang üngkaa ni a kya ve," ti lü a ksenak be. 34 Acunüng Jesuh ami hmuh la khyang ami van naw Acunüng Jesuh naw khyang he la axüisaw he a veia aktää cäi law u lü a veia dawngkie naw ami hnuksset jah khü lü, "Upi ka veia na läk law khaia büki naw law. 16 Jesuh naw a xüisaw he üng, "Acane am i amät naw amät yawk lü, a kutlamktung kawt lü, na läk nami ngcuhki ni?" ti lü a jah kthäh. 17 Khyang mat law se. 35 Isetiakyaüng, upi amäta xünnak küikyanei ami ksung üngka naw, "Saja aw, ka capa khawyai khaia büki naw mkhyüh lü, upi a xünnak keia phäha ja naw ve na se am ngthuheiki na veia ka lawpüi. 18 A thangkdaw phäha mkhyühki cun naw küikyanei khai. man law naküt üng mdek üng a kyuksak; acunüng 36 Khyang naw khawmdek avan ka na lü, a xünnak a mcimvawne jah mhlawn lü, a ha jah kyet lü, cai a mkhyüh üng i ngmang na khai ni? I am ngmang law lü, ve khawiki; na xüisaw he am ami ksät vaia ka na. 37 A xünnak a yahnak be thei vaia i am pi a jah mttheh amimi naw pi am ksät khawh ve u," ti lü a thawng be thei. 38 Hina Mhnam am ktäkie la katnaka pyen. 19 Jesuh naw, "Aw, jumeinak am takia khyang mhmüp he üng, upi kei la keia mtheimthangnaka he, iwei nami hlawnga ka awm khai aw? Iwei nami phäh ngkekhyakei he cun Khyanga Capa naw pi a hlawnga ka ve khai ni? Ka veia hnases cun lawpüi Pa hlüngtainak la khankhawngsä ngcim he am a law ua," a ti. 20 Jesuha veia ami lawpüi. Khawyai naw be üng jah ngkekhyakei na be khai," a ti.

9 Acunüng amät kung naw ami veia, "Ka ning jah mthehki, hin üng ngdüiki he avang cun Pamhnama thawng mhma phäha ka pawh üng, kpawihki cä ijaha khaw hlüngtainak am pha law se, am hmu pha u lü ni nami kaw?" ti se, amimi naw, "Xaleinghngih," ami am thi khai he awmki he," a ti. 2 Amhmüp khyun ti. 20 "Acun käna muk khyüh khyang thawng kphyüa kána Jesuh naw, Pita, Jakuk la Johan jah khü lü phäha ka pawh üng kpawihki cä ijah ni nami kaw?" ti angxinak khawmcung, a hlüngnaka a jah cehpüi. se, amimi naw, "Cä khyüh," ami ti. 21 Jesuh naw, Acunüng ami maa Jesuh a hmai halangei lawki. 3 A "Acunüng ihawkba am ksing u lü nami awmki ni?" a ti. suisak he cun khawmdek khana suisak msawpkie 22 Bethsaida khawa law u se Jesuha veia a mik müki u naw pi acunkba bawk khaia am ami msawp thei mat khyang avang naw lawpüi u lü a hnet vaia ami vaia bawk lawki. 4 Acunüng Elijah la Mosi cun Jesuh nghuinak. 23 Jesuh naw a mik müki a kut üng kpang am ngthuhei ni se axüisaw kthum he naw ami jah lü ngnam kpunga cehpüiki naw, a mik üng msawh hmuh. 5 Pita naw, "Saja aw, hia mi ve hin daw ve! na lü a kut a khana mtaih lü, "Ini na hmu thei," ti lü, a phäha mat, Mosia phäha mat, Elijahha phäha mat, kthäh. 24 A mik müki naw jeng mang lü, "A, khyang sam kthum pha va üng," a ti. 6 Ami van kyü ngenki he thinga mäihä cit hü u se jah hmu veng," a ti. 25 hea kyase, Pita naw i a ti vai am ksingei. 7 Acunüng Jesuh naw a kut cun a mika khana mtaih beki naw, khawngmei lawki naw a jah ksungin law; kthaih ngmei yet lü a teng süm vaia a mttheh. Acunüng a mik vai üngka naw, "Hir hin ka jawng'engnaka ka Capaa law be se, avan a ngkhaia hmu theiki. 26 Jesuh naw a kyaki ni, a ngthu ngai ua," tia ngthang lawki. 8 Acunima tüi be lü, "Ngnam k'uma ä cit bea," ti lü a mttheh. käna ami pipei ami teng üng i pi am hmu u lü Jesuh 27 Acunüng Jesuh la axüisaw he cun Kesari Philipip däng ami veia ve se ami hmuh. 9 Mcung üngka naw pei ngnam hea citki he. Lama, "Khyang he naw, ua ami kyum law be üng Jesuh naw, "Khyanga Capa ni ami na ngaih?" ti se, 28 "Baptican Johan; avang thihnak üngka naw am a thawh law be phata küt üng naw Elijah; avang naw sahma he üngka mat mat," ti nami hmuhteh he u pi ä jah mttheh ua" ti lü a jah ve u ami ti. 29 Jesuh naw, "Nangmi naw mä ua ni ksük. 10 A mttheh ngjaki he, acunüngpi, "Thihnak nami na ngaih?" ti se, Pita naw, "Nang cun Mesijah üngka naw thawh be tia suilam hin i ni?" tia amimät ni," ti lü a msang. 30 Acunüng Jesuh naw, "U pi ä ngthäh kyuki he. 11 Axüisaw he naw Jesuh üng, "Ise mttheh ua" a ti. 31 Acunüng Jesuh naw, "Khyanga thum jah mttheiki he naw Elijah law ma khai ami ti Capa cun mkhuimkha khai he, axüngvai he, ktaiyü ni?" tia ami kthäh. 12 Jesuh naw, "Elijah cun law ma ktung he la, thum jah mttheiki he naw mah u lü, hnime kung lü avan jah pyangtham law be khai. Ise cangcim khai he, acunüng amhmüp kthum üng tho law be naw Khyanga Capa mah u se aktää kuihka khai a khai," ti lü a jah mttheh. 32 Acukba angsinga ngthu ti ni? 13 Ka ning jah mtthehki, Elijah pi law päng se jah mttheh se Pita naw akcea khü lü a ksenak. 33 a mawngma a ng'yuka kba amimäta ngaih ngaiha Cunsepi Jesuh naw nghlat hü lü, axüisaw he jah teng ami pawh," a ti. 14 Jesuh axüisaw he a veia a law lü, Pita üng, "Khawyam aw, ka vei üngka naw cita; üng khyang he khawjah naw jah ngbum si u lü, thum na ngaihkyunak Pamhnama vei üngkaa am kya lü jah mttheiki he naw jah mtaipüi u se a jah hmuh. 15 khyang üngkaa ni a kya ve," ti lü a ksenak be. 34 Acunüng Jesuh ami hmuh la khyang ami van naw Acunüng Jesuh naw khyang he la axüisaw he a veia aktää cäi law u lü a veia dawngkie naw ami hnuksset jah khü lü, "Upi ka veia na läk law khaia büki naw law. 16 Jesuh naw a xüisaw he üng, "Acane am i amät naw amät yawk lü, a kutlamktung kawt lü, na läk nami ngcuhki ni?" ti lü a jah kthäh. 17 Khyang mat law se. 35 Isetiakyaüng, upi amäta xünnak küikyanei ami ksung üngka naw, "Saja aw, ka capa khawyai khaia büki naw mkhyüh lü, upi a xünnak keia phäha ja naw ve na se am ngthuheiki na veia ka lawpüi. 18 A thangkdaw phäha mkhyühki cun naw küikyanei khai. man law naküt üng mdek üng a kyuksak; acunüng 36 Khyang naw khawmdek avan ka na lü, a xünnak a mcimvawne jah mhlawn lü, a ha jah kyet lü, cai a mkhyüh üng i ngmang na khai ni? I am ngmang law lü, ve khawiki; na xüisaw he am ami ksät vaia ka na. 37 A xünnak a yahnak be thei vaia i am pi a jah mttheh amimi naw pi am ksät khawh ve u," ti lü a thawng be thei. 38 Hina Mhnam am ktäkie la katnaka pyen. 19 Jesuh naw, "Aw, jumeinak am takia khyang mhmüp he üng, upi kei la keia mtheimthangnaka he, iwei nami hlawnga ka awm khai aw? Iwei nami phäh ngkekhyakei he cun Khyanga Capa naw pi a hlawnga ka ve khai ni? Ka veia hnases cun lawpüi Pa hlüngtainak la khankhawngsä ngcim he am a law ua," a ti. 20 Jesuha veia ami lawpüi. Khawyai naw be üng jah ngkekhyakei na be khai," a ti.

Jesuh naw a pa üng, "Ahinkba a awmnak ivei law pängki ni?" ti lü kthäh se a pa naw, "Angmawca üng a tünnei ni, 22 hnimi hü lü khawvei mei üng, tui üng a buhtawn khawi; Cunsepi na mdaw be khawh üng ta jah m'yenei lü jah kpüia," ti lü a nghuinak. 23 Jesuh naw "A" ti lü, "Na jumki aw? Jumkia phäha avan kya theiki ni," a ti. 24 Hnasena pa naw ngpyang lü, "Jum veng, Cunsepi ka jumnak am khäk ve; ka jum lawnak däm vaia na kpüia," a ti. 25 Jesuh naw khyang he naw jah k'et lawki he ti a jah ksing üng khawayi üng, "Pang lü, angkia ngmüümkhya, hina hnasen üngka naw lut law lü, a veia ä lut be tia," ti lü a ksenak. 26 Acunüng khawayai cun ngpyang lü, hnasen kthüng lü, lut lawki. Hnasen cun akthia mäihä ve law se khyang naküt naw, "Thi ve," ami ti. 27 Jesuh naw hnasen cun a kut üng kpang lü mtho se, ngdüi lawki. 28 Acun käna Jesuh im k'uma a luh law üng axüisaw he naw, "Ise keimi naw am kami ksät thei ni?" tia, ami kthäh. 29 Jesuh naw, "Hina mäih cun ktaiyünaka thea ta i am ksät thei vaia am kya naw," a ti. 30 Jesuh la axüisaw he ngnam ceh ta u lü Kalile da citki he. Jesuh naw a awmnak u naw pi a ksing vai am a ngaih. 31 Isetiakyaüng, axüisaw he üng, "Khyanga Capa cun khyang he üng ap khai he, hnima kya khai, acun käna amhmüp kthum üng tho law be khai," ti lü a jah mtheia phäha kyaki. 32 Cunsepi axüisaw he naw a jah mtheimthangnak am ksing u, ami kthäh vaia pi kyüh u lü, am kthäh u. 33 Kabenawma law u lü, im k'uma ami ve k'um üng, Jesuh naw axüisaw he üng, "Lam căpa i nami mtaiki?" ti lü a jah kthäh. 34 Lam căpa amimät he üng u kyäp säh khai tia mtaiki hea kyase ami van naw am ami msang. 35 Acunüng Jesuh naw a ngawhnak üng xaleinghngih he jah khü lü, "Upi a ma säh vai njahlüki cun hnu säh lü, avana m'yaa kya se," ti lü a jah mtheh. 36 Jesuh naw hnasenca mat khü lü ami ksung üng a ngdüihsk. Acunüng a kut am kpawm lü, 37 "Upi hina hnasenca he üngka mat ka ngming üng doeiki cun kei na dokia kyaki; acunüng upi kei na doki cun, kei däng na dokia am kya lü kei na tüih lawkia ka Pa pi dokia kyaki ni," a ti. 38 Johan naw, "Saja aw, khyang mat mi hlawnga am ngkhop hü hngaki naw na ngming am khawayai he jah ksät se kami hmuh, mi hlawnga am ngkhop hü hngakia kyase a bilawh kami mkye," a ti. 39 Jesuh naw, "Ä mkye pe ua, ka ngming am müncankse vai pawhmsahki naw acun käna akjäihä am na pyetse khai ni. 40 Mimi am jah hnengki cun mimi da awmkia kyaki ni. 41 Ka ning jah mthehki, upi ka khyanga nami kyaa phäha awk vai tui a khawtca ning jah peki cun a ngkhyengnak vai am lap khai ni. 42 "Upi hnasena kba kei na jumki kyukngtängsaki

cun a nghngü üng ksumnu khawp u lü mliktui üng pängki ni?" ti lü kthäh se a pa naw, "Angmawca üng a tawnin üng daw bawk khai ni. 43 Acunakyase na kut naw a ning katkawngsaki üng khyüngina! Kut nghngih küm se, am dim theikia mulaia na ceha kdama ta, kut am küm se xünnaka pha hin na phäha daw bawki ni. (Geenna g1067) 45 Na khaw naw a ning katkawngsak üng xüngina! Khaw nghngih küm se, mei am dim theikia mulaia na ceha kdama ta, khaw am küm se xünnaka pha hin na phäha daw bawki ni. (Geenna g1067) 47 Na mik naw a ning katkawngsak üng kawihina! Na mik küm se mulaia na ceha kdama ta, mik mat däng am Pamhnama khaw na luh hin daw bawki ni. (Geenna g1067) 48 Acuia jah eikia mkyüt am thi lü jah uikia mei pi am dim thei. 49 Ngkengnaka sa mci am caihsaka kba khyang avan mei am caisak üng ihawkba nami tuisak be khai ni? Mcia kba tuikia ngkhawteinak ta u lü, mat la mat dim'yenak am awm ua," a ti.

10 Acunüng Jesuh Judah khaw da cit lü Jordan mliktui khe paki. Khyang he a veia ngcun law be u se Jesuh naw a ti khawia kba a jah mthei be. 2 Pharise avang naw law u lü a ngthu ami man vaia phäha, "Khyang naw a khyu a yawk vai hin mi thum üng nglawki aw?" tia ami kthäh. 3 Jesuh naw, "Mosi naw ia thum ni a ning jah pet?" ti lü ngthähnak am a jah msang be. 4 Amimi naw, "Mosi naw ngtainaka kca yu u lü, khyu cun mtai vaia a ti ni," tia ami msang. 5 Jesuh naw, "Ning jah mthei vaia nami mlung nghlang se, Mosi naw acunkba thum a ning jah yuk pet ni. 6 Cunsepi, cangcim naw a pyena kba, 'mhümümcengnak atünei üng Mhnam naw nghnumi la kpami a jah mhümün' tia kyaki. 7 'Acunakyase kpami naw a nu la a pa jah yawk lü, a khyua veia ngdawnkhai, 8 acunüng nghngih cun mata kya law khai.' Acunüng ni nghngiha am kya ti lü mata kya law khai. 9 Acunakyase Mhnam naw atänga a jah mdawn päng khyang naw ä jah mtai se," a ti. 10 Ima ami ceh be käna axüisaw he naw acuna mawng bää cun ami kthäh be tü. 11 Jesuh naw, "Upi a khyu yawk lü akce khyu na beki cun a khyu katnaki ni. 12 Acun kba nghnumi pi a cei yawk lü akce cei na beki cun a cei katnaki ni," a ti. 13 Avang naw hnasen he, Jesuh naw ami khana a kut a mtaih vaia a veia jah lawpüi u se, axüisaw he naw lawpüi he ami jah kdunak. 14 Jesuh naw ksing lü thüiki naw, "Hnasen he ka veia law u se, ä jah mah ua, Pamhnama khaw cun amimia mäihä phäha kyaki ni. 15 Akcanga ka ning jah mthehki, upi Pamhnama khaw hina hnasen naw a dokhameia kba am dokhameiki cun acuia am lut khai," a ti. 16

Acününg Jesuh naw hnases he a ban am jah jäk lü, hñim khai he; Cunsepi amhmüp kthum üng tho law be ami khana a kut mtaih lü, josenak am jah kbeki. **17** khai," a ti. **35** Acününg Zebedeä capa xawi Jakuk la Jesuh lam üng a ceh k'um üng khyang mat a veia Johan Jesuha veia law ni lü, "Saja aw, kani phäha na dawng law lü, a ma ngdäng lü, "Saja kdaw aw, anglät jah pawh pet vai kani njak hlü iyaw awmki," ani ti. **36** xünnak ka yahnak thei vaia i ka pawh khai?" ti lü a Jesuh naw jah kthäh lü, "Ini ka ning jah pawh pet vai kthäh. (aiōnios g166) **18** Jesuh naw, "Ivai saja kdaw tia, na ni njak hlü?" a ti. **37** Anini naw, "Na hlüngtainaka na na khuki ni? Mhnama thea u mat pi am daw naw. khawa, na bawingawhnak üng na ngawh law üng, **19** 'Khyanga khyu ä na katnak vai; khyang ä na hñim mat na kpat da mat na k'eng da na jah ngawhsak vai vai; ä na m'yuk vai; ä na hleihlak vai; khyanga ka kani njahlüki," ani ti. **38** Jesuh naw, "Nani kthäh am am hman müi se ä na bi vai; na nu la na pa na jah ksingei ve niki. Ka awk vaia khuikhanaka khawt nani mhlünmtai vai' tia ngthupet he cun na jah ksingki ni," aw khawh khai aw? Baptican ka khan vaia kba pi a ti. **20** Acuna khyang naw, "Saja aw, ahin he avan nani khan khawh khai aw?" ti se, **39** anini naw, "Kani cun ka nghmawca üng tün lü, ka jah läk päng ni," ti khyaih khai ni" ani ti. Jesuh naw, "Ka awk vaia khawt se, **21** Jesuh naw jawng'engnaka mlungmthin am teng nani aw thei kcang taw khai, Baptican ka khan vaia lü, "Mat kpawih na veki. Cit lü na taka khawhthem kba pi nani khan thei kcang taw khai; **40** Cunsepi avan jawi lü sim'yaki he am jah pea, khankhawa ka kpat lama ngaw khai ja ka k'eng lama ngaw khai bawimangnak na yah khai ni; acününg law lü na läk cun keia xü vaia am kya naw. Acun cun ani naw a lawa," a ti. **22** Acun bawimangpa naw a njak la aktää jah pyan peta khyang hea phäha acuna hmün he khawhthem danakia kyase, a hmai se lü thuisseinak jah pe khai cun Mhnama kyaki," a ti. **41** Akce xa he am citki. **23** Acününg Jesuh naw mdei hü lü axüisaw naw ngja law u lü Jakuk la Johana khana aktää thüiki he üng, "Khawhthem danaki he, Pamhnama khaw he. **42** Acunakyase Jesuh naw a veia jah khü lü, ami luh vai aktää khak ve," a ti. **24** Acuna ngthua "Khyangmjükce hea khana mkhawnga ami jah mcawn phäha axüisaw he cun aktää cäiki he. Acününg Jesuh he cun ana atää taki he ti nami ksingki. **43** Cunsepi naw, "Ka ca he aw, Pamhnama khaw luh vai aktää acunkba nangmi üng ä kya se. Nangmi üng a kyäp khak ve! **25** Bawimangki, Pamhnama khaw a luha säh vai njahlüki cun nami m'ya a kya se. **44** Nangmi kdama ta, kulauk mpyüma nghnga üng a luh vai jäi üng a ma säh vai njahlüki cun avana m'ya kyase. bawk ve," ti lü a jah mttheh. **26** Acuna axüisaw he **45** Khyanga Capa cun khyanga khüih vaia am law lü; aksehlena cäi law u lü, amimät la amimät, "Am ani khyang jah khüih lü khawjah thawnnak vaia a xünnak üng u kükyana kya thei khai aw?" tia ngthäh kyuki pe khaia ni a law ve," a ti. **46** Jerikho mlüha law u se, he. **27** Jesuh naw jah teng lü, "Khyanga phäha hin hin Jerikho üngka naw axüisaw he la khyang khawjah khaki ni, Cunsepi Mhnama phäha khaki i am ve naw," am ami ceh be üng, kthäheiki amikmü, Timea capa a ti. **28** Acününg Pita naw msang lü, "Tenga, avan jah Bathme cun lam peia a na ngawki. **47** Nazaret Jesuh yawk hüt u lü kami ning läk law hin," a ti. **29** Jesuh ni ti a njak la, "Jesuh! Davita Capa! na m'yeneia," ti naw, "Akcanga ka ning jah mtthehki, kei la thangkdaw lü ngpyangki. **48** Khyang khawjah naw kse na u lü phäha a im, a bena he la, a nu pa, a ca he, a khawloe ä khikhkheh khaia mtheh u se pi, "Davita Capa, na jah yawkki naw, **30** Atuh xün k'um üng däm bawki jah m'yeneia!" ti lü ngpyang law däm dämki. **49** Acününg yah be khai. Ime, a bena he, a nu pa he, a ca he, a Jesuh naw ngdüi lü, "Khü ua," ti se, khyang he naw khawloe la mkuimkhanak he pi aphyaa däm bawki amikmü khü u lü, "ä cäi lü, ngdüi lawa, ning khü ve," jah yah be lü, pha law khaia kcün üng anglät xünnak ami ti. **50** Acunja amikmü cun a jih ngvaih tawnin lü, pi yah be khai. (aiōn g165, aiōnios g166) **31** Cunsepi, ngtawp lü, Jesuha veia lawki. **51** Jesuh naw, "Na atuh khawjah maki he hnu u lü, hnuki he ma law khai phäha ini ka ning pawh pet vai na njak hlü?" ti se he," a ti. **32** Jesuh la axüisaw he Jerusalem cehnaka amikmü naw, "Saja aw, ka hmuh be vai ngaih veng," lam üng awmki he. Jesuh cun axüsaw hea hmaia a ti. **52** Acününg Jesuh naw, "Cita, na jumnak naw ma lü cit se kcäväki he. A hnu läk law hngaki he kyü ning m'yi be ve," ti se. Acunja angxita hmu law be lü lawki he. Jesuh naw xaleinghngih he akcea jah khü lama Jesuha hnu läki.

11 Jerusalem pha law hlü lü Betphake la Bethanïh mlüh pei ami pha law üng Olip mcunga lawki he. Acününg Jesuh naw axüisaw he üngka nghngih la na tüi lü, **2** "Nani maa ngnama va cit nia. Nani va pha la sanghngaksaü ngphungki, u naw pi am a

ngcumnak ham nani hmu khai. Sut ni lü hia lawpüi naw nangmia katnak pi ning jah mhlät khai" a ti. 27
 nia. 3 Khyangnaw, "Ivai acen nani pawhki ni?" ami ti Jerusalema law be tüki he. Jesuh temple k'uma a ceh
 üng, 'Bawi naw ngjahlü ve, asäng tha law be khai ni' üng, ktaiyü ktung he, thum jah mtheiki he la, axüngvai
 nani ti vai," a ti. 4 Acunüng cit ni lü sanghngaksäü he a veia law u lü, 28 "la ana am hina ngkhaw he
 cun lama pei mkawt üng ngphung se, hmu ni lü, ani na jah pawhki ni? U naw hina ana a ning pet ni?"
 suh. 5 Acunüng ngdüükia khyang avang naw, "Ise, tia, ami kthäh. 29 Jesuh naw jah msang lü, "Kei pi
 acena sanghngaksäü nani sutki ni?" ami ti u. 6 Jesuh mat ka ning jah kthäh khai, nami na msang üng kei
 naw a jah mttheha kba jah mttheh ni se, acunüng ami naw pi ia ana am hina ngkhaw he ka jah pawh ning
 jah cehsak. 7 Acuna sanghngaksäü cun Jesuha veia jah mttheh kawng. 30 Johana Baptican petnak hawia
 lawpüi ni se, a khana ami suisak mtaih u lü Jesuh ka naw lawki? Mhnam üngka naw lawki aw, khyang
 ngawki. 8 Khyang he naw ami suisak he lama jah üngka naw lawki aw? Na mttheh ua," a ti. 31 Amimät
 phah u se, avang naw thing hnahn he jah ksawm u lü he ngthäh u lü, "I mi ti khai? Mhnam üngka mi ti üng
 lama ami jah phah. 9 A ma citki he la a hnua läkia mä, acunüng ise Johan am nami jumki ni? ti khai.
 khyang he naw, "Hosana! 'Bawipa ngming üng lawki 32 Khyang üngka mi ti üng mä, (Khyang avan naw
 hin Pamhnam naw dawnak pe seh!" 10 Pha law khaia Johan cun sahma mata ami ngaia kyase)" tia khyang
 khaw cun Davita uknaka kcün üngka kba josenaka he jah kyüh u lü, 33 "Am ksing ve ung," ami ti. Jesuh
 am be se," tia ngpyangki he. 11 Jesuh Jerusalema lawki, temple k'uma lut lü avan jah tengki. Khaw
 mü law hlükia kyase axüśaw xaleinghngih he am
 Bethaniih mlüha citki he. 12 Angawi, Bethaniih üngka
 naw ami law be üng Jesuh a ei ngaih lawki. 13 Fik
 thing a hnahnaw a bu athuknak üngka naw hmu
 lü akthei ve khai aw, ti lü teng khaia citki. Cunsepi
 a phung a pha üng a ngtheinaka kcüna am kyakia
 kyase a hnahn däng a hmuh. 14 Jesuh naw fik dung
 üng, "U naw pi na ktheih ä ei be ti se," ti se, axüśaw
 he naw ami ngjak. (aiōn g165) 15 Jerusalem ami pha
 law üng Jesuh temple üng lut lü, ngui mthawngki hea
 ngawhnak he la müme jah jawituki hea ngawhnak he
 a jah hukin. 16 Jesuh naw Temple jawihtuknaka kba
 ami summang vai am ti. 17 Acunüng jah mthei lü,
 "Cangcim üng Pamhnam naw, 'Ka im cun khyangmjü
 avana ktaiyünaka im ti khai he, tia ng'yuki,' Cunsepi
 nangmi naw m'yuken hea umnaka pawh ve ulki," a ti.
 18 Acun ktaiyü ktung he la thum jah mtheiki he naw
 ami ngjak üng Jesuh ami hnimmak vai lam suiki he.
 Ani cun kyühki he isetiakhyaüng a ja mtheimthanga
 phäha khyang he ami cäileta phäh kyaki. 19 Khaw
 mü law se Jesuh la axüśaw he cun Jerusalem üngka
 naw akcea citeiki he. 20 Angawi ngawilam, ami ceh
 lama fik thing a pya cäpa ng'yawngei se ami hmuh.
 21 Pita naw süm law be lü, "Saja aw tenga, Fik thing
 na yünce cen ng'yawngei ve!" a ti. 22 Jesuh naw jah
 msang lü, "Pamhnam jum ua. 23 Akcanga ka ning jah
 mtheiki, u naw pi a pyena kba kya khai tia jum lü
 hina khawmcung üng, 'Ngnawn lü mliktui üng kyaa' a
 ti üng, a tia kba kya khai. 24 Acunakyase ka ning jah
 mtheiki, ipi ktaiyünak am nami kthäh üng yah lü nami
 ka na khaia ksing ua, acunüng nami yah khai. 25
 Nami ktaiyü üng ua khana pi mlung am jenak nami
 tak üng mhlät ua. Acunüng nami Pa, khankhawa ka

12 Acunüng Jesuh naw msuimcäpnak am ami veia
 ngthu pyen lü, "Khyang mat naw capiyit nglin
 lü, ngvawng lü, capiyittui msawihnnak vai khui co lü,
 ngängnak vaia im sa lü, lokbi he üng jah khah lü, a im
 ceh ta lü kdunglawngki. 2 Capiyit kbih kcün üng capiyit
 ngvawng ngängki hea veia a m'ya mat capiyitkthei a
 yah vai la khaia a tüih. 3 Capiyit ngängki he naw m'ya
 cun man u lü kpaiki he naw a jüngä ami tüih be. 4
 Acunüng capiyit ngvawng mah naw a m'ya akce ami
 veia a tüih be; acun pi a lu kpai u lü, am hmuhtheh
 phyakia pawh u lü, ami tüih be. 5 Acunüng ngvawng
 mah naw akce ami veia tüih be tü se, ani cun hnimm
 u lü, acunkba bää akce he pi avang jah kpai u lü,
 avang ami jah hnimm. 6 A tüih vai mat däng awmkun
 amäta jawngnak leng lenga a capa mat dänga kyaki.
 Anghnua a capa cun ngvawng kngängaea veia a tüih.
 'Hina ka capa ta leisawng khai hea ngsingki ni' a ti. 7
 Cunsepi capiyit ngvawng ngängki he naw, 'Hin hin
 ngvawng maha capa va ni kbak. Law ua, mi hnimm
 u lü, a khawh mi ka na vai' tia pyen u lü, 8 acunkba
 manki he naw hnimm u lü capiyit ngvawng kpunga ami
 tawnin. 9 Acunüng capiyit ngvawng mah naw i ti law
 khai? Ngvawng mah law lü ngvawng ngängki he jah
 hnimm lü capiyit ngvawng cun akce he üng jah pe khai.
 10 'Sawngsaki he naw ami yawka lung cun, avana
 kthaka kyäp law be säihki ni. 11 Ahin cun Bawipa
 pawha kyaki; ihlawka mi ma kyühkse vaia kyaki ni' ti
 hin cangcim üng am nami kheh khawiki aw?" a ti.
 12 Acunüng Judah mkhawng he naw amimi a jah
 pyennaka msuimcäpnak ni ti ksing u lü man khai hea
 ami bü. Cunsepi khyang he jah kyüh u lü yawk u lü
 ami cehtak. 13 Pharise avang he la Heroda khyang

üngka he ngthähnak am Jesuh man khai hea Jesuha Ahina thea kyäp bawkia ngthupet akce i am ve ti," veia ami jah tüih. 14 A veia law u lü, "Saja aw, nang a ti. 32 Acunüng thum jah mtheiki naw, "Saja aw, cun u pi am na cäinaki, khyang naw hawkba a ning pyen thei veki! na kcang pyen veki, Bawipa däng ni ngaih pi am cäi na lü, khyanga hmai am teng lü, Mhnama akya ve, Ania thea Mhnam akce am ve. nghnicima phäha Pamhnama ngthungtak njak hlü 33 Ngħngicim naw a mlungmthin, a ksingnak la a na jah mtheiki ti kami ksingki. Romah Sangpuxang kyannak avan am Mhnam a jawgnak vaia kyak; üng ngcawn pet vai hin mi thum üng nglawiki aw? acunüng a impeiloceng, amät a jawgnaka kba a Pet vai aw am pet vai aw?" jah mtheha ami ti. 15 jawgnak vai. Xűngkseie la akce he am Mhnama Jesuh naw ami hlehlaknak jah ksing lü, "Ivaia nami veia ngkengnak pawha kthaka a mtheh njak hin daw na mhnüteiki he ni? Denarih ngui na pe law ua, teng bawki ni," ti lü a pyen. 34 Thum jah mtheiki naw mcei vang," a ti. 16 Denarih ngui mat a veia lawpüi u se ye lü msang beki ti Jesuh naw ksing lü, "Nang naw Jesuh naw, "Hin hin ua müihmai la ua ngming ni?" ti Pamhnama khaw am thuk na veki," a ti. Acun kāna u se amimi naw, "Empero" ami ti. 17 Acunüng Jesuh naw i pi am kthäh dat u. 35 Jesuh naw temple k'uma a naw jah msang lü, "Emperoa ka Empero üng pe u jah mthei k'um üng jah kthäh lü, "Mesijah cun Davita lü, Mhnama ka Mhnam üng pe ua," ti se, Ami van mjükphyü ni tia thum jah mtheiki he naw ihawkba ami cäi lawki he. 18 Acunüng Saduke he avang thihnak ti thei ni? 36 Ngmüimkhyia Ngcim naw pyensak se, üngka naw thawnak be am ve tikie Jesuha veia law Davit amät naw pi pyen lü: Bawipa naw ka Bawipa u lü, 19 "Saja aw, Mosi naw mi phäha thum a yuknak veia: Na ye he na khawunga ka jah tak law vei dää, üng, 'Khyang naw am ca lü a khyu a thih tak üng a na ka kpat da ngawa' a ti ni? 37 Davit amät ye naw, naw a ktaia cangsawn am düt khaia, acuna hmeinu 'Bawipa'; tia a khū hin ihawkba a mjükphyüa kya khai cun a khäm be vai a ti.' 20 Bena khyüh awmki he; ni?" a ti. Acunüng khyang khawjah naw jekyai u lü ami axüngvai he säih khyumahki am ca mah lü thiki. 21 ngaih. 38 Acukba a jah mthei k'um üng Jesuh naw, Acunüng anghngiħnak naw nghnumi a khäm be ani pi "Thum jah mtheiki he jah cäiea na ua, suisak akkyu am ca lü thiki. Akthumnak naw acunkba bää khämki suisa u lü ami ngtaw hü vai jawgnaki he, jawituknaka naw am ca lü a thihtak. 22 Acukba ami van naw ami khyang hea jah mħlünmtai vai ngaihki he. 39 Sinakoka khäm be; ami khyüh am ca u lü thiki he. Anghnua ngawhnak akdaw säih ja buh pawhnaka hmün akdaw nghnumi pi thiki. 23 Thikie thawnak bea mhümüp üng säih ngjahluki he. 40 Hmeinu hea khawhthem ei aw u ami thawh law be üng nghnumi cun ua khyua kya lü, khyang hlehlaknak vaia aksoa ktaiyüki he. Ahin khai ni, ami khyüh naw ami khyunaka kyaki," ami ti. he naw mkhuimkhanak khamei däm khai he," a ti. 24 Jesuh naw jah msang lü, "Ihlawka nami hmaki he! 41 Jesuh cun khawhthem ami petnaka peia ngaw Ise am nami ksing ni tia kyaküng, Mhnama joħit la lü, khyang he naw ihawkba khawhthem pung k'uma cangcim am nami ksinga phäha kyaki. 25 Akthi he ami ktawk jah tengki. Aktää bawimangki he naw ngui ami thawh law be üng khankhawgsä hea kba law khawjah ktawki he. 42 Acunüng hmeinu m'yenke khai he, ngkhyunglanak am ve be ti khai. 26 Thihnak mat naw law lü, tangka ajawca nghngih a ktawk law. üngka naw thawh bea mawnglam: Pamhnam naw 43 Acunüng Jesuh naw axüisaw he atäṅga jah khü lü, Mosi üng, 'Kei Abrahama Mhnam, Isaka Mhnam, "Akċanga ka ning jah mtheħki, hina hmeinu m'yenke Jakopa Mhnama ka kyaki" tia a mtheħ cen, Mosia naw pung üng akdäm bawk pe ve. 44 Peki he ami cauk üng kypap meiha a däinaka manwg ng'yuki van naw ami taka ngui kpawih üngka va peki he; am nami khe khawiki he aw? 27 Mhnam cun akthi Cunsepi hina hmeinu naw a m'yenksenak üngka a hea Mhnama am kya, aksüng hea Mhnama kyaki. xünnak vaia a takca avan pe ve," a ti.

Aktää am ngtäikia ngai kyu ve uki," a ti. 28 Ami ngcuhnak njaki thum jah mtheiki mat awmki. Jesuh naw Saduke he akdawa jah msangki ti hmu lü ngthäh khaia a veia lawki naw, "la ngthupet ni aktung säih?" tia a kthäh law. 29 Jesuh naw msang lü, "Ngthupet he üngka aktung säih cun, 'Aw Isarel ngaia! Bawipa mi Pamhnam mat däng ni mi Bawipaakya ve. 30 Bawipa na Pamhnam cun na mlungmthin, na xünnak, na ksingnak la na kyannak avan am na jawgnak vai' tia kyaki. 31 Anghngiħnak cun: 'Na impeiloceng namät na jawgnaka kba na jawgnak vai' tia kyaki.

13 Acunüng temple üngka naw a ceh be üng axüisaw he üngka mat naw, "Saja aw, tenga, lunge la ime cun pi khyäp ve u bäl!" ti se, 2 Jesuh naw msang lü, "Hina im he na jah hmuki aw? Lung matca pi ahin üng am ve tikia ami van pyeh bäh khai he," a ti. 3 Jesuh Olip mcunga ngaw lü temple da mang se Pita, Jakuk, Johan la Andru a veia law u lü, 4 "Itia acukba kya law khai? Acuna ngkhaw hea pha law vai ia msingnak he ngdang law khai?" jah mtheha ti u lü ami kthäh. 5 Jesuh naw, "U naw ä a ning jah

mhleimhlak vaia mceiei ua. 6 Khyang khawjah ka cäicatnak he jah pawh law khai he. 23 Cunsepi cäiei phäha ngthu pyenki hea ngsaïh u lü, 'Kei ania ka na u, akcün am a pha law ham üng avan ka ning kyaki ni! ti u lü khyang khawjah jah mhleimhlak law jah na mthehki ni. 24 Acuna khuikhanaka mhmüp khai he. 7 Acunüng ngtuknak la ngtuknak vaia mawng he kâna, khawngnghi nghmüp law lü, khy pi am ng'et lawki la so hünki tia ngthu nami ngjak üng ä vai law ti. 25 Khankhaw üngka naw aisi he kya law nami kyüh vai; acun he cun ve law kung khai, cunsepi khai he, khana johite ngsün law khai he. 26 Acunüng adütnek pha law pängki tinaka am kya. 8 Pung la Khyanga Capa hlüngtainak la johit am khawngmei pung ngtu law khai he; khaw kce la khaw kce ngtu law üng law lü ngdang law khai. 27 A khankhawngsä he khai he. Hmün naküta ngkhyü ngsün law lü, khawkjaw jah tüi lü, khawmdeka cum, sip, nghngilaw, khawkyak law lü, khuikhanak he awm law khai he. Acun he cun avan üng Pamhnama xü he atânga jah mkhäm law na hmi hlüki a huiei law kcüka mäiha khuikhanak hea khai. 28 "Fik thing üng ngtheingthang ua. A ngban tüneinaka kyaki. 9 Acunüngpi ana cäiei na u; ning he mkim law u lü a hlip law üng, khaw khye law jah kpang u lü ngthu mkhyahnaka junga ning jah hlüki ti nami ksingki. 29 Acuna kba ahin hea kya law cehpüi khai he. Sinakok hea k'uma ning jah kpai khai u se, akcün ng'et law lü tün law hlükitü nami ksing he. Thangkdaw nami jah mtheh khaia, ngvai he la khai he. 30 Atuha khyang he am thi ham u se, ahin sangpuxang hea ma keia phäha nami ngdüi law khai. he thawn law khai he ti süm ua. 31 Khawmdek la 10 Cunsepi adütnek am pha law ham se, thangkdaw hankhaw khyük ni se pi ka ngthu itia pi am khyük. khyang avana veia sanga kya khai. 11 Acunüng ning 32 Acuna khawmhmüp la akcün cun Pa dänga thea, u jah kpang u lü ngthu mkhyanak junga ami ning jah naw am ksing; khana khankhawngsä he la a Capa cehpüi üng, i nami pyen vai ä cäi na ua; Akcün a pha naw pi am ksing u. 33 Akcüna pha law vai am nami law üng ipi a ning jah pet nami pyen vai. Nami pyen ksingkia kyase, ana mceiei ua. 34 Hin cun khyang vai cun nami mäta ngthua am kya lü Ngmümkhya mat athuknak punga citki, a im yawk hüt lü a m'ya Ngcim üngka naw law khaia kyaki. 12 Khyang he he üng ami ham phäh phäh khüih vai jah pe hütki naw ami bena he thi khaia jah ap law khai he, ami naw mkawt ngängki üng a teng vaia a mtheh hütka pa naw pi acunkba bää ami ca he thi khaia jah ap kba kyaki. 35 Imah a lawnak be vai cun mü lam law khai he. Ami ca he naw ami nupa he jah hneng aw? Mthan nglunga aw? Khawthaïh hlan aw? Nghngi law u lü thi khaia jah ap law khai he. 13 Keia phäha iuh law aw? ti am nami ksingkia kyase angläta ana khyang he naw ning jah hneng law khai he. Acunsepi ngängei ua. 36 Am nami äpa kcün üng a law be üng adütnek cäpa ling lü sitihki cun kükyana kya khai. 14 nami ih ä ning jah hmu se. 37 Nangmi üng ka ning "Acunakyase, 'pyükpyeh thei lü, mtüihkhehki' am a jah mtheh cun khyang avan üng pi ka mtheh ni. Ana ngdüihnhak vai üng ngdüi se, nami hmu üng, (khehki avan naw asuilam ksing kawm) Judah khawa awmki he mcunga dawng u se; 15 mkyum khana awmki im k'uma iyaw lo khaia ä kyum law be se, akcün bäh khai ni. 16 Loa awmki naw a jih loei khaia ima ä nghlat be se. 17 Acuna mhmüp cun pawieiki he la cihtui awkia hnases kawmeikia nu hea phäha aktää khuikhanaka kya khai. 18 Nami dawngnak khawksik khyaa ä akyanak vaia Mhnama veia ktaiyü ua. 19 Acuna mhmüp cun mkuimkhanaka mhmüpa kya khai, acuna kba khuikhanak cun Pamhnama pyang khawmdeka ngtüi üng tün lü, atuh cäpa am ve khawi, i tia pi am ve be ti. 20 Bawipa naw acuna mhmüp he am a tawisak vai sü üng ua ca pi am xüng khai sü, cunsepi a jah xü hea phäha acuna mhmüp he cun a jah tawisaka kyaki. 21 Acunüng khyang naw, "Tenga, hia Mesijah ve ve, 'Tenga caia ve ve' ami ti üng, acun ä nami kcangnak vai. 22 Isetiakyaüng, Mesijah kcang he am niki he la sahma kcanga am niki he awm law khai he. Akyä thei vai süta Pamhnama xü he pi ami jah mhleihlaknak vaia müncankse he la

14 Atuh hin lätnak pawi la nghngen am bawikia buhpawhnak pawi a pha vai amhmüp nghngihnhak ni. Ktaiyü ktung he la thum jah mtheiki he naw, Jesuh man u lü ampyua ami mkyuhnha vaia lam suiki he. 2 Cunsepi, "Pawi k'um üng ta am kya kawm, khyang he suksak khai he ni," ami ti. 3 Jesuh Bethanih ngnam mnehkse mnehki Sihmona ima awmki. Buh a ei k'um üng nghuminu mat naw aphi küi alabasta sing'ui cun aphi kükia um üng abea lawpüi lü, um seih ak lü Jesuha lu khana a buih law. 4 Acunüng awmki he avang naw am kyäpsak u lü, "Ivai hina sing'ui päihcahsaki ni? 5 Ahin hin ngui phya kthuma (kum mat hlawheia däm bawki phu naki) jawi lü m'yenke he üng jah pet vai sü," tia nghnumi ami pyenei. 6 Cunsepi Jesuh naw, "Amäta ngaiha ti se. I vaia am nami pyenksaeiki ni? Hin naw ka phäha akdaw pawh ye se. 7 M'yenkeki he cun anglät se nami hlawnga ve hlü ye u se, anglätse nami ngaiha kcün üng nami jah kpüi theiki. Cunsepi

kei cun anglätse nami hlawnga am ve hlü nawng. 8 käna Kalile khawa nami ma ka na cit khai," a ti. 29 Hina nghnumi naw a khyaihca pawh ve; ka pumsa Pita naw msang lü, "Ami van naw ning dawng ta u se k'ut vaia kcün am a pha ham üng, ka ng'utnak vai pi, kei naw ta am ka ning dawng ta süm süm khai," a pyang ve. 9 Akcanga ka ning jah mtthehki, khawmdek ti. 30 Jesuh naw, "Akcanga ka ning mtthehki, tuhmü khan naküta thangkdaw sang hünak naküt üng hina mthan, ai nghngih vei am khawng ham se kthum vei nghnumia a bilawh pi ani sümnan vaia pyen sih khai na ngcim khai," a ti. 31 Pita naw, "Na hlawnga ka thiit he ni," a ti. 10 Acunüng Judah Iskarot, xaleinghngih hnga vai üng pi, am ka ngcim khai," a ti. Acukba ami he üngka mat cun Jesuh ceng khaia ktaiyü ktung hea van naw ami ti hnga. 32 Ketaseman ami tia hmüna veia citki. 11 A pyen ami njjak üng aktää je na u lü, lawki he Jesuh naw, "Hin üng a na ngaw u, va ktaiyü ngui ami pet vaia ami khyütamnak. Acunüng, Judah vang," ti lü axüisaw he a jah mttheh. 33 Acunüng Pita, naw a jah kpanaksak vaia kcün suiki. 12 Nghngen am Jakuk la Johan jah ngkhahpüi lü, aktää a mlung na se bawikia buhpawhnaka mhmüp kcük, lätnak toca he khüikhaki. 34 Acunüng Jesuh naw, "Ka mlungmthina ami jah hnimmak khawia mhmüp üng, axüisaw he khuikhanak cun aktä leng lenga na lü na mthih khaia naw, "Lätnak pawi buh na einak vaia hawia ni kami kya ve. Hin üng awm u lü ana mdei ua," a ti. 35 va pyan vai na hlüei?" tia ami kthäh. 13 Acunüng Ajawha va cit lü, mdeka ngbawk lü, akyu thei vai sü Jesuh naw axüisaw xawi nghngih jah tüi lü, "Mlüh ta acuna khuikhanak am a khamei vaia ktaiyü lü, 36 k'uma va cit ni lü kpami mat k'am üng tui kawtki "Ka Pa aw, ka pa aw! Nang üng avan kya theiki ni. naw ning jah na khyum khai. Acun nani läk vai. 14 Hina khuikhanaka khawt hin ka khan üngka naw loa. A luhnaka im üng lut ni lü, 'Saja naw, ka xüsaw he Cunsepi keia njakhlúa am ni na njakhlúa kyase," ti am lätnak pawi buh kami einak hmaih vai im hawia lü ktaiyüki. 37 Acunüng a nghlat law be üng axüisaw ni?" ti ve nani ti vai. 15 Acunüng ani naw im khan he kthum ip u se jah hmu lü Pita üng, "Sihmon, angsawngnu, mi phäha avan küm khaia ami pyan na ipeiki aw? Naji matca pi am na mdei theiki aw? päng ning jah mhmuh khai, acuia ei vai nami pyang 38 Hlawhlepnak üng am nami kyukngtängnak vaia, vai" a ti. 16 Axüisaw xawi cit ni lü mlüh k'uma cit ni ngäng u lü ktaiyü ua. Ngümümkhya ta yäng teki pumsa se, a jah mttheha kba va hmu ni lü, lätnak pawi buh naw am läih ve," a ti. 39 Jesuh va cit be lü, a pyena ani va pyang. 17 Khaw a mü law üng Jesuh axüisaw kba pyen lü va ktaiyü beki. 40 Acunüng axüisaw hea he xaleinghngih am lawki he. 18 Ngaw u lü ami ei veia a law be üng ami ihmik am caikia kpi ana ipei k'um üng Jesuh naw, "Akcanga ka ning jah mtthehki, be u lü, ihawkba ami msang vaia pi am ksing u lü nangmi üngka mat, kani ei hmaihi kaw na ceng awmki he. 41 Akthumnaka a law be üng, "Atuh vei khai," a ti. 19 Axüisaw he thüisei law u lü, "Acun mä cäpa ip u lü nami xüieiki aw? Khäk ve! akcün pi pha kei na na pyenak aw, am ni aw? tia kthäh law tüi law päng ve! teng u, Khyanga Capa cun khyangka tüiki he. 20 Jesuh naw jah msang lü, "Xaleinghngih hea kut üng mansak vaia kya ve. 42 Tho law ua üngka mat, kbe üng na kpuheiü hmaihi kya mi cit vai. Teng u, na cengki pha law päng ve," a ni. 21 Khyanga Capa cun amawng cangcim üng ana ti. 43 Acukba ana ngthuhei k'um üng xaleinghngih ng'yuka kba thiit khai; cunsepi Khyanga Capa cengki üngka mat Judah pha lawki. Ani mah maha likcim la hin a jo se ve! Acuna khyang hin am a hmi law a kpaihmäng kpawmkia khyang khawjah; ktaiyü ktung phäha daw bawk khai sü," a ti. 22 Ami ei k'um üng he, thum jah mttheiki he la axüngvai hea ami jah tüi Jesuh naw muk lo lü, jekyainaka ngthu am ktaiyü law pha lawki he. 44 Jesuh cengki naw khyang he lü, boki naw jah pe lü, "Ei ua, hin cun ka pumsa üng msingnak a jah pet: "Ka mhnama khyang cun ni," a ti. 23 Acunüng capyittui khawt lo lü, jekyainak nami ngaiha khyanga kya. Acun kpang u lü, mcei u Mhnam üng mttheh lü, jah pe se; ami van naw awki lü nami cehpüi vai," a ti. 45 Judah naw a pha law he. 24 Jesuh naw, "Hin hin ka thisen khyang khawjaha ja Jesuha veia cit lü, "Saja aw!" ti lü a mhnam. 46 phäha ngsawiki, Pamhnama ngthumkhänmsingnaka Acunüng Jesuh akceta ami kpan. 47 Acunüng ngdüüki kya. 25 Akcanga ka ning jah mtthehki, Pamhnama üngka mat naw a kcim kphawngel lü ktaiyü ktunga khawa capyittui akthai ka awknaka mhmüp am a m'yaaghngakawi a ksawmpat. 48 Acunüng Jesuh pha law hama küt üng, hina capyittui am ka aw be ti naw jah msang lü, "Khyang kse man khai hea kba khai," a ti. 26 Acunüng ng'äi mcuk u lü, Olip mcung likcim he la kpaihmäng jah kpawmei u lü nami lawki da citki he. 27 Jesuh naw jah mttheh lü, 'Pamhnam he aw? 49 Amhmüp tä temple k'um üng ning jah mtthei naw toksäm hnım se, to he npyeng hü khai he' tia lü nami veia ve ni se, am nami na manki. Cunsepi cangcim üng a awma kba, "Na yawk u lü nami van cangcima kümkawinak vaia kya ve," a ti. 50 Acunüng naw nami na cen ta khai. 28 Cunsepi ka thawh be axüisaw he ami van naw yawk u lü ami dawgtak. 51

Cawngpyang mat jihca däng sui lü Jesuh ana läk hü hngaki man hilü u se, 52 a jihca pi yawk hüt lü akawnga dawngki. 53 Acunüng Jesuh ktaiyü ngvai bawi he jah nghmuhpüi u lü, Jesuh cun khitkie naw säiha ima ami cehpüi. Acuia ktaiyü ktung he, axüngvai cehpüi u lü, Pilat üng ami msum. 2 Pilat naw, "Nang he la thum jah mtieiki he ami van ngcunki he. 54 Judah hea Sangpuxanga na kyaki aw?" ti lü kthäh se, Pita athuknakca üngka naw ktaiyü ngvai säiha im Jesuh naw msang lü, "Na pyena kba kya ve" a ti. 3 ngvawng mkawt cäpa Jesuh läk hngaki. Acuia xungki Ktaiyü ktung he naw aktää mkatei law u se, 4 Pilat hea hlawnga ngaw lü mei awmei hngaki. 55 Ktaiyü naw kthäh be lü, "Am na jah msang hilü beki aw? Ami ktung he la kawngci he naw Jesuh ami mkhyühnak ning mkatnak he jah ngaia," a ti. 5 Acunüng pi Jesuh vaia ami kpuknak vai suiki he, cunsepi i pi am hmu u. naw am msang be tü se Pilat cäi lawki. 6 Lätnak pawi 56 Khyang khawjah naw hleihlaknak am ami kpu law, buh pawh mhmüp üng Pilat naw thawngim üngka cunsepi ami pyenksak he naw am jah cangsa. 57 khyang mat mat, u pi khyang hea kthäh a mhlät Acunüng avang he ngdüi law u lü ami hleihlaknak khawia thum awmki. 7 Acuna mhmüp üng khyang am, 58 "Hin naw, 'khyanga saka temple kpyeh lü, khnim mat Barabah ami tia la Romah he a uknak amhmüp kthum üng khyanga am saka temple ka sa kpemjaki he am atänga jah man hmaih u lü thawngim be khai,' ti se kami ngjaki ni," ami ti. 59 Ami hleihlak üng ami khyum awmki. 8 Khyang he naw ngcun law ami pyen naw pi ammiät am jah kcang na. 60 Ktaiyü u lü a jah pawh pet khawia kba dawnak a jah pawh ktung säih cun ami maa ngdüi law lü Jesuh üng, "Na pet vaia ami mso law. 9 Acunüng Pilat naw jah kthäh katnak ami ning kpuknak he hin i am pi am na jah lü, "Hina Judah hea Sangpuxang ka ning jah mhlät msangki aw?" a ti. 61 Cunsepi Jesuh am khikhkheh lü pet vai nami ngaihki he aw?" a ti. 10 Ktaiyü ktung he i pi am pyen. Acunüng ktaiyü ktung säih naw, "Nang naw Jesuh ami k'ea phäh ni a veia ami lawpüi ti Pilat Mesijah, Mhnama Capaa na kyaki aw?" a ti. 62 Jesuh naw ksing lü acunkba a jah kthäh. 11 Cunsepi ktaiyü naw, "Ä, khyanga Capa hlüngtaiki Mhnama kpat da ktung he naw Jesuha kdama ta Barabah a mhlät vaia ngaw lü, khankhawa khawngmei üng law se nami mso khai hea khyang he ami jah ksük. 12 Pilat naw van naw nami hmu law khai," a ti. 63 Ktaiyü ktung jah msang be lü, "Acunüng Judah Sangpuxang nami säih naw a suisak he jah ktek lü, "la sakxi am hilü be ti hin ihawkba ka pawh vai ni?" ti se, 13 Ngypyang u ve! 64 Pamhnam a pyenksenak nami ngjak, ihawkba lü, "Kutlamktung üng taih!" ami ti. 14 Acunüng Pilat ni nami ngaih?" ti se. Ami van naw thi khaia ngkawih naw, "la katnak pawhki ni?" ti lü jah kthäh se. Ami ve ami ti. 65 Avang naw ami mci am msawh u lü, van naw ngypyang law däm däm u lü, "Kutlamktung avang naw a mik hlawp u lü pung u lü, "U naw ning üng taih!" ami ti. 15 Pilat naw khyang hea mlung a pungki ni?" ami ti. Ngängki he naw ami kut am ami je vai ngaih lü Barabah a mhlät. Acun käna Jesuh kbeih. 66 Pita cun ktaiyü ngvai säiha m'ya, nghnumica kpai lü kutlamktung üng taih vaia a jah ap. 16 Yekap mata peia a law üng, im ngvawngka k'keh lama ana he naw Jesuh cun bawia mkhyumima luhpüi u lü, awm hünki. 67 Pita mei ana awmei se hmu üng yekap akce he pi ami jah cehpüi. 17 Bawi jihnu suisak tengki naw, "Nang pi Nazaret Jesuh am nani awm hü u lü, nghling am pyanga bawilukhum a lu üng ami hmaih khawiki va ni mäih ja," ti se, 68 Pita naw, "Am ngebüngsak. 18 Acunüng, "Judah hea Sangpuxang, na ksing nawng, na pyena mawng am ksing thei veng," xünnak saü se," ti u lü ngypyangki he. 19 Cung am a tia ngcim lü kawma lama va cit se ai khawngki. 69 Lu üng kpai u lü ami msawh, ami mkhuk am ngdäng u Acuia nghnumica naw hmu be tü lü, acunüng ngdüüki lü sawkhahkia ngsaihkie. 20 Acukbaa ami yaihei law hea veia, "Hin hin acun he üngka mat ni," ti se, 70 päng üng Bawi jihnu lo be u lü amäta suisak kphyüm Pita ngcim be tüki. Acun käna pi acunüng ngdüüki msiumsak beki he naw kutlamktung üng ami taih vaia he naw, "Acun he üngka na kya am ngcim theiki. ami cehpüi. 21 Kpami mat Sihmon ngming naki, pung Isetiakyaküng nang pi Kalile khyang ni," ami ti. 71 Kce üngka naw mlüha lawki yekap he naw hmu u lü Acunüng Pita naw, "Akcang ka pyenki ni! Akcang am Jesuha kutlamktung amthuia ami kawhsak. (Sihmon ka pyen üng ta Mhnam naw na ju khmu law kawm tia cun Kurenih khyang, Aleksanda la Rufuha paa kyaki.) ng'yün veng! Nami pyena khyang kei am ksing veng," 22 Kolkotha tia hmüna ami cehpüi, acun cun "Lukawi a ti. 72 Acun la anghngihnaka ai khawngki. Acunüng hmün," tinaka kyaki. 23 Acuia mura ami tia seitui am Pitaa veia Jesuh naw, "Ai nghnigh vei am a khawng ami kcawa capyittui a awk vaia pe u se, Jesuh naw ham üng nang naw am ksing nawng ti lü kthum vei maki. 24 Acunüng kutlamktung üng taihkie naw, u na ngcim khai," a ti cun süm law be tü aktää kyapki. naw hawn bi khai tia mtaínak vaia cung kphawng u lü a suisak ng'yeteiki he. 25 Jesuh kutlamktung

üng ami taihnak cun ngawi lam naji kawa kyaki. 26 K'utnak cun tengki xawi naw Jesuha yawk cun ani Ami ksekhana ka kca: "JUDAHEA SANGPUXANG" tia hmuh.

a lu khana ami taih. 27 Jesuh am atänga m'yukei xawi nghnjih pi mat a kpat lam, mat a k'eng lama ami jah taih hngga. 28 Acukba, "Ani cun khyangka he am ami jah taih hmaih," tia cangcim kümkawi lawki. 29 Acunüng cit hüki khyang he naw ami lu kting u lü, "Ajä! Nang Pamhnama temple kpyeh lü mhmüp kthum üng na sa hlü beki, 30 Atuh namät naw namät kükyanei lü kutlamktung üngka naw kyum lawa," tia ami ksekhana. 31 Acukba bää ktaiyü ktung he la thum jah mtheiki he naw pi yaihei u lü, "Khyang he ta jah küikyan khawhki, amät am ngküikyan thei ve! 32 Mesijah, Isarel hea Sangpuxanga a kyak üng ta, kutlamktung üngka naw atuh kyum law se; mi hmu u lü mi jum kawm," ami ti. Jesuh am ami jah taih hmaih xawi naw pi ani ksenak hngga. 33 Mhmüp ngsung üngka naw tün lü, naji kthum bang so khaia khaw avan üng nghmüp lawki. 34 Naji kthum üng Jesuh naw, "Eloi, Eloi, lema Sabathani?" tia lü angsanga ngsyangki. Acun cun, "Ka Pamhnam, ka Pamhnam, ise na na yawki ni?" tinaka kyaki. 35 Acunüng ngdüükia khyang avang naw ngja u lü, "Ngai ua, hin naw Elijah khü ve!" ami ti. 36 Acunüng khyang mat naw dawng lü kpyawn lo lü, capiyit kthui üng mcawiki naw, cungmdawng üng a tak. Acunüng Jesuha m'yawng üng a awk vaia han säng lü, "Asäng ve se! Yung khaia Elijah a law la am a law mi na teng vai u," a ti. 37 Acunüng Jesuh angsanga ngsyang lü thiki. 38 Temple k'uma ngbangkia jihnu cun khan üngka naw aphung dütä nghnighi tek lawki. 39 Yekap bawi kutlamktunga maa ngdüuki naw Jesuh a thih hmu lü, "Hina khyang hin Mhnama Capa kcanga kya ve," a ti. 40 Nghnumi avang Marih Makdalın, Jakuk la Josepa nu Marih la Salome naw pi athuknak üngka naw tengki he. 41 Acun he cun Jesuh Kalile khawa a ve üng läk law u lü khüihki hea kyaki he. Nghnumi kce he khawjah Jerusalema amät maha law hngaki he pi awmki he. 42 Josep Arimahte cun khawmü lama pha lawki. Ani cun Pamhnama Khaw a pha law vai a na ngängki, aktää ami leisawng kawngci ngvaia kyaki. Acuna ngcüngceinaka mhmüp (Sabbath a phanak vai mhmüp mat) üng Pilata veia cit lü Jesuha yawk a kthäh. 44 Pilat naw Jesuh thi pängki ti ngja lü cäiki. Yekap bawi khüki naw, "A thihnak so pängki aw?" tia lü a kthäh. 45 Yekap bawia pyen a njak käna Pilat naw Josep üng Jesuha yawk a lak vaia a mtheh. 46 Acunüng Josep naw jih kthai khyei lü, Jesuha yawk cun la lü, jih am hlawp lü, lung ami cawh ng'utnaka ng'uhnüna k'uma ta lü, lungnu am mkawt a khain hüt. 47 Marih Makdalın la Josepa nu Marih naw ami

16 Sabbath a bäh üng, Marih Makdalın, Jakuka nu Marih la Salome naw Jesuh ami hluknak vaia ngsi'ui khyei u lü, 2 ngpum mhmüp ngawi, khawngngia luh law üng ng'uhnüna citki he. 3 Ami ceh k'um üng amimät he, "U naw ng'uhnün mkawt üngka lungnu a jah ktän pet vai aw?" tia ngthähki he. (Acuna lungnu cun aktää ngbaüki.) 4 Acunüng ami jeng mang üng acuna lungnu cun a na ntängin päng se ami hmuh. 5 Ng'uhnün ami va luh üng suisak abawk suisakia cawngpyang mat kpat lam da ngaw se ami hmuh üng cäiki he. 6 Acunüng ani naw, "Ä cäi ua, kutlamktung üng ami taiha Nazaret Jesuh nami sui hüki ti ka ksingki, ani cun tho be pängki ni, hia am ve, ami msännak pi teng ua. 7 Atuh cit u lü axüisaw he la Pita üng, 'nami maa Kalile khawa ana cit hlü ve,' tia jah va mtheh ua, amäta pyena kba acuia nami hmu khai ni," a ti. 8 Acunüng aktää kyüh u lü ng'uhnün üngka naw dawngkie. Kyüh ngen u lü u üng ipi am mtheh u. [9 (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Ngpum mhmüp ngawi lam üng Jesuh tho law be lü, akcüka khawyai khyüh a puk k'um üngka a ksät peta Marih Makdalina veia ngdangki. 10 Ani naw cit lü Jesuha awmpüi khawie üng a jah va mtheh. A na mbawikyapki he, 11 ani naw Jesuh xüngki a hmuh pyen se ami njak üng, am kcang na u. 12 Acun käna nghnjih xawi mlüha ani ceh k'um üng, Jesuh ani veia khyang kcea kba va ngdangki. 13 Acun xawi naw law be ni lü akce he üng jah mtheh law ni se, acun he naw pi am jah kcang na u. 14 Anghnua Jesuh axüisaw xaleiat he ami ei ana ei k'um u se ami veia ngdangki. Jesuh a thawh be käna hmukia khyang he am ami jah kcangnak la ami mlunga nghlanga phäha a jah ksenak. 15 Jesuh naw, "Khawmdek avan üng cit u lü thangkdaw khyang avana veia sang hü ua. 16 Upi jum lü baptican khanki cun kükyana kya khai; upi am jumki avan cun mkatnak yah khai. 17 Jumeiki he üng müncankse he ami pawhnak thei vaia johit jah peta kya khai. Ka ngming am khawyai he jah ksät khai he; ngthu kthai he am ngthuhej law khai he; 18 Kphyu ami kut am kpang u lü thihnak vaia tui ami awk üng pi ia am kya u; am phetki hea khana ami kut mtaih u se yai be khai he," a ti. 19 Bawipa Jesuh ami veia ngthuhej päng lü khankhawa kai be lü Pamhnama kpat lama ngawki. 20 Axüisaw he pung naküt üng cit hü u lü ngthu sang hüki he. Bawipa naw jah khüpü lü, ami ngthu sang hü cun cangki tia müncankse he jah pawhnak am ngdangsaki.] {[9] Nghnumi he naw

Pita la a püi hea veia cit u lü ami ngjak avan aktawia
ami jah va mtbeh. {10} Acun käna Jesuh amät naw
axüisaw he am nghngilaw lam üngka naw khawkyak
lam düta ngcimcaihki la, anglät küikyanaka kyakia,
anglät xünnaka ngthu cun a jah sang hüsak.]

Luhka

1 Ka püi Theophiluh aw; ajana thawn khawikia mawng cun, khyang khawjah naw mi ksunga pyena ngthu yu khai hea ana ktha na khawiki he. 2 Akcükä ana hmu u lü ngthu ana sang khawiki he naw mi veia ami pyen ana yuki he. 3 Acunakyase nang angvai aw, angsinga ka ngaihkyu käna, acuna mawng cun, angsinga na hama yuk üng daw khaia ngaikyu veng. 4 Ajana ngthu ami ning mthei he cen ngthungtak ni ti na ksingnak vaia ka yuka kyaki ni. 5 Judah khawa sangpuxang Herod a bawi kcün üng, ktaiyü Abijaha khuikyawng üngka ktaiyü mat Zakharih ngming naki awmk; acun naw ktaiyüa khuikyawng üngka a khyunak, a ngming cun Elizabeta kyaki. 6 Ani nghnigh Pamhnama mik hmuha akdawa xüngseiki xawi, pyen vai am hlü khaia Bawipa ngthupet la, ngthummkhän avan läki xawi. 7 Elizabet cingkia kyase am ca ni lü, aktää xüki xawi. 8 Mhmüp mat üng Zakharih cun ktaiyüa khüih khawia kba Pamhnama Temple k'uma a khüih k'um üng, 9 ktaiyüa thuma Bawipa Temple k'uma lut lü, ng'uinghnam mkhih khaia xüa kyaki. 10 Acunüng, ng'uinghnam a mkhih k'um üng khyang he ami van kpunga ktaiyüki he. 11 Acunüng, Bawipa khankhawngsä mat Zakhariha veia ngdang law lü, ng'uinghnam mkhihnaka kpat lama ngdüi lawki. 12 Zakharih naw khankhawngsä a hmuh üng kyüh lü ngxetki. 13 Acunüng, khankhawngsä naw, "Zakharih, ä kyüa, na ktaiyünak nojjak pängä kya ve, acunakyase na khyu Elizabet naw cangpyang mat ca na se, Johana na sui khai. 14 Nang jekyai lü na hlím khai, khyang khawjah ania hmi lawa phäha jekyai khai he. 15 Ani cun Bawipa ngaiha kyáp khai, ju naki i am ei aw khai. A nua puk k'um üng tün lü ngcimcaihkia ngmümikhya am be khai. 16 Acunüng ani naw Isarela ca he khawjah, ami Bawipa Pamhnama veia jah nghlat sak be khai. 17 Ani naw pa he la ca he alanga jah lawpüi be lü, am cingcaihki he ngsungpyunak ksingnaka lam üng jah nghlat sak be lü, khyang he Pamhnama phäha jah ngtünngceisak khai, Elijahna ngmümikhya la khyaihbahnak am Pamhnama maa cit khai," a ti. 18 Acunüng Zakharih naw khankhawngsä üng, "Ikba acun ka ksing vai aw? Kei pakse ni, ka xü pängki, ka khyu pi nukpüi lü, a khawkum xü pängki ni," a ti. 19 Khankhawngsä naw, "Kei Kabriel, Pamhnama ma ngdüikia ka kyaki, nanga veia hina jekyainaka ngthu lawpüi khaia tüih lawa ka kyaki. 20 Cunsepi Ngaia, ka ngthu akcün üng kümkawi law khai am na juma phäha, hina ka ngthu am a kümkawi law ham üng am ngthuhei thei lü, na ang khai," a ti. 21 Khyang

he Zakharih kpunga ana ngängki he, Temple k'uma a di lawa phäha aktää cäiki he. 22 Acunüng, a luh law be üng ami veia am ngthuhei thei lü, a kut am jah kha hü se, Temple k'uma mdannak hmukia ami ksing. 23 Acunüng, ktaiyü a binaka kcün npäng se a ima cit beki. 24 Acunkäna a khyu Elizabet m'yai law lü im k'uma khyu mhma ngküpki. 25 Acunüng Elizabet naw "Khyang hea ami na ksekhanak Pamhnama naw na kpüi lü a na lawhin pet ni," a ti. 26 Acunüng, akhya khyuk üng Pamhnama naw khankhawngsä Kabriel Kalile khaw, Nazareta a tüih. 27 Acuna nglami cun Davita pakhui üngka, Josep ngming nakia khyu vaia ami mkhyäpa kyaki. Nglamia ngming cun Marih naki. 28 Acunüng, khankhawngsä naw Mariha veia lut lü, "Pamhnama hlüei la jekyainak, dim'yenak am awma, Pamhnama na veia awm ve, nghnumi he avan üng na josen säih ve," a ti. 29 Acuna khankhawngsäng naw i a ti hlünak am ksing lü aktää cäi lü kyüki. 30 Acunüng, khankhawngsä naw, "Marih aw, ä kyüa; Pamhnama na veia dawki ni, 31 m'yai lü, kpamica na ca khai, a ngming Jesuha na sui khai. 32 Ani cun kyäpsawk law se, ak'hlüng säihä Capa ti khai he, Bawipa Pamhnama naw a pu Davita mäiha sangpuxanga pawh law khai. 33 Ani naw Jakopa mjü he angläta jah uk se, a khaw am düt khai ni," a ti. (aiōn g165) 34 Marih naw, khankhawngsä üng, "Kei am ka ceimahki hin ikba acunkba kya thei khai aw?" a ti. 35 Khankhawngsä naw msang lü, "Ngmüümikhya Ngcim na khana pha law se, hlüng säihkia johit naw ning hlawp tawm law khai, acunakyase hmi law khaia khyang ngcim pi Mhnama Capa ti khai he. 36 Acunüng ngaia, cingki ami ti khawi na püi Elizabet pi a xü käna kpamica m'yai na se atuh khyang khyuk law pängki. 37 Pamhnama am a ti thei i am awm naw," a ti. 38 Marih naw, "Kei Bawipa ana m'ya nu ni, na ngthua kba ka khana kya kawm," ti se, acunüng khankhawngsä naw a ceh tak. 39 Acunüng, Marih tho law lü, angxita mcunga awmkia mlüh, Judah khawnu mata cit lü, 40 Zakhariha ima lutki naw, Elizabet a hnukset. 41 Acunüng, Elizabet naw Marih a hnukset a sim la, a puk k'uma naca ngsün law se, Elizabet ngmüümikhya Ngcim am be law lü, 42 angsanga, "Nghnumi he avan üng na jo sen säih ve, na canak vai pi a jo sen ve! 43 Ka Bawipaa nu, ka veia na lawnak sen viai ta ia ngjo ni? 44 Na na hnuksetnak ka hnga üng a luh la hnases jekyai lü ka k'uma ngsün ve. 45 Jumeikia nghnumi pi a jo sen ve, isetiakyaküng a veia Bawipa naw ngthu a pyen he cun kümkawi law khai hea akya phäha kyaki" a ti. 46 Acunüng Marih naw, "Ka mlungmthin naw Bawipa mküimto ve; 47 ka ngmüümikhya pi na küklyankia Pamhnama khana aktää jekyai ve, 48 a na

m'yanua hnemnak hmu lü, na süm ve; atuh üng tün hniphnawinak am bebang lü mi khana küikyanaka lü, khyang avan naw a jo senki na ti na khai he. **49** nghngi vai law sak khai, **79** a ngmüpna la, thihnak Akyan säih naw ka khana akyäp säih na pawh pe ve, A ngming pi, ngcimcaiki ni; **50** A m'yeneinak cun ang sawn täh se amät kyühki hea khana awmsaki. **51** "A ban am a kyannak mdang lü, khyang awhcaki lü, Isarel hea veia am a ngdang law hama üng he cun ami ngaikyunak am akcea a jah ngtaisak.

52 "Ami bawingawhnak üng ngawki hea bawi he a hnemnaka jah khya lü, ami mlung hnemsaki he a jah mhlünmtai. **53** "Ami ei cawiki he, akdaw am jah kphü lü, bawimangki he, ami kut xawnga a jah tüih. **54** "Mi pupa he, a jah na khyütamnakküü kümkawisak lü, a m'ya Isarel he jah kpüü khaira law ve. **55** A jah m'yeneinak Abraham la a ngsawn hea veia angläta süm ve" a ti. (**aiōn g165**) **56** Acunüng Marih, Elizabetha veia khya kthum awm lü a ima cit beki. **57** Elizabeth na a hmi vai kha law se, kpamicaa caki. **58** A impeiloceng he la, a paca he naw, Pamhnam naw a m'yenei ni ti ksing u lü, aktää ami jekyapüü. **59** Acunüng pat mat küm se, naca a vun mawih vaia law u lü, a ngming a pa ngminga kba Zakhariha sui vaia ami bü. **60** Acunüng a nu naw, "Ka! Johana sui vai," a ti. **61** Acunüng amimi naw, "Na ngsawn, na khui üngka, acunkba ngming naki u am ve khawi naw," ami ti. **62** Acunüng a pa ami kut am, "A ngming ua sui üng daw khai aw?" tia ami kthäh. **63** Zakharih naw, a yu knak vai lungphek kthäh lü, "A ngming Johan," ti lü yu se, ami van cäi lawki he. **64** Acunüng angxita ngthuheilaw be thei lü Pamhnam mküimto lawki. **65** Acunüng, ami van cäicah lawki he. Acuna mawng cun Judah khaw avan üng ngthang hüki. **66** Acun njaki avan naw, ami mlung k'uma ta u lü, "Acuna hnases cun ia mäih vai ni?" ami ti. Ani cun Pamhnam naw a johit am awmpüki tia ami van naw ksingki he. **67** Johana pa Zakharih cun ngmüümkhya Ngcim am be lü, **68** "Isarel hea Bawipa Pamhnam cun mi mhlünmtai vai, a khyang he jah law si lü, jah mhlät be ve, **69** A m'ya Davita ngsawn he ak'hüngtaia Küikyan bawi jah pe ve, **70** Acun cun a sahma ngcim he üng ajana a jah na khyütamnaka kba, (**aiōn g165**) **71** mi ye he la jah hnengkiea kut üngka naw la küikyan khaia, **72** mi pupa hea veia m'yeneinaka ngthumkhän ana tak a kümksa vai la, a khyütam ngcim a sümnan vaia, **73** mi pa Abrahama veia a khyütamnaka kba, **74** mi ye hea kut üng mi lät lü, am kyü u lü, **75** mi xüna küt üng ngcimcaihnak la, ngsungpyunak am a ma a khut mi pawhnak vaia, **76** nang ka ca, Bawipa a lam pyang khaia na cit ma khaia kyase, ak'hüng säih Mhnama sahma ning ti na khai he, **77** ami katnak he jah mhlättnak am, küikyanak, a khyang he üng jah ksingsak khai, **78** mi Pamhnam cun m'yeneinak la

hniphnawinak am bebang lü mi khana küikyanaka k'uma awmki he, akvai jah pe khai la, mlung üpnaka lama jah cehpüü khai" a ti. **80** Acunüng, a ngmaw cun ngbaü law lü, a mlung ngaihnak kyan law ksetam lü, Isarel hea veia am a ngdang law hama üng hea khawkhyawng khawa awmki.

2 Acunüng, sangpuxang Awkastan naw Romah khaw avan üng ami ngming ami yuk vaia ngthu a jah pet. **2** Ahina ngming yuknak cun Kurenih, Siria üng a bawi kum üng akcük säihä ngming yuknaka kyaki. **3** Acunüng, khyang ami van ami ngming yu khai hea, ami khaw nu phäh phäha citki he. **4** Josep pi Davita khui üngka la ksawna akyaa phäha, Kalile khaw Nazaret üngka naw, Judah hne Davita mlüh Bethlehem ami tia, **5** a khyu vaia ami mkhyäp Mariah a m'ya mah am ani ngming yu khai xawia citki xawi. **6** Bethlehemani ve üng Mariah cun a canak vaia mhmüp küm lawki. **7** Acunüng, a ca kcük kpamica a canak, jih am hlawp lü, khin ima am ani ngsut hngä phäha, sepatia einak kawng üng a msän. **8** Acunüng, acuna khawa toksäm he, kpyawnga ami to he jah k'äih u lü mthana awmki he. **9** Ng'ngaia Bawipa khankhawngsä mat ami maa ngdüi law lü, Bawipa a hlüngtainak ami ksunga vai law se, aktää kyükyawki he. **10** Acunüng, khankhawngsä naw, "Ä kyü ua, ng'ngai ua, khyang avana phäha, jekyainaka thangkdaw ka ning jah thak lawki ni. **11** "Tuhngawi Davita mlüha küikyan bawi, Bawipa Khritaw, nami hama hmiki. **12** "Hin hin nami msingnak vaia kya ve: Hnasen jih am hlawp, sepatia einak kawng üng ngjän se name hmu khai," a ti. **13** Acunja, khankhawngsä på he la khankhawngsä cun Pamhnama veia mhlünmtainak ng'äi mcuki he. **14** "Pamhnam cun ak'hüng säih khankhaw cäpa hlüngtai se, khawmdek khana a jah jenak khyang hea khana ngkhawtnak ve se," tia, Pamhnam mküimtodi he. **15** Acunüng, hinkba kyaki, khankhawngsä he naw khankhawa ami jah cehtak be la, toksäm he naw, "Atuh Bethlehem khaw cäpa mi cit u lü, Bawipa naw ngthu a jah mtheh pha lawki cun mi va teng vai," ami ti. **16** Acunüng cit tele u lü, Mariah, Josep la, sepatia einak kawng üng ngjänkia hnases ami jah hmuh. **17** Acunüng, ami va hmuh khap üng, hnasesa mawng khankhawngsä naw a jah mtheh cun aktää ami pyen. **18** Acunüng, toksäm hea ngthu pyen njaki he avan cun, aktää cäicahki he. **19** Cunsepi Mariah naw, acuna ngthu avan cun ngai lü, a mlung k'uma a tak. **20** Toksämke naw, khankhawngsä a jah mtheh kba, ahmäi hmu u lü ami sima phäha, Pamhnam mhlünmtai mküimto u lü cit beki he. **21** Acunüng, a vun

mawihnak vai pat mat akum kaña a nua puk k'um üng am a awm hlan üng khankhawngsä he naw ami sua kba, Jesuha ami sui. 22 Acunüng, Mosia ngthumkhän petä kba, ngcimcaihnak vaia mhmüp a küm law üng, a nu la a pa naw hnases cun Jerusalema cehpüi ni 23 ca kcük kpamica he cun Pamhnama ka vaia jah ngcimcaihnak vai tia Mosia ngthumkhän üng a awma kba, Pamhnama veia pe ni lü, 24 Bawipa ngthumkhän kba, Pamhnama Simeon ngming naki khyang jah kthäh lü awm se ani hmuh be. 47 Acunüng, a mat awmki, acun cun khyangsungpyun, Pamhnam jum lü, Isarel hea kükyanak vai a na ngak'uhki, a Ani cun Bawipa Khritaw am a hmuh hama küt üng am thi khai tia ngmüümkhya Ngcim naw ana ksingsaka kyaki. 27 Acunüng, hnases Jesuh, a nu la a pa naw Temple k'uma, thuma kba pawh pet vaia ani lawpüi cen: 32 Paca kcea veia na vainak sang hü khai la, na khyang Isarel hea hlüngtainak vai cun," a ti. 33 Acunüng acunkba hnasesna mawng a pyen cun a nu la a pa naw aktää ani kyühkhyai. 34 Acunüng Simeon naw ani cun josenak am kbe lü, a nu Mariha veia, "Ngaia, hina hnases hin Isarel he üng khyang khawjaha pyehnak vai la kükyanak vaia Mhnam naw a xü ni. Acunüng khyang naw ami pyenei viai msingnaka mcawna kyaki. 35 "Khyang khawjaha ami ngaihyunak a ngdangnak vaia, kcim naw namäta mlung pi ning sun khai," a ti. 36 Acunüng sahma hmeinu mat Anna ami ti Panuelaha canu, Ashea mjü üngka awmki. 37 Acunüng kum khyüh cei mah lü kum khyetkip la kphyü lawki hmeinu, Pamhnama Temple am ceh ta lü, amhmüp amthan, a ei jeih lü ktaiyü lü, Pamhnama sawkhahki. 38 Ani pi acun la Pamhnama ima law lü, Pamhnama veia jekyainaka ngthu pyen lü, Jerusalema lätnak vai ngak'uheiki hea veia, hnasesna mawng cun a jah mtheh. 39 Acunüng, Bawipa ngthupeta kba Josep la Marih cun ahmäi ani pawh khap üng, animäta khaw Kalile, Nazaret khawa cit beki xawi. 40 Acunüng, anghmaw cun ngbau law lü, a mlung ngainak kyan law ksetam tam lü, ksinghyapnak am be law se, Pamhnama m'yeneinak a khana awmki. 41 Kphyawnpawi buhpawhnaka Jesuha nu la a pa akum tä se Jerusalema cit khawiki xawi. 42 Acunüng, Jesuh a kum xaleinghngih üng buhpawhnaka, ami thum khawia kba Jerusalema hang citki he. 43 Acuna mhünp npäng se, ami nghlat law be üng, kpamica Jesuh cun Jerusalema awmei hütki. Acun, a nu la Josep naw am ani ksing. 44 A nu la Josep naw Jesuh cun a pii anghmawea lü, 45 ca kcük kpamica he cun Pamhnama ka veia awmkia ngai ni lü, mhmüp mat ana citki xawi, acunüng ami pii he la ami mjü hea veia ani sui hü. 46 Acunüng, am ani hmu üng, Jerusalema nghlat be ni üng mümca nghngih, am acunüng mümkyap nghngih lü ani sui. 47 Acunüng, amani hmu üng, Jerusalema nghlat be ni üng mümca nghngih, am acunüng mümkyap nghngih lü ani sui. 48 Acunüng, amani hmu üng, Jerusalema nghlat be ni üng mümca nghngih, am acunüng mümkyap nghngih lü ani sui. 49 Jesuh naw, "Ivai nani na sui hüki ni? Kyaki. 50 Cunsepi, a jah msangnaka suilam cun üng, Simeon cun ngmüümkhya naw ngkhahpüi se am ani ksing. 51 Acunüng, amani hlawnga law be lü, Temple k'uma law lü, 52 a kut am hnasesna kpawmki Nawazareta law beki, acuia ani mtheh ngai lü awmki. 28 a kut am hnasesna kpawmki naw, Pamhnam mküimto lü, 29 "Bawipa aw, atuh Acunüng a nu naw, avan a mlung k'uma a tak. 52 na ngthua kba na m'ya dim'yenak am na cehsak Acunüng, Jesuh cun ngvai lawca lü, ksinghyapnak be khaia kya ve, 30 na kükyanak atuh ka mik am am kümbe law ksetam lü, Mhnam la khyang hea mik hmu veng, 31 khyang avana hmuvaia na pyan khamei law ksetam tamki.

3 Ketah sangpuxang Tiberiha a bawi k'um, akum xaleimhma üng, Pontas Pilat cun Judah khaw ukia kyaki. Herod cun Kalile bawia kya lü, a na Philip cun Ituhril la Tarakonik khawa bawi lü, Abilin khawa Luhtari cun bawia kyaki, 2 Acunüng, Anna la Kaipahktaiyü ngvai a kya k'um üng, khawkhyawng khawa Pamhnama ngthu, Zakhariha capa Johana veia pha lawki. 3 Acunüng, Johan cun Jordan tuinu kama, khaw avan üng cit hü lü, "Pamhnam naw nami katnak aning jah mhlätnak vaia, ngjut u lü baptican khan ua." 4 Sahma Hesajah naw, "Khawkhyawng khawa ngypyang hüki mata ngthu cun, 'Bawipa lam pyang ua, a lam he jah ngdüngsak ua. 5 Nghawi nakut jah kbe ua. Mcung nakut pi jah ngmisak u lü, lam ngkhep he pi jah ngdüngsak ua, 6 khyang avan naw Pamhnama kükyanak hmu khai he' tia, a ng'yuka kba," a ti. 7 Acunüng, khyang he baptican khan khai hea Johana veia lawki he üng, "Kphyuksea mjü he aw! Mhnama mlungsonak pha law khai üng nami lät khaia u naw aning jah mtheh ni? 8 Acunakyase nami ngjutnak cun nami bilawh üng mdan ua. 'Kami pu Abraham ni' ä ti ua. Ka tiki ni, Pamhnam naw hina lung üngka Abrahama ca hea jah mcaawn theiki ni. 9 "Thingphung avan üng xei msäna kyaki. Akdawa am ngtheikhia thing avan cun ksawm pit u lü mei üng tawna kya khai," a ti. 10 Acunüng khyang he naw, "Ini

kami pawh kawm?" tia ami kthäh. 11 Johan naw jah msang lü, "Upi kcu nghngih taki naw am taki üng mat pe se; upi ei vai taki naw am taki üng pe se," a ti. 12 Ngcawn klawk he pi a veia baptican khan khiai law u lü, "Saja aw, ini kami pawh kawm?" tia ami kthäh. 13 Johanna ngui pi ä yutei ua, amdanga khyang i ä nawg; ani naw Ngmuumkhya Ngcim la mei am baptican ning jah khan lawsak khai, 17 Angsi a jahnak vaia a kut üng kphya kpawmk; angtak kheia ta lü angsi cun am thi theikhia mei üng mkhih khai." a ti. 18 Acunüng ami ngneiksak ami thuhlaib vaia jah mcäi lü, thangkdaw pi jah mthehki. 19 Cunsepi sangpuxang Herod cun a na a khyu Herodih a khyunaka phäha la katnak khawjah a pawha phäha Johan naw a jüih. 20 Acunüng Herod naw aksehlena Johan cun thawngim üng a khyüm. 21 Khyang he ami van baptican ami khan law päng üng, Jesuh pi baptican khan hngaki. Ktaiyü se khankhaw nghmawng law lü, 22 Ngmuumkhya Ngcim cun mümca kba ngdang law lü a khana cu lawki, acunüng khankhaw üngka naw ngthu, "Nang ka jawng'engnak leng lenga ka capa; na khana ka jekyai leng lengki ni," tia ngthang lawki. 23 Jesuh khawkum thumkip acum üng Pamhnama khut tünei lawki. Khyanga ngaiha ani cun Josepa capa kyaki. Acun cun Helia capa kyaki, 24 Helia pa Mathat, Mathata pa Levih, Leviha pa Mekhiih, Melkha pa Janai, Janaia pa Josep, 25 Josepa pa Matatih, Matatiha pa Amos, Amosa pa Nahum, Nahuma pa Esali, Esalia pa Nakai, 26 Nakai pa Mat, Mata pa Matatih, Matatiha pa Seming, Seminga pa Josek, Joseka pa Joda, 27 Jodaa pa Jonan, Jonana pa Resa, Resaa pa Zerubabel, Zerubabela pa Selatih, Selatih pa Nerih, 28 Neriha pa Melkiih, Mekha pa Adi, Adia pa Kosam, Kosama pa Elamadama, Elamadama pa Erah, 29 Erah pa Josuh, Josuha pa Elisa, Elisaa pa Jorim, Jorima pa Mathat, Mathata pa Levih, 30 Leviha pa Simeon, Simeona pa Judah, Judaha pa Josep, Josepa pa Jonam, Jonama pa Elakim, 31 Eliakima pa Melah, Melaha pa Mena, Menaa pa Matatha, Matathaa pa Natan, Natana pa Davit, 32 Davita pa Jesse, Jessepa Obet, Obeta

pa Bozah, Bozaha pa Salmon, Salmona pa Nashon, 33 Nashona pa Aminadap, Aminadapa pa Ani, Ania pa Heron, Herona pa Pereh, Pereha pa Judah, 34 Ngcawn klawk he pi a veia baptican khan khiai law u Judaha pa Jakop, Jakopa pa Isak, Isaka pa Abraham, lü, "Saja aw, ini kami pawh kawm?" tia ami kthäh. 13 Abraham pa Terah, Teraha pa Nahor, 35 Nahora pa Johanna, "Ami ming jah kthähsaka däm bawki ä Seruh, Seruha pa Reuh, Reuha pa Pelek, Peleka kthäh ti ua," a ti. 14 Acukba yekap he naw pi, "Ini pa Ebar, Ebara pa Shelah, 36 Shelaha pa Kenan, kami pawh kawm?" tia ami kthäh. Acunüng Johanna pa Aphazad, Aphazada pa Shem, Shema pa naw, "Ua ngui pi ä yutei ua, amdanga khyang i ä Nawe, Nawea pa Lameh, 37 Lameha pa Matuselah, kpkuk sawxat ua, nami ngkhengnak khäksak ua," a ti. Matuselaha pa Enawk, Enawka pa Jaret, Jareta pa 15 Acunüng, khyang he naw ngak'uhei u lü, khyang Mahalelah, Mahalelah pa Kenan, 38 Kenana pa avan naw Johan cun ami mlung k'uma, "Mesijaha Enos, Enosa pa Shet, Sheta pa Adam, Adama pa am kyaki aw?" tia ami ngaihkyu k'um üng, 16 Johan Mhnama kyaki.

4 Jesuh Ngmuumkhya Ngcim am beki, Jordan tuinu üngka naw a nghlat law be üng Ngmuumkhya naw khawkhyawng khawa cehpüi se, 2 mhmüp kphiyükip khawyai naw a hlawhlep. Acunüng ipi am ei se, anghnua a ei cawi lawki. 3 Khawyai naw, "Nang Mhnama capa na kyak üng, hina lung muka ngthawn law khaii ngthu pea," a ti. 4 Acunsepi Jesuh naw msang lü, "Khyang cun ei däng üng am xüng, tia cangcim üng ng'yuki," a ti. 5 Acunüng khawyai naw Jesuh khawmcung a hlüngnaka kaipüiki naw khawmdeka khana khawe avan milk mkyüp üng jah mhmuh lü, 6 "Hin he avan ka veia peta kyaki, upi ka ngaih üng ka peki, hina ana avan la a kyäpsawknak avan ka ning pe khai, 7 acunakyase na sawhkhah lü, avan na kaa kya khai," a ti. 8 Jesuh naw a veia, "Cangcim üng, 'Na Bawipa Pamhnama sawhkhah lü, ani däng na khüih vai,' tia ng'yuki," a ti. 9 Acunüng khawyai naw Jerusalema cehpüiki naw, Temple khan, amsumnaka ta lü, "Mhnama capa na kyak üng hin üngka naw mcea namät kcoa, 10 'Ani naw khankhawngsä he ning na k'äih u lü, ning na mcei khai hea jah mcawn khai, 11 na khaw am lung am na su khaia, ami kut am ning na mcei khai he' tia, ng'yuki," a ti. 12 Cunsepi Jesuh naw, "Na Bawipa, Pamhnama ä na mhnütei vai,' tia kyaki ni," ti lü a msang. 13 Acunüng khawyai naw a hlawhlepnaik vai avan am a hlawhlep käna asäng a ceh tak ma. 14 Acunüng Jesuh, Ngmuumkhya Ngcima khyaihnak am Kalilea nghlat be se, a mawng cun acuna khaw pei avan üng ngthang hüki. 15 Acunüng sinakoka jah mthei hü se, khyang avan naw ngak u lü, ami mhlünmtai. 16 Acunüng angvainak Nazareta a law be üng a thum khawia kba Sabbath mhmüp üng, Sinakoka k'uma lut lü ngthungcim khe khaia ngdüki. 17 Acunüng sahma Hesajah cauk ami pet. Acunüng cauk ktawm a kphyan üng hinkba angyuknak a kheh, 18 "Bawipa Ngmuumkhya ka khana awmk, ani naw

thangkdaw m'yyenkse hea veia ka sang khaia a na xü. Ami mlung naki he ka jah mhlät be khai, khuikhaki hea veia lätnaka thangkdaw ka sang khai, amikmü he jah mdaw be khai, ami jah man he ka jah mhlät kahia la, 19 Bawipa naw a khyang he a jah küikyanak vaia kcün pha lawki ti, ka sang khaia ana tüih law ni," Acunüng Jesuh naw jah jüi se, Mesijaha kyaki ti ami tia kyaki. 20 Jesuh naw cauk ktawmki naw jah pe law la, Jesuh mlüh ktawi ta lü angkhyinaka cit se, avan naw kcävä u lü ami teng. 21 Acunüng Jesuh khyang he naw sui u lü a veia law siki he naw, am a now, "Tuhngawi hina thungcim nami sim kümkawi law jah ceh tak vaia ami khyawh. 43 Cunsepi Jesuh now, ve," a ti. 22 Acunüng ami van naw, a ngthu pyen cun "Pung kcea pi Pamhnama khawa mawng thangkdaw aktää ngai hlü u lü, aktää kyühkhyai u lü, "Hin hin ka pyen khaia kyaki, acun vaia tüih lawa ka kyaki ni," Josepa capa am kyakia kya aih se," ami ti. 23 Jesuh a ti. 44 Acunakyase acuna khawaa awmkia Sinakok now, "Hina msuimcäpnak, 'Sibawi, namät la namät hea k'uma ngthu sang hüki.

m'yai bea! Ipi Kabenawm khawa pawh hina khaw üng pi pawh lü mdang lawa' nami ti khai," a ti. 24 Acunüng Jesuh now, "Akcanga ka ning jah mthehkí, sahma cun amäta khawa am dokhamei khawi u. 25 "Cunsepi ka ning jah mthehkí, Elijah k'cün üng, khawkum kthum la khyuk khaw am a se, khaw avan üng khaw a set law üng, hmeinu khawjah Isarel khawa awmki he, 26 cunsepi ua veia pi Elijah tüih am kya naw, Sidon khaw da Sarepta khawa hmeinu mata veia ni tüihä akya ve. 27 "Acunüng sahma Elishaa k'cün üng pi Isarel khawa mnehkse mnehkí khawjah awmki he; cunsepi Naman, Siria khawa ka dänga thea upi ngcimsak bea am kya naw," a ti. 28 Acunüng Sinakoka k'uma awmki he ami van acun ami njak üng, aktää ami mlung soki. 29 Acunüng tho law u lü, mlüh üngka naw ktämki he naw ami mlüha awmnak mcunga khana ami buhtawn vaia ami cehpüi. 30 Cunsepi Jesuh ami ksunga ngjui lü akcea citeiki. 31 Acunüng Jesuh naw Kalile mlüh, Kabenawma cit lü Sabbath mhmüp üng a jah mthei. 32 A ngthu pyen ana a awma phäha aktää cäicah lawki he. 33 Acunüng Sinakoka k'uma khyang mat ngümümkhya ksea awmnak awmki cun, 34 "Nazaret Jesuh, i mi nglak awm se ni? Jah mkhyüh khaia na lawki aw? Nang ka ning ksingki, nang Mhnama ngsä ngcima na kyaki ni," ti lü ngyangki. 35 Jesuh naw, "Ä khikheh lü a k'um üngka naw lut law," ti lü jüi se, acunüng khawhai naw khyang hea maa mkyhu lü, ia pi am pawh lü a ceh tak. 36 Acunüng awmki he ami van naw cäi u lü, "Hin hin ia ngthu ni? Ana la khyainhak am khawhai kse he jah jüi se lut lawki he hin," tia ngthäh kyuki he. 37 Acunüng acuna pipei, khaw avan üng a mawng ngthang hüki. 38 Jesuh Sinakok üngka naw ktawih lü Sihmona ima citki. Acuia Sihmona pi aktää mhnatei se ami mthei. 39 Jesuh naw a peia ngdüi lü a mhnat jüi se mhnat naw a khyah. Acunüng angxita tho law lü a jah khüih. 40

Acunüng khaw kya se, natnak akce kcea jah hui, am vana khana a kut mtaih lü a jah m'yai be. 41 Khawayai he avan a veia ami jah lawpüi; acunüng ami he naw, "Pamhnama Capa na kyaki ni," tia, ngyang u lü, khyang khawjaha k'um üngka naw lut lawki he. 42 Khawa thaih be lü ngawki. Acunüng Sinakoka k'uma ngawki he law la, Jesuh mlüh ktawi ta lü angkhyinaka cit se, avan naw kcävä u lü ami teng. 43 Cunsepi Jesuh khyang he naw sui u lü a veia law siki he naw, am a now, "Tuhngawi hina thungcim nami sim kümkawi law jah ceh tak vaia ami khyawh. 43 Cunsepi Jesuh now, ve," a ti. 44 Acunakyase acuna khawaa awmkia Sinakok now, "Hina msuimcäpnak, 'Sibawi, namät la namät hea k'uma ngthu sang hüki.

5 Khawmhümp at üng khyang he Pamhnama ngthu ngai khai hea ami ngbum law üng Jesuh Kenesaret tuili kama ngdüi lü, 2 tuili kama mlawng nghngih ve se a hmuh, cunsepi ngaksuei cun acun üngka naw kco u lü ami ngvai he jah mthi khai hea citki he. 3 Sihmona mlawng mata khana Jesuh kai lü, lawngkam üngka naw ajawha tui da ahei mhnawn vaia a mthei. Acunüng mlawng üng ngaw lü khyang he a jah mthei. 4 Acunüng ngthu a pyen law päng üng Sihmona veia, "Tui alinaka hei mhnawna, na püi he am ngvai vawi u lü nga kpang ua," a ti. 5 Sihmon naw, "Saja aw, amthana vawi u lü, i pi am kami yahki, cunsepi na ngthua kba vawi vang," ti lü a msang. 6 Acunüng vawi u se ami ngvai pi tek hlü hnap khaia nga aktää kpangki he. 7 Ami püi mlawng kce üng awmki he law u lü ami jah kpüi law vaia ami kut ami hei kha. Acun he law u se mlawng nghngih üng ngcum law hlü ngsai khaia nga ami tak. 8 Sihmon Pita cun Jesuha khaw kunga kawp lü, "Bawipa aw, kei khyangka ni, na ceh taa," a ti. 9 Nga khawjah ami kpana phäha awm hmäihki he am aktää cäiki he. 10 Sihmona püi he bä, Zebedea capa Jakuk la Johan naw pi aktää ani kyüh. Acunüng Jesuh naw Sihmon üng, "Ä kyüa, tutkbäi üngka naw khyang na kpang khai," a ti. 11 Acunüng ami mlawngé lawngkama jah kaipüiki he naw, a hmäi ceh ta u lü Jesuh cun ami lák. 12 Jesuh mlüh mata a awm üng khyang mat mnehkse natnak am beki awmki naw Jesuh hmu law lü, mdek üng kawp lü, "Saja aw, na hlüei üng na na ngcimsak be theiki ni," ti lü a nghüinak. 13 Jesuh naw a kut han sängki naw hnet lü, "Ka hlüeiki ni ngcim lawa," a ti. Acunüng angxita a mnehkse cun khyük lawki. 14 Jesuh naw a veia, "U üng pi ä na mtheh vai, cunsepi ktaiyü üng va ngtengei kyusak lü, Mosia thuma kba khyang hea ksinga na ngcim angsingnak vaia pemsawtnak mat va pawha," a ti. 15 Cunsepi Jesuha mawng cun ngthang

hü ksetam se, khyang khawjah a ngthu ami ngai ei jeih law khai he," ti lü a jah mtheh. **36** Jesuh naw hlüa phäh la, ami natnak he a jah mdaw be vai ami msuimcäpnak jah mtheh lü, "U naw jih ktai ktek lü ngaia phäha aktää ngcun lawki he. **16** Cunsepi Jesuh jih kphyüm kpák üng am kbun khawi u, ami kbun amät khawkhyawng khawea ktaiyü khaia citeiki. **17** üng akthai tek khai. Ami kbunak akthai la akphyüm Mhmüp mat a jah mthei k'um üng, Kalile, Judah la am nghlawi khai xawi. **37** "U naw capyitui asü awi Jerusalem üngka naw lawki hea Pharishe he la, Mosia akphyüm üng am than khawi u, ami than üng capyitui thum jah mtheikia saja he a peia ngawki he. Acunüng asü naw awi akphyüm ütpäk se ngsawi bäh lü awi pi yainak Bawipa a khyaihnak cun a veia awmki. **18** ak khai. **38** "Capyitui asü awi akthai üng than vai, Khyang avang naw akxo mat a ngjännak üng kawt acunüng va ani nghingh am se khai xawi. **39** "U naw lawki he naw Jesuha ma tak vaia ami bü. **19** Khyang capyittui akphyüm ami awk kāna akthai am ngaih däm se, ami luhnakpüi vai am hmu u lü, im khana khawi u naw, 'Akphyüm daw bawki' ti khawiki he," a kaipüki he naw, im khan üngka naw mkyung kpük u ti.

lü, anglung üng Jesuha ma a ngjänak maha ami ju khyak. **20** Jesuh naw ami jumnak hmu lü, ka püi aw, "Na katnak he jah mhlät pänga kya ve," a ti. **21** Thum ksing he la Pharishe he naw ngaikyu u lü, "Hin hin u ni, Pamhnama ksekhanka ngthu pyenki? Mhnama thea u naw katnak he jah mhlät thei se ni?" tia ng'yüngki he. **22** Jesuh naw ami ngaihyunak he jah ksing lü, "Ivai nami mlung k'uma nami ngaikyuki ni? **23** "Ini ajäi bawk? Na katnak he jah mhlät pänga kya ve, ti vai aw? Am acunüng tho law lü cita ti vai aw? **24** "Cunsepi khyanga capa naw khawmdeka khana katnak he jah mhlätnaka ana taki ni ti nami ksingnak vaia," ti lü, akxo üng, "Tho law, na ngjänak lo lü na ima cita, ti veng," a ti. **25** Acunla akxo cun ami ma ngdüi law lü, a ngjänak lo lü, Pamhnama mküimto lü, a im lama cit beki. **26** Ami van cäi law u lü, Pamhnama mküimto u lü, kyühnak am be u lü, "Tuhngawi am hmuu khawia cäicahnak mi hmu law ve," tia, ng'yüngkoki he. **27** Acunkäna ava ceh üng, ngcawnklawk Levih ngming naki ngcawn lawknaka ngaw se hmu lü, "Na läk lawa," a ti. **28** Acunüng Levih naw tho law lü ahmäi jah yawk lü a läk. **29** Acunüng Levih naw a ima, Jesuh khina lü, buh aknuia pawh se, acuia ngcawnklawki he la akce khawjah ngaw hmaihi he. **30** Pharishe avang la ca k'yu avang naw Jesuha axüisaw he üng, "Ivai ngcawnklawk he la khyangka he am nami ei hmaihi he ni?" tia ami jah pyen. **31** Jesuh naw jah msang lü, "Khyang kphet he naw sibawi am hlü u, am phetki he naw ni sibawi ami hlü. **32** "Kei khyang ngsungpyune jah khü khaia ka lawkia am kya naw; khyangka he ngjutnaka jah khü khaia ni ka law ve," a ti. **33** Khyang avang naw, "Johana axüisaw he angläta ami ei jeih u lü ktaiyüki he, Pharishe hea ami xüisaw he pi acunkba ami ei jeih u lü ktaiyü khaiki he, ise nanga xüisaw he ei awki he ni," tia, Jesuh ami kthäh. **34** Jesuh naw, "Cambumki a püi he am ami awm hmaiha küt üng, ei nami jah jeihsak thei khai aw? Am jeih u. **35** "Cunsepi cambumkia cangpyang ami vei üngka naw lak lawnaka kcün pha law khai, acuna kcün üng ami

6 Sabbath mhmüp üng Jesuh lo hmu lama cit se axüisaw he naw kyung cangvui jah kpyat u lü ami kut am mnawiki he naw ei u se, **2** Pharishe avang he naw, "Ivai Sabbath mhmüp üng am nghlawiki nami pawhki ni?" ami ti. **3** Jesuh naw jah msang lü, "Davit a ei cawi law lü, a püi he am i ami pawh am nami kheh khawiki aw? **4** Pamhnama ima lut lü, ktaiyüe däng naw ami ei ngkavi muk lo lü, ei lü, a püi he üng pi a jah pet cen," a ti. **5** Acunüng Jesuh naw, "Khyanga capa hin Sabbatha bawi ni," a ti. **6** Sabbath akce üng Sinakoka lut lü a jah mthei. Acunüng khyang mat a kut kpat lam xoki awmki. **7** Thum ksing he la Pharishe he avang naw ami mkateinak vaia, Sabbath mhmüp üng mdaw law be khai aw tia a peia awm u lü ami mcih. **8** Jesuh naw ami ngaihyunak jah ksingki naw akutxo üng, "Tho law lü maa lawa" ti se, akxo cun tho law lü ngdüiki. **9** Acunüng Jesuh naw, "Mat ka ning jah kthäh khai. Sabbath mhmüp üng kpüi vai aw angkawih? Kpyeh vai aw angkawih? Xünak küikyan vai aw angkawih? Kpyeh vai aw angkawih?" a ti. **10** Acunüng ami van jah teng law päng lü; akxo üng, "Na kut sänga" ti se, acunkba a säng la vanglama ka kba a kut daw law beki. **11** Acunüng ami mlung naw jah uimsoei se ikba Jesuh ami pawh viaia ngthäh kyuki he. **12** Acunüng, Jesuh ktaiyü khaia mcunga ktawih lü, Pamhnama veia mithai mhlän lü ktaiyüki. **13** Khaw athaih law la axüisaw he a veia jah khü lü, xaleinghngih ngsä hea a jah xü he cun, **14** Pitaa a sui Sihmon la a na Andru; Jakuk la Johan, Philip la Batolame, **15** Mahte la Thomah, Alaphaha capa Jakuk, Patriot naki Sihmon, **16** Jakuka ca Judah la Jesuh ceng lawkia Judah Iskarota kyaki he. **17** Jesuh a ngsä he am mcung üngka naw ami kyum law be üng, a donak üng axüisaw he khawjah am ngdüiki he. Acuia khyang khawjah, Judah khaw avan üngka he la, Jerusalem üngka he, Turah la Sidon mlüh lam tuikam üngka khyang khawjah; **18** a ngthu ngai khai he la ami natnak a jah mdaw be vaia law hüki he.

Acunüng ngmüümkhya kse hea jah pawhe pi law u se mkatei vai, acunüng mkateinak am am nami awm a jah mdaw be. 19 A vei üngka naw khyabahnak khai; jah mhlät u, acunüng mhlätnak am nami awm lut law lü jah yai sak se, khyang avan naw ami hnet hnga khai, 28 "Khyang üng pe u, Pamhnam naw ning vaia ktha naki he. 20 Jesuh naw axüsaw he jah teng jah pe be khai. Akcanga kbäi dänga ä kyase hnawm lü, "M'yenkeki he aw nami jo sen ve; Pamhnama u lü, khyün u lü, pyep khaia ning jah pe khai he. Nami khaw nami hama kyaki! 21 "Nangmi atuh nami ei kbäinak bä am Mhnam naw ning jah kbäi pe be khaia nami cawiki nami jo sen ve; nami ei nami phü law kyaki" a ti. 29 Acunüng Jesuh naw msuimcäpnak mat khaia kyaki! "Nangmi atuh nami mbawikyapki he nami ami veia pyen lü, "Amikmü naw, amikmü cehpüi thei jo sen ve; nami yaiyüng law khaia kyaki! 22 "Khyanga khai aw? Amikmü naw a cehpüi üngta ani nghngih Capaa phäha khyang he naw ning jah hneng u lü, khua k'uma am kya khai xawi aw? 40 "Ngtheiki cun ning jah jüi u lü nami ngming am dawki ti u lü ami mtheikia kthaka am kyäp bawk naw, upi ami ngthei ning jah yawk üng nami jo senkil! 23 "Jekyai u lü, hlim käna jah mtheikia mäih ni ami law kawm. 41 "Ivaia u lü, nglam ua, khankhawa nami ngkhengnak vai nami mäta mik üng thingmtawn awmki am ngai u lü, khawjah awmki. Acukba ami pupa he naw sahma nami bena mik üngka mik ek cun nami hmuh ni? 42 hea khana ana pawh khawiki he ni. 24 "Cunsepi lkba nami mäta mik üngka thingmtawn am hmuei u atuh nami bawimangki he nami jo se ve; hlimnak lü na benaa mik üngka 'Na mik ek ning lawh pe vang' nami yah pängkia kyaki! 25 "Nangmi atuh nami phüki nami ti thei ni? Hypocrit he, akcuka nami mäta mik nami jo se ve; nami cawi law khaia kyaki! "Nangmi üngka thingmtawn loei ma u lü, acunüng nami benaa atuh nami yaiyüngkie nami jo se ve; ktha se lü nami mik üngka mik ek nami lawh pet vaia angsinga nami mbawikyap law khaia kyaki! 26 "Khyang he naw ami hmu khai. 43 "Thing kdaw naw akse am ngtheih khawi ning jah mhlünmtai üng nami jo se ve; ami pupa he naw, thing kse pi akdawa am ngtheih khawi naw. 44 naw sahma kcang he am niki he khana acunkba "Thing avan a ktheih üng ksinga kyaki. Khyang u naw ana pawh khawiki he ni. 27 "Ka ngthu njaki he aw, nghling kypyap üng ktheih am kbit khawi u, u naw nami ye jawng na u lü ning jah hnengkie ami dawnak kypyap üng capiyit am kbit khawi u. 45 "Khyang kdaw vaia pawh u. 28 "Ning jah yünceki he josenak am naw akdaw a mlungmthin üngka akdaw mhluh law jah kbe u lü ning jah mkhuimkhaki he jah ktaiyü pe khawiki; khyang kse naw akse a mlungmthin üngka u. 29 "Nami ngbeng vanglam ning jah kbeiki üng akse mhluh law khawiki. Isetiakyaküng a mlungmthin vanglam pi dunei pe u, acunüng nami jih ning jah üng beki a mka naw a pyen khawia kyaki. 46 "Ivai ka lawhei peki am nami kcu a lawhei vaia pi ä nami ning jah mttheh am bi u lü, 'Bawipa, Bawipa' tia nami mkhyawh vai. 30 "Ning jah kthäheiki üng pe u lü nami na khüki ni? 47 "Khyang ka veia law lü ka ngthu ngai ka ning jah lawhei peki ä kthäh be u. 31 "Khyang naw lü ka ngthua kba awmki avan cun u am tängki tia nami khana akdaw a pawh vai nami njak hlüa kba kyak üng, 48 lunga khana angkyunga co lü imsaki khyanga khana akdaw pawh ua. 32 "Ning jah jawng am tängki ni. Tui däm law lü tui naw acuna im cun naki däng nami jawgnak be üng ngkhengnak i nami tu law se pi lunga khana saka kyase am ngsün lü yah khai ni? Khyangka he naw pi jah jawng naki cun awmki. 49 "Ka ngthu njaki lü ka ngthua kba am awmki jawng na beki he ni. 33 "Acunüng nami khana dawki cun, akhägnak am awmki, mdeka khana imksa am hea veia däng nami daw be üng ngkhengnak i nami tängki. Tui däm law lü tui naw acuna im cun tu law se yah khai ni? Khyangka he naw pi acunkba cui pawh angxita kyu lü avan pyehki," a ti.

hngaki he ni. 34 "Ning jah thung be thei khai däng üng yah be vaia ngak'uheinak am iyaw nami kpu üng ngkhengnak i nami yah khai ni? Khyangka he naw pi yah be vaia ngak'uhnak am khyangka he üng jah kpu hngaki he ni. 35 "Cunsepi nami ye he jah jawng na u lü ami dawnak vai pawh u lü jah kpu ua, acunkba nami pawh üng ngkhengnak nami yah be vai ä ngai ua. Acunüng Akhliüng säih Mhnama ca hea nami kya khai. Mhnam cun bänak am ksingki la am dawki hea veia pi m'yeneinak taki ni. 36 "Acunakyase nami Pa m'yeneinak am a bea kba khyang m'yenei hnga ua. 37 "Khyang ä nami jah ngthumkhya pet vai, acunüng ngthumkhyanak am am nami awm khai; ä nami jah

7 Jesuh naw ngthu pyen law päng lü Kapenawma citki. 2 Acunüng Romah ngvai naw a jawngnaka m'ya mat thi law hlü khaia a mhnat awmki. 3 Jesuha mawng a njak üng, a m'ya mdaw law be khaia, Jesuh va nghui na u lü, khü khai hea, Judah ngvai he a jah tüih. 4 Jesuha veia law u lü aktää nghui naki he naw, "Hina khyang ta na kpüi vaia ngkawi ve, 5 ani cun mi khyang he jah jawng na lü, Sinakok pi jah sak peki ni," ami ti. 6 Acuna Jesuh ami veia citki. Acunüng a pha law tawm la Romah ngvai naw a püi he jah tüi lü, "Bawipa aw, ka im na luhnak ngkawi vaia am kya ve, ä kha heia, 7 acunakyase, na veia ka law

vaia pi ka ngkawikia am ngai kyu veng, ngthu däng aw nami ceh? Ä, ka ning jah mtheki, sahmaa kthaka pyen lü, ka m'ya daw be khai ni. 8 "Isetiakyaküng, kei pi kyäp bawki hia awm ve, 27 cangcim naw 'Ngaia ka haw anaa takia keha ka awmki. Ka keha yekap he khyang na ma ka tüih, ani naw na maa lam pyang awmki he, mat am 'cita' ka ti üng citki, akce mat am khai' tia a mawng ami yuk cen ahina Johan ni. 28 'Ka 'lawa' ka ti üng lawki, ka m'ya am hin pawha ka ti üng ning jah mtihki, nghnumi hea ca avan üng Johana pawhki," a ti. 9 Jesuh naw acun a njak üng, căieiki kyäp bawki sahma am awm naw; cunsepi, Pamhnama naw, mang hü lü, amät läkia khyang he üng, "Isarel khawa akjaw säih pi Johana kthaka kyäp bawki ni," a he üng pi ahikba sena jumeiki am hmu khawi nawng," ti. 29 Acunüng, khyang avan naw ami njak; aktunga a ti. 10 A khyang tühi ima ami ceh be üng, m'ya ngcawnklawk he cun Pamhnama ngsungpyunak vaia cun daw be se ami hmuh. 11 Acun käna Jesuh Nai Johana baptican khanki he. 30 Cunsepi, Pharise he ami tia mlüha cit se, axüisaw he la khyang khawjah la, thum mksingki he naw, ami hama Pamhnama a veia cit hngaki he. 12 Mlüh mkawt pei a pha law pyan ma u lü, Johana baptican ä khanki he. 31 Jesuh üng, hmeinu naw mat däng a canak, khyang kthi ami naw pyen be tü lü, "Tuhkbäiha ngsawn he hin i am yawknak kawt law u se, mlüh üngka he khawjah law ni ka jah msuimcäp kawm? Ia mäih ni ami law? 32 hngaki he. 13 Acunüng, Bawipa naw acuna hmeinu a "Ahin he cun Anghmawé jawihtuknaka ngawki he, hmuh üng, m'yenei leng leng lü, "Ä kyapa" a ti. 14 ngkhü kyu u lü, 'Cambumak pülün ning jah tum pe Jesuh naw law lü, yawkkawng hnet se, kawki he ung se am nami nglamki, yawk la sa ung se pi am ngdüiki he. Acunüng Jesuh naw, "Cawngpyang, tho nami kyapki" ti am tängki he. 33 "Baptican Johan a law, ti veng," ti se, 15 akthi cun tho law lü ngthuhei law üng ei nghmü lü capitui am aw se, 'khawyala law se, Jesuh naw a nu üng a pet. 16 Acunüng, awmnak' nami tiki. 34 "Khyanga Capa law lü ei aw se, ami van kyü lawki he naw, Pamhnam mküimtu u lü, 'Teng u, eiaw aih ve, ngcawnklawk he la khyang kse "Mi ksunga sahma akyäp awm law ve; Pamhnam a hea püi cen' nami tiki. 35 "Mhnama ksingkhyapnak khyang he jah küikyan khaia law ve," ami ti. 17 Acuna cun dokhameiki he naw a cangnak mdangki he ni," Jesuha mawng cun khaw avan la a pipeia hne avan a ti. 36 Pharise mat naw a veia buh ei khaia khü üng ngthang hüki. 18 Johana axüisaw he naw acuna se, Jesuh Pharisea ima lut lü buh ei khaia ngawki. mawng avan cun Johan üng ami mtih. 19 Acunüng, 37 Acuna mlüh üng nghnumi kse mat awmki naw Johan naw axüisaw nghngih jah khüki naw, Bawipa Pharisea ima Jesuh buh ei lü awmki ti, a ksing üng, veia jah tüi lü, "Johan naw law khai a tia khyanga alabasta um üng situi ngui lavpüki naw, 38 Jesuha na kyaki aw? Akce kami na äpei khai aw?" tia a jah hnu, a khaw kunga kyap lü ngdüiki. A miktui naw a va kthähsak. 20 Acunüng, Jesuh veia law u lü, "Law khawpha msüi se, a lusam am xüt lü, a khawpha khai mata na kyaki aw? Akce kami na äpei khai aw? mhnamki naw, situi ng'ui am a hluk. 39 Pharisee naw tia ni kthäh vaia baptican Johan naw na veia a jah hmu lü, a mlung k'uma, "Hin hin sahma kcanga a kya tüih law ni," ami ti. 21 Acunapät üng Jesuh naw, a vai sü, hnetkia nghnuminu hin u ni, ia mäih ni ti ksing jah huiie, natnak khchlau akce kcea jah awmnak he, khai sü. Khyangka kyalang se," a ti. 40 Jesuh naw, ngmüümkhyä ksea awmnak he khawjah jah mdaw be "Sihmon, na veia ngthu mat ka pyen vai awm ve," ti lü, amikmü khawjah a jah mdeisak be. 22 Jesuh naw, lü a msang. Acunüng Sihmon naw, "Saja aw pyena," "Citbe u lü, nami hmuh la nami sim he Johan üng jah a ti. 41 Jesuh naw, "Ngui jah kpu, mat naw, khyang va mtih ue; amikmüe mdei law be ve u, akhawkxo nghngih üng ngui a jah kpu; mat üng phya mhma a he ami khaw am cit ve u, mnehkse mnehkje ngcim be kpu, mat am mhmküp a kpu. 42 "Ani thungnak be ve u, ami nghnga kpangki he pi ami nghnga njang be vai am ta ni se, ani nghngih a jah mhlät. Acunüng, ve u, akthi he xüng law be ve u, khuikhä m'yetsekiae acun xawi üng u naw jawng na bawk khai ni?" a ti. 43 veia thangkdaw sanga kya ve. 23 "Upi, keia phäha, a Sihmon naw, "A mhlät däm naw jawng na bawk khaia mlung am hlawlatki ta a jo sen ve," a ti. 24 Johana ngai veng," ti lü, msang se, Jesuh naw, "Cang veki," a xüisaw he ami ktawih be käna, Jesuh naw Johana ti. 44 Acunüng, nghnumi nghlat si lü, Sihmona veia, mawng khyang he üng jah mtih lü, "Johana veia, "Hina nghnuminu na hmuki aw? Na ima lut law ni khawkhyawng khawa nami ceh üng, i teng khaia ni se, ka khaw ka mthinak vaia tüi am na na peki, hina nami ceh? Khawkhia aksün khuhlip teng khaia aw nghnuminu naw a miktui am ka khaw mthi lü, a lusam nami ceh? 25 "Am acunüng i teng khaia ni nami am xütki. 45 "Nang naw am na na mhnamki, hina ceh? Suisak akdaw suisaki teng khaia aw nami ceh? nghnumi naw ka luh law üng tün lü ka khawpha am Suisak akdaw suisaki he cun sangpuxang hea ima ni pyai lü mhnamki. 46 "Nang naw ka lü situi am na ami awm khawi. 26 "Am acunüng sahma teng khaia hluki, hina nghnumi naw ka khawpha situi am hluki.

47 "Acunakyase, ning mtheh veng, aktää jawng nakia avan naw akvai ami hmuh vaia, taknak ngkawi üng ta kyase, a katnak he khawjah cun mhlät pänga kya khawiki he. 17 "Ipi ä ngphyeh khaia mjih ngphyeh law ve. A katnak ajaw däng mhlät naw ajawha jawng lü, ipi ä ngdang khaia thup ngdang law lü akvainaka naki," a ti. 48 Acunüng, Jesuh naw nghnumi üng, "Na katnak he jah mhlät pänga kya ve," a ti. 49 Buh a eipüi he naw, "Katrak pi jah mhlätki hin u ni," ami ti. 50 Acunüng, Jesuh naw nghnumi üng, "Na jumnak naw ning kükyan ve, dim'yenak am cita," a ti.

8 Akäna Jesuh naw, mlüh he, ngnam he üng cit hü lü Pamhnama khawa mawng thangkdaw sang hü se, xaleinghngih he pi a veia citki he. 2 Acunüng, nghnumi he khawyai awmnak daw beki he la, natnak üngka naw yai beki he pi awmki he. Acuna nghnumi he cun, a k'um üngka naw khawyai khyüh lut lawkia Makdalim ami ti Marih naki, 3 Heroda khawhthem mceiki Joanah, Cuza a khyu, Susanah la, amimäta ka am Jesuh tumbeiki hea nghnumi kce hea kyaki he. 4 Mlüh mat npäng se mat üngka khyang he law hü u lü, ngbum law u se, Jesuh naw, msuimcäpnak am ngthu jah mtheh lü, 5 "Mciksaaw, mci saw khaia loa citki, acunüng a saw k'um üng avang lam üng kya se khyang he naw ami leh, kha he naw ami ei. 6 "Mci avang lunga danaka khana kyaki a pyo law la mdekkä ngsükia kyase ng'yawngi bähki. 7 "Mci avang nghlinghmua kyaki, nghling naw pyo lawpüi lü a mthihin. 8 "Cunsepi, avang ngleihkdaw üng kyaki, pyo law lü, aphy a, vuipai lawki," a ti. Acunüng, acun a pyen law päng üng, Jesuh naw, "Nami njaknak vaia nami nghnga a ve üng ngja ua," a ti. 9 Axüsaw he naw, "Hina msuimcäpnaka suilam hin i ni?" tia kthäh u se, 10 Jesuh naw, "Nangmi cun Pamhnama khankhawa mawng ksingnak ning jah peta kyaki, cunsepi avanga veia msuimcäpnak am pyena kyaki, 'Teng u se pi am hmu kcangki he, ngja u se pi am ksingki he.' 11 "Msuimcäpnak cun hinkba kyaki; Mci cun Mhnama ngthua kyaki. 12 "Lam kpema kyaki he cun ngthu njaki he, am jumei u lü kükyana am ami kyanak vaia, khawyai naw law lü ami mlungmthin üngka ngthu cun a lawhei. 13 "Lunga khana kyaki he cun, ngthu njaja u lü jekyainak am dokhameiki hea kyaki, cunsepi ami pya am awmse, asäng jumki he te hlawlelpnak a pha law üng kyukngtängeiki he. 14 "Nghling hmua kyaki he cun, ngthu njaki he; cunsepi khawmdek cäicahnak, bawimangnak, hlimtuinak he naw jah bawngkha sak se am vüpai law thei u. 15 "Cunsepi, ngleih kdawa khana kyaki he cun, ngthu cun njaja u lü, ami mlung khyawnga ta u lü, mtheh njaknakna mlungmthin am ami ngtheipai vei cäpa biloki he. 16 "U naw meiim mdäi lü kphya am am mük khawi u, ihnaka keha pi am thup khawi u, lutki

avani naw akvai ami hmuh vaia, taknak ngkawi üng ta kyase a peia am pha u se, 20 "Na nu la na bena he ning hmu khaia bü u lü, kpunga ngdüi ve u," tia ami mtheh. 21 Jesuh naw, "Hina Pamhnama ngthu ngai u lü, kcang naki he hin, ka nu la ka bena he ni," ti lü a jah msang. 22 Khaw mhmüp mat cun axüisaw he am mlawng üng ami awm üng Jesuh naw, "Lia, cayea, mi va pek vai u," a ti. Acunüng citki he. 23 Ami ceh k'um üng Jesuh ipeiki; acunüng tuilli üng khaw kha law sawxat lü, ami mlawng tui am be law se kyü u lü, khuikhaki he. 24 Axüisaw he a veia citki he naw mtho u lü, "Saja aw, Saja aw, khyük law hlü ve üng" ami ti. Acunüng Jesuh naw tho law lü, khawkhla tuiyüi jah jüi se, pyai lü ngdüm lawki. 25 Acunüng Jesuh naw, "Nami jumnak hawia ni?" a ti. Acunsepi kyü u lü, cäicah lawki he naw, "Hin hin u ni? Khawkhla tuiyüi naw pi ngthu jah pe se, ani ngaih?" tia ng'yüngkoki he. 26 Jesuh la axüisaw he Kalile üngka naw tuilli üng ngtäi u lü Keresa khawa citki he. 27 Jesuh ava kco la, khawyai naw khawvei a awmnak, suisak am suisaki, ima am awm lü ng'uhnün he cia awmkia khyang mat naw ana khyum. 28 Acunüng, Jesuh a hmuh la, a maa kyu lü, ang sanga, "Jesuh, ak'hüng säh Mhnama Capa, ikba na na pawh hlüki ni? Ä na mkuhimkhaa, ning huina veng," ti lü ngyuangki. 29 Isetiakyaküng, Jesuh naw khawyai acuna khyang üngka naw cit khaia ngthu ana pet khawia phäha kyaki. Acuna khyang cun khawyai naw a man khawia kyaki; mthiyüi am a kutkhaw he jah pin u lü thawngim üng ami khyum üngpi ami pinpawknak he jah tipat lü mawkyawngda dawng khaia khawyai naw a pawh khawia kyaki. 30 Jesuh naw, "Na ngming u ni?" ti lü kthäh se, khawyai naw, "Ka ngming cun apä ni," a ti, (isetiakyaküng, a k'uma khawyai khawjäh a luha phäha kyaki). 31 Acunüng, khui kthuknua am a jah tüh vaia ami nghuinak. (Abyssos g12) 32 Acunüng, mkyanga vawk khawjäh ami jah mcaha k'uma ami luhnak vaia Jesuh nghuinu u se, Jesuh naw a jah pet. 33 Khawyai he khyanga khui üngka naw lut law u lü, vawk k'uma lut u se, vawk he kdanga dawng u lü, tui üng ngcumki he. 34 Vawksäm he naw ami hmuh üng, dawng u lü, ngnamthe la loa ami va sang. 35 Acunüng, ia akya, teng khai hea nghlawm u lü citki he, acuia Jesuha veia ami pha law üng, khawyai hea cehtak cun Jesuha khaw kunga suisu lü ngaikyunak

akdaw am ngaw se ami hmu üng, aktää kyüki he. 36 9 Acunüng Jesuh naw axüisaw he xaleinghngih Acun hmuki he naw anghnua lawki he üng acuan atänga jah khü lü, khawyai he avan jah mkhütnaka khyang ihawkba a yai be ami jah mttheh. 37 Acunüng johit la natnak he jah m'yainak be theinak jah pe lü, 2 acuna khaw pipei üngka he ami van kyü law u lü, Pamhnama khawa mawng sang hü khai he la, am ami khaw üngka naw angxita a ktawih be vaia ami phetki he jah m'yai be khai hea a jah tüih. 3 Acunüng nghuinak. Acunüng, Jesuh mlawng üng lut lü cit beki. Jesuh naw, "Nami cehnaka ipi ä nami cehei vai, 38 Khawaia, a cehtaka khyang naw, Jesuh veia a ksawngkhea pi kyase, kthäheinaka njaa pi kyase, ceh ngha vaia nghuina se, Jesuh naw, 39 "Na ima eia pi kyase, nguia pi kyase, ä nami cehei vai, kcu nghlat be lü, Pamhnam naw aktää, i na hama a ning nghngih ä nami cehei vai. 4 "Acunüng nami phanaka pawh pet jah va mttheha," ti lü, a tüih be. Acunüng ima nami awm laih laih vai, acun üngka naw nami mlüh üng cit lü, Jesuh naw a hama a pawh peta ktawih be vai. 5 "Am ning jah dokhamki cun, acuna a hlüngtaia mawng cun sang hüki. 40 Jesuha tuili mlüh üngka naw nami ktawih be üng, ami ngsingnak acayea a nghlat law be üng, khyang he naw ana vaia nami khawpha üngka mvut nami khawk hüt vai," ngängki he naw, aktää ami na jekyainak. 41 Acunüng, a ti. 6 Acunüng axüisaw he cun ktawih u lü, ngnam Sinakoka nvai mat Jairuh naki lawki, Jesuha khaw naküta cit hü u lü, thangkdaw sang hü u lü, hmün kunga kawp lü, a ima cit khaia a nghuinak law. 42 Mat naküt üng ami jah m'yai hü be. 7 Acunüng, Kalile uki däng a canak nghnumica, kum xaleinghngih lawki, Herod naw ahmäi njia law lü aktää cäi lawki; avang thi law hlü ngsaikia a kuna phäha kyaki. Acunüng he naw, "Baptican Johan xüng law beki ni," ami ti. 8 Jesuh a ceh k'um üng khyang he naw ami kcung. 43 Avang naw, "Elijah ngdang lawki ni," ti u se, avang Acunüng, nghnumi mat, kum xaleinghngih a thi putki, he naw, "Ajana sahma mat mat xüng law beki he a ngui tak avan seibawi hea veia a ngsawieinak bäh, ni" ami ti. 9 Acunüng, Herod naw, "Johan cun a lu acunüng u naw pi am ami mdaw be thei, 44 Jesuha ka xün päng ni, ahikba sena a mawng ka njak hin hnua law lü, a suisak mdawngca hnet law se, acun u ni?" a ti. Acunüng Herod naw Jesuh a hmuh vai la angxita a thi put ye beki. 45 Jesuh naw, "U ni na aktää njahlüki. 10 Acunüng, ngsä he law be u lü, ami hnetki?" a ti. Acunüng, "Kei ta am ni nawng," ti u se, bilawh he Jesuh üng ami jah mttheh law. Acunüng, Pita naw, "Saja aw, khyang he naw ning kcung na u Jesuh naw jah ngkhahpüi lü Bethsaida mlüh ami lü ning hnet ye u se" a ti. 46 Cunsepi, Jesuh naw, tia, a jah cehpüi. 11 Cunsepi, khyang he naw sim "U yaw naw ta na hnetki ni, johit ka khui üngka naw u lü, ami läk laih laih, acunüng Jesuh naw aktää lut law se sim veng" a ti. 47 Nghnumi naw, ä ngthup jah dokham lü, Pamhnama khawa mawng ngthu jah theiki ti ksing lü, a ngkhet maha law lü, Jesuha maa mtheki naw, m'yai be vai avan a jah m'yai be. 12 kawp lü, a hneta suilam la, a daw be ngxita mawng Acunüng, nghngi kya law hlü se, xaleinghngih he cun, khyang avana hmuha, a phyeh. 48 Jesuh naw, Jesuha veia law u lü, "Khyang he mi peisu ngnam he "Ka canu aw, na jumnak naw ning dawsak be ve, la loea jah tüia, ngsutnak la ei vai hmuei khai hea, dim'yenak am cita," a ti. 49 Acukba ana ngthuhei k'um hina mäih khawkyawng khawa mi awm ve," ami ti. üng, Sinakok ngyaia im üngka naw khyang mat law 13 Acunüng Jesuh naw jah msang lü, "Nangmi naw lü, "Saja ä kbawng kbaia, na canu thi päng ve," a ti. ami ei vai jah pe ua," a ti. Acunüng axüisaw he naw, 50 Acun Jesuh naw a njak üng msang lü, "Ä cäia, a "Muk mhma la nga nglung nghngih ni kami tak. Hin jum dänga mah juma, na canu daw be khai ni," a ti. he avana hama, ei vai kami va kheih vai ti aih lü? ami 51 Acunüng, Jesuh ima law lü, Pita, Jakuk, Johan la, ti. 14 Kpami däng pi thawng mhma lawki hea kyaki. hnasena nu la pa dänga thea, upi im k'uma am a jah Acunüng Jesuh naw, axüisaw he üng, "Mhmakip cia, luhsak. 52 Ami van aktää ana mbawikyap u se Jesuh aphäh phäha jah ngawhsak u," a ti. 15 Acunüng naw jah hmu lü, "Ä kyap ua, hnases am thiki ni, ipki acunkba ami van ami jah ngawhsak. 16 Jesuh naw ni," a ti. 53 Acuna thi pängkia ksingki he naw ami muk mhma la nga nglung nghngih lo lü, khankhawa yaihei. 54 Cunsepi Jesuh naw nghnumica cun a kut hang mang lü, josenak am kbe lü, boki naw, khyang üng manki naw, "Ka ca aw, tho law," ti lü, a khü. 55 hea maa, ami tak vaia axüisaw he üng a jah pet. 17 Acunüng, a xünak naw kpan law be se, angxita tho Acunüng, ami van naw ei u lü phü u se, ami ei mnawi law beki. Acunüng, Jesuh naw ei vai iyaw ami pet cä xaleinghngiha ami kaw. 18 Acunüng hinkba kyaki, vaia a jah mttheh. 56 Acunüng, a nu la a pa aktää cäi Jesuh amät ktaiyü se, axüisaw he a veia lawki he, lawki xawi, Jesuh naw a bilawh u am pi am anि jah Jesuh naw, "Khyang he naw ua ni ami na ngaih," ti lü a jah kthäh. 19 Acunüng, axüisaw he naw, "Baptican Johana ning ngai ve u; cunsepi, avang naw, 'Elijah'

ning ngai ve u, avang naw, 'Akphyüma sahma mat nghui na ni se, amimi naw pi ani cun am ami ktäm mat xüng law beki ni' ti ve u," tia ami msang. **20** thei," a ti. **41** Jesuh naw, "Jumnak am ta lü, üpnak am Acunüng Jesuh naw, "Acuna akyaküng, nangmi naw awmkia khyang he, nami veia ipei ka awm khai aw? mä ua ni nami na ngaih," a ti. Pita naw, "Nang cun lvei ka ning jah msawk vai aw?" ti lü, acuna khyang Mhnama Mesijah ni" a ti. **21** Acunüng, upi acuna üng, "Na ca hia lawpüia," ti lü a msang. **42** Acunüng, mawng ä ami mtihet vaia a jah ksük. **22** Acunüng hnases a law k'um üng, khawyai naw khawmdek Jesuh naw, "Khyanga capa naw aktää khuikhanak khana kyuk sak lü, aknaa a pawh. Cunsepi, Jesuh khamei khai, angvai he, ktaiyü nvai he la thum ksing naw, khawyai kse jüi lü, anghmaw mdaw beki naw he naw ma khai he, hnima kya khai, amhmüp kthum a pa üng a pet. **43** Acunüng, khyang avan naw üng tho law be khai," a ti. **23** Acunüng, ami vana veia, Pamhnama hlüngtainak cun aktää kyühkhyai lawki "Upi na länk law khai ngaiki naw amät ä ngaiky lü, a he. Ami van naw acunkba, a bilawh he ami kyühkhyai kutlamktung amhmüp tä se kawt lü na länk law se. **24** law üng, Jesuh naw axüisaw he üng, **44** "Ka ning jah "Upi a xünnak küikyanei khai büki naw mkhyüh lü, upi mtihet hlü ä mhnih u; Khyanga Capa, khyang hea keia phäha, a xünnak mkhyühki naw küikyanei khai. kut üng mansak vai ng'et law ve," a ti. **45** Cunsepi, a **25** "Khyang naw khawmdek avan ka na lü, amät la ngthu pyena suilam cun am ami ksing, ami ksing vaia amät pyeh se, am acunüng xükse, ia ni a ngmangnak mjiha kyaki, ami kthäh vaia pi ami kyüh. **46** Acunüng, kawm? **26** "Upi, kei la ka ngthu ngkekhyakei naki u kyäp säih khai tia amimät he ana ngcuh hü u se, **47** cun, khyanga Capa naw, a pa hlüngtainak, amäta Jesuh naw ami ngaikyunak jah ksing lü, hnasesca hlüngtainak la khankhawngsä ngcim he am a law be mat kai lü, a peia taki naw, **48** "Upi hina hnasesca, üng, ngkekhyakei na be khai. **27** "Akcanga ka ning ka ngming üng dokhamki cun, kei na dokhamki ni, jah mtihetki, hin üng ngdüiki he avang, Pamhnama acunüng u pi, kei na dokhamki cun, kei na tüi lawki khaw am ami hmuh hlana küt üng am thi khai he pi dokhamki ni. Nangmi üng jaw säihki, acun cen awmki he" a ti. **28** Acuna ngthu a pyen kän amhmüp kyäp säih khai," a ti. **49** Acunüng Johan naw, "Saja khyet üng, Pita, Johan la Jakuk jah ngkhahpüi lü, aw, khyang mat naw na ngming am khawyai he jah ktaiyü khaia mcunga kaiki. **29** A ktaiyü k'um üng, a ktäm se kami hmuh, keimi üngka am nikia kyase am hmai hnga law lü, a suisak he a ktää bawk law lü a pawh ti vaia kami kpyai," a ti. **50** Acunüng, Jesuh ngkah lawki. **30** Acunüng, khyang nghngih Jesuh am naw, "Ä kpyai ti ua, u pi nangmi am ning jah hnengki ngthuhei xawi, acun kwawi cun Mosi la Elijaha kyaki cun nami püia kyaki ni," a ti. **51** Acunüng, khankhawa xawi, **31** khankhaw hlüngtai kyäpsawknak siasi ni lü, a cehnak vai ng'et law se, Jerusalema a ceh vai Jerusalema a khuikhanak vaia mawng pyenki xawi. lingki. **52** Ngsä he a ma a jah na tüih. Acunüng, ana **32** Acunüng, Pita la a püi he ipeiki he let law u lü, a dawng u lü, ana ngtün pe khai hea Samarih khaw hlüngtainak la a peia khyang nghngih ngdüiki xawi mata lutki he. **53** Jerusalema cit khaia a büa phäha ami jah hmuh. **33** Acun xawi naw Jesuh ani ktawih law Samarih khyang he naw am a na dokham u. **54** hlü tak üng, Pita naw i a pyen ä ksingei lü Jesuh üng, Acunüng, axüisaw xawi Johan la Jakuk naw acun ani "Saja aw, hia awm hin daw ve, na hama mat, Mosia ksing la, "Bawipa aw, hin he ami ngkhihnak bähj vaia, hama mat, Elijaha hama mat samca kthum kami sa khankhawa mei han khü vaia na njahlüki aw?" tia khai," a ti. **34** Acukba a pyen k'um üng khawngmei ani kthäh. **55** Acunüng, Jesuh naw ani veia nghlat law naw jah msungin law se, axüisaw he kyü lawki he. lü, a jah jüih. **56** Acunüng ngnam kcea citki he. **57** **35** Ngmei üng "Hin hin ka xüa ka Capa ni, a ngthu Lam ami ceh k'um üng khyang mat naw, "Na cehnak ngai u," tia ngthu ngthang lawki. **36** Acunüng, ngthu a avana ka ning länk khai," ti lü Jesuh a mtihet, **58** Jesuh ngdüm la, Jesuh amät däng ami hmuh. Axüisaw he naw, "Sauie naw khui ta u lü, kha he naw pi ngbu taki cun am khikheh u lü, ami hmuha mawng cun, acuna he, khyanga Capa naw ta a lu a khännak vai la a pät üng u üng pi am mtihet u. **37** A ngawi üng mcung xüeinak vai pi am ta ve," a ti. **59** Acunüng, Jesuh naw üngka naw axüisaw kthum am kyum be u se, khyang khyang kcea veia, "Na länk lawa," a ti. Cunsepi ani khawjah naw ami na khyum. **38** Acunüng, khyang naw, "Bawipa aw, cit be lü ka pa va k'ut hüt ma vang," hea ksunga khyang mat ngyangan lü, "Saja aw, amät a ti. **60** Acunüng Jesuh naw, "Khyangkthi he naw däng ka canak ka capa teng law, ning hui na veng. **39** amimät akthi k'utei u se; nang ta Pamhnama khawa "Khawyai naw man khawi se, ngyangan sawxat xatki, mawng ngthu va sanga," a ti. **61** Akce naw pi, "Saja a mci mvawn pi kya law khaia pawh lü mdeks üng a aw, ka ning länk law khai; cunsepi, ka im üngka he, kyuk sak khawi, acunkba mkhuimkha lü am ceh hlü ngthukdaw am jah va ngkhyahpüi ma vang," a ti. **62** ta. **40** "Acunüng, na xüsaw he üng ami ktäm vaia jah Acunüng, Jesuh naw mtihet lü, "Upi, lai thawn khaia

ngtün lü, a hnu lam tengki cun Pamhnama khaw am ä nghlawiki ni," a ti.

10 Acunkäna, Jesuh naw akce khyükip la nghnigh jah mcawn lü, a cehnak vaia mlüh la hmun avana, a maa, nghnigh ci a jah tüih. 2 Acunüng Jesuh naw, "Cang ah vai khawjah awmki, cunsepi atki ngcek ve; acunakyase, cang at khai a jah tüih law vaia, cangmah kthäh u lü ktaiyü ua. 3 "Cit u; he hea ksunga to hea kba ka ning jah tüki. 4 "Ngui ip, kthäheinaka ngja, khawdawke ä nami jah cehei vai, lama khyang ä nami hnuksen vai. 5 "Nami luhnak im avana, akma säiha, 'Hina im üng dim'yenak pha law se' nami ti vai. 6 "Acuna im üng dim'yenak njahlüki a awm üng nami pyena dim'yenak acunüng ani üng awm khai, njahlüki am a ve üng nami hnuksenak nami lakin be vai. 7 "Acuna im üng awm laih laih u lü, ami ning jah pet nami eiawk vai; khüki cun ngkheng khawiki ni. Im avan üng ä nami kai hü vai. 8 "Nami luhnaka mlüh avan üng ami ning jah pet nami ei vai, 9 "Ami mlüha am phetki he nami jah m'yai be vai, ami veia, 'Pamhnama khaw naw ning jah k'et law ve' nami ti vai. 10 "Mlüh nami luhnaka am ami ning jah cäinak üng, ami lam üng cit hü u lü, 11 'Nami mlüh üngka mvut, kami khawpha üng kawpki pi nami khana kami khawki; cunsepi Pamhnama khaw naw ning jah k'et law ve' nami ti vai. 12 "Ka ning jah mthehki, ngthumkhyanaka mhümüp üng, Pamhnam naw acuna mlüha kthaka Sodom mlüh m'yenei bawk khai. 13 "Korazin mlüh aw, na jo se ve! Bethsaida mlüh aw, na jo se ve! Nangmi üng mdana kba müncankse he Turah la Sidon mlüha mdan vai sü ta, ajan denga jihkpyawn sui ni lü, mvut üng ngaw ni lü, ngjut päng khai sü xawi. 14 "Cunsepi, ngthumkhyanaka mhümüp üng Pamhnam naw nanga kthaka ta Turah la Sidon mlüh jah m'yenei hü bawk ve. 15 "Nang Kapenawm mlüh, khankhaw dää mhlünmtaia kya lü pi, mulai mei dää ning khyaka na kya khal" a ti. (Hadës g86) 16 Jesuh naw, "Upi, nami ngthu ngaiki cun, keia ngthu ngaikia kyaki; upi nami ngthu ä ngaiki cun keia ngthu ä ngaikia kyaki ni; upi keia ngthu ä ngaiki cun kei na tüi lawkia ngthu ä ngaikia kyaki ni," a ti. 17 Acunüng, khyükip la nghnighi jekyainak am nghlat law be u lü, "Bawipa aw, na ngming am khawayai he kami jah ksäta kba awmki he," ti u se, 18 Jesuh naw, "Khawayam mkeka kba khankhaw üngka naw kya law se ka hmuh. 19 "Ngai u, kphyukse he, jawng'ai hea khana ngleheinak la, ye he jah nängnaka khyainnak ka ning jah peki, i naw am ning jah lembawisak khai. 20 "Cunsepi khawayai he nami ti tia ami awma phäha ä jekyai ua; khankhawa nami ngming he angyuka phäha

jekyai ua," a ti. 21 Acunüng, Jesuh Ngmüimkhyä Ngcim üng jekyainak am be lü, "Mce la khankhaw Bawipa, ka Pa aw! khyang ktheme la ngtheingthangki hea veia hina ngthu mjih lü, ä ngtheingthangki hea veia na ngdangsaka phäha ning jekyai na veng; ka Pa aw, acun cun na ngaiha dawki ni. 22 "Ka Pa naw ahmäi na pe pängki. Capa u ni ti cun Pa dänga thea u naw am ksing; Pa u ni ti cun Capa la Capa naw a xüa khyang hea thea u naw am ksing thei u," a ti. 23 Acunüng, Jesuh axüisaw hea veia nghlat lü, anghmüa, "Atuh hmuh vai he nami jah hmuki he nami jo sen ve; 24 "Ka ning jah mthehki, sahma khawjah la, sangpuxang khawjah naw, nami jah hmuh la nami jah ngjak he, hmu hlü u lü ngja hlü kyawki he, am hmu u lü am ngja hlawt u," a ti. 25 Acunüng, thumksing mat naw Jesuh a mhnüteinak am, "Saja aw, anglät xünnak ka yahnak vaia i ni ka pawh kawm?" ti se, (aōnios g166) 26 Jesuh naw, "Cangcim üng i ng'yu se, ihawkba na ksingki ni?" a ti. 27 Ani naw, "Bawipa na Pamhnam cun na mlungmthin avan, na xünnak avan, na kyannak avan la, na ngaikyunak avan am na jawngnak vai, acunüng na impeiloceng namäta kba na jawngnak vai' tia awmki," a ti. 28 Acunüng Jesuh naw, "Msang thei veki, acunkba va pawha, na xüng khai ni," a ti. 29 Acunüng, acuna khyang naw ngnäng khaia bü lü, Jesuh üng, "Acunüng ka impeiloceng he ta u he ni?" a ti. 30 Jesuh naw msang lü, "Khyang mat Jerusalem üngka naw Jerikhoa ju cit khai sü, khyang m'yuk'eie jah sawngei msawk se, acun he naw a suisak jah suh pe u lü, thi khyo khaia kpaiki he naw ami ceh tak. 31 "Acunüng, ktaiyü mat, acuna lam bää üng citki naw, a hmuh la lam kpema npeng lü a ceh tak. 32 "Acukba bää, Levih khyang mat pi acuna hmun pha law lü, a hmuh la lam kpema npeng lü citeiki. 33 "Cunsepi, Samarih khyang mat a kdungnak lama, acuna awmnak pha law hngaki naw, a hmuh la m'yenei leng leng lü, 34 a veia va cit lü, a nghma üng situi la capyitui am jah bui lü, hlawpki naw, amäta sangnghngaksäü üng taih lü, khin ima cehpüiki naw, a msümcei. 35 "A ngawi üng, denarih tangka nghnigh, khin im ngängki üng pe hüt lü, 'Ana msümceia, hina thea pi na bähnak, avan pi ka nghlat law be üng ning thung be kawng' a ti. 36 "Acuna kthum he üng m'yuk'eie jah sawngeikia khyanga khana impeilocenga kba biloki cun ua ni na ngaih?" ti se, 37 Thumksing naw, "M'yeneinak taki cen" a ti. Acunüng Jesuh naw, "Nang pi acunkba va pawha," a ti. 38 Acunüng, Jesuh la axüisaw he ami ceh lama ngnam mat üng lut u se, acuia a ngming Matah naki naw a na khinak. 39 Acuna, nghnumia hnunpüi Marib naki ngnumica mat awmki. Acuna

nghnumica cun Jesuha khaw kunga ngthu ngai lü ngtuk üng ihawkba a khaw khäng khai ni? Beelzebul a ngawki. 40 Acunüng, Matah cun khüi lü am ngbüneiki, a peta johit am khawyai he jah ksätki nami tiki ni. Jesuha veia law lü, "Bawipa aw, ka na naw ka mät däng ka khüi khaia ana yawkin hin na dawsaki aw?" a ti. 41 Acunüng Jesuha, "Matah, Matah, aktää ngaikyu lü bawngbai veki; 42 "Cunsepi, aktung mat däng awmk." Marih naw akdaw xüei ve, acun cun u naw pi yuhei hlawt vaia am kya ve," ti lü a msang.

11 Mhmüp mat üng Jesuh ktaiyü se, a ktaiyü khap üng axüisaw mat naw, "Bawipa aw, Johan naw ktaiyünak axüisaw he üng a jah mtheia kba jah mtheia," a ti. 2 Acunüng Jesuh naw, "Nami ktaiyü üng hinkba ti ua, 'Kami Pa, Na ngming ngcim leisawngnak am ve se. Na khaw pha law se. 3 Amhmüp tå kami ei khyawh buh jah pe. 4 Jah katnaki kami mhlät khawia kba, nang naw pi kami katnak he jah mhläta. Hlawhlepnaka am jah cehsak kaw pi," a ti. 5 Acunüng Jesuh naw, "Nangmi üng mat naw, mthan nglunga a püia veia cit lü, 'Ka püi aw, muk kthum na kpu lawa; 6 Ka khin law ve, mbei vai i am ta veng' ti üng; 7 im k'um üngka naw, 'Ä na kpyaneia; ksaw khai päng veng, ka ca he pi ihnak üng ip päng ve u; tho law lü am ning pe law hlü thei veng' ti lü, a msang te, 8 Ka ning jah mthehki, a püia akya aphäha, tho law lü am ava pete, ä khyakei lü a kthähei nua phäha tho law lü, a ngaih jah pe khai. 9 "Acunakyase, ka ning jah mthehki, kthäh ua, acunüng nami yah khai; sui ua, acunüng nami hmu khai; khawk ua, acunüng ksawh ning jah mhawn pe khai he. 10 "Upi, kthähi avan naw yah khawiki, upi suiki naw hmu khawiki, upi khawki am ksawh mhawn pe khai he. 11 "Nangmi üngka pa, a ca naw muk kthäh se, u naw lung pe khai aw? Nga kthäh se, u naw ngaa nghnün üng kphyu pe khai aw? 12 "Acunüng aiktu i kthäh se, u naw jawngk'ai pe khai aw? 13 "Nangmi khyang kse he naw pi nami ca üng akdaw pet vai nami ksing üng, nami Pa khankhawa ka naw, kthähi avan üng Ngmüimkhyia Ngcim aktää pe hlü ve," a ti. 14 Acunüng, Jesuh naw khawyai am ngthuheui theiki mat a ktäm. Acunüng khawyai a kco law la å ngthuheui theikia khyang cun ngthuheui law be thei se khyang he aktää cäicah lawki he. 15 Khyang avang he naw, "Khawyai mkhawng Beelzebul johit am ni khawyai he a jah ktäm," ami ti. 16 Avang naw ami mhnüteinaka, khan üngka ti ksingnak vai müncankse kthähi he. 17 Acunüng, Jesuh naw ami ngaihkyunak jah ksing lü, "la pung pi amimät ngcawhki he cun pyeh khawiki he ni; khuiim mat üngka he pi amimät ngcawhki he cun khyük khawiki he ni. 18 "Khawyama khaw pi amimät ami

ngtuk üng ihawkba a khaw khäng khai ni? Beelzebul a ngawki, 19 "Acukba ka jah ksätkia akya üng, ihawkba nami hnukläk he naw khawyai jah ksätkie ni? Nami mäta Na kpu law khaia mtthea," a ti. 20 "Cunsepi, kei naw Pamhnama johit am khawyai he jah ktäm khawikia ka kya üng, Pamhnama khaw nami veia pha law pängki. 21 "Khyang kyan naw likcim kpawmei lü a im a ngänga küt üng, a khawhthem mà lü awm khawiki; 22 "Cunsepi amäta kyan bawki naw tu law lü, a näng law üng, a üpnaka likcim he jah yet hü khai. 23 "Acunakyase, upi ka hlawnga am awmk cun, ka yea kyaki; upi am na mkhämpüiki cun ktthehkia kyaki. 24 "Acunüng, khawaya khyanga k'um üngka naw a luh law üng, a xüeinak vai sui hü lü, tuia am a awmnak hnünea ngvak hü khawiki; acunüng, xüeinak vai am hmu lü, 'Ka luh lawnaka ima nghlat be vang' ti lü, 25 ava pha be üng ana phekphaih u lü a na dawkyu sak u se a hmu. 26 "Acun la va cit be lü, amäta pi se bawki khawyai kce khyüh jah lawpüi se, acunüng lut u lü awmk he, acuna khyanga awm law vai cun akma a na awm khawia pi ksehlen bawki," a ti. 27 Acukba ngthu ana pyen k'um üng, khyang hea ksunga nghnumi mat ngypyang law lü, a veia, "Ning pawi nakia pum la ning tutkia cih ta a jo sen ve," a ti. 28 Acunüng Jesuh naw, "Acuna kthaka ta, Pamhnama ngthu ngai lü acuna kba awmk he, ami jo sen bawk ve," a ti. 29 Acunüng, khyang he a veia ami ngbum law üng, Jesuh naw, "Atuh ngsawn he hin se ve u; müncankse suiki he, cunsepi, Jonaha müncankse dänga thea msingnak ä jah pet vai. 30 "Jonah Ninevih khyang hea msingnak a kya kba, khyanga Capa pi atuh khyang hea hama msingnak kya khai. 31 "Sheba sangpuxangnu, Solamona themnak ngaiei khaia athuknak üngka naw lawkia kyase, ngthumkhyanaka mhümüp üng, atuh ngsawn hea veia tho law ha lü jah mkat law khai. Ngai u Solamona kthaka kyäp bawki hia awm ve. 32 "Ninevih khyang he, Jonaha ngthu pyena phäha ngjutki hea kyase, ngthumkhyanaka mhümüp üng, atuh ngsawn hea veia ngdüi law hngu lü, jah mkat law khai he; ngai u, Jonaha kthaka kyäp bawki hia awm ve. 33 "U naw meiim mdäi lü am thup khawi u, cää k'umapi am thup khawi u, lutki he naw ami hmuvaia angdangnak üng ni ami tak khawi. 34 "Pumsa meiim cun mika kyaki. Acunakyase na mik avai üng na pumsa avan vai bälhki. Cunsepi, na mik a pyeh üng na pumsa avan nghmüipki. 35 "Acunakyase, akvai nami k'uma awmk, am a nghmüp vaia cäi na u. 36 "Acunüng na pumsa ä nghmüp lü avan a vai üng, meiim naw aktää a kcäiha kba, na pumsa vai

bäih khai," a ti. 37 Jesuh ana ngthuhei k'um üng njaka kya khai; asithawta nami pyen avan im khana Pharise mat naw buh ei khia khü se cit lü buh eiki. sang khai he. 4 "Ka püi he aw, ning jah mtheh veng, 38 Acunüng a kut am mthih lü buh ei se a hmuh 'Pumsa hnim lü, acun kána akce i am pawh theiki he üng, Pharise aktää cäiki. 39 Acunüng Bawipa naw, ä jah kyüh ua. 5 "Cunsepi, nami kyüh vai ta; Aning "Nangmi Pharise he khawt la kbe akpung lama nami jah hnrim päng üng, mulai mei üng ning jah tawn thei mthi khawiki; cunsepi nami mlungmthin k'uma setnak khai Mhnham kyüh ua. Ka ning jah mthehki ani cen la katnak am nami beki. 40 "Khyang K'ang he aw! kyüh ua. (Geenna g1067) 6 "Khaca mhma peni tangka Akpung pi pyang lü ak'um pi pyangki cun Pamhnam nghingha am jawi khawiki he aw? Acuna khaca matca am niki aw? 41 "Acunakyase, nami khawt la nami kbe pi Pamhnam naw am mnih khawi naw. 7 "Nami üng awmk m'yenkseki he üng jah pe ua. Acunüng, Iusam pi täh bäihä kyaki. Khaca khawjaha pi nami ahmäi nami hama ngcim hei law khai ni. 42 "Nangmi küi bawki ni, am kyü ua. 8 "Acunüng ka ning jah Pharise he, nami jo se ve! Kcingsüt paibänge la mtheki, khyang hea maa na yungki cun, Pamhnama khuhlip kce he pi xa üng mat pet vaia nami khüiki. khankhawngsä hea maa, khyanga Capa naw yung Cunsepi, hmankakan la Pamhnam jawng'engnak am hnga khai. 9 "Cunsepi, khyang hea ma na maki cun, nami cäi naki. Ahin he va jah pawh ma u lü akce Pamhnama Capa naw Mhnama khankhawngsä hea he pi nami jah pawh vai sü. 43 "Nangmi Pharise he hmaia ma khai. 10 "Acunüng, khyanga Capa pyetseki nami jo se ve, Sinakoka ngawhnak akdaw säih la avan cun, ami pyetsenak mhläta kya khai; cunsepi, jawiutknaka nghnukset kyu nami jawng naki. 44 Ngmüümkhya Ngcim pyetseki cun, mhläta am kya. "Nami jo se ve, ng'uhnün tia ä ngsing se, khyang he 11 "Acunüng Sinakok he, bawi he la khaw uki hea naw ä ksing u lü, a khana ami ceh hünak am nami veia ami ning jah cehpüü üng 'ikba ka jah msang tängki," a ti. 45 Acunüng, thum ksingki mat naw, "Saja khai, i ka pyen khai," tia ä nami cäi vai, 12 acuna aw, hina ngthu na pyen hin keimi pi na jah ksenaki ni" kcün üng nami pyen vai cun Ngmüümkhya Ngcim ti lü a msang. 46 Acunüng Jesuh naw, "Thumksing he naw ning jah mthehei law khai," a ti. 13 Acunüng, aw, nangmi pi nami jo se ve! Phüi kse khyanga khana khyang hea ksunga mat naw Jesuh üng, "Saja aw, nami mtaihki, namimät naw nami kutmdawng am pi ka hnunpüi he naw khawh ami na ngpaipüi vaia jah am nami hnet hlüki. 47 "Nami jo se ve! nami pupa mtheha," a ti. 14 Acunüng Jesuh naw, "Nghngicim he naw ami hnrim, sahma hea mkhya im nami saki. nangmia khana u naw ngthumkhyia khai la khawh 48 "Acunakyase, nami pupa hea ami bilawh cun jah yet khia ana mcawn ni?" a ti. 15 Acunüng ami veia, ksingpüi u lü, nami jah ngaisimpüki ni; amimi naw "Cäiei lü, mnaheinak avan üng ngxungei kyu u; hnrim u se, nangmi naw ami mkhya ime nami jah saki. ihlawka bawimang u lü pi bawimangnak üng nami 49 "Acunakyase, Pamhnama ksingnak naw pi pyen lü, xünak am ve," a ti. 16 Acunüng, Jesuh naw ami veia 'Sahma he la ngsä he jah tüih pe ni se, avang jah msuimcäpnak pyen lü, "Bawimangki mat, a khaw mkuimkha u lü, jah hnrim khai he,' 50 acunakyase, daw se, eiawk da na leng lengki naw, 17 ngaikyu khawmdeka ngtüü üng tün lü, ngsawikia sahma hea lü, 'Hawkba ni ka ti kawm? Eiawk taknak vai am thisen, 51 Abela thisen üngka naw tün lü, Temple la ta veng' a ti. 18 Acunüng, 'Hikba pawh vang; ka kphyawnkunga nglaka ami hnrim Zakhariha thisen naw khei he jah phye lü, angbaü bawka sa lü, acunüng hina ngsawn hea phu jah kthäh be khai. Ä, akcanga eiawk he la, ka khawhthem he ka jah ta khai. 19 ka ning jah mthehki, acun naw hina ngsawn hea Acunüng ka ngmüümkhya üng, 'Ka ngmüümkhya aw, phu jah kthäh be khai. 52 "Thumksing he, ksingnaka khawcum khawvei khäk khai khawhthem na taki ni; imksawh mhmawnak tawh nami thupkia kyase nami xüiei lü, ei lü aw lü, hlimtui lü awma, ka ti khai,' tia jo se ve. Namimät pi am lut u lü lut hlüki he pi nami ngai kyuki. 20 "Cunsepi, Pamhnam naw, 'Khyang jah mkhyawhki," a ti. 53 Jesuh naw acuna hmün a k'ang aw, tuhngawi mthan na ngmüümkhya khyük cehtak üng thumksing he la Pharise he naw ami mkaiteinak vaia, 54 a pyen law msawk ami man hlüa khia kyaki; acunakyase, na mcuneia khawhthem u phäha, ngäng u lü ang'enga ahmäi hmäi ami kthäh. naw ka na khai aw?" a ti. 21 "Amäta hama khawhthem mcun lü, Pamhnam üng am bawimangki he cun, acuna mäih lawki ni," a ti. 22 Acunüng, Jesuh naw axüsaw he üng, "Acunakyase, ka ning jah mtheki, 'I ka ei khai?' tia, nami xünnak vai ja, 'I ka suisakha?' tia, nami pumsa phäha nami mlung ä bawngbai sak ua. 23 "Eia kthaka ta xünnak kyäp bawki ni, suisaka kthaka ta pumsa kyäp bawki ni. 24 "Vangak he jah

12 Khyang kdäm he ngleh kyu u lü, ami ngbum law üng, Jesuh naw, axüsaw he üng, "Pharise hea nghen cäei na ua. 2 "Ä ngdang khaia thup avan ngdang lü, ä ngsing khaia mijih avan ngphyeh kha. 3 "Acunakyase, nghmüp üng nami pyen avan avainaka

ngai u, cang am saw u, am at u, mcunnak am ta u, 45 "Cunsepi, acuna m'ya naw a mlung k'uma, 'Ka khei am ta u; cunsepi, Pamhnam naw jah mcahki, mahpa am law be ng'xit khai' ti lü, m'yanu, m'yapa nangmi cun kha hea kthaka ta nami küi bawki ni. he jah na kpai lü, a na ei aw ktat lü, a na awm k'um 25 "Nangmi üng u naw a mlung bawngkhasak lü a üng, 46 am a na sümei, am a na ksingea mhmüp xünnak msaüei thei khai ni? 26 "Ahinca he pi am üng a mahpa law be lü, acuna m'ya cun amcäm jah pawh thei u lü, ivaia akcea phäha nami mlung căma khyüng lü pyen ä ngjakia hlawnga atänga jah nami bawngkha saki ni? 27 "Lili kheipai he cen jah ta hmaih khai. 47 "M'ya, a mahpa a ngaih ksing mah teng ua; khut am pawh u, nghmüi pi am bi u; cunsepi mah lü, a mahpaa ngaiha pi am a na pawhmsahki ka ning jah mtthehki, Solamon pi a hlüngtainak avan cun, khawveia kpai khai he. 48 "Cunsepi, a mahpaa am ngcüngceiei se, hina lili kheipai matca pi am ngaih am bilo lü kpaihnak vaia iyaw bilo msawkia tängeipüi khai ni. 28 "Acunakyase, atuh xüng se, m'ya cun ajaw dänga kpai khai he. Upi, akdäm ami angawia mei üng tawnena khuhlip pi Pamhnam naw peta veia akdäm kthäh be khai he; Upi, akdäm bawk a thuihawi sak üng, nangmi cun acuna kthaka pi am ami peta veia akdäm bawk kthäh be khai he. 49 ning jah thüihawi sak bawk khai aw. Ihlawka nami "Khawmdek khana mei däi sak khaia ka lawki, atuh pi jumnak ngceki ni! 29 "Acunakyase, nami ei vai la acutei vai ngja hlü veng! 50 "Cunsepi, baptican mat nami awk vai ä sui ua; ä cäicing ua. 30 "Am jumeiki ka khan vai awm ve, acuna baptican am ka khan hlan he naw acuna ngkhaw avan cun sui khawiki he ni; üng ka mlung aktää khuikha ve! 51 "Khawmdek khana acun nami hlüki ti nami Pa naw ksingki ni. 31 "Akcüka ng'yäpnak lawpüi khaia ka lawkia nami ngaiki aw? Pamhnama khaw sui u, acun kána acun he avan Acukba vaia am law nawng. Ngpainak lawpüi khaia ni ning jah pe khai. 32 "Ka hnuklák toca he aw, ä kyü ka law ve. 52 "Atuh kána, im mat üng mhma npai ua; nami Pa naw khaw aning jah pet vai ngjahlüki khai he, kthum naw nghngih hneng law khai, nghngih ni. 33 "Nami ka avan jah jawitu u lü, m'yenkeki he naw kthum hneng law khai. 53 "Pae naw capa he jah üng jah pe ua; nami mäta suiawi la nami khawhthem hneng law u se, capa he naw pa he jah hneng law ä sui u lü m'yuk'ei naw am a m'yuk thei kca naw khai he; ami nu he naw ami canu he jah hneng law u pi am a kpyeh thei khankhaw bawimangnak sui ua. se, ami canu he naw ami nu he jah hneng law khai 34 "Isetiakyaküng, nami khawhthema awmka nami he; ami ni he naw ami pai he jah hneng law u se, ami mlung awm theikia kyaki. 35 "Ahmäi apha law üngka pai he naw ami ni he jah hneng law khai he," a ti. 54 vaia ngsuingsa u lü, a na ngcüngcei u lü, nami meiim Acunüng Jesuh naw, khyang hea veia, "Khawngnhi mdäie i u; 36 "M'ya he naw ami mahpa cambumannak kyak lama khawngmei ngjing se nami hmuh üng, pawi üngka naw law be lü ksaw a khawk law üng 'khaw a hlü ve' ti u lü, nami tia kba kya law khawiki. ksawh mhmawn ngxit khaia ami na k'äiha kba a na 55 "Acunüng, cum khawkhi nami ksing üng, 'khaw ve ua. 37 "Ami mahpa a law be üng, a na ngäng u se nglung hlü ve' ti u lü, nami tia kba kya law khawiki. 56 a jah hmuh lawa m'ya he cun ihlawka jekyai khai he "Nangmi Hypocrit he naw, khawmdek la khankhawa ni; akcanga ka ning jah mtthehki, a mahpa cun a khyü ngtünawngnak pi nami ksingki naw, ise atuha kcün vawpei lü, buh ei khai hea jah ngawhsak lü, amät naw hin am nami ksing theiki ni? 57 "lse angtäia pawh jah ngäng law khai. 38 "Mthan lunga pi kyase, acun vaia cun namimät naw pi am nami mtaiei theiki ni? kána pi kyase, ami mahpa naw law lü, acunkba a jah 58 "Acunüng, ning hnengki am ngthumkhyakia veia hmuh lawa m'ya he ta, ami jo sen ve. 39 "Cunsepi, nani ceh hmai üng, nani ceh lama nani ng'yäpnak vai hin hin ksing ua, m'yük'eia law vai imah naw a ksing na sui vai; am acunüng ta ngthumkhyakia veia ning vai sü ta, a im am a phyet vaia ngäng khai sü. 40 cehpüi se, ngthumkhyaki naw khyang manki am ning "Acunakyase, nangmi pi ana ngtünei u lü awm u, am man sak se, khyang manki naw thawngim üng ning nami simeia kcün üng khyanga Capa law khai," a ti. khyüm khai ni. 59 "Ka pyenki, pet vaia ngui am na 41 Acunüng Pita naw, "Bawipa aw, hina msuimcäpnak peta küt üng thawngim üngka naw am na lät khai ni," hin, keimi däng üng aw na jah mttheh? Akce hea a ti.

13 Acunüng, Kalile khaw khyang he ngkengnak ami pawh k'um üng Pilat naw a jah hnima mawng Jesuh üng ami mttheh. 2 Acunüng Jesuh naw, "Acuna Kalile khyang he, acunkba ami khuikha phäha, akce Kalile khyang hea kthaka mkhyekat bawki hea nami ngaiki aw? 3 "Akcanga ka ning jah

mthehki, acunkba am kya; nangmi pi am nami ngjut citki. 23 Acunüng, khyang mat naw Jesuh üng, "Saja üng acunkba nami thi hnga khai. 4 "Am acunüng aw, akjaw däng japaw küükyana ami kya kawm?" ti khyang xaleikhyet Silawng im ksaü naw jah kyuk se, Jesuh naw, 24 "Mkawt ngcek üng nami luh vaia si se thiki he cen, Jerusalema awmki hea kthaka ktha na ua; ka ning jah mthehki, khyang khawjah lut mkhyekat pawki hea nami ngaiki aw? 5 "Akcanga khaia ngtün u sepi, am lut thei khai he. 25 "Imah tho ka ning jah mthehki, acunkba am kya; nangmi pi law lü, ksaw a khai käna nangmi kpunga ngdüki he am nami ngjut üng acunkba nami thi hnga khai" a naw, 'Bawipa aw, ksawh jah mhmawna' tia ksawh ti. 6 Acunüng, Jesuh naw msuimcäpnak pyen lü, nami khawk law üng, ani naw, 'nangmi hawia ka "Khyang mat naw capyit a ngvawng k'uma a nglung he, am ning jah ksing khawi nawng? ti lü ning jah mat awmki, law lü a ktheih a sui law üng a ngtheih msang khai. 26 Acunüng nangmi naw, 'Mi ei aw hmiah mat hman pi am a hmu. 7 "Acunüng, ngvawng kbi khawiki, kami khawloa pi na jah mthei hü khawiki üng, Tenga, law lü a ktheih ka sui lawnak khawkum ni' nami ti law khai. 27 "Acunüng ani naw, 'Ka ning kthum law pängki, a ktheih matca pi am hmu veng. jah mthehki, nangmi hawia ka he am ning jah ksing Khyua! ivai amdanga khawmdek kyawh lü awmki khawi nawng, nangmi khyang kse he, ka vei üngka ni?' a ti. 8 "Acunüng, ngvawng kbi naw, 'Ka mahpa naw cit ua' ti law khai. 28 "Abraham, Isak, Jakop aw, tuhmü kum ahiikba awm tang se, a phung co la sahma he avan Pamhnama khaw k'uma awm u lü, sea ek am mcah kawng; 9 'Seng kum a ngthei se jah hmu u lü, nangmi npunguna ning jah ktäm ti, üng aktää daw lü, am a ngtrei üng khyu kaw pi' a ti. nami ksing law üng, acunüng, nami mnicui ha kyet u 10 Acunüng, Jesuh naw Sinakoka k'uma Sabbath lü nami kyap khai. 29 "Acunüng, nghngilaw lam la mhmüp üng a jah mthei. 11 Acunüng kum xaleikhyet nghngikyak lam, acum la asip üngka naw khyang he ngümümkha kse naw awm na se khuikha lü ngkunki, law u lü, Pamhnama khaw buhpawnaka ngaw law amät angdüngä am ngdüie thi süm sümki nghnumi khai he. 30 "Acunüng, atuh hnuki he ma law u lü, atuh mat awmki. 12 Acunüng, Jesuh naw a hmu la khü maki he hnu law khai he" a ti. 31 Acunüng Pharise lü, "Nghnumi aw, am na yainak üngka naw lät veki" ti he avang a veia law u lü, "Herod naw aning hnrim lü, 13 a khana a kut tahl se, acun la angxita ngdüng vai ngaih ve, hina hmün üngka naw ktawih lü akcea law lü, Pamhnam mküümtoki. 14 Acunüng, Jesuh naw cita" ami ti. 32 Acunüng Jesuh naw, Acuna sauí üng Sabbath mhmüp üng khyang a mdaw bea phäha hina ngthu va mtheh ua, 'Tuhngawi la khawngawi, Sinakok ngvai a mlung so lawki naw, khyang he jah khawayai he ka jah ktäm khai, am phetki he pi jah mtheh lü, "nghngicim khüihnak vai mhmüp khyuk mdaw be lü, amhmüp thum üng ka khut ka kpäng awmki, acunüng law u lü ngmangei law kyusak ua, khai. 33 Acunsepi tuhngawi, khawngawi la a ngawi Sabbath mhmüp üng ä law ua" a ti. 15 Acunüng, üng pi ka cit laih laih khaia kyaki. Jerusalema thea ta Bawipa naw msang lü, "Nangmi Hypocrit he, Sabbath pung kcea sahma hnrim vaia am kya naw, a ti. 34 mhmüp üng nami se, nami sanghngaksaü sut u lü, "Aw Jerusalem, Jerusalem! sahma he jah hnrimki, na tui aw khaia am nami cehpüi khawikia kya aih se? veia Pamhnam naw a jah tüih law lung am jah vawiki, 16 "Hina nghnumi hin Abrahama canua kyaki, teng ainu naw a ca he a ngphyä k'uma a jah awpa kba, u, khawyam naw kum xaleikhyet a manei Sabbath na khyang, iwei ni ka jah awp hlü te nang naw am mhmüp üng ä lät sak vai aw?" a ti. 17 Acunüng, na njjak hlü veki. 35 "Nami Temple yawka kya khai acunkba pyen se hnengkie ami van ami hmai sek; Ka ning jah mthehki, 'Bawipa ngming üng lawki hin acunüng, khyang he ami van Jesuh naw hlüngtai Pamhnam naw dawnak pe se' am nami tia küt üng kyäpsawknak a pawha phäha jekyaiki he. 18 Acunüng am nami na hmu be ti khai" a ti.

Jesuh naw, "Pamhnama khaw cun i määh ni a law? I am ni ka msuimcäp kawm? 19 Anca ui mat, khyang naw lo lü a ngvawng k'uma a phu am tängki ni; acun cun cawt law lü, thinga kya law se, kha he naw angban üng ami ngbu ami pawhnak am tängki ni" a ti. 20 Acunüng Jesuh naw, "Pamhnama khaw cun i am ni ka msuimcäp kawm?" ti be lü, 21 "Pamhnama khaw cun, nghnumi naw nghngen lo lü, khai tawng kthum üng thun se, khai avan thawh sakia nghngnen am tängki ni," a ti. 22 Acunüng, Jesuh cun mlüh he la ngnam he üng jah hei mthei vü lü, Jerusalem khawa

14 Sabbath mhmüp üng Pharise mata ima buh ei khaia cit se, ami mcih. 2 Acunüng, a ma a kutkhaw ngphyüngki Jesuha veia law se, 3 Jesuh naw thumksing he la Pharise he jah kthäh lü, "Sabbath mhmüp üng m'yai be vai ngkawiki aw?" a ti. 4 Acunüng am nthuhei u lü awm u se, Jesuh naw, am phetki cun khü lü, m'yai beki naw, a tüih be. 5 Acunüng Jesuh naw, "Nangmi üng u naw, a ca pi kyase, a sea pi kyase, sabbath mhmüp üng khui uk'uma kya se angxita am lo be khai aw?" ti lü a jah

msang. 6 Acunüng, acuna ngthu cun am msang thei "Upi, ka veia lawki naw a nu la a paa pi kyase, a u lü awmki he. 7 Acunüng, khin he naw ngawhnak khyuca hea pi kyase, a hnunpüi kphyaibee la, amäta akdaw ami xüei khawi jah hmu lü, msuimcäpnak jah pi kyase a jawgnaka kthaka kei am ana jawgnak mthehki naw, 8 "Khyang naw cambunnaka aning üng, ka xüisawa am kya thei khai. 27 "Upi, amäta khüei üng, akyäpnak säha ä na ngawh vai, nanga kthaka kyäp bawki khina se, 9 "Acunüng, ning khüeiki am kya thei khai. 28 "Nangmi üngka mat naw, imnu naw, na veia law lü, 'Hina khyang am ngawhnak sa khaia ngtünki naw, a saknak vai ngui 'khäk khai mkena' ti se, acunüng, ngkekhyaikinak am ahnemnak aw, am khäk khai aw' ti akcüka ngaw lü am ngaikyu säha na npypyawt khai. 10 "Ami ning khuei üng am khai aw. 29 "Acukba am akya üngta ktungthing jah adawnak säha na ngawh vai, acunüng, ning khüeiki nglin päng lü am na kpäng hmuki he naw ning yaihei naw na veia law lü, 'Ka püi aw, akyäpnak bawka khai he ni. 30 'Hina khyang naw, imnu ngtün na lü va ngawa' ning ti na se, acunüng, na buheipüi hea am mkhüt ve' tia ni kse na khai he. 31 "Acunüng, hmuha mhlünmtaia na kya khai. 11 Aktää hlüng khaia sangpuxang u naw sangpuhxang akce tu khaia a bü ngai kyuki avan hnem lü, hnem khaia ngai kyuki üng akcüka ngaw lü, khyang tawng nghngih am amät avan mhlünmtaia kya khai," a ti. 12 Acunüng, Jesuh tu khaia lawki cun, khyang tawng at am mkhüt vai la naw amät Khüeiki üng pi, "Nang naw mhümüp eia pi am mkhüt vai ä ngai kyu khai aw? 32 "Am acunüng, kyase, müeria pi kyase pawh lü, khyang na khüei üng, sangpuxang kce am a pha law hlan üng, ng'yäpnaka na püi he, na bena he, na paca he, bawimangkia ngthu kthäh khaia ngsä tüi khai. 33 "Acukba bää, na impei locenge ä na jah khuei vai; amimi naw pi nangmi üngka upi, a tak naküt am ceh taki cun ka ning khüei be u se, ngkhengnak na yah msawkhai ni. 13 "Acunakyase, buh na pawh üng, m'yenksesi xüisawa am kya thei. 34 Mci hin dawki ni, cunsepi a he, am kümkwiki he, akxoe, amikmüe na jah khüei pah käna i am mtui be thei vai aw? 35 "Mdeka hama vai. 14 "Acukba na jah khüei üng na jo sen khai. Isetiakyäking, acun he naw ä ning thung be theiki hea kyase, khyang kdawe ami thawh law bea mhümüp üng Pamhnam naw ning pe be khai," a ti. 15 Acunüng, a buh eipüi mat naw acuna ngthu cun ngja lü, a veia, "Pamhnama khawa buh ei khai he ta ami jo sen ve," a ti. 16 Acunüng, Jesuh naw mtheh lü, "Khyang mat naw, müei akyäpa pawh lü, khyang khawjah a jah khüei. 17 "Buh ei kcün üng a jah khüeia khyang he cun, 'law u, ahmäi npäng ve' ti lü a m'ya a tüih. 18 "Acunüng, ami van naw atänga lätnak sui u lü, akma säh naw a veia, 'Khaw kheih ni se, teng khaia cit hlü veng na bä ni na mhläta' a ti. 19 "Acunüng, akce mat naw, 'Se sui xa kheih ni se, adaw aset ka teng khaia cit hlü veng na bä ni na mhläta' a ti. 20 "Acunüng akce be tü naw, 'Khyumah ni se am law hlü thei veng' a ti. 21 "Acunüng m'ya naw, a mahpaa veia acuna ngthu cun va mtheh se, a mlung thüi lü a m'ya üng, 'angxita ktawiha, mlüh ksung, lam avana cit lü, pyenkskie, am kümkwiki he, akxoe la, amikmüe la a khaw kse he jah lawpüia,' a ti. 22 "Acunüng a m'ya naw, 'Saja aw, na na mtheha kba ka pawh päng teki khuiim ngsawng lü, kpawhei laih laih ve' a ti. 23 "Acunüng, a bawipa naw, a m'ya üng, 'angxita ktawiha, khaw kpung, lamnu, lamkse avana cit lü, ka ima benak vaia, jah va ling na. 24 "Ka ning mthehki, ka jah khüeia khyang he mat naw pi ka buh pawh am ei khai he a ti' ti lü," a jah mtheh. 25 Acunüng, khyang khawjah naw a veia lák u se, ami veia nghlat lü, 26

12 Anghmaw bawk naw a pa üng, 'Ka pa aw, khawh ka bi vai na pea' a ti. Acunüng ani pa naw khawh a jah kpai. 13 "Acunüng, sängsäng se anghmaw bawk cun, a khawh he jah jawi lü, a thuknaka khawa citki naw, acuia hlimtuinak üng ngui a va kpäkcaih law u se, 2 acunüng, a mahpa naw, 'a khawh mceikia bäh. 14 "Acunüng, a khawhthem a kpäkcaih bäh mya cun khü lü, na mawng ka njak hin ia suilam käna, acuna khaw üng aktää khawjaw law se, a ei ni? Khawhtheme khana na bilawh na mtihew lawa. vai aktää ng'yeng lawki. 15 "Acunüng, acuna khaw Atuh üng tün lü khawh mceikia am na kya ti khai' a üngka, khyang mat va ngdawn si se, acun naw vawk ti. 3 "Acunüng, khawh mceikia naw a mlung k'uma mcah khaia a loa a tüih. 16 "Acunüng, vawk ei pi ei ngai kyu lü, 'Ka mahpa naw, a khawh ka mceinak hlü leng leng khaia, a ei aktää ngaihki. U naw i pi am üngka naw na pyaisak ve, lai co lü pi am ka nghlawh pe u. 17 "Acunüng, a ngsingei law kyu la, 'Ka pa ima theiki, ka kthähei hü vaia pi ka ngkekhyakeiki, ikba nghlawhkie naw pi am ami ei bäh vaia buh awmei ka awm khai ni?' 4 "Khawh mceinak üngka naw ami khai se, kei hia ei cawi lü, thi law hlü veng, 18 "Tho lü, na pyaisak käna, ami ima na awmpüi khai hea püi ka pa veia ka cit khai, a veia, ka pa aw, khankhawa ka tak üng daw khai ti ka ksingki,' ti lü, 5 acunüng a Pamhnam la, nanga khana katnak pawh veng, 19 na mahpaa khawh leinakia khyang he jah khü lü, akcüka capa vaia am ngkawi ti veng, na veia nghlawhki mata veia, 'Ka mahpaa khawh i kän na lei naki ni?' a ti. kba na ngaia, ka ti khai,' a ti. 20 "Acunüng, tho law lü 6 "Acun naw, 'Situi pung a phya lei na veng' ti se, a pa veia citki. Acunüng athuknaka lama awm se, a khawh mceikia naw, 'angxita cajin lawpüi, ngaw lü, pa naw a hmuh üng, aktää m'yenei leng lengki naw, mhmakipa yua,' a ti. 7 "Acunüng, akce mata veia, dawng si lü a nghngü üng kawi lü, aktää a mhnam. 'Nang mä i kän na lei naki ni?' a ti, ani naw, 'cang 21 "Acunüng, a capa naw, 'Ka pa aw, khankhawa tawng thawng at lei na veng' ti se, khawh mceiki Pamhnam la na khana katnak pawh veng, na capa naw, 'angxita na cajin lawpüi, ngaw lü, phya khyeta vaia am ka ngkawiki ni' a ti. 22 "Cunsepi, a pa naw yua,' a ti. 8 "Acunüng, am dawkia khawh mceikia naw a m'ya he üng, 'Jihnu akdaw säh lawpüi ngxit u lü, acunkba a jah pawhmsah law a mahpa naw hmu lü, ngvuihsak ua, a kut üng kutcüp nak sak u lü, a khaw aktää, a ngak. Khawmdék khyang he amimäta hama pha üng khawdawke jah ngcumsak ua, 23 "Semce ami bilawhnak üng, akvai üng awmki hea kthaka akthäü kcang lawpüi u lü hnrim u, hlimtuikia mi ei aw vai u, 24 "Hina ka capa thiki xüng law beki, khyuki hmuh be ni' a ti. Acunüng eiaw lawki he. 25 "Acunüng, a capa angvai bawk cun loa awmki, ima a pha law hlü vai u, 26 "M'ya g166) 10 "Upi ajawcaa khana üpangak vaia awmki mat khüki naw, 'la ngkhaw he ni?' ti lü a kthäh. 27 cun khawjaha khana pi üpangnak vaia ve khaia "Acunüng, m'ya naw, 'Na na, law be se phyawng kyaki. Upi ajawca khana am üpangnak vaia awmki yaikia a hmuh bea phäha, na pa naw semce akthäü kcang lawpüi u lü hnrim u, hlimtuikia mi ei aw vai u, 28 "Acunüng, angvai ngai cun a "Acunakyase, khyük theikia khawmdék khawhthem mlung thüi lü im k'uma am lut hlü se a pa naw lut khana pi am üpangnak vaia nami ve üng, u naw law lü a nghuinak. 29 "Cunsepi, ani naw, a pa üng, khawhthem kcang ning jah khämsak khai aw? 12 'Ngaia, kum hi vei tamna kba ning khüü lü, na ngthu "Khyang kcea khawhthem khana pi üpangnak vaia am ka ngaihnak am ve, ka püi he am hlimtuinak am nami awm üng, u naw nami ka vaia ning jah pe ka pawheinak vaia, meca, mat hman pi am na na khai aw? 13 M'ya u naw mahpa nghngih am khüü pe khawiki, 30 cunsepi, hina na capa, nghnumi kse khawi naw, mat ä ngja hlü lü, mat jawng na khai, am hea veia, na khawhthem mdi hü bähki, law be se, a acunüng mat kü na lü mat kse na khai. Pamhnam hama semce akthäü na hnrim peki' ti lü a msang. 31 la ngui atänga am nami jah khüü thei khai," a ti. "Acunüng, a pa naw, 'Ka capa aw, ka veia khawwei 14 Acunüng, ngui jawngnaki hea Pharise he naw na awmki ni, ka tak avan cun na ka ni. 32 "Na na, acuna ngthu ngja u lü, ami yaihei. 15 Jesuh naw thiki xüng law beki, khyuki hmuh be ni, acunakyase, jah msang lü, "Khyanga hmuha nami cingcaikhia hlimtuinak la jekyainak am mi ve hlü ye se' a ti," ti lü nami ngseki, cunsepi Pamhnam naw nami mlung ning jah ksingki ni; khyanga hmuha ami mküih cun Pamhnama hmuha msetei phiyaki ni. 16 "Mosia thum la sahma hea yuke cun Johana am a pha law hlan a pyen.

16 Jesuh naw axüsaw hea veia hina ngthu a pyen be tü, "Khyang bawimangki mat naw, a khawh

üng awmki, Johan üngka naw tün lü Pamhnama khaw law si üng na mhlät vai," a ti. 5 Acunüng ngsä he naw, thangkdaw cun sanga kyaki. Acunüng, khyang avan "Kami jumnak jah pung pea" ti u se, 6 Jesuh naw, amthuia lut khawiki he. 17 "Cunsepi, thum anglungcaa "Anca ui nglung ata kba jumnak nami tak üng, hina khyüh theia kthaka ta, khawmdek la khankhawa thing üng, 'Na pya maha ngphawng law lü, mliktuia khyüh vai jää bawk khai. 18 "Upi a khyu mtai lü, khana va ngdtüia' ti u lü, nami ngthu ngai khai. 7 nghnumi akce khyu naki cun a khyu mkhyekatki ni. "Cunsepi, nangmi üngka u nav a mya lai thawnkia pi Ami mtaia nghnumi khyu naki pi a khyu mkhyekat kyase, toksäma pi kyase a law be üng, 'law lü, ei law naki ni. 19 "Aktää bawimangkia mangpa, aktüi säiha ktää' ti khai aw? 8 "Acukba am pyen lü, 'ka ei vai na thüi awi lü, amhmüp tä se hlitmui leng leng khaia pyan law pea, na suisak suiawi lü, ka eiawlk k'um üng ei aw lü awmki mat awmki. 20 "Acunüng, khuikha na ngänga. Acunkåna namät ei kaw pi' am ti khai aw? leng lengkia khyang, Lazaruh ngming naki pi mat, 9 "M'ya naw a mahpa a pyena kba a bilawha phäha a a pumsa üng mnehkse am be se, mangpaa mkawt mahpa naw, 'Na bää ni' ti khai aw? Am ti. 10 "Acukba peia ami lawpüi, 21 mangpa buhkte peia kbuhkbaw ngthupet he avan nami jah pawh käna, 'Keimi hin ei khaia, a mkawt peia ngjän se ui he naw a mneh kami mahpa kami jekyai sakia am kya naw, kami ami mlel law pet khawi. 22 "Acunüng, hinkba kyaki, pawh kung vai kami pawhki ni,' ti ua" a ti. 11 Acunüng Lazaruh thi se khankhawngsä he naw Abrahama peia hinkba kyaki, Jerusalema ami ceh üng, Samarih la ngaw khaia ami cehpüi. Acunüng, mangpa pi thi se Kalile ng'yü jun üng citki. 12 Acunüng, ngnam mata k'uta kyaki. 23 "Acunüng, khyang kthikhawa aktää a luu la, mnehkse mnehkia khyang xa naw ami na khuikha lü hang mdeiki naw athuknaka Abraham, a khyüm, acun he cun athuknaka ngdüi u lü, 13 "Bawipa peia Lazaruh ngaw se hmu lü, (Hadës g86) 24 'Aw ka pa Jesuh aw, jah m'yeneia" tia, angsanga ngpyangki Abraham, na m'yeneia. Lazaruh naw a kutmdawngca he. 14 Acunüng Jesuh naw, a jah hmuh üng, "Cit tui üng hnet lü, ka mlei a ye law sak vaia ka awmnaka u lü, ktaiyü hea veia va ngtengei kyusak ua" a ti. tui lawa, hina meikdäi üng khuikha leng leng veng' Acunüng, hinkba kyaki, ami ceh k'um üng ami van ti lü ngpyangki. 25 "Acunüng Abraham naw, 'Ka ngcim lawki he. 15 Acunüng, ami van üngka mat naw, capa aw, na xün k'um üng akdaw yah lü, acunkba yai beki ti a ksing la, angsanga Pamhnam a mküimto Lazaruh naw am dawki a yah cen süma; cunsepi, maha, nghlat be lü, 16 Jesuha khaw kunga kawp lü, atuh ani dim'yenak am ve se, nang khuikha veki, 26 jekyainaka ngthu a pyen; acuna khyang cun Samarih acuna thea, hin üngka naw nami veia cit hlüki he am khyanga kyaki. 17 Acunüng, Jesuh naw msang lü, ami cehnak thei vai la upi nangmia awmnak üngka "Khyang xa nami ngcim bekia am kya aih se? Kawe naw keimi veia am ami lawnak thei vaia, mi nglaka cen hawia ni ami ve? 18 "Hina khyangmjükce naw nghawinu awmki' a ti. 27 "Acunüng mangpa naw, 'Am Pamhnam mküimto khaia nghlat law beki hin" a ti. 19 acunüng, ka pa aw, ka pa ima Lazaruh na tüih vaia Acunüng Jesuh naw, "Tho law lü, cita; na jumnak naw hleng ning nghui na veng, 28 ka hnunpüi kpami mhma ning yai sak be ve," a ti. 20 Acunüng, Pharise he naw, awmki, hina khuikhanaka ä law msawk khai hea a jah "Itia ni Pamhnama khaw a pha law kawm?" tia kthäh va mtheh vaia' a ti. 29 "Acunüng Abraham naw, 'Mosi u se, Jesuh naw, "Pamhnama khaw cun hmuh thei la sahma he awmki he, acun hea jah mtheh ngai vaia pha law khaia am kya; 21 "Teng u, hia ni, cuia khai he ni,' a ti. 30 "Acunüng, mangpa naw, 'Ka pa ni,' ti vaia am kya, Pamhnama khaw cun nami k'uma Abraham aw, acunkba am kya, khyang kthi he üngka awmki ni," ti lü a jah msang. 22 Acunüng, axüsaw hea mat, tho law be lü ngthu a pyen üng ta ami katnak veia, "Khyanga Capa khawmhmüp he, mhmüp matca nghlat ta khai he ni," a ti. 31 "Acunüng Abraham naw, hleng hmu hlü u lü pi am nami hmuhnak thei vaia 'Mosi la sahma hea ngthu am ami ngaih üng, khyang kcün pha law khai. 23 "Acunüng, nami veia, 'Teng u, kthi üngka tho law be se pi am kcang na u,' a ti" a ti. jah läk vai; 24 khaw nghmüm law se 'khana mkek, khan avan üng a vai lawa kba, khyanga Capa a law bea mhmüp üng acunkba kya law khai. 25 "Cunsepi, am acun ham üng, aktää khuikhanak khamei lü atuh ngsawn hea ksekhakan vaia awm khai. 26 "Nawea kcün üngka kba khyanga Capa a law be üng pi kya law khai. 27 "Nawee mlawng üng lut se, mlikpitui phu lawki naw ami van a jah mthihnnaka mhmüp am a pha law hlana küt üng, ei aw u lü, ngkhyungla u lü awmki

17 Jesuh naw axüsaw he üng, "Katnak üng khyang kyukngtäng sak khaia biloki cun a jo se ve, 2 "Hina anghmawca he üngka mat a mkhyekat saka kthaka ta a nghngü üng ksum khawp lü mliktui üng tawnin a hama daw bawk khai ni. 3 "Cäei ua, na bena naw a ning katnak üng na mcäi vai, a ngjut üng na mhlät vai. 4 "Mhmüp mat üng khyüh vei ning mkhyekat na lü, khyüh vei, 'ngjut veng' ti lü, a ning

he. 28 "Acunakba Lotaha xün hün üng; ei aw u lü, "Ngcawnklawk cun a thuknak üngka naw ngdüi lü, khei u lü, jawitu u lü, nglingsaw u lü, ngsawngsaki he; khana pi ä hang mdei ngawn lü, 'Pamhnam aw, kei 29 cunsepi, Sodom khaw üngka naw, Lotah a ktawihaka khyangka ni, na m'yeneia,' ti lü, a mkyang kbeiki. 14 mhmüp üng khana üngka mei la kat, khawa a lawki "Ka ning jah mtbehki, Pharise am ni lü ngcawnklawk naw ami van a jah mthiha kba, 30 khyanga Capa a cun mhlätnak am ima cit beki. Amimät ak'hlunga law bea mhmüp üng kya law khai. 31 "Acuna mhmüp ngai kyuki he cun hnem u lü, akhnema awmki he üng upi, mkyung khana awmki naw, im k'um üngka a jah mhlünmtaia kya khai," a ti. 15 Khyang he naw khawhthem loei khaia ä kyum law se. Acuna kba laia Jesuha veia, ami ca he ami khana a kut a mtaih awmki pi a hnuä ä nghlat be se. 32 "Lotah khyu süm vaia jah lawpüi u se, axüsaw he naw hmu ü lü, ami ua. 33 "Upi, amäta xünnak küikyan khaia büki naw jah na ksenak. 16 Cunsepi, Jesuh naw jah khüki mkhyüh lü, upi a xünnak mkhyühki naw küikyanei naw, "Anghmawca he ka veia law u se, ä jah mah khai. 34 "Ka ning jah mtbehki, acuna mthan üng ihnak u; Pamhnama khaw cun hina mäihea ham ni. 17 mat üng ipki xawia khyang nghngih, mat jäk se mat "Akcanga ka ning jah mtbehki, upi, Pamhnama khaw awm hüt khai. 35 "Ksum suki xavia nghnumi nghngih hnasenca kba am dokhameiki cun, acuia am lut khai üngka mat jäk se mat awm hüt khai. 36 "Laia awmki ni," a ti. 18 Acunüng, Judah hea ngvaiipa mat naw xawi nghngih üngka, mat jäk se mat awm hüt khai," a Jesuh üng, "Saja kdaw aw, anglät xünnak ka yahnak ti. 37 Acunüng, axüsaw he naw, "Bawipa aw, hawia thei vaia i ka pawh khai?" ti lü, a kthäh. (aiōnios g166) 19 Acunüng, Jesuh naw, "Ivai akdaw, na na ti naki ni? Mhnam dänga thea u am daw. 20 "Ngthupet he cun na jah ksingki, 'Khyanga khyuca ä na katnak vai, khyang ä na hnem vai, ä na m'yuk vai, hleihlaknak am khyang ä na kruk vai, na nu la na pa na jah mhlünmtai vai,' tie cen," a ti. 21 Acunüng, acuna khyang naw, "Acun he cun ka ngmawca üng tün lü ka jah läk päng ni," a ti. 22 Jesuh naw njia lü, "Atuh mat na pawh vai ve ham ve, na tak avan jawi lü, m'yenkeki he üng jah yetä, acunüng khankhawa khawh na ta khai; acun känä law lü, na läk lawa," a ti. 23 Acuna khyang naw njia lü, aktää, bawimangkia kyase a mlung na leng lengki. 24 Acunüng Jesuh naw a mlung naki ti hmu lü, "Khawh da naki he, Pamhnama khaw ami lui vaitäkä khak ve, 25 bawimangkia Pamhnama khawa a lúa kthaka ta, sanghnguksaü mpyüma nghngä k'uma a lui vai jäi bawk ve," a ti. 26 Acuna ngthu njiaiki he naw, "Acunüng, u küikyana kya thei khai aw?" ami ti. 27 Jesuh naw, "Khyanga am a mkhüt, Mhnam naw mkhütki," a ti. 28 Pita naw, "Tenga, keimi, kami imlo jah yawk hüt u lü, kami ning läk lawki," ti se, 29 Jesuh naw, "Akcanga ka ning jah mtbehki upi, Pamhnama khawa phäha, a ima pi kyase, a khyua pi kyase, a bena hea pi kyase, a pupaa pi kyase, a ca hea pi kyase jah yawki cun, 30 atuha kcün üng akdäm bawk yah lü pha law khaia kcün üng pi anglät xünnak yah khai," a ti. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Acunüng, Jesuh naw xaleinghngih he akcea jah khü lü, "Ngai u! Jerusalema mi cit khai, sahma hea yuk avan khyanga Capa üng kümkawi law khai. 32 "Khyangmjükcea kut üng msuma kya khai, yaiha pawh khai he, ngkekhyakei sak khai he, ami mci am msawh khai he; 33 kpai u lü hnem khai he; acunüng amhmüp thum üng thihnak üngka naw tho law be

18 Acunüng, am pyai u lü, ktaiyü vai, ti ami ksingnak vaia, ami veia, msuimcäpnak am ngthu jah mtheh lü; 2 "Mlüh mata, Pamhnam am kyüh lü, khyang ia am msuikia ngthumkhyaki mat awmki. 3 "Acunüng, acuna mlüh üng hmeinu mat awmki, acun naw, 'Ka ngcuhpüia veia ngtäi khaia ngthu na mkhya law pea' ti lü, a law si laih laih. 4 "Acunüng ngthumkhyaki naw khawwei am a ktä te, akäna a mlung k'uma ngaikyu lü, 'Pamhnam am kyüh lü, khyang ia am msui ni se pi, 5 hina hmeinu naw na mkhuiimkha hlü ve, ngthu va mkhya pe vang, am acunüng ta law laih laih lü na mkhuiimkha lü, na bawngkha hlüsak ve,' a ti," a ti. 6 Acunüng Jesuh naw, "Am ngtäikia ngthumkhyaki naw a pyen cen ngai süm ua. 7 "A jah jawng'engnaka khyang he naw, amhmüp amthan ngyang u lü, ami kthäh üng, Pamhnam naw ami ngthu am jah mkhyah pe lü, khawwei jah yawkin khai aw? 8 "Ka ning jah mtbehki, akdawa amimia phäh ngthu jah mkhya pe khai. Cunsepi khyanga Capa khawmdek khana a law be üng jumnak hmuh khai aw?" a ti. 9 Acunüng, cingcai säikia ngaikyu lü, khyang he jah hmumsit khawiki he pharise hea veia hina msuimcäpnak a pyen, 10 "Khyang nghngih, Temple na, ktaiyü khaia citki xawi; mat cun Phariseara kya lü, mat cun ngcawnklawka kyaki. 11 'Pharise cun ngdüi lü, amät däng hinkba ktaiyüki; 'Pamhnam aw, khyang kce hleihlakkie, am cingcäiki he la, hüipawmki hea kba am ka kya la, hina ngcawnklawka kba pi am ka kyaa phäha na khana jekyai veng. 12 "Mhmüp khyüh üng nghngih vei buh jeih lü, ka ktaiyü khawiki, ka tak avan xa üng mat ka pe khawiki,' a ti. 13

khai," a ti. 34 Acunüng, acuna ngthu axüsaw he naw yah lü a law be üng, a m'ya he xüi tangka a jah pet asuilam am ksing u; acuna ngthu cun am ami ksing cun, ami pung sak a ksingnak vaia a jah khü sak. 16 vaia mijha kyase, Jesuh naw i pyenki tia pi am ksing "Acunüng, akma sáih naw law lü, 'Saja aw, na xüi u. 35 Acunüng, hinkba kyaki, Jerikho a pha law hlü nguikcang xaa pungsak veng,' a ti. 17 "Acunüng ani üng, amik müki mat, lam peia kthähei lü ana ngawki. 36 Acun naw khyang he lam üng ami ceh njja lü, 'I kcangnak vaia na awmkiya kyase mlüh xaa bawia ning ni' ti lü jah kthä se, 37 amimi naw, Nazaret Jesuh a mcawn veng,' a ti. 18 "Acunüng, anghngihnak pi law ceha mawng, ami mtih. 38 Acunüng, amikmü naw lü, 'Saja aw, na xüi tangka mhmaa pungsak veng,' a ngypyang lü, 'Davita Capa Jesuh aw! na m'yeneia,' ti. 19 "Acunüng ani naw, 'Nang pi mlüh mhmaa bawia a ti. 39 Acunüng, maki he naw am a khikhkheh vaia ning mcawn veng,' a ti. 20 "Akce be tü law lü, 'Saja ami mtih; cunsepi amikmü naw, 'Davita Capa, na aw, na xüi tangka kpyawn am hlawp lü ka khäm, 21 m'yeneia,' ti lü, ngypyang law kshelenki. 40 Acunüng, khyang kyunga na kyakia kyase ka ning kyüheiki; am Jesuh naw ngdüii lü, a veia ami lawpüi vaia jah mtih se a pei a pha law üng, 41 Jesuh naw, "Na hama i ka pawh vai na ngaiki?" ti lü a kthä. Acunüng amikmü ning mkhyah pe khai. Khyang kyunga kya lü am ka naw, "Saja aw, hmuh thei vai ngaih veng," a ti. 42 tak pi lo lü am ka saw pi ka at khawiki ti na ksing üng, Jesuh naw, "Hmuat! na jumnak naw ning daw sak 23 ise ka tangka, ngui taknak im üng pung khaia am be ve," a ti. 43 Acunüng angxita, hmu law be thei lü, na tak ni? Ka law be üng apung maha ka yah be vai Pamhnam mküimto lü Jesuh läki; acunüng, khyang sü,' a ti. 24 "Acunüng, a peia ngdükü he üng, 'A xüi avan naw hmu u lü, Pamhnam mküimtoki he. tangka yet be u lü xüi tangka xa taki üng pe u,' a ti. 25

19 Jesuh Jerikhoa lut lü a ceh k'um üng, 2 khyang mat Zake ngming naki, ngcawnklawk ngvai awmki; aktää bawimangki. 3 Acunüng, Jesuh hin khyang ia mäih ni ti, hmu hlü teki, khyang hea daa phäh la, amäta tawia phäha, am hmu thei lü awmki. 4 Acunüng, Jesuha lawnak vaia lam üng a na dawng lü, hmu khaia thingpama kaiki. 5 Jesuh naw, acun a pha law üng, han teng lü, a veia, "Zake, angxita kyum law; tuhngawi na ima ka kai khaia kya ve," a ti. 6 Acunüng, Zake cun, angxita kyum law be lü, Jesuh jekyainak am a khinak. 7 Acun hmu u lü khyang van law, "Khyangka veia kai khaia lut ve," tia, ami mkatei. 8 Acunüng, Zake naw ngdüi law lü Jesuh üng, "Ngaia, saja aw, ka khawhthem atiteh khuikha m'yenkeki he üng ka jah pe khai, khyanga ka iyaw amdanga ka lawhei üng, kphyüa pungkia ka thung be khai," a ti. 9 Jesuh naw, "Hin pi Abrahama capa kyase, tuhngawi kükyanak hina khuiim kyawng üng pha law ve. 10 "Khyanga Capa hin khyüki he jah sui lü, jah kükyan khaia lawki ni," a ti. 11 Acunüng, Jerusalem mlüh peia pha law u se, Pamhnama khaw ngdang law khaia ami ngaiha phäha khyang hea ksunga msuimcäpnak a pyen be tü cun, 12 "Khyang kdaw mat, sangpuxanga kyanak ana va yah lü law be khaia athuknaka khawa citki. 13 "Am a ceh hlan üng a m'ya he xa jah khü lü xüi nguikcang xa jah peki naw, Am ka pha law be ham üng hin am a na bilo u lü, a na pungsak ua," a ti. 14 "Acunüng, khaw khyang avang he naw, am njja hlü u lü, 'Hina jah uk vai am ngjahlü ve ung' ti khaia, ngsä a hnua ami tüih. 15 "Acunüng, sangpuxang

yah lü a law be üng, a m'ya he xüi tangka a jah pet asuilam am ksing u; acuna ngthu cun am ami ksing cun, ami pung sak a ksingnak vaia a jah khü sak. 16 vaia mijha kyase, Jesuh naw i pyenki tia pi am ksing "Acunüng, akma sáih naw law lü, 'Saja aw, na xüi u. 35 Acunüng, hinkba kyaki, Jerikho a pha law hlü nguikcang xaa pungsak veng,' a ti. 17 "Acunüng ani üng, amik müki mat, lam peia kthähei lü ana ngawki. 36 Acun naw khyang he lam üng ami ceh njja lü, 'I kcangnak vaia na awmkiya kyase mlüh xaa bawia ning ni' ti lü jah kthä se, 37 amimi naw, Nazaret Jesuh a mcawn veng,' a ti. 18 "Acunüng, anghngihnak pi law ceha mawng, ami mtih. 38 Acunüng, amikmü naw lü, 'Saja aw, na xüi tangka mhmaa pungsak veng,' a ngypyang lü, 'Davita Capa Jesuh aw! na m'yeneia,' ti. 19 "Acunüng ani naw, 'Nang pi mlüh mhmaa bawia a ti. 39 Acunüng, maki he naw am a khikhkheh vaia ning mcawn veng,' a ti. 20 "Akce be tü law lü, 'Saja ami mtih; cunsepi amikmü naw, 'Davita Capa, na aw, na xüi tangka kpyawn am hlawp lü ka khäm, 21 m'yeneia,' ti lü, ngypyang law kshelenki. 40 Acunüng, khyang kyunga na kyakia kyase ka ning kyüheiki; am Jesuh naw ngdüii lü, a veia ami lawpüi vaia jah mtih se a pei a pha law üng, 41 Jesuh naw, "Na hama i ka pawh vai na ngaiki?" ti lü a kthä. Acunüng amikmü ning mkhyah pe khai. Khyang kyunga kya lü am ka naw, "Saja aw, hmuh thei vai ngaih veng," a ti. 42 tak pi lo lü am ka saw pi ka at khawiki ti na ksing üng, Jesuh naw, "Hmuat! na jumnak naw ning daw sak 23 ise ka tangka, ngui taknak im üng pung khaia am be ve," a ti. 43 Acunüng angxita, hmu law be thei lü, na tak ni? Ka law be üng apung maha ka yah be vai Pamhnam mküimto lü Jesuh läki; acunüng, khyang sü,' a ti. 24 "Acunüng, a peia ngdükü he üng, 'A xüi avan naw hmu u lü, Pamhnam mküimtoki he. tangka yet be u lü xüi tangka xa taki üng pe u,' a ti. 25

19 Jesuh Jerikhoa lut lü a ceh k'um üng, 2 khyang mat Zake ngming naki, ngcawnklawk ngvai awmki; aktää bawimangki. 3 Acunüng, Jesuh hin khyang ia mäih ni ti, hmu hlü teki, khyang hea daa phäh la, amäta tawia phäha, am hmu thei lü awmki. 4 Acunüng, Jesuha lawnak vaia lam üng a na dawng lü, hmu khaia thingpama kaiki. 5 Jesuh naw, acun a pha law üng, han teng lü, a veia, "Zake, angxita kyum law; tuhngawi na ima ka kai khaia kya ve," a ti. 6 Acunüng, Zake cun, angxita kyum law be lü, Jesuh jekyainak am a khinak. 7 Acun hmu u lü khyang van law, "Khyangka veia kai khaia lut ve," tia, ami mkatei. 8 Acunüng, Zake naw ngdüi law lü Jesuh üng, "Ngaia, saja aw, ka khawhthem atiteh khuikha m'yenkeki he üng ka jah pe khai, khyanga ka iyaw amdanga ka lawhei üng, kphyüa pungkia ka thung be khai," a ti. 9 Jesuh naw, "Hin pi Abrahama capa kyase, tuhngawi kükyanak hina khuiim kyawng üng pha law ve. 10 "Khyanga Capa hin khyüki he jah sui lü, jah kükyan khaia lawki ni," a ti. 11 Acunüng, Jerusalem mlüh peia pha law u se, Pamhnama khaw ngdang law khaia ami ngaiha phäha khyang hea ksunga msuimcäpnak a pyen be tü cun, 12 "Khyang kdaw mat, sangpuxanga kyanak ana va yah lü law be khaia athuknaka khawa citki. 13 "Am a ceh hlan üng a m'ya he xa jah khü lü xüi nguikcang xa jah peki naw, Am ka pha law be ham üng hin am a na bilo u lü, a na pungsak ua," a ti. 14 "Acunüng, khaw khyang avang he naw, am njja hlü u lü, 'Hina jah uk vai am ngjahlü ve ung' ti khaia, ngsä a hnua ami tüih. 15 "Acunüng, sangpuxang

mthehki, hin he ami ngdüm üng lunge ngyang law "Cunsepi, ngvawng ngängki he naw ami na hmu la, khai he," ti lü a jah msang. 41 Acunüng, Jerusalem a 'Hin hin khawh mkhawm khaia khyang ni, mi hnim pha law hlü üng Jerusalem hmu lü, 42 "Tuhngawi üng vai, acunüng a khawh mi ka na khai,' tia, ami ceng, dim'yenaka phäh hlüki hin na ksinga ta daw khai sü! 15 "Acunüng, capiyit ngvawng üngka naw kpunga Cunsepi atuh am hmu thei veki," ti lü kyapki. 43 "Na nawt u lü ami hnrim. Acunüng capiyit ngvawng mah ye he naw ning kcung u lü, ning kham u lü, ning küp naw ikba jah pawh law khai aw? 16 "Ngvawng mah u lü, ami ning kcungnaka kcün pha law khai. 44 "Ning law lü, ngvawng ngängki he jah hnrim lü ngvawng kükyan khaia Mhnama kcün am na ksingeia phäha pi khyang kce he üng jah pe khai," a ti. Acunüng, na khyang he mah maha ning kpyeh u lü, lung matca hman pi na khana ä ngtaih khaia pawhnaka kcün Cunsepi, Jesuh naw jah teng lü, "Hina ngthu ng'yuki pha law khai," a ti. 45 Acunüng, Jesuh Temple k'uma hin i ni? 'Sawngsaki he naw ami yawka lung cun, va lutki naw, iyaw jah jawituki he jah ktäm lü, 46 "Ka avana kthaka kyäp law säihki ni' ti hin. 18 "Upi, acuna im ktaiyünaka ima kya khai tia ng'yuki, nangmi naw lunga khana kyaki cun yawp khai, Upi acuna lung naw m'yukei hea ima pawh ve uki," a ti. 47 Jesuh naw a kyaksh cun mvuta mhmuï khai," a ti. 19 Acunüng, amhmüp tä se Temple k'uma jah mtheiki. Acunüng, thum ksing he la ktaiyü ngvai he naw man u lü, ami ktaiyü ngvai he, thum ksing he la, ngnam üngka ngvai kutnak vaia ami bü te, khyang he ami jah kyühei; he naw ami mkhyüh vaia ami bü. 48 Cunsepi, khyang msuimcäpnak a pyen cun, amimi jah rikat lü, a pyen he naw a ngthu pyen naküt cun am ceh hlü taki hea ti ami ksinga phäha kyaki. 20 Acunüng, Jesuh naw, kyase ikba ami pawh vai am ksing u.

20 Acunüng, khaw mhmüp mat cun Temple k'uma khyang he jah mthei lü thangkdaw a pyen k'um üng, ktaiyü ngvai he la thum ksing he cun axüngvai he am law u lü, 2 Jesuh üng, "Jah mtheha, ia ana am na pawh ni? U naw hina ana aning pet ni?" tia ami kthäh. 3 Acunüng, Jesuh naw jah msang lü, "Kei pi mat ka ning jah kthäh khai na msang u; 4 "Johan naw baptican a jah petnak thei hin Mhnam üngka aw? Khyang üngka aw?" a ti. 5 Acunüng, amimät he ami mlung k'uma, "Mhnam üngka mi ti üng pi, 'ivai Johan am nami kcangnak ni?' ti hlü ve. 6 "Khyang üngka mi ti üng pi khyang avan naw Johan cun sahmaa ami ksinga kyase, lung am jah wavi hlü ve u," tia ngai kyuki he. 7 Acunüng, msang u lü, "Hawia ka ni ti am ksing ve üng," ami ti. 8 Acunüng Jesuh naw, "Kei pi ua ana am ka pawh ni ti am ning jah mtheh hlü veng," a ti. 9 Acunüng, khyang he üng hina msuimcäpnak a jah mtheh, "Khyang mat naw capiyit ngvawng pyanki, k'äih khai he üng jah khah hüt lü athuknaka khawa di law khaia citki. 10 "Acunüng, capiyit kbih vai a kha law üng amäta hama capiyit ktheih kbit khaia a m'ya mat ngvawng ngängki hea veia a jah tüih. Cunsepi avang he ngängki he naw acuna m'ya cun kpai u lü a jünga ami tüih be. 11 "Acunüng, a m'ya akce mat ami veia a tüih be kce, ngvawng ngängki he naw, kpai u lü, ngkekhyakei khaia pawhki he naw, a jünga ami tüih be. 12 "Acunüng, akce m'ya mat ami veia tüi be se acun pi aktää ngkhe khaia kpai u lü kpunga ami tawn. 13 "Acunüng, ngvawng mah naw, 'Ikba ka pawh khai? Ka capa ka jawngnak bawi tüi süm vang, ani ta leisawng hman khai he ni,' a ti. 14

36 "Athiha pi am thi be thei ti u, khankhawngsä hea khai, pung avana khawjaw law khai, mnehmang da mäih law u lü, thihnak üngka naw ami thawh bea law khai, khankhawa am hmuh khawia msingnak he phäha Pamhnama ca hea kyaki he. 37 "Mosi naw, aktäkpaia ngdang law khai he. 12 "Acun he avan am akthi he tho be khai he ti lü saksiki. Cangcim üng a pha law hlan üng, ka ngminga phäha, ning jah man kypyapa däinak pyen lü, 'Pamhnam cun Abrahama u lü, ning jah mkhuimkha u lü, Sinakok la thawngima Pamhnam, Isaka Pamhnam, Jakopa Pamhnam' tia ning jah cehpüi khai he. Sangpuxang he la khawbawi pyenki. 38 "Pamhnam cun akthi hea Mhnama am hea veia ning jah cehpüi khai he. 13 "Cunsepi, acun kya, akxüng hea Mhnama kyaki. Ania phäha avan cun thangkdaw nami pyenak vaia kcün kdawa kya xüngki he ni," a ti. 39 Thum ksing avang naw msang khai. 14 "Akcün am a pha law hlan üng ikba nami u lü, "Saja aw, cang veki," ami ti. 40 Acunkäna ipi pyen be vaia ä cäi ua. 15 "Nami ye he naw, am ami am ami kthäh be theia phäha kyaki. 41 Acunüng, ning jah nängnak vaia, khyainhna ngthu la ksingnak Jesuh naw, "Ikba Mesijah cun Davita capa, ami ti thei kei naw ka ning jah pe khai. 16 "Nami nu la nami pa ni? 42 "Davit amät naw Mküninka ng'äi üng pyen lü, he, nami hnunpüi he, nami püi he naw pi ning jah 'Bawipa naw ka Bawipa veia pyen lü: 'Ka kpat da ceng u lü ning jah man law sak khai he; avang ning ngawa, 43 Na ye he na khawkunga ka jah tak law vei jah hnim khai he. 17 "Keia ngminga phäha khyang dää, ka kpat da ngawa' a ti. 44 "Acukba Davit naw avan naw ning jah hneng law khai he. 18 "Cunsepi, Mesijah üng, 'Bawipa aw' a ti üng ikba a mjükphyüia nami lusam matca pi am khyük khai ni. 19 "Nami kya thei khai ni?" a ti. 45 Acunüng, khyang he avana khängceknak am nami ngkükyanei kyu khai. 20 njaka, axüsaw hea veia, 46 "Thum ksing he jah "Acunüng, yekap he naw Jerusalem nglung law na u cäie i na u; amimi cun suisak aksaü suisä u lü ngtaw se nami hmuh üng, Jerusalem pyeh law hluki ti nami hü vai jawngnaki he, jawihtuknaka leisawngnak am ksing vai. 21 "Judah khawa awmki he mcung hea nghnuksset kyu, Sinakoka ngawhnak kdaw ami yah dawng u se; mlüh k'uma awmki he kpunga dawng u vai la pawia akdaw säiha hmün ami yah vai njahlüki he, 47 hmeinu hea khawhthem eiaw u lü, ami im jah yutei u lü, khyanga jah hmuha khawwei ktaiyüki he. 22 "Acuna mhümüp cun, cangcim üng ng'yuki akümnak Ami khamei vai akse säh ni," a ti.

21 Jesuh naw mang hü lü, bawimangki he naw,

Temple khawh petnak üng ami khawh pe u se a jah hmuh. 2 Acunüng, m'yenkesia hmeinu mat pi, tangka ca nghnjih pe law hnga se hmu lü, 3 "Akcanga ka ning jah mtthehki, hin hea kthaka pi, acuna m'yenkesia hmeinu naw a pet däm bawk ve; 4 "Hin he naw ami taka kpawih pe lawki he; cunsepi, hina hmeinu naw a xünnak vaia a tak naküt pe ve," a ti. 5 Acunüng, axüsaw he avang naw, Temple lunga kyäpa mawng, a dawa mawng la Pamhnam ami petmsawta mawng pyen u se, 6 Jesuh naw, "Hin atuh nami jah hmuh, hin üng lung matca pi am ve se, avan a kpyehnaka kcün pha law khai," a ti. 7 Amimi naw, "Saja aw, acun cun itia kya law khai? Acun a pha law hlü üng msingnak i ve law khai?" tia, ami kthäh. 8 Jesuh naw, "Ä ami ning jah hleihlaknak vaia a na cäie ua. Khyang khawjah naw, 'Kei Khritaw ni,' 'Akcün pha law hlü ve,' ti u lü, keia ngming pyen u lü, ngdang law khai he; acun he ä nami jah läk vai. 9 Acunüng, ngtungahnak la nghnengnaka ngthu nami njak üng, ä nami kyüh vai. Acun he akcüka ve law khai he, cunsepi acuna phäha adütnak ng'et lawkia am kya pha naw. 10 "Pung la pung ngtu law khai he, khawé la khawé ngtu law khai he; 11 "Mkhyü aknuia ngsün law

khai, pung avana khawjaw law khai, mnehmang da law khai, khankhawa am hmuh khawia msingnak he phäha Pamhnama ca hea kyaki he. 12 "Acun he avan am akthi he tho be khai he ti lü saksiki. Cangcim üng a pha law hlan üng, ka ngminga phäha, ning jah man kypyapa däinak pyen lü, 'Pamhnam cun Abrahama u lü, ning jah mkhuimkha u lü, Sinakok la thawngima Pamhnam, Isaka Pamhnam, Jakopa Pamhnam' tia ning jah cehpüi khai he. Sangpuxang he la khawbawi pyenki. 38 "Pamhnam cun akthi hea Mhnama am hea veia ning jah cehpüi khai he. 13 "Cunsepi, acun kya, akxüng hea Mhnama kyaki. Ania phäha avan cun thangkdaw nami pyenak vaia kcün kdawa kya xüngki he ni," a ti. 39 Thum ksing avang naw msang khai. 14 "Akcün am a pha law hlan üng ikba nami u lü, "Saja aw, cang veki," ami ti. 40 Acunkäna ipi pyen be vaia ä cäi ua. 15 "Nami ye he naw, am ami am ami kthäh be theia phäha kyaki. 41 Acunüng, ning jah nängnak vaia, khyainhna ngthu la ksingnak Jesuh naw, "Ikba Mesijah cun Davita capa, ami ti thei kei naw ka ning jah pe khai. 16 "Nami nu la nami pa ni? 42 "Davit amät naw Mküninka ng'äi üng pyen lü, he, nami hnunpüi he, nami püi he naw pi ning jah 'Bawipa naw ka Bawipa veia pyen lü: 'Ka kpat da ceng u lü ning jah man law sak khai he; avang ning ngawa, 43 Na ye he na khawkunga ka jah tak law vei jah hnim khai he. 17 "Keia ngminga phäha khyang dää, ka kpat da ngawa' a ti. 44 "Acukba Davit naw avan naw ning jah hneng law khai he. 18 "Cunsepi, Mesijah üng, 'Bawipa aw' a ti üng ikba a mjükphyüia nami lusam matca pi am khyük khai ni. 19 "Nami kya thei khai ni?" a ti. 45 Acunüng, khyang he avana khängceknak am nami ngkükyanei kyu khai. 20 njaka, axüsaw hea veia, 46 "Thum ksing he jah "Acunüng, yekap he naw Jerusalem nglung law na u cäie i na u; amimi cun suisak aksaü suisä u lü ngtaw se nami hmuh üng, Jerusalem pyeh law hluki ti nami hü vai jawngnaki he, jawihtuknaka leisawngnak am ksing vai. 21 "Judah khawa awmki he mcung hea nghnuksset kyu, Sinakoka ngawhnak kdaw ami yah dawng u se; mlüh k'uma awmki he kpunga dawng u vai la pawia akdaw säiha hmün ami yah vai njahlüki he, 47 hmeinu hea khawhthem eiaw u lü, ami im jah yutei u lü, khyanga jah hmuha khawwei ktaiyüki he. 22 "Acuna mhümüp cun, cangcim üng ng'yuki akümnak Ami khamei vai akse säh ni," a ti.

a na cäiei u, am acunüng ta ei ngang, aw ngang ngsawikia Pamhnama ngthumkhän kthaia kyaki. 21 u lü khawmdek khawhthema phäha nami mlunga "Acunakyasepi, na mansak khaia khyang cun hina bawngkha k'um üng, acuna mhmüp am nami sima eikbea khana kani awm hmäihki ni! 22 Khyanga pha law sawxat khai ni. 35 "Acuna mhmüp cun ngavia Capaa mansak khaia cengkia khyang ta a jo se ve," a ti. 23 kba khawmdek avan üng awmkia khyang hea khana pha law khaia kyaki. 36 "Acunakyase, kya law khaia Acunüng axüisaw he amimät, "Acukba kya khai ta khuikanak üngka naw phyawng u lü khyanga Capaa u ni?" tia, ngthäh kyuki he. 24 Axüisaw he amimät, ma nami ngdüi hlawt khaia anglät se ktaiyü u lü a na u ni akyäp säh tia ngcuh u se, 25 Jesuh naw, "Am Kääh ua," a ti. 37 Acunüng Jesuh cun amhmüp tä se jumeiki hea sangpuxang he cun khyang hea khana Temple k'uma jah mthei lü amthan tä se Olip mcung aktää bawi khawiki he, khaw uki he naw 'Khyang hea ami tia ktaiyü khaia citki. 38 Angawi tä se a ngthu püi he' tia ami jah khü jawngnaki he. 26 "Cunsepi, ngai khai hea khyang avan Temple üng citki he. nangmi ta acunkba ä awm u, nangmi üng kyäp sähki cen jaw sähkia kba, mkhawng sähki cen m'yaa kba ve se. 27 "U ni a kyäp säh? Ngaw lü buh eiki japaw a kyäp säh? Buh khünki aw a kyäp säh? Ngaw lü buh eikia am kya aih se? Cunsepi, kei ta nami veia ning jah khüihkia kba ka awmki. 28 "Khuikha lü ka awm üng nami na awmpüki. 29 "Ka Pa naw uknak thei a na peta kba kei naw pi ka ning jah pe khai. 30 Nangmi cun ka eikbe üng ngaw u lü ka khawa nami ei aw hnga khai. Bawingawhnak he üng ngaw u lü Isarel pakhui xaleinghngih he ngthu nami jah mkhyah khai. 31 "Sihmon, Sihmon, Ngaia! Iomah naw angsi kphya am a mkhyaha kba, khawyam naw a ning hlawlepnak vaia akhawn yah päng ve, 32 "Cunsepi, na jumnak am a khyühnak vaia, ka ning ktaiyü peki ni; ka veia na nghlat law be üng, na bena he jah khängsak kaw pi," a ti. 33 Pita naw, "Bawipa aw, na veia ta thawngim la thihnak üng pi ka ceh vai ling veng," a ti. 34 Jesuh naw, "Pita aw, ka ning mthehki, tuhngawi ai am khawng pha se, 'Ani am ksing nawng' ti lü kthum vei na ngcim khai," a ti. 35 Jesuh naw, "Ajana, nguiip, ngja, khawdawk, am nami cehei khaia ka ning jah tüih üng, nami hlü ei i awmki aw?" ti se amimi naw, "I am hlü naw," ami ti. 36 Acunüng Jesuh naw, "Atuh ta aupi nguiip la ngja taki naw cehei se; kcim am taki naw a suisak jawi lü kheihei se. 37 "Ka ning jah mthehki, 'Ani cun khyangka he mah maha ami täh si' tia, ng'yuki ka khana kümkawi law khaia kyaki; keia mawngma ngthu he kümkawi law bäh ve u," a ti. 38 Amimi naw, "Bawipa aw, tengal kcim nghngih awmki," ti u se, Jesuh naw, "Khák ve" a ti. 39 Jesuh cun a thum khawia kba, Olip mcunga ktawih se, axüisaw he naw ami läk hnga. 40 Ahmün a va pha üng, "Hlawlepnaknak üngka naw nami lätnak vaia, ktaiyü ua," a ti. 41 Lung wavi lü aphanak cäpa va cit lü; a mkhuk ngdäng lü, 42 "Ka pa aw, na hlüei üng ta hina khuikanak khawt ka vei üngka naw loin kawpi, cunsepi keia ngjak hlüa am kya lü, namäta ngjak hlüa kya se," ti lü ktaiyüki. 43 Khankhaw üngka khankhawngsä mat Jesuh kthayüi pe khaia ngdang

22 Nghngen am bawi khaia buhpawhnaka pawi; lätnakpawi ami ti ng'et lawki. 2 Ktaiyü ngvai he la thum ksing he naw ami mkhyühnak vaia lam sui tekie khyang he jah kyüh u lü anghmüa hnrim khai hea ami bü. 3 Acunüng, xaleinghngih üngka Judah Iskarot ami tia k'uma khawyam lut se, 4 ktaiyü ngvai he la Temple ngängki hea veia cit lü, Jesuh ikba man vai tia a jah va cengpüi. 5 Amimi naw jekyai u lü ngui ami pet vaia ami mkhyäp. 6 Acunüng Judah Iskarot naw ngaisim lü khyang he am ami ve üng a jah mansak vaia lam suiki. 7 Acunüng nghngen am bawikia buhpawh mhmüp, lätnakpawi viaa toca hnimmaka mhmüp pha law se, 8 Jesuh naw, Pita la Johana veia, Lätnakpawi buh mi einak vai va pawh ni," ti lü a jah tüih. 9 Anini naw, "Hawia pawh vai ni na njak hlü?" ani ti. 10 Jesuh naw, Mlüh the nani va luh üng, kpami k'am üng tui kawtki naw ning jah na khyum khai ni, a luhnaka ima nani läk vai. 11 "Imaha veia, 'Saja naw, ka xüisaw he am lätnakpawi buh kami einak vaia khinim hawia ni? ti ve,' nani ti vai. 12 "Ani naw khin im angsawng kcang, ahmäi am kümki im khan ning jah mhmuh khai; acunüng va ngtüna ni," a ti. 13 A jah mtheha kba cit ni lü ani va hmuh, acuia lätnakpawi buh ani va ngtünak. 14 Acunüng Jesuh la a ngsä he eikbe üng atängä ei hmäihki he. 15 Jesuh naw, "Am ka thiik hlan üng hina lätnakpawi buh atängä ka ning jah eipüi vai ka ngja hlü leng lengki, 16 "Ka ning jah mthehki, Pamhnama khawa hin akcanga am a kya hlana küt üng am ei hlü be ti veng," a ti. 17 Acunüng khawt lo lü Pamhnama veia jekyainak ngthu pyen lü, "Hin hin lo u lü, ng'yet ua; 18 ka ning jah mthehki, atuh üng tün lü Pamhnama khaw am a pha law cäpa capyitui am ka aw be ti khai," a ti. 19 Acunüng muk lo lü Pamhnama veia jekyainaka ngthu a pyen law päng üng, boki naw jah pe lü, "Hin hin nami hama peta ka mtisa ni, nami na sümnak vaia pawh ua" a ti. 20 Müei a ei law päng üng, acunkba bää khawt lo lü, "Hina khawt hin ka thisen, nami hama

lawki. **44** Aktä leng lenga khuikha lü, kthana kcang lü, ktaiyü se a ngkhyantui thisena mäiha mdekkü üng ngsawi lawki. **45** A ktaiyü law päng üng tho law lü axüisaw hea veia cit teki ami mlunga nata phäha a na ip u se a jah hmuh. **46** Jesuh naw, "Ise nami ipki ni? Hlawlepnak üngka naw nami lätnak vaia tho law u lü ktaiyü ua," a ti. **47** Acukba a na ngthuhei k'um üng, xaleinghngih he üngka Judah ami ti naw jah xüi lü, khyang he jah lawpüki naw, Jesuh mhnam khai bü lü a pan law. **48** Jesuh naw, "Judah aw khyanga Capa hin mhnam khaia bü lü na jah man sak khai aw?" a ti. **49** Acunüng axüisaw he a peia awmki he naw, ia akyä law vai sim u lü, "Bawipa aw, kcim am kami jah pawh khai aw?" ami ti. **50** Acunüng mat naw ktaiyü ngvai säiha m'yaa nghngakawi kpat lam a ksawm pat. **51** Jesuh naw, "Khák ve," ti lü a nghngakawi hnet se daw beki. **52** Jesuh naw a veia lawki hea ktaiyü ngvai he, Temple üng ngvai he la, axüngvai he üng, "Mthikcim la kpaihmäng jah kawtei u lü m'yukei man khai hea kba nami na lawsiki aw? **53** Temple üng amhmüp tä nami veia ve ni se am nami na manki. Cunsepi atuh hin nami kcüna kya lü nghmüpa khyaihnaka kya ve," a ti. **54** Jesuh kpang u lü cehpüki he naw ktaiyü ngvaiima ami luhpüi. Acunüng, Pita naw athuknak üngka naw a läk hnga. **55** Imngyawng mkawt nglung üng mei awm u lü ngaw u se Pita ami ksunga va ngaw hngaki. **56** Meikdäi peia ngaw se nglaca mat naw hmu lü a hmai üng teng kyetki naw, "Hina khyang pi Jesuh am awm khawiki xawi ni," a ti. **57** Pita naw, "Nghnumi aw, ani am ksing nawng," ti lü, ngcimki. **58** Acunkäna, khyang kce mat naw hmu lü, "Nang pi acun he üngka mat ni," ti se, Pita naw, "Khyang aw, am kya nawng," a ti. **59** Acunüng naji mat ngsawk se khyang mat naw, "Hina khyang pi Jesuha hlawnga awm khawiki ni; Kalile khaw khyanga kya ye se," a ti. **60** Acunüng, Pita naw, "Khyang aw na pyen am ksing nawng," a ti. A na ngcim k'um üng angxita ai khawng law ktäihki. **61** Jesuh naw nghlat lü Pita a teng. Pita naw Jesuha pyen, "Tuhngawi, ai am khawng pha se kthum vei, 'Am ksing nawng' ti lü na ngcim khai," a ti cun süm law beki. **62** Acunüng, Pita kpunga cit lü aktää kyapki. **63** Jesuh ngängki he naw yaiha pawh u lü ami kpaih. **64** A mik bu u lü, "U naw ning kpaiki, pyena?" tia ami kthäh. **65** Ngthu khawjah am kse na u lü ami jüih. **66** Khaw a thaikh law la khyang ngvai he, ktaiyü ngvai he la, thum ksing he avang ngcun lawki he naw ami Kawngcia cehpüi u lü, **67** "Mesijaha na kya kcang üng jah mtheh law," ami ti. Acunüng, Jesuh naw, "Ning jah mtheh ni se pi am nami na kcang na khai; **68** ning jah kthäh ni se pi am nami na msang khai. **69** Cunsepi, atuh üng tün lü khyanga

Capa cun hlüngtai kyäpsawka Pamhnama kpat da ngaw khai," a ti. **70** Acunüng ami van naw, "Nang hin Pamhnama Capa kya aih lü?" ami ti. Acunüng Jesuh naw, "Ä, nami pyena kba kya veng," a ti. **71** Amimi naw, "la sakxi akce hlü be se ni? Amäta mka ye üng mi njia ve," ami ti.

23 Acunüng ngbumki he ami van tho law u lü Jesuh Pilata veia cehpüi u lü, **2** "Hin naw, kami khyang he lam jah hma saki, kei Mesijah, sangpuxang ni ti lü Ketah sangpuxanga veia akhawn ä ngcawn vai ti se, kami njak," tia ami mawm. **3** Pilat naw, "Judah hea sangpuxanga na kyaki aw?" ti lü kthäh se, Jesuh naw, "Ä, na pyena kba kya veng," ti lü a msang. **4** Acunüng Pilat naw ktaiyü ngvai he la khyang hea veia, "Hina khyanga khana mkuimkhanak vai ia mkatnak am hmu veng," a ti. **5** Cunsepi amimi naw "Kalile khaw üng tün lü, ahi düta Judah khaw avan üng jah mthei hü lü khyang avan jah kpyükpyeh hü bähki," tia, aksehlena ami pyen. **6** Pilat naw ngja lü "Hina khyang hin Kalile khyang aw?" ti lü a jah kthäh. **7** Pilat naw Heroda uknaka khaw üngka ti a ksing üng Heroda veia a tüih be. Acunüng, Herod cun Jerusalema awmki. **8** Herod naw Jesuh a hmu üng aktää jekyaki; isetiakyäking a mawngma ngja lü ajandea a hmuu vai a ngaih, müncankse he a jah bilaw iyaw bawi ta a hmuu vai a büä phäha kyaki. **9** Ngthu khawjah a kthäh; cunsepi Jesuh naw i am pi am msang be. **10** Acunüng ktaiyü ngvai he la thum ksing he naw ngdüi u lü aktää a mi mkatei. **11** Herod la a yekap he naw Jesuh hmumsit u lü yaiha pawh u lü jinu akyäp cang suisaki he naw Pilata veia ami tüih be. **12** Acuna mhämüp üng Pilat la Herod npüi kyu naki xawi. Ajana ani püi ana hneng khawiki xawi. **13** Pilat naw ktaiyü ngvai he, angvai he la khyang he avan jah khü lü, **14** "Khyang he lam jah hma saki ti u lü hin ka veia nami lawpüia kyaki; teng u, nami ma a katnak sui ni se nami mkata kba hina khana i a katnak am hmu veng; **15** Herod naw pi a katnak cang am hmu naw, a veia ka tüih päng; teng u, thiinhak sen vaia i am pawh ve. **16** "Acunakyase, kpai lü khyah be vang," a ti. **17** Buhpawh pawi üng khyang mat jah mhlät pet khawia thum awmki. **18** Ami van atänga ngypyang u lü, "Hin hin hnım lü, Barabah jah mhlät pea," ami ti. **19** Barabah cun mlüh k'uma ksksaknak pawh lü khyang a hnima phäha thawngima khyuma kyaki. **20** Pilat naw Jesuh a mhlät vai ngaih lü a jah kthäh be. **21** Cunsepi ngypyang u lü, "Kutlamktung üng taiha, Kutlamktung üng taiha," ami ti. **22** Pilat naw akthumnaka, "Ise ni? Hin naw ia katnak ni a pawh ve? Thiinhak sen vai a khana i am hmu veng; acunakyase

kpai lü khyah be vang," a ti. 23 Cunsepi amimi naw 46 Acunüng, Jesuh naw angsga, "Ka Pa aw, na kut
angsang yea kutlamktung üng taih vaia amthuia mso üng ka ngmümimkhyá ning pe veng," a ti. Acun ti lü
u se, acunüng ami ngyanganak am Pilat ami näng. thiki. 47 Acunüng, yekap ngvai naw acun a hmuh
24 Acuna Pilat naw ami msoa kba Jesuh pawh vaia üng, "Hin hin akcanga khyang ngsungpyuna kya ve,"
ngthu a jah pet. 25 Suksaknak pawh lü khyang a ti lü, Pamhnam mküimtoki. 48 Khyang avan acun
hnima phäha thawngjim üng kyumki ami kthäh jah tengei khaia lawki he, acuna awm ihe ami jah hmuh
khyah pe lü; Jesuh cun ami ngaih ngaiha ami pawh üng ami mkyang kbei u lü puksetnak am cit beki
vaia a jah pet. 26 Jesuh ami cehpüi k'um üng, Karenih he. 49 Acunüng, Kalile khaw üngka naw lák lawkia
khaw üngka Sihmon naki ngnamca üngka naw lawki nghnumi he la Jesuh ksingki he avan, acun teng u
ami hmu üng, man u lü Jesuha hnua kutlamktung ami lü, athuknaka ngdüiki he. 50 Acunüng khyang mat
kawh sak. 27 A hnua läki hea khyang khawjah üng Josep naki ngvainu, ngsungpyun lü dawki awmki. 51
Jesuh kyahki hea nghnumi avang awmki he. 28 Acun Ani cun Kawngci member kya lü pi ami pawhmsah
he Jesuh naw jah nghlat si lü, "Jerusalema canu he ami bilawh he am jah ngaisimkia kyaki. Judah khaw,
aw, kei am na kyah u lü nami mäta phäh la nami Arimahte khyanga kya lü, Pamhnama khaw a na
ca hea phäha kyap ua. 29 "Isetiakyaküng, 'cingkia ngak'uehi khawiki, 52 Pilata veia cit lü Jesuha yawk a
nghnumi ta a jo sen ve, na am pawinakia pum la na kthäh. 53 Jesuha yawk khyá lü jih am hlawpki naw, u
naw am a awk khawia cih ta a jo sen ve' ami tinaka pi am ami k'uhnak khawia, ng'uhnün üng a k'uh. 54
mhmüp pha law khai. 30 "Acunüng khawmcunga Acunüng, acuna mhmüp cun kyawngkai amhmanaka
veia, 'Jah sip lawa,' khawngjung khawkawngaea veia, kya lü Sabbath mhmüp pha law hluki. 55 Acunüng,
'Jah mük lawa' ti law khai he, 31 "Thing xünga veia Kalile khawa Jesuh läki nghnumi he cun Josep am
pi hinkba ami ti üng akhyawnga veia ta ikba kya atänga cit u lü, ng'uhnün la acunüng ikba Jesuha
khai aw?" a ti. 32 Acunüng a veia khyangka nghngih yawk ami tak cun tengki he. 56 Acunkäna nghlat be u
ami jah hniam vaia ami jah cehpüi hnga. 33 Acunüng lü, ng'uinghname la, situie jah pyang u lü thum naw a
luyuh hmün ami tinak ami pha law üng acuia a kpat pyena kba Sabbath mhmüp üng xüleiki he.

24 Ngpum mhmüp ngawiksik üng, ng'uingnam he
jah ceh u lü, nghnumi he ng'uhnuna citki he. 2
Acunüng k'utnak üngka lungnu cun akcea ngtäng se
hmu u lü, 3 lutki he, acunüng Jesuha yawk cun am
ami hmuh. 4 Acunüng, acuna phäha ami cäicah k'um
üng, khyang nghngih akbawk suisu ni lü, ngdang
lawki xawi. 5 Ami kyühnak am kawp u lü ami ve k'um
üng anini naw, "Ivai akthia ksunga akxüng nami suiki
ni? 6 "Hia am ve ti naw, tho be päng ve; Kalilea a
ve üng nami veia a ngthu pyen cen süm be ua, 7
'khyanga Capa, khyangka hea kut üng mansaka kya
khai, kutlamktung üng taih khai he, amhmüp thum
üng tho be khaia kyaki,' a ti cen," ani ti. 8 Acunüng a
pyen süm law be u lü, 9 ng'uhnün üngka naw cit beki
he naw, xaleiat la akce hea veia acuna mawngma
avan cun ami jah mtheh, 10 Acuna nghnumi he cun,
Marih Makdalín, Joanañ la Jakuka nu Mariha kyaki
he; ami veia nghnumi kce he naw pi acuna ngthu cun
ngsá he üng ami jah mtheh hnga. 11 Cunsepi acuna
ngthu cun ngthu sawxata kba, ia am msui u lü am
ami kcangnak. 12 Pita tho law lü ng'uhnuna dawngki;
acunüng kawp lü tengki naw, jih he däng ve se hmu
lü aktää cäi lü ima cit beki. 13 Acuna mhmüp üng
axüsaw xawi nghngih, Jerusalem üngka naw mäng
khyüh thukia Emawk khawa ani ceh k'um üng, 14
Jerusalema iyawa awmih avan sumkyam ni lü citki

xawi. 15 Acukba sumkyam ni lü ani ceh k'um üng, nami khuikhaki ni? Ise nami mlungmthin k'uma mlung Jesuh naw jah pan law lü ani veia cit hngaki. 16 hlawthlatnak awmki ni? 39 "Ka kut la ka khawpha he Jesuh cun ani hmuh te am ani ksing. 17 Acunüng jah teng ua keiha ni ka kya ve, na hnet u lü na teng Jesuh naw, "Nani ceh maha i nani sumkyamki ni?" ti u; nami na hmuha kba ngmüimkhyaw mtisa la lü jah kthäh se, thuisei ni lü ngdüiki xawi. 18 Acunüng, yuh am ta naw," a ti. 40 Acukba a pyen khap üng, Kalawpah naki naw, "Jerusalem khawa tuhmüngawi a kut la a khawpha he a jah mhmu. 41 Acunüng, iyawa awmih am na ksingkia khin hin nang däng ami jekyai law nganga phäha, am kcang na pha u lü, aw?" ti lü a msang. 19 Ani naw, "la ngkhaw ni?" ti ami awm k'um üng, Jesuh naw, "Ei vai iyaw nami se, anini naw, "Sahma Nazaret Jesuh, Pamhnama ja taki aw?" ti lü, a jah kthäh. 42 Acunüng ami sawng khyang avana hmuha a pyenksak la a bilawh üng a päng nga amtawn ami pet. 43 Acunüng lo lü ami ma ngming ngthanga mawng, 20 ktaiyü ngvai he la mi a ei. 44 Acunüng, Jesuh naw, "Mosia thum, sahma ngvai he naw hnime vaia ami mso, kutlamktung khana hea cayuknak la mküinaka ng'äi üng, keia mawng ami taiha mawng cen, 21 Isarel he jah küikyan khaia ng'yuki avan kümkawi law khai tia, nami hlawnga ka kami ngaih'uhei, acuna kyanak cun tuhngawi üng awm üng ka ning jah mtheh khawi cun ahin he ni," mhümü thum law pängki. 22 "Acuna thea pi kami vei a ti. 45 Acunüng, Pamhnama ngthu ami ksingnak üngka nghnumi he, khaw ngawilam ksika a ng'uhnak vaia ami mlung a jah vaisak; 46 acunüng, ami veia, ng'uhnüna va cit u lü ami jah cäicätei law sak, 23 a "Mesijah naw khuikhana khamer lü, amhmüp thum yawk am hmu u lü, 'Pamhnama khankhawngsä he üng thihnak üngka naw tho be khai, 47 A ngming ami hmuha ngdang lawki he naw, Ani xüng ve tia am, ngjutnaka ngthu la, katnak mhlättnaka ngthu, pyen ve u,' ami ti law. 24 "Acunüng, kami veia ka Jerusalem khaw üngka naw tün lü, khyang avana avang ng'uhnüna cit u lü, nghnumi hea pyen lawa veia sang khai he, tia ng'yuki," 48 "Nangmi cun ahin kba, ami va hmuh, cunsepi, amat cun am ami hmuh," hea saksiha nami kyaki ni. 49 "Acunüng, ka pa naw a ani ti. 25 Acunüng, Jesuh naw, "Khyang k'ang he aw, pyen nami khana ka tüi law khai; cunsepi, khana johit sahma hea pyen avan am kcang na thei khaia angki am nami yah hlanak küt üng Jerusalema a na k'äih he aw! 26 Mesijah naw acun avan cun khamei lü a ua," a ti. 50 Acunüng Jesuh naw axüisaw he mlüh hlüngtainaka lut khaia am kya kungki aw?" a ti. 27 üngka naw Bethaniah khawa jah cehpüiki naw a kut Acunüng, Mosi la sahma he avana yük üng tünei säng lü josenak am a jah kbe. 51 Acukba josenak a lü Pamhnama cangcim avan üng amäta mawngma jah pet k'um üng axüisaw hea awmnak üngka naw ng'yuki avana suilam a jah mtheh. 28 Acunüng, ani khankhawa kai beki. 52 Axüisaw he cun sawhkkah u cehnak vaia ngnam ani pha law hlü üng, Jesuh cun lü, jekyai leng leng u lü, Jerusalema nghlat beki he. acuna khaw khye lü, athuknaka cit khaia kba ngtün 53 Acunüng, Pamhnama mküimto u lü, Temple üng se, 29 anini naw, "Kani veia awmeia khaw mü lü khaw awm nglätki he.

pi mthan law hlü ve," ti ni se, acunüng ani hlawnga awm khaia lutki. 30 Acunüng Jesuh naw ani veia buh ei khaia, a ngawh üng, muk lo lü, josenak am kbeki naw, bo lü, a jah pet. 31 Acunüng, ani mik vai law se, Jesuh ni tia ani ksing law üng Jesuh cun khyükeiki. 32 Acunüng, axüisaw xawi naw, "Lama a jah ngthuheipü üng, Pamhnama Cangcim he a jah mtheh k'um üng, ni mlung k'uma meidäikia mäih am kyakia kya kung aih se?" tia, animät ngthäh kyuki xawi. 33 Acun la ngdtüi law ni lü Jerusalema cit beki xawi naw, xaleiat he la ani püi he awm hmaihi he cun jah hmu ni se amimi naw, 34 "Bawipa tho law be kcang ve, Sihmona veia pi ngdangki ni," ami ti. 35 Acunüng, anini naw pi lam ani ceh k'um üng, akya lawa mawng, muk bo se, a müi ani ksing lawa mawng cun ani pyen hnga. 36 Acuna ngthu ani pyen k'um üng, Jesuh ami ksunga ngdüi law lü, "Nami khana dim'yenak ve se," a ti. 37 Cunsepi, aktää ngmüimkhyaw hmuki hea ngai u lü, ngpyangki he. 38 Cunsepi Jesuh naw, "Ise

Johan

1 Akcük ma säiha Ngthu a na veki; Ngthu cun Mhnam am atänga veki, Ngthu cun Mhnama kyaki. **2** Ngthu cun akcük ma säih üngkhyüh Mhnam am a na veki. **3** Ahmäi naküt ani üngkhyüh Pamhnam naw a mhnüna kyaki; mhnünmceng naküt üng ani am ngpüikia mhnün i pi am ve. **4** Ngthu cun xünnaka phungnua kyaki; acuna xünnak naw khyangea vei akvai lawpüiki. **5** Akvai cun anghmüpnaka vai law se, nghmüp naw am näng mkhüt. **6** Pamhnam naw a ngsä mat a tüih law, a ngming cun Johana kyaki. **7** Ani naw khyangea veia akvai mawng cun pyen se, khyange naw ngja u lü ami jumei law vai ua phäha kyaki. **8** Amät cun akvai am ni, akvai mawng pyen khaia lawki. **9** Ani cun akvai kcang, khawmdek khana law lü khyang naküta khana vaiki. **10** Ngthu cun khawmdek khana veki, khawmdek cun ani üngkhyüh mhnünmcenga kyaki. Acunsepi khawmdek naw ani am ksing. **11** Amäta khyangea veia lawki. Acunsepi, amäta khyange naw am dokhamei u. **12** Acunsepi, avang naw doe i lü jumei u se, Pamhnama caea thawn theinak a jah pet. **13** Acun he cun nghngicima mtisa thithäu üngkhyüh cawmbei lawkie am ni. Khyanga pasang üngka naw ngtüi lawkie pi am ni u, amimia pa ta Pamhnam ni. **14** Ngthu cun nghngicima ngtüi lawki; bähäknak ja ngthungtak am be lü mi ksunga veki. Paa ca mat däka hlüngtainaka kba, a hlüngtainak cun mi hmuhki. **15** Johan naw ania mawng a pyen ta, 'Ka pyen khawi cen ani ni, "Ani cun ka hnua law kyaw sepi ka maa a na ve pängki ni" a ti. **16** Kümciekia ania bähäknak am dawkyanaka thea dawkyanak mi van naw mi yahki. **17** Thum cun Mosia kut üngkhyüh Pamhnam naw a jah peta kyaki. Acunsepi, bähäknak ja ngthungtak ta Jesuh Khritaw üngkhyüh a jah peta kyaki. **18** U naw pi Pamhnam am hmuh khawi. Pamhnam am täng lü, Paa peia veki, a Capa mat däk naw paa mawng jah ksingsak pängki. **19** Jerusalema veki Judah ngevae naw, "Nang u ni?" ti lü, kthäh acun hea ktaiyü he ja Levihe Johana veia amii jah tüih. **20** Johan naw käh mijh lü, "Kei Mesijah am ni ngü," ti lü a jah msang. **21** Amimi naw, "Nang u ni? Nang Elijah aw?" ti lü ami kthäh. Johan naw, "Am ni ngü" a ti. "Nang Sahma aw?" ami ti. Johan naw, "Am ni ngü" ti lü, a jah msang. **22** Amimi naw, "Acunüng nang u ni, jah mtheha? jah tüih lawkie kami jah mthehnak be vai ami ti. Namäta mawng hin ihawkba na pyenki ni?" ti lü ami kthäh betü u. **23** Johan naw, "Sahma Hesajah naw a pyena mäiha, 'Bawipaa lawnak vai lam ngsungsak u,' ti lü khawmkyanga ngpyangki

kthaia ka kyaki ni," a ti. **24** Pharisee naw ami jah tüih khyange cun naw, **25** "Mesijah am ni, Elijah am ni, sahmma pi am na ni üng, ise Baptican na jah peki ni?" ti u lü ami kthäh betü u. **26** Johan naw, "Kei naw tui am Baptican ka jah pe khawiki, nami ksunga khyang mat am nami ksing ngdüki. **27** Ani cun ka hnua law sepi, a khawdawk yü suh pet khaia pi am nglawi ngü" ti lü, a jah msang. **28** Ahin avan cun Johan naw baptican a jah petnaka hnün Jordan mlktui pei Bethaniha thawnhlawkia kyaki. **29** Angawi üng Johan naw Jesuh a veia law se hmuh lü, "Khawmdeka mkyekatnak cehpüiki Pamhnama Toca teng u! **30** Acan ni, 'Keia kthaka dämduh bawki, ka hnua lawki kyaw, cunüngpi ka maa a na ve päng kungki ni,' ka ti cen ani ni. **31** Akcüka ani am ksing ngü, cunsepi, Isarele naw ani ami ksing law vaia, kei naw law lü tui am Baptican ka jah peki," a ti. **32** Johan naw a mawng pyen lü, "Ngmüümkhyä cun müma mäiha khankhaw üngka naw kyum law lü a khana ngawki ka hmuh. **33** "Akcüka ta ani ni ti am ksing ngü. Cunsepi, tui am Baptican ka jah pe khaia na tüih lawki Pamhnam naw, 'Ngmüümkhyä a khana kyum law lü a ngawhnaka khyang na hmuh üng, ani cun Ngmüümkhyä Ngcim am Baptican jah pe khaia Khyang ni' ti lü a na mtheh. **34** Johan naw "Ani ka hmuh pängki, ani Pamhnama Capaa kyaki tia ka ning jah mthehki," a ti. **35** Angawi betü üng, Johan naw axüsaw xawi nghngih am ngdüi lü, **36** Jesuh law se hmuh lü, "Acan ni Pamhnama Toca," a ti. **37** Axüsaw xawi naw a pyen ngja ni lü, Jesuh läki xawi. **38** Jesuh naw ani veia nghlat lü läk law ni se a jah hmuh üng, "I nani suiki" ti lü, a jah kthäh. Anini naw, 'Rabbi (Saja tinak), hawia na veki?' a ti. **39** Jesuh naw, "Law ni lü nani hmuh khai," a ti. Cit ni lü a venak ani hmuh, acuna mhnüp cun a hlawnga veeiki xawi; acun cun mülama (Naji kphyü bang) kyaki. **40** Johana ngthu pyen ngja ni lü, Jesuh läki nghngih üngka mat cun Sihmon Pita a na Andrua kyaki. **41** Andru naw akcüka a be Sihmon hmuh lü, "Mesijah hmuh ve ung" ti lü, a mtheh (Mesijah ti cun Khritaw tinak ni). **42** Acunüng, Sihmon cun Jesuha veia a lawpüi. Jesuh naw teng lü, "Nang hin Johana capa Sihmon na ngmingnaki, Kephaa ning sui khiae," a ti (Acun cun Pita üng täng lü, "Lung" tinaka kyaki). **43** Angawi üng Jesuh Kalile khawa cit khaia a ngtün üng, Philip hmuh lü, "Na läk lawa" a ti. (**44** Philip cun Bethsaida mlüha kaa kyaki, acun cun Andru ja Pitaa ani venaka mlüha kyaki.) **45** Philip naw Natanelah hmuh lü, "Mosi naw ania mawng Thum üng a yuk, sahma he naw pi a mawng ami yuk, Nazaret üngka, Josepa capa Jesuh, kami hmuhkie" ti lü a mtheh. **46** Natanelah naw, "Nazaret mlüha cimvaiki ve khai

aw?" a ti. Philip naw, "Law lü, teng lawa" a ti be. "Ahikba na jah pawhki. Na cangki tia a ngsingnak 47 Jesuh naw, Natanelah a veia law se hmuh lü, vaia, ia müncankse na jah mhnuh khai ni?" ami ti. "A mkhyenak lang am vekia Isarel khyang kcang, 19 Jesuh naw jah msang lü, "Hina Temple kpye uki teng ua" ti lü, a pyen. 48 Natanelah naw, "Nang naw se, mhnüp kthum üng ka mdüih be khai," a ti. 20 ihawkba na na ksing ni?" a ti. Jesuh naw, "Philip naw Judahe naw, "Hina Temple kum kphyükip ja khyuk so am a ning khü ham lü, Fikdung phunga na ve üng ka khai sak ni. Ihawkba nang naw mhnüp kthum üng na ning hmuh päng ni" a ti be. 49 Natanelah naw, "Rabbi, mdüih be khawh khai ni?" ami ti. 21 Cunüngpi Jesuh nang Pamhnama Capa ni, Isarelea Sangpuxanga pi kya veki," a ti. 50 Jesuh naw, "Fikdung phunga na 22 Acunakyase, Jesuh thihnak üngka naw a thawh ve üng ka ning hmuh päng ni" ka tia phäha na na law käna, axüisaw he naw ami veia a pyen khawi kcangnaki aw? Ahina kthaka dämduh bawki na hmuh süm law bekie. Acunüng cangcim ja ngthu Jesuh law khai," a ti. 51 Jesuh bää naw, "Akcanga ka ning jah naw a pyen cun jumkie. 23 Jesuh Jerusalem mlüh mtehki. Tuha khankhaw nghmawng lü Pamhnama Lätnak Pawi buh pawhnaka ve se, müncanksee a jah khankhawngsäe Khyanga Capaa khana ju kyum jeng pawh hmuh u lü, khyang khawhah naw ani jumkie. kai u se nami jah hmuh law khai," a ti. 24 Acunsepi, Jesuh naw khyang naküt jah ksingkia

2 Amhnüp nghngih käna Kalile hne, Kana mlüha cambumnak veki. Acuia Jesuha nu pi veki. 2 Jesuh ja axüisaw he pi acuia ami jah khüei hnga. 3 Cappytui päh se Jesuha nu naw, "Cappytui päh ve," ti

lü Jesuh üng a mteh. 4 Jesuh naw, "I pawh vai ti cun, nanga na mteh vai am hlü. Ka kcün am pha ham," a ti. 5 A nu naw mpyae üng, "A ning jah mteh naküt pawh ua," a ti. 6 Judahea thuma ngcimcahnak vaia, kalan mku ja thumkipa keh vangkia mcü khyuk veki. 7 Jesuh naw mpyae üng, "Mcüe tui am jah kbe päh ua," a ti. Be lü pyep khaia tui ami jah than. 8 Jesuh naw, "Tukbäh tui avang lo u lü pawi tuiktänga veia cehpüi ua," a ti. Mpyae naw tuiktänga veia ami cehpüi. 9 Pawi tuiktäng naw tui cun Cappyttua ngläuh lawki cun mddep lü, angtüi lawnak am ksing, (Tui thanki mpyae naw ta ksingki he). Acunüng cambumki khü lü, 10 "Khyang naküt naw akcükä Capyittui asü am jah khin na ma lü, ami awk phü käna va apkaih am jah khin na khawikie. Nang naw ta tuh vei cäpa asü am jah khin na veki," a ti. 11 Jesuh naw hina müncankse akcük säih Kalile hne, Kana mlüha mdang lü a hlüngtainak mdangki. Acunüng, axüisaw he naw Jesuh jumkie. 12 Acunkäna a nu, a nae ja axüisaw he am, Kapenawm mlüha cit u lü acuia khawmhñüp asäng awmkie. 13 Judahea Lätnak Pawi kcün pha law se, Jesuh Jerusalema jeng citki. 14 Temple k'uma, se mna, to, müme jah jawikie ja, ngui mhlaikia khyange a jah hmuh. 15 Kpaignak vaia yüipawh pawh lü, Temple üngka naw se mna ja toe a jah sät. Ngui mhlaikiea ami ngawhnake jah ktukhawngin lü nguikcange a jah hukxanin pet. 16 Müüm jawikiea üng, "Hine akcea jah cehpüi ua, ka Paa im jawihtuknaka käh pyang ua," a ti. 17 Axüisawe naw, "Na ima phäha ka ngaihngtuhnak naw ka mlung k'uma na uiawng ve," ti lü, ng'yuki ami süm law be. 18 Judah ngvaeie naw ngthäh u lü,

25 mtehki. Tuha khankhawngsäe Khyanga Capaa khana ju kyum jeng kai u se nami jah hmuh law khai," a ti. 24 Acunsepi, Jesuh naw khyang naküt jah ksingkia kyase, khyangea veia amät naw amät am ng'apei. 25 Khyanga mlung k'uma i veki ti cun ksingkia kyase, khyangea mawng ani üng u naw i a mteh vai am hlü.

3 Pharise üngka khyang mat Nikawdim ngming naki, Judahea mkhawng veki. 2 Ani cun mthana Jesuha veia law lü, "Rabbi, nang Pamhnama vei üngka naw lawkia saja, ti kami ksingki. Isetiakyäking, müncanksee na jah pawha mäih, Pamhnam am ngüpükia u naw am jah pawh khawh," a ti. 3 Jesuh naw msang lü, "Akcanga ka ning mtehki, am hmi bekia khyang naw Pamhnama Khaw am hmu thei," a ti. 4 Nikawdim naw, "Ihawkba khyang axü käna hmi be thei khai ni? A nua pum k'uma lut be lü anghngjhnak hmi law be thei khai aw?" ti lü a kthäh be. 5 Jesuh naw, "Akcanga ka ning mtehki, tui ja Ngmüümkhya üng am hmi bekia khyang Pamhnama Khawa am lut thei. 6 Nghngicim üng hmi lawki cun nghngicim khyanga kya lü, Ngmüümkhya üng hmiki cun ngmüümkhya khyanga kyaki. 7 'Na hmi be vai ka tia phäha käh cäia. 8 Khawkhi a ngaihnak da khiki. A khi kthai na ngja kyawki, lüpi hawia khyüh law lü, haw da citki ti am ksingki. Au pi Ngmüümkhya üng hmiki cun acukba ni," a ti. 9 Nikawdim naw msang lü, "Ihawkba acukba thawn thei khai ni?" a ti. 10 Jesuh naw, "Nang cun Isarelea khyangmjü üng saja kyäpa pi kya lü, ahin am na ksingki aw? 11 "Akcanga ka ning mtehki, kami ksing ning jah mteh lü, kami hmuh kami ning jah mhnuh khawiki. Acunüng mat naw pi kami pyen am doe iuki. 12 "Khawmdeka mawng ka ning jah mteh üng am nami na kcangnak üng ta, khankhawa mawng ka ning jah mteh üng ihawkba nami na kcangnak khai ni? 13 "Khana khyüh kyum lawki Khyanga Capaa thea, u khana am kai khawi. 14 "Mosi naw khawmkyanga tangka am pyang kphuy

lup a taiha mäiha, Khyanga Capa pi taiha kya khai. 15 "Au pi Ani jumki naküt naw angsäi xünnak yah khaie. (aiōnios g166) 16 "Pamhnam naw khawmdek a mhläkphyanak leng lenga phäh a Capa mat däk a jah pet. Ani jumki naküt cun käh thi ti lü angsäia xünnak yah khaie. (aiōnios g166) 17 "Pamhnam naw a Capa, khawmdeka a tüih law cun ngthumkhyah khaia a tüih law am ni. Khawmdek küikyan Bawi vaia a tüih law ni. 18 "A Capa jumki cun ngthumkhyahnak am khamei. Acunsepi, Ania ngming am jumki cun Pamhnam Capa mat däk am a jumeia phäha, ngthumkhyahnak khamei pängkia kyaki. 19 "Hin hin, ngthumkhyahnaka kyaki. Pamhnama akvai khawmdek khana lawki, acunsepi nghngicime naw ami bilawh am a dawa phäha, akvai kthaka nghmüp jawng na bawkie. 20 "Isetiakyaküng, am dawki bilokie naw akvai cun hnengkie, ami bilawh angdang vai kyüh u lü akvai veia am law u. 21 "Acunsepi, akcang bilokie naw Pamhnam mthet ami njaka mawngma akvai naw mdan khaia, akvai da law khawkie," a ti. 22 Acunkäna, Jesuh ja axüisaw he cun acuia ve u lü khyange am baptican a jah petnak khawia hnün Judah khaw ngnamea citkie. 23 Johan naw Salim pei Anon, acuia tui a daa phäha, baptican a jah pe k'um üng, law u lü Baptican khan lawkie. 24 Acuning, Johan thawngim üng am khyum ham u. 25 Acuia Johana xüisawa avang ja Judahea nglak üng, khawning ngcimcaihnak mawng ngcuhnak ve lawki. 26 Johana veia law u lü, "Saja aw, tengia, Jordan mliktua nghngilawa na hlawnga veki, a mawng na pyen naw Baptican jah pe se, khyang ami van a veia cit ve u," ami ti. 27 Johan naw jah msang lü, "Au naw pi, khana khyüh am pet üng ta i am yah khawh. 28 'Kei Mesijah am ni, acunsepi, kei cun ania maa tüih lawa ka kyaki ni' ka ti cen nangmi hin ka ning jah saksie ni. 29 "Cambumkia cangpyang üng va cangla cun sängeiki. Cunsepi cangpyanga peia ngdüi lü cangpyanga kthai njaki a nglawipüi cun naw cangpyanga kthai a njak üng jekyaiki. Acukba ni ka jenak akümbe. 30 "Ani hlüngtai law dämdäm se, kei ka ju nem phätpät khai. 31 "Khan üngkhyüh lawki cun avana kthaka dämduh bawki ni. Mce üngka cun mce üng sängei lü khawmdeka mawngma va pyetksaki. Cunüngpi, Khankhaw üngkhyüh lawki cun anaküta khana dämduh bawki ni. 32 "A hmuh ja a njak jah mthet kyaw sepi, a pyen u naw pi am dokhamei u. 33 "Au pi, a pyen dokhamki cun Pamhnam cangki tia mdangki ni. 34 "Pamhnama tüih lawa khyang cun naw Mhnama ngthu pyenki. Isetiakyaküng, Pamhnam naw anि üng kümceikia a Ngümümkhya a peta phäha kyaki. 35 "Pa naw a Capa mhläkphya na lü, ahmäi naküt a kut üng a msum. 36 "Au pi, a Capa jumki naw

anglät xünnak yahki; au pi a Capa am jumki naküt naw xünnak am yah. Pamhnama mkhuimkhanaka kea ve khaie," a ti. (aiōnios g166)

4 Jesuh naw Johana kthaka Baptican jah pe lü, axüisaw hea jah pyangki tia mawng, Pharisee naw njakie. 2 (Akcanga ta, Jesuh amät naw baptican am jah pe, axüisaw he naw ami jah peta kyaki), 3 Ami pyena mawng Jesuh naw a njak ja Judah khaw ceh ta lü, Kalile khaw da, 4 Samarih khaw sunpah lü cit yahki. 5 Jakop naw a capa Josep üng a peta khaw pei, Samarih khaw hne Sukhar mliüha pha lawki. 6 Acuia Jakopa tuikhui veki. Jesuh lam a lawnak bawngbai lü, tuikhui peia ngawki. Acun cun mnüp ngsunga kyaki. 7 Samarih nghnumi tui than khaia law se Jesuh naw, "Ka awk vai tui na pea," a ti. 8 (Acun k'um üng, axüisaw he cun mlüh k'uma ei vai khyäi acun hea citkie.) 9 Samarih nghnumi naw, "lhawka, nang Judah khyang naw, kei Samarih nghnumia veia tui na awk vai na taeiki ni?" ti lü, a khäh be. (Judah khyang mijüe cun Samarih khyangea eiawknak tuikhawt üng eiawk am thum na u.) 10 Jesuh naw, "Pamhnam naw nang üng i ning pet hlüki ti am ksingki, u naw tui ning taeiki ti pi am ksingki. Na ksingta, angsäia xünnak tui ning pet vaia na na taei khai sü," a ti. 11 Nghnumi naw, "Saja aw, tuikhui thuki, vähnak vai tuiung pi am na taki. Hawia kaa xünnak tui na taki ni? 12 "Hina tuikhui, amät naw aw khawi lü, a cae ja, a khyüngseie naw pi ami awk khawi, kami pu Jakop naw a jah pet, nang ania kthaka kyäp bawk aih lü," a ti. 13 Jesuh naw msang lü, "Hina tui awki naküt ta, tui cawi be ham khai. 14 Acunsepi, kei naw ka pet vaia tui awki naküt ta, tui am cawi ti. Kei naw ka pet vaia tui cun a puk k'uma hna lü, angsäi xünnak tuija kya se, anglät xünnak pi yah khai," a ti. (aiōn g165, aiōnios g166) 15 Nghnumi naw, "Saja aw, tui am cawi ti lü, tui than khaia hia käh ka law be ti vaia, acuna tui na pea," a ti. 16 Jesuh naw, "Cita, na cei va khü lü, law bea," a ti. 17 Nghnumi naw, "Ka cei am ve," ti se, Jesuh naw, "Ka cei am ve na ti cang veki, 18 Na cei mhma ve pängki, tuh na vepüi pi na ceia am kya; acen üng akcang pyen veki," a ti. 19 Nghnumi naw, "Saja aw, sahma mata na kya khaia ning ksing veng. 20 "Kami pupae naw hina mcung üng Pamhnam a na hjawkhah khawkie. Nangmi Judahe naw, 'Jerusalema ni Pamhnam hjawkhahnak' nami tiki" a ti. 21 Jesuh naw, "Nghnumi aw, ka pyen hin juma. Khyang he naw Pa cun ahina mcung ja Jerusalem mliüha am ami hjawkhahnak tia kcün pha law khai. 22 "Nangmi Samarihe naw nami hjawkhah am ksing uki. Cunüngpi, keimi Judahe naw ta u kami

hjawkhahki ti kami ksingki. Isetiakyaküng, küikyannak cun Judahe üngka naw lawkia kyaki. 23 "Acunsepi, khyangeti naw dokhamkie. 46 Acun käna Jesuh Kalile akcün pha law khai, hjawkhahkie naw Ngümümkhya law bek. Acuia khyang ngvai mat a capa Kapanawm ja akcanga ami hjawkhah vai cun tukbäih yea kya mlüha a mhnatei veki. 47 Ani naw Jesuh Judah khaw ve. Pa naw acukba hjawkhah khaie jah hlüeiki. 24 üngka naw Kalile khawa lawki ti a ngjak üng, a capa "Mhnam cun Ngümümkhyaa kyaki. Hjawkhahki naküt thih law hlüki, law lü a mdaw law be vaia cit lü a va naw Ngümümkhya ja ngthungtak am hjawkhah yah nghuinak. 48 Jesuh naw, "U naw pi müncanksee ja vai," a ti. 25 Nghnumi naw, "Mesijah law khai ti ka cäiletnake am nami hmuh üng amdanga am jum hlü ksingki. Ani a law üng, ani naw ahmäi naküt jah uki," a ti. 49 Khyang ngvai naw, "Saja aw, ka ca am mtheh law khai," a ti. 26 Jesuh naw, "Nang ning a thih ham üng akjanga lawa," a ti. 50 Jesuh naw, ngthuhipüki hin ani ni," a ti. 27 Acunüng axüisaw he "Cit bea, na capa daw be khai ni," a ti. Khyang ngvai law bekie naw nghnumi am a na ngthuhei se hmuh u cun Jesuha pyen jum lü nghlat bek. 51 A nghlat be lü müncankie. Acunsepi, u naw pi, "I na ngeiki? Ise lama a mpyae naw a na khyum u lü, "Na capa dawei hina nghnumi na ngthuhipüki ni?" ti lü, am kthäh law be ve," ti lü, ami mtheh. 52 Ngvai naw iti üng a u. 28 Nghnumi naw a tui um hawih hüt lü, a lawnak capa a daw law bea mawng jah kthäh se, amimi naw, khaw da citki naw khyange üng jah mtheh lü, 29 "Law Müta, mü lam naji mat üng mhnat naw khyah ve," ti ua, ka awmih khawi naküt ksingkia khyang mat ve lü, ami mtheh. 53 Jesuh naw, "Na capa daw be khai ve, teng law u. Mesijah am niki aw?" a ti. 30 Mlüh ni," a tinaka kcüna kyaki ti a ksing. Acunakyase, amat ceh ta u lü, Jesuha veia citkie. 31 Acun k'um üng ja a khuiim kyawnglawng ami van naw jumkie. 54 axüisaw he naw, "Rabbi, na ei eia" ti lü, ami mtheh. Ahin cun Jesuh Judah khaw üngka naw Kalile khawa 32 Acunsepi Jesuh naw, "Nangmi naw am nami ksing a law käna anghngiñnak müncankse a pawha kyaki. ka ei vai ta veng," a ti. 33 Axüisawe amimät üng, "A ei vai tha lawki veki aw" ti lü, ngthäkcie. 34 Jesuh naw, "Na tüih lawkia a ngjak hlü bilawh ja, a khut kpäng vai cun keia eiawka kyaki ni. 35 "Khya kphyü ve hamki, acun käna cang ahnaka kcün pha law khai' am nami ti khawiki aw? Teng u, ka ning jah mthehki, mang hü u lü, loe jah teng süm ua, hmin päng lü, ah vai kcün ve u. 36 "Atki naw ngkhyengnak yah lü anglat xünnak vaia a ktheipai mcun ve, sawki ja atki ani nghnigh atänga je yum khai xawi. (aiōnios g166) 37 "Ahin üng, 'mat naw saw se, mat naw atki' tia khuisui cun cang ve. 38 "Am nami khüinak khawia loa cang at khaia ka ning jah tühki. Acuia akce he naw khüi u se, ami khüinak kce cun nangmia ngmangnak ni," a ti. 39 Acunüng, "Ka awmih naküt ksingki ve ve," tia, ngthu, nghnumi naw a pyena phäha Samarih khyang khawhah naw Jesuh jum lawkie. 40 Samarih khyange Jesuh veia ami law üng ami veia a ve vaia nghui na u se, acuia Jesuh cun mhnüp nghnigh awmki. 41 Jesuh a ngthu pyena phäha khyang khawkän naw jum lawkie. 42 Acunakyase, nghnumia veia, "Tuh ta, nanga pyena phäha am kya lü, kamimät naw kami njak ja akcanga hin hin khawmdeka Küikyan Bawia kyaki ti, kami ksinga phäha kami jumki," ami ti. 43 Amhnüp nghnigh käna, acun üngka naw Kalile hne da citki. 44 Isetiakyaküng, Jesuh amät naw, "Sahma cun amäta hminaka khawa mhlünmtainak am yah khawi naw," a ti. 45 Jerusalem Lätnak Pawia cit u lü Pawi k'um üng Jesuh naw a jah pawhmsah naküt jah hmukie naw ta, Kalile khawa Jesuh a law üng, Kalile

5 Acunkäna Judahea pawi mat ve se, Jesuh Jerusalema citki. 2 Jerusalem mlüh, To Mkawt peia Hebru läk am Bethzatha ami ti luhnak mhma lawki tui büm mat veki. 3 Am phetkia khyang khawhah, amikmü, akhawkxo, ja a kut khaw thikie ngjän u lü, tuia a ngsün law vai mtäteikie. 4 Isetiakyaküng, Bawipaa khankhawngsä, akcün kcün üng tui büm üng kyum law lü, tui a ksün ksün law. Acunüng, au pi, tuia ngsün päng ja tuia khana kco maki cun a natnak naküt daw be khawiki. 5 Khyang mat kum thumkip ja khyet kunki veki. 6 Jesuh naw acukba khawvei ve päng lü ngjänki ti ksing lü a hmuh üng, "Na daw be vai na ngja hlüki aw?" ti lü, a kthäh. 7 Ani naw, "Saja aw, tuia ngsün law üng tui büm da na kaih khai u am ve. Ka law k'um üng akce he naw na khe u lü kcoei ma thakthakie," a ti. 8 Jesuh naw, "Tho law, na ngjänak lo lü cita," a ti. 9 Angxita ani cun daw beki. A ngjänak lo lü citki. Acuna mhnüp cun Sabbath mhnüpä kyaki. 10 Judah ngvaise naw daw bekia veia, "Tuhngawi Sabbath mhnüpä kyaki. Judah Thuma tuhngawi na ngjänak käh na kawh hü vai," ami ti. 11 Ani naw jah msang lü, "Na mdaw beki naw, 'Na ngjänak lo lü cita' a ti ni, ti lü a jah mtheh be. 12 Amimi naw, "Na ngjänak lo lü cita tiki u ni?" ti lü, ami kthäh. 13 Acunsepi, Jesuh khyangea ksunga khyukei se, ani mdaw bekia Jesuh cun u hmana am ksing. 14 Acun käna, Jesuh naw acuna khyang cun Temple a k'uma hmu be lü, "Tenga, na daw be pängki. Käh mkhyekat be ti kawpi; am ani üng ta,

ahina ksetam bawk lü na khana pha law khai ni," a saksi ka taki. Isetiakyaküng, Pa naw a na peta khut ti. 15 Daw bekia khyang cun cit lü, ani mdaw beki ka biki. Ka bia khut naw Pa naw a na tüih law ti cun Jesuh ni ti lü Judah ngvae üng a jah mtheh. 16 cun mdanki. 37 "Acunüng, na tüih lawkia Pa naw pi Acukba sabbath mhnüp üng a bilawha phäha Judah keia mawng na saksi petki. Iti üngpi a kthai ngja lü ngvae naw Jesuh mkuimkhakie. 17 Jesuh naw jah a hmai am hmu khawi uki. 38 A tüih law am nami msang lü, "Kä Pa alää khükkia kyase, kei pi ka khüuki," jumeia phäh, Pamhnama ngthu pyen pi nami mlunga a ti. 18 Jesuh Sabbath käh jeih lü, Mhnam pi amäta Pa ni tia a pyen ja, amät Mhnam am tängkia a pyena phäha, Judah ngvae naw hnrim law hlü bawkbawkie. 19 Jesuh naw jah msang lü, "Akcanga ka ning jah mthehki, Capa amät naw i am pawh thei. Acunsepi, Pa naw a pawh hmu lü pawhki. Pa naw a pawh naküt cun Capa naw pi acukba pawhki. 20 "Pa naw Capa mhläkphyäna na lü, ahmäi amäta pawh naküt mhnuhki. 21 Pa naw akthie Pa am leisawngka kyaki. 24 "Akcanga, ka ning jah mthehki, ka ngthu ngai lü na tüih lawki jumki naw amsäi xünnak yahki. Ngthumkhyahnak käh khamei khai, thihnak üngka naw xünnak pha pängki ni. (aionios g166) 25 "Akcanga ka ning jah mthehki, thi pängki he naw Pamhnama Capa a ngkhü kthai ngja acun he. Ngjakia khyang naküt a xüng be vaia kcün pha law khai, akcanga ta pha law pängki ni. 26 "Pa amät cun xünnaka phung ania mäiha, Pa naw Capa pi xünnaka phunga kyasaki. 27 Acunüng, ngthumkhyahnak vaia ana pi a pet ni. Isetiakyaküng, ani cun Khyanga Capa ania phäha kyaki. 28 "Ahina phäha käh müncan ua, lungdüa awmki he naküt naw Capa kthai ami njaknak vaia kcün pha law khai, 29 akdaw bilokie tho be u lü xünnak yah u se, akse bilokie tho be u lü mkatnak khamei khaie. 30 "Kamät naw i am pawh thei nawng. Ka njakia mäiha lei ka mtaiki; ka ngthumkhyah ngkhaiki. Isetiakyaküng, kamäta njak hlü käh sui lü, Pa na tüih lawkia njak hlü ka suia phäha kyaki. 31 "Kamäta mawngma ka saksi üng ka saksi cangki ti mdangnak vai am ve. 32 "Ka mawng saksiki akce veki; ani naw ka mawng a saksi cangki ti ka ksingki. 33 "Johana veia ngsä tüih uki se, ani naw ngthungtak saksi khai. 34 "Khyang he naw ka mawng ihawkba ami saksi üng kei am ngtungjin nawng. Acunsepi nangmi kükyannak nami yah vaia phäh hin ka pyena kyaki. 35 "Johan cun däi lü vaikia meiim mat am tängkia. Ania kvai asäng nami jenak vaia nami njia hlükie. 36 "Kei naw Johana saksia kthaka dawki a saksi ka taki. Isetiakyaküng, Pa naw a na peta khut am kenei uki. 39 "Cangcima k'uma angssäa xünnak (aionios g166) 40 "Acunsepi, xünnak nami yah khaia am sui nawng. 42 Cunsepi, nangmi cun ia khyang mjü ti ka ksingki. Pamhnam nami mlungmthin kcang üng am nami mhläkphyänak pi ka ksingki. 43 "Ka Nami müncan vaia Pa naw Capa üng ahina kthaka pa a ngming üng law ngü se, am na dokham uki. däm bawkie jah mdang law khai. 22 Pa naw lawkia hlüngtainak käh sui u lü, namimät üngka Pa naw ua lei am mtai, acunsepi, ngthumkhyahnak hlüngtainak nami hlawheikie naw kei ihawkba nami avan Capa üng a pet päng. 23 "Acun cun, Pa ami leisawngka kyaki. 24 "Akcanga, ka ning jah mthehki, ka ngthu ngai lü na tüih lawki jumki naw a nüng am nami mhläkphyänak pi ka ksingki. 44 "Pamhnam mat däka vei üngka dokham khaie sü. 45 Kei naw, Paa veia ka ning jah khyia khaia käh ngai u. Nami üpnak Mosi naw va ning jah khyia khai. 46 "Mosi nami jum üng kei nami na jum khai. Isetiüng, ani naw keia mawng va yuk hütki. 47 "Cunsepi, ania yuk am nami jum üng, ihawkba keia pyen nami jum khai?" a ti.

6 Acunkäna, Jesuh Kalile Tuili, Tiberi Tuili pi ngmingnaki, a caye kama citki. 2 Am phetkie a jah mdaw bea müncanksee hmukie khyangpänu naw läk hükie. 3 Jesuh mcunga kai lü acuia axüisaw he am ngaw yumkie. 4 Judahea Lättnak Pawi cun cäh law betüki. 5 Jesuh naw mang hü lü khyang aktäkpai a veia lawkie a jah hmuh. Philip üng, "Hinea ei khyawh vai, hawia mi khei khai ni?" ti lü a kthäh. 6 (I pawh vai cun a ksing päng kyaw, Philip a mhnütnaka a pyena kyaki.) 7 Philip naw, "Nguikcang phyanghngi am kheih muk ta, hine naw apica cim ei u sepi am khäk khai ni," a ti. 8 Axüisaw üngka mat, Sihmon Pitaa na Andru naw, 9 "Hia kpamica hnases mat naw kyung muk mhma ja ngaca nghngih taki ve ve. Acunüng pi khyang hikäna phäh am khäk hlü ve?" ti lü a pyen. 10 Jesuh naw, "Jah ngawhsak ua," a ti. (Acuna hnün cun msai aktää sahki.) Khyang avan ngawkie, kpami däk thawngmhma lawkie. 11 Jesuh naw muk lo lü, Pamhnama veia jenak mthehki. Acun käna axüisaw he üng jah pe se, amimi naw ngawhkie üng ami jah pet. Acukba bää nga pi ami ngaih kän käna ami jah pet u. 12 Ami phü käna Jesuh naw, axüisaw he üng, "Apica pi käh bawkya khaia akhläi jah mkhäm be ua," a ti. 13 Muk nglung mhma cim ami eia khläi mkhäm be u se, cä xaleinghngih üng

khawh khai ni?" ami ti. 61 U naw am mtheh xa se, ngvaeie naw, "Hin, i pi am ngthei khawiki naw ihawkba axüisaw he naw a pyen küsakie ti Jesuh naw a ksing kca ksingki ni?" ti u lü, münakie. 62 Jesuh naw, "Ka üng, "Hina phäha nami mlung seki aw? 62 "Khyanga ning jah mtheia ngthu hin kamäta ngaiha ka ning jah Capa astüa a venaka kai be se nami hmu vai sü mthei am ni. Na tüi lawki Pamhnama üngkhyüh lawkia ta, ikba nami ti khai sü aw? 63 "Xünnak peki cun ngthua kyaki. 17 "Au pi, ania njak hlü biloki naw ka Pamhnama Ngmüümhya ni. Khyanga khyalhnak naw ngthu pyen hin Pamhnama ngthu ja, kamäta ngaiha i am khyaih khawh. Ka ning jah mtheha ngthue naküt ka pyena kyaki aw, ti cun ksing khai. 18 "Amäta hin naw Mhnam üngkhyüh sak xünnak ning jah peki mhnüna ngthu pyenki cun amäta dawnak, hlüngtainak Ngmüümhya law püiki. 64 "Acunsepi, nangmi üng vai suiki ni. Acunsepi ani tüih lawkia hlüngtainak vai akhák naw am na jum hlü uki," a ti. (Akcük üngkhyüh suiki cun ngsungpyun lü mkhyenak ani üng am ve. Jesuh naw am jumkie, ja phyahiekia khyang a ksing 19 Mosi naw Thum ning jah peki am niki aw? Mat pänga kyaki) 65 Jesuh bää naw, "Pa naw am a lawpüia naw pi Thum am nami läki. Ise nami na hnim khaia khyang cun ka veia am law thei. Acunakyase, ahin he nami ngtängki ni?" a ti. 20 Khyang he naw, "Khawayai ka ning jah mthehki ni' ka ti," a ti. 66 Acunüng axüisaw naw a ning venak ni; u naw ning hnimehlüki ni," ti u he khawhah naw ceh ta u lü, am läk ti u. 67 Jesuh lü, ami msang. 21 Jesuh naw, "Müncankse mat ka naw, axüisaw he xaleinghngiha veia, "Nangmi naw pi pawh üng avan nami müncankie. 22 "Ahina phäha ni nami na ceh ta hlüki aw?" ti se, 68 Sihmon Pita naw, Mosi naw vun mawih vaia Thum ning jah pe se (Acun "Bawipa aw, ua veia kami cit khai ni? Nang üng angäsäi cun Mosi üng tüna am kya, nami pupae üngkhyüh xünnaka ngthu veki. (aiōnios g166) 69 "Atuh ta nang cun tüneikia kpamica üng ami na bilawh khawia kyaki), Sabbath mhnüp üng pi kpamicaa vun nami mawikie. Pamhnama üngkhyüh law lü, Ngcingcaihkia Khyang tia jum lü kami ksingki ni," ti lü, a msang. 70 Jesuh naw, 23 "Sabbath üng pi kpamicaa vun mawih uki lü, Mosia "Nangmi xaleinghngiha cun keia ning jah xüa am nami kyaki aw? Acunsepi, nangmi üng mat cun khawayai Thum lümkankia am a kya üng, kei naw Sabbath mhnüp üng khyang ka mdaw bea phäh ka khana ni," a ti. 71 Jesuh naw Sihmon Iskarota capa Judah a ise am nami jeki ni? 24 "Hmai teng u lü ngthu käh pyena kyaki. Judah cun axüisaw xaleinghngiha üngkaa kya kyaw lüpi, Jesuh jawie khaia kyaki.

7 Acunkäna Jesuh Kalile hne da citki, Judahe naw

hnim hlü u se Judah hne da am cit hlü. 2 Judahea Sam Pawi cäh law se, 3 a nae naw, "Na hnukläke naw na pawhmsah ami hmuh vaia, ahin üngkhyüh Judah hnea cita. 4 "U naw amäta ngminga ngthang vai ngja hlü lü, anghmúa i am pawh khawi u. Hin akcanga na jah pawh üng, khawmdek avan naw ksing se," ami ti. 5 (Amäta nae hngawh naw pi am jum u.) 6 Jesuh naw, "Ka kcün am pha law ham; nangmia kcün cun alää pha lawki. 7 "Khawmdek naw nangmi am ning jah hneng thei, ami pawhmsah am dawki ka pyena phäh kei na hnengki ni. 8 "Nangmi pawia jeng cit ua, kei ta akcün am a pha law hama phäha tuh pawia am cit hlü ham veng," a ti. 9 Acun jah mtheh lü, Jesuh Kalile khawa ve hamki. 10 A nae pawia ami jeng ceh käna, Jesuh pi khyangea käh ksinga anghmúa heng cit hngaki. 11 Judah ngvaeie naw pawia sui hü u lü, "Hawia veki ni?" ami ti. 12 Khyang he naw Jesuha mawng ampyua sumkyemkie. Akhák naw, "Ani ta khyang kdaw ni," ti se, avang naw, "Am daw, khyang jah mhleiki ni," ami ti. 13 Acunsepi, Judah ngvaeie ami jah kyüha phäh u naw angdanga am pyen u. 14 Pawia nghning k'um üng, Jesuh naw Temple k'uma jeng cit lü Pamhnama ngthu jah mtheiki. 15 Judah

26 "Teng u, khyangea ksunga ngthu pyen se, i pi am ti na be u. Ani hin Mesijah ti lü ngvaeie naw akcanga ksing pängki he aw? 27 Mesijah a law üng, u naw pi hawia khyüh a law am ksing. Ani ta a ngtüinak law pi khyang naküt naw mi ksing," ami ti u. 28 Acunakyase, Jesuh naw Temple k'uma a jah mthei üng ngypyang lü, "Kei hawia ka, kei ti nami na ksing kcangkie aw? Kamäta njak hlüka lawki am ni. Na tüi lawki cun ngthungtak ni, ami am ksing uki. 29 "Kei naw ani ka ksingki. Isenitiüng, kei cun ani üngka naw ka lawki, ami naw a na tüih law ni," a ti. 30 Acunüng Jesuh man vaia ami bü kyaw, akcün am pha hamkia kyase, u naw pi am hnet u. 31 Khyang avang naw ta jum u lü, "Mesijah a law üng, ania pawhmsaha kthaka daw bawki, müncanksee jah pawhmsah law khai aw" ti u lü amimät ngthäkiae. 32 Acukba, khyange cun Jesuha mawng sumkyemkie ti Pharisee naw ami njak üng, ktaiyü ngvaeie am ngthäh u lü, man khaiea yekape ami jah tüih. 33 Jesuh naw, "Asängca nami hlawnga ka ve käna, na tüi lawkia veia ka cit be khai. 34 "Nangmi naw na sui u lü pi, am na hmu uki; ka venaka pi am law thei uki," a ti. 35 Judah ngvaeie amimät sumkyam u lü, "Am mi hmu ti vaia, hin hawia cit hlüki ni? Akceea ve hükie Krikea veia cit lü, Krike jah mthei hü

hlüki aw' 36 'Nangmi naw na sui u lü, am nami na pyen ami njak üng, amimäta mkhyenake ksing law u hmu khai; ka venaka pi am law thei uki' a ti hin, i lü, axü sähü üngka naw akdik sähü cäpa mat cia khyük a ti hlünak ni," ami ti. 37 Pawia akpäihnak ja akkü be pähkie. Acunüng Jesuh amät däk ve se, nghnumi sähikia mhnüp üng, Jesuh ngdüüki naw, ngpyang lü, anglung üng a venak kung üng veki. 10 Jesuh naw "Au pi, tui xaiki ka veia law lü aw law se. 38 "Au pi, kei a ngmümnan üngkhyüh ngkyäk law be lü, nghnumi na jumki cun Pamhnama cangcim üng a vea mäihä amät däk ve se a hmu üng, "Nghnumi aw, hawia ni xünnak Tui Lawng cun ani üngkhyüh lawng law khai," ami ve u? Ning mkatei khai u pi am ve se mä?" a ti. a ti. 39 Jumeikie naw Ngümümkhya ami yahnak vaia 11 Nghnumi naw, "Bawipa aw, u naw am na mkat ve," mawng a pyenaka kyaki. Jesuh cun hlüntainak üng a ti. Jesuh naw, "Kei naw pi am ning mkat veng; cit am tho be hamkia kyase, Ngümümkhya cun jah peta be lü tuh üngkhyüh ta käh mkhyekat ti kawpi," a ti.] am kya ham. 40 Khyang avang naw a pyen njia u 12 Jesuh naw ami veia ngthu pyen be lü, "Kei cun lü, "Hin hin Sahma kcanga kya ve," ami ti. 41 Avang khawmdeka kvaia ka kyaki. Ka hnu läki naküt cun naw, "Ani hin Mesijah ni," ami ti. Avange naw pi, nghmüpa k'um üng käh xünsei ti lü, xünnaka kvai "Kalile khaw üngka naw Mesijah hmi law thei khai aw? yahei khaie" a ti. 13 Pharisee naw, "Namäta mawng 42 Mesijah cun Sangpuxang Davita ksawn üngka, na pyenki, na pyen am cang ve," ami ti. 14 Jesuh Davita venaka mlüh Bethlehem üng hmi law khai ti lü naw, "Kamäta ngthu ka pyen üngpi ka pyen cangki. cangcim üng veki" ami ti. 43 Acukba Jesuha phäha Isetiüng, kei naw ka lawnak ja ka cehnak vai ka khyange ngtaike. 44 Avange naw ta man vai ami jum, ksingeiki. Nangmi naw ka lawnak ja ka cehnak vai am acunsepi u naw pi am hnet dat u. 45 Yekape ami ceh ksing uki. 15 "Nangmi naw nghngicim thum üng ngthu be üng, ktaiyü ngvae ja Pharisee naw "Ise am nami nami mkhyah khawiki, kei naw u am mtai pet nawng. lawpüi ni?" ti u se, 46 yekape naw, "Ania mäihä u 16 "Kei naw ngthu ka mkhyah üngpi ka ngthumkhyah naw ngthu am pyen khawi" ti lü ami jah msang be. 47 cang khai. Isetiakyaküng, kei kamät däk am ni. Na Pharisee naw, "Nangmi pi a ning jah nghmawngmhlei tüih lawki Pa kei üng a ngsüüa phäh ni. 17 "Nami hnga aw? 48 "Ngvae ja Pharisee üngka ami jumki Thum üng, 'Ai pi cangki ti ksing vaia saksi nghngih nami ksing khawiki aw? 49 "Mosia Thum am ksingkia hlüki," ti lü, ng'yuki. 18 "Kei kamäta ngthu ka saksiki, khyange ta yüncenak khamei ve u," ti lü, ami pyen. Pa na tüih lawki naw pi ka mawng saksiki," ti lü a 50 Ahlana mthana Jesuha veia lawkia Pharise üngka jah msang. 19 Acunkäna amimi naw, "Na Pa hawia khyang mat Nikawdim naw, 51 "Amäta mpyawng ye ni?" ti lü ami kthäh. Jesuh naw, "Nangmi naw kei üng a ngthu am njia kaa, a pawhmsah am hmu kaa, am na ksing uki, ka Pa pi am ksing uki. Kei nami na mi Thum üng khyang am mi cijang khawi," a ti. 52 ksing üng ka Pa pi nami ksing khai," a ti. 20 Acuna Amimi naw, "Nang pi Kalile khyanga na kya hngaki ngthu cun Temple k'uma khawthem petnaka hnúna a aw? Cangcim üng tenga, Kalile khaw üng sahma, u am hmi law khawi," ti lü na hmu khai.

8 [Amimäta im phähphäha cit bekie. Acunüng pi, Jesuh cun Olip Mcunga kaiki. 2 Ngawilama Templea law be se, khyang naküt a veia lawkie. Acunüng, Jesuh naw ngaw lü jah mtheiki. 3 Thum mthei he ja Pharisee naw nghnumi mat kpami am bähümaki xawi lawpüi u lü; avana maa ami ngdüühsak. 4 Jesuha veia, "Saja aw, hina nghnumi kpami am ani bähümka k'um bähä üng ami mana kyaki. 5 "Mi Thum üng, Mosi naw hina mäih cun lung am vawi ngen vaia ngthu a mkhyah. Nang naw ihawkba na ngaiki ni?" ami ti. 6 Acuna ngthu cun Jesuh mhñüteinaka, a mkhyenak ami suinaka ami kthähä kyaki. Acunsepi Jesuh naw ngmüm lü, a kut mdawng am mdek üng kca yuki. 7 Kthäh laihlaih u se, ngkyäk law be lü, "Nangmi üng am mkhyekat khawikia khyang naw akcüka lung am vawi se," a ti. 8 Acunüng, ngmüm betü lü a kut mdawng am mdek üng yuk betüki. 9 A

veia a pyena Paa mawng cun am ngejakkya u. 28 Pamhnama ngthu am nami ngaiki," a ti. 48 Judahe Acunakyase, Jesuh naw, "Khyanga Capa nami taih kána, "Kei cun Ania Ka Kyaki" ti nami ksing law khai. 29 "Na tüih lawki kei üng uki. 30 "Kei naw ta kamät am na leisawngnak vai am atänga veki. Kamätcä am na hawih. Isetiakyäkung, alää ania njak hlüa ka pawhmsaha phäh kyaki," ti lü a pyen. 31 Jesuh naw jumeiki Judahea veia, "Ka ngthu pyen nami njak üng, ka xüsawea nami kya kcang khai. 32 "Ngthungtak nami ksing üng, ngthungtak naw ning jah lätsak khai," a ti. 33 Jesuh naw, "Abrahama mjüa kami kyaki, tuh vei cäpa usüma mpyaa am thawn khawi u nawng, 'Lätlangnak nami yah khai' ti hin, i na tinak ni?" ti lü ami kthäh betü. 34 Jesuh naw, "Akcanga ka ning jah mtthehki: mkhyekatnak pawhki naküt cun mkhyenaka mpyaa kyaki. 35 "Mpya cun ima asäng ni a ve khawi; capa ta ksingki. Acunsepi, na hnrim khiai nami bü hin, keia mtheimthangnak am nami dodangeia phäha kyaki. 36 "Acunakyase, Capa naw mpya üngkhyüh a ning jah mhlät üng, nami lät kcang khaie. 37 "Abrahama mjüa nami kyaki ti ka ksingki. Acunsepi, na hnrim khiai nami bü hin, keia mtheimthangnak am nami dodangeia phäha kyaki. 38 "Ka Paa na mhnuh naküt ka pyenki. Acunüng pi nangmi naw nami paa ning jah mtheh nami pawhkie" a ti. 39 Amimi naw, "Keimia pa ta Abraham" ami ti. 40 "Pamhnama veia ngthungtak ka njak naküt ning jah mtheh ngü se, nami na hnrim hlüki. Abraham ahikba am ve khawi naw. 41 "Nangmi hin nami paa vea mäiha nami awmki he ni," a ti. Amimi naw, "Pamhnam däk ni kami pa, ania jah ca kcang ni," ami ti. 42 Jesuh naw, "Pamhnam nami Pa ani üng nami na mhläkphyä na khai sü; Pamhnam üngka naw va ka lawki, kamäta ngaiha ka lawkia am ni, ani naw a na tüih law ni. 43 "Ise ka pyena suilam am nami njakyaki he ni? Ka ngthu pyen am nami ngaih hlüa phäh, am nami njakkya u ni. 44 "Nangmi cun nami pa Khawyama canaa nami kyaka phäh, nami paa njak hlü bi vai ni nami mlung ngaih. Khawyam cun akcükä khyüh khyang k'hnima kyaki. Ngthungtak am vekia kyase, ngthungtak üng am xüngsei. A ngthuei üngpi, hleihlak lü hleihlaknaka pa a thawna phäh, amät am ngkäki va anaküt biloki. 45 "Ngthungtak ka pyena phäh, nangmi naw am nami na jumki. 46 "Ka mkhyekatnak mdang thei khai u nami veki ni? Ngthungtak ka pyen üng nangmi naw ise am nami na jumkia ni? 47 "Pamhnam üngkhyüh ngtüki naw Pamhnama ngthu ngai khawiki, nangmi cun Pamhnam üngkhyüh am nami ngtüikia kyase

naw, "Nang Samarih khyang, khawaia venaka kya veki kami ti hin am kami cangki aw?" ami ti. 49 Jesuh Acun kána, kei naw kamäta njak hlüa i am pawh lü, naw, "Khawaia venaka am kya nawng. Ka Pa ka Pa naw a na mtheha mäih cia hina ngthu ka pyenki leisawngki, cunüng pi nangmi naw am na leisawng ve ti nami ksing law khai. 50 "Kei naw ta kamät am na leisawngnak vai am atänga veki. Kamätcä am na hawih. Isetiakyäkung, sui veng; acun suihjap lü keia phäh cijangki mat veki. 51 "Akcanga ka ning jah mtthehki: ka ngthu ngaiki naküt isüm käh thi khai," a ti. (aiōn g165) 52 Judahe naw, "Khawaia venaka na kyak hman tuh ni kami ksing ve u. Abraham ja sahma he pi thi päng u se, nang naw 'Na ngthu ngaiki naküt isüm käh thi khai' ti veki. (aiōn g165) 53 "Kami pu, Abraham kthaka na Amimi naw, "Abrahama mjüa kami kyaki, tuh vei cäpa däm bawki aw? Ani pi thi pängki, sahma he pi thi usüma mpyaa am thawn khawi u nawng, 'Lätlangnak pängki he. Namät hin ua na ngaieiki ni?' ami ti. 54 Jesuh naw, "Kamät ka mhlünmtaiei üng, ia käh ka betü. 55 "Nangmi naw an i am ksing mawng khai. 'Kami Pamhnam' nami tia, ka Pa naw na mhlünmtaiki ni. 56 "Nami pa Abraham naw, ka law vaia khawi uki. Cunüng pi, kei naw ta an i ka ksingki. 'Ani am ksing nawng' ka ti üng nangmia mäiha ka hleihlak hngakia kya khai. Acunakyase, ami ksing lü, a mtheh hmu law lü je khütki," ti lü, a jah msang. 57 Judahe 38 "Ka Paa na mhnuh naküt ka pyenki. Acunüng pi nangmi naw nami paa ning jah mtheh nami pawhkie" a ti. 58 Jesuh naw, "Akcanga a tia. 39 Amimi naw, "Keimia pa ta Abraham" ami ti. 40 "Pamhnama caea nami kya üng Abrahama ka ning jah mtthehki: Abraham am a ve ham üng, ka Jesuh naw, "Abrahama caea nami kya üng Abrahama veki," a ti. 59 Ami vawihnnak vaia lung jah loei u se, a awmäiha mäiha nami awmih khai sü. 41 "Pamhnama Jesuh cun ngthup lü, Temple üngkhyüh akcea citki.

9 Jesuh lama a ceh k'um üng, a hmi law üngkhyüh a mik müki khyang mat a hmuh. 2 Axüisawe naw, "Saja aw, a mik müa hmiki hin ua mkhyenaka phäha ni? Amäta mkhyenaka phäh aw, a nupaa ani mkhyenaka phäh aw?" ti lü, ami kthäh u. 3 Jesuh naw, "Amäta mkhyenaka phäh am ni, a nupaa mkhyenaka phäha pi am ni. Ani üng Pamhnama johit khyange naw ami hmuh vaia phäha ni. 4 "A mhnüp ham üng na tüih lawkia khut mi pawh khai. U naw pi khut am a binak theia mthan pha law hlüki. 5 "Khawmdeka khana ka vea küt üng khawmdeka kvaia ka kyaki," ti lü, a jah msang. 6 Acukba a pyen kána, mdek üng a mci msawh lü, a mci am mdek mthaü lü acun am a mikmüa mik a jut. 7 A mikmü üng, "Cit lü Silawng Tuili üng va hmaieia," a ti. (Silawng ti cun "Tüih" tinak ni) Acunüng, cit lü va hmaie se a mik vai law beki. 8 A impei locenge ja, ahlana täei se hmu khawkie naw, "Hin hin ngaw lü täei khawiki am niki aw?" ami ti. 9 Avang naw, "Acun ni" ami ti. Avang naw, "Acun ta am ni" a tängüi ni" ami ti. Amät naw, "Kei acun ni" a ti. 10 Amimi naw, "Na mik ihawkba vai beki?" ami

ti. 11 Ani naw, "Jesuh ami ti naw mdek mthaü lü, ka muncankse ni. 31 "Pamhnam naw khyangkaa ngthu mik üng jut lü, 'Silawng Tuilia va cit lü va hmaieia' ti am ngai khawiki ti mi ksingki. Acunsepi, au naw pi se, cit lü hmaiei ngü se ka mik vai law beki," a ti. 12 Pamhnam mhläkphyä na lü a njakhlü a pawh üng "Ani hawia veki ni?" ti lü a mi kthäh üng, ani naw "Am Pamhnam naw ngaih pet khawiki. 32 "Khamdeks a ksing veng" a ti be. 13 A mik mü khawikia khyang ngtüi üngkhyüh, a mikmüa hmi lawki vaisak be ve u, cun Pharissee veia ami cephü. 14 Jesuh naw mdek tia u naw am mi ngja khawi. (aiōn g165) 33 "Hin hin mthaü lü a mik a vaisak bea mhnüp cun Sabbath Pamhnam üngkhyüh lawki am a ni ta, i am pawh mhnüpa kyaki. 15 Pharissee naw, a mik a vai law bea khawh," ti lü, a jah msang. 34 Amimi naw, "Na hmi mawng kthäh u se, ani naw, "Lawk am ka mik na law üng, mkhyenake am hmi law lü, na jah mthei nawi se, hmaei lü, ka hmu law be theiki ni," a ti. 16 lawki aw?" ti u lü, msangkie naw, Sinakok üngka naw Pharissee avang naw, "Acuna khyang naw Sabbath ami ksät u. 35 Ksätkie ti Jesuh naw ksing lü hmuki am a jeiha phäha, Pamhnama üngkhyüh lawki ta naw, "Khyanga Capa na jumki aw?" ti lü a kthäh. am ni khü vai," ami ti. Avang naw, "Khyangka naw 36 Ani naw, "Bawipa aw, ka jum law vaia, ani u ni ihawkba hina mäih muncanksee jah pawh khawh na mtheha?" a ti. 37 Jesuh naw, "Ani na hmu päng khai aw?" ami ti. Pharissee ksunga ngtainak ve lawki. ni, atuh ning nthuheipüki hin ani ni," a ti. 38 Ani 17 Acun käna, amikmü üng, "Na mik a vaisak bea naw, "Bawipa aw, jum veng," ti lü, Jesuh hjawkhahki. phäha, nang naw ihawkba ani na ngaiki ni?" ti u lü, 39 Jesuh naw, "Ngthumkhyah khaia hina khawmdek ami kthäh betü üng, "Ani cun Sahma ni" a ti. 18 Judah khana ka lawki, amikmüea mik vai be lü, a mik kvaiea ngvaei naw, a mik vai law beki nu ja pa, am ami mik a münak vaia ka lawki ni," a ti. 40 Ahlawnga veikia jah khü ham veia, amikmü khawiki vai law beki ni Pharissee naw, acun ngja u lü, "Keimi pi kami mik mü tia mawng am kcang na u. 19 A nu ja a paa üng, hngaki aw?" ti lü, ami kthäh u. 41 Jesuh naw, "Nami 21 Cunsepi, ihawkba atuh hmu law beki ti am kani ksingki, hmuhsak beki pi am ksing ve ning. Amät kthäh ua; khyang teh lawki; amäta mawng cun amäta naw pyen se," ti ni lü, ani jah msang. 22 A nu ja pa naw Judah ngvaei ami jah kyüha phäha acukba ani pyena kyaki. Am acun ham üng pi, "Ani cun Mesijah ni" tiki naküt cun sinakok üngkhyüh ksät vaia ami mkhyäp thüpüha kyaki. 23 Acunakyase, a nu ja pa naw, "Khyang teh lawki, amät kthäh ua" ami tia kyaki. 24 Anghngihnnaka amikmüa hmi lawki cun khü betü u lü, "Pamhnama veia akcang ka pyen khai tia sitih taa, nang ning mdaw beki cun khyangka ti kami ksingki ni," ami ti. 25 Ani naw, "Khyangka a ni ja am a ni am ksing nawng. Mat ka ksing cun ahlan ka mik mü khawiki, tuh ka hmu law beki," ti lü, a jah msang. 26 Amimi naw, "Na khana i ja a pawh? Na mik ihawkba ja a vaisak be?" ti lü, ami kthäh. 27 Ani naw, "Cükta üng ka ning jah mteh päng, am nami na ngai hlüki. Ise nami ngja hlü betükie ni? Nangmi pi axüisaw hea nami thawn hngaa nami yüki aw?" ti lü, a jah msang. 28 Amimi naw ksekha na u lü, "Nang hin ania xüisawa na kyaki ni, keimi ta Mosia axüisaw he ni. 29 "Pamhnam naw Mosi ngthuhei püki ti kami ksingki, cunüngpi Jesuh hawia ka naw lawki ti am ksing u nawng," ami ti. 30 "Ani naw ka mik vaisak be kyaw sepi, ami hawia khyüh lawki ti am nami ksing hin

31 "Pamhnam naw khyangkaa ngthu am ngai khawiki ti mi ksingki. Acunsepi, au naw pi se, Pamhnam üngkhyüh lawki am a ni ta, i am pawh Pamhnam naw ngaih pet khawiki. 32 "Khamdeks a ksing veng" a ti be. 33 "Hin hin mthaw am mi ngja khawi. (aiōn g165) 34 Amimi naw, "Na hmi mawng kthäh u se, ani naw, "Lawk am ka mik na law üng, mkhyenake am hmi law lü, na jah mthei nawi se, hmaei lü, ka hmu law be theiki ni," a ti. 35 Ksätkie ti Jesuh naw ksing lü hmuki am a jeiha phäha, Pamhnama üngkhyüh lawki ta naw, "Khyanga Capa na jumki aw?" ti lü a kthäh. am ni khü vai," ami ti. Avang naw, "Khyangka naw 36 Ani naw, "Bawipa aw, ka jum law vaia, ani u ni ihawkba hina mäih muncanksee jah pawh khawh na mtheha?" a ti. 37 Jesuh naw, "Ani na hmu päng khai aw?" ami ti. Pharissee ksunga ngtainak ve lawki. ni, atuh ning nthuheipüki hin ani ni," a ti. 38 Ani 17 Acun käna, amikmü üng, "Na mik a vaisak bea naw, "Bawipa aw, jum veng," ti lü, Jesuh hjawkhahki. phäha, nang naw ihawkba ani na ngaiki ni?" ti u lü, 39 Jesuh naw, "Ngthumkhyah khaia hina khawmdek ami kthäh betü üng, "Ani cun Sahma ni" a ti. 18 Judah khana ka lawki, amikmüea mik vai be lü, a mik kvaiea ngvaei naw, a mik vai law beki nu ja pa, am ami mik a münak vaia ka lawki ni," a ti. 40 Ahlawnga veikia jah khü ham veia, amikmü khawiki vai law beki ni Pharissee naw, acun ngja u lü, "Keimi pi kami mik mü tia mawng am kcang na u. 19 A nu ja a paa üng, hngaki aw?" ti lü, ami kthäh u. 41 Jesuh naw, "Nami 21 Cunsepi, ihawkba atuh hmu law beki ti am kani ksingki, hmuhsak beki pi am ksing ve ning. Amät kthäh ua; khyang teh lawki; amäta mawng cun amäta naw pyen se," ti ni lü, ani jah msang. 22 A nu ja pa naw Judah ngvaei ami jah kyüha phäha acukba ani pyena kyaki. Am acun ham üng pi, "Ani cun Mesijah ni" tiki naküt cun sinakok üngkhyüh ksät vaia ami mkhyäp thüpüha kyaki. 23 Acunakyase, a nu ja pa naw, "Khyang teh lawki, amät kthäh ua" ami tia kyaki. 24 Anghngihnnaka amikmüa hmi lawki cun khü betü u lü, "Pamhnama veia akcang ka pyen khai tia sitih taa, nang ning mdaw beki cun khyangka ti kami ksingki ni," ami ti. 25 Ani naw, "Khyangka a ni ja am a ni am ksing nawng. Mat ka ksing cun ahlan ka mik mü khawiki, tuh ka hmu law beki," ti lü, a jah msang. 26 Amimi naw, "Na khana i ja a pawh? Na mik ihawkba ja a vaisak be?" ti lü, ami kthäh. 27 Ani naw, "Cükta üng ka ning jah mteh päng, am nami na ngai hlüki. Ise nami ngja hlü betükie ni? Nangmi pi axüisaw hea nami thawn hngaa nami yüki aw?" ti lü, a jah msang. 28 Amimi naw ksekha na u lü, "Nang hin ania xüisawa na kyaki ni, keimi ta Mosia axüisaw he ni. 29 "Pamhnam naw Mosi ngthuhei püki ti kami ksingki, cunüngpi Jesuh hawia ka naw lawki ti am ksing u nawng," ami ti. 30 "Ani naw ka mik vaisak be kyaw sepi, ami hawia khyüh lawki ti am nami ksing hin

10 Jesuh naw "Akcanga ka ning jah mtehki: to ngvawng mkawt üng käh lut lü, akce üngka naw kai lü lutki cun mpyukeiea ja tome manei hlükiea kyaki. 2 "Mkawt üng lutki khyang cun toksäma kyaki. 3 "Mkawt mtät naw ani cun mkawt nghmawn pet se, toe naw a kthai ksing khawkie; amäta toe ami ngming phäphäh am jah khü lü kpunga jah ceh püi khawiki. 4 "Kpunga a jah khü üng, ami hmaia cit lü lam jah msüm se ani cun læk khawkie. Isetiakyaküng, a kthai cun a toe naw ksingki he. 5 "Acunsepi, khyang kce cun a kthai am ami ksinga kyase, am læk u, dawngin ta khaie" a ti. 6 Ahina msuimcäpnak Jesuh naw jah mteh se, i a ti hlü hman am ksing u. 7 Acunüng, Jesuh naw, "Akcanga ka ning jah mtehki: kei cun toe phäh mkawtka ka kyaki. 8 Keia hmaia law maki naküt cun mpyukei ja tome manei hlükiea kyaki he, to naw pi a kthai am jah ngja. 9 "Kei mkawtka ka kyaki. Kei üngkhyüh lutki naküt naw küikyanak yah khai; a k'uma lut lü, akpunga lut law lü, a ei vai hmu khai. 10 "Mpyukei cun mpyu khai, hñim khai ja kpye khaia va law khawiki. Kei cun xünnak ami yahnak vai däka am kya lü kümkwikia xünnak ami yah vaia phäha ka lawki ni. 11 "Kei toksäm kdawa ka kyaki; toksäm kdaw naw toeä phäha a sak tawn khawiki. 12 "Toksäm am niki, ami ngvaha toksäm naw mhnge law se a hmuh üng toe jah hawih lü jah dawng ta se, mhngé naw toe jah hutei lü jah kpyang khawiki. 13 "Ami ngvaha

toksäm cun ngvaha kyase, toe am jah cäi na lü jah dawng taki. 14 "Kei cun dawkia toksäm ni. Pa naw na ksing se kei naw pi Pa ka ksinga mäihä, ka toe ka jah ksingki. Ka toe naw pi na ksingki he. "Ami phäha lü, a jah msang. 15 Jesuh man khaiea ami bü be ta ka thih khawhki. 16 "Ahina to ngvawnga k'uma am veki toe pi ka jah ta hamki. Acun he pi ka jah lawpüi khai. Acun he naw pi ka kthai ngai u se, to pää mat, toksäm mat däka kya law khai. 17 "Kei naw ka sak tawn lü, xünnak ka yah be khaia kyase, Pa naw na mhläkphyanaki. 18 "U naw ka sak am lak thei. Kamäta hlüeria ka sak ka pet ni. Ka sak cun pe lü, ka loei be khawnaka khyabahnak ka taki. Ahina ngthupet hin ka Paa veia ka yaha kyaki," a ti. 19 Acuna ngthua phäha Judahea ksunga ngtainak ve lawki. 20 Aknung bawk naw, "Ani üng khawyai umki ni, yawki ni; ise a ngthu nami ngaiki ni?" ami ti. 21 Avang naw, "Khawyai venak naw ahin he am jah pyen thei. Khawyai naw ihawkba amikmüe jah vaisak be khaw khai ni? ami ti. 22 Khawksik khyä üng Jerusalem mlüh Temple Kainaka Pawi veki. 23 Jesuh cun Temple k'um, Solamon Luhnak üng ve hlü se, 24 Judahe naw a peia ngbäm law u lü, "Am ngsingngkyakia i vei na ve ham khai ni? Mesijah na kyak üng angsinga jah mttheha," ti lü kthähkie. 25 Jesuh naw, "Ka ning jah mttheh päng ni, am nami jumki; ka Paa ngming am khut ka pawhe cun ka saksie ni. 26 "Acunsepi, ka toea am nami nia phäh, am na jum uki." 27 "Ka toe naw ka kthai ksing khawkie, kei naw jah ksing ngü se, na lák law khawkie. 28 Amimi üng angsäia xünnak ka jah pet, i tia pi am thi u. Amimi cun u naw pi am na jah hutei thei u. (aiōn g165, aiōnios g166) 29 "Amimi na jah pekia ka Pa cun anaküta kthaka hlüngtai bawki; u naw pi Paa kut üngka am loei thei. 30 "Kei ja ka Pa cun mata kani kyaki," a ti. 31 Judahe naw ami khawgnak vaia lung loei betükie. 32 Cunsepi Jesuh naw jah msang lü, "Nami hmuha Pa naw a na pet khut akdaw khawhah ka pawhki ni, ia phäha lung am nami na khawng hlüki ni?" a ti. 33 Judahe naw, "Khut akdaw na pawha phäha lung am kami ning khawng hlüki am ni. Pa na pyenkse ja, nang nghngicim khyanga kya kphei lü Mhnama na ngsuieia phäh ni," ti lü, ami msang. 34 Jesuh naw, "Namimäta Thum üng, 'Nangmi cun mhnamea nami kyaki ka ti' ti lü am ng'yuk mä? 35 "Cangcima pyen naküt cun anghläia cangki ti mi ksingki. Pamhnam naw mhnamea a jah suia khyange üng a ngthu jah peki. 36 "Pa naw mcawn lü khawmdek khana a na tüih law kei naw, 'Kei Mhnama Capa ka tia phäha, 'Mhnam na pyenkseki' nami na tinaki aw? 37 "Ka Paa njak hlü am ka pawh üng, käh na jum kawm uki. 38 "Acunsepi, ka Pa a khut ka pawh üng ta, kei am nami na jum üng pi, Pa kei üng a ve ja Pa üng kei ka vea mawng ahun nami ksing hin anglät cäng khaia, ka pawhmsahea hleng ta nami jum vai sü" ti jah ksingki. Ka toe naw pi na ksingki he. "Ami phäha lü, a jah msang. 39 Jesuh man khaiea ami bü be ta ka thih khawhki. 40 "Ahina to ngvawnga k'uma kyaw, acunsepi, ami kut üngka naw lätei betüki. 41 Jordan Mliktuia caye, Johan naw akcüka Baptican a mat, toksäm mat däka kya law khai. 42 Acunüng, acuia khyang khawkän a veia law u lü, "Johan naw müncankse i am pawh; acunsepi Johan naw hina mawng a pyen naküt cang ve" tiek. 43 Acunüng, acuia khyang khawkän naw Jesuh jumkie.

11 Lazaruh ngmingnaki am khyaihki cun Bethaniih mlüha veki. Acuna Bethaniih mlüh cun Marih ja a na Matah ami venaka kyaki. 2 Hina Marih cun (A na Lazaruh am khyaihki) ksi ng'ui am Jesuh jut lü a khaw a lusam am xuh petki. 3 Lazaruh ci xawi naw, "Bawipa aw, na mhlänak na püi am khyaih ve" ti lü Jesuh ani cük. 4 Jesuh naw acun ksing lü, "Acuna natnak cun thihnak vaia natnak am ni; Pamhnama hlüngtainak a ngdangnak vaia kyaki ni, ahina phäha Pamhnama Capa a ngming hlüngtai khai" a ti. 5 Jesuh nun Matah, a na Marih ja Lazaruh cun aktää jah mhläkphyanaki. 6 Acunakyase, Lazaruh am khyaihki ti a njak käna pi am cit lü, a venaka mhnüp nghngih ve hamki. 7 Acun käna, axüsaw hea üng, "Judah khawa mi cit be vai u" a ti. 8 Axüsawe naw, "Rabbi, ahlana Judahe naw lung am ning khawng hlükie; acuia na cit hlü betüki aw?" ami ti. 9 Jesuh naw, "Khaw mhnüp mat üng naji xaleinghngih lawki, am niki aw. Mhnüpa cit hükia khyang ta khawmdeka kvai hmuh lü am ngsukngvân khawi. 10 Acunsepi, mthana a ceh hü üng akvai am vekia kyase, ngsukngvänei khawiki" ti lü, a jah msang. 11 Acun a pyen päng ja, "Mi püi u Lazaruh ipki; ipki mtho be khaia ka cit khai" a ti. 12 Axüsawe naw, "Bawipa aw, a ih üng ta daw law be khai ni" ami ti. 13 Jesuh naw a thiha mawng a pyen kyaw, amimi naw ipei sawxatkiä ami ngaih u. 14 Acunakyase, Jesuh naw, "Lazaruh thiki" ti lü angsinga a jah mttheh. 15 "Acuia am ka ve hin nami jumnak vaia, nami phäh ka jeki; acunsepi a veia mi cit vai u" a ti. 16 Thomah (Angphia ami sui) naw a püi he üng, "A thihnak üng thi hnga khaia, Saja am atängä mi cit vai u" a ti. 17 Jesuh a pha law üng, Lazaruh ami k'uhnak mhnüp kphyü law päng se a hmuh. 18 Bethaniih mlüh cun Jerusalem mlüh üngkhyüh mäng nghngih bang thuki. 19 Ani be thi se, Judahe cun naw jah mbawikyahpüi khaiea Matah ja Mariha veia lawkie. 20 Matah naw Jesuh pha law hlüki ti a njak üng do khaia citki. Acunüng Marih cun ima a na veki. 21 Matah naw Jesuh üng, "Bawipa aw, ahia na vea ta

ka be am thi khai sü. 22 "Tuh pi Pamhnama veia na pawh ve. 48 Ahikba mi hawihin üng ta, khyang naküt kthäh naküt Pamhnam naw ning pe khai ti ka ksingki" naw ani jum law u se, acuniüng, Romah ngvaise naw a ti. 23 Jesuh naw, "Na be tho law be khai" a ti. 24 mi Temple ja mi khyangmjü jah kpyükpye law khaie Matah naw, "Akpäihnakha khawmhñüp üng tho law ni" ami ti. 49 Ami hlawnga ka khyang mat Kaiphah, be khai ti ka ksingki" a ti. 25 Jesuh naw, "Kei hin acuna kum üng Ktaiyü Ngvaisäih naw, "Ise nami thawnak be ja xünnaka ka kyaki ni. Kei na jumeiki yawkie ni, 50 mi khyangmjü naküt a pyüpye kthaka naküt cun xüng khai, a thih üngpi angśäia xüng khai; khyang mat a thih hin daw bawki ti am nami ksingki 26 xüng lü, kei na jumki naküt cun itüha pi am thi ti u. he aw" a ti. 51 Acuna ngthu cun amät naw mhnün lü Ka pyen na jumki aw?" a ti. (aiōn g165) 27 Matah naw a pyen sawxat am ni. Acuna kum üng Ktaiyü Ngvai "Bawipa aw, jum veng. Nang cun khawmdeka law säiha kyase, Jesuh cun Judah khyang mjüea phäh khaia Mesijah, Mhnama Capaa na kyaki ti jum veng" a thih vaia mawng malam a pyena kyaki. 52 Acuna a ti. 28 Acukba a pyen päng ja Matah cit lü a ci Marih khyange däka phäh am ni lü, khawmdeka khana anghmüa khü lü, "Bawipa pha law lü ning khü ve" ngyeng häkia Pamhnama khyange cun pumsa mata a ti. 29 Marih naw a njak ja tho law ngxit lü Jesuh a jah mkhämnak be vai phäha pi kyaki. 53 Acuna hmuh khaia citki. 30 Jesuh cun ngnam k'uma am lut mhnüp üngkhyüih Judah ngvaise naw Jesuh hnime law ham lü, Matah naw a va hmuhnak, a venaka ve khaia cengkie. 54 Acunakyase, Jesuh cun Judahea hamki. 31 Im k'uma mbawiyahpüi u lü awmki hea khaw ksunga angdanga käh citcawn hü ti lü, acun Judahe naw Marih angxita tho law lü va kco se ami üngka naw Jerusalem mlüha amimät naw khawning vea ta ka be am thi khai sü" a ti. 33 Mariha kyah ja ngingcahnak pawi am a pha law ham üng bi khaiea läk lawkiae kyah a hmuh üng Jesuha mlung aktääna jeng citkie. 56 Jesuh sui hü u lü, Temple k'uma lü pukseki. 34 Jesuh naw, "A yawk hawia nami tak ngkhäm u lü, "Pawi pawhnaka am law khai aw, ni?" a ti. Amimi naw, "Bawipa aw law lü teng lawa" ihawkba nami ngaiki ni?" ti lü ami püi kthäkie. 57 ami ti. 35 Jesuh naw hmu lü kyapki. 36 Judahe naw, Ktaiyü ngvaise ja Pharisee naw, Jesuh ami mannak "Teng u, Lazaruh ihlawka a mhläkphyanak ni" ami thei vaia, au pi, a venak ksingki naw a pyen vaia ami ti. 37 Acunsepi avang naw, "Hin, amikmü pi vaisak jah mttheh.

beki am niki aw. Lazaruh pi käh thi khaia am pawh theiki aw?" ami ti. 38 Jesuh aktääna pukse lü, ng'ui hnün da lawki. Acuna ng'utnak cun mdek khüia kya lü lung am ami khaih. 39 Jesuh naw, "Lung loa" a ti. Thikia a ci Matah naw, "Bawipa aw, a thihnak mhnüp kphyü law pängki, tuh ta thu päng khai ni" a ti. 40 Jesuh naw, "Na jum üng Pamhnama hlüngtainak na hmu khai, ti lü am ka ning mttheh pängki aw?" a ti. 41 Lung lo u se, Jesuh naw khana jeng mang lü, "Ka Pa aw, ka ngthu na ngaiha phäh, ning je na veng, 42 "Alää ka ngthu na ngai khawiki ti ksing veng; acunsepi hin üng veki khyange naw kei hin nang naw na na tüih law ti ami jumnak thei vai ka pyen ni" a ti. 43 Acukba a pyen päng ja, "Lazaruh, lut lawa" ti lü, angsanga ngyangki. 44 Akthi cun a kut khaw hlawpnaka jih ja a hmai hlawpnaka jih mahmaha lut law se Jesuh naw, "Sut u lü, cehsak ua" a ti. 45 Marih veipiükiae Judah avang naw Jesuha bilawh hmu lü Jesuh jumkie. 46 Acunsepi avang ta Phariseea veia cit u lü, Jesuh naw a pawhmsahe ami jah va mttheh. 47 Ktaiyü ngvaise ja Pharisee naw Kawngci ngvaise jah ngkhämpüi u lü, "Ihawkba mi pawh khai? Hina khyang naw müncanksee khawhah

12 Lätnak Pawi a phanak vai a mhnüp khyuk üng, thi se a mthawh be Lazaruha venak, Bethanih mlüha Jesuh pha lawki. 2 Acuia Jesuha mü ei vai buh pyangnaka Matah naw jah kpüiki. Acuia Lazaruh pi Jesuh am atängä ngaw hngaki. 3 Marih naw aktääna phu küikia natuh ksi ng'ui liter uma cäpcäp lawpüi lü, Jesuha khaw jah buiki naw a lusam am a xuh pet. Acuna ksi ng'ui cun im k'um naküt üng'ui. 4 Acunsepi, axüisaw he üngka mat, Judah Iskarot, Jesuh phyahei khai naw, 5 "Hina ksi ng'ui hin, ise ngui phya kthuma jawi lü, msih mpyaki he üng am a jah pet ni?" a ti. 6 Msih mpyaki he a jah mpyeneia phäh acukba a pyen am ni, khyang mpyukeia a kyaa thea, nguiip cüüm lü, a k'uma ngui a lawhei khawia phäha kyaki. 7 Jesuh naw, "Hawih ua, ka ng'utnak mhnüpa phäh pawh se. 8 "Msih mpyaki he cun alää nami hlawnga awmki he ni. Kei cun alää nami hlawnga ka ve khaia am kya" a ti. 9 Jesuh Bethaniha veki ti Judahe naw ksing u lü, ami lawsih. Jesuh däk lawsihkie am ni, thihnak üngka naw a mthawh be Lazaruh pi ami hmuh hlüa phäha kyaki. 10 Ktaiyü ngvaise naw Lazaruh pi ami hnime vaia

cengkie; 11 Lazaruha phäha Judah khyang khawhah khyang naküt ka veia ka jah kaih khai" a ti. 33 Acuna naw jah hawih u lü, Jesuh ami juma phäha kyaki. ngithu cun a thih vai ksingnak vaia a pyena kyaki. 12 Angawi üng, Lätnak Pawia lawkia khyangpänu 34 Khyang he naw, "Mesijah cun angdäia ve khai naw Jesuh Jerusalema law hlüki ti ami ksing üng, ti mi Thum üng kami hmuki. Nang naw, 'Khyanga 13 ngleleng hnahe jah kcüngei lü do khaia cit u Capa mdek üngka naw khana taiha kya khai' na ti lü, "Hosana, Bawipa ngming üng lawki Pamhnam hin, i ni? Acuna Khyanga Capa cun u ni?" ti u lü, ami naw dawkyanak pe se!" Pamhnam naw Isarelea msang. (aiōn g165) 35 Jesuh naw, "Akvai asäng nami sangpuxang dawkyanak pe se" ti lü ngypyangkie. hlawnga ve ham ve. Akvai a ve k'um üng cit hü ua, 14 Jesuh naw sanghngaksä huu lü, acuna khana am anü üng ta nghmüp naw ning jah kpha law khai ni. ngcumki. Cangcim üng ang'yuka mäiha, 15 "Zion Nghmüp üng cit hlüki naw a cehnak am ksingei khawi. mlüüh aw, käh kyüheia; Tenga sanghngaksäüca üng 36 "Akvai a ve ham üng akvai jumei ua, akvai canaa cum lü, na sangpuxang law ve." 16 Asüa ta axüisaw nami kya khai" a ti. Acun a pyen päng ja Jesuh cit he naw am ksing u. Acunsepi Jesuh mhlünmtai a lü, am ami hmuhnuk vaia ngthupeiki. 37 Ami maa ni üng, Jesuha mawng cangcim naw a pyen ja ania müncanksee khawkän pawh sepi Jesuh am jum u; 38 phäh ahikba ami bilawhe ti cun süm law bekie. 17 Sahma Hesajah naw a na pyen: "Bawipa aw, kami Lazaru, ng'utnak üngka naw a khü be, thihnak üngka pyena ngithu u naw jumki ni? Bawipa naw ua veia a mthawh be üng, a peia awmki hea khyange naw a johit mdanki ni?" tia ngthua kümnak vaia kyaki. pi a mawngma pyenkie. 18 Acunakyase, khyange 39 Acuna thea am jum u se, sahma Hesajah naw naw pi a na do u lü ümhłamkie. Acukba müncanksee pyen lü, 40 "Pamhnam naw ami mik a jah müsak, ami jah pawhki ni ti njjakie. 19 Pharisee amimät naw, mlung jah nglangsak se, acunüng ami mik naw am "Teng u, i am mi pawh khawhki, khawmdek avan hmuh thei, ami lu pi cing se, ka jah mdaw be vaia, naw a hnu läk päng ve" ami ti. 20 Pawia Pamhnam ka veia am nghlat law be thei u, ti lü Pamhnam naw hjawkahh khaia Jerusalem mlüha jeng citkie üng pyenki" a ti. 41 Hesajah naw Jesuha hlüntainak hmu Krike avang pi cit hngakie. 21 Acun he cun Philipa lü ania mawng cun a pyena kyaki. 42 Acunsepi, Judah (Kalile hne Bethsaida mlüha ka kyaki) veia law u lü, ngvae üngka khawkän naw Jesuh jumkie. Pharisee "Saja aw, Jesuh kami hmu hlüki" ti lü ami nghuinak. 22 Philip naw Andru mtheh law se anı nghngi naw lü am phyeh u. 43 Mhnama jah mhlünmtai kthaka Jesuh üng ari va mtheh. 23 Jesuh naw jah msang lü, khyanga jah mhlünmtai ami jawngnaka phäh ni. 44 "Khyanga Capa a hlüntainak vai akcün pha law ve. Jesuh naw, "Kei na jumki naküt cun naw, kei däk na 24 "Akcanga ka ning jah mthehki: cangmcı mdek üng jumki am ni, na tüi lawki pi jumki ni. 45 "Kei na hmuki am kya lü am a thih üng mäei khawiki. A thih üng va cun naw, na tüi lawki pi hmuki ni. 46 "Khawmdek khawhaha ngtheipai law be khawiki. 25 "A xünsak vaisak khaia ka lawki ni, kei na jumki naküt cun mcehnaki naküt naw a xünsak mkhyüh khai. Hina khawmdek khana a xünsak hnengki naw angsäia xünnak yah khai. (aiōnios g166) 26 "Ka khut pawh hlüki naküt naw na läk law se; ka khut pawhki cun ka venaka ve hnga khai. Ka khut pawhki khyang cun Pa naw mhlünmtai khai. 27 "Atuh hin ka mlung khuikha ve. I ka pyen khai ni?" Ka Pa aw, hina kcün hin ka khana käh kpha lawa, ka ti khai aw? lakyasepi, ahina khuikhatnak khamei khaia ni, ka law. 28 "Ka Pa aw, na ngming hlüntai se" a ti. Acunüng, "Ka mhlünmtai pängki, ka mhlünmtai betü khai" tia kthai khankhaw üngka naw a njjak. 29 A peia ngdüükia khyange naw njaja u lü, "Khaw nghümüki ni," ti u se, avang naw, "Khankhawngsä naw ngthuheui püiki ni," ami ti. 30 Jesuh naw, "Acuna kthai cun ka phäha ngthang lawkia am ni, nangmia phäh ni. 31 "Tukbäih hina khawmdek ngthumkhyahnaka kcüna kyaki. Tukbäih hina khawmdek ukia sangpuxang cun ksäta kya khai. 32 "Kei, mdek üngka naw khana a na taih law üng,

(aiōnios g166)

13 Lätnak Pawi a pha vai mhnüp mat a hlü ham üng, Jesuh naw hina khawmdek ceh ta lü Paa veia a cehnak vai kcün pha lawki ti ksingki. Hina khawmdeka veki a khyange cen alää jah mhläkphyanak lü adüt vei cäpa jah kphyanaki. 2 Jesuh ja axüisaw he naw

mü buh eikie. Sihmona capa, Judaha mlung k'uma, Sihmon Pita naw, "U a pyenak ni, na mtheha" ti lü, Jesuh phyehei khiai khawyai naw a mhlawmcawk a kut am khiktawt hü lü a kthäh. 25 Acuna axüisaw pänga kyaki. 3 Pa naw ahmäi a mhjum ja Mhnam naw Jesuh peia va ngnawn lü, "Bawipa aw, u ni?" a üngkhyüh law lü Pamhnama veia cit be khai ti cun ti. 26 Jesuh naw, "Hina muk mte mcawi lü ka peta Jesuh naw ksingki. 4 Acunakyase, buh capawi üngka khyanga kya khai" ti lü a msang. Muk mte mcawi naw tho law lü a jih ngvaih sut lü ngxuheinak jih a lü, Sihmona capa Judah üng a pet. 27 Muk mte a vawh. 5 Kbe ksung üng tui kyäi lü axüisaw hea khaw doei ja khawyam a k'uma lutki. Jesuh naw, "Na pawh jah mthih pet lü a jih vawh am a jah xuh pet. 6 Sihmon vai akjanga pawha" a ti. 28 Ei kbe kunga ngawkie Pita veia a pha law üng, "Bawipa aw, ka khaw na na naw, i a pyennak ti, u naw pi am ksing u. 29 Avang mthih hü petki aw?" a ti. 7 Jesuh naw, "Tukbäih i ka naw Judah Iskarot naw nguiip a cüma phäh, Jesuh pawhmsah ti am ksing hamki; acunsepi, tuha ta na naw, "Hina pawi üng mi summang vai va khyeia a ksing law khai ni" ti lü a msang. 8 Pita naw, "Ka khaw tinak ni, am ani üng khuikha si mpyaki he üng ik'eih käh na mthi sümüsüm khai" a ti. Jesuh naw, "Na khaw jah pea" tikia, ami ngai. 30 Judah naw muk mte lo am ka ning mthih pet üng ta keia hnuklaka am kya lü cit ktäihki. Acun cun mthana kyaki. 31 Acukba a tiki" a ti. (aiōn g165) 9 Sihmon Pita naw, "Bawipa aw, ceh kana Jesuh naw pyen lü, "Atuh hin Khyanga acun ani üng ta ka khaw däk am ni lü ka kut ja ka lu Capa mhlünmtaia kya ve. Ani üngkhyüh Pamhnam pi pi na mthih peta" a ti. 10 Jesuh naw, "Tui nghlawk mhlünmtaia kya ve. 32 "Ani üngkhyüh Pamhnam pängki naküt ngcimki ni, i a mthih vai am hlü, a khaw hlüngtainak mdan lü, Pamhnam naw Khyanga Capa däk ni a hlü. Nangmi avan ngcimcah päng ve uki, pi amät üng mhlünmtai khai. Sängsäng se Pamhnam acunsepi am ngcimcah hamki mat ve ve" a ti. (11 U naw ani mhlünmtai khai. 33 "Ka canae aw, nami naw jawiei khai a ksing pänga phäha, "Nami van nami hlawnga ka ve vai hin am hjo ti. Nami na sui hü khaie. ngcimki, lüpi am ngcimki mat nami ksunga veki" a ti.) Acunüng, Judah ngvae üng, 'Ka cehnak vaia am law 12 Ami khaw jah mthih pet lü, a jih ngvaih be lü, ngaw thei uki' ti lü ka pyena mäiha atuh pi acukba bää beki naw, "Nami khana ka pawh hin asuilam nami ka ning jah mthehki. 34 "Ngthumkhän kthai ka ning ksingki aw? 13 "Nangmi naw Saja aw, Bawipa aw jah peki: mat ja mat mhläkphya na ua. Ka ning jah nami na ti na khawiki. Nami cangki, ka kya kungki. 14 mhläkphyanaka mäiha mat ja mat mhläkphya na u. "Kei nami na Bawipa ja Saja hngawh naw nami khaw 35 "Mat ja mat nami mhläkphyanak üng ta, khyang ka ning jah mthih pet üng, nangmi pi mat naw mata naküt naw ka hnuklakte tia ning jah ksing khaie" a ti. khaw nami mthih pet vai. 15 "Nami khana ka pawha 36 Sihmon Pita naw, "Bawipa aw, hawia na cit khai?" mäiha nangmi naw pi nami pawh hngvaia ka ning a ti. Jesuh naw, "Ka cehnak hlüa nang tuh am law jah mnuhuki. 16 "Akcanga ka ning jah mtheh ta: mpya theiki; tuha ta na law thei khai" ti lü, a msang. 37 Pita cen a mahpa kthaka am däm bawk khawi; ngsäe cun naw, "Bawipa aw, ise atuh na hlawnga am ka law pi jah tüikhia kthaka däm bawkia am kya. 17 "Ahina theiki ni? Na phäha ta thih vai pi am kyüh nawng" a ti. ngthungtaka nami ksingki, nami ksing mäiha nami 38 Jesuh naw, "Keia phäha na thih vai akcanga am xünppü üng ta ihlawka nami jo sen khai ni. 18 "Nami na kyühki aw? Akcanga ka ning mthehki: nang naw vana mawng ka pyen am ni. Ka xüe ka jah ksingki. ainghlüi am khawng ham se, ani am ksing ngü ti lü Acunsepi, 'Kani ei yumki naw am na njaja hlü ve' ti kthum vei na ngcim khai" a ti.

lü, cangcima kümkawi lawnak vaia kyaki. 19 "Ahin hin am a pha law ham üng, atuh ka ning jah mtheh ni. Acun a pha law üng 'Kei Ania Ka Kyaki' ti nami jumnak thei vaia ka ning jah mtheh ni. 20 "Akcanga ka ning jah mthehki: au pi ka tüi law dokhameiki cun kei na dokhameiki ni; au pi ka tüi law dokhamki naw, kei pi na dokhameikia kyaki. Kei na dokhameiki naw pi na tüi lawki dokhamkia kyaki" ti lü a pyen. 21 Jesuh naw acukba a pyen law päng üng a mlung khuikha lü, "Akcanga ka ning jah mthehki: nangmi üngka mat naw na phyehei khai" ti lü a jah mtheh. 22 U a pyennak hman am ksing u lü axüisaw he naw ami pii ci teng lü awmki he. 23 Axüisawe üngka mat, Jesuha kphyananak cun Jesuha peia ngawki. 24

14 "Käh cäicing pukse ua; Pamhnam jumei ua, kei pi na jumei ua. 2 "Ka Paa ima hnün khawah veki, nangmia phäh hnün pyang khaia ka cit khai. Hnün am a ve üng, am a vea mawng cun ka ning jah mtheh khai. 3 "Cit lü nami phäha hnün ka pyang käna, ka nghlat law be khai. Ka venaka nami ve hngvaia, ka ning jah la law khai, 4 "Ka cehnak vaia hnün nami ksingki" a ti. 5 Thomah naw, "Bawipa aw, na cehnak vai am ksing ve ung, ihawkbä lam kami ksing khai ni" a ti. 6 Jesuh naw, "Kei cun lama ka kyaki. Ngthungtaka pi ka kyaki. Xünnaka pi ka kyaki. Keia thea Pa veia cehnak vaia lam akce am ve. 7 "Kei nami na ksing pängki, ka Pa pi nami ksing

khaie; tukbäih üngkhyüh cutei lü ani ksing päng lü khai. 27 "Dimdeihnak ka ning jah tak hütki; kamäta hmu päng ve uki" a ti. 8 Philip naw, "Bawipa aw, Pa dimdeihnak ka ning jah peki. Khawmdek naw a peta jah mhnuha, acun ni kami hlüel" a ti. 9 Jesuh naw, mäiha ka ning jah peki am ni. Käh cäicing, pukse "Philip, hi vei nami hlawnga ve ngü se, am na na kyühkyawk ua. 28 'Atuh cit kyaw ngü sepi, nami ksingki aw? Au pi kei na hmuki cun Pa hmuki ni. 'Pa veia ka law be khai' ka ning jah mttheh nami njaki. jah mhnuha' ise na ti ni? 10 "Kei Pa üng ka ve ja Pa Nami na kphyanak üng ta Paa veia ka ceh vaia kei üng veki ti, am na jumki aw, Philip? Nami veia phäh nami je khai. Isetiakyäkung, Pa cun keia kthaka ka pyene hin kamäta mhnün ka pyena am ni. Kei hlüngtai bawkia kyaki. 29 'Ahin a thawnhlaulk law üng vekia Pa naw a jah pawha kyaki. 11 "Pa üng üng, nami jumnak vaia; ahin am a thawnhlaulk law kei ka ve ja kei üng Pa veki ti jum ua. Am ani üng ham üng, atuh ka ning jah mtthehki. 30 "Khawmdek ka jah pawhmsaheha phäh hleng ta na jum ua. 12 Ukia Mdek bawipa pha law hlükia kyase, khawwei am "Akcanga ka ning jah mtthehki; au pi na jumki naw ka ning jah ngthuheipüi thei nawng. Ani naw keia khana jah pawhmsaheha jah pawh khai; ahina kthaka däm khyainhak isüm am ta. 31 "Acunsepi kei naw Pa ka bawkie pi jah pawhmsaheha law khai. Isetiakyäkung kphyanaki, Pa naw a na mttheha mäiha ka pawh ti Paa veia ka cit khaia kyaki. 13 "Ka ngming üng khawmdek naw a ksing vaia phäh ni. Tho law u, hin ahmäi nami täsam naküt ka ning jah pawh pet khai. üngka naw mi cit vai u.

Acun cun Pa, Capaa phän a hlüngtainak vaia phäha kyaki. 14 "Nangmi naw ka ngming üng ahmäi nami täsam üng, nami täsama mäiha ka ning jah pawh pet khai. 15 "Nangmi naw nami na kphyanak üng, ka ngthumkhäne nami jah läk khai. 16 "Pa kthäh ngü se, ani naw ning jah Kpüikpak khai akce ning jah pe khai. Acun naw alää ning jah vepüi khai. (aiõn g165) 17 "Ani cun Pamhnama mawng ngthungtak pyenki, Ngmüimkhyaa kyaki. Khawmdek khyange naw ani am hmu lü am ami ksinga phäh, ani am doei khawh u. Cunüng pi nami hlawnga ve lü nami k'uma xüngkia kyase, nangmi naw ta ani nami ksingki. 18 "Ka ceh be üng namimät ka ning hawihin khaia käh ngai ua. Nami veia ka law be khai. 19 "Asäng üng khawmdek naw am na hmu ti; cunsepi nangmi naw ta nami na hmu khai. Kei ka xüngseikia kyase, nangmi pi nami xüng hnga khai. 20 "Acuna mhnüp a pha law üng, kei Pa üng ka ve, nangmi kei üng nami ve ja kei nangmi üng ka ve nami ksing khai. 21 "Au pi ka ngthumkhäne jah yah lü, jah läklamki cun kei na mhläkphyanaki ni. Kei na mhläkphyanaki naküt ka Pa naw mhläkphya na khai. Kei naw pi ani mhläkphya na lü kamät ami veia ka ngdang khai" a ti. 22 Judah (Judah Iskarot am niki) naw, "Bawipa aw, khawmdeka veia am mdan lü, keimia veia namät na mdan vai cun ihawkba ni?" a ti. 23 Jesuh naw, "Kei na mhläkphyanaki naw ka ngthu läklam se, ka Pa naw ani mhläkphya na khai. Ka Pa ja kei a veia law ni lü ani am kani ve khai. 24 "Au pi, kei am na kphyanaki naw ka ngthu am läklam; ngthu nami njake hin kamäta ngthu am ni, Pa na tüi lawkia ngthua kyaki. 25 "Nami hlawnga ka ve ham vei ahin he ka ning jah mtthehki. 26 "Ning jah Kpüikpak khai, Ngmüimkhyaa Ngcim, Pa naw ka ngming üng tüih law khai. Ani naw ahmäi ning jah mtthei lü, nami veia ka pyen naküt ning jah sümjak be

15 "Kei Capiyit ngsun kcang ni, ka Pa cun ngvawng kbia kyaki. 2 "Ani naw kei üng am ngtheipaikia kphyem naküt cun ksawm pat lü xawtki, am ngtheipaikia naküt cun khek lü pawhki. Acunüng ngcingcaih lü a ngtheipaikia law dämdäm vaia ksekpaikhawiki. 3 "Ka ning jah mttheimthang naw tuh hin ning jah ngcingcaihksak päng ve. 4 "Kei üng ngphungmanei u, kei pi nangmi üng ka ngmanei khai. Akpyeng cun a phung üng am a ngphunei üng, amät am a ngtheipaikia khawha mäiha, nangmi pi kei üng am ngphunei cun am ngtheipaikia thei. 5 "Kei hin Capiyit ngsun ni, nangmi cun a kphyengma nami kyaki. Kei üng ngphunei cie veia kei pi ngphunei be ngü se, khawkäna ngtheipaikia khai; keia kaa i am pawh khawh uki. 6 "Kei üng am ngphunmaneikie cun khyawngkia akpyenga mäiha xawtin vaia kyaki. Acukba a kphyem cun mkhäm lü mei üng mkhiihin u se, mei naw jah ui khawiki. 7 "Nangmi kei üng ve u lü ka ngthu nangmi üng a ve üng, nami hlüei naküt nami täsam üng nami yah khai. 8 "Ka Paa hlüngtainak cun khawkäna nami ngtheipainak naw mdanki. 9 "Pa naw a na kphyanaka mäiha ka ning jah kphyanaki. Ka kphyanaka kea xüngsei ua. 10 "Ka Paa ngthupete jah läklam lü a kphyanaka kea ka vea kba, ka ngthupete nami jah läklam üng, ka mhläkphyanaka kea nami ve khai. 11 "Kei naw ning jah je na ngü se, nami jenak a kümcei vaia phäha ahin he ka ning jah mtthehni. 12 "Hin hin ka ngthupeta kyaki: kei naw ka ning jah kphyanaka kba mat ja mat mhläkphya na ua. 13 "Na püi hea phäh mhläkphyanak akyäp säih ta, amimia phäh na sak na pet hin ni. 14 "Ka ning jah mttheh naküt nami läklam üng ka püi hea nami kya khai. 15 "Mpyaea am ning jah sui ti nawng. A mahpa naw a bilawh cen mpya naw am ksing khawi. 'Ka püi he aw' ti lü ka ning

jah khüki. Isetiakyaküng, Paa veia ka njak naküt ka jah mtvehki: ka ceh hin nami phäha daw bawki ni; ning jah mtheha phäh kyaki. 16 "Nangmi naw kei cun am ka ceh üng ning jah Kpüikpak khai am law khaia nami na xü am ni, kei naw va ka ning jah xüki. Cit lü kyaki. Ka ceh üng va nami veia anि ka tüi law khai. khawkána pungpyah ngtheipai lü käh thuuih theikia 8 "Ani a law üng, khawmdek khyangea mkhyenaka ngtheipaia nami kya khaia ka ning jah mcawnki. Ka mawng ami ksing mkhye ja, akdaw ami pawh ja ngming üng Paa veia nami täsam naküt ning jah pe Pamhnama ngthumkhyahnaka mawng cun jah mdan khai. 17 "Mat naw mat nami mhläkphyanak vaih phäh law khai. 9 "Kei am ami na juma phäh, mkhyenaka ka ning jah mtheh ni. 18 "Khawmdek naw a ning jah mawng ami ksing cun khyekia kyaki. 10 "Kei ka hneng üng, nangmi am a ning jah hneng ham üng Paa veia cit be ngü se am ami na hmuh tia phäh, kei na hneng pängki ti ksing ua. 19 "Khawmdek üng akdaw pawh vai am ksing u. 11 "Khawmdek upki nami sängei üng, khawmdek naw ning jah jawng cun naw ngthumkhyahnak khamei pängkia kyase, na khai. Cunüngpi, kei naw khawmdek üngka naw ngthumkhyahnak naw ami mkhyenak ngdangsaki. ning jah xü ngü se, khawmdek üng am sängei uki. 12 "Ka ning jah mtheh vai khawhah ve sepi, atuha Acunakyase, khawmdek naw ning jah hnengki. 20 nangmi naw am ksing päih khawh uki. 13 "Acunsepi, 'Mpya cun a bawia kthaka däm bawka thum am ve,' ti Pamhnama mawng ngthungtak pyenki Ngümümkhya ka ning jah mtheh cen süm ua. Khyang he naw ami a pha law üng, ani naw lam ning jah msüm khai. na mkuimkha üng, nangmi pi ning jah mkuimkha Amäta ana sumei lü pyen khai am ni. Ahmäi a njak khaie. Ka khyübe ami ngaih üng, nangmia pyen pi pyen lü malama pha law khaie pi ning jah mtheh khai. ning jah ngai khaie. 21 "Cunüngpi ka khyangea nami 14 "Keia pyen naküt cun nangmi üng ning jah mtheh thawna phäh, khyange naw ahin he nami khana jah be khaia kyase, kei cun ani naw na mhlünmtai khai. pawh law acun he. Isenitüng, na tüi lawki am ami 15 "Paa ka naküt cun keia kaa kyaki. Acunakyase, kei ksinga phäh kyaki. 22 "Kei naw law lü am ka jah naw ka mtheh naküt cun Ngümümkhya naw nangmi mtheha ta, mkhyekatnak am ksing khaie sü. Tuh ta üng ning jah mtheh be khai." 16 "Asängca üng nangmi ami mkhyenaka phäh ami lätnak vai lam am ve ve. naw kei am na hmu ti u lü, asängca bää üng nami na 23 "Kei na hnengki naküt cun ka Pa pi hnengkie kyaki. hmu be khai" a ti. 17 Axüisawe avang naw, "I a pyen 24 "U naw pi am a pawh khawie ami maa am ka jah hlünak ni? 'Asängca üng am mi hmu i lü, asängca bää pawha ta, mkhyenak am ksing khaie sü. Tuh ta ka üng mi hmu be khai,' a ti ja, 'Paa veia ka cit khaia pawhe jah hmu i lü, kei ja ka Pa jah hnengkie ni. 25 kyase' a ti hin i ni, ti lü mat ja mat ngthähkie. 18 "Acunakyase, "Amdanga na hnengkie ni," ti ami Thum "Asängca' a ti hin i a ti ni? A ngthu pyena suilam üng ng'yuki cun kümcei law khaia kya kungki ni. 26 am ksing ve u ngü" ami ti. 19 Kthähkhyah hlükie ti "Jah Kpüikpak khai Ngümümkhya law khai. Ani naw Jesuh naw ksing lü, "Asängca üng nangmi naw kei Pamhnama mawng ngthungtak pyen lü, Pa üngka am na hmu ti u lü, asängca bää üng nami na hmu naw lawkia kyaki. Ani cun kei naw Pa üngka naw be khai' ti lü, ka pyen namimät nami ngthähkie aw? ka tüi law khai, ani naw ka mawng pyen hü khai. 27 20 "Akcanga ka ning jah mthehki: nangmi kyap lü "Nangmi naw pi keia mawng nami pyen acun he. nami mbawi khaie, khawmdek ta jekyai khai. Nami Isetiakyaküng ta akcük ma sáih üngkhyüh ka hlawnga pukse khai, cunüngpi nami puksetnak cun jenaka ngläüh khai. 21 "Nghnumi a ca law hlü üng pukse khawiki. Isetiakyaküng, a huheinak vaia kcün cäh lawkia kyase ni. Cunüngpi naca hmi lawki a hmuh ja a huhei naküt mhnihinki. Isetiakyaküng, naca cun khawmdek khana a hmi law pänga phäh jekyainak am beki. 22 "Tukbäih nangmi pi nami pukseki; acunsepi ning jah hmu be ngü se jenak am nami kümcei khai. Nami mlung jenak am be se, u naw käh ning jah hutei khai. 23 "Acuna mhnüp üng nangmi naw i pi am na kthäh ti uki. Akcanga ka ning jah mthehki: Paa veia ahmäi ka ngming am nami täsam naküt Pa naw ning jah pe khai. 24 "Tuh vei cäpa ka ngming üng i am tä ham uki; nami jenaka kümceinak vaia täsam ua, nami yah khai. 25 "Ahina ngthu msuimcäpnak am ka ning jah mtheh pängki. Msuimcäpnak üng am

16 "Nami jumeinak käh nami hawih vaia ka ning jah mthehki. 2 "Sinakoeka k'um üngkhyüh ning jah ksät khaie. Ning jah hnemki naw Pamhnama khut ka pawki ti lü ami ngaihnaka kcün pha law khai. 3 "Amimi naw Pa am ksing u, kei pi am na ksingkiea kya se, nami khana acukba pawh law khaie. 4 "Akcün a pha law üng, ahlana ka ning jah mtheh päng ti cun nami süm vaia tuh ka ning jah mthehki. Nami hlawnga ka ve hama phäh ahin he ahlana am ning jah mtheh khawi nawng. 5 "Atuh na tüi lawkia veia ka cit khai. Nangmi üng u naw pi, 'Hawia na cit khai?' ti lü am na kthäh uki. 6 "Ahin ka pyen nami njaka phäh aktää nami pukseki. 7 "Acunsepi, akcanga ka ning

ning jah mtheh lü Paa mawng angsinga ka ning jah Ngcingcaikhia ka Pa aw, nini pumata ni kyaa mäihä, mtheh vaia ktün cun pha law khai. 26 "Acuna mhnüp amimi pi pumata ami kya thei vaia, na na peta na apha law üng, ka ngming üng ania veia nami ktaiyü ngming jomah am jah kcungvawnga. 12 "Ami hlawnga khai; Pa veia nami kcaha ka ning jah ktaiyü pet khai ka vea küt üng, na na peta na ngming jomah am am ti nawng; 27 "Isetiakyaküng, nangmi naw kei na ka jah kcungvawng khawiki. Cangcim a küm lawnak mhläkphyäna na u lü, kei Pa üngka naw ka lawki ti nami vaia, khyükia capa mata thea, u pi am khyük khaia ka jumkia kyase Pa naw pi ning jah mhläkphyäna. jah kcungvawng ni. 13 "Acunsepi, tukbäh na veia 28 "Kei, Pa üngka naw law lü, khawmdek khana ka ka law khaia kyase, hine naw keia jenak ami mlung lawki. Khawmdek ceh ta lü Paa veia ka cit be khaia k'uma kümkawikia ami yahei vaia phäh, kei naw hina kyaki" a ti. 29 Acunüng, axüisaw he naw, "Tenga, ngthu khawmdek khana ka ve ham üng ka pyen ni. tuh ta msuimcäpnak kaa angsinga ngthu pyen veki. 14 "Na ngthu ka jah peki; acunüng, kei khawmdek üng 30 "Nang naw ahmäi na ksingki, u naw anि kthäh am ka sängeia mäihä, amimi pi khawmdek üng am vai am hlü ve ti atuh kami ksingki he. Ahina phäha sängei u se, khawmdek naw jah hnengki. 15 "Ahin Pamhnam üngka naw na lawki ti jum ve ung" ami he khawmdek khan üngka naw na jah lak be vaia ti. 31 Jesuh naw, "Tuh mä nami jum? 32 "Teng u, ka täsamki am ni. Khawaipaa kut üngkhyüh na jah akcün pha law hlüki, pha law päng ve. Acuna kcün yungkaih vaia na veia ka täsamki. 16 "Kei khawmdek üng kei kamät däk na hawih u lü, nami im phäphäha üng am ka sängeia mäihä, amimi pi khawmdek nami dawng be khaie. Acunsepi, Pa ka hlawnga vekia üng am sängei u. 17 "Amimi, ngthungtak am jah kyase kamät däk am ve nawng. 33 "Kei üngkhyüh ngcimcäihksaka, ngthu cun ngthungtaka pi kyaki. dimdehnak nami yah vaia ahin ka ning jah mtheh 18 "Nang naw kei khawmdeka na na tüihä mäihä, päng ni. Khawmdek naw ning jah mkhuimkha khai. Kei naw pi amimi ka jah tüihki. 19 "Amimi akcanga Cunsepi, linglai lü ve ua. Kei naw khawmdek ka näng na veia ami ng'apei law vaia phäh, kei ami phäha päng ni" a ti. kamät na veia ka ng'apeiki. 20 "Hinea phäh däka ka ktaiyüki am ni, hinea ngthu pyena phäh kei na jum law khaiea phäha pi ka ktaiyüki. 21 "Ami yümmat law vaia ka ktaiyüki. Pa aw, nang kei üng ve lü kei nang üng ka vea mäihä, amimi pi nini üng ve law u se. Amimi ami yümmat üng va, khawmdek khyange naw na na tüih law ti cun jum law khaie. 22 "Nang ja kei pumsa mata ni thawna mäihä amimi pi pumsa mata ami thawn thei vaia; hlüntainak na na pet cen ka jah peki. 23 "Kei amimi üng ve lü, nang kei üng veki se, amimi ami yümmat law vaia phäh. Acunüng va, na na tüih law ja na na mhläkphyäna mäihä, na jah mhläkphyäna ti cun khawmdek khyange naw ksing law khaie. 24 "Ka Pa aw, khawmdek am a ngtüi ham üng na mhläkphyäna lü na na peta hlüntainak cen, ka venaka ve u lü keia hlüntainak ami hmu thei vaia hlüei veng. 25 "Ngsungpyunkia Pa aw, khawmdek naw am ni ksing. Kei naw ta ni ksing veng; hine naw pi na na tüih law ti ksingki he. 26 "Ka hama na tako mhläkphyäna cen amimi üng ve se, kei pi amimi üng ka ve vaia, ami veia na ngming ka jah ksingsaki, ka jah ksingsak ham lä khai" ti lü ktaiyüki.

17 Acuna ngthu a pyen law kána Jesuh khana mang lü, "Ka Pa aw, akcün pha law päng ve. Capa naw a ning mhlünmtai law vaia, na Capa mhlünmtaia. 2 Acukba khyange naküta khana khyabahnak a na pet am, na peta khyang naküt üng angsäia xünnak a jah pet khawh vaia. (aiōnios g166) 3 "Angsäia xünnak hin ta, nang Pamhnam kcang däk ja na tüih law Jesuh Khritaw ksingnak cen ni. (aiōnios g166) 4 "Ka pawh vaia khut na na pet mcän lü, khawmdek khana ka ning mhlünmtai pängki. 5 "Aw ka Pa aw, khawmdek am a ngtüi ham üng nang am atängä hlüntainak ka yah cen atuh pi na hmai maa na pe bea. 6 "Khawmdek üngka jah xü lü na na jah petea veia na ngming ka jah mtheh päng ni. Amimi na jah kaa kyase, kei üng na na jah pet päng ni. Amimi naw na ngthukhyüh pi läklamkie. 7 "Na na jah pet naküt cun nang üngka naw lawki ti ksing päng ve u. 8 "Na na jah peta ngthue pi ka jah pet; acun dokhamei u lü nang üngka naw ka lawki ti angsinga ksing ve u. Nang naw na na tüih law ti pi jumkie. 9 "Ami phäha ktaiyü veng. Khawmdeka phäha am ktaiyü nawng. Nang naw na na jah pete na kaa ami kyaa phäha, hinea phäha ni ka ktaiyü ve. 10 "Ka kaa naküt cun na ka ni, na ka naküt cun pi ka kaa kyaki. Keia hlüntainak cun acune üngkhyüh ngdang ve. 11 "Acunüng, na veia ka law khaia kyase, kei khawmdek khana am ve ti nawng. Hine hin khawmdeka khana ve hüt khaie.

18 Jesuh ktaiyü law päng se axüisaw he am Kidron Lawngca caye da va citkie. Acuna hnüna ngvawng veki, acun üng axüisaw he am atängä lutkie. 2 Jesuh cun axüisaw he am acuna hnüna khawwei cit khawikiea kyase, cengkia Judah Iskarot naw acuna hnün cun ksingki. 3 Judah ngvawng da citki. Romah

yekape, ktaiyü ngvaise ja Pharisee naw ami jah tüi ni?" a ti. 24 Acunüng Anna naw Jesuh a ngkhihnak law Temple ngängkia khyange avang jah lawpüi se, mahmaha Ktaiyü Ngvaisäih Kaiphah a veia a tüih. 25 mthikcime, meiim ja ngtukmei jah kawtekie cun acuia Sihmon Pita ngdüi lü mei om ham se, khyang kce he a jah lawpüi. 4 Jesuh naw a khana pha law khai naw, "Nang pi ania xüisawa am na kyaki aw?" ami ti naküt jah ksingei lü, va cit lü, "U nami suiki ni?" a üng, "Am ni nawng," ti lü, ngcim betüki. 26 Ktaiyü ti. 5 Amimi naw, "Nazaret Jesuh," ni ami ti. Jesuh Ngvai säihä a mpya Pita naw a nghinga a ksawm naw, "Acun cun kei ni" a ti. Cengkia Judah pi ami pata a mjükphyü mat naw, "Ani am ngvawnga ve ksunga ngdüi hngaki. 6 Jesuh naw, "Acun cun kei ni" nikse ka ning jah hmuh am ni mä?" a ti. 27 Pita a a ti ja, ami hnua gngawn u lü mdeka kyukie. 7 Jesuh ngcim betü ja; ainghlüi khawngki. 28 Khawa ngawi naw, "U nami suiki ni?" ti lü a jah kthäh betü. Amimi law üng, Jesuh Kaiphaha im üngkhyüh sangpuxanga naw, "Nazaret Jesuh" ami ti. 8 Jesuh naw, "Acun Bawingawhnaka ami cehpüi u. Judah ngvaise cun cun kei ni, ti lü ka ning jah mtheh päng; kei nami sangpuxanga Bawingawhnaka am lut u. Lätnak Pawi na suikia a kyak üng akce he cit u se" a ti. 9 (Acun buh ami einak thei vaia, ngingcaihnak am amimät cun, "Nang naw na na jah pet mat pi käh ka mkhyüh ami ve vaia phäh kyaki.) 29 Acunüng, Pilat akpunga khai ni" ti lü a ngthu pyen akümnak vaia kyaki.) 10 lut law lü, "Hina khana i nami mkatnak ve se aw?" a Sihmon Pita naw kcim a kbahei kset lü Ktaiyü Ngvai ti. 30 Amimi naw, "Hin hin khyangka am a ni üng na säihä mpyaa nghinga khet da a ksawm pat. Acuna veia am lawpüi sawxat u nawng" ti lü ami msang. 31 mpyaa ngming cun Malakuha kyaki. 11 Jesuh naw Pilat naw, "Namimät naw cehpüi u lü, nami thuma kba Pita üng, "Kcim a im üng xawn bea; ka Pa naw a na cijang ua," a ti. Judah mkhawngje naw, "Kami ngaiha peta khuikhaknak khawt hin am ka aw khai aw?" a u hñim vaia thum am ve" ami ti. 32 (Acun cun a thih ti. 12 Acunüng, Romah yekape ja Temple ngängkia vaia mawng Jesuh naw a pyena mäihä akümnak law Judah khyange naw Jesuh man u lü, khitkie naw, vaia kyaki.) 33 Pilat naw Bawingawhnaka lut be lü 13 Annaa veia ami cehpüi ma u. Anna cun acuna Jesuh khuki naw, "Nang Judahea sangpuxanga na kum üng Ktaiyü Ngvaisäih Kaiphaha pupua kyaki. 14 kyaki aw?" ti lü a kthäh. 34 Jesuh naw, "Hina ngthu Kaiphah cun, "Khyang khawhaha phäh khyang mat hin namäta mlung üngka naw lut lawki aw. Am ani a thih daw bawki" ti lü, Judah ngvaise jah mthehkia üng ka mawngma khyange naw ning mtheh u se na khyanga kyaki. 15 Sihmon Pita ja axüisaw he üngka pyen aw?" ti lü a kthäh be. 35 Pilat naw, "Kei Judah mat naw Jesuh läki xawi. Acuna axüisaw üngka mat khyanga na ngaih aw? Namäta khyang mijüe ja ktaiyü cun Ktaiyü Ngvaisäih naw ksingki; Ktaiyü Ngvai säihä ngvaise naw ka kut üng ami na msum lawa na kyaki. im ngvawng mkawt k'uma Jesuh am lutki xawi. 16 Ia mkhyenak na pawh ni?" ti lü a msang. 36 Jesuh Acunsepi Pita cun khawkpung mkawt peia ngdüiki. naw, "Ka khaw ta hina khawmdek üng am sängei; ka Acunüng axüisaw kce mat va nghlat be lü mkawt khaw hin hina khawmdek üng a sängei vai sü ta ka ksawh ngängki nghnumica kthäh lü Pita a luu lawpüi. hnukläke naw Judah ngvaise kut üngkhyüh na yung 17 Mkawt ksawh ngängkia nghnumica naw Pita üng, khaie sü; ka khaw hin hina khawmdeka am ni" ti lü a "Nang pi ania xüisawa am na kyaki aw?" a ti. "Am ni pyen. 37 Pilat naw, "Acunüng, nang sangpuxang aw?" nawng" Pita naw a ti. 18 Khawsikia kyase, mpyae ja ti se, Jesuh naw, "Ä, na pyena mäihä kei sangpuxang Romah yekape naw mei tik lü ngdüi lü mei omkien. ni. Ka hñi lawnak ja khawmdek khana ka lawnak Pita pi ami hlawnga va ngdüi lü mei awmei hngaki. hin ngthungtak saksinak viai phäha kyaki. Au pi 19 Ktaiyü Ngvaisäih naw axüisaw hea mawng ja a ngthungtak üng sängeiki naküt naw ka ngthu ngaiki" jah mtheia mawng Jesuh üng a kthäh. 20 Jesuh naw a ti. 38 Pilat naw Jesuh üng, "Ngthungtak cun i ni?" msang lü, "Ngthu ka pyen üng khyanga hmuh njjaka a ti. Acuna ngthu a pyen päng ja Judahea veia cit va ka pyenki. Sinakok ja Judahea ami ngbumnak lü, "Thihnak awng vaia mkhyenak ani üng am hmu Templea ka jah mthei khawiki, khyange pi ngcun veng, 39 acunsepi Lätnak Pawi k'um üng thawng lawkie, ampyua i am pyen khawi nawng. 21 "Ise na kyum mat ka ning jah mhlät pet vaia thum nami taki. na kthäh ni? Ami veia ka ngthu pyena mawng cun Acunakyase, Judahea sangpuxang hin ka ning jah ka ngthu njakie jah kthäha; acune naw i ka pyen mhlät pet vaia nami ngaiki aw?" a ti. 40 Amimi naw ksingki he" a ti. 22 Acun a pyen üng a peia ngdüiki, npyayang u lü, "Ani käh mhläta. Barabah jah mhlät yekap mat naw Jesuh kbei lü, "Ktaiyü Ngvaisäih peta" ami ti. (Barabah cun mawa ve lü kcim kcei bikia ahikba na msangki aw?" a ti. 23 Jesuh naw, "Ka mpyukeia kyaki.)

pyen mkhye a ve üng ahih üng veiki naküt üng jah mtheha. Ka pyen cangki ani üng, ise na na kbeiki

19 Acunüng, Pilat naw Jesuh cehpüi lü a kpaih. Judah khyang khawhah naw khekies. **21** Ktaiyü ngvaise 2 Yekape naw nghling lukhüm pyang u lü ami naw Pilat aw, "Judahea Sangpuxang" ti lü käh yuka, ngebüngsak. Acun käna, jih sennu ngvüühsak u lü, **3 a** "Kei, Judahea Sangpuxang ni, ti ve" ti lü yuka" ami peia law u lü, "Judahea Sangpuxang, xüng soa" ti lü ti. **22** Pilat naw, "Ka yuk päng cen ka yuka kba ve a hmai ami kbeih. **4** Pilat naw lut law betü lü, "Teng se" ti lü a jah msang. **23** Yekape naw kutlamktung u, thih vai awnga mkhyenak i pi am hmu nawng ti khana Jesuh ami taih päng üng a suisake jah lo u lü, nami ksing vaia, nami veia ka lawpüi beki" a ti. **5** kphyüa ktek u lü mat cima ami ng'yatei. Ak'uma a Jesuh cun nghling lukhüm ngebüng lü jih sennu pi phyang jih cun am xüi u, alu üngka naw ale cäpa ngvaih lü kpunga lut lawki. Pilat naw, "Teng u, hina taha kyaki. **24** Yekape naw, "Käh mi ktek vai, u naw a khyang" a ti. **6** Ktaiyü ngvaise ja Temple ngänge naw bi vai cungkek mi kphawng vai u" ami ti. Acun cun ami hmu ja, "Kutlamktung üng taiha, kutlamktung Pamhnama cangcim üng, "Ka suisake jah ng'yetei u üng taiha" ti lü npypyangkie. Pilat naw, "Nangmi naw lü, ka kcu nglünglawknak khaie ni" ti a küm lawnak cehpüi u lü, kutlamktung üng taih ua; kei naw ta thih vaia kyaki. Acun cun yekape naw ami pawha kyaki. awng vai a mkhyenak am hmu veng" a ti. **7** Judahe **25** Jesuha kutlamktung peia, Jesuha nu ja Kalawphaa naw, "Pamhnama Capaa mhnüneikia kyase, Kami a khyu Marij ja Marij Makdalın ngdüükie. **26** Jesuh thuma tia kba, thi khaia nglawi ve" ti lü ami msang. naw a nu ja a kphyanan axüisaw a peia ngdüi ni se **8** Pilat naw acun a njak ja kyühei law dämdäm lü, jah hmu lü, a nu üng, "Na capa ta ani ni" a ti. **27** **9 a** Bawingawhnaka cit be lü, "Nang hawia ka naw Axüisaw üng, "Ani ni na nu" a ti. Acunüng tün lü, na lawki ni?" a ti. Jesuh naw mkhap mat am pi am acuna axüisaw naw Jesuha nu cun a ima a cehpüi. msang be. **10** Pilat naw, "Am na na msang hlüki aw? **28** Acunkäna, atuh ta ahmäi naküt kümcei pängki Ning khyah be vai ja kutlamktung üng ning taih vai ti Jesuh naw ksing lü, cangcima kümnnak vaia, "Tui hin keia mkhyaha kya khai, ti cun ksinga" a ti. **11** cawi veng" a ti. **29** Acuia Capitui kpaih k'am mat Jesuh naw, "Pamhnam naw a ning pet pänga phäh ami tak. Hisop Capitui k'am üng kphum lü cung üng däk ni, ka khana khyabahnak na tak ve. Acunakyase, taihkie naw a mpyawng üng ami jeng sun. **30** Jesuh kei hin na veia ning msum lawki cen mkhyekatnak naw Capitui kpaih a awk päng ja "Ngpäng ve" a akdäm bawk pawhki ni" a ti. **12** Pilat naw acun a njak ti. Acunüng, a ngmüm üng a sak pähki. **31** Judah üngkhyüh Jesuh a mhlät vaia lam suiki. Acunsepi ngvaise naw kutlamktung üng ami taiha khaw jah k'ek Judahe naw npypyang u lü, "Hina khyang na mhlät lü, ami yawke ami jah khyak vaia Pilat ami kthäh. üng Emperoa püia käh na kya khai. Sangpuxanga Isenitüng, acuna mhnüp cun Amhma mhnüpa kyaki. mhnüneiki naküt cun Emperoa yee ni" ami ti. **13** Angawi Sabbath mhnüp (Lawkia Sabbath mhnüp cun Pilat naw acun a njak ja Jesuh luh lawpüi lü, Hebru Judahea thuma aktää ngcingcaikhia mhnüpa kyaki) läk am Kabbata ami ti Ngthumkhyahnak Lungsuma üng ami yawke kutlamktung üng a ntaihei vai am jum khana ngawki. **14** Acuna mhnüp cun Lätnak Pawi u. **32** Yekape law u lü Jesuh am atänga ami jah taih am a pha ham mhnüp mat a hlüa mhnüpa; mhnüp yum xawia ani khawé cun ami jah k'ek. **33** Acunsepi, ngsunga kyase, Pilat naw Judahea veia, "Teng u, Jesuha veia ami law üng. Jesuh thi pängki ti ksing u nami sangpuxang" a ti. **15** Amimi naw npypyang u lü, lü a khawé am jah k'ek u. **34** Acunsepi yekape üngka "Hnima, hnima, mkyüha, kutlamktung üng taiha" ami mat naw Jesuha kpem kcei am a sun. Acunüng thi ja ti. Pilat naw, "Nami sangpuxang, kutlamktung üng ka tui ngsawi law yumki xawi. (**35** Hmuki mat naw pyen taih vai nami hlüeiki aw?" a ti. Ktaiyü ngvaise naw, lü ngsingsak pängki. A ngsingsak pi cangki. Nami jum "Emperoa thea sangpuxang akce am ta u nawng" vaia a ngthu pyen cangki ti pi ani naw ksing lawki.) **36** ti lü, ami msang. **16** Acunüng, Pilat naw Jesuh cun Acun cun, "A yuh mat pi käh ek khai" ti lü, Cangcima kutlamktung üng taih vaia a jah msum. Jesuh cun a küm lawnak vaia kyaki. **37** Acuna thea cangcim ami cehpüi. **17** Jesuh naw amäta phäha kutlamktung naw, "Khyange naw kcei am a kpem ami sun cun kawt lü 'Luyuh Hnün' ami ti, Hebru läk am Kolkothaa hmu khaie" pi Cangcim naw ti hamki. **38** Acunkäna citki. **18** Acuia kutlamktung üng khyang nghngih am Arimahte mlüha ka Josep, Jesuha axüisaw, acunsepi ami jah taih yum. A peia mat cim jah taih u lü Jesuh Judah ngvaise a jah kyüha phäh, ampyua veki. Ani anglung üng ami taih. **19** Pilat naw, "Nazaret Jesuh, naw Jesuha yawk a cehpüi vaia Pilat kthäh se, Pilat Judahea Sangpuxang" ti lü kca yuk lü kutlamktung naw a khyah. Josep naw law lü Jesuha a yawk cun khana a taih. **20** Jesuh kutlamktung üng ami taihnaka a cehpüi. **39** Ahlana mthana Jesuha veia lawkia hnün cun Jerusalem mlüha peia kyaki. Acuna kca Nikawdim naw mura ng'ui ja aloe jah kcaw, khin mku cun Hebru, Latin ja Krik läke üng ami yuka kyase bang cehpüi lü Josep am citki xawi. **40** Jesuha yawk

cun lo ni lü Judahea ami ng'utei khawia thuma, mura ng'ui ja jih am ani hlawp. **41** Kutlamktung üng ami tainaka peia ngvawng mat veki. Acuna ngvawng üng u pi am ami k'utnak khawia lungdü kthai mat veki. **42** Angawi cun Judahea Sabbath mhnüpä kya lü, lungdü ng'etkia kyase, acun üng Jesuh ami k'ut.

20 Ngpum mhnüp khawa nghmüp ham üng, Marih Makdalín cun lungdüa cit lü ng'utnak ami khainak lungnu a na ngyawtei se a hmuh. **2** Sihmon Pita ja Jesuha mhlänak axüisaw kcea veia dawng lü, "Ng'utnak üngka naw Bawipa cehpüi ve u, hawia ami tak am ksing veng" a ti. **3** Acunüng, Pita ja axüisaw kce lungdüa citki xawi. **4** Nghnigh cun dawngki xawi; axüisaw mat naw Pita khe lü lungdüa a na pha maki. **5** Ngümüm lü a teng üng, hlawpnak jih däk ve se a hmuh; acunsepi ak'uma am lut. **6** Sihmon Pita naw pi hnua pha law lü, ng'utnak k'uma a luh üng hlawpnak jih ja, **7** a lu ami hlawpnak kpyawn cun a hmuh. A pum hlawpnaka jihea hlawnga am ve lü, a pum hlawpnak cun amäät ngtawmei hnga se a hmuh. **8** Axüisaw kce dawng lü lungdü pha maki naw pi lut hnga lü hmu lü jumki. (**9** Thihnak üngkhyüh tho be khai tia cangcim üng veki cun axüisaw he naw am ksing u.) **10** Acunüng, axüisaw he cun animäta ima nghlat beki xawi. **11** Marih cun lungdüa peia kyap lü ngdüki; a kyah sawa ngümüm lü ng'utnaka k'um cun a juk teng; **12** khankhawngsä nghnigh jih kbawk suisani lü Jesuha yawka peia mat a lu da, mat a khaw da ngaw ni se a jah hmuh. **13** Anini naw, "Nghnumi aw, ise na kyapki ni?" ti lü Marih ani kthäh. Marih naw, "Ka Bawipa cehpüi ve u, ami taknak am ksing veng" a ti. **14** Acukba a pyen päng ja, a hnu da nghlat lü Jesuh ngdüi se a hmuh. Acunsepi Jesuh hman tia am ksing. **15** Jesuh naw, "Nghnumi aw, ise na kyapki ni? U na suiki ni?" a ti. Marih naw ngvawng mtäta ngai lü, "Nang naw ani ahin üngkhyüh na cehpüi a ni üng na taknak na mtheha. Cit lü ka lak be vaia" a ti. **16** Jesuh naw, "Marih" a ti. Marih naw nghlat lü Hebru lák am, "Rabon" a ti; (Acun cun Saja aw, tinaka kyaki.) **17** Jesuh naw, "Käh na mana; Paa veia am kai be ham nawng. Ka naea venaka cit lü ka Paa kyakia nami Pa, Ka Pamhnama kyakia nami Pamhnam ania veia ka kai be vaia mawng jah va mtheha" a ti. **18** Acunüng Marih Makdalín cun axüisaw hea veia cit lü, Bawipa a hmuh ja ngthu a mtheheia mawng pi a jah mtheh. **19** Ngpum mhnüp mü lama, Judah ngvaise ami jah kyüha phäh ksawh khai u lü, axüisaw he ngbumnakie. Ami ngbumnakie Jesuh law lü, ami ksunga ngdüi lawki naw, "Nami khana dimdeihnak ve se" a ti. **20** Acukba pyen päng lü, a kut ja a kpem a jah mhnuh. Axüisawe

naw Bawipa ami hmuh ja aktää jekie. **21** Jesuh naw, "Nami khana dimdeihnak ve se; Pa naw a na tüha mäha ka ning jah tüihki" a ti betü. **22** Acunkäna ami khana khawhi hmüt lü, "Ngmüümkhya Ngcim doeua. **23** Khyang hea mkyhenak nami mhlät naküt cun mhläta kya khai; am nami jah mhlät üng jah mhläta am kya" a ti. **24** Jesuh a law üng, xaleinghnihe üngka (Angphia ami sui) Thomah cun ami hlawnga am ve. **25** Acunakyase, axüisaw kce he naw, "Bawipa kami hmuki" ti lü ami mtheh. Thomah naw, "Ami hnennaka a kut nghma am hmu lü, hnennak anghma ka kut pyün üng am mtham lü, a kpem üng hnet lü am ka mhjut üng ta, am jum thei nawng" a ti. **26** Pat at mhjawk lü, axüisaw he im k'uma ami ngcun be üng Thomah pi ami hlawnga ve hngaki. Ksawhe pi khai lü ami jah ken kyaw, Jesuh law lü ami nglung üng ngdüi lawki naw, "Nami khana dimdeihnak pha law se" a ti. **27** Thomah üng, "Ka kute jah mthama; ka kute pi jah tenga, na kut säng lü ka kpem hneta. Käh uplat ti lü, jum hnüha" a ti. **28** Thomah naw, "Ka Bawipa ja ka Pamhnama kya veki" a ti. **29** Jesuh naw, "Nang naw na na hmua phäha na na jumki aw? Am na hmu lü na jumkie ta ihlawka ami josenki ni" a ti. **30** Hina caup üng am ami yuksıha müncanksee khawhah, Jesuh naw axüisaw hea maa jah bik. **31** Acunsepi, Jesuh cun Mesijah, Pamhnama Capaa kyaki ti cun nami jumnak vai ja, ani nami jumnak am xünnak nami yah vaia, ahin he hin jah yuka kyaki.

21 Acunkäna, Jesuh Tiberi Tuili pei, axüisaw hea veia ngdang betüki. Acuia a ngdang betüa mawng ta, **2** Sihmon Pita, Thomah (Angphi ami ti), Natanelah (Kalile hne Kana mlüha ka), Zebedea capa xawi ja axüisaw kce xawi nghnigh awmki he. **3** Sihmon Pita naw ami vei, "Nga sui khaia ka cit khai" a ti. Amimi naw, "Keimi pi na hlawnga kami law hnga khai" ami ti. Acunüng mlawng am citkie; acuna mthan cun ipi am yah u. **4** Khawmik a luh law üng, Jesuh tui kama ngdüiki. Acunsepi axüisaw he naw Jesuh hman am ksing u. **5** Jesuh naw, "Ka püi he aw, nga i pi am mbawh ham uki aw?" ti lü a jah kthäh. Amimi naw, "Ipi am mbawh u ngü" ami ti. **6** Jesuh naw, "Mlawng khet da ngvai vawi ua, nami yah khai ni" a ti. Ami vawih üng nga khawhah yahkie. Acunüng nga nung lü ngvai am kaih be khawh u. **7** Jesuha mhlänak axüisaw naw Pita üng, "Bawipa va ni kbak" a ti. Bawipa a ni hman Sihmon Pita naw a ngjak üng a kcu jih be lü tui da kcoki, (Akpuma a vea phäha kyaki). **8** Axüisaw kce he ngvai üng nga akbea kaih law u lü mlawng am kawng da lawkie. Kawng üngka naw lam khyukip banga thuki. **9** Kawng ami va

pha ja acuia mei k'eh am mei ami tih, a khana nga ngxaih ja muk ve se ami hmuh u. 10 Jesuh naw, "Nga nami mbawh api lawpüi ua" a ti. 11 Sihmon Pita naw mlawnga khana va kai lü nga angbaü avana phya ja mhmakip ja kthum law se, ngvai kawnga a kaih law. Acukba nung kyaw lü pi ngvai am tek. 12 Jesuh naw, "Ngawi ei, ei law ua" a ti. Bawipa a ni hman ksing u lü, axüisaw he üng u naw pi, "Nang u ni?" ti lü am kthäh dat u. 13 Jesuh naw law lü muk lo lü a jah pet, nga pi acukba a jah pet. 14 Acun cun Jesuh thihnak üngkhyüh a thawh be käna axüisaw hea veia a ngdang akthumnaka kyaki. 15 Ngawi ei ami ei käna, Jesuh naw Sihmon Pita üng, "Johana capa Sihmon, hinea na mhläkphyanaka kthaka na na mhläkphyanaki aw?" a ti. Ani naw, "Ä, Bawipa aw, ka ning kphyanak na ksingki" a ti. Jesuh naw, "Ka tocae jah tumcah bää" a ti. 16 Anghngihnaka Jesuh naw, "Johana capa Sihmon, na na mhläkphyanaki aw?" a ti betü. Ani naw, "Ä, Ka ning mhläkphyanaki ti na ksingki" a ti be. Jesuh naw, "Ka toe jah mcei bää" a ti. 17 Akthumnaka Jesuh naw, "Johana capa Sihmon, na na mhläkphyanaki aw?" a ti betü. Jesuh naw, "Na na mhläkphyanaki aw?" ti lü kthum vei kthäh se Pita pukse law lü, "Bawipa aw, ahmäi na ksingki, ka ning kphyanak pi na ksingki" a ti. Jesuh naw, "Ka toe jah tumcah bää." 18 "Akcanga ka ning mtthehki: na dik hama kcün üng na cehnak hlü naküta na cit hü theiki. Acunsepi, na xü law üng na kut jah säng lü, khyang kce naw ning khit lü am na cehnak hlüa ning cehpüi khai" a ti. 19 (Acuna ngthu cun Pita naw ihawkba thi lü, Pamhnam mhlünmtai khai ti msingnaka a pyena kyaki.) Acukba a pyen käna, Jesuh naw "Na läk lawa" a ti. 20 Pita naw nghlat lü Jesuha mhlänak axüisaw, ahlana müei ami ei üng a peia nghlat law lü, "Bawipa aw, ning phyehei khai cun u ni?" tiki a hnua ngaw se a hmuh. 21 Pita naw Jesuh hmu lü, "Bawipa aw, hina khyang ihawkba vai ni?" a ti. 22 Jesuh naw, "Ka law be veia ani a xüng vai ka hlüei üng mä, nang üng i pi am sängei. Na läk lawa" a ti. 23 Acuna mawng cun Jesuha axüisaw hea ksunga, acuna axüisaw am thi khai" ti lü, aktää ngthang hüki. Acunsepi, Jesuh naw acuna axüisaw am thi khai a ti am ni, "Ka law be veia ani a xüng vai ka hlüei üng, nang üng i pi am sängei" däk va a ti. 24 Ahina mawngmae jah pyensa lü jah yukthetki cun axüisaw ni; a pyen pi cangki ti kami ksingki. 25 Ahina thea pi Jesuh naw a jah pawhmsah akce khawhah veki. Acun he jah yuk päih vai ani üng, acun jah yuknaka caupe khawmdek khana taknak vai am khäk khaia ka ngaiki.

Ngsäea Khut

1 Theophiluh aw: Ka yuk kcüka cauk cun Jesuh naw jah mtheimthang lü khut a pawh lawnak üng tünei lü, **2** khankhawa a kai be vei cäpa ania mawnglama kyaki. Ani cun naw khankhawa am a kai be ham üng, a xüa Ngsäe cun Ngümüimkhyä Ngcima johit am lam jah msüm hütki. **3** Ani cun a thih käna mhnüp kphyükipa k'um üng Ngsäea veia khawwei ngdang be lü a xün bea mawng cun akcanga mdang hütki. Ngsäe naw ani cun hmukie, ani naw pi Pamhnama pea mawng jah mthehki. **4** Acunüng, Ngsäe jah ngbänsaki naw, "Jerusalem käh cehta u lü, ka Paa khyütam, nami njaka ka pyen khawi cän ana k'äih ua. **5** Johan naw tui üng Baptican ning ja peki, khaw mhnüp am hjo lü Ngümüimkhyä Ngcim üng Baptican nami kham khai" a ti. **6** Acunüng, amimi cun, atänga ngkhäm law u lü, "Bawipa aw, atuha Isarele üng pe na jah pet khai aw?" ti u lü, ami kthäh. **7** Acunüng, Jesuh naw, "Akcün ja ahnün cun ka Pa naw amäta themnak üng a cenga kyase, nangmi naw nami ksing vaia am kya ve. **8** Acunsepi, Ngümüimkhyä Ngcim nami khana a pha law üng, johit am nami be law khai. Acunüng, Jerusalem mlüh, Judah, Samarih ja khawmdeka adütnak cäpa, kei a saksia nami kya khai" a ti. **9** Acuna ngthu a pyen law päng üng, ami hmuh mahmaha khana kai be se, khawngmei naw am ami hmuh be thei vaia a thupin. **10** A hang kai be üng axüisawe naw khankhawa han bük kyetkie. Acunüng, khyang nghngih suisak abawk jah suisani lü, ami peia ngdüü lawki xawi. **11** Acu xawi naw, "Kalile khyange aw, ise khankhawa hang mang u lü, nami ngdüükie ni? Hina Jesuh hin nami vei üngkhyüh nami hmuha khana a kaia mäha, law be khai" ami ti. **12** Acunüng, Ngsäe cun Olip mcung ami ti üngka naw Jerusalem mlüha cit bekie. Acuna mcung cun Jerusalem mlüh üngkhyüh kilometer mat banga thuki. **13** Amimi cun mlüha pha be u lü, ami im kainaka K'uma lütkie: acune cun, Pita, Johan, Jakuk, Andru, Philip, Thomah, Batolame, Mahte, Alaphaha cakpa Jakuk, Sihmon Zelot ja Jakuka cakpa Judaha kyakie. **14** Amimi cun, Jesuha nu Marih ja akce nghnumie ni, Jesuha a nae am, atänga ngkhäm u lü ktaiyü läkie. **15** Acunüng, angawi tiktuh üng, jumkia khyange ami ngkhää phya ja mku cun ngkhäm lawki he. Pita naw ami nglunga ngdüü law lü, **16** "Ka benae aw, Jesuh man khaie üng, lam ja msümcia, Judah Iskarota mawng Cangcim üng veki cun küm päng ve. Acuna Cangcim cun Ngümüimkhyä Ngcim naw Davit üngkhyüha a pyena kyaki. **17** Judah cun axüisaw

mata kyase, khut mi binak üng pi npüü vaia a xüa kyaki. **18** Ani cun am daw khaia ngui yah lü khaw hnün mat khyäki, acunüng kya law lü ta a khawn pawk lü, a khyü avan lut law pähki. **19** Acuna mawng cun Jerusalema vekia khyang avan naw ngja u lü, acuna khaw hnün cun, amimäta ngthu am, 'Akeldama ami sui, acun cun, 'Thisen Hnün' tinaka kyaki. **20** "Salan caup üng, 'A im xawngei lü, ak'uma u am ve se,' ti lü ng'yuki, acuna thea ng'yuk betüki ta, 'khyang kce naw ania hnün bi se' a ti. **21** "Acunakyase, Johan naw Baptican a ja petnak üng tün lü, Jesuh khana a kai be cäpa, mi veia citcawn hü lü vekie üngka, Bawipa Jesuha a thawhnak be saksi na lü jah sang püü khaia khyang mat mi mcawn be khai" a ti. **23** Acunüng, ani cun khyang nghngih üngka mat xü vaia mkyäpkie. Acun xawi ta Josep: Barsaba ami tia Jastas ja Matthias kyaki. **24** Acunüng, amimi ktaiyü u lü, "Bawipa, khyanga mlung avan na ksingki, **25** a venak vaia cit pängki Judaha hnün üng ngsä khut bi khia hin xawi üngka u na xüki, jah mtheha" ami ti. **26** Acunüng, cung kphawng u lü, Matthias naw cung yah se, ani cun ngsä xaleiate am atänga khutbi hnga khaia mcawnkie.

2 Pentikos mhnüp a pha law üng, jumeikia khyang avan cun atänga hnün at üng ngkhämkie. **2** Acunüng, khankhaw üngkhyüh naw, angxita, khawkhia mäha ng'yüngki cun ami venaka im üng pha law lü be lawki. **3** Acunüng mleie cun meia mäha däi lü mat cim üng pek se ami hmuh u. **4** Ami van cun Ngümüimkhyä Ngcim am be u se, Ngümüimkhyä Ngcim naw a jah ngthuheisaka mäha, ngthu kce am ngthuei lawki he. **5** Acunüng, khankhawa ke khawmdek khan, khyawngpe naküt üngka naw lawki he jumeikia Judahe cun Jerusalem mlüha vekie. **6** Acuna ng'yüng ami njak ja, khyange ngkhäm lawki he. Axüsawea ngthu pyen cun khyang naküt naw amimäta ngthu a phäh phäh üng njak u lü, cäieikie. **7** Acunüng, ami ngkhä cäica law u lü, "Hina ngthu pyenkie cen Kalile khyangea am kya u bäl! **8** Ise hina ami ngthu pyen cän mi van naw mi khyü phäh phäh üng mi ksing thei ni? **9** Mimi cun avang Pontas khaw, Medih khaw, ja Elam khawa kae; avang cun Mesopotemih khaw, Judah khaw, ja Kappadokih khawa kae; avang cun Pontuh khaw ja Asah khawa kae, **10** avang cun Pharikh khaw ja Pampulih khawa kae, avang cun Egypt khaw, ja Kurinlh khaw peia Lihbuh khawa kaea mi kyaki. Avang he cun Romah khaw üngka naw kdung lawki hea Judahe ja Judah thum üng ngkhawkia Khyangmjükcea mi kyaki. **11** Avang cun Karetet khaw ja Arab khaw ja Judah khawa kaea mi

kyaki. Cunsepi Pamhnam hlüngtaikia khutbi cun pyen se ami k'ut pänga kyaki, a lungdü pi tuh vei cäpa u se, mimäta ngthu phäh phäh üng mi njaki ni" ami mi veia ve hamki. 30 Ani cun sahmmaa kyase, ani ti. 12 Amimi cun aktää käica u lü, "Hin hin ia suilam naw Mhnama khyütam ksingki, Davita ngsawn üngka ni?" ti u lü ngthähki he. 13 Acunüngpi khyang kcee mat mat cun Davita kba sangpuxanga kya be khai naw, "Hina khyange hin mpyüi lawki he ni" ti u lü jah tia Pamhnama khyütam cun ksingki. 31 Pamhnam yaheikie. 14 Acunüng, Pita cun a püi xaleiatea ksunga naw ngawia i bi law khai ti cun Davit naw hmu lü, ngsüi law lü, angsganga, "Judah üngka khyange ja, Mesijah a thawh be vaia mawng a pyennak üng, 'Ani Jerusalem mlüha nami vekia khyange aw, nami van cun thihnak khawmdeka käh hawih khai, a pumsa pi naw na ngai ua, hina asuilam cun ka ning jah mtheh ng'uhnaka käh thuei khai' a ti. (Hadës g86) 32 Acuna khai. 15 Hina khyange cun nami ngaiba mäiba, am Jesuh cun Pamhnam naw thihnak üngkhyüh mtho mpyüi u, tuh cun ngawilam naji kaw ni a law ham ve. be lü, mi van cun acuna saksia mi kyaki. 33 Ani 16 Hin cun sahma Jolah naw ana pyen khawia mawng cun a pa, Pamhnama khet da mhlünmtaia kyaki, a ni: 17 "Pamhnam naw, apkäihnaka khaw mhnüpe üng, khyütama mäiba Ngümüimkhyä Ngcim cun a pa veia hikba ka pawh law khai, khyang naküta khana ka yah lü, atuh nami hmu ngjaka a bänak cun mi khana Ngümüimkhyä ka bui law khai. Nami cakpae ja nami a pha lawsaka kyaki. 34 Davit cun khankhawa am canglae naw ka ngthu sang khaie; cawngpyange kai ham; acunsepi anि naw pyen lü, "Bawipa naw ka naw Pamhnama mdan hmu law khaie, axü ngvaise Bawipa veia: Ka khet lama ngawa, 35 na yee cun na müngrang mah khaie. 18 Acuna khaw mhnüpe khawpha na mtainak vaia am ka jah tak hama küt üng, ka mpyae nghnumi kpami avana khana ka üng" a ti. 36 "Acunakyase, Isarel khyange aw, nangmi Ngümüimkhyä ka bui khai, amimi naw ka ngthu sang naw kutlamtung üng taih u lü nami hnima Jesuh khaie. 19 Khana vekia khankhawa käica phyaki he ja, cän, Pamhnam naw Bawipa ja Mesijaha thawnsak mcea vekia mdekh khanay kühkyawphyaki he ka ja päng ni ti cän angtea nami ksing vai" a ti. 37 Acun mdang khai. Thisen lawng khai, mei ve law lü meikhu ngjakia khyange cun aktää ami mlung käicing se, ngmüp khai. 20 Hlüngtai kyäpsawka Bawipaa kyun Pita ja ngsä kceea veia, "Benaaw, i kami pawh lawnak vaia Mhnüp am a pha ham üng, jin mü law khai?" ti u lü, kthähkje. 38 Acunüng, Pita naw, "Ngjut lü khaw nghmüp law khai, khyap pi thisena thawn lü ua, nami mkhyekat mhlättnak vaia Jesuh Khrirtawa sen law khai. 21 Acunüng, au pi Bawipa naw a jah ngming am Baptican khan ua; acunüng, Pamhnama yung vaia khüki nakütkükyannak khai' a ti. 22 "Isarel Ngümüimkhyä Ngcim nami yah khai. 39 Pamhnama khyange aw, hina ngthue cän ngai ua, Pamhnam khyütam cun, nangmia phäh, nami caea phäh ja, naw Nazaret Jesuha ana cun müncam phyaki he ja akthuknaka vekiea Bawipa mi Pamhnam naw a veia kühkyawphyaki he ani üng a mdang pänga kyaki. a jah khü naküta phäha kyaki ni" a ti. 40 Acuna thea, Acune cun nami veia ngdang pängkia kyase nami Pita naw ngthu khawha pyen lü, "Hina khyang ksee van naw nami ksingki. 23 Pamhnam naw a mlung phäh law khaia mkuimkhanak üngkhyüh ng'yungei ngaiha mäiba Jesuh cun nami kut üng ning jah mhjum ua" tia, a jah nghuinak. 41 Khyang khawhah naw ania pängki ni; acunüng, nangmi naw anि cun khyang ksee ngthu pyen cun jum u lü Baptican khankie, acuna mah maha kutlamtung üng nami jah hnimsaki. 24 mhnüp üng khyang thawng kthum bang ngkhaw lawki Acunüngpi Pamhnam naw thihnak üngka, mtho be lü he. 42 Acune cun, Ngsäe naw jah mthei u se, atänga a lätsaka kyaki. Acunakyase thihnak naw anि cun am ve u lü, atänga eiaw u lü, atänga ktaiyü lü vekie. 43 a man theia kyaki. 25 Ania mawng cun Davit naw Ngsäe naw müncam phyaki he ja kühkyawphyaki he kyuäphyaki pyen lü, 'Bawipa cun am ka ve ham kćüne üng ka he khawhah ja pawh u se, khyange cun cäi pähkje. hmuki, anि cun ka hlawnga veki, kei üng ng'änak am 44 Jumeikie nakütkükyannak khawhthem he pi yetca u lü summangkie. 45 Amimi pi jekyainak üng beki. Kei cun thi theikia pumsaa cun ami khawhthem he jah jawi u lü, ami yaha ngui ka kya üngpi, äpeinak üng ka ngtungjin khai. 27 cun hlükawki mat cim üng ami jah yet u. 46 Amimi Isetiakyaküng, nang naw kei cun thihnak khawmdeka cun amhñüp tä se Templea ngkhyum u lü, ami ima pi am na hawiki; sitihkia na mpya cun ng'uhnaka a thu mlung nemnak ja jekyainak am atänga eiawki he. 47 vai am tängki. (Hadës g86) 28 Nang naw xünnaka lam Pamhnam mküimto u lü, khyang naküta jenak vaia cun na, na mhnuh päng ni, atänga na, na vepüinak vekie. Acunüng Bawipa naw kühkyannak yahkie cun naw na jekyaisak khai" a ti. 29 "Ka püie, mi pupa amhñüp tä se jah mkhaw lü amimi cun a jah nungsak. üng ngming ngthangkia Davit sangpuxanga mawng cun angsinga ka ning jah mtheh khai ni. Ani cun thi

3 Acunüng, Pita ja Johan cun mü lam naji kthum
üng ktaiyü khaia ktaiyünaka kcün üng Templea
citki xawi. **2** Khyang mat a hmi law üng tün lü xoki
ami kaw law. Temple k'uma lutkiea veia kthähei khaia,
mkawt ngto ami tia peia, amhnüp tā se ami vesak; **3**
Acun naw Pita ja Johan Temple k'uma lut hlüki xawi
ja hmu lü, ani veia kthäheiki. **4** Pita ja Johan naw
ani bükteng, cun üng, Pita naw, "Ja büktenga" a ti. **5**
Acunüng, ani naw ani veia icamä yah khaia ngai lü,
ja han bükteng se, **6** Pita naw, "Ngui ja xüi am ta
üng; acunsepi ka tak ka ning pe khai: Nazaret Jesuh
Khritawa ngming üng na khaw am ngdüi lü cita" a ti.
7 Pita naw a khet kut man lü mtho se; acun ja angxita
a khaw xawi ja a khawmike cun kthamah law bekie. **8**
Ani cun tho law lü, ngdüi lü a khaw am citki. A khaw
am cit hü lü, ju jawng hang jawng lü, Pamhnam a
mhlünmtai maha Temple k'uma lut haki. **9** Acunüng,
a khaw am cit hü lü, Pamhnam a mhlünmtai cun
khyange naw hmu u lü; **10** ani cun Temple mkawt
ngto ami tia peia kthähei lü ngaw khawiki tia ksing
u lü; ania mawng cun aktää cäicatnak u lü vekie.
11 A khaw daw beki naw Pita ja Johan a jah man
k'um üng, khyang naküt cun aktää cäi u lü Solamona
ngvawng mkawt ami tia hnün, ami veia dawng lawki
he. **12** Pita naw acun a hmu ja khyange ja msang lü,
"Isarel khyange aw, hin hin ise aktää nami cäinaki ni?
Kamimäta khyaihnak ja kamimäta binak thei am ani
cit thei khaia kami pawhka mäiha i se nami ngaiki ni?
13 Abraham, Isak ja Jakopa Pamhnam, mi pupaea
Pamhnam naw, a mpya Jesuh cun mhlünmtaiki ni; ani
cun nami ja mansak, Pilat naw mhlät vai a ti üngpi am
nami tängki. **14** Ani cun ngcim lü dawki ni lüpi nami
mahkie, Khyang ngcimcái ja khyang ngsungypyun am
ngai u lü, khyang hnümki mhlät vaia ksaia Pilat nami
kthähki. **15** Xünnaka Bawi cun nami hnümki; acunsepi
Pamhnam naw thihnak üngka a mthawh be ni; acun
saksia kami kyaki. **16** Jesuha ngming naw ni hina
akxo cen kyanak a pet ve. Nami hmu ja nami ksing
hin Jesuha ngming junnak ka phäha ni akya ve.
Tuhkbäh nami hmu thei hin Jesuh üng jumeinaka
phäha ni akya ve. **17** Acunsepi, ka benae aw, nami
ngvaeie naw am ami hnäläü phäha ami pawha
mäiha, nami naw pi am ami hnäläü ka ksingki. **18**
Acunsepi Pamhnam naw sahmae naküt üng, Khritaw
naw khuikhanak a khamei vaia ngthu ana pyen law
cen, acukba küm lawsaki ni. **19** Acunakyase, nami
mkhyekatnake ja mkhyünak vaia ngjut u lü nghlat be
ua, acunüng, Bawipa naw nami mkhyekatnak ning ja
mhlät khai. **20** Acunüng, Ngümümkhya kyanak akcün
Bawipa üngka naw pha law se, nami phäha a mcawn
päng Mesijah Jesuh cän tüi law khai. **21** Acunsepi,

Pamhnam naw a sahma ngcimea myyawng üng ajana a na jah pyen lawe, avan akthaia pyannak bea kcün am a pha hama küt üng, khankhawa ani cun a veia vepüi ma khai. (aioñ g165) 22 Mosi naw, 'Bawipa nami Pamhnam naw, keia mäi sahma mat nangmi üngka ning jah tüih law pe khai; ani naw nami veia ngthu a pyen naküt cun nami ngaih pet khai; 23 au pi, acuna sahma a ngthu käh ngaiki naküt cun, Pamhnama khyang üngka naw mkhya lü, mkhyüha kya khai' a ti ni. 24 Sahma Samuilah üng tün lü, ak'hnu säiha ngthu pyenkiea sahmae cäpa, ami van naw atuha akcüna mawng cun a na pyen khawikie. 25 Nangmi cun Pamhnam naw nami pae am a na pyen law, sahmae ja ngthumkhåna caea nami kyaki ni; Pamhnam naw Abrahama veia, 'Nanga ngsawn am khawmdek khyange naküt jodawnak am be khaiae tia, nami pupaea veia a jah ngthumkhän. 26 Pamhnam naw a Mpya cun xü lü nami veia a tüih law ma, acun naw nami mkhyenak nglata u lü jodawnak ning jah pe khaiae kyaki ni' tia khyangea veia a pyen.

4 Pita ja Johan naw khyangea veia ngthu ani pyen k'um üng, ktaiyüe, Temple mtätki ngvae ja, Sadukee cun ani veia pha lawki he, 2 khyang ani ja mthei ja, Jesuha phäha khyang kthi a thaw bea ngthu ani pyena phäha, ami mlung aktää am je. 3 Ja man u lü, mü lama akyaa phäha, ngawi cäpa thawngim üng ami ja khyum. 4 Acunsepi, ngthu ngaikie jumei u lü; acune cun thawngmhma bang lawki he. 5 Acunüng, a ngawia, Judah mkhawnge, ami ngvae, thum ksinge Jerusalema ngbäm lawki he. 6 Amimi cun ktaiyü ngvai säih Anna, Kaiphah, Johan, Aleksanda ja, ktaiyü ngvae a pacae naküt üng nghmukie. 7 Pita ja Johan cun anglunga jah ngdühsak u lü, "Ihawkba ahin nani pawh ni. Ia johit ja ua ngming nani sumei ni" ti u lü ami jah kthäh. 8 Pita naw Ngümümkhya Ngcim am be lü ami veia, "Khyanga, mkhawnge ja ngvae aw, 9 a khaw kxo mdaw be üng, 'Hin hin ise daw law beki ni?' tia tungawi keini nami jah kthäh üng, 10 nami ngkhä naw ksing ua, Isarel khyange naküt naw pi ksing u se, Nazaret Jesuh Khritaw kutlamktung üng nami taih, Pamhnam naw thihnak üngka naw a mthawh be, ania ngming am, hin üng nami hmaia mya lü ngdüki. 11 Jesuh mawng Cangcim naw a pyen ta, imsaë naw ami hawiba lung cun akyäp säihä thawn law be khai, a ti. 12 Küikyannak hin ani üngkhyüh ni a law, khankhawa kea jah küikyan khaia ania thea ta Mhnam naw u pi am pe." 13 Acunüng kawngci üng npüükie naw Pita ja Johana ani lingnak jah hmu u lü, ca am ksingki xawi, khyang sawxat xawi tia ami ja ksing üng, aktää cälikie; ani xawi cun ajana Jesuh hlawnga

ve khawiki xawi tia ami jah ksing law. 14 Acunüng, 33 Acunüng, ngsä he naw johit däm üng Bawi Jesuha Pita ja Johan naw ani mdaw be cun ani hlawnga thawnak be cun saksi na u se; ami khana dawkyanak ngdüi se ami hmuh ua kyase, ipi am pyen thei u. 15 Mhnam naw jah peki. 34 Acunüng, ami veia hlükawki Acunakyase kawngci k'um üngkhyüh jah ksät u lü u am ve; ime ni, laie ni, jah takie naw jawi u lü, ami ami mät ngthähngkhyahkie. 16 "Hin xawi hin ihawkba jawiha phu ja lawpüi u lü, 35 ngsä hea khaw kunga, mi jah pawh vai u ni? Müncam phya kcangki pawhki xawi ni tia, Jerusalem mlüha veki avan naw ksingkie; mimi naw pi mi ksingki. 17 Acunsepi, khyangea veia am ani jah mtihet hü vaia, atuh üng tün lü, ua veia pi hina Jesuha ngming üng käh ani jah mtihet hü vai ja mi jah pawh vai u ami ti." 18 Acunüng, Pita ja Johan jah khü u lü, Jesuha ngming pyen lü käh ani jah mtihet vaia ami jah mtihet. 19 Acunsepi, Pita ja Johan naw ami msang ta, "Pamhnama hmuha Pamhnama ngthu ngaih hin dawki aw, nangmia ngthu ngaih hin daw bawk khai aw ti cun ngai sum u. 20 Keini ta kani hmuh ja kani njak cun am pyen lü am ve thei ni ngü" ani ti. 21 Acunüng, kawngci ngvaie naw jah mkyüh kse hlen be tü u lü, ami jah mhlät be. Acunüng, ani bilawha phäha khyang naküt naw Pamhnam mküümtokie; khyangea phäha ami jah khuimkhanak vaia am hmu lü vekie. 22 Müncam phya khaia ani mdaw be cun kum kphyükipa kthaka dämchia kyaki. 23 Acunüng, Pita ja Johan cun ani lät be ja, ani püeia venaka cit ni lü, ktaiyüü ngvaie ja angvaie naw ani veia ami pyen naküt ani ja mtihet be. 24 Acunüng, acun ami njak üng, atänga Pamhnama veia ami ktaiyü ta, "Bawipa aw, nang khankhaw, khawmdek ja mlik tui ja a k'uma veki naküt mhnünkia na kyaki; 25 nang naw, Ngmüümkhya Ngcim am, na mpya Davit kami pupa naw a pyen ta, 'Ise khyang mjü kce ami mlungsoki? Ise khyange naw, am ngtähkia ngaikie ni? 26 Khawmdek sangpuxange ja jah upkie naw atänga ngkhyum u lü, Bawipa ja Mesijah cun jah ngtük ngkhaih püikie ni' a ti. 27 "Hina mlüh üng na mpya ngcim Jesuh, Mesijaha na mcawn hneng u lü, Herod ja Pontas Pilat cun khyang mjü kcee ja Isarele akcanga ngkhyumkie ni. 28 Thawn law khaia na khyaihnak ja na njak'hlüa ajana na mhrün päng cän pawh khaiea atänga ngcun lawki he. 29 Acunüng, Bawipa aw, atuh ami jah mkyüh hin büktenga; na mpya xawi hin lingnak am na ngthu jah pyensaka. 30 Khyange jah mdaw be khai xawia, nang naw na kut säng lü; na mpya ngcim Jesuha ngming am, müncamnak ja cäicatnak jah pawhsak kawm pi" tia, ktaiyükie. 31 Acunüng, acukba ami ktaiyü law päng ja, ngkhäm u lü, ami venak cun ngsün lawki. Ami van Ngmüümkhya Ngcim am be law u lü Pamhnama ngthu cun ling lü sangkie. 32 Acunüng, jummeikia khyange cun, mlung mat takie. U naw pi ami ka üng ka kaa ni am ti u. Ami tak cun avan naw ng'yetekie.

33 Acunüng, ngsä he naw johit däm üng Bawi Jesuha Pita ja Johan naw ani mdaw be cun ani hlawnga thawnak be cun saksi na u se; ami khana dawkyanak jah ta law u se, hlükawki üng ahliükawa kba ami jah yet. 36 Acunüng, Josep, Kuparuh khaw khyang, Levih paca, ngsä he naw Banabah ami ti, ("Acun cun "ngjuktha jah pe theiki") naw, 37 a lo jawi lü, a yah ngui cun law püi lü, ngsä he üng a jah ap.

5 Acunsepi, khyang mat Anani ngmingnaki, a khyu Saphira am veki xawi; Ani xawi naw khawhnün jawi lü, 2 a khyua ksinga khawhnün phu avang thup lü, avang däk lawpüi lü Ngsäea khaw kunga a tak law. 3 Acunsepi, Pita naw, "Anani aw, Ngmüümkhya Ngcim na mhlei na khai ja, khawhnün phu avang na mji khaia, ise khawyam naw na mlung üng bi a bi ni? 4 Acuna khawhnün cun a ve ham üng na kaa am kyaki aw? Na jawih kääna a phu haw na kaa am kya se aw? Ise hikba na ngaiki ni? Khyang na mhleiki am ni, Pamhnam na mhleiki" a ti. 5 Acunüng, Anani naw acuna ngthu a njak ja kyu lü thi; acunüng, ksingkie naküt cun aktää kyüheikie. 6 Acunüng, cawngpyange naw ngdüi law u lü, a yawk hlawp u lü kawtkie naw ami va k'ut. 7 Acunkäna, naji kthum bang anghjawk ja, a khyu i am ksing lü, lut lawki. 8 Pita naw, "Na mtheha, khawhmün cun hihah däka aw nani jawi?" ti lü, a kthäh. Acunüng, ani naw, "Ä hihah däka ni" a ti. 9 Acunüng, Pita naw, "Ise Bawipaa Ngmüümkhya cam khaia nani büki ni? Tenga, na cei k'utkiea khawleh mkawt peia veki, nang pi ni kawt hnga khaie" a ti. 10 Acun üng angxita, a khaw kunga kyu lü thi sawxatki; acunüng, cawngpyange lut lawki he naw thi se hmu u lü, kawt u lü a ceia peia ami k'ut hnga. 11 Acunüng, sangcime avan ja acuna njakie naküt naw aktää kyüheikie. 12 Acunüng, khyangea ksunga Pamhnam naw, Ngsäea khyühl müncamkse ja cäicingnak phyaki he khawha, jah biki. Acunüng, ami cun ami ngkhä mlung mat ta u lü, Solamona mkawt ami tia, atänga nghmukie. 13 Khyang kce u pi ami veia am ngkhaw dat; acunsepi khyange naw aktää jah mhlünmtaikie. 14 Acunüng, Bawipa jumei law kthaikia nghnumie ja kpamie khawha cun ami veia ngkhaw lawki; 15 Acunüng, Pita cit hü lü a hnge naw a jah hneh vaia am myakie cun lama jah kawt law u lü ihnake ja phakea khana ami jah takie. 16 Acunüng, Jerusalem mlüh pipeia kae am myakie, khawyai ksea jah venake cun jah law püi u lü lawki he; acune cun mya be päihkie. 17 Acunüng, ktaiyü ngvai säih ja a püie Sadukee law u lü ngsä he ami jah ng'eisha phäh ami

khana bi vaia ngtängkie. 18 Ngsä xawi jah man u lü "Ahlan pi, Theuhdah naw, 'Kei khyang sawxat am ni' thawngim üng ami jah khyum. 19 Acunakyase mthana, ti lü ve se; a veia khyang khawha, phyakphyü bang a Bawipa khankhawngsä mat naw thawng ksawhe jah veia ngdawn vaikie. Acunsepi ani cun hnrim u se, a mhawng law lü apkung da jah cehpüki naw, 20 "Cit ngthu läkie naküt pi avan cencawn hü pähil u lü, ia am ni, temple k'uma ngdüi ni lü, khyangea veia xünnak kya bekie ni. 37 "Ania ve kâna, ngming yu u lü ami kthaia mawng va pyen nia" a ti. 21 Acunüng, acuna mkhäm k'um üng, Kalileea ka Judah naki ve law beki; ngthu ani njak ja, khaw thai law üng temple k'uma a veia khyang khawhah citkie. Acunsepi, ani pi thi se, lut ni lü, jah va mtheimthangki xawi. Acunsepi, ktaiyü a hnu läkie avan khyük pähikie. 38 "Acunakyase, atuh ngvai ja a püie law u lü, bawi ja, Judah ngvae naküt ka ning jah mtheki, hina khyange käh ja pana u, ani cun kawngcia mkhäm lawki he naw, angsä xawi cun büa ve u se; ani mkyäp ja ani bilawh, khyanga pawh thawngim üngkhyüh ami ja lawpüi vaia thawngim da sawxata akya üng amdanga khyük be sawxat khai khyang ami ja tüih. 22 Acunsepi, jung ngvae amni; 39 acunsepi, Pamhnama bilawha, akya üng, am pha law üng thawngima angsä xawi cun am jah hmu jah näng thei uk; am acunüng, Pamhnam nami tukia u; acunüng, nghlat law be u lü kawngci a ami jah ksaia nami kya khai ni" a ti. 40 Acunüng, acuna pyen va mtheh, 23 "Thawngim cun üp yekia ngkhai se, cun ngaisim u lü, angsä xawi cun jah khükie naw mtätkie pi ksawh peia ngdüi u se kami jah hmuh; ami jah kpai; ami ja kpai päng üng Jesuha ngming acunsepi, kamri mhawng üng, a k'uma u pi am ja am ngthu käh sang hü be ti khai xawia ami ja khyah hmuh ve üng" ti u lü, ami ja mtheh law. 24 Acunüng, be. 41 Acunüng, Kawngci üngka naw cit be ni lü, temple mtätkie ja ktaiyü ngvae naw acuna ngthu ami acuna Jesuha phäh luthui hmaisetsnak khamei khaia njak üng, hikba ngsä hea ve hin i a njog ni tia, aktää ani nglawia phäha, aktää jekie. 42 Acunüng, amhnüp cäicingkie. 25 Acunüng, khyang mat law lü ami veia, tä se, temple ja khyangea ima, Jesuh Mesijah mawng cun jah mtheimthang lü sangkie.

temple k'uma ngdüi ni lü khyange jah mtheimthang ve ni" a ti law. 26 Acunüng, temple ngvai cun ami khyange am va cit u lü, khyange naw lung am ami jah kawng vai kyüh u lü, angsä xawi cun akdawa ami jah lawpüi be u. 27 Acunüng, ja pha lawpükie naw, Kawngci ja ktaiyü ngvai säinha hmaia jah ngdülsak lü ami jah kthäh. 28 "Ahina ngming am käh nani jah mthei ti vai, tia kami ning jah mtheh päng, ngthu nani ja mtheinak cun Jerusalem üng ngthang huki, "nani pawh cun ngai nia" ti lü a jah pyen. Ania thinak hin keimi khana nani phaw lawsak vaia nani pawhki aw. 29 Acunsepi, Pita ja ngsä kcee naw, "Khyanga pyen kami ngaiha kthaka Pamhnama pyen ni kani ngai khawm. 30 "Nangmi naw Jesuh kutlamktung üng taih u lü, nami hnrim cän kami pupaea Pamhnam naw mtho be pängki ni. 31 "Ani cun Pamhnam naw khawngmang ja kükyankia ve khaia Isarele ami mkhyekatnak üngkhyüh ngjut be lü ja mhlät khaia a khet da mhlünmtaiki. 32 Acuna saksia kani kyaki ni; Ngümüimkhyaa Ngcim, Pamhnam bänak cun ani kcangnakia phäh ni" a ti. 33 Acunüng, acuna ngthu kawngci vawne naw ami njak üng, ami mlungso law se, Ngsäe cun jah hnrim law hlükie. 34 Acunsepi, Kawngci üngka khyang, a ngming Kamaleilah naki, Phariseea thum ksingki, khyange naküt üng a ngming ngthangki cun ngdüi law lü angsä xawi cun ami jah khyah be vaia a jah mtheh. 35 Acunüng, Kawngcia veia, "Nangmi Isarel khyange aw, hin xawia khana nami pawh vaia nami bü cän cäi lü ngai ma ua. 36

6 Iwei am law ham se, axüisawe nung law u lü, Krik ngthu pyenki Judahe ja Judah ngthu pyenkie cun mtumbäkie. Krik ngthu pyenkie naw kami hmeineu ngcawn ami teyet üng ami jah hawih u ni ami ti. 2 Acunüng, a ngsä xaleinghngihe naw jumki khyange avan ja khü u lü "Pamhnama ngthu pyen, hawih u lü ngui xüia phäh kami bi hin am daw ve. 3 Acunakyase, ka püie, nami ksunga Ngümüimkhyaa ja themnak am beki khyang khyüh xü ua, amimi cun ahin, khut na khaiea kami ja mcawn khai; 4 kamimäta, ktaiyünak ja ngthu pyennaka khutbi akcün täse kami bi khai" ami ti. 5 Acuna ngthu naw avan cun a jah jesak; acunüng, jumeinak ja Ngümüimkhyaa Ngcim am beki Stephen, Philip, Pyakhaw, Nikonor, Tihmon, Parmenah, ja Khyangmükce Judahea jumnak üng ngyawtki Antiok üngka Nikoloh cun ami jah xü. 6 Acune cun Ngsäea hmaia ja ngdülsak u se, Ngsäe naw ami kut taih u lü ami jah ktaiyü pet. 7 Acunüng, Pamhnama ngthu cun hnün khawha üng pha hü se; Jerusalema axüisawe aktää nung law dämdämkie. Acunüng, ktaiyü üngkae khawha naw jumnak yahkie. 8 Acunüng, Stephen cun Mhnama dawkyanak ja johit am be lü khyangea veia cäicatnake ja müncamkse jah pawhki. 9 Acunsepi, khyang avang, "Sinakok üngka mpya kläte" ami ti cun Kurinlh hnea Judahe, Aleksandria hnea Judahe, Kilikh hnea khyange, Asah hnea khyange naw lawsih u lü Stephen cun ami ngcuh lawpüi. 10 Acunsepi, Ngümüimkhyaa pet themnaka phäh Stephen ngthu a

pyen üng am näng khawh u. 11 Acunüng, khyange ami ceh üng, Josep cun a beeä üng jah mtheh se; ami hlei pyen khaiea; acune naw, "Mosi ja Pamhnam acunüng, Josepa khuiima mawng cun Pharo naw a jah kpetsnaka ngthu pyen se kami njaki" ami ti vaia jah ksing law. 14 Acunüng, Josep naw a pa Jakop ja ami jah kcük. 12 Acunüng, khyange cun, angvaie a benae naküt a jah khüsak; ami van khyühkip ja hma ja thum ksinge ami jah ksük, ami mlungso law lü, lawki he. 15 Jakop cun Egypt pea ju citki; acunüng, Stephen cun man u lü kawngcia ami cehpüi u. 13 ani ja a tucae cun thikie. 16 Ami yawke cun Sikem Acunüng, ami hlei pyen khaiea ja ksük u se; acune khawa jah cepüi u lü Abraham naw Sikem khawa naw, "Hin naw, hina ngcimcaihkia Temple ja Mosia Hamoa sanga veia ngui am a khyäha ng'uhnak üng Thum ja kse naki; 14 Hina Nazaret Jesuh naw hina ami ja k'ut. 17 "Acunüng, Pamhnam naw Abrahama Temple phyeh lü Mosi naw a jah peta thume jah veia khyütam akpha law hlü üng, Jakopa mjükphyüie nglatsak khaia a pyen kami njaki ni" ami ti. 15 cun Egypt pea nung mia lawki he. 18 Josep am Acunüng, Kawngci üng ngawki he naw Stephen cun ksingkia sangpuxang akce naw Egypt cun up lawki. bükteng u lü, a hmai cun khankhawngsää hmaia 19 Ani naw mi pupae jah mkhuimkha lü hnases he mäiha ami hmuh.

7 Acunüng, ktaiyü ngvai naw, "Acuna ngthu kcangki aw?" ti lü, Stephen a kthäh. 2 Acunüng Stephen naw msang lü, "Ka bee jah ka pae aw, ngai ua, mi pupa Abraham, Haran khawa am a ceh ham üng Mesopotemiha Pamhnama hlüntainak a veia ngdang law lü, 3 "Na khaw ja na im üngka naw cit lü ka ning mhnuh vaia pea cita" a ti. 4 Acunüng, Abraham cun Khalade khaw üngka naw cit lü Haran khawa va veki; acunüng, a pa a thih käna hina atuh nami venak khawa Pamhnam naw a ngkawnak. 5 Acunüng, hia ta a venak vai, a khawpa a takeinak vai pi Pamhnam naw am pe; acunsepi, amat ja a ngsawne cäpa khawh a jah pet vaia am a ca ham üng tün lü khyütamki. 6 Acunüng, Pamhnam naw, 'Na mjükphyüie khyanga khawa kum phyakphyü ve khaie, khyanga mpyaa ve u se, jah khuimkha khaie' tia a pyen. 7 Acunüng, Pamhnam naw, 'Amimi jah mpya na khaia khyang mjüe pi kamät naw ami lei ka jah mtai law pe khai. Acun käna lät law be u lü, hina hnün üng na hjawkhah law khaie' a ti. 8 Acunüng, Pamhnam naw vun mawih vaia ngthumkhän pe se; acunüng, Abraham naw Isak ca na lü amhnüp khyetnak üng a vun a mawi pet; acunüng, Isak naw Jakop ca na se, Jakop naw a ca xaleinghngihea vun a jah mawih pet acune cun nglo ngthangkie mi pupae ni. 9 Acunüng, Jakopa cae naw ami na Josep K'elih u lü Egypt pea ami jawihei; acunsepi, Pamhnam naw vepüi lü, 10 a khuikhanak naküt üng küikyanki. Josep cun Egypt sangpuxanga maa a pha vai üng Pamhnam naw ani üng themnak ja a hmai vainak pe se, Pharo sangpuxang naw Egypt pe ja a im üng ngvai säiha a mcawn. 11 Egypt ja Kanan pe avan üng khawjaw law se, khuikhanak aktää ve lawki; mi pupae cun ami ei vai i am ta u lü veki. 12 Acunsepi, Jakop naw Egypt pea cang veki tia ksing lü a cae a jah tüih; acun cun ami cehnak akcüksäiha kyaki. 13 Acunüng, anghngihsaka ami ceh üng, Josep cun a beeä üng jah mtheh se; ami hlei pyen khaiea; acune naw, "Mosi ja Pamhnam acunüng, Josepa khuiima mawng cun Pharo naw a jah kpetsnaka ngthu pyen se kami njaki" ami ti vaia jah ksing law. 14 Acunüng, Josep naw a pa Jakop ja ami jah kcük. 12 Acunüng, khyange cun, angvaie a benae naküt a jah khüsak; ami van khyühkip ja hma ja thum ksinge ami jah ksük, ami mlungso law lü, lawki he. 15 Jakop cun Egypt pea ju citki; acunüng, Stephen cun man u lü kawngcia ami cehpüi u. 13 ani ja a tucae cun thikie. 16 Ami yawke cun Sikem Acunüng, ami hlei pyen khaiea ja ksük u se; acune khawa jah cepüi u lü Abraham naw Sikem khawa naw, "Hin naw, hina ngcimcaihkia Temple ja Mosia Hamoa sanga veia ngui am a khyäha ng'uhnak üng Thum ja kse naki; 14 Hina Nazaret Jesuh naw hina ami ja k'ut. 17 "Acunüng, Pamhnam naw Abrahama Temple phyeh lü Mosi naw a jah peta thume jah veia khyütam akpha law hlü üng, Jakopa mjükphyüie nglatsak khaia a pyen kami njaki ni" ami ti. 15 cun Egypt pea nung mia lawki he. 18 Josep am Acunüng, Kawngci üng ngawki he naw Stephen cun ksingkia sangpuxang akce naw Egypt cun up lawki. bükteng u lü, a hmai cun khankhawngsää hmaia 19 Ani naw mi pupae jah mkhuimkha lü hnases he pi thi khaia im üngkhyüh a jah xawt tawnak. 20 Acunüng Pamhnama hmaia aktää ngtokia, Mosi hmi law se, a pa ima khyä kthum ami mcah; 21 acun käna ami tawnaka, Pharoa canu naw lo lü amäta ca vaia a mcahei. 22 Acunüng Mosi cun Egypt pea ami ksingkhyapnak naküt jah mthei u se, bilawnak ja pyensaknak thei üng be lawki. 23 Kum kphyükip a cum üng, a püi Isarele ihawkba vekie ti cun ja va bükting khaia ngtängki. 24 Acunüng Isarel khyang mat Egypt khyang naw khuimkha se hmu lü, yungki naw Egypt khyang cun a hnim. 25 (Pamhnam naw ani am a khyange jah yung khai tia, a khyange naw ksing khaiea ngai sepi, am ksing u.) 26 Angawi law be tü üng amimät üngka xawi ngtunngpyei nise jah hmu law lü, 'Ka püi xawi aw, bengna xawia nani kyaki, ise nani ngtunngpyei ni?' ti lü ja mkhya khaia bü se, 27 a püi ngtunnpüki naw Mosi buk lü, 'Kani khana suki ja ngthumkhyah mkhawnga u naw aning mcawn ni? 28 Müta Egypt khyang na hnima kba na na hnim khaia na büki aw?' a kthäh. 29 Acun a njaka phäha Mosi Midian pea cen lü, acuia cakpa nghngih a canak. 30 Kum kphyükip a nghjawk käna, Sinai mcung pei khawkhawng khawa meia däiki kpyap üngka naw, khankhawngsä mat a veia ngdang lawki. 31 Mosi naw acun a hmu üng, aktää cäi lü bükteng khaia a va k'et üng, Bawipa kthai naw, 32 'Kei cun na pupaea Pamhnam ni, Abrahama Pamhnam, Isaka Pamhnam, Jakopa Pamhnam ni' ti se, acunüng, Mosi naw kyüh lü am a bükteng dat. 33 Acunüng, Bawipa naw, 'Na khawdawk cän suta; isetiakyäkung na ngdüinak cän hnün ngcimcaihka mdeki ni. 34 Egypt pea ka khyang vekiea ami khuikhanak aktää hmu veng, ami ngko pi njia veng, ami jah küikyan khaia ka kyum lawki ni. Tuhkbäih cita, Egypt pea ka ning tüih khai' a ti. 35 Acuna Mosi, 'Kani khana suki ja ngthumkhyah mkhawnga u naw aning mcawn ni?' tia Isarele naw ami mah cun, kpyapa kluma a veia ngdang lawkiha khankhawngsä naw kpüi se, Pamhnam naw ani kung

cun ngvai ja küikyan khaia a tüiha kyaki. 36 Ani naw Mhnama thum, khankhawngsä hea naw ami ning jah Egypt pe, Mpanglai Sen ja khawkhyawng khawa pet cän yah u lü am nami läki" a ti. 54 Acunüng, acuna kum kphyükip üng, cäicatnak vaie ja müncamkse ngthu cun kawngci khyange naw ami njak ja ami ja pawh lü a ja ngkhah lawpüi. 37 Isarel khyange mlungso law se, Stephena khana mnicui kyetkie. 55 üng 'Pamhnam naw kei ana mcawna mäihä, nami Acunsepi, Stephen cun Ngümümkhya Ngcim am bekia benae üngka sahma mat ning ja mcawn pe khai' ti kya lü, khankhawa hang mangki naw, Pamhnama lü jah mthehki cun acuna Mosia kyaki. 38 Ani cun, hlüngtaiak ja Pamhnama khet lama Jesuh ngdüi se a khawkhyawng khawa ngkhämkeia veia pi kyase, hmu. 56 Acunüng, Stephen naw, "Teng u." "Khankhaw Sinai mcunga ngthuhipükia khankhawngsää veia pi nghmawng lü Pamhnama khet lama Khyanga Cakpa kyase, ja mjükphyüi nakiea veia pi kyase ve lü mimi a ngdüiki pi hmu veng" a ti. 57 Amimi cun angsanga jah pet vaia xüngseiki Pamhnama ngthu yahkia kyaki. 39 Ania ngthu cun mi pupae naw käh ngai u lü, ami ngpyang u lü, ami nghnga jah kbümeikie naw, atänga kyaksih u lü, 58 mlüh k'um üngka naw apkunga kaih mlung üng Egypt pea nghlat be vai njahlükie. 40 u lü, lung am ami khawng. Saksi vai ami suisake Acunakyase Arona veia, 'Ja ngkhahpüi khaia mhnam cun Sawluh ngming naki cawngpyang mata khaw he jah pyan peta; Egypt pe üngka naw jah lawpükia kunga ami jah tak. 59 Acunüng, lung am aktää ami Mosi ihawkba veki ni am ksing ve üng' ami ti. 41 khawng k'um üng, Stephen naw, "Bawipa Jesuh aw! Acunüng, seca juktuh pyang u lü, acun cun xüngsei ka Ngümümkhya labea" ti lü ktaiyüki. 60 Acunüng, a hnimeki he naw hjawkhah u lü, amimäta kuta pyang cun mkhuk ngdäng lü, angsanga ngpyang lü, "Bawipa aw, ngkengtai u lü hlimtuikie. 42 Acunakyase Pamhnam hina ami mkhyekatnak cän käh ja thung be kawpi" a naw akcea ja jah nghlat ta lü, khankhawa aisie jah ti. Acuna ngthu a pyen päng ja thiki.

8 Sawluh naw Stephen ami hnimekai vai jah tängpüiki. Acuna mhnüp üng Jerusalem mlüha veki sangcim cun aktää mkuimkhanak kham lawki he; acunakyase, Ngsäe däk ve hüt u se, jumeikie naküt cun Judah ja Samarih hnea ngpyeng hükie. 2 Acunüng, Pamhnam jumkie naw, Stephen cun K'ut u lü, aktää ami kya. 3 Acunüng, Sawluh naw sangcime aktää a jah khuumkha, im naküt üng lut hü lü jumeikia nghnumi kpamie jah man lü jah kaih hü lü, thawngim üng a jah khyum. 4 Acunüng, pyeng hükia jumkie naw hne naküt üng cit u lü ngthu pyen hükie. 5 Philip cun Samarih hnea mlüh ktunga ju citki naw, Mesijaha mawng khyange veia a ju pyen. 6 Khyange naw, ngja u lü Philip naw a mdana müncam phyaki he ami jah hmu üng, a ngthu pyen cun aktää ami ngaih. 7 Isetiakyaküng, khawksea jah venake ami k'um üngka naw khawayae ngpyang u lü lut lawki he. A khaw kceke ja xokie pi ami daw law bea phäha kyaki. 8 Acuna mlüh üngkäe cun aktää jekyaikie. 9 Sihmon ngming nakia khyang mat veki; ani naw, ajana acuna mlüh üng, sui pawh lü Samarih khyange jah cäicatsak khawikia kyaki. "Kei cun khyang sawxat am ni" a ti. 10 Mlüha veki naküt khyang akdik akdäm naküt naw "Ani hin 'Hlüngtaikia Johit' tia ngthangkia Pamhnama Johit ni" ti lü a ngthu pyen cun mcek lü ngaikie. 11 A sui bilaw am, aksoa cäicat kphyaki he a ja bilawh khawha phäha, a ngthu cun aktää ami münnak. 12 Acunsepi, Pamhnama pe thangkdaw ja Jesuh Khritawa ngming thangkdaw Philipa pyen ami jum ja, nghnumi kpami Baptican khan lawki he. 13 Sihmon naw pi jum law

hnga lü Baptican a kham law päng ja Philipa hlawnga pyen khawh u, isetiakyaküng khawmdeka ania sak ve lü, müncamkse ja müncamnak a jah pawh cun cun päihki" kyaki. 34 Acunüng, ngvai naw Philipa hmu lü cäiki. 14 Acunüng, Jerusalema vekia Ngsäe veia, "Sahma naw hin hin ua mawng ni a pyen? naw Samarih hnea khyange naw pi Pamhnama ngthu Amäta mawng mä, khyang kceaa mawng mä? Ni kthäh jumkie tia ami ksing law üng, ami veia Pita ja Johan veng na mttheha" a ti. 35 Philip naw, thangkdaw cun ami jah tüih; 15 acu xawi anji ju pha üng, Ngümümkhya ahina Cangcim üngkhyüh tünei lü Jesuha mawng Ngcim ami yahnak vaia ami jah ktaiyü pet. 16 Am cun a mttheh. 36 Acunüng, lam anii ceh k'um üng, acun ham üng ta ua khana Ngümümkhya Ngcim am tuia venak pha ni se; ngvai naw, "Tenga, hin üng tui pha law; Bawi Jesuha ngming am Baptican däk va ve ve, Baptican kham vaia i naw na kyawhki ni?" ti khan hamkiea kyaki. 17 Angsä xawi naw ami khana se, 37 Philip naw, "Na mlungmthin avan am na jumei ani kut taih ni se, Ngümümkhya Ngcim yahekie. üng na kham theiki" ti se; ngvai naw, "Jesuh Khritaw, 18 Acunüng, Ngsäea kut taiha phäha Ngümümkhya Pamhnama Cakpaa kyaki ti ka jumki" ti lü a msang. Ngcim pha lawki ti cun Sihmon naw a hmuh. Acunüng 38 Acunüng, angvai naw senghle ngdüühsak lü, Philipa ngui cun Pita ja Johana veia lawpüki naw, 19 "Kei dä ngvai cun tui da citki xawi. Acun üng Philip naw pi, khyange khana ka kut taih ngüse, Ngümümkhya Baptican khamsak. 39 Acunüng, tui üngka naw ani Ngcim ami yahnak thei vaia johit na pe nia" ti lü a jah thaw law be ja, Bawipaa Ngümümkhya naw Philip kthäh. 20 Pamhnama bäkhäknak cun a ngui am khyäi cun cehpüi. Angvai naw Philip am hmuh ti kyaw lüpi khaia a büa phäha, Pita naw, "Na xünak ja na ngui jekyainak am amäta lama citbeki. 40 Acunsepi, Philip mulaia cit ni se, 21 na mlung Pamhnama hmaia käh cun Azuk mlüha ngdang law be lü; a ceh sawa acuna ngsungpyunkia kyase, hin üng käh na ngüpü hngaki, mlüh üngkhyüh Ketariph am a pha hama küt üng, mlüh na ham pi am ve; 22 acunakyase, na mkhyekatnak naküt üng thangkdaw sang huki.

ngjut lü Bawipa veia ktaiyüa, acunüng, na mlung üng na ngaihnak ni mhlät khai ni. 23 "Nang cun püi ng'einhak am bebang lü mkhyekatnaka thawng kyuma na kyaki ti ksing veng" a ti. 24 Acunüng, Sihmon naw, nani pyen ka khana am a pha lawnak vaia, nangni naw Bawipa veia na ktaiyü pe nia" ti lü Pita ja Johan a jah mttheh. 25 Acunüng, ani xawi naw saksi ja Bawipa ngthu ami ksingsak käna, Jerusalem mlüha citbeki xawi. Ani ceh sawa Samarih ngnam khawhah üng Thangkdaw sangki xawi. 26 Bawipaa khankhawngsä mat naw Philipa veia, "Tho law lü Jerusalem üngkhyüh Kaza khawa cehnaka lam üng cita" a ti (Acuna lam cun tuh ta am sumei ti u.) 27 Acunüng, tho law lü citki. Acua Ethiopia khawa Candace, Ethiopia upki nghnumia khawthem naküt msümcei lü nghnumia awmki cun Jerusalem khawa Pamhnam va hjawkhah khaia citki; 28 a nglat law be lama, a senghlea khana ngaw lü sahma Hesajah cauk üngka kheki. 29 Acunüng, Ngümümkhya naw Philipa veia, "Cana senghle veia cit lü a hlawnga va vea" a ti. 30 Acunüng, Philip cun acuna ngvaiya veia va cit lü sahma Hesajaha cauk khe se nojaki naw, "Na khea asuilam na ksingki aw?" a ti. 31 Ani naw, "U naw am a na mttheh cun ihawka ka ksing thei khai ni?" a ti. Acunüng, a veia ngaw hnga khaia Philip cun a khü. 32 Acunüng, Cangcim a khe cun: "Hnim vaia toa mäihä ani cun ami cehpüi; To a mu ami kteih üng käh khikhkheh lü a vea mäihä, ani pi käh khikhkheh lü veki; 33 Ani cun hnemnak a khamei üng, am cangkia lei ami mtai pet; u naw pi a mjükphyü mawng am

9 Sawluh naw Bawipa hnuklák jah mkyüh lü jah hnime khaia ngbüki naw, 2 Bawipa tuilam kläklamkie nghnumi kpamie naküt jah khit lü Jerusalema a jah lawpüki vaia, Damatet mlüha sinakoka veki am ca a ja pet vaia Jerusalema ktaiyü ngvaiya veia kthäh khaia citki. 3 Acukba cit lü Damatet mlüh pei a pha law üng, khankhawa ka akvai cun angxita a peia vai law sawxatki. 4 Acunüng, Sawluh, Sawluh, i vai na na mkhuimkhaki ni?" tia kthai a njak. 5 Sawluh naw, "Bawipa, nang u ni?" a ti. "Na mkhuimkhaki Jesuha ka kyaki ni; tia kthai a njak. 6 Acunsepi tho law lü mlüh da cita, acunüng na pawh vai ni mttheh khaie ni" a ti. 7 Acua a hlawnga cit hngakie naw kthai ngja u sepi, u am hmuh u. 8 Sawluh cun mdekkü üngka naw tho law be lü, hang mangki naw ipi am hmuh thei se, a kut üng kaih u lü, Damatet mlüha ami cehpüi. 9 Mhnüp kthum khawdei am hmuh lü i am eiaw lü veki. 10 Acunüng, Damateta Anani ngming naki axüisaw mat veki. Pamhnam naw a ngmang üng, "Anani" a ti. Ani naw, "Bawipa aw, hia ve veng" a ti. 11 Bawipa naw a veia, "Tho law lü, lam ngdüng ami tia lama cita, Sawluh naki Tasuh mlüha ka Judaha ima va suia; acua ktaiyü lü veki ni; 12 Anani ngming naki naw lut lü a mik a mdeisak be vaia, a khana a kut mtaih se, hmuh päng veng" a ti. 13 Anani naw, "Bawipa aw, acun cun, Jerusalem mlüha na khyangea khana a jah mkhuimkhanak, khyang ngcim khawhah mpyawng üng ka ngjaki; 14 acunüng, hia pi na ngming pyenki

naküt a jah mannak vaia ktaiyü ngvonesia veia ana mlüha vekie naküt naw, Eni hmu u lü, Bawipa veia yah pängki ni" ti lü a msang. 15 Acunsepi, Bawipa nghlatkie. 36 Jukpei mlüh k'uma Tabitah ngmingnakia naw, "Cita, Khyangmijkcee, sangpuxange ja Isarel nghnumi mat veki. A Krik ngming cun Dorka naki, khyangmijkcee venaka ka ngming cehpüi khai ka 'Sa khyuk' tinaka kyaki. Acuna nghnumi cun jumei lü, xü ni. 16 "Ka ngminga phäha mkuimkhanak ihlawka akdaw bilo lü, aktää petmsawka nghnumia kyaki. khamei khai tia ka ksing lawsak khai" a ti. 17 Acunüng, 37 Acunüng, ani cun am mya lü thi se, a yawk cun Anani cun va cit lü Sawluha venak ima lutki; a khana mthi u lü ima khana ami mphän. 38 Acunüng, Ludah a kut mtaih lü, "Ka na Sawluh aw, na mika hmuhnak mlüh cun Jukpei mlüh khyüh am thuk, axüsawe naw be vai ja Ngümümkhya Ngcim am na benak vaia, na Pita acua veki tia ami ksing üng, "Käh sü lü, kami law lama Bawipa na veia ngdangki Jesuh naw a na veia law kawpi" tia nghui na khaia, khyang nghngih tüih law ni" a ti. 18 Acunja, a mik üngka naw ngalipa ami jah tüih. 39 Acunüng, Pita cun tho law lü, ami nglawh lawa mäiha nglo law lü, a mik mdei law beki; veia cit haki. A pha ja khan ima ami cehpüi; hmeinu acunüng, tho law lü. Baptican khanki. 19 Acunüng, naküt cun a peia ngdüi u lü, Dorka naw ami veia a ve a ei päng ja, aktha ve law beki. Acunüng, Damatet ham üng a jah pyana kcue ja jihe jah büktengsak u lü khawa veki axüsawe veia asäng veki. 20 Sinakoka kyapkie. 40 Acunsepi, Pita naw ami van kpunga ja lu cit täh lü, Jesuh cun Pamhnama Cakpa akyaka lawsak lü a mkhuk süm lü ktaiyüki; yawk da nglat mawng sangki. 21 A ngthu pyen njaki naküt naw cäi lü "Tabitah, tho law" a ti. Acunüng, mdei law lü, Pita u lü, "Hin hin, Jerusalem mlüha hina ngming pyenki a hmu ja tho law lü ngawki. 41 Acunüng, Pita naw naküt ja khuimkha khawikia am kya ai se? Acune a kut säng lü mthoki naw, jumeikie ja hmeinue jah cun jah khit lü ktaiyüng vonesia veia a jah cehpüi vaia khü lü, akxüng a jah mhnuh. 42 Acun cun Jukpei lawki ni" ami ti. 22 Acunsepi, Sawluh cun a pyen joht mlüh üngkae ami van naw njaja u lü khyang khawha am be law lü, Damatet vekia Judahea pyen naküta naw Bawipa jumkie. 43 Pita cun Jukpei mlüha mhnüp ngthu ja msang lü, Jesuh cun Khritaw kcanga akyaka khawwei savun pyangki Sihmona ima veki.

10 Acunüng, Ketarikhawa Konelih ngming naki

Romah cetca keptin veki, acun cun Itali yekap ngvai ami ti. 2 Ani cun Pamhnam üng hlimtui lü, a ima vekie ami van naw Pamhnam kyühkie, mpyenkseki Judah khyange jah petmsawt lü aktää ktaiyüki. 3 Acuna, mhnüp mülam naji kthum bang üng, Pamhnama khankhawngsä mat law lü, "Konelih aw" ti lü ngkhü lawki cun angsing hmumkthehnak a hmu. 4 Acunüng, Konelih naw a kyühnak am bükteng lü, "Bawipa aw, ini?" a ti. Acunüng, ani naw, "Na ktaiyünak ja na petmsawte naw Pamhnam jesak se, Pamhnam naw na ktaiyünak ning msang khaia kyaki. 5 "Tuhkbäh Jukpei mlüha khyang ja tüih lü khyang mat Sihmon Pita ngming naki jah khüsaka; 6 savun pyangkia Sihmona veia kaiki ni, a im cun mliktui peia veki ni" a ti. 7 Acunüng, ngthuheiypükia khankhawngsä a ceh be ja, Konelih naw a mpya üngka nghngih ja, anglätse khükkie üngka Pamhnam üpnaki yekap mat khü lü; 8 ngthu a jah mtheh päng üng Jukpei mlüha a jah tüih. 9 Angawi üng, ami ceh lam mlüh pei ami pha law hlü üng, Pita cun ktaiyü khai im mkhyuma kaiki. 10 A ei naw mcawi law se, bu ei law hlüki; cunsepi, a ei vai ami pawh k'um üng Mhnama mdannak a hmu. 11 Khankhaw ngmawng law lü jhina mäiha kphyüa kitmaki mdeka kya lawse a hmu. 12 Acuna k'uma, khawmdek üng ngvak hükiae khisa avan ja khankhawa khae naküt veki.

13 A veia kthai pha lawki cun, "Pita aw, tho law; ja hmuha kami van hin üng kami veki" a ti. 34 Pita hnime lü jah eia" a ti. 14 Acunsepi, Pita naw, "Bawipa naw pyen lü, "Pamhnam naw, khyang naküt atänga aw, acukba am kya; am ngcimcaiki ja mtükheh i jah mceiki tia akcanga ka ksingki; 35 acunsepi, au am ei khawi veng" a ti. 15 Acunüng, Khana kthai pi amät hjawkkah lü akdaw pawhkiea khyang mjü naw anghnginaka, "Pamhnam naw a ngcimsak päng naküt cun mkhawihnga lü jah dokhamki. 36 "Ani nang naw am ngcimcaiki käh tia" a ti. 16 Acukba naw, acuna ngthu cun nami ksingki, acun hin Jesuh cia kthum vei ngdang law lü; acunüng acuna jiha Khritaw üngkhyüh dim'yenaka thangkdaw Isarel veia mäih cun khankhawa a ju jah law be. 17 Pita naw a peta kyaki. 'Jesuh cun khyang naküta Bawia kyaki' mdannak a hmu cun asuilam am ksing lü ana ve tia nami ksingki. 37 Johan naw Baptican khamnaka k'um üng, Koneliha a tühi khyange naw Sihmona a mawng ngthu a pyen käna, Kalile üngkhyüh cutei lü im ngthäh law u lü mkawt peia ngdüi lawki he. 18 Isarel khaw naküt üng ngthu ngthang hükia münkse Sihmon Pita ngmingnaki khin cun, acua a pha ja am a bilawhnake cun nangmi naw pi nami ksingki; 38 pha ngyang u lü ami ju kthäh. 19 Acunüng, Pita naw Nazaret Jesuha mawng ta ania khana Pamhnam naw mdannak a hmu cun, a ngaikyu hui üng, Ngmüümkhya Ngmüümkhya Ngcim ja johit am a besak; ani cun Ngcim naw a veia, "Ngaia, khyang kthum naw ning Pamhnama veia vekia kyase, khyanga khana akdaw sui hü ve u. 20 Acunakyase, tho law lü ju kyuma, käh pawh lü khawaia jah khuimkhae naküt jah mdaw be cücawn lü jah läka; anini cun keia jah tüh law ni" a ti. lü cit huki. 39 Judahea khaw ja Jerusalem mlüh a 21 Acunüng, Pita cun, acunea veia kyum lü ami veia, jah bilawh naküt kami saksinaki; ani cun kutlamktung "Nami sui hü hin kei ni; ia phäha nami lawki ni?" a ti. üng taih u lü, ami hnrim. 40 Pamhnam naw amhnüp 22 Amimi naw, "Konelih, yekap ngvai, khyang kdaw, thum üng mtho be lü a ngdangsa, 41 acunsepi, Pamhnam kyühki, Judah khyange naküt üng ngming khyang naküta veia am kya lü, keimie kami saksi dawnak yaki naw a ima nang ning khü lü na ngthu khaia Pamhnam naw a jah xü, thihnak üngkhyüh a pyen ngai khaia, Pamhnama khankhawngsä mat naw thawh be käna amät am atänga eiaw yum khaia a jah a mtheha kyaki" ami ti. 23 Pita naw, acuna khyange mthet ni. 42 Acuna Bawipa cun akthie ja akxüng hea cun im k'uma ja luhpüi lü a jah khinnak. A ngawia khana ngthumkhyah khaia Pamhnam naw a mcawna Pita cun tho law lü ami veia cit se, Jukpei mlüha ka, kyaki tia, khyangea veia sang hü khaiea, jah ksing jumeikie avange pi a veia cit hngakie. 24 Angawi be hüsak khaiea, Pamhnam naw ngthu a jah pet. 43 A u kce üng, Ketariph mlüha phakie. Acuia, Konelih naw a pi, ani jumeiki naküt, a ngminga phäha a mkyekatnak khyange ja a püe ja khü lü, anini cun ami jah na k'äih. mhlätnak yah khai tia, ania mawng cun sahuae naküt 25 Pita a pha law üng, Konelih naw ana dokham lü a naw ami sang khawi ni" a ti. 44 Pita naw acuna khaw kunga mbawki. 26 Acunsepi, Pita naw ani cun ngthu a pyen hui üng, ngthu ngjacie naküta khana, mtho lü, "Ngdüia, kei pi nghngicima ni ka kya ve" a ti. Ngmüümkhya Ngcim pha lawki. 45 Pitaa veia law 27 A veia a ngthuhei maha va lut lü khyang khawha hngakie Judah jumeiki khyange naw, khyangmjükcee ana ve se a hmu. 28 Ami veia, "Judah khyang naw khana pi Pamhnam naw Ngmüümkhya Ngcim a pha khyangmjükce ngkhawtpüi lü ami veia a ceh hü vai lawsak hmu u lü cäikie. 46 Käh ksinga ngthu am käh nglawiki tia nami ksingki; acunsepi, 'U pi am ngthuhei u lü Pamhnam mhlünmtai u se, ami jah ngcim, phyawksak ve' käh ka ti vaia, Pamhnam naw ksinga phäha kyaki. Acunüng, Pita naw jah msang na mthet pängki ni. 29 Acunakyase, na na khü law ja, lü, 47 "Hine, mimi mäiha Ngmüümkhya Ngcim yah käh dam lü ka lawlia kyaki. Acunakyase ka ning jah hngakie cun tui üng Baptican am khan khaiea, u naw kthäh khai, "la phäha nami na khü lawki ni?" a ti. 30 a jah khyawh ni?" ti lü, 48 Jesuh Khritawa ngming am Konelih naw, "Ahin kcün mhnüp kthum anghjawk üng, Baptican khan khaiea a jah mthet. Acun kána Pita ka ima naji kthum üng ka ktaiyü k'um üng; khyang cun ami veia asäng ve khaia ami nghuinak. mat suisak bawk suisak lü, ka maa ngdüi lawki naw, 31 'Konelih aw, na ktaiyünak Pamhnam naw ngja ve, na petmsawt ja na bilawh naküt pi Pamhnam naw ksing ve. 32 Acunakyase, Jukpei mlüha khyang tüi lü Sihmon, Pita ami ti cun, na veia khüa; ani cun mlikui pei, savun pyangki Sihmona ima kaiki ni' a ti. 33 Acunakyase, na veia khyang angxita ka tüh lawa kyaki; na law hin daw ve. Acunakyase, Bawipa naw ngthu aning mthet naküt ngai khaia, atuh Pamhnam

11 Judah khawa vekiae Ngsäe ja jumeikie naw, khyangmjükcee naw pi Pamhnama ngthu ja hngakie tia ami ksing. 2 Acunüng, Pita Jerusalema a ceh üng, vun mawi hlükie khyangmjükcee naw pi Pita cun kcäh u lü, 3 "Ami vun am mawikiea ima lut lü ami veia na ei hak" ti u lü ami ngcuhpüi. 4 Acunsepi, Pita naw aphung üng túnei lü ja mthehki naw, 5 "Jukpei mlüha ktaiyü lü ka veki; acunüng,

jinua mäih üng khankhawa ka naw kya law se ka Tasuh mlüha citki. **26** Va hmu lü Antiok mlüha a hmu; ka pei yea na k'et lawki; **6** acun bükteng lü ka cephüi. Kum mät bang Sangcim üng veki khyange ngaikyu hui üng, khisae naküt khawmdek üng ngvak am hmu hnga ni lü, khyang khawha ja mtheimthangki hükie ja khana khae ka jah hmu. **7** Acunüng, kthai xawi. Acuna Antiok mlüha jumeikie cun "Khritjane" naw, 'Pita, tho law, jah hnime lü ja eia' ti se, ka njak. tia ami jah sui law kcüka kyaki. **27** Acuna kcün üng, **8** Acunsepi, kei naw, 'Bawipa aw, acukba am kya, sahma avange cun Jerusalem üngka naw Antioka am ngcimcaiki ja mtüükheh ka mka üng am ju lut ju citkie. **28** Amimi üngka mat, Akabas ngming naki khawi naw' ka ti. **9** Acunsepi, khankhawa ka kthai ngdüi law lü khawmdek khan avan üng khawjaw naw, 'Pamhnam naw a ngcimcahsak haw cen, nang law khai tia Ngümümkhya Ngcim am a pyen; acuna naw am ngcimki käh tia' ti lü a na msang. **10** Acukba khawjawnak cun Ketah sangpuxang Kalawdih naw a kthum vei a ve law päng üng, avan khankhawa a jah upa kcün üng pha lawki. **29** Axüsawe naw ami jähei be. **11** Acunüng, khyang kthum, Ketarikh mlüha khyaih khawha, Judah khawa vekiea jumeikie cun kae cun ka veia jah tüi law u se, ka venaka ima pha ja kpükkpak vaia ami mkhyah u. **30** Acukba ami búa lawki he. **12** Ngümümkhya naw käh cúcawn lü ka mäiha ami ja kpükkpakanak cun Banabah ja Sawluha ja läk khaia a na tüih. Hina jumeiki khyuke naw pi kut üngka naw, sangcim ngvæia veia ami jah kbi. na läk law hnga u se, Koneliha ima kami lutkie; **13** ani naw, a ima khankhaw ngsä ngdüi se a hmu ja, khankhaw ngsä naw a veia, 'Jukpei mlüha khyang tüi lü, Sihmon Pita ami ti jäng laksaka; **14** ani naw ngthu ning mtheh se, acuna ngthu am nang ja na khui im kyawnglawng cun küikiana nami kya khai' a tia mawng a jah mtheh. **15** Acunüng, ngthu cutei lü ka pyen law ja, Ngümümkhya Ngcim akcüka mi khana a pha lawa mäiha, amimia khana pi pha lawki. **16** Acunüng Bawipa ngthu, 'Johan naw tui am khyang Baptican jah peki, acunsepi nangmi cun Ngümümkhya Ngcim üng Baptican nami khan khai' a ti, ka süm law beki. **17** Pamhnam naw Bawipa Jesuh Khrıtaw mi jumei ja, amdanga a jah peta khawh cun khyangmjü kcee pi acuna khawh a jah pet hnga üng, kei cun ia kya lü acuna Pamhnam ka ma khai ni?" a ti. **18** Acuna ngthu ami njak ja, jum u lü, "Acuna akyaküng, Pamhnam naw khyangmjükcee haw ngjut be u lü xünnak ami ya vaia mawng cun ja pe ha ve" ti u lü Pamhnam mküimtokie. **19** Stephena phäha ami jah khuiimkhae, Phonia, Kuparuh ja Antiok mlüh cäpa dawng hü u lü Judah khyange dängä veia Pamhnama ngthu sang hükie. **20** Acunsepi, avange cun Kuparuh mlüh ja Kuriniha kaea kyakie, acune naw Antiok mlüh ami pha üng, khyangmjükcee veia pi ngthu pyen u lü, Bawipa Jesuha thangkdaw ami sang. **21** Bawipa johit naw jah vepüi se; khyang khawhah naw jum u lü, Bawipa veia nghlat law päihkie. **22** Ami mawngma cun Jerusalema veki sangcim naw ngja u lü, Banabah cun Antiok mlüha ami tüih. **23** Banabah a va pha üng, Pamhnama jah pet dawkyanak hmu lü aktää jeki, ktha na kcang u lü Bawipa üng anglät se ami khäng vaia ami van a jah mcäi. **24** Banabah cun khyang kdawa kya lü, Ngümümkhya Ngcim ja jumeinak am bekia kyase, Bawipa veia khyang khawhah ngdawn lawki he. **25** Acunüng, Banabah cun Sawluh sui khaia **12** Acun üng, sangpuxang Herod naw sangcime üngka avange jah mkuimkha khaia büki. **2** Ani naw Johana be Jakop cun kcim am a hniim. **3** Acun naw Judahe jah jesaki tia ksing lü Pita pi a va man. (Acuna mhnüp cun nghingen am bawikia muk pawhnaka mhnüpa kyaki). **4** Acunüng Pita man lü thawngim üng ami khyum, yekap xaleikhyuk am a jah ngänsak; kphyawnpawi a päng üng khyangea veia a cephüi vaia tängki. **5** Acunakyase, Pita cun thawngim üng a tak ham; acunüngpi, sangcime naw Pita cun Pamhnama veia aktää ami ktaiyü pet. **6** Herod naw Pita cun khyange vei am lawpüi hama mthan üng, Pita cun yekap nghngh xawia ani keh üng, mthiyüi nghngh am khit u se ipki; Käihkie naw pi mkawt peia ve u lü mtätkie. **7** Acunüng, Bawipaa khankhawngsä mat ngdang law se, thawngim vai lawki. Acunüng, khankhawngsä naw Pita a kphyeng üng va ksün lü, "Akjanga tho lawa" a ti. Acunüng mthiyüe cun a kut üngka naw nghawk lawki he. **8** Acunüng, khankhawngsä naw, "Na khapat vawh lü, na khawdawk ngcuma" a ti. Acunüng, Pita naw acukba a pawh. Acunüng, khankhawngsä naw, "Na suisake jih lü, na läk law" a ti. **9** Pita naw kco law lü a läk; khankhawngsä bilaw cun akcanga am sui lü a ngmanga a ngaih. **10** Ngäng kcükje ja anghninaka ngängkie a jah hei khe käna, khawk kpunga luhnak vaih mthiksawh va phaki. Acunüng ksawh amät nghmawng law se, lut law u lü lam mat üng ami va ceh üng, khankhawngsä naw Pita cun a cehtak. **11** Pita naw a ngsüm law ja, "Bawipa naw khankhawngsä tüi law lü, Heroda kut ja Judah khyangea äpeinak üngka naw, a na küikyan akcanga ka ksingki" a ti. **12** Acunüng, ngaikyu khap lü, Makuh ngming naki, Johana nu Mariha ima va citki. Acua ktaiyü u lü khyang khawha a na ngkhämkie. **13** Pita naw ksawh a

khawk ja Rode ngming naki mpya naw ngai khaia va khyang mat sui khyaihi a ngming Bar Jesuh naw citki. 14 Pitaa kthai a ngjak üng jekyai ngen lü, ksawh kei sahmaki tiki ani hmuh. 7 Sekijah Pawluh cun pi käh mhmawng lü im k'uma va dawng beki naw, Pita Bar-Jesuh a nglawipüia kyaki. Sekijah Pawluh cun ksawh peia ngdüküi tia a jah va mtih. 15 Acunsepi, khyang kthema kya lü Papos kyawn upki kyaki. Ani amimi naw, "Ng'yaw veki" ami na ti. Acunüng, ani naw Banabah ja Sawluh jah khü lü, Pamhnama naw, "Pita kcang ni" ti lü a pyen. Amimi naw, "Pitaa ngthu ngai hlüki. 8 Acunsepi, sui khyaihi Eluma khankhawngsä va ni vü" ami ti. 16 Acunsepi, Pita naw, (Krik ngminga kyaki) naw jah upki cun am jumei khawk law laihlaiah se, ami hmawn üng ta Pita hmu khaia, aangsä xawi a jah mah. 9 Sawluh naki Pawluh u lü aktää cäi lawki he. 17 Acunüng, Pita naw, käh ami ti naw, Ngmüümkhya Ngcim am be lü, acuna ami khhikhheh vaia a kut üng ja kha lü, Bawipa naw Bar Jesuh cun büktengki naw, 10 "Nang khawaya thawnigim üngka naw a mhlät bea mawng cun a jah ca ni, nang cun dawkyanaka ye ni, kpyüpyehnak mtih. Acunüng, "Hina ngthu hin, Jakuk ja jumeikie naküt am na beki, Bawipaa ngthukcange hleihlaka üng jah va mtih ua" a ti. Acunüng, va kco lü akcea nghlatsak khai na ktha naki! 11 "Tukbäih Bawipa citki. 18 Khaw athaih law ja, yekape cun, "Pita hawa kut na khana pha lawki tia ksinga, khawkdei käh na veki ni?" ti u lü aktää ami lu cingki. 19 Herod naw Pita hmu khaia na mik mü khai" a ti. Acun ja Eluma cun a jah suisak, am hmu u. Ngängkie cun jah kthäh lü nghmüp naw jin se, a kut kha hü lü kaih khai suiki. jah hnrim vaia ngthu a jah pet. Acun käna Herod cun 12 Acunüng, kyawn upki naw acun hmuh lü, Bawipa Judah khaw üngka naw Ketariph mlüha ju cit lü acua mawng mtheimthangnak cun müna lü aktää kyühei lü veki. 20 Turah ja Sidon khaw khyangea khana aktää jumeiki. 13 Pawluh cun a ngkhahpüi xawi am, Papos a mlung thüi se veki; acunüng, anini naw bawi im üngka naw mlawng am cit u lü Pampulih hne Parkah ngängkia khyang, Balatuh cun püi nakiw naw, atänga mlüha pha u se, acunüng, Johan naki Makuh naw jah law u lü ngkhawt vaia ami nghuinak, isetiakyaküng, cehta lü, Jerusalem da nglat beki. 14 Acunsepi, anini anini cun sangpuxanga khaw üngka eiawk vai ami cun Parkah mlüh üngka naw cit laihlaih ni lü, Pisidih yaha phäha kyaki. 21 Ami xünaka mhnüp üng Herod hne Antiok mlüh pha ni lü, acunüng, sabbath mhnüp cun a bawijih jah suisä lü a bawingawhnak üng ngaw üng sinakoka lut ni lü ngawki xawi. 15 Mosia Thume lü ami veia ngthu pyenki. 22 Acunüng, khyang naküt ja sahmaea cae ami khe law Päng üng, sinakok naw, "Pamhnama kthai ni, nghngicima kthaia am kya ngvae naw, ani veia khyang tüih u lü, "Bena xawi naw" ti u lü ngyangkie. 23 Ani naw Pamhnama am aw, khyang nani jah mcäinak vaia ngthu a ve üng leisawngkia kyase, Bawipa khankhawngsä naw kpai pyen ni" ami ti. 16 Pawluh ngdtüi law lü a kut säng lü, se, mkyüt naw ei se thiki. 24 Acunsepi, Pamhnama "Pamhnam kyühkia Isarele ja khyangmjükcee aw, ngthu cun ngthang hü dämdämki. 25 Banabah ja ngai ua. 17 Hina Isarel khyangmjüe Pamhnam naw, Sawluh naw khüibi ani bilaw päng üng, Jerusalem mi pupae jah xü lü, khina kba Egypt pea ami ve üng üngkhyüh naw nghlat be ni lü Johan, a ngming kce khyangmjü kdäma a pawh. Pamhnam naw a themnak Makuh ngming naki cun ani hlawnga ani cehpüi. am Egypt pe üngkhyüh a jah lawpüi be. 18 Kum kphyükip khawkhyawng khawa a jah mcei. 19 Kanan

13 Antiok mlüha sangcime üngka, sahmae ja sajae vekie; acune cun Banabah, Simeon (Khyang le), (Kurinlh) khawa ka Lucia, (Herod jah upnakiä dä däm lawkia) Manin ja Sawluha kyakie. 2 Acunüng, Bawipaa khüibi bi u lü ami ei ami jeih k'um üng, Ngmüümkhya Ngcim naw, "Khutbi khai xawia ka jah mcawna Banabah ja Sawluh cun na jah phýäi hnga ua" a ti. 3 Ami ei jeih u lu ami ktaiyü law päng üng, ani khana ami kut mtaih u lü, ami ja tüih. 4 Ngmüümkhya Ngcim naw Banabahh ja Sawluh a jah tüihnak üng Selukih mlüha ju cit ni lü, acun üngka naw Kuparuh kawnga mlawng üng citki xawi. 5 Acunüng, Salamih mlüha ani pha üng, Judahea sinakoka Pamhnama ngthu pyenki xawi; Johan ami tia Makuh pi jah kpüi khaia ani cehpüi. 6 Acuna kyawn avan üng cit hü ni lü, Papos cäpa cit hüki xawi; acunüng Judah

pyen. 25 Johana khut binak a päh law hlü üng, bähkäknak üng ami ve nglät vaia jah mcääki xawi. Johan naw, 'U a nami na ngaiki ni? Kei nami ngäng ua am kya nawng. Acunsepi, ngai u, ka hnua law khai khyang ta, kei naw ania khawdawk suh pet khai pi am nglawi veng' a ti. 26 Abraham a mjü üngka ka püi Isarel khyange ja, hin üng Pamhnam hjawkhah khyangmjükcee aw, hina küikyannaka ngthu cun mi veia a jah kbi lawa kyaki. 27 Jerusalem mlüha vekie ja ami ngvaeie naw, Jesuh cun küikyanaka Bawia, am ami ksinga phäha ja sahmae ngthu sabbath mhnüp naküt üng ami kheh cun am ami ksinga phäha, acuna ngthue cun Jesuh ami mkat üng kümbesakie. 28 A thihnak vai i am hmu u lüpi, Pilata veia hnimevaia msokie. 29 Acunüng, a mawng sahmae naküt naw ami yuk, ami kümsak käna, kutlamktung üngka naw khyia u lü lungdüa ami k'ut. 30 Acunsepi, Pamhnam naw thihnak üngka naw a mthawh be. 31 Acun käna Kalile üngka naw, Jerusalem a jah cehpüi khyangea veia khaw mhnüp khawvei ngdang be se, acune cun atuh Isarel khyangea veia saksikiea kyakie. 32 Keini naw pi, mi pupaea veia khyütam, thangkdaw ka ning jah mtihet lawki ni, acukba Pamhnam naw Jesuh a mthawh benak am, hina khyütam mi cae üng kümsakki, Salan anghnginak üng pi, 'Nang ka ning ckapka na kyaki; tungawi na paa ka kyaki' tia ng'yuki. 34 Ng'uh hnüna thukyawnaka käh cit khai Pamhnam naw ani cun thihnak üngka naw a mthawh be vaia ngthu cun hikba a pyen, 'Davita veia ngcimcah lü ngsingkia dawkyanak cän nang üng ka ning pet khai a ti. 35 Acunakyase, Salan kce üng pi, 'Sitihki na mpya a thukyaw vai am tängki' a ti sih. 36 Davit pi, a xün k'um üng Pamhnama nojakhlü bi a bi käna, thi se, a pupaea hlawnga k'ut u se, lungdüa kyaw pängki ni. 37 Acunsepi, Pamhnam naw thihnak üngkhyüh amthawh be cun acukba am kya. 38 Acunakyase, ka püi Isarele aw, acuna Bawi Jesuh üng mkhyekat mhlättnaka ngthu kami pyen law hin nami ksing vai hlüei veng. Mosi naw am a ning jah mhlät khawh mkhye üngkhyüh ani jumeiki avan cun jah mhlät khawhki. 39 Au pi ani jumeiki naküt cun Mosia thum naw, am a mhlät thei pi mhlät khai. 40 Acunakyase, sahmae naw ami pyen cän nami khana käh apha law vaia mcei ua. 41 Acun cun, 'Hleihlakkie aw, bükteng ua, cäicing u lü thi ua; bi mat ka kpäng, acun cun khyang naw ning jah mtihet u sepi, nami xüna küt üng am jum uki' a ti. 42 Pawluh ja Banabah cun Sinakok üngka naw ani lu law be üng, khyange naw, acuna ngthu cun sabbath bekce üng pi ani pyen be vaia ami jah nghuinak. 43 Ngkhämkie ami ngpyen be ja, Judahe ja Judah thuma npgyawtkie khyangmjükcee naw Pawluh ja Banabah jah lák u se, Pamhnama 44 Acunüng, sabbath betü üng, Bawipa ngthu ngai khaiea, mlüh üngka avan lawki he. 45 Acunsepi, Judahe naw khyange ami jah hmuh üng, aktää jah cawkei u lü, Pawluha a ngthu pyen cun ngcuhpüi u lü ami ksenak. 46 Acunüng, Pawluh ja Banabah naw ling ni lü, "Pamhnama ngthu nangmia veia pyen ma vaia kya kungki; acunsepi, mah u lü anglät xünnak am nami yah vaia nami pawha kya se, Pamhnama a jah ah mcääi mäiha khyangmjükcee veia ning jah nghlatak ve ning. (aiōnios g166) 47 Acukba Bawipa naw ngthu a na pet cun, 'Khawmdeka khütnak cäpa küikyanak na bi khai, khyangmjükcee phäha akvaia ka ning mcawnki' tia, kyaki" a ti. 48 Acunüng, khyangmjükcee naw acuna ngthu ami njak üng je u lü Bawipa ngthu mhlünmtaikie; acunüng, angläta xüng khaia a xü naküt naw jumkje. (aiōnios g166) 49 Bawipa ngthu cun acuna khaw avan üng ngthang pähki. 50 Acunsepi, Judahe naw mlüh ngvaeie ja Pamhnam hjawkhahki khyangmjükcee üngka nghnumie ami jah ksük. Ami naw Pawluh ja Banabah jah khuimkhasak u lü acuna khaw üngka naw ami jah ksät. 51 Acunüng, ngsä xawi naw ani khawpha üngka mput cun khawk hüt ni lü Ikonih khawa citki xawi. 52 Antioka vekia jumeiki cun jekyainak ja Ngümümkhya Ngcim am bekie.

14 Ikonih pi acukba thawnki, Pawluh ja Banabah cun Ikonih khaw sinakoka lut ni lü ngthu pyen ni se, Judahe ja khyangmjükce khawha naw jumei lawki he. 2 Acunsepi, am jumei hlükiae Judahe naw khyangmjükcee jah ksük u lü, ami cun ami jah hnengsak. 3 Acunakyase, Bawipa üng lingnak am ngthu pyen ni lü, acua khawvei ve ni se, Bawipa naw müncamnak ja cäi phyaki he cun ani kut am jah pawhsak lü, a bänaka ngthu a jah ksingsak. 4 Acunsepi, acuna khaw üngkæe cun ngpai u lü, avang cun Judahea phäh, avang naw angsä xawia phäh kyaki. 5 Acunüng, khyangmjükcee, Judahe ja ami ngvaeie naw angsä xawi cun ani hmai se khaia jah pawh u lü, lung am ami jah vawi vaia ami bü law üng, 6 acun ksingei law ni lü, Luhkonih mlüh üng Luhtarah ja Derbe ngnam ja a peia ngnamea dawngki xawi. 7 Acua thangkdaw cun sang hü laihlaihki xawi. 8 Luhtarah khawa a hmi law üng tün lü a khaw xokia khyang, am cit hü theiki mat veki. 9 Acuna khyang naw Pawluha a ngthu pyen ngai se, acunüng, Pawluh naw ani cun bükteng kyet lü a dawnak be vaia jumnak taki ti ksingki naw, 10 angsanga, "Na khaw am angsunga ngdüi lawa" ti se, ani cun ngtawp law lü, cit lawki. 11 Khyange naw Pawluha a bilaw hmu u lü, Luhkonih khyü üng, angsanga ngpyang lü,

"Mhname cun nghngicima mäiha mi veia kyum law ve u!" ami ti. **12** Banabah cun, "Zutah" tia sui u lü, Pawluh cun ngthu pyenki kyase, "Harmes" tia ami **13** Acuna khaw peia vekia Zutah mhnama ktaiyü khai" tia, jumeikie ami jah mtthei. **2** Acune am naw mlüh kpung üngkhyüh se ja paipaie cun luhnaka Pawluh ja Banabah cun aktää ngecu u se, Pawluh mkawi peia jah lawpüü lü khyange am ngsä xawia ja Banabah cun angäsä avange am, acuna ngthua phäh ngkengtainak vaia pawh khaiea ngtängkie. **14** phäha, Jerusalema vekiea Ngsäe ja sangcim ngvaiea Acunsepi, Banabah ja Pawluh naw, acun ani ksing veia hang cit khaiea ami mkhyäp. **3** Sangcime naw law ja, ani suisak ja ktek ni lü, khyangea ksunga jah tha u se, ani naw khyangmjükcee ami nghlat dawng ni lü ngyangki xawi naw, **15** "Khyange aw, law bea mawng cun Phonisia ja Samarih avan üng hin hin ivai nami pawhki ni? Keini pi nangmia mäiha cit hü ni lü ani pyena kyase, jumeikie naküt ani jah nghngicima kani kyaki ni; nangmi naw amdange jesak. **4** Jerusalem ani jäng pha üng, sangcime, jah hawih u lü, mce ja khankhaw, tui acunüng veki Ngsäe ja, sangcim ngvaie naw jah na je na u se, naküt jah mhnün lü, anglät se xüngkia Pamhnama Pamhnam naw a jah summangei naküt ani jah mtthei. veia nami nghlat lawnak vaia thangkdaw kani ning **5** Acunsepi, Pharisee üngka, jumeiki avange tho law jah mtthei lawki ni. **16** Acuna Pamhnam naw ajana u lü, "Khyangmjükcee naw ami vun ami mawi vaia khyang naküt amriäta lam üng cit khaiea a jah tüüh, kyaki, Mosia thum pi ami läk vaia jah mtthei vai" **17** acunsepi, nami khana abänak am eiawk phübe u lü ami ti. **6** Ngsäe ja sangcim ngvaie cun, acuna ngthu nami jekyai vaia, khankhawa ka naw khaw ak lawsak ngai khaiea ngcunkie. **7** Ami ngecu käna Pita naw lü kthiktheih yawpaia dawnak khawkum a ning jah ngdüi law lü, "Benae aw, khyangmjükcee naw, keia pet ni. Acuna Pamhnam veki tia ngsingsaki" tia ani üngkhyüha thangkdaw njia u lü, jumei khaiea ajana pyen. **18** Acukba pyen lü ami ngkengtainak vaia ami Pamhnam naw nangmi üngkhyüha ana mcawn tia hnime hlü cun ngyan üng ani jah pyaisak. **19** Acunsepi, nami ksingki. **8** Acunüng, mlung ksingkia Pamhnam Antiock mlüh, pisidih hne ja Ikonih mlüh üngka Judahe Pamhnam naw mimi a jah peta mäiha, Ngümüümkhya Ngcim avang acua law hngakie naw, khyange jah ksük u se; cun khyangmjükceea veia pi jah peki. **9** Mimi ja acuna Pawluh cun lung üng ami khawng, thikia sui u amimi, mi hngalangnak am ve, jumeikiea kyase ami lü mlüh kpunga jäk u lü ami cehpüi. **20** Acunsepi, mkhyekatnak jah mhlätki. **10** Acunakyase, mimi ja mi jumeikiee naw ami kcung law ja, Pawluh cun tho pupae naw pi am ami kpüeia phüi cun ivaia jumeikiee law lü mlüh k'uma cit beki. A ngawi üng, ani cun am jah phüi hlüsak u lü, Pamhnam nami mhnüteiki Banabah am Derbe khawa citki. **21** Acuna hne üng ni? **11** Mimi cun pi amimia mäiha mi jum u lü, Bawi thangkdaw pyen ni lü, axüisawe khawha ani jah yah Jesuha bähkähnak am küikyannak mi yahki" tia a käna, Luhtaroh, Ikonih ja, Pisidih hne, Antiock mlüha pyen. **12** Khyange cun Banabah ja Pawluh naw, nghlat be ni lü, **22** "Khuikhatnak khawhah khamei lü, Pamhnam naw jah summangei se, khyangmjükceea Pamhnama pe mi lut khaia kya kungki" tia, jumeikiea veia müncamnak ja cäicatnake ani bilawha mawng, mlung ja khängsak ni lü, jumeinak üng ami khängcek ani jah mtthei üng käh khikhe u lü, ngaikie. **13** Cunüng vaia ani ja mcäi. **23** Sangcim naküt üng ngvaie jah ani pyen law päng ja Jakuk naw pi pyen hnga lü, mcawn pet ni lü, ei jeih u lü ami ktaiyü law päng üng "Benae aw, ka pyen na ngai ua, **14** Pamhnam naw Bawipa ami ümnak vaia ami jah mtthei. **24** Pisidih akcüka khyangmjükcee üngka, avange a phäha jah hne avan üng cit hü ni lü, Pampulih hnea phaki xawi. xü lü amimi jah bükteng khaia a lawa mawng cun, **25** Parkah khawa ngthu ani sang päng üng, Ataliha Sihmon naw ana pyen pänga kyaki. **15** Acuna ngthu citki xawi. **26** Acunüngka naw mlawng am cit ni lü, cun sahmaea ngthu am tängki. **16** Cangcim üng: Antiock pha law beki xawi, acun cun ani bilawh binak 'Acun käna nghlat be lü, Davita khaw ka pyang be üng Pamhnama mpyeneinak ani yah vaia jah ap ni lü amii jah tüihnaka khawa kyaki. **27** Antiock ani pha ja sangcime jah ngkhämsak ni lü Pamhnam naw jah summangei lü khut ani bi naküte ja, khyangmjükcee phäha pi jumnaka ksawh a mhmawnga mawng cun ani jah mtthei. **28** Acunüng, jumeikiea veia khawwei tün lü, hina ngthu jah mtthehkia Bawipa naw ti ve' tia pyenki. (aiōn g165) **19** Acunakyase, khyangmjükcee üng, Pamhnama veia nghlat lawki he cun käh jah khuimkha u lü, **20** juktuh üng pet, käh ngcimki eiawk, hüipawmnak, khisa käh sawi u lü hnime ja thi käh ami ei vaia, ami veia ca jah kbi üng daw khai tia ngai

veng. 21 Mosia thum cun sinakoka sabbath naküt üng khe khawia kya lü, mlüh naküt üng acuna ngthu cun sang päng kyaki" a ti. 22 Ngsäe, angvae ja sangcime naküt naw, mimi üngka khyang xü u lü, Pawluh ja Banabaha veia Antioka tüih üng daw khai ami ti; ami jah xüe cun ami jah leisawnga kyaki. Ami ngming cun, Judah ami ti Barsaba ja, Tilah a kyaki. Acun xawi cun jumeikie üng angvai xawia kyaki. 23 Hikba ani xawi üng ca ami ja kbi cun, "Ngsäe ja benae üng sangcim ngvae naw, Antiok, Siria khaw ja, Kilikh khawa vekiea khyangmjükcee, ning jah hnukset ve u. 24 Khyang avange naw, keimi naw am kami jah mtheha, keimi üngka naw law u lü, 'Nangmi, nami vun nami mawi vai, thum nami läk vai' tia, nami mlung ning jah bawngbaisakie tia ngja u lü. 25 mi Bawi Jesuha ngminga phäha Banabah ja Pawluh cun naw xünnak am mcehnaki xawi, 26 kami ja mhlanaka Banabah ja Pawluh, Bawipa Jesuh Khritawa phäh ami sak käh mceh naki xawi, atänga ja xü u lü, nami veia kami jah tüih law vaia kami jah tak, 27 ahina mawngma ning jah mtheh law khai xawia, Judah ja Tilah cun nami veia kami ja tüih law. 28 Ngümümkhya Ngcim ja keimi naw atänga, yühkia phüi cun nami khana mtai üng am daw khaia ngai ve üng, 29 juktuh peta eiawk, khisaa thi, kbüh lü hnima sa käh jah ei u lü hüpawmnak jah cehta ua; ahina ngkhaw nami jah cehtak üng ta nami phäha daw khai ni. Mya u lü ve u" tia ami yuk. 30 Acukba ami jah tüih cun cit ni lü, Antiok phaki xawi; acunüng, khyange jah khü ni lü, ca cun ani jah pet. 31 Ami khe law päng ja, ami ja mcäinaka ngthua phäha aktää jekie. 32 Judah ja Tilah cun sahmaa pi kyaki xawia kya lü, ngthu khawha am, benae jah mcäi ni lü, khawwei ktha ani jah pet. 33 Acua khawwei ani ve käna, jah tüih lawki hea veia nghlat be khai xawia, benae naw dim'yenak am ami jah tüih be. 34 Acunsepi, Tilah cun amät ve hütki. 35 Pawluh ja Banabah cun Antiok khyang khawhah am ve yum lü, Bawipa ngthu jah mtheimthang ni lü atänga veki xawi. 36 Khawveica angsawk law käna, Pawluh naw Banabaha veia, "Tuhkbäih ni cit be lü, Bawipa ngthu ni sangnaka khaw naküta bena vekie veia cit hü lü ami vecawh ni jah bükteng hü val" a ti. 37 Banabah naw, Johan Makuh ami ti cun ani veia cehpüi vaia a täng, 38 Pampulih khaw üngka naw ja hawih hüt lü, khüibi bi khaia ani hlawnga am cit hngakia kyase, Pawluh naw ta Makuh ani hlawng cehpüi vaia am jum. 39 Acunakyase, aktää ngcuhki xawi, ngtai law ni lü, Banabah naw Makuh cun a hlawnga cehpüi lü, Kuparuha mlawng am citki xawi. 40 Pawluh naw Tilah a xü; acunüng, jumeikie naw Bawipa bähäknak ami mcei vai ja ngthu ami jah pet.

41 Sangcime jah khäng häsak lü Siria ja Kilikh khaw avan üng cit hüki.

16 Pawluh ja Tilah cun Derbe ja Luhtarah citki xawi; acua Timoti ngming naki khritjan mat veki; ani cun jumeikia Judah nghnumia cakpaa kyaki, a pa cun Krika kyaki; 2 Ani cun Luhtarah ja Ikonihha vekie naw jumeiki ti lü ania mawng cun pyenkie. 3 Pawluh naw ani cun ami hlawnga ami cehpüi vai a täng. Acunüng, acua vekiea Judahea phäha, a vun a mawihsak, a pa Krika kyaki tia ami van naw ami ksinga phäha kyaki. 4 Mlüh naküt üng cit hü ni lü, Jerusalema angvae ja ngsä he naw ami mkhyaha jah läklam vaie cun jumeikie üng ani jah mtheh. 5 Sangcime cun jumnak üng khäng u lü a mhnüp tä se nung law dämdämkie. 6 Ngümümkhya Ngcim naw Asah hne ngthu sang vai am ti se, Pharikh hne ja Kalatih hne avan üng cit hüki xawi. 7 Mutih ng'yü pei ani pha law ja, Bithunih hnea lut khai xawia büki xawi, acunsepi, Jesuha Ngümümkhya naw am a jah cehsak. 8 Mutih khe ni lü, Taros da citki xawi. 9 Mthana Pawluh naw mdannak üng Maketawniha khawa ka khyang mat ngdüi lü, "Maketawniha khawa law lü, jah kpüi lawa" tia, nghui na se a hmuh. 10 Acuna mdannak a hmuh law päng ja, ami veia thangkdaw pyen khaia Pamhnam naw jah khüki tia ksing ni lü, Maketawniha hnea ceh vaia kami ngtünki. 11 Taros üngkhyüh mlawng am cit u lü, Samotarat kami citki, angawi üng Nepoliha kami cit be tüki; 12 Acun üngka naw Philipi mlüha kami citki, acuna mlüh cun Maketawniha khaw üng mlüh mata kya lü, Romah mlüh ktung üngkka kyaki. Acuna khaw üng khawwei kami veki. 13 Sabbath mhnüp üng, khaw kpunga cit u lü, tui caye da, Judahea ktaiyünaka hnuna vekia kami ngaih. Acua ngaw lü, ngbäm lawki hea nghnumie veia ngthu kami pyenki. 14 Acunüng, Lidia ngming naki, jihsen jawiki, Tuhtirah khawa ka, Pamhnam jumkia nghnumi mat naw kami ngthu ngja lü, Pawluha ngthu pyen cun aktää ngai khaia Bawipa naw a mlung a mhmawng. 15 A im khyawng avan naw Baptican ami khan law päng üng, "Bawipa jumei kcangkia nami na ngaih üng ka ima kai law ua" tia, jah nghui na lü a jah mtheh. 16 Mhnüp at üng ktaiyünaka hnuna kami ceh k'um üng, mpya nghnumica mat malam pyen lü ngjoki kami khyum. Acuna nghnumica cun Ngümümkhya kse naw a mahpa phäh malam pyen lü ngui khawh yahki. 17 Acun naw Pawluh ja keimi jah läk law lü, "Hina kükyannaka lam ning ja mtheh lawki he cän hlüngsäihki Pamhnama mpyae ni" ti lü, ngpyangki. 18 Acukba khaw mhnüp khawwei veki. Acukba kyase Pawluh naw am ngja law hlü lü, nghlat sihki naw, Ngümümkhya kse üng, "Jesuh

Khritawa ngming am ka ning mthehki, a k'um üngka law u lü, jah hlät law u se" tia, je ngvai ani jah mtheh. naw lut law" a ti ja lut lawki. 19 Acunüng, a mahpae 38 Je ngvai naw, acuna ngthu cun Romah ngvaise ami naw, ami ngui suinak pähki tia ksing law u lü, Pawluh jah mtheh; acunüng, Romah khyanga kyaki xawi tia ja Tilah jah man u lü, khyang ngkhämmak, angvaiea jah ksing law u lü, kyühei lawki he naw; 39 va cit u lü, veia ami jah cehpüi. 20 Romah Bawiea veia ja cehpüi ja mcäkie naw, jah nghui na be u lü, thawng üngka u lü, "Hi xawi hin Judah khyang xawia kyaki xawi, kami mlüh jah khuimkha lawki xawi, 21 Ami naw mi thum kpetki thumcam jah mtheikie. Mimi cun Romah khyanga mi kyaki. Amimia bilawh cun am mi läk dat vaia thum pyeni xawi" ami ti. 22 Acunüng khyange cun Pawluh ja Tilah jah pawh khiaeia ngkhäm law hngakie, bawie naw ani kcu ja suisak u lü, cung am jah kpai vaia ngthu ami jah pet. 23 Khawwei ami jah kpai päng lü, thawngima ja khyumkie naw, thawng ngvai naw ngängki am, üp ye khaia a ngäng vaia ami jah mtheh. 24 Acukba mtheh u se, thawngim ngvai naw, thawngima ak'um säisäha ja khyumki naw, ani khaw cun khyaw üng a jah khun. 25 Acunsepi, Pawluh ja Tilah cun, mthana Pamhnama veia ktaiyü ni lü, ng'äi mcuk ni se, thawngim üng kyum hngakie naw ami jah ngaih. 26 Angxita ngkhyü ngsün law se, thawngima hnün pi ngsün lawki; acunüng, ksawh naküt nghmawng law se, khyange ami jah khihnake cun ngsutei law pähkie. 27 Thawng ngvai cun a ihnak üngkhyüh tho lawki, thawngim ksawhe nghmawng u se jah hmu u lü, thawng kyume dawng pääkiea ngai lü, a kcim lo lü hnimei khaia ntängki. 28 Acunsepi, Pawluh naw, ngyyang lü, "Käh thawna; kami van hia kami veki ni" a ti. 29 Thawng ngvai naw meikdäi akjanga jah kthäh lü, kyühei lü ngkhyet lü, Pawluh ja Tilaha hmaia kawpki. 30 Kpunga jah cehpüi lü, "Saja xawi aw, kükyannak ka yah vaia i ka pawh khai?" a ti. 31 Ani xawi naw, "Bawipa Jesuh jumeia, acunüng, namät ja na khuiim khyawng lawnge maha kükyannak nami yah khai" ami ti. 32 Acunüng, a veia ja, a ima vekie naküta veia Bawipaa ngthu ani pyen. 33 Acuna mthan, acun naji üng jah cehpüi lü, ami jah kpainaka ani nghmae cun a jah mthih pet; acunüng, amät ja a khuiim khyawng lawng ami ngkhä Baptican khankie. 34 A ima ja cehpüki naw, jah khin na lü, Pamhnam ami jumei lawa phäha, amät cun a khuiim khyawng lawng ami van am aktää jekie. 35 Khaw a thaih law ja, Romah bawie naw, "Acun xawi jah khyah ua" tia, jee ami jah tüih. 36 Acunüng, thawng ngvai naw, Pawluha veia, "Bawie naw, ning ja hlät khaiea, khyang jah tüi lawki he ni; acunakyase, atuh lut law ni lü, dim'yenak am cit nia" a ti. 37 Acunsepi, Pawluh naw, "Romah khyanga kami kyaki, kami mkhyenak am ve xaki ami jah kpai u, thawngim üng ami jah khyum; atuh anghmüa jah ktäm khaiea bükle aw? Acukba am kya sawxat khai; amimät Romah ngvaise

law u lü, jah hlät law u se" tia, je ngvai ani jah mtheh. naw jah hlät u lü mlüh cun ani cehtak vaia ami jah mtheh. 40 Acunüng, thawngim üngka naw lut law ni lü, Lidia ima citki xawi; jumeikie jah hmu ni lü, jah dim'yesak ni lü, cit beki xawi.

17 Pawluh ja Tilah cun Amphipolih ja Apolonih jah khe pah lü, Thesalonikah mlüha Judahea sinakoka venaka citki xawi. 2 Acua Pawluh cun a thum khawia mäha, ami veia lut lü, Sabbath mhnüp kthum vei, khyange mahmah ngthäh ngkhyah u lü pyen u lü, Cangcim üngka jah mtheh lü, 3 Mesijah naw khuikhanak khamei khaia akyaka mawng, thinak üngkhyüh a tho be vaia mawng cun jah mthehki. "Hina Jesuh ka ning jah mtheh cun Mesijaha kyaki ni" ti lü Pawluh naw a jah mtheh. 4 Avang he naw jum u lü, Krik khyang khawhae ja nghnumi khawhae naw Pawluh ja Tilaha veia law u lü Mhnam mküimto lawki he. 5 Acunsepi, Judahe naw, k'ehei u lü, lama i käh pawhkie cun jah lawpüi u lü khyange jah ngcun lawsakie naw, mlüh avan üng suksak lawki he. Acunüng, Jasona ima ngkhäm law u lü, Pawluh ja Tilah cun khyangea hmaia ami jah cehpüi vaia ami täng. 6 Am jah hmu u lü, Jason ja jumeikie cun khyang ngvonesia hmaia jah kaihkie naw, ngyyang u lü, "Hina khyange naw avan suksak khaia Khawmdek nglatsakie cun mi mlüha lawki he; 7 Jason naw jah na khin na ve, ahin xawi cun, 'Jesuh ngming naki, sangpuxang kce veki tia, Emperoa thum am läk ni' ami ti. 8 Acuna khyange naw mlüh ngvaise cun ami jah suksakei; 9 Jason ja a püie cun ngui jah tä lü jah hlät lü ami jah cehsak be. 10 Jumeikie naw mthana, Pawluh ja Tilah cun Beriha jah cehsak u se; acua ami va pha ja, Judahea sinakoka lutki xawi. 11 Acuna khaw khyange cun, Thesalonikah mlüh khyangea kthaka ana daw u se, mlung jenak am ngthu cun dokhameikie, ami ngthu pyen cun am akcang ja akcang ksingnak vaia, a mhnüp tä se, Cangcim cun büktengkie. 12 Acunakyase, khyang khawha naw jum u se; Krik nghnumi kdawe ja kpamie naw pi jum lawki he. 13 Acunsepi, Thesalonikah mlüha ka Judahe naw, Pawluh naw Berih mlüha pi Pamhnama ngthu sangki tia ami ksing üng, acua pi va cit u lü, khyange ami jah va ksük. 14 Jumeikie naw, Pawluh cun tui cayea cit khaia ami tüih. Acunsepi, Tilah ja Timoti cun acua ve hütki xawi. 15 Pawluh va thakie naw, Aten mlüh cäpa cit u lü Berih da nglat law be lü Pawluh

naw a jah cüka kba, Tilah ja Timoti cun naw akjanga vai ngja hlü ve üng" ami ti. 33 Acunüng Pawluh naw a jah mtheh. 16 Pawluh naw Atena Tilah ja Timoti ami ngkhyumnak a jah cehtak. 34 Acunsepi, khyang jah k'äh lü a ve üng, mlüh cun juktuhe am be lü a avange Pawluha veia ngdawn law u lü, jumei lawki hmuha kyase, aktää a mlung am daw. 17 Acunüng, he; acunüng avange cun, Dajonutih khyang kawngci sinakoka Judahe ja Pamhnam jumkie khyangmjükcee üngkaa kya u lü avange cun nghnumi mat Damarih jah pyenpüi lü, khyang ami ngkhämnaka law nakütka jah khyang kcea kyakie.

veia a mhnüp tå se a jah pyenpüi. 18 Epikurih ja, Stok sajae naw ani ngcuhpükkie. Avang he naw, "Hin ia am ngtäh xaki naw i pyen hluki ni?" ami ti. Avang he naw, Jesuha mawng ja thawhnak bea mawng a pyena phäha, "Pe kcea ka mhnama mawng pyenki am ni aw" ami ti. 19 Pawluh cun man u lü, mlüh kawngci, Arepakaha hmaia lawpüi u lü, "Hina mtheimthangnak akthai na pyen hü hin na jah ksingsak thei khai aw? 20 Akthai am kami ngjak khawi cun na sang lawki ni; acunakyase, acuna suilam kami ksing vai täng ve üng" ami ti. 21 (Aten mlüha khyange ja khine cun, ngthu kthaia akyak üng, ami pyen vai ja ami ngaih vaia phäha ami kcün sumeiki he.) 22 Pawluh cun kawngci hmaia ngdüi lü, "Nangmi Aten khyange cun, a naküt üng jumnak aktää nami taki ti ka ksingki. 23 Ka ceh hü sawa, nami hjawkhahe ka ja bükteng üng, kpyawngkung mata khana, 'Am ksinga Mhnama phäha' ti lü ng'yuki ka hmuh. Acunakyase, am ksing u lü nami jumei, acuna mawng ka ning jah mthehki ni. 24 Pamhnam, khawmdek ja a k'uma veki naküt ja mhnünki cun, mce ja khana Bawia kyase kut am saka temple üng am ve. 25 Khut bi lü a hlüei cun mi pe khai aw, amät kung cun anaküt am xünnak, ngxünak a naküt üng pekia kyaki. 26 Acunüng, khawmdek khan naküt üng ve khaia, khyang mat üngka naw khyang mjüe naküt atäng tänga jah mhnün lü, ami phäha akcün ja ami venak vai phäh phähe pi a jah tak pet. 27 Acunakyase, Pamhnam cun ami hmuh vaia sui hükie; acunsepi, Pamhnam cun mimi üngkhyü akthuka am ve. 28 Amäta phäha mi xüng lü, mi thoawm lü mi veki; 'Keimi pi Mhnama a jah caea kami kyaki' tia nangmi üng khyang mat naw pyenki. 29 Acukba Pamhnam caea mi kya ua phäha, nghngicima khyaihnak am pyanga xüie, nguie, lung he lup cun Mhnam am tänga käh jah ngaih vai. 30 Ahlana Pamhnam am ksing u se, jah na hawih khawi se pi, atuh cun ahawa pi ami mkhyekatnak nglatak vaia ngthu a jah petki, 31 akcün a na pyang päng thüp thüpa phäha, acuna mhnüp üng, a mcawna nghngicim phäh khawmdek avan cun angsunga ngthumkhyah law pe khai; acun cun Pamhnam naw thihnak üngka naw mthawh be lü, khyange naküta veia angsingsak pänga kyaki" tia a pyen. 32 Acuna thihnak üngka naw mthawh be ngthu Pawluh naw pyen se ami ngjak üng avange naw ami yaihei; avange naw, "Hina ngthu na pyen be

18 Acunüng Pawluh cun Aten mlüh üngka naw Korintuha citki. 2 Acuia Akuilah ngming naki Judah khyang mat a hmuh, acun cun Pontasa hmikia kyaki. Sangpuxang Kalawdih naw Judahe naküt Romah hne üngka naw ami ceh vaia jah ktäm se, a khyu Priscilah am Itali üngka naw law thaiki xawia kyaki. Pawluh naw jah hmuh khai citki. 3 Pawluh cun, acu xawia veia phaki, acunüng, ami bi tängkia kyase, ani veia ve lü, ani veia khüikawm hngaki; ami bi cun jih im saka kyaki. 4 Sabbath naküt üng sinakoka yet na kcang lü ngthu pyen khawi lü, Judahe ja Krike jah yah khaia büki. 5 Tilah ja Timoti cun Maketawniha üngka naw pha law ni lü, Pawluh cun a kcün naküt üng Judahe veia Jesuh cun Mesijah ni ti lü ngthu jah mthehki. 6 Acunsepi Judahe naw ma u lü ksenakiea kyase, Pawluh naw a suijh üngka mput kha lü ami veia, "Nami khyüh üng namimäta phäh ni, kei naw am mta na veng. Tuhkbäih khyangmjükcee veia ka cit khai" a ti. 7 Acun üngka naw citki cun, Tihtuh Jastas ngming nakia ima phaki, acun cun Pamhnam jumki, a im pi sinakoka peia kyaki. 8 Acunüng, Kripuh, sinakoka ngvai naw, a khuiim khyawng lawng ami van naw Bawipa jumei law u se, Korintuh khyang khawhae naw pi ngja u lü jumei law hnga u lü, Baptican khankie. 9 Mthana Bawipa naw mdannak üng, Pawluha veia, "Käh kyühei lü, ngthu na pyen cän käh hjaüha; 10 kei na hlawnga ka veki ni, ning hui khaia u naw am ning pawh; hina mlüh üng, ka khyang khawha ka taki ni" a ti. 11 Pawluh cun, acua ami veia Pamhnama ngthu jah mthei lü, kum mät ja khyu khyuk veki. 12 Acunüng, Kalio, Akaijah mlüha sangpuxang Romah naw a mcawn üng, Judahe naw atänga Pawluh man u lü, junga cehpükkie. 13 "Hin khyang naw, käh nglawi khaia Mhnam jum vaia khyang ksük lü thum lümkanki" ami ti. 14 Pawluh naw a pyen law hlü üng, Kalio naw Judahea veia, "Judahe aw, hin hin am dawki ja mkhyekatnak a pawh a nia ta, acinglinga ka ning jah ngaih pet vai sü; 15 acunsepi, ngthu nami ngcuh, ngming he ja nami thumea ngkhawa kya üng ta, namimät naw pyensa ua; kei acuna ngkhaw ka cijang vai am täng veng" a ti. 16 Acunüng, jung üngka naw, ami van a jah ksät. 17 Krike naw, sinakok ngvai Soten mankie naw, junga maa kpai u se, Kalio naw acun cun ia pi

am ngai. **18** Acun käna Pawluh cun khawwei ve lü; üng yet lü ngthu pyenki, Pamhnama pea mawng cun acun käna Korintuhu jumeikie cun thangkdaw am jah khyange jah ngcuhpüi lü jah ksingsaki. **9** Acunsepi, ngtapiüi lü, acun üngka naw Siria da mlawng am citki, avange cun ami mlung ngcang se, am jum u lü a veia Priscilah ja Akuilah cit hngaki xawi; Pawluh khyangea hmaia Bawipaa Mawnglam ami ksekhanak. naw ajana sitih ana tako mäihä Kenkirih mlüha a Pawluh naw jah cehta lü, jumeikie akcea jah cehpüi lusam kteih petki. **19** Ephet mlüha pha u se, acua naw, amhnüp tå se Turanah ima jah ngthähpüi lü jah anini cun jah hawih hüt lü, amät sinakoka k'uma lut mtheimthangki. **10** Acukba kum nghnghij jah mthei lü, Judahea jah ngthähngkhyah püiki. **20** Khawwei ve se, Asah hnea vekie naküt Judahe ja Krike naw pi khaia ami nghuinak, acunsepi am yü. **21** "Pamhnam Bawipa ngthu cun njakie. **11** Pamhnam naw Pawluh naw a hlüeria akyak üng nami veia ka law be khai ni" üngkhyüh müncam phyaki jah pawhki. **12** Acunüng, tia, thangkdaw am jah ngtapiüi lü, Ephet üngka naw Pawluha pava ja a jih cum am khyaihki vei ami cehpüi, mlawng am citki. **22** Ketarih a pha üng, Jerusalema mnehmange cun khyük u lü khawyaie pi ngsätkie. **13** jäng cit lü, sangcime cun a jah hnukset; acun käna Khawayai ksät hükie Judah avange naw, "Pawluh naw Antiok mlüha cit beki. **23** Acua khawwei a ve käna a pyen hü khawia Jesuha ngming am ning jah ksät cit be lü, jumeikie njuktha jah pe lü, Kalatih hne ja ve üng" ti u lü, khawyaia venaka khyangea khana, Pharakih hne avan üng cit hüki. **24** Judah khyang Bawipa Jesuha ngming sumeiki he. **14** Judah khyang, mat, Aleksandria mlüha hmiki, Apawluh ngming naki, ktaiyü ngvai säh mat, Sakevaha cakpa khyühe naw Ephet mlüha lawki; ani cun pyensak yah lü Cangcim acukba pawh hluki. **15** Acuna khawayai naw ami veia, aktää ksingkia kyaki. **25** Ani cun Bawipa Mawnglam "Jesuh ka ksingki, Pawluh pi ka ksingki, nangmi hin ngthei pängkia kya se, yet na kcang lü, Jesuha ue ni?" ti lü a jah kthäh. **16** Khawyaia venak naw, mawng kcang aktää xena lü jah mtheimthangki, acun jah jawng law sih lü, ami van jah nängei se, acuna se pi Johana Baptican däk va ksingkia kyaki. **26** im üngkhyüh, lemkie kyase, ami suisak hawih hüt lü Acunüng, sinakoka lingnak kcang am ngthu pyen dawngkie. **17** Epheta vekia Judahe ja Krikea veia, law se, acua Priscilah ja Akuilah naw a ngthu pyen acuna ngthu cun ngthang hüki; acunüng, avan kyüh ngja ni lü, ani ima khüki xawi naw, a veia Pamhnama hü u se, Bawipa Jesuha ngming mhlünmtai lü veki. Mawnglam cun ngsing ngai khaia ani mtheh. **27** **18** Jumeikie khawhah law hü u lü, ami bilawhe cun Apawluh cun, Akaijah khawa cit khaia ngtängse, khyang ksunga jah phye lawki he. **19** Ngjo khawhæ Epheta veki jumeikie naw ami na dokhamnak vaia, naw pi, ami caupe jah lawpüi u lü, khyang ksunga jumeikie naw ca yu u lü ami cehsak. Acunüng, a va ami jah mkhiah law; acun üng, a phu täh u se, ngui pha üng Pamhnama bähäknak am jumeikie cun thawng mhmakip phunakia ami ksing. **20** Ahikba aktää jah kpüikpaki. **28** Jesuh cun Mesijaha kyaki tia johit am be lü, Bawipaa ngthu cun ngthang hü u lü mawng cun Judahe jah ncuhgkaih püi lü Cangcim üngka jah mdang lü khyange aktää a jah näng.

19 Apawluh Korintuh mlüha a ve k'um üng, Pawluh cun pe k'uma ceh hü päng üng Epheta pha law lü, axüisawe avang a jah hmu. **2** Ami veia, "Nami jumei law üng Ngümümkhya Ngcim nami yahki aw?" a ti. Acunüng, amimi naw, "Ka; Ngümümkhya Ngcim veki tia pi am ngja khawi u ngü" ami ti. **3** Ani naw, "Ia Baptican ja nami khan?" a ti. Amimi naw, "Johana Baptican" ami ti. **4** Pawluh naw, "Johana Baptican cun ami mkhye nglatakia phäh kyaki, 'Johan naw Isarel khyange üng, 'Ka hnua law khai cun nami jum vai, 'Ani cun Jesuh ni' ti lü a jah mtheh. **5** Acuna ngthu ami njak ja, Bawipa Jesuha ngming üng Baptican khankie. **6** Pawluh naw, ami khana a kut mtai se, Ngümümkhya Ngcim ami khana pha lawki; acunüng, läk akce am ngthu pyen u lü, Mhnama mawng sangkie. **7** Ami vana kpami xaleinghngi lawki he. **8** Pawluh cun sinakoka k'uma lut lü, khyä kthum

ami jum khawi hin, ia am mawng law khai ni tia pi Käihkie. 6 Keimi cun hngen am kcaw muk pawi käna, kyühei phya ve” a ti. 28 Acuna ngthu ami njak üng Philipih üngka naw mlawng am cit u lü, amhnüp ami mlung so law se, “Ephet mlüha ka Artimih hin mhma üng Taros kami phaki; acua mhnüp khyüh kami hlüngtai kcangki ni” tia, ngyangkie. 29 Mlüh avan üng veki. 7 Acunüng, mhnüp khyühnak mümlama bu ei acun ngthang hüki. Kajas ja Aristakhas, Maketawnih yum vaia kami ngcunki. Acunüng Pawluh cun a ngawi khyang xawi Pawluh naw a jah ngkhahpüi cun jah üng cit khaia bükia kyase, ami veia ngthu pyenki naw, mankie naw, pawi binak ima ami jah cehpüi. 30 mthan nglung cäpa a pyen. 8 Kami ngcunnak khan Pawluh cun khyangea maa cit khaia bü se, jumeikie ima meiim khawhah ami jah mdäi. 9 Etukhuh ngming naw ami mkhyawh. 31 Acunüng, acuna hne üngka naki cawngpyang mat mkawt peia ngaw lü, a mik ngvae, Pawluha püie naw, a veia khyang tüih u lü, ku se ngam lü veki. Acunüng, Pawluha ngthu pyen pawi binak ima käh cit khai ami nghuinak. 32 Ngbäm thuk law se, ip tawng lü im athat kthumnak üngka lawki he khawhah naw ami ngbäm lawa suilam pi naw mcea kya se akthia ami law be. 10 Acunüng, am ksing u, acunakyase, avang ngthu mat pyen lü Pawluh kyumki naw, a khana ngbawk lü kawiki naw, ngyang u se, avang ngthu akce am ngyangkie. 33 “Käh ng’ä ua, xüng ham ve” a ti. 11 Pawluh kai be lü, Acunüng, khyang avange naw Aleksanda cun üng muk bo lü eiki. Khaw aithaih law lü nghngi a pyü law mta veki ni ami ti, isetiakyaküng, Judahe naw ani cäpa ngthu pyen lü, acun käna citki. 12 Acunüng, cun maa ami cehsak ni ami ti. Acunüng, Aleksanda cawngpyang cun akxünga ima cehpüi be u se aktää naw a kut khyange veia käh khikkeh khaiae säng lü, ami mlung dim’yeki. 13 Keimi cun mlawng am law u amät sungkhamei khaia ngbüki. 34 Acunsepi, ani cun lü, Asiha kami cit khaia mlawng am kami na cit maki, Judah khyanga kyaki ti ami ksing üng, naji nghngih acunüng Pawluh cun kami ngcum lawpüi vaia kami hlawk atängä, “Epheta ka Artimih hin hlüngtaiki ni” täng kyaw; a khaw am law khaia ngtängki. 14 Asiha tia aktää ngyangkie. 35 Acunüng, mlüh kcak’yu jah na ngkhyum püi lü, ani kpan law lü Mituliniha naw khyange a jah dimsak lü, “Ephet khyange aw, kami citki. 15 Acunüng ka naw, mlawng am cit u lü, a Ephet mlüh cun hlüngtaikia Artimih Temple ngängki ngawi üng Kioh kami phaki. A ngawi üng, Samoh ja khankhawa khyüh lung ngcim kya lawki ni a ti. pha u lü, a ngawi be tü üng Miletuh kami phaki. 36 Acunakyase, u am ngtak khaw u ki. Nami dim 16 Pawluh cun Asaha khawwei a ve vai am täng vai, amdanga i käh nami pawh vai. 37 Hin üng nami lü, Ephet da cun mlawng am cit khaia bü kungkia jah lawpüi xawi hin, Temple phyehkiae am kya ni, kyaki, athawn theia kyak üng Jerusalema Pentikos nami mnham pi am ksekha na ni. 38 Acunakyase, mhnüp üng a pha vai ngsengeiki. 17 Acunüng, Miletuh Dematarah ja a püi nguiksepe naw, nami ngcuh vai khaw üngka naw, Epheta khyang tüih lü, sangcim am vea kya üng kami ngvaevekie, junga pi mi cit ngvae a jah hmuh vaia a ja khüsak. 18 Acunüng, khaie ami ti. 39 Akce mtai vai nami tak üng pi, kcang a veia ami pha law üng, Pawluh naw, “Asah hne mkhyah vai mlüha veki khyange am mi ngkhyum ka pha law üng tün lü, atuh cäpa ihawkba ka kcün khaie ami ti. 40 Tungawi thawnhlawkia phäha mi ka sumeiki tia nami ksingki. 19 Mdihmsuinak ja ka kyühykyawk vai suksaknak vaia veki. Isetiakyaküng kphyutui baw lü Bawipaa mpya akba khut ka biki. hina am kcangkia ngbämnak cun ami jah msuhei ta Isetiakyaküng Judahe naw na hnrim khai ami búa ihawkba pi am mi pyen thei khai ni. 41 Acun a pyen phäh kyaki. 20 Nangmi am ka ning jah kuei vaia i pi päng ja ngbäme a jah tüih be.

20 Suksaknak a ngdüm law käna, Pawluh naw jumeikie atängä jah khü lü ngjuktha jah pe lü a jah ngtapüi. Ani cun jah cehta lü Maketawniha citki. 2 A ceh sawa acuna hne cu khyang khawhah ngjuktha jah peki. Acun käna Akhacia cit lü, 3 acua khya kthum veki. Ani cun Siriaa cit khai ngtängki lüpi Judahe naw ami pawh vaia ceng u se, Maketawniha da nglat khaia ngtünki. 4 Puruha cakpa Sapotah Beriha ka, Aristakhas ja Sekudah Thesalonika ka xawi, Kajas cun Derbea ka, Timoti, Taikikah ja Throphimah Asaha ka xawi, acune cun ani üng atängä veia cit hngakie. 5 Acunee cun ana cit ma u lü, Tarosa keimi jah na

ja khyangmjükceea veia pi Pamhnama veia nghlat law be u lü, mi Bawipa Jesuh ami jumei lawnak vaia ngthu ka pyen ni. 22 Acunüng, atuhu Ngmüimkhyia Ngcim kcang na lü Jerusalem da ka cit khai, acua kei ia na pawh khaie am ksingei veng. 23 Ka cehnak hü mlüh naküta thawng jah mkuimkhanak naw na Käihki tia Ngmüimkhyia ngcim naw na mthehki ni. 24 Acunsepi, ka kcün sak hin ia am kya, isetiakyaküng thangkdaw tinaki Pamhnama bähäknak sang lü, Bawipa Jesuh naw a na peta khut ja mission cun ka mcän vai ni ka hlüei ta. 25 Acunüng, nangmi, Pamhnama pea mawng sang lü nami veia ka cit hüki.

Tuh ta nangmi naw am nami na hmu be ti khai tia ka jumeikie jah hnuksset u lü, ami veia mhnüp mät kami ksingki. 26 Acunakyase, nami khyüha kyak üng keia veki. 8 A ngawi be tü üng, Ketarikh kami phaki; acua mtaa am kya ve tia tungawi angtea ning jah mttheh thangkdaw sangki Philipa ima kami lutki, ani cun veng. 27 Pamhnama a njjak'hlü naküt avan, nami Jerusalema jah kpüi khaia xü, khyühe üngka mata veia am pyen hlü lü ka mji i am ve. 28 Acunakyase, kyase a veia kami veki. 9 Ani cun nghnumica phüy nami mät ja namimät mcei ua, Pamhnama naw a jah ca naki. Amimi naw Pamhnama ngthu sang hükie. cakpa thisen am a khyüha sangcim nami mcah khaia 10 Acua mhnüp khawwei kami vekie, acuna üng Judah Ngümümkhya Ngcim naw aning jah mceisaka tome hneka Akabas ngming naki sahma mat lawki. 11 cän pi jah mcei ua. 29 Ka ceh käna mhnge kyung Kami veia law lü, Pawluha ksawmyüi lo lü amäta kut he nami ksunga law u lü, ami naw to mee käh jah khawe jah khit lü, "Jerusalema Judahe naw hikba mpyenei khaie tia ka ksingki. 30 Namimät üngka hina ksawmyüi ka naki khit u lü, khyangmjükceea khyang avange law u lü jumeikie jah mhlei lü ami jah kut üng ap khaie, Ngümümkhya Ngcim naw a pyen läk vaia thawn law khaie. 31 Acunakyase, mcei ua; ni" a ti. 12 Acuna ngthu kami njjak ja, Pawluh cun kum kthum ka kphyutui baw lü, amhnüp amthan ka Jerusalema käh cit khaia keimi jah akcee naw kami ning jah mtthei cän süm ua. 32 Tuhkbäih Pamhnama nghuinak. 13 Pawluh naw, "I vai kyap u lü, ka mlung bähkäknaka ngthu üng ka ning jah tak, acun naw nami na puksetsaki ni? Bawipa Jesuha ngminga ning jah sawngsa lü, ani naw Pamhnama dawkyanak phäha ta Jerusalema ami na khih däka am kya lü thiil a khyangea phäh a tak cun ning jah pe khai. 33 Ua vaia pi ka lingki ni" a ti. 14 Mttheh lü am ng'yah se, xüi, ngui, suisak pi am hlüei khawi veng. 34 Kamät ja "Bawipa hlüeria kya kawm" kami ti. 15 Acua kcün kami ka püiea hlükaw cun kamät bilo lü kami eiawki ti cun sumei käna kami phüie jah pitpyang u lü, Jerusalema namimät naw nami ksingki. 35 Acukba nangmi pi khüi kami citki. 16 Ketarikh üngka axüisawe avang kami u lü, Bawipa Jesuha ngthu nami sümnan am, ktha hlawnga law hngakie naw, Manatung ngming naki ngcekie nami jah kpüi vaia, anaküt ka binak am ka jumei kcük üngka, Kuparuha ka mat, kami cehnaka ning jah mdanki; amät Jesuha naw, "Yahnaka kthaka ami ngkhahpüi hnga. 17 Jerusalem mlüh kami pha petmsawtnak üng jekyainak bawk ni" ti lü a pyen. 36 üng jumeikie naw hlimtui khaia ami ja na khinnak. Acunüng, acukba ngthu a pyen law päng üng, ami 18 A ngawi üng, Pawluh naw Jakuka ima jah cehpüi mkhuk jah sümpüi lü ktaiyükie. 37 Ami van kyap u lü, se, acua sangcim ngvae veki. 19 Pawluh naw amimi Pawluh cun kawi u lü aktää mhnamkie. 38 Ani am jah hnuksset law päng lü, a khülibinak summangei lü ami hmuh be ti vaia cun a pyena kyase ami mlung Pamhnama khyangmjükceea veia bi a bisak naküt thükiea kyaki. Acunüng, mlawnga venak cäpa cit u lü avan a jah mttheh. 20 Amimi naw acuna ngthu ami ami tha.

21 Amimi am kami ngtai käna, mlawng am cit u lü Kotah kami pha lawki. Acunüng, angawi üng Rodih pha u lü, acun üngka naw cit u lü, Patarah kami phaki. 2 Phonisia cit khaia mlawng mat hmu u ngüse, acun ngcum u lü kami citki. 3 Kuparuh hmunaka cit u lü, cumlama cit u lü Siria kami phaki. Acunüng Turah tui pei kami phaki. Acua mlawng üngka phüihe jah lawh vaia kyase. 4 Acunüng, jumeikie jah hmu u lü, acua mhnüp khyüh kami veki; acunüng, anini naw Pawluh cun Ngümümkhya am mttheh u lü, Jerusalema käh a ceh vaia ami mttheh. 5 Acunsepi, acuna mhnüp päh law se, jah tak hüt lü kami kdungki u lü, cit u ngü se, ami van naw, ami khyucea mah maha mlüh khaw kpung üngkhyüh tui pei cäpa am jah tha law; acua mkhuk msüm u lü kami ktaiyüki. 6 "Mya lü bär" ti u lü mat jah mat mttheh lü mlawng üng kami ngcum üng amimi cun ami ima nghlat bekie. 7 Acunüng, Turah üngka naw mlawng am kami ceh law päng üng, Potalemaia kami phaki, acua

jumeikie jah hnuksset u lü, ami veia mhnüp mät kami ksingki. 8 A ngawi be tü üng, Ketarikh kami phaki; acua mtaa am kya ve tia tungawi angtea ning jah mttheh thangkdaw sangki Philipa ima kami lutki, ani cun veng. 9 Ani cun nghnumica phüy nami mät ja namimät mcei ua, Pamhnama ngthu sang hükie. cakpa thisen am a khyüha sangcim nami mcah khaia 10 Acua mhnüp khawwei kami vekie, acuna üng Judah Ngümümkhya Ngcim naw aning jah mceisaka tome hneka Akabas ngming naki sahma mat lawki. 11 cän pi jah mcei ua. 12 Acuna ngthu kami njjak ja, Pawluh cun kum kthum ka kphyutui baw lü, amhnüp amthan ka Jerusalema käh cit khaia keimi jah akcee naw kami ning jah mtthei cän süm ua. 13 Pawluh naw, "I vai kyap u lü, ka mlung bähkäknaka ngthu üng ka ning jah tak, acun naw nami na puksetsaki ni? Bawipa Jesuha ngminga ning jah sawngsa lü, ani naw Pamhnama dawkyanak phäha ta Jerusalema ami na khih däka am kya lü thiil a khyangea phäh a tak cun ning jah pe khai. 14 Ua vaia pi ka lingki ni" a ti. 15 Acua kcün kami ka püiea hlükaw cun kamät bilo lü kami eiawki ti cun sumei käna kami phüie jah pitpyang u lü, Jerusalema namimät naw nami ksingki. 16 Ketarikh üngka axüisawe avang kami u lü, Bawipa Jesuha ngthu nami sümnan am, ktha hlawnga law hngakie naw, Manatung ngming naki ngcekie nami jah kpüi vaia, anaküt ka binak am ka jumei kcük üngka, Kuparuha ka mat, kami cehnaka ning jah mdanki; amät Jesuha naw, "Yahnaka kthaka ami ngkhahpüi hnga. 17 Jerusalem mlüh kami pha petmsawtnak üng jekyainak bawk ni" ti lü a pyen. 18 A ngawi üng, Pawluh naw Jakuka ima jah cehpüi mkhuk jah sümpüi lü ktaiyükie. 19 Pawluh naw amimi Pawluh cun kawi u lü aktää mhnamkie. 20 Amimi naw acuna ngthu ami njjak üng Pamhnama mhlünmtai u lü, Pawluha veia, "Pawluh aw, Judah khyange thawng khawhah jumei lawki ja ami van naw Thum pi kthanakie; 21 acunsepi, khyangmjükceea veia vekiea Judahea veia, ami cae ami vun käh ami jah mawih vai ja Mosia Thum ami hawih vaia na ja mttheiki tia pyenkie. 22 Ihawkba kya hlüki ni? Na pha law pi njakie ni. 23 Acunakyase, na veia kami pawh vai cun hin ni. Khyütam taeiki khyang kphyü kami vekie. 24 Acune jah ngkhahpüi lü, ngcimcaihnak pawia va npüi hnga lü, lu kteinaka phu jah pet pe kaw pi. Acunüng, khyange naw, ami njjak am kcangki tia, namät kung naw Mosi thum na läki tia ksing khaie. 25 Khyangmjükce jumeikie am, juktuh üng peta eiawk, khisa thi, khisa ami kbüh ja hüipawmnake üng ami ngcimcaih vaia kyaki tia, ca kami yuk päng ni" ami ti. 26 Acuna ngawi üng Pawluh naw, acuna kpamie jah ngkhahpüki naw, ami veia ngcimcaih hnga lü, Templea K'uma lutki naw, ami ngkhäa phäha petnak akce pawh lü ngcimcaihnaka mhnüpa kümnak vaia mhnüp cun ivei hijo khai ti cun a jah mttheh. 27 Mhnüp khyüh a küm law hlü üng, Asah

üngka Judahe naw Pawluh templea k'uma hmu u lü, khawiki. 5 Ktaiyü ngvaie ja kawngcie naküt naw pi khyange naküt jah ksükie naw ami man. 28 Ngpyang acuna ngthu cun cangki tia na ksing püikie, Damateta u lü, "Isarel khyange aw, jah kpüi law ua, hin naw veki ka püi Judahe vei ami yuk ca pi ka yahki; acuna khaw naküt üng khyang naküta veia, Judah khyangea kyase acua cit lü, jah man lü Jerusalema jah cehpüi lü thume, hina Temple jah kse na ve; acun däk am ni, jah mkhuimkha khaia ka citki. 6 Cit lü, Damateta pei ka templea k'uma pi Krik khyange jah luhpüi lü, hina pha law üng, mhnüp nglunga angxita khana ka akvai Temple ncicimcaiki pi mtüihkhehsaki ni" ami ti. (29 Am aktää vaiki ka peia vai lawki. 7 Mdek üng ka kyuk üng, acun ham üng Epheta ka Throphimah naki Pawluh ka veia, "Sawluh, Sawluh, ise na na mkhuimkhaki naw mlüh k'uma a ceh hü püi hmu u se, templea ni?" tia kthai ka njak. 8 Acunüng, kei naw, 'Bawipa k'uma cehpüikia pi ami ngaih.) 30 Mlüh üngka ami aw, nang u ni? ti lü ka msang be. Acunüng, ani naw, van üng ngthang hü lü, ngbäm lawki he naw, Pawluh 'Kei Nazaret Jesuh, na mkhuimkhaa ka kyaki' a ti. man u lü, temple kpunga kaih lawki he naw, asäng 9 Acunüng, ka püie naw akvai cun ami hmu te, na üng ksawhe ami jah khaih law. 31 Pawluh hnim vaia ngthuheipüikia kthai cun am njak u. 10 Kei naw, ami bü ja, Jerusalema khyange naküt aktää suksak 'Bawipa aw i ka pawh khai?' ka ti. Acunüng, Bawipa lawki he tia ngthu cun Romah yekap ngvai säihä veia naw, 'Tho law lü, Damateta cita, na pawh vai naküt phaki. 32 Acunüng, ani naw yekape ja yekap ngvai cun ning mtheh khaie ni' a ti. 11 Acuna akvai phäha jah cehpüi lü, ami veia dawng ktäi se; yekap ngvai ka mik mü se, ka püie naw ami kut am na kaih u säih ja yekape jah hmu u lü, Pawluh ami kpai cun lü, Damateta ka citki. 12 Khyang mat Anani ngming ami hjaüh. 33 Yekap ngvai säih naw Pawluh law sih naki, thum kcang na lü Judahe naw ami leisawng lü, manki naw, mthiyüi nghngih am jah khisak lü, ua acua veki. 13 Ka veia law lü, ka peia ngdüi lawki naw, kyaki, i pawh khawiki tia a kthäh. 34 Khyange akce 'Ka na Sawluh aw, mdei law be a ti. Acunüng, hmu pyen u lü ngpyang u se, i ami pyen am ksing thei lü, law be ngüse ka teng kyet. 14 Ani naw, 'Mi pupaea Pawluh cun yekapea venaka ami cehpüi. 35 Acunüng, Pamhnam naw, a hlüei na ksing khaia, ngsungpyunki khyange naw aktää kutban na hlü u se thukcakia ceh Mpya na hmu khaia, a ngthu na njak khaia, ning u lü, yekape naw kawt u lü Pawluh cun ami cehpüi. xü pángki ni; 15 Na hmu ja na njaka ngthu cun 36 Khyang naküt naw, "hnim ua" tia Pawluha hnua khyang naküta veia ania phäh saksi khai. 16 Ise na ngpyangkie. 37 Pawluh naw yekapea venaka ami ve sawxatki ni? Tho law lü, Baptican khana. A veia luh law hlüpüi üng yekap ngvai säihä veia, "Na veia na ktaiyü üng na mkhyekatnake ja kpyawta kya kha' ngthu pyen lü ng'yah khai aw?" a ti. Acunüng, ani a ti. 17 Jerusalema ka ceh be käna, temple k'uma ka naw, "Krik ngthu pyen theiki aw? ti lü akthäh. 38 Nang ktaiyü k'um üng, mdangnak ka hmuhi, 18 mdangnak ajana, yea ngthawn lü, khyang thawng kphyü ye vaia üng Bawipa naw, 'Angxita Jerusalem üngka naw cita; kpyawnga ja dawngpüikia Egypt khyanga am na kyaki ka ngthu na sang vai ahin üng am ning ngja hlü ve aw?' a ti. 39 Pawluh naw, "Kei cun Kilikh hne, Tasuh u' a ti cun ka khamei yahki. 19 Kei naw, 'Bawipa mlüha ngtüikia Judah khyanga ka kyaki, ka venaka aw, sinakok naküta jumeiki naküt thawngim üng ja mlüh pi sawxata am kya, mlüh ktung ni, na bä ni hina khyum lü, ka jah kpai khawi ksingkie; 20 na saksi khyangea veia ngthu na pyensaka" a ti. 40 Acunüng, Stephena thisen ami hniü üng, kei pi a peia ngdüi yekap ngvai säih naw täng se, Pawluh naw khyak hngä lü, a thih vai yüna lü, hniimki hea ami suisak üng ngdüi lü, khyangea ngdümhnak vaia a kut kha lü ka na kpawmki' ka ti. 21 Ani naw, 'Cita, hin üngka ami ngdüm law ja, Hebru ngthu am:'

22 "Ka püi Isarele aw, ka ngsungkhameinak vai na ngai ua" a ti. 2 Hebru ngthu am, ami veia ngthu pyenki ti ami ksing ja, käh khikhkheh law u se, acunüng, Pawluh naw, 3 "Kei cun Kilikh hne, Tasuh mlüha ngtüikia Judah khyanga ka kyaki, acunsepi, hina Jerusalema Kamaleilaha vei ngthei lü ka ngbang lawki, jah mjükphyünakiea thume pi ka ngthei khawiki, tungawi üng nangmia mäihä Pamhnama phäha ka ktha na khawiki. 4 Acunüng, nghnumi kpami ja man lü thawngim üng jah khyum lü, thihnak vaia acuna Bawipaa Mawnglam läkie cun ka jah mkhuimkha

a ngthu na sang vai ahin üng am ning ngja hlü ve aw?" a ti. 22 Acuna ngthu a pyen veia khyange naw ngai u lü; acunüng, angsga ngpyang u lü, "Ceh ta ua! Hnim ua, xüng khaia am daw ve" ami ti. 23 Ngpyang u lü, ami suisake jah sut u lü, jah kha u lü, mput khan da phuh u se; 24 acunüng, Romah yekap ngvai säih naw, Pawluh ise acukba ami pawh tia ksing hlü lü, "Yekapea venaka ceh u lü, kpai u lü ise Judahe acukba ngpyangkie ti cun kiset ua" ti lü a jah mtheh. 25 Acunüng, khit u lü kpai u se, Pawluh naw, a peia ngdükia yekap ngvai üng, "Romah khyang naki, am mkhyenak angsinga am ksing xa u lü nami kpai hin nglawiki aw?" a ti. 26 Acunüng, yekap ngvai naw,

acun a ngjak ja, yekap ngvai säihä veia cit lü, "Na bi law cän ngaia, hin hin Romah khyanga kya ve" ti lü, a mtheh. 27 Acunüng, yekap ngvai säihä naw law lü, a Acunüng, ani naw, "Ä, kei Romah khyang ni" a ti. 28 Acunakyase, khaw ngawia, yekap ngvai säihä naw Acunüng, yekap ngvai säihä naw, "Romah khyanga Pawluh cun nangmia veia lawpüi lü, ngkhäi ngai khaia ka kyanak vaia ngui khawha ka peki ni" ti lü, msang nami kcet vaia mäihä, ngvaise am atänga yekap ngvai se, acunüng, Pawluh naw, "Kei cun Romah khyanga säihä veia kthäh ua, acun üng Pawluh hnime vai ami ka ngtüi lawki" a ti. 29 Acun ja kcet khaia bükie naw täng. Acunüng, Pawluh nami veia am a pha law ham Pawluh cun angxita cehta u se; yekap ngvai säihä naw üng keimi cun kami hnime khaia, ngtün päng ve üng" pi, Romah khyang ni tia ksing lü, Romah khyang a ami ti. 16 Acunsepi, Pawluha a naa ca naw, lama ami khiha phäha aktää kyühei lawki. 30 A ngawi üng, na maha mawng cun ngja lü, yekapea venakaa va Judahe naw ise Pawluh ami hneng ti ksing hlü lü, yekap ngvai säihä naw Pawluh cun xaki naw, ktaiyü lutki naw, Pawluh am a va mtheh. 17 Pawluh naw, ngvaisehä veia cehpüi; i mä a pyen vai ve khai ni" a cun lawpüiki naw, ami hmaia a ngdüüh lawsak.

23 Pawluh naw kawngci jah bük lü, "Ka püi Isarele, Tungawi cäpa Pamhnama hmaia ngcimcaikhia mlungmthin am ka xüngseiki" a ti. 2 Ktaiyü ngvai Anani naw a peia ngdüükie üng Pawluha mpyawng ami kbei vaia a jah mtheh. 3 Acunüng, Pawluh naw, "Nang abawk am hluka lung, Mhnam naw ni kbei khai; ngthumkhyah khaia ngawh lü, am kcang khaia thum pawh lü ami na kbei vaia na pyenki" a ti. 4 A peia kae naw, "Pamhnama ktaiyü ngvai na ksekhanaki aw?" ami ti. 5 Pawluh naw, "Ka püi Isarele aw, ktaiyü ngvai akya am ksing veng; 'Na khyang jah upki käh na ksekhanak vai' tia Cangcim naw pyenki" a ti. 6 Pawluh naw, avang Sadukee, avang Pharisee tia ksing lü, "Ka püi Isarele aw, kei Pharisea ka kyaki, Pharisea cakpaa pi ka kyaki; khyangkthi tho be khai tia ka äpeia phäh, ahikba nami na kcetki" a ti. 7 Cunüng, acuna ngthu a pyen law päng ja, Pharisee ja Sadukee ngcuh law u lü, ngtai lawki he. 8 Ami ngtainaka suilam cun, Sadukee naw, "Khyangkthia thawnak be am veki, khankhawngsä he, Ngümümkyae am veki" ti khawi u se; Pharisee naw, acuna lam kthum cun veki tia ami juma phäha kyaki. 9 Pharise da ka thum ksinge ngdüi law u lü, "Hina a katnak i am ksing ve üng; Ngümümkyha naw pi kyase, khankhawngsä naw pi kyase, a ngthuhipüi üng pi, ia am kya?" ami ti. 10 Ngcuh law dämdäm u se, yekap ngvai säihä naw, Pawluh man u lü, amte mtea ami pawh law vai kyühki naw, yekapea veia cit u lü ami vei üngka naw yekapea venaka ami cehpüi vaia a jah mtheh. 11 Acunüng, mthana Bawipa cun Pawluha peia ngdüi lü, "Käh cäi kawpi, ka ngthu Jerusalema na saksia mäihä Romaha pi na saksi khai" a ti. 12 Khawthai law lü Judah khyange, Pawluh am ami hnime küt üng i käh eiaw khaiea, ng'yüngce u lü vekie. 13 Acukba

ng'yüngce u lü ngkhämkie cun khyang kphyükipa 14 Acunee cun ktaiyü ngvaise ja kthaka nungkie. 15 Acunüng, yekap ngvai säihä veia cit u lü, "Pawluh am kami hnime küt veia, "Romah, khyanga na kyaki aw? Na mtheha" a ti. 16 Acunsepi, Pawluha a naa ca naw, lama ami kthäh ua, acun üng Pawluh hnime vai ami na maha mawng cun ngja lü, yekapea venakaa va lutki naw, Pawluh am a va mtheh. 17 Pawluh naw, yekap ngvai mat khü lü, "Hina cawngpyang hin yekap ngvaisehä veia cehpüi; i mä a pyen vai ve khai ni" a ti. 18 Yekap ngvaisehä veia cehpüi lü, "Thawngim üng kyumkia Pawluh naw na khü lü, hina cawngpyang na veia ka lawpüi khaia, ana tüh law, na veia i mä a pyen vai ve ve" a ti. 19 Acunüng, yekap ngvai säihä naw a kut üng man lü, akcea cehpüi naw, "I na na mtheh hluki?" ti lü a kthäh. 20 Ani naw "Judah ngvaise naw khaw ngawia Pawluh kawngcia na lawpüi vai ngjak'hlü ve u. Pawluha mawng cun ami naw aksing ngtea ksing hlükie hana ngsaih ve u, a ti." 21 Acunsepi, ami pyen käh jah na kcang na kawpi; khyang kphyükipa kthaka nungkie naw ami k'äih u lü ngthupkie ni, acune cun ami, am ami hnime küt üng i käh eiaw khaiea ng'yüngcekie ni; atuh na ja msangnak be vaia ngthu k'äihkje, ngtün u lü vekie ni" a ti. 22 Acunüng, yekap ngvaisehä naw cawngpyang cun tüh be lü, "Hina ngthu na na mtheh hin u pi käh ksingsak kawpi" a ti. 23 Yekap ngvai säihä naw jung ngvai nghnigh jah khü lü, "Tuh mü naji kaw üng, Ketariph khaw cäpa cit khaia yekap phyanghngih, ngsela ngcumki khyang khyühkip, kcei kawtki khyang phyanghngih ngsungcei u se ti lü" a jah mtheh. 24 Pe uk Felika veia phyawn lü pha khaia, Pawluha ngcumnak vaia ngsela ami pet vaia pi a jah mtheh sih. 25 Ngvai naw hikba ca yu lü; 26 "Kalawdih Lusik aw ami leisawnga pe uk Felik naw ning hnuksset ve. 27 Hina khyang Judahe naw man u lü ami hnime law hlü ja, ami veia yekape jah ngkhähpüi lü ka citki, Romah khyang ni tiaa ksing lü ka yung law. 28 Acunüng, ami mkatnak suilam ksing hlü lü, ami kawngciea veia ka cehpüi. 29 Ami thum ia phäha ami mkat tia ka ksing, acunsepi ami mkatnak üng thihnak vai ja man u lü thawng üng khyum vaia anglawinak i am hmu veng. 30 Judahe naw ami hnime küt üng khyang naw a na mtheh ja, na veia ka tüh law ni, mkatnie naw pi ami mkatnak mawng na hmaia ami pyen vaia ngthu ka jah pet ni" a ti. 31 Ngthu a jah

peta mäiha yekape naw mthan nglunga Pawluh cun naki. 17 Acunüng, kum khawwei anghjawk käna ka man u lü, Antipatariha ami cehpüi. 32 A ngawi üng, khyangea ngui jah pet vai ja ngkengtainak pawh ngsela ngcumkie Pawluh am jah cehsak u lü, amimät khaia ka lawki. 18 Ngcimngcaihnak pawi päng lü cun yekapea venaka nghlat law bekie. 33 Ketarih ami ahine ka jah pawh k'um üng amimi naw Templea pha law üng, ca cun pe uk Felik am pe u lü, Pawluh na hmuhkie. Ka hlawnga khyange ja suksaknak pi cun pi ami msu. 34 Pe uk naw a kheh law päng am ve u. 19 Acua, Asah üngka Judahe pi vekie, üng, Pawluha venaka khaw a kthäh. Acunüng, Kilikh acune naw law u lü ka khana ami pyen vai a vea khawa ka ni tia a ksing law ja, 35 "Ning mkatkie ami kyak üng, hin üng na hmaia ve u lü na mkat khaie pha law käna, na mawng ka ning ngaih pet khai" a ti. sü. 20 Am acunüng, hina khyange naw, Kawngcia Acunüng, Pawluh cun pe uka junga ami ngäng vaia ngthu a jah pet.

24 Amhnüp mhmma käna, ktaiyü ngvai säih Anani,

ngvae avang ja seihne Tetulah ngsut lawki he naw, Pawluha mawng cun pe uka veia ami pyen law. 2 Acunüng, Pawluh cun khü u lü Tetulah naw mkat law lü, "Bawi kdaw säih aw, nanga phäha dim'yenak am kami vea phäh, kami pea phäh na jah thunghlai hin nanga jah cehcawn phäh ni. 3 Angläta, a hawa pi jenak am kami veki cun nanga bänak ni. 4 Acunsepi, na kcün khawwei am la hlü veng lüpi, na mlunga a nemnak am ka pyen cun na ngaih pet vaia ning nghui na veng. 5 Hina khyang hin, Nazaret ami ti khyange üng ngvai bi lü, khawmdeka khana Judahe naküt jah suksaki kami ksingki. 6 Pamhnama temple pi mtüihkhehsaki; acunakyase, kami man ni. 7 Na thuma mäiha, a mawng mtai pet vaia kami tängki ni, acunsepi yekap ngvaisäih Lusika naw law lü, kami kut üngka asihlinga jah hut hlawk lü, amät kami mkatkie na veia law vaia ngthu a jah pet. 8 Namät naw hina khyang kthäh lü, kami mkatnak naküt cun na ksing khai ni" a ti. 9 Acunüng, Judahe naw pi law u lü ahin hin kcangki ni" tia ami pyen sih. 10 Pe uk naw Pawluh cun ngthu pyen khaia a kut säng se ta, Pawluh naw, "Nang kum khawwei hina khyangmjü lei jah mkhyah pe lü na veki tia ka ksinga phäha, aktää jenak am kamäta ngsungkhameinak na hmaia ngthu ka pyen law khai. 11 Jerusalema Pamhnam hijawkhah khaia ka cehnak atuh mhnüp xaleinghngih va law hamki tia namät naw na ksing khai. 12 Temple k'uma pi, sinakoka pi, mlüha pi, upi ka ngcuhpüi, khyang ka ksük pi am na hmu u. 13 Tukbähì pi, ami na mkatnak vai tuilam am mdan thei ve u. 14 Acunsepi, hin hin na veia ka phyej khai, Kami pupaea Mhnam kei naw ka hjawkhah Mawnglam cun am kcang ami ti ni. Sahmaea caupe jah Mosia thum üng ng'yuk nakütki pi ka jum hngaki. 15 Ka äpnak pi veki ta Pamhnam naw khyang naküt akdaw ja akse pi thiinhak üngkhyüh jah mtho law be khai ni. 16 Acuna phäha, Pamhnam veia ja nghngicima veia pi, ka mlungmthina käh mkhyemsawh vaia ka ktha

naki. 17 Acunüng, kum khawwei anghjawk käna ka phäha na muatei u lü tuhngawi nami hmaia ami na lawpüi ni" a ti. 22 Acunüng, Felik naw, Mawnglam cun ana ksing lawa kyase, "Yekap ngvai säih Lusika a pha law üng na mawng ka ning mkhyah pet khai" a ti. 23 Pawluh cun a jah ngängsak vai ja, a püipawe naw pi law u lü ami mbeimbawk law vaia yekap ngvai am ngthu a pet. 24 Mhnüp khawveica anghjawk käna, Felik cun a khyu Dusilah, Judah nghnumi ngkhahpüi lü law beki naw, Pawluh ja khüsak lü, Khritaw Jesuh jumnaka ngthu cun ngaiki. 25 Pawluh naw, dawkyanaka ngthu, mät ja mät nängelnaka ngthu, ngthumkhyahnak ve law khaia ngthue a jah mtheh üng, Felik naw aktää kyüh law lü, "Cit be maa, akcün a awng üng, ning khü law be kawm" a ti. 26 Pawluh naw ngui a pet vai a ngaihk'uheia kyase, khü lü a kthäha kyaki. 27 Acunsepi, kum nghngih päih käna, Pocih Festuh naw Felik mthawng se; acunüng, Felik naw Judahea ksunga a ngminga daw vai ngai lü Pawluh cun thawngim üng a khyum hät.

25 Festuh naw khaw a uk law, amhnüp thum käna

Ketarih mlüh üngka naw Jerusalema citki. 2 Ktaiyü ngvae ja Judah üng axüngvae naw Pawluha mawng cun akse lama ami na mtheh. 3 Jerusalem mlüh üngka naw a jah laksak vaia nghui na u lü, lama a na kham u lü ami hnrim vaia ami bü. 4 Acunsepi, Festuh naw, "Pawluh cun Ketariha thawngima, kei pi acua ka cit be khai. 5 Acunakyase, nami mkhawng Ketariha Pawluh muatei khaiea ka hlawnga cit hngu a se, kakia akya üng" ti lü, a jah msang. 6 Ami veia, mhnüp khyet, mhnüp xa hlawk a ve klap üng, Ketariha ju cit beki; acunüng, a ngawia ngthumkhyahnak üng ngaw lü, Pawluh ami lawpüi vaia ngthu a ja pet. 7 Acunüng, ami lawpüi ja, Jerusalem üngka naw ju lawki hea Judahe cun a peia ngdüi u lü, a khana am cangkia mkatnak khawha ami pyen. A mkyhenak kcang cun am ami msuh thei. 8 Pawluh naw a cangnaka ngthu pyen lü, "Judahea thuma khana pi kyase, Pamhnama temple khana

pi kyase, Romah Emperoa khana pi kyase, katnak ka pawh i am ve naw" a ti. 9 Acunsepi Festuh naw, mlüha ja hin üngkae naw ka veia ami kthäh. 25 Judahea khana a ngminga kdaw vai ngja hlü lü, Acunsepi, thihnak sen vaia i katnak am pawhki ti ka Pawluh üng "Jerusalema hang cit lü, acuia ka hmaia hina mawng mtai vai na ngaiki aw?" ti lü, a kthäh. 10 Acunsepi, thihnak sen vaia i katnak am pawhki ti ka Pawluh naw, "Romah Emperoa ngthumkhyahnaka hmaia ka ngdüi hlüki ni; Judahea khana katnak i am pawh ni se, acun cun nang naw haw angsinga ksing ye lü. 11 Thum lümkan lü, thihnak vaia katnak ka pawh üng ta ka thih vai pi am ma nawng; acunsepi, hinea ami na khyaknak aphung i am a ve üng, u süm naw ami veia käh na pe thei khai. Romah Emperoa veia ka ngdüi khai" a ti. 12 Festuh naw a ngthumkhyaphüe ja ksük käna, "Romah Emperoa veia ngsut khaia bü veki, Emperoa veia na ngsut law mkyäi khai ni" ti lü a msang. 13 Angsawkca käna, sangpuxang Akipah ja Berani cun Ketarikh Mlüha ngsut law ni lü, Festuh ani hnukset law. 14 Acunüng, mhnüp khawwei acuia veki xawia kyase, Festuh naw Pawluha mawng cun sangpuxanga veia pyen lü, "Felik naw thawngim üng kyumki u aw yawk hüt se; 15 Jerusalema ka ve hui üng, ktajü ngvae ja Judah ngvae naw a mawng na mtheg u lü, mkat vaia ami na nghuinak. 16 Acunüng, kei naw ami veia, 'Ami khyaka khyang ja khyakie ngkhyum u se, ami khyaknak mawng üng cangnak am ami hmu hama küt üng, amät asungkhamei vai akcün am a yaha küt üng khyang u pi mkuimkha vaia thum hin Romaha mi thuma am kyaki ni' ti lü, ka ja msang. 17 Acune hina khaw ami pha law ja, käh msawk lü, a ngawia ngthumkhyahnak üng ngaw ktäi lü, ani cun ka ja khüsak. 18 Khyakie ami ngdüi law ja, ka ngaia mäi kunga, a khana a am dawkia mkhyenak i am pyen thei u. 19 Ami jumnaka thume ja Jesuh khyang mat thi pängki cen Pawluh naw, 'Xüng beki ni' tia pyen se, acuna phäha, a khana katnak veki tia ami khyak lawa kya hüki. 20 Acunüng, kei naw acuna mäih cun ihawkba bi vai am ka ksingki naw, Jerusalema cit se, acuia a mawng mtai pet vai a ngai ja am a ngai ka kthäh sum. 21 Acunsepi, Pawluh cun yekap am cit u lü hlüng säihkia sangpuxanga mtai pet vai a nghuinak, acuna Romah Emperoa veia am ka tüih hama küt üng yekape am ka jah mtätsak" a ti. 22 Akipah naw Festuhu veia, "Kei haw acuna ngthu pyen ka ngai vai ka na ngai khawiki ni" a ti. Acunüng, Festuh naw, "Khawngawia pyen se ngai kaw pi." 23 Acukba, a ngawia, Akipah ja Berani cun hlüngtainak am law ni lü, yekap ngvae ja mlüh üng khyang kyäp kyäpe am, ngthu pyennaka ima lut ni se; acunüng, Festuh naw Pawluh a ja lawsak. 24 Festuh naw, "Sangpuxang Akipah ja hin üng vekiea khyange aw, hina nami hmu hin, a mawngmaa phäha, Judahe naküt naw mkatei u lü, käh xüng ti khai tia, Jerusalem na kthäh. 25 Acunsepi, thihnak sen vaia i katnak am pawhki ti ka ksingki; acunüng, amät naw ngvaisäih sangpuxanga veia a ngsut vai ngaikia kyase, tüih vaia ka bü ni; 26 acunsepi, ania mawng Emperoa veia ka yuk vai am ksing veng. Acunakyase, nami hmaia ka lawpüi ni, sangpuxang Akipah nanga maa ka lawpüi ktunga kyaki ni, kthäh lü i yaw hleng yuk vai ka hmunak vaia. 27 Khyang kyum, sangpuxang ngvaisäihia veia tüih u lü, a mawng ami khyaknak, käh ksingsak lek cun, am mawngka ngai veng" a ti.

26 Akipah naw Pawluh üng, "Na mäta phäh ngthu pyen lawa" a ti. Pawluh naw, a kut säng lü, a ngsungkhameinak pyen lawki; 2 "Sangpuxang Akipah aw, Judahe naw ami na khyaknak naküt üng, ka ngsungeinak ngthu tuhngawi na hmaia ka pyen khaia akyaka phäha, dawki ngai veng; 3 Judahe thum ja ngcuhnak naküt aktää ksingki. Na mlung msaü lü na na ngaih vaia ni nghui na veng. 4 "Ka dik ham üng ihawkba ka ve khawiki ti cun Judah khyange avan naw na ksingkie. Akcükä kamäta pe ja Jerusalema ihawkba ka kcün ka sumei pi ksingkie. 5 Judah jumnak thum üng aktää ling lü, Pharisea ka kya khawi cän ajana na ksingkie, ami pyen vai ta saksi na u se. 6 Kami pupaea vei Pamhnam naw a jah peta khyütäm äpeinaka phäha kei hia ka ngdüi law khaia na pawh ve u, 7 amhnüp amthan Pamhnam hjawkhah u lü kami khyange pasang xaleihngihe naw ami yahei vaia äpeikie. Ahina äpeinaka phäha Judahe naw na mkatei ve u ahlüng säih sangpuxang aw. 8 Hin üng veki khyange naw ise Pamhnam naw khyangkhi mtho beki ti hin, am a nami jum thei ni? 9 "Kei naw pi Nazaret Jesuha ngming cawkei lü, ka pawh khawh naküt cun ka bikia ka na ngai law khawiki. 10 Ahin hin Jerusalema ka bilo khawiki. Ktajü ngvaeia veia bilawnak thei ana yah lü, Mhnama khyang khawhaw thawngim üng ka ja khyum khawiki; ami jah hnrim vai üng kei naw pi ami thih vaia ka täng khawiki. 11 Sinakok k'uma jah mkuimkha lü, ami jumeinak ami cehtak vai khawwei ka pawh khawiki. Aktää ka mlung na uiawng se, pe kcea ka mlüha vekie pi ka jah mkuimkha khaia ka cit hü khawiki. 12 "Ahina phäh vaia Ktajü ngvaeia vei ana yah lü Damatet mlüha ka citki. 13 Sangpuxang aw, ka ceh mhnüp nglunga kyaki, ka jah cehpüia khyange ja kei pei cu nghngi kthaka vaikai akvai cun khan üngkhyüh vai lawki ka hmuu. 14 Kami van mdek üng kyu u ngüse, Hebru am, 'Sawluh, Sawluh, i vai na na mkuimkhaki ni? Se naw a mahpaa kcung a leha mäiha i vai namät naw

namät na pawhki ni?" tia, kthai ka njak. 15 'Bawipa aw, nang u ni?' ka ti. Acunüng, Bawipa naw, 'Kei Jesuh, na mkuimkhaa ka kyaki. 16 Acunsepi, tho law lü; na khaw am ngdüi lawa. Ka ning mpya vaia na veia tuhngawi ka ngdang lawki. Nang naw tungawi na hmu cun jah mtheh lü malama i ka ning mhnuh tui pei üngkyüh ngtünei lü athuknaka kami ciki. khai ti cun ka pyen khai. 17 Isarel khyange naküt ja Khyangmjükcee kut üngka naw ka ning yung khai; na khaw am ngdämea veia ka saksi pyen veng. phaki. Julijah naw Pawluh mceh na lü a khyah, a 18 Ami mik jah mdeisak lü, nghmüp üngka naw akvaia püiea veia cit se a püie naw hlükawki ami pet vaia na jah nglatsak khaia khawyama johit üngka naw a cehsak. 4 Acun üngka naw, tui üng kami cit beki, Mhnama veia ja nglatsak lü, kei ami na jumeinak khawkhi naw akcea jah cehsak se, Kuparuh kyawn am ami mkyekatnake jah mhläta lü Pamhnama xüe da kami citki. 5 Kilikiha ja Pampuliha pei tui kami khyange am atänga hnün ami yah vaia ni' a ti. 19 khe käna, Lukia hne, Muraha kami phaki. 6 Acua "Acunakyase, sangpuxang Akipah aw, khankhawa ka, yeckap ngvai naw Aleksandria üngkyüh Itali cit khai ngdannak cun am kcanga veng. 20 Akcüka Damatet mlawng hmu lü; a jah ngcumsak. 7 Mhnüp khawwei ja Jerusalema kaea veia, Judah pe naküta kaea veia, angpäicaa cit u lü akpäihnak Kanidah mlüh kami khyangmjükcee veia pi, nglutnaka nglawia bi bi u lü, phaki. Khawkhi am daw se, Karet kyawn cit lü Kep ngejut u lü Pamhnama veia ami nglat lawnak vaia, ka Salmonih ami ti khe lü kami citkie. 8 Va thäihca u jah mthehki ni. 21 Ahina phäha ni, Judahe naw temple lü, Laseah mlüh üngkyüh am thuki Sep Habar ami K'uma na man u lü, ami na hnrim hlü. 22 Acunsepi, tia hnün anänga kami pha lawki. 9 Mhnüp khawwei Pamhnama na yungnaka phäha tuhngawi cäpa, hin sumei lü, mlawng am msu lü ceh vai a kyühksea üng adik ja akdämea veia ka saksi pyen veng. I pyen phäha, Thawngnaka Mhnüp pi a khe päng. Pawluh akcea am kya sahmae ja Mosi naw ami na pyen naw jah mcäi lü, 10 "Khyange aw, atuh mlawng am cun küm law khai ti cun ni ka jah ksinghäsk, 23 mi cehta, mlawng ja khawhthem he ami khyüh päh Mesijah cun mkuimkhanak khamei lü, thiinhak üngka däka am kya lü, mi xünnak pi khyük khaia hmu veng" naw akcüka tho beki tia küikyannaka mawng cun a ti. 11 Acunsepi, yeckap ngvai naw Pawluha pyen khyangmjükcee jah Judahe veia ka sangki," a ti. 24 am kcang na lü keptin ja mlawng maha pyen a jah Acukba Pawluh naw a ngsungkhameinak pyen lü, kcangnak. 12 Acuna tui kam cun khawsik khyä üng Festuh angsanga ngyyang lü, "Pawluh aw, ang veki; venaka am daw se, cit be tü u lü, Phonenih pha na ngtheingkhawng khawha naw ning Yusak ve" a ti. 25 Acunsepi, Pawluh now, "Akhlüngtai, Festuh aw, am khya kami sumei khai kami ngtängki. Phonenih tui pei ang veng; ngthu kcang ka pyenki ni. 26 Sangpuxang cun Kreta ve lü, nghngi kyak ja cuma keh, nghngi Akipah aw! Hina ngthu avan na ksingkia kyase na kyak ja sipa keh da pi kyase ma na hüki. 13 Khet veia ling lü ka pyen theiki. Hina mawng avan na da khawkhi nghäi ngtün lü khi law se, khyange naw sum khaia ka ngaiki. I pi thup vai am ve ti cun pi na ami ngaia kba thawn khaia ngai u lü, kpunnak yüi ksingki. 27 Sangpuxang Akipah aw, sahmaea na jah kaih lü Karet tui kam da citkie. 14 Acunsepi, asäng jumki aw? Na jumkia ka ksingki" a ti. 28 Akipah naw üng, Püi Khawkhi ami tia khawkhi cun kyawn da Pawluh üng, "Asängca üng Khrítjana ka thawn khaia aktää khi lawki. 15 Mlawng a cut law üng, mlawng na ngaiki aw?" a ti. 29 Pawluh now, "Asängca pi kyase, naw khawkhi am näng se, kami ktha päh lü khawa a khawveia pi kyase, nang däka am kyakia, tuhngawi khinak da a jah ceh hüpü. 16 Kaladeh ngming nakia ka pyen ngejaki naküt pi, keia kba ami ve law hnga kyawna kami ngtunjinnak vai kami hmuki. Mlawng vaia, mthiyüi am khun käh nikia, Pamhnama veia ka käh a pyak vaia ngyan üng kami pawhki. 17 Mlawng ktaiyüki ni" a ti. 30 Sangpuxang, pe uki, Berani ja ami cun jän kaihca lü khäng khaia yüi am ami kphung. peia ngawhkie ngdüi law u lü; 31 a jah cehtak käna, Acunüng Libya kawnga khana a ngtaih vai kyüh u lü, "Hina khyang hin hnrim vai ja thawngim üng kyum vaia jih ja nemsak lü khawkhia a jah cehnak püia kami i pi am pawh" tia ngthähki he. 32 Acunüng, Akipah citki. 18 Angawi üng khawkhikse khi law se, mlawng naw Festuh üng, "Hina khyang naw Romah Emperoa üngka phüie cun tui üng ami ja tawn. 19 A ngawi be veia a pha vaia am a ngtänga ta hlät vai sü" a ti. tüt üng, ami naw mlawng üngka phüie cun ami jah tawn be tü. 20 Khaw mhnüp khawwei nghngi ja aisia pi käh ngdang lü khawkhi naw jah mnawk hü se,

kami lät khai pi am kami ngai tiki. 21 Khawwei ei kaa ngmei da cun tuyüü a kyan lawa phäha pyakeiki. 42 kami ve käna, Pawluh ami ksunga ngdüü lawki naw, Yekape naw thawng kyume cun tui jahw u lü ami "Khyange aw, asúa, ka pyen ngai u lü, Karet üngka cen vai kyühkie naw jah hnimevaia ami bü law. 43 naw käh mi lawa ta, ahikba pyaknak ja sungpyamnak Acunsepi, yekap ngvai naw Pawluh a yun vai tång lü, am mi khamei khai sü. 22 Acunsepi, atuh ning jah acun ami hnimevaia ami tün cun a jah mkhyawh. Tui nghui na veng, ling u lü ve u, mlawng dák khyük jahw theiki naküt cun tui üng kco u lü, kawng da ami lü, nami xünnak am khyük, a ti. 23 Isetiakyaküng, jahw ma vaia, 44 avange cun, thing pheka khana, tuh mthana, ka jumei ja ka hijawkhah, Pamhnama avang mlawnga mtimteea khana pek law khiaeja a jah khankhawngsä mat ka veia law lü, 24 'Pawluh aw, mttheh. Acunüng, kami van kawnga phyawn lü kami käh cäa! Empero Sangpuxanga hmaia na ngdüü khai, pek pähkie.

Pamhnama dawkyanak naw na jah ngkhapkie sak cän jah mpyenei ve.' 25 Acunakyase, khyange aw, ling ua, a na mtheha mäiha kya khai tia Pamhnama ka jumki. 26 Acunsepi, tui kam mat mata mi ngtaih khaie" a ti. 27 Acunüng, mthan xaleikphyü üng, Adih Mpanglaitua khawkhikse naw a jah mnawk hü. Mthan nglunga yekape naw keimi cun kawng da karni ng'et lawki tia cam hü u lü ami ksing law. 28 Acunüng, tuia a thuk cam tü se, lam mku lawkia ami ksing. Asäng nghjawk se ami cam be üng, lam xaleimhma law se ami ksing. 29 Lung a suk vai kyühei u lü, mlawnga ngmei da mthimhjum phyü ju khyu u lü, khawa thaih law hlah vaia kami ktaiyük. 30 Mlawng mawngkie naw, mlawng cun centak vaia ngtäng u lü mlawnga ma mthimhjum khyakia ngsaih u lü mlawngca cun tui üng ami ju khyak. 31 Acun ja, Pawluh naw yekap ngvai ja yekapea veia, "Mlawng mawngkie mlawnga khana am nami ve ta am lät uki" a ti. 32 Yekape naw, mlawngca khihnaka yüie cun, jah cap pat lü, mlawngca cun ami khyah. 33 Khawthaikh law hlü ja Pawluh naw, ami van naw ei ami ei vaia a jah nghuinak. "Tungawi, mhñüp xaleikphyü law pängki, i am ei u lü ei kaa nami veki. 34 Acunakyase, ning jah nghui na veng, nami xün vaia i mä ei ua. Nami lusam matca pi am khyük khai ni" a ti. 35 Acun a pyen law päng üng, Pawluh naw muk lo lü, Pamhnama veia jenak mtheh lü khyangea hmaia; mu cun boki lü a ei. 36 Ami vana cäicingnak dim law lü ami ei pi ei law hngakie. 37 Acuna khyange cun phya nghngjin ja khyükip ja khyuk mlawnga khana veki. 38 Avan naw kami ei law käna, mlawng hang khaia kyung cun mpanglai üng kami jah tawn. 39 Khawa thaih law üng, acuna kawng cun mlawng mawngie naw am ksing u, lüpi tuikam cun ksing u lü mlawng cun acua ngdüü khaiami pawh vaia ngtün lawki he. 40 Acunüng, mthimhjum ja mawngnak ami jah kunnak yüi cun ja mawi pat u lü, tui üng ami mcum. Acun kung üng, jih ja khihnaka yüie cun ja kphyawtkie naw, a ma lama jinu cun khawkhi naw a hmüt vaia häi u lü tuikam da citkie. 41 Acunsepi, mlawng naw mdin su se, mlawng lu da cun ngtangei lawki, mlawng

ngmei da cun tuyüü a kyan lawa phäha pyakeiki. 42 Yekape naw thawng kyume cun tui jahw u lü ami "Khyange aw, asúa, ka pyen ngai u lü, Karet üngka cen vai kyühkie naw jah hnimevaia ami bü law. 43 naw käh mi lawa ta, ahikba pyaknak ja sungpyamnak Acunsepi, yekap ngvai naw Pawluh a yun vai tång lü, am mi khamei khai sü. 22 Acunsepi, atuh ning jah acun ami hnimevaia ami tün cun a jah mkhyawh. Tui nghui na veng, ling u lü ve u, mlawng dák khyük jahw theiki naküt cun tui üng kco u lü, kawng da ami lü, nami xünnak am khyük, a ti. 23 Isetiakyaküng, jahw ma vaia, 44 avange cun, thing pheka khana, tuh mthana, ka jumei ja ka hijawkhah, Pamhnama avang mlawnga mtimteea khana pek law khiaeja a jah khankhawngsä mat ka veia law lü, 24 'Pawluh aw, mttheh. Acunüng, kami van kawnga phyawn lü kami käh cäa! Empero Sangpuxanga hmaia na ngdüü khai, pek pähkie.

28 Tui pei cun akdima kami pek käna, khaw kawng cun Malitah ngming nakia kami ksing law. 2 Khaw a lü, khaw sik se, acuna khyang jah mhlänakie. Khaw a lü khaw sik se, khawmahe naw mei tik u lü kami van jah na dokie. 3 Pawluh naw thing pawk mkhäm lü, mei am a tih üng nglung law se, kphyu lut lawki naw, a kut cui lü a ven law. 4 Khyange naw, kphyu cun hmu u lü, "Hina khyang hin, khyang hnimekia kya kung ve, tui üng lät sepi, Phu sui beki naw a xüng vai am ti ve" ami ti. 5 Acunsepi, Pawluh ia am thawn lü kphyu cun mei üng a khyak. 6 Amimi naw cun, a pumsa hngawh ta ngphyüng law se, thi lü kyu law khaia ami ngai; acunüng pi khawwei ami kä iih käna ia pi am veki tia ami ksing üng, ami mlung nglat se, "mhñama kya ve" ami ti law. 7 Acuna hnün peia, acuna lai ka nakia ngvai säih, Puhbalih ngming naki naw ja je na lü, mhñüp kthum a ja khinnak. 8 Acua Puhbalinha pa mhñatei lü a khawn pi msawi se a ihnaka veki. Pawluh a veia lut lü, a khana a kut mtaikhki naw, ktaiyü pe se mya be. 9 Acukba a thawn law ja, acuna kyawn üngka khyange am myaki law u se a jah mdaw be. 10 Acunee naw, aktää letsawng ami jah pet; mlawnga khana kami hlükaw naküt cun ami jah pet. 11 Khy a kthum Aleksandria mlüh üngkhyüü mlawng "Mhnam Ngphi" ngming naki am kami ceh käna, khawsik khyaa kyase Malta kami awmki. 12 Sarakuh mlüha pha u lü, acua mhñüp kthum kami awmki. 13 Acuna mlüh üngka naw cit u lü Rekon mlüh kami phaki. Angawi üng, cum khawkhi law se, mhñüp nghngjhnak üng Pawtajolih mlüh kami phaki. 14 Acua jumeikie jah hmu u lü, ami veia mhñüp khyük kami ve khaw ami jah nghuinak. Acukba cu Romah mlüh da kami lawki. 15 Romaha veki jumeikie naw kami mawng ksing u se, acun üngka naw, Apijah jawihtuknaka hnüna khyük thukia law u lü, khina kainak hnün kthuma venak cäpa jah na do lawki he. Pawluh naw jah hmu se Pamhnama je na lü a ktha ve lawki. 16 Romaha kami pha üng, Pawluh cun yekap mat naw k'äih lü amät ami vesak. 17 Amhñüp kthum käna Pawluh naw, ngnama Judah ngvaise cun jah khü

lü ngkhyumkie. Ami ngkhäm law üng Pawluh naw ami veia, "Ka püi Isarele aw, mi khyange ja mi pupaea thum am ka jah lümkanki, cunsepi, thawng üng na khyum u lü Jerusalem üngka naw Romahe kut üng ami na mhjum ni. 18 Romah khyange naw na kthäh u lü, thiinak vai hlawka ka bilawh i am hmu u se, ami na hlät be vai ami täng kyaw. 19 Cunsepi, Judah khyange naw am täng u lü, Empero Sangpuxanga veia ka ngdang khaia amthuia ami na pawh. Ka khyange cun am jah mkatei veng. 20 Acunakyase, nangmi ning ja hmu lü, nami veia ngthueipüi vaia ka ning jah khü ni. Isarele naw ami äpei khyanga phäh kei hin mthiyüi am ami kihh ni" a ti. 21 Amimi naw a veia, "Na mawngma Judah hne üngka naw ca am ami yahki, mi khyang u pi hia law lü na khana am dawki mawng cun pi am pyen law u. 22 Acunsepi, na ngpüinak mawng cun hnün naküta khyange naw ksekhanakie kyase na cungaih cun keimi naw pi kami ngai hlükie ni" ami ti. 23 Acunüng khaw mhnüp tamkie. Acuna mhnüp a pha law üng Pawluh venak ima khyang khawha lawki he. Angawi lam üngkhyü tünei lü mü vei căpa Pamhnama khyawng pe cun Mosia Thum ja sahmaea yuknak üngka Jesuha mawng khe lü khyange cun a jah ksingsak vaia jah mthehki. 24 Avang naw a ngithu pyen jum u se, avange naw am jum u. 25 Acunüng, käh ngkhawt law u se, Pawluh naw ngithu mat a pyen käna cit bekie. A ngithu pyen cun hina kyaki; "Ngmüimkhyä Ngcim naw sahma Hesajah üngkhyüh nami pupae veia a pyen hin ihlawka cangki ni, 26 'Hina khyangea veia cit lü va pyena, akcanga nami ngai khai, acunsepi a suilam am ksing u. Akcanga bükteng u lü pi, am hmu thei u, 27 'isetiakyaküng ami mlung nghmüp lü ami nghnga pi kdenkie lü ami mik pi kbawmkie. Acukba käh thawn lü ami mik naw hmu lü ami nghnga naw pi ngjak khai kyaw. Ami mlung pi ksing u lü kei da nglat law lü ka jah myasak khai ti lü Pamhnam naw a ti." 28 Acunakyase, Pamhnama kükyannaka ngithu cun Khyangmjükceea veia jah tha lü ami naw cungai khaie" akpäihnak a ti. 29 Acuna ngithu a pyen päng ja, Judahe amimät naw ngecuh u lü cit bekie. 30 Pawluh cun kum nghngih acua amät im ngvat lü, a veia lawki he naküt cun akdawa jah dokhamki. 31 Pamhnama khyawngpe ja Bawia Jesuh Khritawa mawng cun lingnak am sangkhapki.

Romah

1 Jesuh Khritawa mpya ja ngsä vaia khü, Pamhnama thangkdaw sang khaia xüa Pawluh üngkhyüh ni. **2** Cangcim üng ang'yuka kba thangkdaw cun ajana Pamhnama naw sahmae veia khyütam a jah peta kyaki. **3** Pumsa lama Davita mjü üngkhyüh hmi lawki, a capa, **4** mi Bawipa Jesuh Khritawa mawng, thiinhak üngkhyüh a thawnak be cun naw a johit dämduhki Pamhnama Cakpa üngka ngcimcaihnak mdanki. **5** Ani üngka Pamhnama naw kei cun Jesuha phäha ngsää kya lü khyangmjü avan naw jum lü kcangnak vaia lam jah msüm khaia kcün kdaw a na peta kyaki. **6** Ahin cun nangmi Romahe Pamhnama naw Jesuh Khritaw üng a ning jah ka vaia a ning jah khúa kyaki ni. **7** Romah mlüh üng Pa Pamhnama mhläkphyan ja, ngcimcaih khaia jah khüe naküta veia: **8** Nami jumnak khawmdek avan üng ngthang hükia kyase, nangmia phäha, Jesuh Khritawa ngming üng akcüka, Pamhnama ka jenaki. **9** Nami phäha angläta ka ktaiyüki, a Cakpaa thangkdaw sangkhap lü, a khut ka mlungkyawng avan am ka bi hin ka juma Pamhnama cun saksi ni. **10** Pamhnama naw a hlükawei ta nami veia ka lawnak hlawt vaia ngläta ka ktaiyüki. **11** Aktää ning jah hmu hlü veng. Isetiakyaküng nami khängceknak vaia ngmüimkhyा dawkyanak ka ning jah teyet hlüa phäh ni. **12** Ka ti hlü ta, nami jumnak ja ka jumnak am ngjuktha mi ngpetei vai ka ti hlünaka kyaki ni. **13** Ka püie, nami veia ka law vaia ka ngtün üngpi am ka law vaia na khamki veki ni. Khyangmjükcee ami ngthunghlai kba, nangmi pi nami ngthunghlai vaia ka hlüeria kyaki. **14** Kei hin Krike ja khyang kceea pi kyase, khyang ngmawng ja akthemea pi kyase; khyangmjü naküta phäha ka mta veki. **15** Acunakyase, Romaha nami vekiea veia pi thangkdaw pyen khaia ka yüki ni. **16** Thangkdaw cun Pamhnama johita kyase jumeikie naküta phäh külükyannaka kyaki tia ka üpeiki. Akcüka Judahe phäha kya lü, acunkäna khyangmjükcee phäha kyaki tia ksing lü thangkdaw cun kei naw am hmäisetei na veng. **17** Thangkdaw cun ngdang lü ihawkba Pamhnama naw amät am jah ngsungpyunsaki ti cun jumeinak üng ni tüneinak üngkhyüh akpäihnak vei cäpa a kyak ve. Cangcim naw a pyena akba, "A jumnaka phäh Pamhnama naw a angsgungpyunsaka khyang cun xüng khai." **18** Ngthu kcang ksingnak vai jah sungkhamkie khyang ksee jah mkhyenakea phäh Pamhnama mlungsonak cun khankhaw üngkhyüh ngdang lawki. **19** Isetiakyaküng, Pamhnama naw mkhyekatnak thungki, isetiakyaküng, amimi naw

Pamhnama ami ksing vai jäki ni. Pamhnama amät kung naw a jäsak ni. **20** Pamhnama naw khawmdek a tüipyen üng am hmuh theia a khyainhak, angsäia johit ja Pamhnama a kyaknak cun a tüipyange üng ngsingteeiki ni. Acunakyase, acuna khyange naw ami lätnak vai am pyen thei u. (äidios g126) **21** Pamhnama ksing u lü pi am mhlünmtai u; jenak pi am pyen u; am ngtähkia cungai u se, ami mlungkyawng axawn cun nghmüp am beki. **22** Akthemea ngaiekie cunsepi angkie, **23** Am thi theikia Pamhnama cun am hjawhkah u lü, Pamhnama nghnün üng thi theikia nghngicime, khae, khisae ja mcea ngvak hükie mäih juktuh pyang u lü sawhkhahkie. **24** Acunakyase, Pamhnama naw ami mlung hlüa aksekhyue ja ngkekhyakeinak cun mat ja mata khana bilawh vaia a jah pet. **25** Pamhnama ngthu kcang cun hleihlaka nglatsak u lü, mhnünmcengki jum vaia hnün üng a mhnünmcenga ksai hijawkhah u lü mküimtokie. Mhnünmcengki cun angläta mküimto vai ni. Amen. (aiön g165) **26** Isetiakyaküng ahin ami bi cun Pamhnama naw ngkekhyakei phyakia hüipawmnak a jah peta phäha ni. Nghnumie pi nglawi khaia venak vaia ami ngtüüpüi cun am nglawi khaia nglat lü vecawhnakie. **27** Kpami he naw pi nghnumi nglawikia ami ihawm püi vai cun hawih u lü, am dawkia hüipawmnaka mlungmthin am kpami ja kpami am nglawi khaia ipawm u lü, acuna phäh mkuimkhanak amimät naw amimäta khana ph law khaia bilokie. **28** Acunüng, Pamhnama ami ksing vai am ngaikiea kyase, am nglawiki pawh khaiea, am dawkia mlungmthin ta khaiea, Pamhnama naw jah hawihin se, **29** am ngsungpyunnak, mkhyekatnak, kamvanak, ngneingnawng am dawnak naküt am be lawki he; khyang hnimmak, ngavknak, hleihlaknak, am dawkia vecawhnak am be u lü; am dawkia khyang pyeneikie, **30** khyang am mpyeneikia khyange, Pamhnama hnengkia khyange, khyang mlungso, kyäp säihkia ngaikia khyange, awcahkia khyange, mkhyekatnak akthai mtüikia khyange, nupaa pyen am cungaikia khyange, **31** mät naw mät ksingnak am takia khyange, ami pyena kba am vekie, mhläkphyanak am ngtüüpükia khyange, mpyeneinak am takia khyanga kya lawki he; **32** acuna ngkhaw jah pawhmsahkie naküt cun, thi khai kunga kyaki ni tia Pamhnama thuma pyen cun ksingkie. Amimät däka am kyase, khyang kce acukba pawhmsah khawikiea khana pi aktää jekie.

2 Ka püi aw, khyang kce ngthu na mkhyahki aw. Aua na kyak üngpi, na pyen vai i am ve. Khyang kce lei na mkhyah üng ami bilawh akba bi hnga lü na mät naw na mät pi na mkateiki. **2** Acukba vekiea khana,

Pamhnama ngthumkhyahnak cun ngthu kcanga kyaki tia mi ksingki. 3 Ka püi aw, acukba vekie na jah mkyah peki, namät pi acun kba na ve hngakia kyase, Pamhnama ngthumkhyahnak üng na lät khaia lü, temple k'uma na mpyueiki aw. 4 Am anüng Pamhnama dämduhkia Thum ka taki ti lü awcah na lü, thum lümkan lü, mpyeneinak ja cuneinak ja mlungsaünak cun am Pamhnama thang na setsaki aw. 24 Cangcim üng hnalüeiki. Pamhnam cun dawki tia akcanga na a ng'yuka kba, "Nangmi Judahe ning jah hmu u lü ksingki, isetiakyaküng, ngjutnak na yah be khaia lam Pamhnama ngming khyangmjükcee naw mseteikie." ni msümki ni. 5 Na mlung ngcang lü pyen nami mhlihki 25 Thum na läkia a kyaküng, vunmawih cun phumah acunakyase Pamhnam mlungsonak ja ngsungpyunki lü thum am na länk üngta vun na mawih cun am mawih ngthumkhyahnaka Mhnüp üng däm bawk khaia nami üng ni a täng be. 26 Acunakyase, vun am mawiki bilawh cun naw mdan law khai. 6 Khyang avan mi khyangmjükcee naw thum a länk üng vun am a mawih bilawh akba Pamhnam naw jah thung be khai. 7 Akdaw pi a mawiha Pamhnam naw am jah ngai khai aw. 27 Acunüng, Thum am na läka phäha ca yu lü vun xünak suikie am, acune üng Pamhnam naw anglät mawiki lüpi khyangmjükcee naw nangmi Judahe ning xünak ja pe khai. (aiōnios g166) 8 Am dawki ami läknak jah mkatei khaie, isetiakyaküng ami vun am mawi vaia, cangki mah u lü, amimäta dawnak suikiea khana u lüpi Thum ami läka phäh kyaki. 28 Akpung däka Pamhnama mlungsonak pha lawki. 9 Mkhyekatnak Judah khyanga kyanak cun Judah kcanga kyanaka pawhkiea khana khuikhanak ja msawhleinak ve law am ni. Akpung däka vun mawhnak cun vun mawhnak khai, akcüka Judahe, cun päng lü khyangmjükcee kcanga am kya. 29 Cunsepi, ak'uma Judah khyanga khana pha law khai. 10 Cunsepi, Pamhnam naw kyaki ni Judah kcanga a kya ve. Acunüng, vun mawih akdaw pawhmsahkie naküta khana hlüngtainak, kcang cun, cayuk sawxata am kya lü, Judah kcang mhlünmtnainak ja dim'yenak jah pe khai, akcüka Judahe cun Ngümümkhya am mlung mawiha kyaki. Acun naw üng jah pe lü acun käna, khyangmjükcee üng jah pe khyanga mhlünmtnainak yahkia am kya lü Pamhnama khai. 11 Isetiakyaküng, Pamhnam naw khyang avana mhlünmtnainak yahkia kyaki ni.

khana angteha ngthumkhyah khai. 12 Khyangmjükcee naw Mosia thum am ta u, amimi cun thum kaa mkhyekat u lü khyükie. Judahe cun thum takie, ami mkhyekatnak cun thum am ngthumkhyah khamei khaie. 13 Thum ngjaknak sawxat am Pamhnam üng ngsungpyun bea am kya lü Thuma hlüei bilawhnak üng ni a kya. 14 Khyangmjükcee naw Thum am ta u, amimäta ngaiha thum ami länk üng, Thum am ksing u lüpi amimäta ngaihnak ami läka kyase, acun cun ami phäha thuma kyaki. 15 Ami mlung k'uma thum veki ti cun ami ngneingnawng naw mdanki. Amimäta ksingnak naw kcangki tia mdan lü ami cungaihnak naw ahüt üng jah mkatei lü ahüt üng jah mhlätki. 16 Acuna Mhnüp üng, ka sanga Thangkdawa mäiha Pamhnam naw Jesuh khritaw am, khyange naw ampyua ami ngaihnake naküti cun ngthumkhyah law khai. 17 Nangmi üng avang naw nanimät naw Judah khyang tia nami ngsueiki. Thuma khana ngdüi u lü Pamhnam üng nami awhcakie. 18 Pamhnam naw a ning pawh hlüsak na ksingki, akdaw xü vaia mawng Thum üng na ngthei pängki; 19 amikmüe jah ngkhahpüi lü nghmüp üng vekiea phäha akvai na kyaki. 20 Anghmawnge ja akxawie jah mtheikia na kyaki. Nang cun Thum ksingnak ja ngthungtak ksingnak na taki tia ngsingki. 21 Khyang kce na mtheiki naw ise namät am na ngtheiki ni. Khyang ka mpyuk am daw tia pyen lü, namät na mpyuki aw. 22 Khyanga khyu käh băühmanak vai ti lü namät naw na jah băühma na hüki aw. Juktuh he jah msetei

3 Judahe cun khyangmjükcee kthaka ami kyäpnak bawk veki aw? Vun mawih khameinak cun kü bawki aw? 2 Akcanga anaküt üng akcüka Pamhnam naw amäta ngthu cun Judahe üng jah peki. 3 Judah avangea am ami sitihnak naw Pamhnam cun am sitihkia thawnsak thei khai aw? 4 Acun kba am ni; Khyang naküt hlei sepi Pamhnam cun cangki ni, "Na ngthu pyen cun cang lü, ngthumkhyah üng pi ngnängnak na yah khai" tia Cangcim naw pyenki. 5 Cunsepi am dawki mi pawhmsahnak naw Pamhnama pawhmsah naküti dawki tia a mdan üng, i mi ti thei khai ni? Pamhnam naw a jah ksüet üng Pamhnam naw akhye pawhki mi ti thei khai aw? (Ahin cun kthäh vaia nglawi kungki ni). 6 Acukba am ani üng, Pamhnam am a cang üng ani naw ihawkba khawmdek ngthumkhyah pe khai ni? 7 Cunsepi, am ka cangnak naw Pamhnama hlüngtainak cun akcanga mdanki ni. Ise kei khyangka mäiha mkateia ka kya khai ni? 8 "Akdaw a pha law vaia, mkhyekatnak mi pawh vai u" tia ise am mi ti ni? Khyang avang naw ami na mkateinak vaia ahine jah pyenkie ni. Ami yah vai kunga mkateinak yah khaie. 9 Acunüng, mimi Judahe cun Khyangmjükce kthaka mi dawnak veki aw? Am ve. Judahe ja khyangmjükcee avan cun mkhyekatnaka akeea mi veki ti cun ka ning jah mhnuh päng ni. 10

Cangcim naw a pyena kba "Upi am ngsungpyun, 11 2 Abraham naw bilawhnak am ngsungpyunnak a yah ksingnak taki ja Pamhnam mküimtoki matca pi am ve, vaisü üng, a awhcahnak vai siü, cunsepi Pamhnama 12 "Ami van naw Pamhnam nghlatakie, akcea ami van hmaia ta acukba am ni. 3 Cangcim naw a pyen ta citkie; akdaw pawhki upi am ve, mat pi am ve. 13 "Ami "Abraham naw Pamhnam jum lü, acuna a jumnak khyü nglung he cun thihnak vaia kya lü; ami mleie am cun Pamhnam naw ngsungpyunnaka a ngaih pet." 4 hleihlaknak ngthu pyenkie. Ami mkae üng kpyukpyaia Khyang naw khut a bi üng, a bia phu cun amdanga sik am beki." 14 "Ami pyenksake cun ng'yüncenak a yaha am kya, hlawh lü a yaha kyaki. 5 Cunsepi, am beki." 15 "Ami khawe cun khyang hnimonak da bilawhnak üng am ni lü jumnak am ngdüi lü Pamhnam hlah u lü; 16 ami cehnak naküt üng pyüpýehnak jumkia mkhyekatnak cun ncimki tia a ngaih pet. ja khuikhanake jah ta hütkie; 17 dim'yenaka lam Isetiakyaküng Pamhnam naw acuna jumnak cun pi am ksing u, 18 "Pamhnam pi am kyühei u." 19 amat am jah ngsungpyunsaki tia Pamhnam naw a Thum üng ve nakütki hin thuma keha vekiea phäha ngaih ni. 6 Ahin hin, Davit naw khyanga bilawhnaka sängekia tia mi ksingki; acunakyase, khawmdek phäha am ni lü, Pamhnam naw ngsungpyunkia a khyange nghuingphanak käh jah mhlät lü lei naküt jah ngaih pete cun jodaw ve, 7 "Ami mkhyenak jah law püi lü Pamhnam naw avana lei cun ngthu jah mhlät peta khyange ja ami katnak jah bu pete ta mkhyah pet khaia kyaki. 20 Acukba, thum cun mi jekyai u se! 8 Bawipa naw ami mkhyekatnak am a jah mkhyekatnak ksingeinak vaia ve lawkia kyase, thum kheh petea khyange cun jekyai u se" tia a pyen ni. 9 üng u süm pi Pamhnama hmaia am ngsungpyun hlawt Davita pyen jekyainak cun vun mawih khamkiea phäh khai. 21 Tuhkbäh cun, Pamhnam naw amat am a jah däka mä akya? Am kya! Vun am mawikiea phäha pi ngsungpyunsak cun mdan pängki ni. Mosia Thum ja kyaki ni. Cangcim üngka mi pyena kba, "Abraham sahiae naw ami saksinak kyaw u lü pi Thuma bilawh naw Pamhnam jumei lü a jumnak cun ngsungpyunkia vai am ve. 22 Acun cun, Pamhnama ngsungpyunnak, a doe pet." 10 Acun cun ihawkba a ngaih pet ni? Jesuh Khritaw jumnaka phäha kya lü, jumeikie avana Vun a mawi käna aw? Am a mawih ham üng aw? phäha kyaki. Acunakyase, hngalangnak am ve: 23 Vun a mawih käna am ni, a mawih hlana kyaki. 11 khyang naküt mkhyekat lü Pamhnama hlüngtainak Acunakyase, vun am a mawih ham üng a jumnak am üngka naw thuk vaikie. 24 Jah lätlangsaki Khritaw ngsungpyunnak yahki tia ksingnak vaia, vun mawi Jesuh üngkhyüh, aphu am pe xa lü Pamhnama lü msingnak pawhki. Acuna ngsungpyunnak cun bähkäknak am avan naw ngsungpyunnak yaha ami phäha kya khaia, vun am mawikie üng jumeikie kyaki. 25 Pamhnam naw ani cun a jah pet. Ani mi naküta paa kyanak thei vaia ni. 12 Ani cun vun jumeinak üng a thisena phäha ami mkhyekatnak mawikiea paa pi a kyanak sih vaia, vun mawikie cun mhlättnak vaia kyaki. Ahlana ami mkhyekatnake cun pi mi pa Abraham naw vun am mawi lü a xün k'um mlungsäünak am jah büktengki cunsepi atuh cun üng jumnak a taka mäihä jumnak ami tak vaia ni. amäta ngsungpyunnak a mdannak vaia khyangea 13 Abraham ja a mjükphyüie naw khawmdek ami mkhyekatnak jah cijang petki. Ahikba a pawhnak am kanak vaia khyütam cun Thum a läklama phäh am Pamhnam naw amat ngsungpyunnak mdan lü, Jesuh ni, ani naw jum lü a jumnak cun ngsungpyunnaka Khritaw jumki naküt cun pi ngsungpyunsaki ni. 27 a doe pet ni. 14 Thum läkie üng Pamhnam naw Acukba akya üng, mi awhcahnak vai ve khai aw? khyütam a jah pet ta jumnak cun am mdanga kya lü Am ve! Thum mi länk lü aw? Am ni. Jumnak üng ni Pamhnama khyütam pi am mdang vai ni. 15 Thum akyak ve. 28 Acunakyase, khyang cun jumnak am naw Pamhnama mlungsonak lawpüki; cunsepi thuma ngsungpyun lü thuma njak'hlü bilawhnaka phäha am a ve üng thum lümkan am ve. 16 Acunakyase, am ni. 29 Am ani üng Pamhnam cun Judahe däka khyütam cun jumnak üng kya lü Pamhnam naw Pamhnama kyaki aw? Khyangmjükcee Pamhnama Abrahama mjükphyüie amdanga a jah pet cun Thum pi am kyaki aw? Kyaki, khyangmjükcee Pamhnama länk sawxatki üng am kya lü Abrahama juma kba pi kyaki. 30 Pamhnam mat däk kya lü, Judahe cun jumeikie a jah pet ni. Abraham cun ngmüümkhya ami jumnaka phäha amat am jah ngsungpyunsak lama avana mi pa vaia phäh ni. 17 Cangcim naw, lü Khyangmjükcee cun ami jumnak üngkhyüh jah "Khyangmjü khawkäna paa ka ning pyang päng ni" ngsungpyunsaki. 31 Acunakyaküng, jumeinaka phäha tia a pyena kba ni. Khyütam cun Abrahama jum Thum mi hawihki aw? Am mi hawih, mi khänsaki ni. Pamhnama ma daw lü acuna Pamhnam naw thikie jah xünsak lü, am vekie pi ve khaia pawhki ni. 18 Abraham naw äpei vaia anglawiki äpei lü jumnak am "ani cun khyangmjü khawhaha paa" thawn lawki.

4 Acunakyaküng, Abraham mi pupa, mi ti hin ihawkba mi ti khai ni? Abrahama pawhmsah khawi ta i ni?

Cangcim naw, "Na mjükphyüe cun aisi kän law khaie" phakie, isetiakyaküng khyang avan ami mkhyekata tia pyenki. 19 A khawkum a phya law khyäü khaia a phäh ni. 13 Thum am a ve ham üng khawmdekkhana mtisa xü lü a yängsänak am ve sepi, a jumnak am mkhyekatnak ve pängki. Cunsepi Thum am a ve üng ngcek law. Sarah pi am ca khawh ti. 20 A jumnak am mkhyekatnake am ve u. 14 Cunsepi, Adam üng tün lü khyah, Pamhnama khyütam pi jumeiki. A jumnak cun Mosia ve law căpa, Adam naw Pamhnama mtheh johit üng be lü Pamhnam mhlüñimtaiki. 21 Pamhnam am njia lü a mkhyekata mäïha mkhyekatnak am naw khyütam cun kümkawi lawsak thei khai tia pawhkiea khana pi thihnak ve lawki. Adam cun ve law süm lü a jumnak khäng law bawki. 22 Acunakyase khai üng mtängnaka kyaki. 15 Cunsepi, bähkäknak ja Abraham cun a jumnak üng ngsungpyunkia Pamhnam mkhyekatnak am täng. Isetiakyaküng, Pamhnama naw ngaih petki. 23 Acunakyase, "A jumnak cun a bähkäknak cun Adama mkhyekatnak am, am täng. ngsungpyunnaka ngaiha kyaki" ti cun, amäta phäh Khyang mata mkhyekata phäha khyang khawhah däka yuka am kya lü, 24 mimia phäha pi kyaki. thiki. Cunsepi, khyang mat Jesuh Khritawa phäha Mi Bawipa Jesuh, kthihnak üngkhyüh mtho beki mi jumkia kyase, mi jumnak cun ngsungpyunnaka ngai vaia kyaki. 25 Acuna Jesuh cun, mi mkhyekatnaka phäha thikia kya lü, Pamhnam am mi ngsungpyunnak vaia phäh mthawh bea kyaki ni.

5 Atuha, jumnaka phäh Pamhnam am ngsungpyunnak mi yahki, Bawi Jesuh Khritaw üngkhyüh Pamhnam am dim'yenak mi taki. 2 Atuha mi xünnaka jumnak üng Pamhnama bähkäknak mi ksing khaia jah law püiki. Pamhnama hlüngtainak yümei lü äpeinak am mi awhcahki. 3 Acunüng, acun däka am kyase, mi khuikhanak üng je u lü mi ve vai u, khuikhanak naw khameinak khawh lawpüiki, 4 khameinak khawh naw Pamhnama ksingnak lawpüi lü Pamhnama ksingnak naw äpeinak ve lawsaki; 5 acunüng, mi veia a jah peta Ngüüimkhyä Ngicim naw, Pamhnama mhläkphyanak cun, mi mlungkyawng k'uma a büih law pänga phäha, äpeinak naw am jah helatsak khai. 6 Jah kpüi khai am a ve üng pi Pamhnama xüa kcün üng Khritaw cun mkhyeki khyange phäha thi lawki. 7 Khyang ngsungpyunkia phäha thih vai khak khai, khyang kdawa phäha ta a thih vai lingki ve taw khai. 8 Mkhyekatnak am mi ve k'um üng, Khritaw mi phäha a thihnak am, Pamhnam naw ihlawka a jah mhläkphyanak cun mdanki. 9 Acunakyase, tuhkbäih cun, a thisena phäha ngsungpyunnak mi yah lü, acuna Bawipaa phäha, Pamhnama mlungsonak üngka naw ihlawka küikyannak mi yah khai ni. 10 Pamhnama yea mi kya k'um üng pi, a Cakpaa a thihnak phäh Pamhnama püia mi kya law beki. Tuhbäih ta Pamhnama püia mi kyakia kyase Khritawa xünnak am ihlawka küikyannak mi yah khai. 11 Acun däka am kyase, tuhkbäih mi Bawipa Jesuh Khritaw üng Pamhnam püea jah pyangkia kyase mi jekyaiki. 12 Acunüng, khyang mata phäha khawmdekkhana mkhyekatnak pha law lü, mkhyekatnaka phäh thihnak a pha lawa mäïha, khyang naküt cun mkhyekatnaka phäha thihnak

phäha "Mkhyekatnaka" ngthumkhyahnak pha lawki. Cunsepi mkhyenak khawhaha ve law kána "Mkhyekatnak am pawhkiea kba" am yah ngkawia bähkäknak cun yahki ni. 17 Mata mkhyekatnaka phäha pi thihnak naw a jah uk law üng, khyang mat, Jesuh Khritaw bilawha phäh ihlawk dämduhki mi yah khai ni. A bähkäknak khawhaha yahei lü Khritaw üngkhyüh akväüng mi up lü ani am ngsungpyunsak yahei khaie ni. 18 Acunakyase, mata mkhyenak naw khyang naküt jah mkateiki. Acuna mäïha khyang mata ngsungpyunnak naw ngsungpyunnak ja xünnaka khyang naküt jah hapüiki. 19 Khyang mat naw pyen am a njaka phäha khyang naküt mkhyekatnak am belawki he; acuna mäïha, khyang mat naw pyen a njak phäha khyang naküt ngsungpyun khaie. 20 Thum pha law lü mkhyekatnak nung lawki. Cunsepi, mkhyekatnak a nungnak naküta Pamhnama bähkäknak däm law bawki. 21 Mkhyekatnak naw thihnak am jah uk lü Pamhnama bähkäknak naw ngsungpyunnak am uk lü mi Bawipa Jesuh khritaw üngka naw anglät xünnaka jah cehpüiki. (aiōnios g166)

6 Acunüng, i mi pyen khai? A bähkäknaka dämnak vaia mkhyekatnak üng mi xüngel laih laih khai aw? 2 Acun kba am ni, mkhyekatnak üng mi thi pängki cun mkhyekatnak üng ihawkba mi xüng be khai? 3 Khritaw Jesuh üng baptican khankie naküt cun a thihnak üng baptican khanki tia am nami ksingki aw? 4 Acunakyase, a thihnak üng baptican mi khan üng a hlawnga mi ng'ut yumki; Pa a hlüngtainak am thihnak üngka naw Khritawa thawh bea kba mimi pi xüngnak kthai am mi ve hnga khai. 5 Baptican mi khamnak am a thihnak üng mi thi hnga u lü xünnak üng a mät am atängä mi tho be yum khai. 6

Mkhyekatnak mtisa kpyehnak vai ja, mkhyekatnaka 7 Acunakyase, ka püie aw, thum nami ksingkiea mpyaa am mi kyanak ti vaia mi khyang kphyüm kyase i ka pyen khai ti cun nami ksingkiei ni. cun amät am kutlamktung üng taih pängki kyaki tia Khyang a xünga küt üng thum naw upki. 2 Avaisüa mi ksingki. 7 A u pi, thih pängki cun mkhyekatnak a cei vekia nghnumi cun a cei am a thiha küt üng üngka naw lätki ni. 8 Acunüng, Khritawa am mi thi thuma keha veki, a cei a thihi känä cei mahna pängkia akya üng a hlawnga mi xüng hnga khai tia thum üng lätki. 3 Acunakyase, a cei a xüng k'um mi jumki. 9 Khritaw cun, thihnak üngka naw mthawh üng kpami akce a veplü üng ani cun a ceia khana bea kyaki, am thi be ti khai ti mi ksingki; thihnak am sitihki ti khaie. A cei a thihi üng ta acuna thum naw a khana ngnängnak johit am ta ti. 10 A thihnak üngka naw mhläta kyase, akce a ceinak be üng pi cun mkhyekatnak lama anglät vaia mat däka thihi, a nghnumi "am sitihki" am kya. 4 Acunakyase, ka xüngnak üng Pamhnama phäha xüngki. 11 Acun kba püie aw, Thum cun asängeia küt üng nangmi pi nami bää, nangmi haw mkhyekatnak lama thi pängkia ngaiei thihi, isetiakyaküng nangmi cun Khritawa kphyema u lü, Pamhnama da Jesuh khritaw üng nami xüngkia nami kyaki. Nangmi cun thihnak üngka naw tho beki ngai kyu ua. 12 Acunakyase, thi theikia nami mtisaa Jesuha mtisa kyase nangmi cun Pamhnama khut ngjak'hlu nami pawh msawk üngpi mkhyekatnak pawhnak üng ning jah summangei vai ni. 5 Mtisa naw nami mtisa üng nängnak käh yah kawm. 13 thuma mi xüngsei üng thum naw mtisa mkhyekatnak Nami mtisa, kutkhawe cun nami mkhyekatnak vaia mthümhlet law se Thum naw mtisa üng khut bi lü akse lama käh jah sumei ua; thihnak üngka naw avan thihnak üng mi dütki. 6 Cunsepi, tuhkbäihta tho bekia mäiha, Pamhnama veia ngpee i lü, nami jah mankia Thum üngka naw mi lätki, isetiakyaküng, mtisa, kutkhawe pi ngsungpyunnak vaia kya u se. acun üng mimi cun mi thi pängkia akya phäha ni. 14 Mkhyekatnak cun nami bawia käh kyase, thuma Thum kphyüm üng yuka kba mi khüükia am kya lü, keha nami xüngki am ni, Pamhnama bähkäknaka Ngmüümkhya thum kthai üng mi khüükii ni. 7 Acunüng, keha nami xüngki ni. 15 Acunüng ihawkba kya khai? Thum a mät kung hin mkhyekatnaka kyaki mi ti khai Thuma keha am mi ve ti lü a bähkäknak keha mi aw? Am ni! Cunsepi, Mkhyekatnak na ksingsaki cun vekia kyase mkhyekatnak mi pawh khai aw? Acukba Thum ni. "Khyanga ka käh na hnaihei vai," tia Thum am kya. 16 Ua veia pi kyase, a ngthu ngai khaia naw am a pyen üng ta acuna hnaiheinak ta ini tia am mpyaa nami kya känä, thihnak vaia katnaka mpyaa pi ksing veng. 8 Cunsepi, mkhyekatnak naw ngthupet kyase, ngsungpyunnak vaia ngthu ngainaka mpyaea ngmangei na lü hnaiheinak naküt ka khana ve lawsaki. pi kyase, a ngthu nami ngaiha a mpyaa nami kyaki ti Thuma kaa mkhyekatnak akthi ni. 9 Kamät kung pi am nami ksingki aw? 17 Pamhnam je na ua! Nangmi thuma kaa ka xüngki; cunsepi ngthupet a ve law ja, cun mkhyekatnaka mpyaea kya khawi uki lüpi ning mkhyekatnak xüng lawki; 10 Acunüng, kei ka thihi. jah mtheia ngthungtak cun nami mlung am nami Xünnak vaia ngthupet cun ka phäha thihnakia kyaki. kcangnaki. 18 Mkhyekatnak üngka naw nami lät 11 Mkhyekatnak naw thum ngmangei na lü, na mhlei pängkia kyase ngsungpyunnaka mpyaa nami kyaki. lü acuna thum am na hnimki. 12 Acunakyase, Thum 19 Am nami ksing theikia kyase nghngicima khyübe cun ngcimcaihki, acunüng ngthupet cun ngcimcaih am ka ning jah mtheiki. Nami mtisa ja nami kutkhawe lü ngsungpyun lü dawki. 13 Akdaw pawh cun, ka cun ajana am ngcimcaihki ja phyawksak ksehlen phäha thihnakia kyaki aw? Am kya. Mkhyekatnak ni ka khaia nami peta mäiha, tuhkbäiħ nami mtisa ja nami phäha thihnakia a kya ve; acunakyase, mkhyekatnak kutkhawe cun ngcimcaih khaia ngsungpyunnaka cun mkhyekatnak tia angdangnak thei vaia akdaw mpya thawnsak ua. 20 Mkhyekatnaka mpya üng nami sumei lü na hnimki; mkhyekatnak cun ngthupet ve ham üng, ngsungpyunnak üng nami lätki. 21 Atuha phäha aktää mkhyekatnak tia mdanki. 14 Thum cun nami ngkeeinak nami jah bilawhe cun i nami daw na ngmüümkyia lama kyaki tia mi ksingki; cunsepi, kei cun khawiki ni? Acunea dütnak cun thihnakia ni akya ve. 22 Cunsepi, tuhkbäiħ cun mkhyekatnak üngka naw lät u lü Pamhnama mpyaea nami kya lawkia kyase, ngcimcaihnak nami ngmangnaki. Adütnak cun anglät xüngnaka kyaki. (aiōnios g166) 23 Mkhyekatnaka phu cun thihnakia kyaki cunsepi, Pamhnam naw amdang a jah yeta a bähkäknak cun mi Bawipa Jesuh khritaw üng anglät xünaka kyaki. (aiōnios g166)

19 Akdaw ka pawh hlü am pawh lü; acuna nghün aw, mi mta veki, lüpi mtisa thuma a hlüeria mi xün üng am ka pawh hlü akse ka pawhki. 20 Am ka khaia am kya. 13 Mtisa thuma nami ve üng nami pawh hlü ka pawh khawi üng, pawhki cun keia am thi khai; cunsepi, mtisa bilawhe cun Ngümüimkya am kya lü, mkhyekatnak kei üng vekia ni akya ve. 21 nami ja thihsak üng nami xüng khai. 14 Pamhnama Acunakyase, hina thum ka ksing lawki; akdaw pawh Ngümüimkya naw a jah khyüsawe cun Pamhnama caa vai ka ti üng akse ni ka xüei ta. 22 Ka mlungkyawng kyakie. 15 Pamhnam naw a ning jah peta Ngümüimkha kcang üng cun Pamhnama thum üng aktää ka jeki. naw kyühnak ja mpya kyanak be am ning jah pe. 23 Cunsepi, ka mtisa ja ka kutkhawe üng thum kce Lüpi Ngümüimkha naw Pamhnama ca thawnnak ja veki tia ka ksingki, acun naw ka mlungkyawng thum "ka Pa, ka Pa" ti lü ngkhünak vaia ngmümikhyaa ngcawhpüi lü, ka mtisa ja ka kutkhawe üng vekia johit ning jah petki. 16 Acuna Ngümüimkya Ngcim mkhyekatnak ngthupeta kut üng mpyaa na pawhki. kung naw mi ngmümikya üng Pamhnama caea mi 24 Khuikha veng! Thihnakna cehpüki hina mtisa kyaki ti cun jah ksingsaki; 17 A caea mi kyak üng üngkhyüh u naw na yung khai ni? 25 Mi Bawipa a khyangea phäh a tak khawhthem mi yah khai. Jesuh Khritawa üngkhyüh ahin pawhki Pamhnama Pamhnam naw Khritaw üng a tak pet khawhthem pi veia jenak ka mtthehki. Acunakyase, ka mlungmthin mi yah khai isetiakyaküng Khritawa khuikhanak pi lama Pamhnama thuma mpyaa ka kyaki, mtisa lama mi khameipüi lü a hlüngtainak pi mi yümeipüi khai. mkhyekatnaka thuma mpyaa ka kyaki. 18 Tuhkbäih khuikhanake hin, malama hlüngtainak

8 Acunakyase, tuhkbäh Khritaw Jesuh üng vekiea phäha mkatnak am ve ti. **2** Ngümümkhya thum naw Jesuh khritaw üngkhyüh lawki xünnaq ning jah pe khai. Acuna xünnaq naw mkhyekatnak ja thihnak üngkhyüh ning jah mhlät pängki. **3** Ktha ngcekiä nghngicim kyase Thum naw am a pawh khawh cun Pamhnam naw a pawh ni. Pamhnam naw nghngicima mäiha amäta Cakpa Jesuh Khritaw tüüh law lü ani cun mkhyemsawhki nghngicima mäia law lü mkhyekatnak cun nägeiki. **4** Pamhnam naw a pawh hin ngsungpyunki njak'hlü Thum cun mimi üng kümkawi lü mimi Ngümümkhya üng xüng. Acun hin nghngicima mtisa lama am kya. **5** Pumsa thuma vekie naw mtisa lama ami mlung takie; Ngümümkhya thuma vekie naw Ngümümkhya lama ami mlung takie. **6** Pumsa lama mlung tak cun thihnaaka kyaki, Ngümümkhya lama mlung tak cun xünnaq ja dim'yenaka kyaki. **7** Acunakyase, mtisa thum üng xün law üng Pamhnama yea kya lawki he. Pamhnam thum am läk u lü a läka pi am läk khawh u. **8** Acunakyase, mtisa thuma vekie naw, Pamhnam am jesak thei u. **9** Cunsepi, Pamhnama Ngümümkhya nangmi üng ve kcangkia akya üng mtisa üng am ve u lü, Ngümümkhya üng nami veki ni. Cunsepi, u pi Khritawa Ngümümkhya am taki cun ania khyanga am kya. **10** Cunsepi, Khritaw nangmi üng a ve üng, mkhyekatnaka phäha thi khai mtisa pi Pamhnam am nami ngsungpyunkia kyase Ngümümkhya cun nami xüngnaka kyaki. **11** Jesuh thihnak üngkhyüh mtho bekia Pamhnama Ngümümkhya nangmi üng a ve ta, Khritaw thihnak üngkhyüh mtho bekia nami k'uma veki ania Ngümümkhya naw thi theikia nami mtisa üngpi xünnaq ning jah pe khai. **12** Acunakyase, ka püie

18 Tuhkbäih khuikhanake hin, malama hlüngtainak ngdang law khai üng am jah mtäng phyaki ni. 19 A mhnünmcenge naküt naw äpeinak am, Pamhnama caea ngdang lawnak vai kähkie. 20 A mhnünmcenge naw ami vecawh ning ami mkhyüh hin ami hlüeia am kya lüpi Pamhnam naw acukba a hlüeia kyaki. Lüpi äpeinak veki, 21 A mhnünmcenge kung pi pyüpyenaka mpya üngka naw jah mhläta kya khai, Pamhnama caea hlüngtaika lätnak yah hnga khaiea kyaki. 22 A mhnünmcenge naküt tuhvei cäpa ngko u lü na hmi law khaia nghnumia mäiha jah msomhlei u lü vekie tia mi ksingki. 23 Mhnünmceng däka am kyase, Pamhnam naw amdanga a jah yeta Ngümümkhya mi taki pi mi mlung k'uma mi ngkoki. Pamhnama caa mi kyaknak vai ja a mhnünmcenge a jah mhlät vai pi mi k'ähei sihki. 24 Äpeinak am kükyannak mi yah ve; cunsepi, hmu u lü äpei cun äpeinaka am kya. Khyang naw a hmuu thei cun ihawkba mi äpei khai ni? 25 Am mi hmuh thei mi äpei üng, mlung msaünak am mi k'äih khai. 26 Acun käna, Ngümümkhya naw am mi kyannake üng ja kpüki. Mi ktaiyü üng ihawkba ktaiyü vai tia am mi ksing. Cunsepi, mi ktaiyü üng ngthü üng am pyen theia ngkonak am Ngümümkhya naw ngko lü jah ktaiyü peki. 27 Acunüng, Mi mlung jah teng lü Ngümümkhya naw i cungaiki ti cun ksingki, isetiakyaküng khyangea kcaha Pamhnama veia a ktaiyü hin Pamhnama njak'hlüa kyaki. 28 Avan üng atänga Pamhnam mhläkphyanakie, a titänga a jah khüea phäha akdaw vaia biloki tia mi ksingki. 29 A jah ksing pänge cun amäta a ca mäiha ve khaiea a jah na mhnün páng, a Cakpa cun bena khawhahea ksunga ca kcüka a kya lawnak thei vaia kyaki. 30 Acunakyase a jah na phyäi pänge ni a jah khü; a jah khüe ni amät am a jah ngsungpyunsak; a iah ngsungpyunsak pänge ni a jah mhlünmtai. 31

Acunüng a hina ngthue üng i mi pyen thei khai? kümkawi lü ka law üng, Sarah naw kpamica ca na Pamhnama mimi phäha a ve üng u naw jah tu thei khai" a ti. 10 Acun däka am kya, Rabeka naw mi pu khai ni? 32 Amäta Cakpa pi am kpamei lü mi vana Isaka phäh angphi a mpyainak üng, 11 na ca xawi am phäha jah peki naw, avan naküt amdanga am jah ani hmi law ham üng, akdaw ja akse am ani pawh thei pet sih khai aw? 33 Pamhnama xüa khyange cun u ham üng, pawhmsaha phäha am kya lü, khükia mlung naw jah ksekha na thei khai ni? Pamhnama amat kung ngaih däka kya lü, xünak üng, Pamhnama bünak a naw am mkhyekat u a ti. 34 U naw jah mkatei thei khäng vaia, 12 a veia, "Angvai cun akdika mpyaa kya khai ni? Khritaw Jesuh naw am jah mkatei. Thi lü, khai" tia Pamhnama naw a pyen. 13 "Jakop jawng na thi däkia am kya lü, thihnak üngka naw tho law be lü Etaw ka hnengki" tia Cangcim naw a pyen. 14 I mi lü Pamhnama khet lama ve lü jah ktaiyü peki cun pyen vai veki? Pamhnama cun am ngsungpyunki mi Khritawa kyaki ni. 35 Khritawa mhläkphyanak üngka ti khai aw? Pamhnama am ngsungpyunkia am kya. naw u naw ja mtai thei khai aw? Khuikhatnak naw pi 15 Pamhnama naw, "Ka mpyenei hlü, mpyenei lü, ka kyase, khaknak naw pi kyase, mkhuiimkhanak naw pi 16 Acunakyase, anaküt cun khyanga ngjak'hlü am pi kyase, cawixainak naw pi kyase, apkuma venak naw 17 Cangcim naw Pharoa veia, "Ka khyaihnak nang anglät se thihnak vai üng kami veki; hniim viaa toca üngka mdan viaa phäha ja ka ngming khawmdek mäia ami jah pawh" tia Cangcim naw pyenki. 37 avan üng a ngthang hünak viaa ka ning mhlünmtaiki" Am jah mtai, jah jawngnakia a bähkäknaka phäha a ti. 18 Acunakyase, Pamhnama naw a mpyenei hlü acune naküt kami jah näng päng ni. 38 Isetiakyaküng, mpyenei lü, a mlung a ngcangsaak hlü ngcangsaiki. thihnaka pi kyase, xünaka pi kyase, khankhaw ngsää 19 Acunakyaküng, "Pamhnama naw ise jah mkateiki pi kyase, khawyai ksea pi kyase, khankhaw anaa pi ni? U naw a ngjak'hlü mkyekni?" Mat mat naw kyase, tuhkbäih üngkaea pi kyase, tuha ve law khaiea ti taw khai. 20 Cunsepi, ka püi aw, Pamhnama na pi kyase, 39 ak'hlünga pi kyase, aknema pi kyase, mhnünmceng naküt üngka i naw pi, mi Bawipa Jesuh khyang üng, "I vai ahikba na na pyan ni?" ti lü am Khritaw vei mi yaha Pamhnama mhläkphyanak üngka kthäh khawi. 21 K'ämsep naw, mdekküngka lo lü mat naw am jah mtai thei khai tia akcanga ka ksingki. akdawa sep lü, mata sep sawxat khaia ana taki ni. K'ämsep naw mdekküngka lo lü, mata sep sawxat khaia ana taki ni.

9 Khritaw üng, ngthu kcang ka pyenki, am ka hleiki ni, Ngmüimkhyia Ngcima phäha, akdaw ja akse ksingnak thei naw pi na ksingpüi se, 2 ka khuikhanak ka pyen üng mlung üng am düt theikia natnak ka taki. 3 Ka khyange mtisa lama ka mjüea phäh kei hin Khritaw üngka naw mtai lü yüncenak ka yah vaia pi hlüei kyaw veng. 4 Isarel khyangea kyakiea kyase, caea thawnak, hlüngtainak, khyütame ja Thum jah pe lü ngthumkhän a jah pawh püi. Pamhnama hjawkhahnak ja äpeinake naküt cun ami kaa kya lü; 5 ami cun nglongthangkie Hebru pupae üngka naw lawki he. Pumsa lama Khritaw cun amimi üngka naw lawki; Ani cun avan naküta khana veki, angläta mhlünmtai phyakia Pamhnama kyaki! Amen. (aiön g165) 6 Cunsepi, Pamhnama ngthu cun am ngtähki tia am pyen veng. Isarela mjükphyüie naküt, Isarel kcanga kya päihkiae am kya; 7 Abrahama mjükphyüie ami kyaa phäha ami van Abrahama caa am kya u; "Khyütam ka ning peta mjükphyüie cun Isak üngkhyüh na yah khai" tia kyaki. 8 Acun cun, mtisa lama cae cun Pamhnama caea am kya u lü khyütamnak am cae cun Abrahama caea kyakiee tinaka kyaki. 9 Pamhnama khyütam cun hina kyaki; "Atuh üngka naw, akcün

amimät Pamhnam üng am ngsungpyun hlü u lü cun Khritawa mawng sangnak üngka naw lawki. 18 amimäta pawhmsah üng ngsungpyun hlükie cun Acunüng, ami nghnga üng, am njakie aw? Ngjakie. jumnak am amät am a jah ngsungpyunsak. 31 Isarele Cangcim üng, "Ami kthai cun pe naküt üng ngthang ngsungpyunnaka thum ktämkie naw ngsungpyunnaka hü lü, ami ngthu pi khawmdeka dütnak cäpa ngthang thum am hmu ve u. 32 Ise ni? Jumnak üng am hüki" tia veki. 19 Ka ning kthäh be tüki; Isarele naw ktäm u lü bilawhnak am yah theia mäha ami ktäma am ksingkie aw? Pamhnam üng Mosi amät naw phäha kyaki. "Ngsukeinaka lung" üng ngsukeikie. 33 a kcüka a msang vai ta; "Pacaa am nglawikie jah Cangcim naw, "Tenga khyangea ngsukeinak vai lung summangei lü, ka xüa khyange ka jah ngkei lawsak ja kyukngtänaka lungnu cun Zion mcunga ka taki, au khai; khyangmjükcee am ka xüa khyangea mlung ka pi Ani jumeikie naküt cun am hela u" tia pyenki. sosak khai" tia kyaki. 20 Acunüng Hesajah naw, ling

10 Ka püie aw, Isarele küikyana ami yahnak thei vaia, ka mlunga njak'hlüa kyase, Pamhnama veia ka ktaiyüki. 2 Ksingnak kcang am ta u sepi Pamhnam da aktää ktha nakie tia ka ning jah mtheh veng. 3 Pamhnam naw amät am a jah ngsungpyunsak cun am ksing u, acuna hnün üng amimäta lam pyangei u lü Pamhnam naw khyang a jah ngsungpyunsaka K'uma am law u. 4 Khritaw cun jumeikie naküt naw ngsungpyunnak ami yah vaia Khritaw naw thum dütsaki. 5 Mosi naw a yuka mawng ta Thum kcangnaki cun Pamhnam naw ngsungpyunsak khai, "Thuma pyen naküt cun ngaiki ta xüng khai" a ti. 6 Cangcim naw jumeinak am ngsungpyunnak a pyen cun hin ni, "Khankhawa u kai khai? (Acun cun khritaw kyum lawpüi khai kyaki) 7 "Mcea u kyum khai? (Acun cun thiinhak üngka naw khritaw lawpüi khai tinaka kyaki) tia na nothäh khai aw? (Abysos a12) 8 Acunüng, pyen

be tü lü, "Ngthu naw ni k'et ve, na mka ja na mlung k'uma ve ve" a ti; acun cun jumnaka ngthu kami sang khawi, **9** "Na mlung am Jesuh cun Bawipa ni tia pyen lü, thiinhak üngka naw Pamhnam naw mthobeki tia na mlung k'uma na jum üng kükyannak na kya khai" ti cen. **10** Mlung k'uma jumnak am Pamhnam üng ngsungpyunnak mi yahki; myyawng am pyen lü khyang naw kükyannak yahki. **11** Cangcim naw, "A u pi ani jumki naküt cun am hela khai ni" a ti. **12** Judah ja Krik ami hngalangnak i am ve. Bawipa mat ami vana khana Bawia kyaki, a ngming khüki naküta khana dawnak khawhah am, jah kbeki. **13** "A u pi Bawipa ngming khüki naküt cun kükyannak yah khaie" tia kyaki. **14** Acunüng, am ami jum cun ihawkba khü khaie? Ngthu am ami njjak üng ihawkba jum khaie? Sangki am a ve üng ihawkba njaja khaie? **15** Tuha khyang am a ve üng ihawkba sang thei khaie? Acuna kba, Cangcim naw "Thangkdaw lawpüki ngsä he law vai cun ihlawka müncam phyaki ni" tia pyenki. **16** Cunsepi, Thangkdaw cun ami van naw am jum päh u. Acunakyase, Hesajah naw, "Bawipa aw kami ngthu pyen u naw jumki ni?" a ti. **17** Acunakyase, jumeinak cun nqthu njajknak üngka naw lawki, nqthu

11 Acunüng, Pamhnam naw a khyange jah mahki aw? Am ja mah. Kei pi Isarel khyang, Abrahama mjükphyüi, Benjamina sang üngcaa ka kyaki ni. **2** Pamhnam naw akcüka a jah xüpänga khyange am jah mah khawi. Cangcim naw Elijah mawng a pyen am nami ngja khawiki aw? Elijah naw Isarelea mawng Pamhnama veia pyen lü, **3** "Bawipa, na sahmae jah hnime lü; na kpyawngkunge jah kpyeh u se, kei däk ka xüngki, kei pi na hnime khaiea bükie ni" a ti. **4** Acunüng, Pamhnam naw ihawkba jah a msang be? "Am dawkia Baal mhnam am mküümtokiea khyang thawng khyüh ka phäha ka jah taki" ti lü a msang. **5** Acukba tuhkbäh pi, a bähkäknak am a jah xü, ajaw ve hamkie. **6** A bähkäknak üng a jah xüa akya üng, bilawhnak üng am kya; acukba am akya üng bähkäknak cun bähkäknak kcanga mäi am law. **7** I mi pyen khai? Isarele naw ami sui am hmu u. A xüea khyang ngcek naw ni ami sui cun ami hmuh u. Aknung bawk naw Pamhnama khünak am ngja u. **8** Cangcim üng, "Pamhnam naw tuhkbäh dää ami mlung ja ami ksingnak jah nghmüpsak se tuhvei cäpa am hmu ngja u" tia pyenki. **9** Acunüng, Davit naw, "Ami eiawknak cun ami ng'awhnak vaia kya lü, ami kyukngtänak vaia pi kyase; **10** Am hmu thei khaiea, ami mik pi mü law se, khuikhanaka maa anglät se jah ngkunsak vai" a ti. **11** Ka ning jah kthähki, Isarele cun kyuktäng pyawce khaiea ngvänkie aw? Acukba am kya. Isarelea mkhyekatnak cun khyangmjüceea phäh kükyannak vai ja kya law lü Isarele naw jah k'eihkie. **12** Isarelea mkhyekatnak naw khawmdeka bawimangnaka kya lü Ngümimkhyä lama kuiikhakie khyangmjüceea phäh bawimangnak lawpüiki. Ami kümberak ami law vai süa ta ihlawka daw khai ni. **13** Tuhkbäh Khyangmjükceea veia ka pyenki. Khyangmjükceea veia ngsää ka kyaa küt üng, ka khutbi ka awhcahnaki. **14** Acun cun, kamäta

khyange k'einhak ta khiae ja pawh lü, avange ka jah küikyannak vaia kyaki. 15 Ami mahnak cun khawmdek khyang nakütä phäh Pamhnama ye üngka naw a püia nglat law bekie ni. Ami a jah dokham cun ihawkba vai ni? Acun cun akthiea phäh xünnak vai ni. 16 Acunüng, muk pyan ma Pamhnama üng pet üng, muk avan pi a kaa kya khai, thinga pyae Pamhnama üng pet üng a ngbane pi a kaa kyaki. 17 Nglina olip ngban avang ek Olip kcang am nikia nangmi khyangmjükcee cun Judahea ngmüümkhya xünak nami yumeipükie ni, 18 a ngban eke käh jah hmumsita. Nang cun a ngban kya lü käh awhcaha. Awhcah lü pi nang aphung na mcahkia am na kyaki, aphung naw ni a ning mcah ve. 19 Acunüng, nang naw, “Ä! ekia ngban naw ka phäha hnün na peki na ti khai.” 20 Cang ve, am ami jumeia phäha jah k'eha kyaki, nang na jumeinaka phäha na ngdüiki. Käh awhcah lü kyüheia. 21 Pamhnama naw a ngban kcange pi am a jah msawk üng, nang pi am ning msawk law sawxat khai. 22 Acunakyase Pamhnama a dawnak ja a kyühksenak cän ngaia, kyukngtängkiae phäha kyüh phyaki ni; a dawnak üng na ve nglät üng nanga phäha cun dawki ni; am acunüng ta nang pi ning ksawmpata na kya hnga khai. 23 Acunüng, Judahe naw am ami jumnak ami hawih üng ami venak khawia ve be khiae, Pamhnama naw acukba jah pawh khawhki. 24 Nang olip kcanga am na kyaki pi ni ksawm u lü, am nami tängkia olip thing kdaw üng ning mdüna akya üng, a ngbane kcang cun ami phung kung olip thing üng jah mdünnak be vai jah hlüei bawk khai ni? 25 Ka püie aw, hina khyü ngthup hin nami ksing vai yü na veng. Namimät nami kthemkia käh nami ngai khaia, Khyangmjükceea kcün am a kümkwia law hama küt üng, Isarelea mlung nglangnak cun asäng ni. 26 Acukba Isarele naw küikyannak yah khiae; Cangcim üng, “Zion mcung üngka naw jah küikyanki Bawipa pha law lü Pamhnama am ami ksingnak cun Jakopa mjükphyü üngkhyü jah mkyüü law pet khai.” 27 “Ami mkyekatrake ka jah mhlät law pet üng, acun cun ami veia ka khyütam vaia kyaki” tia pyenki. 28 Thangkdaw ami maha phäh, nangmia phäha Pamhnama yeea kyakie. Pamhnama a jah xünnak üng ta ami pupaea phäh Pamhnama püia kyakie. 29 Dawnak jah pe lü a jah xüa khana Pamhnama naw a mlung am thunghlai kawi. 30 Ahlana Pamhnama ngthu am nami ngai khawiki, cunsepi, tuhkbäh cun Judahe naw ngthu am ami ngai phäha mpyeneinak nami yahki. 31 Acukba kunga, tuhkbäh cun Pamhnama naw ning jah mpyenei se mpyeneinak nami yahnak hnga vaia, Judahe naw pi Pamhnama mpyeneinak ami yahnak bawk hnga vaia Pamhnama

ngthu am ngai u. 32 Pamhnama naw khyang naküt a jah mpyeneinak thei vaia khyang naküt cun ngthu am ngaihnak üng a jah tak päha kyaki. (eleesë g165) 33 Pamhnama kthemnak ja ksingkhyapnak cun a aktääa ngsawngkang ve. A ngthumkhyahnake cun jah ksing muk pyan ma Pamhnama üng pet üng, muk avan pi a thei vaia am kya lü u naw a tüülame pi ksing khai ni. 34 Cangcim naw, “U naw Bawipaa mlung cun ksingki ni? U naw Pamhnam mtheimthang khawiki ni. 35 A thung be vaia pi u naw i pe khawiki ni? 36 Avan naküt cun amät naw mhnünmcengki. Anaküt cun amät üngkhyü ngtüi law lü amäta phäha kyaki. Pamhnam hlüntainak alää ve se. Amen. (aiön g165)

12 Acunakyase, ka püie aw, Pamhnama dämduhkia

mpyeneinak am ning jah nghuinak ta, nami mät kung cän Pamhnama veia xüngseikia ngkengnaka mäia ng'apei lü Pamhnama khut bi ua. Acuna khut nami binak naw Pamhnam jesaki ni. Ahin cun akcanga nami pet vaia hjawkhahnak ni. 2 Hin khawmdeka thuma käh ve u lü, Pamhnam naw akthaia nami mlung ning jah thunghlai se. Acun üngva Pamhnama njakhlü akdaw i ti ja anı cun kümkwikia jenaksak hin i tia nami ksing khai. (aiön g165) 3 Pamhnam naw amdanga a na peta a bähkäknaka phäha nangmi üng u naw pi a vea kthaka hlüng khai käh ngai ua ti veng. Acuna kthaka ta aknema ngai u lü Pamhnam naw a ning jah peta jumnaka kba nami mät ngiaeia ua. 4 Pumsa mat üng ngban khawhah mi taki, mi ngbane naküt a ami bilawh am täng u. 5 Acukba kunga mimi khawijah mi law sepi Khritaw üng mtisa mata mi kyaki; lüpi mimi cun mi nghngalang lüpi mat ja mat mtisa mat üng mi ngsuki. 6 A bähkäknak am a jah pet mi khyainak phäh phäh üng khut mi bi vai u. Pamhnama ngthu pyennak vai a jah pet üng ta jumnak mi taka kba mi pyen vai u. 7 Khüibi bi khaia akya üng khüibi mi bi vai u; mtheiki naw pi mtheinak mi bi vai u; 8 khyang ngjuktha peki naw pi ngjuktha petnak bi se; petmsawtki naw pi käh pam lü pe se; ana mah naw pi ktha na lü bilo se; khyang mpyeneiki naw pi jekyainak am mpyenei se. 9 Mhläkphyanan cun mhläkphyanan kcanga kyase. Mkyekatrake hneng u lü dawnak kpang ua. 10 Khritjanea nami kya kba mat ja mat hnün ata kba mhläkphya na u lü ngkhawtei ua. 11 Khüinak lam üng käh dam u lü; mlungkyawng ap lü Bawipa khut bi ua, 12 äpeinak üng jekyai u lü; khuihka khameinak cun cunei u lü, angläta ktaiyü ua. 13 A hlükaw veki khritjane üng jah petmsawt u lü; khine pi nami jah khinnak vai. 14 Ning jah mkuhimkhakie, dawkyanak am jah kbe u; käh jah yünce u lü dawkyanak nami ja kbe vai. 15 Jekie jah jepüi u lü; kyapkie jah kyaphüi u. 16 Ngaihnak thei

avana khana atäng ta ua. Käh awhcah u. Mlung law hlü hnüh lü, khaw thai law hlü ve; acunakyase, nemnak üng dokham ua. Themkia namimät käh ngai nghmüp üng mi bilawhe mi jah hawih u lü, akvaiä üng ua. 17 Khyang naw a ning hmakatsak üngpi käh ngtuknaka likcime mi jah kawtei vai u. 18 Mhnüpa thungei be u. Khyang avan naw daw khiai ngaiä cän vekie khyangea kba akdawa mi ve vai u. Eiawknak, pawh a. 19 Khyang naküt am nami ngkhawt vaia ju mpyüinak, aksea ngneisak, ngtunngvawknak, anaküt cän bi a. 20 Ka püie aw, u pi käh thungei hüipawmnak ja ng'einkak üng käh mi ve vai u. 21 Bawipa Jesuh Khritawa likcim cun kawtei u lü nami keia thung vaia kyaki, kei naw thung be lü kei naw mtisaa njakhlüa mkhyekatnak cän käh pawh ua.

14 Acunüng, a jumeinak ktha ngcekie jah dokham

lü ami cungaihnak käh jah ngcuhpüi ua. 2 Khyang avanga jumeinak naw avan eia nglawiki tia ngai lüpi a jumeinak ngceki naw ta an däk eiki. 3 Avan eiki naw avan am eiki käh hmumsit kawm; avan am eiki naw pi avan eiki käh pyenei kawm; Pamhnam naw ani nghngih jah dokhamki ni. 4 Khyang kcea mpyae ngthumkhyah khai cun nang u ni? A ngnäng vai ja am a ngnäng vai cun a Mahpa naw mkhyah khai ni. Ani nghngih ngnäng khai xawi, isetiakyaküng Bawipa naw jah ngnängsak khawhki. 5 Khyang avang naw khaw mhnüp at cun akce mhnüpea kthaka dawkia ngai lü, khyang kce naw khaw mhnüp avan tängkia ngaiki. Mi mlung mi nängi kawm u. 6 Khaw mhnüp ak'hüng säiha ngaiki naw pi Bawipa leisawng kawm. Anaküt eiki naw pi Bawipa leisawng lü Pamhnam üng eiawka phäh jenak mtheh kawm. Anaküt am eiawki naw pi Bawipa leisawng lü Pamhnam üng jenak mtheh kawm. 7 A u pi, mimäta phähä mi xüngkia am kya, mimäta phähä mi thiikia pi am kya. 8 Mi xün üng Bawipa phähä mi xüng u lü, mi thiikia üng pi Bawipa phähä mi thiik; acunakyase, mi xüng üng pi, mi thiik üng pi kyase Bawipa kaa mi kyaki. 9 Khritaw thi lü a thawnak be cun akxüng he ja akthihe phähä Bawipa a thawn vaia phäh kyaki. 10 Cunakyase, an eikia na kyak üng i vai akce ngthu na mkhyah petki ni? Nang naw avan na ei üngpi ivai jumeiki akce na hmumsitki ni? Avan cun ngthumkhyahnak khamei vaia Pamhnam ma mi ngdüi law khai. 11 Cangcim üng, "Kei xüngkia Pamhnam ni ti lü Bawipa naw pyenki, khyang naküt ka ma mkhuk msüm u lü khyang naküt naw kei cun Pamhnam ni ti khaie" tia pyenki. 12 Acunakyase, mi van naw mi bi naküta phäh Pamhnam veia mi phye law khaie. 13 Khyang üng ngthu mi mkhya pet cän mi hawih kawm u. Acuna kthaka anaküt ami pawh üng akce käh nami kyukngtängsak vaia mcei ua. 14 Bawipa Jesuh üng ka vekia kyase ei vai naküt hin ngcim ve. Lüpi eiawka avang hin am ngcim ve tia na jum üngta na phäh am ngcim ve. 15 I mä na eia phäh akcea am adawnak anüngta na vecawh hin mhläkphyanak üngkhyüh am ni. Khritaw a phähä thiiki

13 Khyang naküt naw jah upki khawngmanga pyen cun ngai kawm, isetiakyaküng Pamhnam naw ana a jah peta phäha khawngmange cun vekie. Pamhnam jah mcawna kyakie ni. 2 Acunakyase, u pi, khawngmang am kcangnaki cun Pamhnam mcawn ksekhä nakia kyase; amäta khana ngthumkhyahnak yah khai. 3 Akdaw pawhki naw jah upkie cun jah kyüh vai am ni. Lüpi akse pawhkie naw ami jah kyüh vai ni. Am na jah kyüh vai na tängki aw? Akdaw na pawh ta ning mküiei khaie; 4 isetiakyaküng amimi cun Pamhnam mpyaea kya lü nanga phäh akdaw pawh khaie ni. Cunsepi, akse na pawh üng jah kyüh a, amimia mkuimkhanak khawha ana cun akcang ni, isetiakyaküng jah mkuimkha khaie ni. Akse pawhkie khana Pamhnam mkuimkhanak cun biloki Pamhnam mpyaea kyakie ni. 5 Acunakyase, Pamhnam mkuimkhanak na kyüh däka phäh am kya lü namäta ksingeinaka phähä ana takie mtheha vea. 6 Acunakyase ni, ngcawn pi na ngcawng ta; isetiakyaküng jah upkie cun naw ami mta ami bi hin Pamhnam phäh khükkie ni. 7 Na pet vai mta cun jah pe a. Namäta phäh ja na khawhthema phäh ngcawng cun pe lü jah leisawng kawmki. 8 Mata veia pi käh lei mah lü mat ja mat nami mhläkphyanaka thea ta i käh lei na ua. Ahin pawhki naw ta Thum kcangnaki ni. 9 Thum naw, "Khyanga khyu, khyanga cei käh na bähumanak vai; khyang käh na hnüm vai; käh na mpyuk vai; khyanga ka käh na hlükawei vai" a ti. Ahin avan ja akce ngthupet naküt cun, "Namät na mhläkphyanaka kba na impei loceng na mhläkphyanak vai" tia ngthupet mat üng kümkawi päihkie. 10 Khyang kce na mhläkphyanak üng amimi khana akse am pawhki, mhläkphyanak na tak cun Thum avan na kcangnak ni. 11 Nami ihnak üngkhyüh nami thüxak vai akcün pha lawkia kyase hin hin pawh ua. Isetiakyaküng kükyannak hin akcükä mi jumeia kcüna kthaka ng'et law bawki ni. 12 Mthan päh

khyang cun na eiawk üng käh kyukngtängsaka. 16 ta law khaie." 13 Ngümümkhya Ngcima johit am Akdawa na ngaih cun naw ngming kse na yahnak nami äpeinak adäm law vaia Pamhnama nami jumnak vaia käh kyase. 17 Pamhnama Pe cun eiawknak üng äpeinaka phungnu Pamhnama naw jekyainak ja üng am kya. Lüpi Ngümümkhya Ngcima a jah peta dimdeihnak üng ning jah kbe se. 14 Acunüng, ka ngsungpyunnak, dim'yenak ja jekyainak üng ni akya püie aw, dawkyanak am bebang u lü, avan nami ve. 18 Ahina tuliam üng Khritawa phäh na bi üng ksingkia kyase, mat ja mat mtheimkhawngei ua. Pamhnama jesaki lü khyang kcee naw pi ni mküiei 15 Cunsepi, Pamhnama naw bähäknak a na pet khaie ni. 19 Acunakyase, dim'yenak ja mat ja mat cun ling lü, avan üng ka ning jah mthet hlü be njuktha jah pe khaiea ngkaw cän angläta jah bilo ua. tüa phäh ka ning jah yuk law ni. 16 Acun cun, 20 Eiawk üng Pamhnama khüibi käh na kpyeh vai. Khyangmjükceea veia Pamhnama üngka thangkdaw Eiawk naküt ei lü ngcimki cunsepi khyang mkyhenak cun ktaiyüa ngnün üng pyen veng, Khritaw Jesuha üng a kyukngtäng vaia na eiawk cun am daw ve. khut bikia ka kyanak vaia kyaki; Ngümükhya Ngcim 21 Jumeiki khyang kce kyukngtängsak khaia meh einak ja ju awknak cun hjawng hin dawki ni. 22 Hina ngcimsaki ni. 17 Acunakyase, Khritaw Jesuha am mawng üng na jumnak cun Pamhnama ja namäta yüm mat lü Pamhnama khut bi hin ka awcahnak nglaka ve kawm. Ami bilawh üng mkyekatnaka am kya tia ngaikie cun ami ngaihnak cangkie cun je u se. 23 Cunsepi mlung uplatnak ta lü ami eia khana Pamhnama naw jah mkatei, isetiakyaküng, jumnak üng am ami bilawha phäha kyaki. Jumnak üng am tünei cun mkyekatnaka kyaki.

15 Acunakyase, mi jumnak üng mi dämkiee naw, mimäta dawnak däk käh mi sui u lü, kthangcekiea phüih pi mi jah phühpüi vai u. 2 Jumeiki khyang kceea kyäpnak vai ja ami dawnak vai mi teng u lü jumnak üng mi jah sawngsa vai u. 3 Khritaw naw pi amäta a dawnak vai am sui, "Nang ni ksenakiea ksenak cun, keia khana kya lawki" tia Cangcim üng ng'yuki. 4 Cangcim üng vekie cun, mimi naw mlungsäünak ja mlungüpnak üngkhyüh äpeinak mi yah vaia acune naw jah mthei khaia ng'yukie ni. 5 Nangmi cun mlungmsäünak ja mlungüpna phungnu Pamhnama naw mlungkaw mat am Khritaw Jesuha ngneisaka kba nami xüngsei khaia, 6 mi Bawipa Jesuh Khritawa Pa ja Pamhnama cun a yüma mlungkaw mat am nami mküimto khaie ni. 7 Khritaw naw a ning jah dokhama kba Pamhnama hlüntainak vaia mat ja mat dokhamei ua. 8 Ning jah mthet veng, Khritawa sak üng a bilawh hin Judahea phäh kya lü Pamhnama hin sitihki. Ami pupaea veia a jah peta khyütam cun akcanga kümkawi lawsaki, 9 Khyangmjükceea naw Pamhnama mpyeneinak mhlünmtai law khawn khaie. Acunakyase, Cangcim üng, "Acunakyase, Khyangmjükceea ksunga ning mhlünmtai lü mküimtonak ng'äi ka mcuk khai" a ti. 10 A pyen be tü ta, "Khyangmjükceee aw Pamhnama khyange am atänga jekyai ua" a ti. 11 Acun käna, "Khyangmjükce naküt naw Bawipa mküimto ua, khyang avan naw mküimto ua" a ti. 12 Acun käna Hesajah naw, "Jisea ngsawn po law khai, ani Khyangmjükceee jah uk law khai, ani üng äpeinak

cun khyangmjükceea jah cehpüi lü Pamhnama pyen ami ngjak vaia mawng däk ni lingnak am ka pyen. Ahin cun ngthu ja khutbinak am pi kyase, 19 müncamkse ja cäicatnake am pi kyase, Pamhnama Ngümümkhya johit üng pi kyase acun am ni a bilawh. Jerusalem üngkhyüh Ilurihkon dää cit hü lü Khritawa mawng Thangkdaw ka sang hüki 20 Acukba, khyang kce naw a sümä lung khana, lung am mdün veng. Khritawa ngming am ami njaknak hama hnüna thangkdaw ka sang hü vaia ni ka bü. 21 Acuna mäïha Cangcim üng, "Ngthu am njja khawkiee naw hmu u lü am njja khawkiee naw ksing khaie" tia pyenki. 22 Acunakyase, nami veia am ka law thei khaia na khamki veki ni. 23 Tuhkbäih cun hina khaw üngka khüinak ka kpäng ni, kum khawvei nami veia ka law khaia ka ngtün pängkia pi kyase, 24 Spaina ka ceh naküt üng ka ceh lama ka ning ja hmu law pah khaia ngai veng; nami veia law lü ka jekyai käna, ka cehnak thei vaia nami na kpüi khaia ngai veng. 25 Tuhkbäih cun Pamhnama khyange ka jah khüih khaia, Jerusalem mlüha ka cit ma khaia kya ve. 26 Isetiakyaküng, Maketawniha hne ja Akaijah hnea sangcimee naw Jerusalem mlüha veki Pamhnama khyange ksunga mpyenksekiae phäh petmsawtnak am jah kuei vaia mkyahkie. 27 Amimi jah kuei vaia amimäte naw mkyahki ni; Judahe naw Khyangmjükceee cun ngümümkhya lam ami jah yümpüi üng, khawmdek khawhthem am ami jah kuei be vai cun ami mta kung ni. 28 Acunakyase, acuna khut cun kpäng lü, ngui jah mhjum lü Spaina ka ceh sawa ka ning jah hmu law pah khai. 29 Acunüng, nami veia ka law üng Khritawa dawkyanak am bebang lü ka law khai tia ka ksingki. 30 Ka püie aw, ka phäha Pamhnama vei angläta nami na ktaiyüpüi vaia mi Bawipa Jesuh Khritaw ja Ngümümkhya a jah pet mhläkphyanak am ning jah nghui na veng. 31 Am

jumeikie Judahea ksunga Pamhnam naw a na yung
vai ja Jerusalema ka bilawhe Pamhnama khyange
naw ami dokham khawh vaia na ktaiyü pet ua. 31
Pamhnam naw hlüei üng ta jekyainak am ka law khai,
ka lawnak vai cun atänga ktha mi yahnak vai ni. 32
Dimyenaka phung Pamhnam naw ning ja ve püi nglät
se. Amen.

16 Kenkirih mlüh sangcim üng khut pawhki, kami ci
Phobe naw ning ja ksingsak veng. 2 Pamhnama
khyange nami jah mceia kba Bawipaa ngming üng jah
dokham ua. Kpüi vai a hlü naküt üng kpüi u. Ani cun
khyang khawjah a jah püinak kba kei pi na püinaki. 3
Atänga Khritaw Jesuha khut kami bikia Priscilah ja
Akuilah na jah hnuksset pe ua. 4 Acun xawi naw ka
phäha ami sak am mceh na ni. Bäki xawi tia kei däk
naw ka pyenkia am kya, Khyangmjükce sangcime
naw pi tikie ni. 5 Ami ima ngbämkie sangcime pi
na ja hnuksset pe ua. Asah hnea Khritaw jumei law
kcükia ka mhlänak ka püi, Ephamit pi na hnuksset pet
ua. 6 Marih nami phäha ktha na lü khüüki cän na
hnuksset pet ua. 7 Ka mjü Judah khyang Andronikah
ja Junih, thawngim üng ka jah kyumpüi xawi pi na ja
hnuksset pet ua; amini cun ngsä he üng ami ngming
aktää ngthangki xawia kya ni lü, keia kthaka khritaw
üng ve maki xawia kyaki xawi ni. 8 Ka püi, Ampalih,
Bawipa üng ka ngkhawt püi cän na hnuksset pe ua. 9
Khritaw üng khutbi kami bipüi Uraban ja ka mhlänaka
Satakah cän na hnuksset pe ua. 10 Khritaw üng sitih
cangkia Apelih cän na hnuksset pet ua. Aristobuluh
khyang lawng üngkae pi na jah hnuksset pet ua. 11 Ka
Judah khyang püi, Erodung cän na hnuksset pe ua.
Nakituha khyang lawng üng Bawipa üng vekie cän
na jah hnuksset pet ua. 12 Tarupenah ja Taruphotah,
Bawipa üng khüi khawiki xawi cen na ja hnuksset pe
u. Ka mhlänak Peratih, Bawipa üng aktä leng leng
se khüüki pi na jah hnuksset pet ua. 13 Bawipa a jah
xü Rufuh ja a nu, a na ca akba na ve püki pi na
jah hnuksset pet ua. 14 Asukrit, Phalekung, Hames,
Patrobah, Hamas ja, ami veia vekie cen na jah
hnuksset pet ua. 15 Philolokung ja Juli, Niruh ja a na,
Olampat ja ami hlawng veki Pamhnama khyange cän
na jah hnuksset pet ua. 16 Ngcimkia hnukssetnak üng
hnukssetei ua. Khritawa sangcime naküt naw ning
jah hnuksset ve u. 17 Acunüng, ka püie aw, ngtainak
pawhkie ja khyanga jumeinak helatsakie cän mceiei
u lü, nami yaha mtheimthangnak ning jah hawih
hlüsakie nami jah nghlat tak vaia ning jah mtheh
veng. 18 Acuna mäihe naw mi Bawipa Khritawa khutbi
am bi u lü amimäta khawnua phäha khutbikie ni;
khyü ktui ja mhläknak ngthu am khyang ngcime jah

mhleimhlakie ni. 19 Thangkdaw üng nami khäng cun
khyang naküta vei a ngthang hüa phäh jekyai veng.
Akdaw lama them u lü akse lama pi ngcim ua. 20
Dim'yenaka phungu Pamhnam naw Khawyam cun
nami khawa keha mhnüi law khai. Mi Bawipa Jesuha
bäkhäknak nami veia ve se. 21 Ka khüpüi Timoti,
Lucia, Jason, ka Judah khyang püi, Sotihpetae naw
ning jah hnuksset ve u. 22 Hina ca yukia, kei Teratih
naw, Bawipa ngming am ning jah hnuksset veng. 23
Sangcimea ngkhymnak im, na khinnaki Kajas naw
ning jah hnuksset ve. Mlüha khawh sämchia Eratuh
ja nami na Kawtuh naw ning jah hnuksset ve. 24 Mi
Bawipa Jesuha Khritawa bäkhäknak nami khana ve
se. Amen. 25 Pamhnam üng hlüntainak ve se! Ani
naw nami jumeinak ning jah khängsak khawki ni,
acuna thangkdaw cun keia sang Jesuha Khritawa
mawng, ajana kcün üng ngthup khawikia ngthungtak
mdannak ni. (aiōnios g166) 26 Sahmaea cauke naw
ngthungtak cun angsinga mdan law lü angläta xüngki
Pamhnama ngthupet üngkhyüha khyangmjü naküta
veia jah ksingsak lü avan naw jum lü ami kcangnak
vaia phäh ni. (aiōnios g166) 27 Pamhnam amat däk
avan ksingnak am bebang lü, Jesuha Khritaw üng
angläta hlüntainak be se. Amen. (aiōn g165)

1 Korintuh

1 Pamhnama hlüeria khü Jesuh Khritawa ngsä, kei Pawluh jah ka na Soten naw, 2 Korintuh mluha vequia Pamhnama sangcime, Khritaw Jesuh üng khyang ngcima kya khaie a jah khüe, hnün naküt üng mi Bawipa Jesuh Khritaw mküimtokie naküta veia; 3 Mi Pa, Pamhnama jah Bawipa Jesuh Khritawa veia ka bähkänak ja dimdehnak nami khana ve se. 4 Khritaw Jesuh üngkhyüh Pamhnama bähkänak aning jah peta phäha Pamhnama veia alää jenak ka mtthehki. 5 Khritaw üng yümmat lü ngthu pyennak jah ksingnak üng, amatüng bawimang u lü, nami vea phäha kyaki. 6 Acukba Khritaw a ngthu ka ning jah ksingsak nangmi üng khäng lü veki cän ni; 7 A dawkyanak yah lü, mi Bawipa Jesuh Khritawa a ngdannak law vai käihei ua. 8 Mi Bawipa Jesuh Khritaw a Khaw mhnüp a pha law üng, apäihnak veia ning jah khängsak lü nami mkhye am ve. 9 Mi Bawipa kyakia, a Capa Jesuh Khritaw am yümat khaia jah khükia Pamhnam cun ümnak vai ni. 10 Ka püie aw, mi Bawipa Jesuh Khritawa ana sumei lü avan ning jah nghüinak ta nami pyen üng ä ti yum lü nami ksunga ngtainak am ve. Cungaihnak ja ti tängnak üng yum mat ua. 11 Ka püie aw, nami ngcungkaih veki tia mawng cun Kalokuha khui im kyawng lawng naw na mtthehkie ni. 12 Ahinni ka pyen cun, khyang naküt naw, "Kei Pawluha hnu kläk ni" "Kei Apawluha hnu kläk ni" "Kei Kiphaha hnu kläk ni" "Kei Khritawa hnu kläk ni" nami tiki. 13 Khritaw cun ngkhawipaki aw? Pawluh nami phäha kutlamktung üng thiki aw? Am ani üng, Pawluha ngming am baptican nami ngkhamki aw? 14 Pamhnam je na veng isetiakyaküng Kripuh ja Kajas däk ni baptican ka jah pet, nangmi üng u pi baptican am pe veng. 15 Am anüng, khyang naw, keia ngming am baptican nami ngkhamkia ngai khaie ni. 16 Stephena kyawnglawng ta baptican ka jah ngkhamssakki; acuna thea khyang kce baptican ka ja khamsak u am ksing veng. 17 Khritaw naw baptican ka jah khamsak khaia am na tüh law. Thangkdaw pyen üng ksingkhyapnak am sumei hin Khritawa kutlamtunga johit käh a khyüh vaia ni. 18 Kutlamtunga mawng cun khyükie phäha ta amdang ni; mimi küikyannak yakiea phäha ta Pamhnama khyaihnak ni. 19 "Khyang kthema ksingkhyapnak mkhyüh lü, ksinghmatnak pi ka kpyak khai" tia cangcim naw pyenki. 20 Khyang kthema cun hawa ni? Thum ksingki cun hawa ni? Hina khawmdek khana ngcungkaih khyaihnki cun hawa ni? Pamhnam naw khawmdeka kthemannak cun angnak ni tia, mdan

pängki ni. (aiōn g165) 21 Khawmdek khyanga ksingnak üng Pamhnam cun ksing lü am ng'yah. Ak'anga ngthukhyü ami ti cun pyen lü jum ti cun Pamhnam naw kükyan ve. 22 Judahe naw, müncannak kthäh u lü Krike naw kthemannak suikie, 23 keimie naw ta Khritaw kutlamtung üng taiha mawng kami pyenki, acun cun Judahea phäha kyukngtängnak kya lü, Khyangmjü kceea phäha angnaka kyaki. 24 Acunsepi, Judahea pi kyase, Krikea pi kyase, Pamhnama khüea phäha ta Khritawa ngthu cun Pamhnama khyaihnak ja Pamhnama ksingnaka kyaki ni. 25 Pamhnama angnak cun nghngicima ksingnaka kthaka kyäp bawki, Pamhnama am kyannak mäi cän pi nghngicima kyannaka kthaka kyäp bawki ni. 26 Ka püie aw, a ning jah khünak cän ngai süm ua, pumsa lama khyang kthem khawhah, khyang kyan khawhah, khyang kdaw khawhah am jah khü ve. 27 Acunsepi, Pamhnam naw khyang ktheme a jah hmaisetsak vaia, khawmdek üng angkie jah khüki, ktha mahkie a jah hmaisetsak vaia, khawmdek üng ktha ngcekie ja khüki. 28 Acunüng, kyäpkie ia am ngtäh khaiea khawmdek üng aksee jah hmuhsitkie, am ngtähkie Pamhnam naw jah khüki. 29 Acunakyase, Pamhnama hmaia u am awcah thei. 30 Nangmi ta, amäta phäha, Khritaw Jesuh üng nami vekie ni, pamhnam naw Khritaw cun mi hama themnaka a pawh ni, ani am mimi cun Pamhnam üng ngsungpyunkia a jah pawh, acuna phäh Pamhnama khyang ngcima mi kya lü mi lätki. 31 Acunakyase, "Awhcahki naküt naw Bawipa awhcah na se" Cangcim naw tiki.

2 Ka püie aw, nami veia law lü, ngthupkia Pamhnama ngthungtak ka ning ja mttheh üng, ngthu mpyawng mahnak ja ksingnak am sumei veng. 2 Jesuh Khritaw kutlamktung üng taiha ngthua thea nami veia ka, ka ksing vai am ve. 3 Nangmia vei ka law üng ktha ngcek lü cäi lü ngkhyet veng. 4 Ka pyen ja ka mttheimthangnak cun nghngicima khyaihnaka ngthu üng pyena am kya lü, Pamhnama Ngmüümkhya ja johit üng ni akya ve. 5 Nami jumnak cun Pamhnama johta kya lü nghngicima ksingnaka am kya. 6 Jumeinak üng dämdhu pängki veia pumngyam mah akba kami ngthukhyüki. Ahina pumngyam cun khawmdek upkiea asäng üng khyük be theikia khawmdek pumngyam am ni. (aiōn g165) 7 Khawmdek am a ngtün law ham üngka naw mi hlüngtainak vaia axü päng, acun cun khyang üngka naw ngthupkia Pamhnam pumngyam ni kami sang ta. (aiōn g165) 8 Acun cun hina khawmdek upkiea naw am ksing u, ami ksing vai sü ta hlüngtainaka Bawipa kutlamktung üng am ami taih vai sü. (aiōn g165) 9 "Mik üng am hmuh,

hnga üng am ngjak, nghngicima mlung üng am sumei lü sawngsa theikia bilawh akba tüneinak ka lutki, Pamhnam naw ani mhläkphyanakiea phäha taki. A cuna khana akce naw sawngsaki. Lüpi nangmi a pitpyang ni" tia Cangcim naw pyenki. 10 Mimi mat cim naw ihawkba nami sawngsak cun sitih ua. cun, acuna ngthu Pamhnama Ngmüümkhya naw 11 Pamhnam naw tüneinak mat däka kyaki Jesuh jah ksingsaki ni. Ngmüümkhya naw avan naküt cun Khritaw a tak pänga kya lü u naw pi tüneinak akce am suihip lü, Pamhnama ngthupkia nümnak pi ksing ta yah. 12 Avang naw xüi, ngui ja aphumah lung sumei theiki. 11 Mi Ngmüümkhya naw ni, mi mäta mawng a lü tüneinaka khana sawngsak khaie. Akcee naw thing, ksing. Acuna mäiha Pamhnama Ngmüümkhya naw mphyaw ja cangkpa sumei khaie. 13 Khyang mat ni Pamhnama mawng a ksing ta. 12 Acunakyase, cima bilawh cun Khritawa khawmhnüp naw mdan law khawmdeka ngmüümkhya am mi yaki. Pamhnama a lü mi hmu law khai. Acuna mhnüp üng khyangnaküta jah pete mi jah ksingnak thei vaia Pamhnama veia bilawh cun mei naw kcet lü akcang cun mdan khai. 14 ka, Pamhnama Ngmüümkhya mi yahki. 13 Cuna kyalü Tüneinaka khana jah sawngsak cun mei naw amceih Ngmüümkhya takie, Ngmüümkhya üng sängki kami ta sawngsaki naw ngkhyengnak yah khai. 15 Na jah mtheha kba kami khyübe hin khyanga themnak bilawh mei naw a uih päh ta amdang vai ni cunsepi naw a jah mthei am pyen lü Ngmüümkhya a jah mthei mei üng a bilawh lätki cun küikyannak yah khai. 16 khyübe ni kami pyen. 14 Pamhnama Ngmüümkhya Nami k'uma Pamhnama Ngmüümkhya vekia kyase üngkhyüh lawki letsawngre cun Ngmüümkhya am nangmi cun Pamhnama Templea nami kyaki ti cun taki naw am doeithei. Ngmüümkhya am taki naw nami ksingki. 17 Pamhnama temple kpyehki a u pi, acubange cun akcanga am jah ksing lü i ja pi am jah Pamhnam naw ani pi kpyeh hnga khai ni. Pamhnama ngai, isetiyaküng amimi cun Ngmüümkhya lam üng temple cun ngcimcaihki kyase namimät kung pi acuna jah msuimsäpa kya se ni. 15 Ngmüümkhya khyang cun naw avana ngthumkhyah theiki, acunsepi, ani cun u naw ngthu am mkhya thei. 16 U naw, Bawipaa mlung ksingki ni? U naw a dawnak vai mtheh thei khai ni? Mimi cun Khritawa mlung mi taki.

3 Ka püie, akcanga ta kei hin naw Ngmüümkhya takie
vei ka pyen akba nami veia pyen lü am ng'yah. Kei
cun naw khawmdek üng nami säng hamkia kya se
Khritaw üng hnasena kba ni ka ning jah mthei. 2 Kei
naw angcang käh ning jah mbei lü cihtui ni ka ning
jah tu. Isetiakyaküng nangmi cun angcang am ei thei
ham u ki. Tuh pi am ei thei ham u ki. 3 Isetiakyaküng,
hin khawmdeka khyange xüna kba nami xüngkiea
kyase ni. Hmuhsitnak ja ngvawknak nami ksunga
vekia kyase, pumsa khyanga kya u lü, khawmdek
khyanga vea mäiha nami ve hamkia am kyaki aw? 4
Nangmi üngka mat naw, "Pawluk ka läki" akce naw,
"Apawluk ka läki" nami ti ta, khawmdek khyangea
kba nami vecawhki am ni aw? 5 U ni Apawluk ta?
U ni Pawluk ta? Nami jum vai ja ning jah cehpüuki
Pamhnama mpyaea kani kyaki. Bawipa a jah mtat
khut bikia mat cima kani kyaki. 6 Kei naw ka nglinki,
Apawluk naw tui buiki, acunsepi, Pamhnam naw va
dämsaki. 7 Acunakyase, dämsaki cun Pamhnam
kya lü nglinki ja buiki naw i am khyaih khawh. 8 Mci
sawki ja tui buiki hngalangnak am ve, ani pawha kba
Pamhnam naw jah thung be khai. 9 Nangmi cun
Pamhnama laia kya lü keimie cun Pamhnama phäh
atänga khut kami biki. Nangmi cun Pamhnama imloa
pi nami kyaki. 10 Pamhnam naw a na pet bâkhäknak

templea nami kyaki. 18 Namimät käh mawngsak u.
Nami ksunga mat naw hina khawmdek üng themkia a
ngaih üng, a themnak law vaia ang ma se. (aiōn g165)
19 Hina khawmdeka themnak cun Pamhnama ngaih a
angnak ni. "Pamhnam naw khyang ktheme cun, ami
mäta ksingnak am jah angsaki" tia a ng'yuki ni. 20
"Bawipa naw, khyang kthemea ngaihnak amdanga
kyaki ti cun ksingki" tia pyenki. 21 Acunakyase, aupi a
bilawhnak thei üng käh awhcakawm. A naküt hin
Mhnama ka ni. 22 Pawluha pi kyase, Apawluka pi
kyase, Pitaa pi kyase, khawmdeka pi kyase, xünnaka
pi kyase, thihnkaka pi kyase, ve k'umkia pi kyase, ve
law khaia pi kyase, avan nami ka ni, 23 nangmi pi
Khritawa ka kya lü, Khritaw pi Pamhnama ka ni.

4 Keimi hin, Khritaw a mpya ja Pamhnama khyü
ngthup pyen khaia Pamhnam naw a jah tak tia jah
ngai kawm uki. 2 Mpyaea phäh hlüki mat cun ami
bawia vei sitih yah khaie. 3 Nghngicima ningsaw ja
nangmia ngthumkhyah cun kei naw ia am ngai veng.
Kamat naw pi kamät ngthu am mkhyahei veng. 4
Ka ngaihnak ngcim ve, acunsepi acun naw akcanga
ka ngcimki tia am mdan. Ka khana ngthumkhyahki
cun Bawipa amät ni. 5 Acunakyase, Bawipa kcün
am pha ham üng u pi ngthu käh mkhya pet ua,
akpäihnak a ngthumkhyahnak cun Bawipa a law veia
k'äh kawm. Ani naw nghmüp üng thup naküt cun
akvai da jah law püi khai, mlung üng jah ngaiae pi jah
mdang law khai, acuna mhnüp üng, khyang naküt
naw ami mäta kyanaka, Pamhnama veia mküi yahei
law khaie. 6 Ka püie, nami phäha kei ja Apawluk nami

jah ngtheinak vaia ka mtängä kyaki. Isetiüng nami 2 Ihawkba nami awhcah khai ni. Acukba veki cun jah ngcuhngkihnak vaia ni. Thum mat naw ta “ning thüiseinak vai ni. Nami vei üngkhyüh pi ksät vai sü. jah upkie cän jah bükteng ua” tiki. Nangmi naw mat 3 Ka pumsa am thuk lüpi Ngümümkhya am nami camcah na lü mat pi käh msetei ua. 7 U naw nang hlawnga ka veki. Aksekhyua vekia khana Bawi Jesuh ngvaia aning mcawn ni? Na tak naküt Pamhnam naw ngthumkhyah khaia kei naw pyen veng. Nangmi naw a ning peta am kyaki aw? Acune cun Pamhnam atänga nami nghmuu akba kei naw Ngümümkhya naw a ning peta kyase i vai na awhcahnaki ni? 8 am ka ning jah hmuh ngüse ni Bawi Jesuha johit Nami hlüei naküt nami tapängki aw? Nami bawimang naw atänga jah veppüki. 5 Khyang acuna mäih cun a pängkie aw? Sangpuxangea nami kyaki aw? Keimi ta Ngümümkhya Bawipa khaw mhnüp üng küikyannak a am kya veng u lüpi nangmi nami kya üngta a atänga yah vaia, a pumsa khyükleih khaia Khawyama veia ap sangpuxanga mi kya khaie. 9 Pamhnam naw keimi ua. 6 Nami awhcah hin am daw ve. Nghngen apica ngsä he cun khawmdek khyange ja khankhawngsä naw bu angkhä thawh saki ti am nami ksingki aw? 7 he hmuh vaia khyang ksunga akhnu säiha thi khaia a Mkyhenaka nghngen kphyüm cän loin ua, acukba jah tak ni. 10 Khritawa phäha kami angki lüpi nangmi ani üngva avana nami caih khai. Tuhta nghngen am khritaw üng nami thengvaikie, keimi kthangcek lü nami ngcawki buh tawh üng nami täng khai. Nangmi cun ngjuktha üng nami beki. Nangmi khyang naw ning akcanga nami ngcimki he ni. Mi lätnak pawi pi ngsäm jah mhlünmtai lü keimi khyang naw jah hmumsitki. hnüh ve, mi lätnak pawhnak vai Khritaw pi hnrim 11 Tuh vei cäpa, cawixainak üng kami citcawn hüki. päng ve u. 8 Acunakyase, mkyekatnaka nghngnen Suisak kdaw am kami taki, kpainak pi kami khamki, akphyüm am kcawa muk am ni lü, nghngnen käh pung naküta kami citcawn hüki. 12 Khüikkawm kcawa muk ngcimcahnak ja ngthungtak am lätnak mi u ngüse kami suisaki, khyang naw a jah ksenak paws vai u. 9 Ka cayuk üng hüipawmkie käh nami üng dawkyanak am kami kbeki; khyang naw a jah jah ngpawngpüi vaia ka ning ja mtthehki. 10 Ka tinak mkuimkha üngka mi khameiki; 13 ksehanak kami hlü ta hüipawmkie, mpyukei he, juktuh hjawkhahkie kham üng akdawa kami jah msang beki. Khawmdeka käh jah ngpawngpüi ka tinak am ni. Khawmdek üng phyawksak am kami tängeiki, tuhvei cäpa ia am käh nami sängei vaia jah hijawng kung ua. 11 Ka tinak kyakia kami veki. 14 Isetiakyaküng ahin ka yuk law hlü ta jumeikia ngsui lü hüipawmkie, mpyuki, ngvawh hin ning jah ngkee hlüsak ngüse am ni. Ka ning jah pawhki, juktuh hjawkhahki, khyang hnimi, ju awki he mhlänak ka caea akba ning jah mcuhmthet veng. 15 cun atänga ngaw lü ei pi käh jah eipüi u. 12 Akcee Nami Khritjannak üng ning jah büktengki khawhah ve ngthu jah mkyha pet vai cun keia bilawh vai am ni. lü pi, pa mat däk nami taki. Nami veia thangkdaw Pamhnam naw jah mkyah pe khai. Acunsepi namäta ka lawpüi naw hina kcünsak üng Khritaw Jesuh üng püie cun nami jah mkyha pe khai am ni aw? Cangcim nami yümmatkia kyase nami pa ka thawn lawki. 16 naw a pyena kba “Am dawkia khyang nami ksung Nami na ngcuhngkihnak vaia ning jah nghui na veng. üngkhyüh jah ksät ua.”

17 Acunakyase, hina phäh kei naw Timoti ka tüih law ni. Ani cun khritjan kcünsak üng sitih lü ka mäta mhlänak Bawipa üng ka cakpa ni. Ani naw khaw naküt üng sangcime veia ka jah mthei ja Jesuh Khritaw üng pum matnaka xünnak ning jah mttheh be khai. 18 Avang naw nami veia am ka law khaia ngaikiea kyase awhcahkie ni. 19 Acunsepi, Bawipa naw, a ngjak’hlü ta, akjanga nami veia ka law khai; acunüng ami pyen däk am kya lü ka phäha nangmi üngka johit pi ka hmuh law khai. 20 Pamhnama khyawngpe cun ngthu am kya, johita ni a kyak. 21 Ini nami hlüei bawk? Kpahcung am nami veia ka law khai aw? Ngümümkhya Mhlänak ja mlunghnemnak am ka law khai aw?

5 Nami ksunga hüipawmnak kyühkse akcanga veki tia ngthang hüki; acun hin khyang kcee üng pi am ve. Ami paa khyu kdik ihpükie ti cun na mtthehkie.

6 Jumeiki mat ja mat nami ngvawk üng, khyang ngcime veia am phapüi u lü, am jumeikiea veia nami phapüi khai aw? 2 Pamhnama Khyange naw khawmdek ngthumkhyah khaie tia am nami ksingkie aw? Acukba anita khawmdek ngthumkya khaiea naw apimsüm ta am nami cijang thei khai aw? 3 Khankhawngsä he pi ngthu jah mkyha pet vai am nami ksingkie aw? Acukba anita tuha kcün saka vekie cun ngthu am nami mkyha khai aw. 4 Acubang a ve law üng sangcim üngka am kyakiea veia na cehpüi lü ngthu na mkyahsak khai aw? 5 Ngkehkhyakei veng! jumeiki mat ja mata lei mkyha khawh khai akthem matca pi nami ksunga am veki aw? 6 Acukba am kya lü jumeiki mat naw jumeiki mat cun am jumeikiea veia a lei a mkyha pet vaia cehpüki. 7 Jumeiki mat ja mat nami ngkhyakei hin am nami dawnak mdan ve. Aning jah hmakatsak, aning jah huhei cun am daw bawk khai

aw? 8 Acukba am kya lü nami mät naw mat ja mat hin ngthupeta kba ka ning jah mtheha am kya, nami hmakatsak lü jumeiki akceea ka pi nami jah huteiki. 9 pawh vaia ka ning jah mtheha ni. 7 Nangmi akcanga Am dawki he Pamhnama khyawngpe am pha u ti keia akba nami ve vai ka tängki. Acunsepi, khyang cun am nami ksingki aw? Nami mät naw nami mät naküt üng Pamhnama pet am täng, mat ja mat ta käh mawgsak u; juktuh hjawkhahkie, khyanga khyu yah am täng, mat naw akce ta lü mat naw akce taki. veplükie, hüipawmkie, juktuh hjawkhahkie, kpami ja 8 Tukbäih am ceimahkie ja hmeinuea veia ka pyen kpami ngkhyunglakie, 10 mpyukie, hleikie, ju awki he, hlü ta, keia kba nami ve khawh ta daw bawk khai khyang ngvawk pükie, hleikie naküt cun Pamhnama ni. 9 Acunsepi, nami hlüeinak am nami üp thei ta khyawngpe am pha u. 11 Nangmi avange pi acukba khyungla ua; isetiakyaküng, mlunga khuikha kthaka ta nami vekie; acunsepi, Bawipa Jesuh Khritawa ngming khyumah hin daw sähki ni. 10 Ngkhyungla pängkie ja Pamhnama Ngmüümkhya üng ngthie u lü nami veia ngthu jah pet hin ka mät naw ka jah pet am ni, ngcimcaih pängkie. 11 "Avan ka bi theiki" ti lü mat Bawipa jah peta kyaki: Nghnumi naw a cei käh hawih naw pyen khai, acunsepi, avan bilawh am daw; avan lü; 11 a hawih üng käh ceimah be kawm, am ani bi vai ka phäha kyaki ti lü ka pyen khai, acunsepi, üng a cei ng'yäpü be se, a cei naw pi käh ngtapüü kei cun acuna mpyaa am kya veng. 12 Eiawk cun kawm. 12 Khyang kcee veia kamäta pyen ta (Bawipa khawna phäha kya lü, khawn pi eiawka phäha kyaki; pyen am ni), jumeiki mat naw am jumeiki nghnumi acunsepi, Pamhnam naw anि nghnigh ja mkhyüh a khyunak üng acun naw ve yum khai xavia a bü khai. Acuning pumsa cun hüipawmnak vaia am üng käh hawih kawm. 13 Acuning, nghnumi naw am kya lü Bawipa mhlünmtainak vai kyase pumsa hlü jumeiki a ceinak üng, a cei naw a hlawnga a ve vaia cun Bawipa naw ja peki. 14 Pamhnam naw Bawipa ngaih üng käh yawk kawm. 14 Am jumeikia kpami cun thihnak üngkhyüh mtho beki, mimi pi a johit am jah a khyua phäha ngcimcaih lü, am jumeikia nghnumi pi mtho be khai. 15 Nami pumsae cun Khritawa ngbana a ceia phäha ngcimcaihki ni; acukba am ni vai sü ta kyakie tia nami ksingki. Khritawa mtisa cun lo lü am nami cae am ngcim khaie sü; acunsepi ngcimki he ni. nghnumi ksea pumsaa ka pawh khai aw? Am kya! 16 15 Nilüpi, am jumeikia naw Khritjan a püi a ngkyä hlüpüi Nghnumi kse ihpüki cun pumsa üng nghnumi am üng ngkyapüi kawm. Acubang üngta Khritjan kpami ja mata kyaki ti cun am nami ksingkie aw?" Nghnigh nghnumi cun ami ngaih sima kya khai. Pamhnam naw cun mata kya khai" ti lü Cangcim naw pyenki. 17 ngkhawtnak üng nami xüngsei khai a ning jah khü ni. Bawipa üng ngpüllawki cun Ngmüümkhya lam üng 16 Khritjan nghnumi aw, ihawkba na cei am na küikyan Bawipa am mata kya khai. 18 Hüipawmnak cän jeih thei vai na ksingki ni? Khritjan kpami aw, ihawkba u. Nghngicima mkhyekatnak hin pumsa kpung da na khyu am na küikyan thei khai na ksingki ni? 17 kyaki; hüipawmnaka mkhyekatnak cun mäta pumsa Pamhnam naw a ning jah khü üng a ning jah peta kba mkhyekatnak kyaki. 19 Acuning, nami pumsa cun xüngsei u lü ve ua. Acukba sangcime naküt ka jah Pamhnama ning jah pet, Ngmüümkhya ngcima Temple mtheiki. 18 Khyang mat vun mawihnak kham pängki tia am nami ksingki aw? Nami mät naw nami mät naw Pamhnama khünak a yah üng vun mawihnak cun am kana u lü Pamhnama a ning jah ka ni; 20 A phu käh mkhyüh se, vun am mawi hamki naw Pamhnama pe lü ning jah khyäh ni; acunakyase, nami pumsa khünak a yah üng pi vun käh mawi hlü se. 19 Pamhnam mhlünmtainak vaia summang ua. Khyanga vun mawih ja am mawih cun ia am kya, Pamhnama ngthupet naküt ngai ua. 20 Pamhnama khünak nami yah üng nami vea mäiha ve u. 21 Mpyaa nami kyak ham üng Pamhnam naw a ning jah khü ni. Ia käh ngai ua; lätnak vai akyak üng sumei ua. 22 Bawipa khüa mpya cun Bawipa mhläta khyanga kyaki; acukba bää mpya am niki Khritaw naw a khü üng Khritawa mpya kyaki. 23 A phu pe lü Pamhnam naw a ning jah khyäh ni; acunakyase khyanga mpyaa käh thawn be u. 24 Ka püie, Pamhnam naw a ning jah khü üng nami ve khawia kba Pamhnam üng ngphunei ua. 25 Am khyumahkia mawng nami yuk lawnak üng, Bawipa ngthu peta am kya lü; Bawipa a mpyeneinak üng ümnak ngkäiha kyakia kyase, ka ngaih ka pyenki. 26 Acunakyase, atuh khuikhanaka

phäha, kpami amät a ve vai hin mawng cun: khawmdeka am ve xakia lupa phäh daw khaia ngai veng. **27** Na khyu veki aw? Acun juktuh mcawmkie lüpi Pamhnam mat däk veki tia kba akyak üng käh ksäta. Am na khyumahki aw? mi ksingki. **5** Khankhawa pi kyase, Acukba akyak üng na khyu vai käh suia. **28** Acunsepi, mhnam ngmingnakie mhnam khawhah bawi khawhah na khyumah üng na mkhyekatki am ni, am ceimah veki, **6** mimia phäha ta Pamhnam mat däk, Pa mat hamki nghnumi a ceimah üng pi mkhyekatki am veki, ani cun naw avan tüipyang lü ania phäha mi kya. Acunsepi, ngkhyunglakie naw amhnüp tä se xüngki, Bawipa mat däk veki ani naw Jesuh Khritat khuikhanak ta bawki he ni, acukba nami ve vai am üngkhyüh anaküt mhnünmceng lü mimi pi mi xüngki. täng ve. **29** Ka püie aw, ka pyen hlü cun akcün hin **7** Acunsepi khyang avan naw hina ngthungtak am tawikia kyase, khyumahki pi, am khyumahki kba ksing u. Khyang avang naw juktuh xüngkia ngaikie. ve kawm. **30** Kyapkpie pi am kyapkiae mäiha ve u Acunakyase juktuhua veia peta ei ami ei üng tuh vei se. Jekip i am jekia mäiha ve kawm. Khawhthem cäpa juktuhua eiawka ngaikie; ami ksingnak ngcekiak khyäihktuki naw pi ami khyäih am takiea kba ve u kyase acun ami ei naw jah mtüihkhehsakia ngaikhie. se. **31** Hina khawmdek khawhthem summangeiki pi **8** Ei naw Pamhnama dä mi keha dawsakia am kya; am summangeikia mäiha ve u se. Isetiakyaküng hina am mi eia phäha i pi am mi sum na, mi eia phäh i pi khawmdek cun ivei am law lü xük law khaia kyaki. am ni yahei na. **9** Acunsepi, mcei ua, nami lätnak hin **32** Cäicingnak üng nami lätlang vai hlüei veng. Am naw jumeinak ktha ngcekie käh jah kyukngtängsak khyumahki naw Bawipa khut mcei lü a bi cun Bawipa se. **10** Na ksingkia kyase, juktuhua venak templea na jekyai hlüsak lü ni. **33** Khyumahki naw a khyua jenak ei vai naw am ning ähei. Acunsepi akse ja akdaw a vai ngaih lü khawmdek lam cäi naki; **34** acunakyase ksingnak am kyanki naw a ning hmu üng juktuhua veia lam nghngih üng veki. Am ceimahki ja ngla naw cun peta ei cun ei hnga khaia kyaki. **11** Acunakyase a pumsa ja Ngümüimkhyü üng Bawipa khut bi khaia hama Khritaw thikia na bena cun na ksingnaka phäha ngcuapei lü, ceimahkia nghnumi cun a cei a jekyaisak khyük khaia kyaki. **12** Benaea veia acuna mäiha vai ngaih lü khawmdek lam cungaiki. **35** Ahin ka mkhyekatnak pawh u lü, akse ja akdaw ami ksingnak pyen cun, isetikyaküng, ka ning jah kuei hlüa phäh ngceki se, nami mhlem üngta, Khritawa khana pi ni. Ka ning jah mkyawhnak am ni. Akdaw bilo lü ia sungkhamnak am ve lü Bawipa khut binak üng nami mätnami cuap vaia ka pyen ni. **36** Ngkhyungla khai mätnami cuap vaia ka pyen ni. **37** Ngkhyungla khai xawia mawngma üng: kpami naw akdawa am a beki xawia mawngma üng: kpami naw akdawa am a vecawhpüü üng a ngaihnak am näängei üngta khyumah kawm. Kakawngki xawia am kya. **38** Acunsepi, kpami naw am khyumah khaia a mlung khängsak lü amäta ngainak näng khaia bü lü acuna ngla am a khyunak üng ia am kya. Dawki ni. **39** Acunakyase, khyumah hin dawki, cunsepi am khyumah hin daw bawki ni. **40** Ceimahkia nghnumi cun a ceia xüna k'um üngta a ceia phäha kyaki; acunsepi, a cei a thih känna a ngaiha khyang cei na khaia lätki ni. Acunsepi kpami a cei vai cun Bawipaa hnu kläka kya kawm. **41** Acunsepi, keia ngaiha ta, am ceimah lü amäta a ve üng jekyai bawk khai. Ahin ta ka mäta ngaih ni. Pamhnam Ngümüimkhyü ka takia ka ngaiki.

8 Juktuh üng pet eia mawng ngthähnak nami yuk lawki. Mi van naw ksingnak mi taki. Acunsepi ksingkhyapnak naw jah awhcahsak lü, mhläkphyanak naw khyang jah sawngsaki. **2** U pi i mäksingkia ngaiki naw ami ksing vaia kba am ksing u. **3** Acunsepi, Pamhnam mhläkphyanaki cun Pamhnam naw ksingki. **4** Acunakyase, juktuhua veia pet eiawka

9 Kei lätlangki khyanga am ka kyaki aw? Angsää am ka kyaki aw? Mi Bawipa Jesuh ka hmuu pängki am ni aw? Nangmi cun Bawipa khutbinaka ktheiha am nami kyakie aw? **2** Akcee naw ngsää am na ngai u se pi, nangmi naw nami na dokhamki; nami xünak Bawipa am pumata kyakia kyase nangmi cun ngsää ka kyaknak msingnaka nami kyaki. **3** Khyange naw ami na cijangei üng, kamät naw kamät ka ngxungeinak cun: **4** Ka khutbia phäha ka eiaw khia am kyaki aw? **5** Bawipaa benae, ngsä kcee ja Pita naw a khyu aceh hüpüia kba ka hlawnga ka cephüü hnga theikia am kyaki aw? **6** Acuning, kei ja Banabah däk khüi lü kami ei khaia aw? **7** Yekape u naw pi ami mäta tungmang vai pee u lü ngtuk khaia aw? Lobikie naw ami mäta lo üngka capiyit am ei khaia aw? Tome sämki naw tomea cihtui am aw khaia aw? **8** A msuimcäpnake üng ka pät am khunkhiih ngü, isetikyaküng thum cun naw a ti kung ni a ti. **9** Mosia thum üng, "Cang lehki sea myyawng käh na mkhüp vai" tia ng'yuki. Pamhnam naw se sawxat a pyen aw? **10** Mimi phäha a pyena am kyaki aw? Mimia

phäha a yuka kyaki. Lai kthawnki ja cang atki naw ami hama angtheipai äpki lü bi yahki xawi. 11 Keimi naw ngmüimkhyia mci nami veia kami saw pängki. Nangmi üngka khawhthem khawha kami laki aw? 12 phyawn lü khekhamkie ni. 2 Mosia hnu ami läka kba Khyang kcee naw pi acuna mäih nangmi üng ami van khawngmei ja tui üng baptican khamkie. 3 ngaihkt'uh üng keimi naw ta acuna kthaka am kami Avan naw Ngmüimkhyia ei atänga ei u lü, 4 ami van ngaihkt'uh eihei khai aw? Lüpi acukba bi vai cun am bi veng u. Khritawa Thangkdaw am kami kyawhnak vaia, Ngmüimkhyia Lung üngka tüi awki he; acuna Lung kami khameikie ni. 13 Temple k'uma khüikie naw ami ei vai acuna k'umaka yah u lü, kpyawngkunga khüikie khana Pamhnam am je se, khawkhyawng khawa thi naw pi ngkengnaka yahkie tia am ksingkie aw? 14 u lü ami pumsa khyük pähiki. 6 Ahine hin mimi phäha Acuna mäihä ni, Thangkdaw sangkie cun, Thangkdaw msuimcäpnak ni, amimia bilawha kba am dawki käh üngkhyüh xüng khaie ti lü Bawipa naw ngthu jah peki. bilawh vaia sitih jah peki, 7 juktuh ami sawhkhaha 15 Acunsepi, kei ta acun kba am ve veng; ka khana mäihä juktuh käh sawhkhah u. "Hüipawmnak ja acuna mäih nami pawhnak vaia hina ngthu ka yukia eiawknaka pawia khyange ngawki he" tilü Cangcim am kya; ka awhcahnak ia am ngtäh khaia khyang naw pyenki. 8 Avang he ami mkhyea kba käh mi naw a pawha kdama ta, ka thih hngawh kyäp khai ni. mkhye khaie, mhnüp mat üng khyang tawng nghngih 16 Thangkdaw ka sanga phäh ka awhcahnak vai i am jah thawng kthum ami thiha mäihä käh mi ve vai u. 9 ve. Ka sang vaia kya kungki. Thangkdaw am ka sang Avang naw Khritaw cam u se, kphyu naw jah hnimeki, üngta ka khana jose nthaka kya khai. 17 Kamät naw cunakyase Bawipa käh mi cam vai u. 10 Avang he xü lü khut ka pawh üngka ngkhengnak ka yah khai; acunsepi Pamhnam naw a na apa bilawh vai kung ka biloki. 18 I ni Ka hlawh ei? Ami na pet vai käh äpei lü thangkdaw ka pyen hin daw ve. Thangkdawa phäh ka yahei vai am pyen veng. 19 Ua mpyaa pi am kya veng; cunsepi khyang khawhah ka yah vaia phäha kamät naw kamät khyangea mpyaa thawn veng. 20 Judahe veia ka khüi üng Judahe ka jah yahnak vaia Acunakyase, ka mhlänake aw, juktuh sawhkhahnak yahnak vaia khyangmijkceea kba ka veki. Ahikba ka cun jeih ua. 15 Khyang kthemea jah mtheha kba ve hin Pamhnama thum am ka läkia am kya; kei cun ning jah mtheh veng, i ka pyen ti cun ksing ua. 16 Khritawa thuma keha ka veki ni. 22 Ktha ngcekia ka Dawn ngcameinak üng khawhah dawngkie cunsepi mi kya lawki. 18 Isarel khyange jah teng süm u; mat däk naw ni ngkhengnak a yah kawm tia am Pamhnam üng ami peta ngkengnaka sa eikie cun nami ksingki aw? Ngkhengnak nami yah vaia dawng naw phyawnkunga bilo yümkiea kyaki ni. 19 Juktuha u. 25 Dawngcameinak üng dawngki naküt naw ivei veia peta eiawk ja juktuh cun iyawa kya ve ka tiki aw? am khäng khaia lukhum ami yahnak vaia yet nakie, 20 Ka! juktuha veia peta ngkengtainak cun Pamhnama cunsepi mimi cun angläta khäng khaia lukhuma phäh veia peta am kya lü, khawyalea veia peta ni akya ve, mi kthanaki. 26 Acunakyase dawng sawxatkia mäihä ka tiki ni. Khawyalea püipawa nami kya vai am hlüei am ka dawngki; khawhthäk sawxatkia mäihä am ka ngthäki. 27 Acunakyase, Thangkdaw khyangea veia am aw thei u ti; Bawipa kbe ja khawyalea kbe atänga ka sang hü üng am ami na hnepeinak vaia, ka pumsa am jah ei thei u ki. 22 Am ani üng, Bawipa mlung ka näingeinak thei vaia ka kthanaki.

10 Ka püie, Mosia hnu läkie mi pupae ia kya khawkie ti cun nami süm vai hlüei veng. Amimi cun khawngmei naw jah ksung lü Mpanglaisen pi Nangmi üngka khawhthem khawha kami laki aw? 2 phyawn lü khekhamkie ni. 2 Mosia hnu ami läka kba Khyang kcee naw pi acuna mäih nangmi üng ami van khawngmei ja tui üng baptican khamkie. 3 ngaihkt'uh üng keimi naw ta acuna kthaka am kami Avan naw Ngmüimkhyia ei atänga ei u lü, 4 ami van ngaihkt'uh eihei khai aw? Lüpi acukba bi vai cun am bi veng u. Khritawa Thangkdaw am kami kyawhnak vaia, Ngmüimkhyia Lung üngka tüi awki he; acuna Lung kami khameikie ni. 13 Temple k'uma khüikie naw ami ei vai acuna k'umaka yah u lü, kpyawngkunga khüikie khana Pamhnam am je se, khawkhyawng khawa thi naw pi ngkengnaka yahkie tia am ksingkie aw? 14 u lü ami pumsa khyük pähiki. 6 Ahine hin mimi phäha Acuna mäihä ni, Thangkdaw sangkie cun, Thangkdaw msuimcäpnak ni, amimia bilawha kba am dawki käh üngkhyüh xüng khaie ti lü Bawipa naw ngthu jah peki. bilawh vaia sitih jah peki, 7 juktuh ami sawhkhaha 15 Acunsepi, kei ta acun kba am ve veng; ka khana mäihä juktuh käh sawhkhah u. "Hüipawmnak ja acuna mäih nami pawhnak vaia hina ngthu ka yukia eiawknaka pawia khyange ngawki he" tilü Cangcim am kya; ka awhcahnak ia am ngtäh khaia khyang naw pyenki. 8 Avang he ami mkhyea kba käh mi naw a pawha kdama ta, ka thih hngawh kyäp khai ni. mkhye khaie, mhnüp mat üng khyang tawng nghngih 16 Thangkdaw ka sanga phäh ka awhcahnak vai i am jah thawng kthum ami thiha mäihä käh mi ve vai u. 9 ve. Ka sang vaia kya kungki. Thangkdaw am ka sang Avang naw Khritaw cam u se, kphyu naw jah hnimeki, üngta ka khana jose nthaka kya khai. 17 Kamät naw cunakyase Bawipa käh mi cam vai u. 10 Avang he xü lü khut ka pawh üngka ngkhengnak ka yah khai; acunsepi Pamhnam naw a na apa bilawh vai kung ka biloki. 18 I ni Ka hlawh ei? Ami na pet vai käh äpei lü thangkdaw ka pyen hin daw ve. Thangkdawa phäh ka yahei vai am pyen veng. 19 Ua mpyaa pi am kya veng; cunsepi khyang khawhah ka yah vaia phäha kamät naw kamät khyangea mpyaa thawn veng. 20 Judahe veia ka khüi üng Judahe ka jah yahnak vaia Acunakyase, ka mhlänake aw, juktuh sawhkhahnak yahnak vaia khyangmijkceea kba ka veki. Ahikba ka cun jeih ua. 15 Khyang kthemea jah mtheha kba ve hin Pamhnama thum am ka läkia am kya; kei cun ning jah mtheh veng, i ka pyen ti cun ksing ua. 16 Khritawa thuma keha ka veki ni. 22 Ktha ngcekia ka Dawn ngcameinak üng khawhah dawngkie cunsepi mi kya lawki. 18 Isarel khyange jah teng süm u; mat däk naw ni ngkhengnak a yah kawm tia am Pamhnam üng ami peta ngkengnaka sa eikie cun nami ksingki aw? Ngkhengnak nami yah vaia dawng naw phyawnkunga bilo yümkiea kyaki ni. 19 Juktuha u. 25 Dawngcameinak üng dawngki naküt naw ivei veia peta eiawk ja juktuh cun iyawa kya ve ka tiki aw? am khäng khaia lukhum ami yahnak vaia yet nakie, 20 Ka! juktuha veia peta ngkengtainak cun Pamhnama cunsepi mimi cun angläta khäng khaia lukhuma phäh veia peta am kya lü, khawyalea veia peta ni akya ve, mi kthanaki. 26 Acunakyase dawng sawxatkia mäihä ka tiki ni. Khawyalea püipawa nami kya vai am hlüei am ka dawngki; khawhthäk sawxatkia mäihä am ka ngthäki. 27 Acunakyase, Thangkdaw khyangea veia am aw thei u ti; Bawipa kbe ja khawyalea kbe atänga ka sang hü üng am ami na hnepeinak vaia, ka pumsa am jah ei thei u ki. 22 Am ani üng, Bawipa mlung mi setsak khai aw? Mimi hin Bawipa kthaka mi kyan bawki aw? 23 "Avan pawh vaia nglawiki," ami ti. Acun

cun cang ve, cunsepi avan hin am daw. "Mimi cun kyaki, acunsepi, avan naküt cun Pamhnam üngka avan mi pawh theiki" cunsepi avan cun mi phäha naw ngtüi lawki. 13 Nami mät ngai ua, nghnumi naw a dawkia am kya. 24 Nami hlüei käh sui u lü khyang lü am khüm lü Pamhnama veia a ktaiyü hin nglawi ki kcea hlüei sui ua. 25 Meh ami Jawihtuknaka ami jawih aw? 14 Kpami a lusam a sei üng hmuseki ti cun nami naküt mät ksingeinaka üng käh ngthäh u lü nami ei ksingeiki. 15 Nghnumia lusam a sei cun a ntonaka üng yahki. 26 Cangcim naw, "Khawmdek jah khana kyaki. A lusam cun a lu bunak vaia peta kyaki. 16 vekie naküt cun Bawipa kaa kyakie ni," tia pyenki. 27 Ahin cun Pamhnama sangcim avan üng thuma kyaki. Am jumeiki naw buh na ei khaia a ning khüei üng, Acunakyase nangmi üng u naw pi hina ka pyen cun mät ksingeinak üng käh ngthäh lü a ning mbei naküt a na ngcuhpüi vaia am kya. 17 Hina mawng üng, na ei sawxat vai. 28 Khyang mat naw "Hin hin juktuh sawkhh khaia nami ngcunak üng akdawa kthaka hjawkhanka eiawki ni," a ti üng, ning mtthehkia phäha setsakia kyase am ning jah mküiei veng. 18 Akcükja ksingeinaka phäh käh eia. 29 Acun cun nanga nami ngbämnan ning jah kehlankie veki tia ka ning ksingeinak am ni lü, khyang kcea ksingeinaka phäha jah mteh päng ni. Acun hin avang cang khaia jum kyaki. "Acunüng dawki," Khyang mat naw, "Ise khyang veng. 19 Nami ksunga cangki a ngdangnak vaia kcea ksingeinak naw ka lätnak cun na khyawh pe ngpainak ve kung khai. 20 Atänga ngcun law u lü khai ni? ti lü a ning kthäh üng, 30 Ka eiawka phäha nami ei cun Bawipa müei nami eikia am kya. 21 Nami Pamhnama veia jenak ka pyen üng, ivai acuna eia ei üng nami mäta ka nami eikia kyase avang jah phäh khyange naw na mseteikie ni? 31 Daw ve, a i khyawtei se avang eiaw ktatkie. 22 Eiawknak vai im nami pawh üng pi, nami ei üng pi kyase, nami awk am nami takie aw? Am acunüng Pamhnama sangcim üng pi kyase Pamhnama hlüngtainak vaia avan pawh hmumsit u lü, i am takie nami jah ngkeesakie aw? ua. 32 Judahea pi kyase, Krikea pi kyase, Pamhnama Ahina phäha i ka pyen vai nami ngjak'hlüki ni? Ning sangcima pi kyase am nami jah kyukngtäskak vaia jah mküiei vai aw? Am ning jah mküiei veng. 23 xüngsei ua. 33 Ka bilawh naküt üng khyang ka jesak Ngthu ka ning jah mteh hin Bawipa üngka ka yah ni: vaia ktha na lü ami lät vaia phäh ja ami daw vai cun acun kba Bawipa Jesuh naw ami jawiheila mthan üng ngai lü, kamäta dawnak vai am sui veng.

11 Khritaw üng ka ngtheia mäha na ngthei na ua. 2 Nangmi naw angläta na süm u lü ka ning jah mtheimthangnak he nami ja läklama phäha ning jah mküiei veng. 3 Kpami hea lu cun Khritaw ni, nghnumia lu cun kpami ni, Khritawa lu cun Pamhnam ni tia nami ksing vai hlüei veng. 4 Kpami a lu khüm lü ktaiyü lü ngthu pyenki cun Khritawa thangmsetki ni. 5 Acunüng, nghnumi naw a lu am a bu üngta a lu kteih kawm. Nghnumia phäh lu kteih cun seteinaka kyakia kyase a lu a bu vai. 7 Kpami naw a lu a bu vai am hlü, isetiakyäking ani cun Pamhnama müühmai mdankia kyaki. Nghnumi cun naw kpamia müühmai mdanki. 8 Kpami cun nghnumi üngkhyüh ngtüi lawkia am kya; nghnumi cun kpami üngkhyüh ngtüi lawkia kyaki. 9 Kpami cun nghnumia phäha am kya lü nghnumi cun kpamia phäha kyaki. 10 Khankhawngsä hea phäha nghnumi cun naw kpamia kea veki ti cun a mdannaka a lu bu kawm. 11 Acunsepi Bawipa üng, kpami pi nghnumi kaa am cawm, nghnumi pi kpami kaa am cawm thei, ani nghngih mat jah mat hlüeiki xawi ni. 12 Nghnumi cun kpami üngkhyüh a ngtüi lawa mäha, kpami pi nghnumi üngka naw hmi lawkia

kyaki, acunsepi, avan naküt cun Pamhnam üngka cun, khawmdek am atänga am a jah mkateinak vaia a jah yuhnaka kyaki ni. 33 Acunakyase, ka piiye, Bawipa müei nami ei khaia atänga nami ngcun law üng nami pii k'äih ua. 34 Nami ngcun law üng Pamhnama ngthumkhyahnak am nami khameinak vaia, ei nami cawi üng nami ima nami ei vai sü. Akcea phäha ta ka law be üng ka ning jah mthehei law khai.

12 Ka püie, Ngümüimkhyä bänaka mawng nami Pumsa üng akjaw säiha mi ngaih am npüüi xase i yuk lawki. Akcanga ahine nami jah ksing vai am mi pawh thei. **23** Acunakyase, pumsa üng am hlüei veng. **2** Am nami jumei ham üng juktuh mawngkia mi jah ngaiha ngbane ni mi jah künak säh; akthie sawhkhanh khaia lam ning jah hmesak ve pumsa üng am dawkia mi jah hmuhe ni mi jah cäinak u. **3** Acunakyase, Pamhnama Ngümüimkhyä naw säih. **24** Dawkia ngbane cun jah dawsak vai am hlü ti am a cehpüia khyang naw, "Jesuh ksekhna khai" u. Pamhnama amät naw am tängkia ngbane pumsa acunüng, Ngümüimkhyä ngcima lam sümnak am taki üng a jah tak hin mata hlü cun mat naw am mcei lü a naw, "Jesuh cun Bawipa ni" tia am pyen thei ti cun ning leisawng vaia phäh ni. **25** Pumsa üng npainak am jah ksingsak veng. **4** Ngümüimkhyä bänak akce kce ve, cunsepi am tängkia ngbane naw ami püi mceiei veki, cunsepi, Ngümüimkhyä mat däka kyaki. **5** Khutbi khaie. **26** Acunakyase, ngban mata khuikha üng akce kce veki, cunsepi, Bawipa cun mata kyaki. **6** ngban naküt khuikha hngakie; ngban mat mküiei üng Bilawhnak thei akce kce veki, cunsepi, bilawhnak thei jekyainak cun avan naw yahkie. **27** Avan Khritawa jah peki Pamhnama mat däka kyaki. **7** Ngümüimkhyä pumsaa nami kyaki, mat ci cun a ngbana nami kyaki. khyang mat cia k'uma a ve cun avan mi dawnak vaia **28** Pamhnama sangcim üng avan cun hnün a jah pet: phäha kyaki ni. **8** Ngümüimkhyä naw Khyang akcea akcüka ngsä he, anghnihnakah sahmae, akthumnaka veia themnaka ngthu pe lü, acuna Ngümüimkhyä kung jah mtheimthangkie; acun käna müncankse pawhkie; naw khyang akcea veia ngthu ksingkhyapnak peki. acun käna jah m'yai be theikie, acunüng khyang **9** Acuna Ngümüimkhyä bää naw khyang akcea veia kpükpkacie, acunüng lam kdaw jah msüm theikie ja jumeinak pe lü, khyang akcea veia yainak be theia ngthu kce pyen theikia kyakie. **29** Khyang avan cun johit peki. **10** Ngümüimkhyä naw khyang akcea veia ngsä he, sahmae ja jah mtheimthangkie am kya u. müncankse bilawhnaka johit pe lü khyang akcea Avan naw müncankse pawhnak am ta u; **30** Avan veia Pamhnama ngthu pyensaknak thei peki. Mata naw hlïkhaüa pawh m'yai be theikie am kya. Avan veia Ngümüimkhyä üngka naw lawkia bänak ja akce naw ngthu akce kce pyen theikia am kya. Avan acuna üngka naw lawkia bänaka hngalangnak ksingnak ngthua suilam pyen be theikia am kya. **31** Akdaw säh yah vai ja nami mlung üngta ua. Akdaw säh lam ka pe lü akcea veia acuna ngthua suilam pyenak be thei ning jah hmuh khai.

peki. **11** Acunsepi khyang avana khana acune jah pawki cun Ngümüimkhyä mäta kyaki; amäta hlüa kba khyang mat cia veia bänak akce kce jah peki. **12** Khritaw cun ngban khawhah lawkia pumsa mata kba kyaki; Ngban khawhah am pyana kyase pi pumsa mata kyaki. **13** Acun kba ni avan hin Judaha pi kyase, Krika pi kyase, mpyaa pi kyase, mpya am ni tia pi kyase, pumsa mat üng mi ve khaia Ngümüimkhyä mat üng baptican mi khanki. Ngümüimkhyä mat däk awk vaia jah peki. **14** Pumsa cun ngban mat dänga pyana am kya, ngban khawhah üng pyana kyaki. **15** Khaw naw "Kuta am ka kyakia kyase pumsa üng am npüüi veng" a ti üng, acuna phäha pumsa üng am npüükia am kya. **16** Acunüng, nghnga naw, "Mika am ka kyakia kyase pumsa üng am npüüi veng" a ti üng, acuna phäha pumsa üng am npüükia am kya. **17** Pumsa avan cun mika akyä päih vai sü ta ihawka mi njia khai ni? Avan njajknaka akyä vai sü ta ihawka ahawi mi ksing khai ni? **18** Acukba Pamhnama naw am tängkia pumsa ngbane cun a njajkhlüa a jah tak ni. **19** Avan ngban mata mi kya päih üng, pumsa vai am ve. **20** Hin kba kyaki, ngban khawhah law se pi pumsa mat däka kyaki. **21** Acunüng, mik naw kuta veia, "Am ning njajhlü veng" am ti thei; lu naw pi khawa veia, "Ä, am ning njajhlü veng" am ti thei. **22**

13 Khyang nakütä ngthukhyü pyen thei lü khankhaw ngsä hea ngthukhyü pi pyen thei ngü se pi, mhläkphyanak am ka tak üngta, ng'yüng sawxatkia pung ja ng'yüng sawxatkia kcinga mäiha ni ka law kawm. **2** Ngthu pyennak thei, ngthu ngthup naküt ksingkhyapnak ta lü; mcung pi akcea npypyawt thei khai hlawka jumnak tak üng pi; mhläkphyanak am ka tak üngta kei amdang vai ni. **3** Ka tak naküt jah yet hü lü ka pumsa pi mei üng mkhilh vai hlawka ve ni se pi mhläkphyanaka am ka tak üngta acukba pawh cun naw i pi am na dawsak. **4** Mhläkphyanak cun mlung msaünak ja dawnaka kyaki; Ani cun awhcahnak, ng'einhak ja pakhyapnaka am kya. **5** Mhläkphyanak cun angnei am kse, a mäta malam am sui, am mlung am so; mhläkphyanak naw khyang mhlätki; **6** mhläkphyanak cun akse üng am je, cunsepi ngthungtak üng jekyakie. **7** Mhläkphyanak cun am bawngka thei; jumei theiki, äpei theiki, angläta k'aihei theiki. **8** Mhläkphyanak cun ngläta kyaki. Ngthu sangnak, ngthu akce kce pyennak thei, ksingnak theie cun ve u se pi asäng üng päih law khaie. **9** Am kümkawi khaia mi ksingki, ngthu pi avang ni kami sangki. **10** A kümkawinak a pha law üng, am kümkawiki cun düt lawsaka khai. **11** Ka hnases ham

üng ka pyen, ka ngaih ja ka bilawhe cun hnasesa kba ng'äi hnga khai. 16 Ngümüimkhyaa kyaki; cunsepi atuh ta ka däm lawki kyase hnasesa vei jenak na mtihé üng, jenak mtihé lü na ktaiyü kba am kya ti veng. 17 Atuh cun hman üng mi cun am ksingkie naw ihawkba "Amen" ti thei khaie müihmai am ngkhaiki mi hmuha mäih kyaki; ngawia ni. 18 Pamhnam üng jenak mtihé lü na ktaiyü cun ta angsinga mi hmuh law khai. Atuh ka ksing cun aktää dawki cunsepi khyang kcee naw am daw na u. avang ni; cunsepi Pamhnama ksingkhyapnak kei üng 19 Acunsepi, sangcimea a küma kba aküma ka ksing law khai. 20 Nangmi kthaka am ksinga ngthu ka pyen bawka a küma kba aküma ka ksing law khai. 21 Atuh cun phäh Pamhnam je na veng. 22 Acunsepi, sangcimea jumeinak, äpeinak ja mhläkphyanak kthum vekie. sawkhanaka am ksing theia ngthu thawng mat pyen na kthaka ta, khyangea ksing theia ngthu nglung Ahina kthume üng mhläkphyanak hlüng sähki.

14 Mhläkphyanak cun ktha na ua. Ngümüimkhyaa bänake üng nami mlungmthin jah ta ua, aktunga Pamhnama ngthu sang theia bänak cun tak vaia ktha na ua. 2 Am ksinga ngthu pyenkie cun u naw ami pyen am ksingkie kyase khyanga veia käh pyen u lü Pamhnama veia pyenkiea kyaki. Ngümüimkhyaa johit üng ngthu ngthup cun pyenkie ni. 3 Ngthu sangkie cun, khyanga dawnak vaia ngthu, mcäinaka ngthu ja mhlawhmcahnaka ngthu pyenkie. 4 Am ksing theia ngthu pyenkie cun ami mäta dawnak vaia kyaki, acunsepi Pamhnama ngthu sangkie cun naw sangcimea dawnak vaia pyenkie ni. 5 Acunüng nami van naw am ksing theia ngthu nami pyen thei vai ka hlüeiki, acunsepi ngthu nami sangnak vaia bähäknak cun hlüei bawk veng; ngthu kce pyenkie kthak Pamhnama ngthu sangki cun phumah ve, ngthu pyenkie phäh lat be khai a ve ta sangcim daw khai ni. 6 Ka püie, nami veia ka law üng am ksinga ngthu pyen lü ka law üng ia ka kya khai. Ia am kya, Pamhnama mdannak, ksingnak, dawkia khyübe ja mtheinak ka lawpüi üngpi ia am kya. 7 Am xüngsekie pilim ja cawng pi akdaw am ami ng'yünko ta a tuliam am ksingki naw ihawkba jah ksing thei khai ni? 8 Ngtuk pawh vai üng kpuñ ami tum, am mi ngsinga a ng'yüng am ksing üng ngtuk pawh khaia u ngpitngpyang khai ni? 9 Acuna mäihä, am ksinga ngthu üng pyen cun ihawkba khyange naw ksing khiae ni? Khawkhü üng pyen sawxata mäihä law khai. 10 Khawmdek khana ngthukhü akce kce veki, acunsepi ami van ami ti hlü veki. 11 Ami pyen am ka ksing üng acun pyenki cun keia phähä khyangmjü kcea kya lü kei pi amimi phähä khyangmjü kcea ka kya khai. 12 Acunakyase, nangmi pi Ngümüimkya bänak tak vaia nami kthanaka mäihä; sangcima ngdüh thawnak vaia acune jah sumei vaia ktha na däm ua. 13 Am ksing theia ngthu pyenki naw i a pyen ti cun a jah mtihé be thei vaia ktaiyü se. 14 Am ksing theia ngthu üng ka ktaiyü üng, ka ngümüimkhyaa akcanga ktaiyüki, cunsepi ka mlung naw am sim. 15 Acukba anita i ja ka pawh kawm? Ka ngümüimkhyaa am ka ktaiyü khai, ka ksingnak am pi ka ktaiyü khai; ka ngümüimkhyaa am ng'äi lü ka mlung kyawng am pi ka

ng'äi hnga khai. 16 Ngümüimkhyaa däk am Pamhnama cun am ksingkie naw ihawkba "Amen" ti thei khaie aktää dawki cunsepi khyang kcee naw am daw na u. 17 Pamhnam üng jenak mtihé lü na ktaiyü cun 18 Nangmi kthaka am ksinga ngthu ka pyen bawka a küma kba aküma ka ksing law khai. 19 Acunsepi, sangcimea phäh Pamhnam je na veng. 20 Nangmi kthaka am ksing theia ngthu thawng mat pyen na kthaka ta, khyangea ksing theia ngthu nglung mhma ka sumei khai ni. 21 Thum üng, "khyangmjü kcea khyü üng ka khyange ka jah ngthungmin püi khai; khyangmjü kcea mpyawng üng ka khyange ka jah ngthungmin püi khai, acunüng pi ka khyange naw am na ngai khaie" tia ng'yuki. 22 Acunakyase, am ksing theia ngthu pyen cun jumeikiea phähä msingnaka am kya, am jumeikiea phähä ni a kya ve; ngthu sangnak cun am jumeikiea phähä msingnaka am kya, jumeikiea phähä ni a kya ve. 23 Acunakyase, sangcime naküt ngcun u lü, nami van naw am ksinga khyü am ngthu nami pyen üng, am ksingkie ja am jumeikie ami law üng, nami angkia am ning jah ngai khaie ni? 24 Acunsepi, sangcime nami van ngthu sang u lü nami na ve k'um üng, am jumeikia pi kyase, khyang sawxata pi kyase, a luh law üng ami ngjaka ngthu naw ami mkyekatnak jah ksingsak khai. Ami ngjak naw ami katnak ngthu jah mkyah khai. 25 Ami mlungkyawng k'uma anghmüa ami ngaihkyunake mdana kya khai, kawp u lü Pamhnam sawhkhah khaie; "Pamhnam hia ve kcang ve" tia pyen khaie. 26 Ka püie aw, ka ti hlü ta hikba ni. Hjawhkhah khaia nami ngkhäm law üng, mat ng'äi khai, mat naw mtheimthangnak, mat naw Pamhnam üngkhyü mdannak, mat naw am ksing theia khyü pyenak, mat naw acuna khyü ti cun lat be yah khai. Awan cun sangcima dawnak vaia kya khiae. 27 Am ksing theia ngthu üng pyenki a ve üng, nghnijih ja anung säh kthum ami ve üng, mat päng lü mat naw pyen yah khai. Acuna ani pyen cun pi mat mat naw lat be yah khai. 28 Lüpi acuna lat be khai am a ve ta sangcima k'uma käh khikhkheh kawm, amäti naw Pamhnam ngthueipüi kawm. 29 Nghnijih kthum Pamhnama ngthu yahki naw ami pyen um üng akce naw i ami pyen ti cun jah ksükçet kawm. 30 Ngäkmnaka mat naw Pamhnam üngkhyü ngthu a yah ta am ksinga ngthu pyenki naw a pyen hawh se. 31 Awan naw Pamhnama ngthu mat mat cima nami sang yah khai acun üng ni avan naw ngthei na u lü nojuktha pi yah khiae. 32 Pamhnama ngthu pyennak thei bänak yahki cun ngthu pyenkie keha ve

yah vai, 33 isetiakyaküng Pamhnam naw amimi akse 15 Acunüng, Pamhnam hleikia mi mdankia ni akyä, mi ve vai am hlüei, mi ngkawt vai ja mi dim'yeiki vai isetiakyaküng, Khritaw cun Pamhnam naw mtho beki hlüeiki. Pamhnama sangcim avan ami ngkhäm üng, mi tia phäh ni, ahin akcang ta thikie sak xünnaka 34 nghnumie ngkhämna käh khikhkheh lü ve u se; am tho be u. Pamhnam naw pi Khritaw am mtho be. Judahea thum naw a pyena kba; käh jah ksenak vai 16 Khyang kthie, am ami thawh law be üng Khritaw jah phäh käh ngthuei u se. 35 I mä ami ksing hlü üng pi am tho law be; 17 acunüng, Khritaw am a thawh pi ami cei ima kthäh u se. Sangcima ngkhämna law be ham üng nami jumnak pi amdanga kya lü nghnumia ngthu pyen cun ngkekhyakei phyaki ni. 36 nami mkhyekatnak üng khyük lü nami thi hamkie Pamhnama ngthu cun nangmi üngkhyüh lawki aw? ni. 18 Acukba akyak üng Khritaw üng thi pängkie Am ani üng nangmia vei däka pha lawki aw? 37 A jumeikie pi khyük khaie ni. 19 Tuhkbäih mi xün k'um u pi, Pamhnama ngsää am ani üng Ngmüümkhya däk üng Khritawa khana äpeinak mi ta lü akcea saka bänaka a ngaih üng, ani naw a ksing vaia Bawipa phäh am akyak üng khawmdeka veki khyange kthaka ngthupet cun ania veia ka yuk ni. 38 Hina ka yuk ia 20 am msuiki cun ani pi ia käh msuui ua. 39 Acunakyase jah mpyeneinak yahei bawk khaia mi nglawiki. 21 ka püie, Pamhnama ngthu sang da nami mlung ktha kcang lü, ipkie pi tholaw be khaie tia msingnak ni. 21 na u; am ksinga ngthu pyenki pi käh mkhyawh u. 40 Nghngicim khyanga phäha thihnak a ve lawa mäih, Anaküt cun akdawa tui lam üng bilo ua.

15 Ka püie aw, Thangkdaw ka ning jah mtgeh ning jah ksingsak be veng, acuna Thangkdaw dokham u lü, nami jumnak acuna khana angkhänga ngdüiki. 2 Ka ngthu sang cän nami jum sawxatkia am kya lü, nami läklam kcangkia akyak üng, acun bää üng kükyana nami kyaki. 3 Ka yah nami veia ka ning jah peki, acun cun sayü lü däm säihki ni, Khritaw cun mi mkhyekata phäh thiki tia Cangcim üng ng'yuki, 4 ani cun ami k'ut, amhnüp kthum üng tho law beki tia Cangcim üng ng'yuki ni. 5 Pita veia ngdang law lü, acun käna xaleinghngihea veia ngdangki. 6 Acun käna bena, phyamhmaa kthaka nungki veia ngdang lawki, khawhah cun tuhkbäih veia xüng hamkie, avange cun thi pängkie ni. 7 Acun käna Jakuka veia ngdangki, acun käna ngsä he naküta veia ngdangki. 8 Ak'hnu säiha, keia vei pi ngdang lawki, kei cun am kha se hmi lawkia mäih ni ka law ta. 9 Kei cun ngsä he ksunga ka dik säihki, Pamhnama sangcime ka jah mkuimkhakia kyase, ngsää pi am ka nglawi kyawki va. 10 Cunsepi, Pamhnama bähkäknak am ahikba ka kyaki; a bähkäknak amdanga a na pet cun ni, ngsä kcea kthaka ktha na bawk lü ka khüikhawmki. Acukba ka kthanak bawk cun kamäta kthanaka am kya, Pamhnama bähkäknak naw kei üng khut pawhki. 11 Acukba ani üng, keia khyüh kyase, amimia khyüh pi kyase, ahin kung kami pyenki, nangmi naw pi ahin kung nami jumki. 12 Atuha kami ngthu cun Khritaw thihnak üngkhyüh thobeki tia kyase, ise nangmi üng avange naw, "Khyang kthia thawhnak be am ve," nami tiki ni? 13 Khyang kthia thawhnak be am a ve üng Khritaw pi am tho law be khai sü; 14 acunüng, Khritaw tho law bekia am akyak üng kami ngthu sang amdanga kya lü nami jumnak pi amdanga kya khai ni.

15 Acunüng, Pamhnam hleikia mi mdankia ni akyä, mi tia phäh ni, ahin akcang ta thikie sak xünnaka 34 nghnumie ngkhämna käh khikhkheh lü ve u se; am tho be u. Pamhnam naw pi Khritaw am mtho be. Judahea thum naw a pyena kba; käh jah ksenak vai 16 Khyang kthie, am ami thawh law be üng Khritaw jah phäh käh ngthuei u se. 35 I mä ami ksing hlü üng pi am tho law be; 17 acunüng, Khritaw am a thawh pi ami cei ima kthäh u se. Sangcima ngkhämna law be ham üng nami jumnak pi amdanga kya lü nghnumia ngthu pyen cun ngkekhyakei phyaki ni. 36 nami mkhyekatnak üng khyük lü nami thi hamkie Pamhnama ngthu cun nangmi üngkhyüh lawki aw? ni. 18 Acukba akyak üng Khritaw üng thi pängkie Am ani üng nangmia vei däka pha lawki aw? 37 A jumeikie pi khyük khaie ni. 19 Tuhkbäih mi xün k'um u pi, Pamhnama ngsää am ani üng Ngmüümkhya däk üng Khritawa khana äpeinak mi ta lü akcea saka bänaka a ngaih üng, ani naw a ksing vaia Bawipa phäh am akyak üng khawmdeka veki khyange kthaka ngthupet cun ania veia ka yuk ni. 38 Hina ka yuk ia 20 am msuiki cun ani pi ia käh msuui ua. 39 Acunakyase jah mpyeneinak yahei bawk khaia mi nglawiki. 21 ka püie, Pamhnama ngthu sang da nami mlung ktha kcang lü, ipkie pi tholaw be khaie tia msingnak ni. 21 na u; am ksinga ngthu pyenki pi käh mkhyawh u. 40 Nghngicim khyanga phäha thihnak a ve lawa mäih, Anaküt cun akdawa tui lam üng bilo ua.

Acunsepi, Khritaw cun thihnak üngka naw tho law be ka püie, Pamhnama ngthu sang da nami mlung ktha kcang lü, ipkie pi tholaw be khaie tia msingnak ni. 21 na u; am ksinga ngthu pyenki pi käh mkhyawh u. 40 Nghngicim khyanga phäha thihnak a ve lawa mäih, Anaküt cun akdawa tui lam üng bilo ua.

22 Adam üng khyang naküti am thiha kba Khritaw üng khyang naküti tho be khai. 23 Acunsepi, khyang mat cim ami kcün üng tho khaie; Khritaw cun akcüka tho be khai. Acun käna Khritawa law be üng ani taki tho law be khaie. 24 Acun käna apäihnak pha law khai; Khritaw naw ngmüümkhya upkie, anae, johite naküti a jah näng lawpäng üng Khritaw naw khyawngpe cun Pamhnam üng ap law khai. 25 A yee naküti a khaw kunga am a jah tak hama küt üng, Khritaw naw jah up yah kung khai. 26 Ak'hnu säiha ye näng vai cun thihnak kyaki. 27 "Pamhnam naw avan ania khaw kea tak khai," tia Cangcim naw pyenki. "Avan naküti tak khai" tinak üng Pamhnam amät am ngpüi, Khritawa khaw kea avan takia Pamhnam a ngpüi. 28 Acunüng, avan naküti Khritawa upnaka kea taka akyak lawpäng üng, Cakpa amät kung Pamhnama kea ve khai acuna Pamhnam naw avan ania kea taki cun naw avan up khai. 29 Atuh, khyang kthia thawhnak be am a ve üng, i ja amimi naw yah vai ami äpei. Khyang kthia phäha baptican khankie ihawkba kya khaie. Thikiea phäha ivai baptican khankie ni. 30 Ise mimi pi anglät se kyühkse da akcün tä mi dawngki ni?

31 Ka püie, amhnüp tä thihnak ka sawngki! Khritaw Jesuh mi Bawipa üng ka ning jah awhcahnak pyen lü, "Kei, a mhnüp tä se ka thiki" ka ti ni. 32 Nghngicima ngjakhlüa mäih düta Ephet mlüh üng "Sa kyung he" ka jah ngtunpüi vai sü üng i ka ngmang na khai ni? Khyang kthiea thawhnak be am ve khia akyak üng, "Mi ei lü mi aw be vai u, khawngawi mi thi täng khai" mi ti hlü ye se. 33 Käh yu ua. Am dawkia püipaw naw vecawh kpyaki. 34 Ngsunpyunnak üng law be u lü, mkhyekatnak hawih ua. Avang naw Pamhnam am ami ksing hin na ngkeei vaia kei naw pyen veng. 35 Mat

mat naw, "Khyang kthie cun ihawkba tholaw be khaie ni? la mäia pumsa na khaie ni?" ti lü ngthäh khai. 36 (Hadès g86) 56 Thihnakna naw johit cun mkhyekatnak Nang khyang k'ang, namät naw na sawa mci cun am a thiung am cawt law be; 37 Acunüng, na saw cän pumsaa ve khaia am na saw khawiki, a mci va na saw khawiki, cang mcia pi kyase mci kcea pi kyase mci däk va na sawki. Adäm pänga apung am nglingski. Akäna va däm law khai. 38 Acunsepi, Pamhnama naw ami mäta njakhlúa pumsa jah peki, mci naküta veia am täng; nghngicima pumsa mjü at, khisa pumsa mjü at, khaa pumsa mjü at, ngaa pumsa mjü ata kyaki. 40 Khankhaw pumsae ve u lü, khawmdek pumsae pi vekie; acunsepi khankhaw pumsaa hlüngtainak hnga lü, khawmdek pumsaa hlüngtainak pi hngaki. 41 Nghngia hlüngtainak akce, khyaa hlüngtainak akce, aisiae hlüngtainak akce; aisi jah aisi pi ani hlüngtainak am täng ni. 42 Khyang kthia thawnak be pi acukba kyaki. Yawk k'uh üng thu lü, a thawh law be üng am thi thei. 43 K'ut üng am daw lü seki, mthawh be üng ngto lü daw khai. 44 K'ut üng mtisa pumsaa kya lü; mthawh be üng ngmüümkyia pumsaa kya khai. Khawmdek pumsa vekia kyase Ngmüümkhya pumsa pi ve khai. 45 Cangcim naw, "Nghngicim kcük Adam cun khyang xünga mhnünmcenga kyaki"; a tia kyase, Adam anghnu cun xünnak Ngmüümkhya jah peki kyaki. 46 Ngmüümkhya lam cun ve law makia am kya, pumsa lam ve law ma lü acun käna Ngmüümkhya lam ve lawki. 47 Nghngicim akcük cun khawmdek üngkhyüh mhnünmcenga kya lü; anghngihnakia nghngicim cun khankhawa kaa kyaki. 48 Khawmdek üng mhnünmcenga khyange cun khawmdek khyangea mäih law u se; khankhaw üngka khyange cun khankhaw üngka naw lawki hea mäih lawki he. 49 Acunüng, khawmdek üng mhnünmceng khyanga müia mäih mi müinaka mäih, khankhaw khyanga müihmai pi mi müihmai na khai. 50 Ka püie aw, pumsa jah thisen Pamhnama pea am ve thei; thi theiki naw am thi theiki cun am yah tia ning jah mtiheng veng. 51 Ngthupki ning jah mtiheng vang; mi van mi ip khaia am kya. 52 Acunsepi, ak'hnu säihä kpun a ng'yüng law üng, asäängca üng, mik mkyüpca üng, mi van mi hngalangei law khai. Kpun a ng'yüng law üng thi pängkie cun am pyawih theikia tho law be u se; mimi, mi na vekie pi mi hngalang law khai. 53 Tuhkbäh hina pyawih theikia am pyawih theikia nglat law lü, tuhkbäh hina thi theiki käh thi theikia nglat law khai. 54 Hina thi theiki hin am thi theikia a nglat law üng, "Thihnak cun mkhyüh lü nängnak cun küm law khai" tia Cangcim cun küm law khai. 55 "Thihnak aw, na ngnängnak, hawa ni a ve. Aw thihnak aw, na jah kphyaknak vai johit hawa ni a ve?"

56 Thihnakna naw johit cun mkhyekatnak üngkhyüh yahki; mkhyekatnakia khyaihnak cun thuma kyaki. 57 Acunsepi, mi Bawipa Jesuh Khritat üng ngnängnak jah peki Pamhnama veia jenak ve se. 58 Acunakyase, ka mhläkphyanaka ka püie aw, khängkia ngdüi ua. Bawipa khutbi ktha na kcang u lü bi ua, Bawipa khutbi nami bi hin am danga am kya tia nami ksingki.

16 Judah khyawnga veki Pamhnama khyange jah kpüinak vaia ngui nami ngcawna mawng nami yuk lawki. Kalatih mlüha sangcime ka jah mtiheng mäihä, nangmi naw pi pawh hnga ua. 2 Ka law üng petmsawtnak am ve khaia ngpum mhnüp naküt üng nami khawhthem üngka lo u lü a na mcun ua. 3 Ngcawn cehpüi khaia nami jah xüa khyangea veia, ka law käna kcae jah pe lü, nami ngcawn cehpüi khaiae Jerusalema ka jah tüi khai. 4 Acunüng, kamät ka cit khaia akyak üng pi, ka hlawnga cit hnga khaie. 5 Acunüng, Maketawniha mlüha ka cit piling khaia kyase, Maketawniha mlüha ka ceh käna nami veia ka law khai; 6 Akcea ka ceh üng nami na tha khaia nami veia law lü, khawsik khyia üng ta nami hlawnga ka ve hman khai. 7 Law sawxat am ni, ning jah hmuh hlü veng, Bawipa naw a dawsak üng nami hlawnga khawwei ka ve khaia ka büki ni. 8 Acunsepi, Pentikos mhnüp veia Ephet mlüha ka ve khai, 9 acua bilawh vai ka phäha akdaw vekia kyase ni. Acua am na hmu hlüki pi dakie. 10 Timoti nami veia a law üng akdaw ana dokham ua. Ani cun pi keia kba Bawipa khutbi büki ni. 11 Acunakyase, u naw pi käh hmumxit lü, ka veia a lawnak thei vaia dim'yenak am tha law ua; jumeikie mah mah ka veia law be khaia ka äpeiki. 12 Mi bema Apawluh cun jumeikie am atänga nami veia kdung law khaia ka nghuinak te tukbäh a law vai am yü ham ve; akha law üng law khai ni. 13 Ngüsüngcei lü k'äh u, jumnak üng khängcek u, lingnak am kyan u lü ve u. 14 Avan cän Mhläkphyanak am bilo u. 15 Stephena kyawnglawng cun nami jah ksingki, amimi cun Akaijah hnea jumei law kcük u lü, Pamhnama khyang ngcime jah khüih petkie ni. Ka püie ning jah nghui na veng, 16 acuna khawngmange cun jah läk ua, ami am atänga khutbi ua. 17 Acunüng, Stephen, Photunat ja Akaikas ami law hin je veng; am nami ve pi am ka ksing khaia na pawh ve u. 18 Amimi naw kei ami na jesaka kba nangmi naw pi nami na jesaki, acunakyase, ahina mäihä cän jah ümnak ni. 19 Asah hne sangcime naw ning jah hnuiset ve u. Akuilah jah Priscilah ima veki sangcime naw pi Bawipa ngming üng ning jah hnuiset ve u. 20 Jumeikie naküti naw

ning jah hnuksset ve u. Dimyenaka mhnannak am ngnhnukssetei ua. 21 Kei Pawluh naw kamäta kut am yu lü ning jah ngnhnuksset veng. 22 Au pi Bawipa am mhlänaki ta yüncenak yah khai! Maranatha — Kami Bawipa, lawa! 23 Bawipa Jesuh Khritawa bähkäknak nami khana ve se. 24 Jesuh Khritaw üng nami vana khana ka mhlänak ve se.

2 Korintuh

1 Pamhnama njakhlüa, Jesuh Khritawa ngsä, kei Pawluh la mi na Timoti naw, Korintuh khawa awmkia Pamhnama sangcim la, Akaijah khawa awmki hea Pamhnama khyang ngcim hea veia: **2** Mi Pa Pamhnam la Bawipa Jesuh Khritaw üngka bähkäknak la dim'yenak nami veia ve se. **3** Mi Bawipa Jesuh Khritawa Pamhnam la Pa, m'yeneinaka Pa la dawkyanak nakütä phung, mi Pamhnama veia jenak mi pyen vai. **4** Pamhnam naw a jah jekyainak sak am, khuikhaki he pi mi jah jekyaisak thei hnga vaia, ani naw mi khuikhanak naküt üng jah jekyai saki. **5** Khritawa khuikhanak akdäm kami yümeia kba, Khritaw üng Pamhnama kpükpaknak pi kami yümei püki. **6** Khuikha u lü kami ve üng pi nangmia dawnak vai la küikyanak vaia ni akya ve; dawnak am kami ve üng pi khameinak kami dunei theia kba khameinak nami duneinak thei hnga vaia nami dawkyanak vaia ni akya ve. **7** Khuikhanak nami jah khameipükia kyase jekyainak pi nami yah khai tia üpna kami taki. **8** Ka püi he aw, Asah khawa am khamei hlawt vaia khuikhanak, xüng be vaia pi ä ngaih vaia ami jah bawngkhanan sak he cen nami ksing vai njä hlü veng. **9** Kami thi khaia kami ngaiki. Acun cun, kami mät am üpna u lü, khyang kthi mtho bekia Pamhnam kami üpnak thei vai phäha ni akya ve. **10** Acukba kyuhksekiä thihnak üng Pamhnam naw jah küikyan pängki, jah küikyan be khai; jah küikyan be laih laih khai ti amät kami üpnaki. **11** Kami phäha ktaiyünak am nami jah kpüükia kyase, tuha pi jah küikyan khai ti kami jumki. Acunakyase, khyang khawjah naw nami jah ktaiyü peta phäha kami khana pha lawkia bähkäknak hmu u lü khyang khawjah naw kami phäha jekyainak pyen khai he. **12** Khawmek khana kami xünak hin khyanga thengvainak am am ni lü, aktunga nangmi am mi ngkhawteinak üng Pamhnama jah peta ngcimcahnak, cincainak, Pamhnama bähkäknaka johit am akdaw akse ksingnak theia phäh kami awhcaki ni. **13** Nami ksing thei la nami kheh thei vaia däng ni nami veia ca kami yuk law ve. Bawipa Jesuha mhüüp üng kami ning jah awcahnak vaia kba, keimi pi nami jah awcahnä khai ti avang nami ksing pängki. Avan nami ksing law khai ti ngah'uhnak ka taki. **15** Acunüng, acuna jumnak ta u lü a bähkäknak ngsawn nghngjih nami yahnak vaia nami veia ka law ma khai. **16** Nangmi ning jah hmu law lü, Maketawnih khawa ka cit pah khai; acunüng, Maketawnih khaw üngka naw nami veia ka nghlat law be khaia ka büki; acunüng, Judah khawa ka cehnak vai üng nangmi naw nami na tha vaia ka bü siki. **17** Acukba ka ngtünak üng, ka ngcüngcei sawxatki aw? Pumsa lama ngtün lü, "Ä' sawxat lü 'Ka' sawxat lü ka awmki aw? **18** Pamhnam cun ngthungtak akyä kba, nami veia ka ngtün cun, "Ä" tia kya lü, "Ka" tia am kya. **19** Pamhnama Capa Jesuh Khritawa ngthu kei, Tilah la Timoti naw nami veia kami sang khawi cen, "Ä" la "Ka" am kya lü, Pamhnam üng "Ä" tia ni akyä nglät ve. **20** Pamhnama ngthu khyütam ijah ve se pi, Jesuh üng "Ä" tia ni akyä bäh ve. Acunakyase ni, Amät üng "Amen" mi ti u lü, Pamhnama hlüngtainak mi ngsing saki. **21** Acunüng, Khritaw üng nangmi la keimi atängä jah ngdühsak lü, jah khängsaki cun Pamhnam ni. Jah kphyei nghaki cun Mhnam amäta kyaki. **22** Ani cun a jah ka ni tia msingnak mi khana ta lü, mi ka vaia khawjah a tak üpnak vaia khängsakia Ngümümkhya Ngcim mi mlungmthin k'uma jah pekia kyaki. **23** Nangmi ka ning jah m'yeneia phäha ni, Korintuh khawa atuh veia am ka law hin; ka mlungmthin ksingkia Pamhnam na ksingpüi khaia khü veng. **24** Nami jumnaka khana bawia kami kyakia am kya ve, nami jekyainak vaia kami khüki ka tinak ni; jumnak üng khäng khaia nami ngdüuki ti ka ksingki.

2 Acunakyase nami mlung ka ning jah thüisak khaia nami veia ka law khaia am kya. **2** Acukba nami mlung ka ning jah thüisak üng, nangmia thea u naw kei na jesak khai ni? **3** Nangmi naw nami na jekyainak khai sü te, ka law üng ka mlung nami na thüisak vai kyüh lü, ca ka yu lawki. Ka jekyainak nami ngkhää jekyainaka kya khaia ka jumki. **4** Ka kphyutui aktää kya law se, mlung thüi mbawikyahnak am ka yuk law ni; acun cun nami mlunga natnak vaia ka yuka am kya lü, ka ning jah jawngnaka mlungmthin nami ksingnak vaia ka yuk law ni. **5** Khyang mat naw khyang mata mlung a thüi sak üng kei däng ka mlung na thüisakia am kya lü nangmia mlung pi ning jah thüisak pängkia ni akya ve. (Ngjut bekia khana natnak am ka ngaiha phäha ka pyena kyaki) **6** Acuna khyanga khana nami mkhümkhanak hin a phäha khäki ni. **7** Acunakyase, acuna mäih cun aktää thüisei lü pyaikia am a kyanak vaia mhlät u lü nami mcäi vai. **8** Acuna thea, ani akcanga nami jawng naki ti cun nami mdang vaia ning jah nghui na veng. **9** Ka pyena ngthu nami ngaih la am nami ngaih ka ning jah hmuhnak vaia pi ka yuka kyaki ni. **10** Upi a katnak nami mhlät cun kei naw pi ka mhlätki. Kei naw mat mat a katnak ka mhlät khawikia akyä üng nangmia phäha Khritaw üng ka mhlätki. **11** Am ani üng khawjam naw jah näng khai ni; i a bilawh hlü mi ksingki ni. **12** Acunüng, Khritawa thangkdaw ka sang khaia Turah mlüha ka pha üng, Bawipa

naw ksawh na mhmawn petki. 13 Kami na Tihtuh atuh vei cäpa ngthumkhän kphyüm ami kheh üng pi am ka hmuha phäha aktää ka cäiki. Acunakyase ami mlung ä ngsüm khaia acuna jih am ngbueiki he. khyang he jah hnukset lü Maketawnih khawa ka citki. Khritaw üng npang käna ni acuna bunaka jih cun 14 Khritawa ngnängnak üng Pamhnama naw thawng mkyüha akya ve. 15 Atuh cäpa, Mosia yuk ami kheh kyuma kba jah cehpüki. Pamhnama naw khritaw üng ami mlungmthin bua kya hamki. 16 Cunsepi, ksingkhyapnak cun ng'uinghnama kba avan üng pha cangcim naw, "Bawipa veia a nghlat la a mlungmthin hü khaia jah summangeiki. 15 Mimi cun, küikyan he bunak cun khyüki," tia Mosia mawng a pyena kba ja khyükaki he üng, Pamhnama veia Khritaw naw khyük theiki. 17 Hin üng, "Bawipa" cun Ngmüümkhya a bilawha ng'uinghnama mi kyaki ni. 16 Khyükakia kyaki; Bawipa Ngmüümkhya awmnak naküta lätnak khyang hea phäha thihnak thu lü, küikyan khyang hea phäha xünnaka ng'uinghnama kyaki. Acuna mäh Bawipaa ngmüümkhya kung naw ani üng mi täng vaia u naw khyaih khai ni? 17 Khyang khawijah naw khaia jah pawhki. Acun naw Bawipaa hlüngtainak Pamhnama ngthu cun khyang he jah hlehlak na u lü akvai cun mdan lü.

3 Kamimät kami awhcah bekia mäh lawki aw?

Khyang avang hea kba nangmi üngka, am acunüng nangmi üng ngaihsimnaka ca hlü beki aw? 2 Nangmi cun, kami ca, kami mlungmthin üng ng'yuki khyang naküt naw ksing lü ami kheha nami kyaki ni. 3 Nangmi cun, ca yuknaktui am yuka caa am kya u lü xüngkia Pamhnama Ngmüümkhya am yuka nami kyaki. Lunga khana yuka am kya lü mtisa mlungmthin cauk üng yuk, Khritaw amät naw a yuka ca keimi naw kami lawa ca nami kyaki ti ngsingki. 4 Acukba kami pyenak cun Khritaw üngka Pamhnama üng mlung üpnak kami tako phäha kyaki. 5 Kami mäta khyaihnak am, kami mäta ngaiha iyaw kami bilo theikia am kya. Bilawh thei vaia kami khyaihnak cun Pamhnama üngka naw ni a law ve. 6 Amät kung naw, ngthumkhän kthai khutbi kami bilo khaia jah ngkawihsaki; yuk sawxata ca am kya lü, Ngmüümkhya am kyaki; thum naw thinak lawpüi se ngmüümkhya naw xünak peki. 7 Lunga khana thum yu lü peta kyase Mhnama hlüngtainak ngdang lawki. Mosia mühiha vainak a dim law be üng pi Isarel he naw am teng thei u. Thihnak theia thum pi aktää hlüngtaikia akya üng, 8 Ngmüümkhya bilawhnak cun ihlawka hlüngtai bawk khai ni? 9 Khyang mkatkia khutbinak cun ihlawka hlüngtai bawk khai ni. 10 Anghnuu ve lawkia hlüngtainak cun hlüngtai bawkia kyase, a na hlüngtai khawiki cun bähki. 11 Asängca khängki üng pi hlüngtainak a awm khawi üng, angläta khängki üng ta ihlawka hlüngtainak awm ksetam khai ni. 12 jah pawh khawi. 12 Acunakyase, thihnak naw keimi Acukba äpnak awmkia kyase ahmäi üng kami lingki. 13 Isarel he naw akvai am hmu u lü ami khyühnak vaia Mosi naw a hmai a bua kba keimi naw ta am bilo ve ung. 14 Ami mlungmthin ä ngsümka kyaki;

4 Pamhnama m'yeneinak am ahina khutbi a jah peta kyase, kami ktha am se. 2 Angthupnaka bilawha khyakeinak kami yawk hütki. Hlehlaknak am bilo u lü, Pamhnama ngthu khyang mhleinak vaia am

kami biloki; ngthungtak ksingsak u lü, Pamhnama hmua khyang naküta ngaiha dawnak va kami biloki. 3 Kami sanga thangkdaw thupa akya üng pi khyükaki hea phäha ni thupa akya ve. 4 Acukba am jummeiki he cun khawmdek mhnama johit naw ami ksingnak nghmüp khui üng a jah thupa phäha kyaki. Ami khana vaikia akvai, thangkdaw üngka naw lawkia Khritaw hlüngtainak cun amät Pamhnama kunga tängpüi, ami hmuhnak thei üngka naw Khawmdek mhnam naw a jah thupa kyaki. (aiōn g165) 5 Kami mäta mawngma am pyen u nawng, Jesuh Khritaw Bawia a kyanak la Jesuha phäha m'ya kami kyanaka mawng ni kami pyen ve. 6 Jesuh Khritawa hmai üng Pamhnama hlüngtainak, ksingnaka akvai, vainak jah pe khaia, "Nghmüp üngka akvai vai law khai," tikia Pamhnama kung naw mi mlungmthin he üng akvai vai lawsaki. 7 Cunsepi khyaihnak cun mimi üngka am kya lü, Pamhnama vei üngka akyanak a ngdangnak vaia, acuna ngmüümkhya khawh cun mdek k'am üng mi taki. 8 Ahmäi üng ami jah mkhuimkha, cunsepi am kami mhmüki; kami mlung naki, cunsepi kami mlung am uplat ve; 9 kami ye daki, cunsepi kami püi he awmki he; ami jah mkhuimkha, cunsepi am kami pyehki; 10 kami pumsa üng Jesuha xünnak angdangnak vaia, Jesuha thihnak kami pumsa üng angiäta kami phüki. 11 Isetiakyaküng, thi theikia kami pumsa üng Jesuha xünnak angdangnak thei vaia, kami xün k'um üng Jesuha phäha thi khai ihlawka ami üng khutbi bi se, xünnak naw nangmi üng khutbi biki. 13 Cangcim üng, "Ka juma phäha ngthu ka pyenki" tia a ng'yuka kba, acuna ngmüümkhya jumnak bä am keimi naw pi kami pyenki. 14 Bawipa Jesuh mtho

bekia Pamhnam naw keimi pi Jesuh mah maha jah mtho be lü, nangmi am atänga a veia jah cehpüi khai tia kami ksingki. 15 Avan hin nangmia phäha ni; Pamhnama bähkäknak cun khyang khawjaha veia apha üng, Pamhnama hlüngtainak cun ktaiyü lü jenak pyen khai he. 16 Acunakyase kami mlung ktha am se, kami kpung lam khyang pyehpyam sepi kami ngmümkhya khyang cun amhmüp tä se pyang be kthai laih laiha kyaki. 17 Am mawngkia kami khuikhanak, atuh asäng khuikhanak kami kham hin naw dämduh lü angläta hlüngtainak law püi khai. Acun cun atuh mi khameia kthaka däm sähki. (aiōnios g166) 18 Hmuh thei am teng u lü, am hmuh thei kami tengki; hmuh theie cun asängca vaia kya lü, am hmuh theie cun angläta kyaki. (aiōnios g166)

5 Khawmdek khana mi awmnaka pumsa im pyeh

sepi khana kut am am sak, Pamhnam amäta sak, khankhaw im, anglät khäng khaia im, mi taki ti mi ksingki. (aiōnios g166) 2 Khawmdek im üng mi ve k'um üng khankhaw ima mi luh vai aktää ngaih u lü mi ngkoki. 3 Acun mi suiawi üng pumsa kaa am mi ve khai. 4 Hina khawmdek im üng mi ve üng phüi k'yüh mi phüi u lü, mkuimkhanak am mi ngkoki; Mi awmnaka khawmdek pumsa üngka naw mi ngtai vai mi ngaiha phäha am kya lü, khankhaw suiawi mi khana mi suiawi vai mi ngaiha phäha kyaki. Acunüng va pyeh theiki cun xünaka nglat khai. 5 Acukba jah biloki cun Pamhnama kyaki. Acuna Pamhnam cun khängnak saka Ngmümkhya jah pekia kyaki. Ngmümkhya ngcim a jah bekhütnak cun mimia phäha a jah tak pet ni. 6 Acunakyase, pumsa im üng mi awma küt üng Bawipa im üngka naw mi thuki tia mi ksing u lü anglät se mi lingki. 7 Jumnak üng mi xüng lü hmuhnak thei üng am mi xüng. 8 Pumsa im mi yawk u lü Bawipa am im üng mi awm hmailh khaia aktää mi ngaih u lü mi lingki. 9 Acunakyase, hia im üng kami ve üng pi kyase, acai im üng kami ve üng pi kyase Mhnam jekyainak sak vai kami ngaihki. 10 Isetiakyäkung, mi van mi pumsa üng mi vecawh, am dawkyaki la dawkyaki mi bilawha kba mi yahnak vaia Khritawa ngthumkhyanaka ma mi ngdang law khai. 11 Acunakyase, Pamhnam kyühnak ksing u lü khyang he kami jah kdäk khawiki. Pamhnam naw jah ksingki; nangmi naw pi nami mlung üng nami na ksingkia ngai veng. 12 Nami veia kami awhcah hlü bekia am kya ve, khyanga ngeingnawnga mawng am ni lü, khyanga ngtotai awhcah naki he nami jah msangnak be thei vaia mawng ka ning jah mtgeh hlüki ni. 13 Kami ang kcangki aw? Pamhnama phäha ni akyá ve. Am acunüng kami ngsümki aw? Nangmi phäha ni

akyá ve. 14 Khritawa jawng'engnak naw amthuia jah mat thi se acuna phäha khyang naküt thiki hea kami ngaiki. 15 Acunüng, xüngki he ami mäta phäha am veia apha üng ti u lü, ami thihnak vaia nghnün üng thi lü tho bekia phäha ami xünnaik vaia ni khyang naküt phäha a thih ve. 16 Acunakyase, tuhkbäih üng tün lü pumsa thuma ua lei am mkhya ti ve ung. Khritaw mata khyanga thum am kami mkhya pe khawkia akyá üng pi. 17 Acunakyase, khyang cun Khritaw üng a ve üng akthaia kyaki; akphyüm khyük bäh lü akthaia kya lawki. 18 Ahmäi Pamhnama pawha kyase; ani naw Khritawa ye hea kyanak üngka naw amäta püi hea jah pawh lü, khyang kce pi a püia jah pawh vaia khut jah peki. 19 Pamhnam naw Khritaw üng khyang avan a püia jah pawh lü, ami katnak he jah mhlät lü, ihawka khyang he a püia a jah pawh ni tia ngthu keimi üng a jah pet. 20 Pamhnam naw ning jah nghui nakia mäihä kami pyenki. Pamhnam naw kami ngthu pyen nami ngai khaia ning jah nghui naki. Yea kyanak üngka naw a püia kyanak vaia ning jah mthawng mhlai kawm tia Khritawa nghnün üng ning jah nghui na ve ung. 21 Khritaw üng Pamhnama ngdüngdainak mi yumei püi khaia, katkawngnak am ksingeikia Khritaw cun Pamhnam naw mi phäha kakawngkia a pyang.

6 Pamhnama bähkäknak nami yah cen amdanga am akyanak vaia, Pamhnam kami khühibüükia keimi naw ning jah nghui na ve ung. 2 Pamhnam naw, "Ka ning m'yeneinak ka ning mhmuhnak vaia kcün a pha law üng ning ngai pe veng; ka ning küükyanak vaia mhmüp a pha law üng, ning kpüi veng" a tia kba, atuh ni m'yeineinaka kcüna kya lü, atuh ni küükyanaka mhmüpa akyak ve. 3 Kami khutbi khyang naw am ami ksehanak vaia, khyanga kyukngtängnak vaia pi i am bilo u nawng. 4 Pamhnama khutbi biki hea kba, aktää khuikhat khameinak, bawngkhanak la m'yenksenake jah khamei u lü, ahmäi üng khyanga hmuha daw khaia Pamhnama m'ya kami kyanak kami mdanki. 5 Ami jah kpaih, thawng üng ami jah khyum, ami jah sip; khüikhwam ngang u lü am ihnak, buh am einak kami khameiki. 6 Jawngengnak kcang la Ngmümkhya ngcim üng kami ngcimcahnak, kami ksingkhyapnak, kami duneinak la kami mlunga dawnak, 7 Ngthungtak kami pyennak, Pamhnama khyainak am Pamhnama m'ya kami kyanak kami mdanki. Kami mäta ngsungeinak vai la ngtuknak vaia ngdüngdainak cun likcima kba kami taki. 8 Jah ngak u lü ami jah hmuhsit; jah ksena u lü ami jah mhlünmtai. Hleihlakia kba ami jah pawh, cunsepi ngthungtak kami pyenki, 9 u naw am a jah ksinga

mäiha ami jah awmpüi, cunsepi khyang naküt naw a kya lü, nami vedamnak, nami kyahnaka khana nami jah ksing; kami thikia mäih lawki cunsepi xüng ung se kthanakea mawng na jah mtheh se nangmi üngka jah hmu ve uki. Ami jah mkhuimkha cunsepi am ami dim'yenak naw na dim'yesak ve; acunakyase ka jah hnım; 10 ami jah mthüimsei cunsepi angläta kami jekyai beki ni. 8 Ka ca yuk naw ning jah thüisak jekyaki; m'yenkesekia mäiha kami ngdangki cunsepi sepi am ning jah maih nawng. Ka yuk law kcük naw khyang khawjah kami bawimang saki; i am kami takia a ning jah thüisak cen üng ka ning jah maih haw mäiha kami ngdangki cunsepi ahmäi kami da na khai sü. 9 Tuhkbäi ka jekyaiki, ka ning jah pukset kcangki. 11 Ka püi Korintuh khyang he aw! Angsinga saka phäha am kya lü, nami puksetnak naw a ning nami veia ngthu pyen u lü kami mlung aktää ning jah jah nojutsaka phäha kyaki. Acuna puksetnak cun mhmawng pe ung se; nangmi naw ni nami mlung Mhnama sumeia kyaki; keimi naw kami ning jah am nami mhmawng ve. 12 Kami mlung mthin nami mkuimkhakia am kya. 10 Pamhnama ngjakhlüa hama am khai u nawng, nangmi naw ni nami mlung puksetnak naw küikyanak pha lawsakia kyase am mthin kami hama nami khai ve. 13 Acunakyase, nami danga am kya, khawmdék mlungthuinak naw ta khana kami awma kba kami khana nami mlung nami thihnak ni a lawpüi. 11 Pamhnama ngjakhlüa nami mhmawng hnga vaia ca hea kba ning jah mtheih veng. mlungthuinak naw, nami khana ngmangnak a bilawh 14 Am jummeiki he am atänga am nami khüihkhawm he cun, sitiknak, am dawki am nami biloki tia ngdang hmaih vai, ikba akcang la am akcang ngkhawt thei hlünak sak, katnak hnengnak la katnak kyühnak, khai xawi ni? Ikba nghümüp la akvai awm hmaih khai nami na ngaihnak la kthanak, katnak pawhki mtai pet xawi ni? 15 Ihawkba Khritaw la Khawyai ngaisim vaia nami ngaihnak hea kyaki. 12 Acunakyase, ca ka hmaih thei khai xawi ni? Jummeiki naw am jummeiki yuk law üng pi mkhyekatkie la ami katnaka phäha cun i yümei püi thei khai ni? 16 Pamhnama Temple ka yuka am kya. Pamhnama hmuha kami veia nami la juktuh he pi ihawkba nglawi khai xawi ni? Mimi kthanak cen nami ksingnak vaia ka yuka kyaki ni. cun xüngki Pamhnama Temple mi kyaki; "Ka im ka 13 Acunakyase, kami ktha beki. Keimia ktha benak khyang he üng pyang lü ami ksunga ka awm khai; dänga am kya, Tihtuh naw ihlawka jah jesaki ti cun kei ami pamhnama kya ni se, acunüng amimi pi ka ania cehnak hüa nami kpüia phäha kyaki. 14 Am nami khyanga kya khai he," tia, Pamhnam naw a pyena na helatsakia kya se ania veia ka ning jah awhcah kba. 17 Acunakyase, "Jah yawk lü nami jah ngtai püi naki. Akcang cun nami veia angläta kami pyenki, vai. Am ngcimcaihki pi ä hnet u, acunüng ka ning jah acunkba kunga Tihtuha veia ka mi awhcahnak naw dokhamei khai" 18 "Kei nami Pa kya ni se, nangmi pi mdanki ve. 15 Aning jah mtheinak nami ngai hlünak, ka capa he la ka canu he nami kya khai" tia ahmäi kyühnak la ngkhyethak am nami dokhamnak he jah khyaihcia Pamhnam naw a ti.

7 Ka püi he aw, khyütam avan mi hama pyana kyaki. Pumsa la mlungmthin nghmüimkhyia mtüihkhyehnak üngka naw mi ngcimcaih u lü, Pamhnam kyühnak am mi xüngsei vai u. 2 Nami

mlung k'uma hmün jah mhäng pe ua; ua khana katnak am kami pawhki, u pi am kami kpyehki, ua ka pi hleihlak u lü am kami ka naki ni. 3 Acun cun ka ning jah mkateinak vaia ka pyena am kya ve, thih üng thih hmaih vai, xüng üng pi xüng hmaih vaia; kami ning jah mlungei naki ti ajana ka ning jah mtheh päng ni. 4 Aktää ka ning jah üpangnaki, aktää ka ning jah awhcah naki, aktää mlung dimnnak am ka beki, kami khuikhanak naküt üng pi jekyainak am ka beki. 5 Maketawnih khawa kami pha üng pi am xüie u nawng, ahawia pi khuikha u lü kami awmki; kpunga ngtunngvawknak la mlung k'uma kyühkyawknak am kami awmki. 6 Cunsepi, ami mlung hnemki ktha jah pekia Pamhnam naw Tihtuha lawnak vai am jah dim'yesak ve; 7 a lawnak dänga am

8 Kami püi he aw, Maketawniha sangcim hea veia Pamhnam naw bähäknak a jah pet kami ning

jah ksing hlüsaki. 2 Acuna sangcim he cun ami awmnaka khuikhanak aktää khamei u lü m'yenkeksi he, acunsepi aktää petmsawtnak üng ktha naki he kyase ami jekyainak dämki. 3 Ami khyaih khawjah pe u lü acuna thea pi peki he tia ka ksingki. Ami pet hlüa kba peki he ni. 4 Acukba petmsawtnak üng khyang ngcim he jah kpüi yum vaia. Judah khawa jah nghui naki he. 5 Kami ngaiha kthaka, akcüka Bawipa veia ngpe kyu u lü; acunüng Pamhnama ngjakhlüa amimät keimia veia ngpe kyuki he. 6 Acunakyase, Petmsawtnaka khut tünei maki Tihtuh naw petmsawtnaka khut a kpäng vaia kami mthehki. 7 Acunakyase, ahmäi üng jummeinak, ngthu sangnak, ksingkhyapnak, ahmäi hmäi üng ngsümtawmnak, keimi nami jah jawgnak nami mdana kba, acuna bähäknak pi nami mdan vaia ktha na ua. 8 Ngthupeta

kba am ka ning jah mthehki, khyang kcea jah kpüi vai ihlawka yängki he ti la, jawngnak akcang la am mäiha ngcüngcei u lü nami na awm vaia kyaki. 4 Am akcang ti mhñüteinaka ka pyen na kyaki ni. 9 Mi acunüng Maketawnih khaw üngka khyang he naw na Bawipa Jesus Khritawa bähäknak nami ksingki ni; lák law hnga u lü, am ngcüngcei u lü nami ve ning jah ani cun nangmi nami bawimangnak vaia phäha amät hmu law se, keimi (nangmi ä ka tiki) kami ning jah naw amät m'yenke saki ni. Acun cun Nangmi nami uppangei naki ihlawka kami ngkehkhyaeki khai he bawimangnak vaia phäha m'yenke lawki. 10 Tuh ni. 5 Acunakyase, jumeiki he nami veia ana law ma kum üng nami tüneinak atuh nami kpäng vai ka njia u lü, petmsawt vaia ngthumkhän nami mkhän päng luki. Nangmi cun nami tünei khai dänga am kya lü cen nami na npägnak vaia, ning jah nghuina kdaw nami tünei vai nami njahlü kcükia pi nami kyaki. 11 khaia ka ngaihki ni, acun cun amthuia kthäha kba Acunakyase, ajana petmsawt hlünaka mlungmthin am kya lü, mlung yängnak am petmsawta npäng lü nami taka kba, atuh nami khyaiha pe u lü npängsak ana awmnak vaia kyaki. 6 Cunsepi, acuna mawngma ua. 12 Petmsawt hlünaka mlung a ve üng, am na tak am ni, na takca i pi na pet cun Mhnam naw ning dokhamei pe khai. 13 Akce he phüha jang üng hin hin sümei ua, mci apica sawki naw apica at be khai, akdäm sawki naw akdäm at be khai. 7 Upi kpameinak am am pe lü, am pet üng am daw khai tia ngainak am pi ä pe lü, a mlunga yängnak am pe se; Pamhnam naw mlung yängnak am peki mhläkphyä naki. 8 Acunüng Pamhnam naw a bähäknak näkut nami khana kbe theiki; acunüng, nangmi naw ahmäi üng khäk ve tia am awmkia, khutbi kdaw binak näkut üng nami ve khai. 9 "Ani naw hlükawéiki he üng jah peki, ania m'yeneinak angläta awmkia" tia cangcim naw pyenki. (aiōn g165) 10 Mciksaüng mci la ei vai buh peki Pamhnam kung naw, nami hlüa mci cun pi ning jah pe lü dämdusak se khawijaha nami yah be aktää ami leisawnga bena, ania am atängä kami tüih khai. 11 Angläta pet hlünaka mlung nami ta khaia law khai. 12 Ahina npüinaka khutbinak naw khaia, sangcim he naw ami xüa kyaki. 13 Acunüng, khyang ngcim hea khuikhanak a jah kpüinak dängä acuna petmsawtnaka khutbi kami bilawh üng, u naw am kya lü, Pamhnama bähäknak aktää sangnak am a jah mkatei vaia kami mceiki. 14 Nami khawei kami ksing päng, atuh pi ning jah üp na lü sitihnak üng Pamhnam mhlünmtai khai he. 15 Nami khana Pamhnama bähäknak dämda khaia nami ning jah kpüi khaia yäng bawk bawki. 16 Tihthu cun phäha ning jah ktaiyü pe u lü, aktää ning jah ngai ka püi la nami phäha ka khüihpüia kyaki; ania mah maha lawki hea bena kce he cun sangcim hea jah tuih law, Khritawa hlüntainaka kyaki he. 17 Acun hea tuih si khai; ania cun ahmäi üng khüi lü kthanaki ti sitihnak üng Pamhnam mhlünmtai khai he. 18 Nami khawei kami ksing päng, atuh pi ning jah üp na lü 19 Acun dängä am kya, Bawipa hlüntainak phäha ning jah ktaiyü pe u lü, aktää ning jah ngai khaia he. 19 Acun dängä am kya, Bawipa hlüntainak khaia hea bena kce he cun sangcim hea jah tuih law, Khritawa hlüntainaka kyaki he. 20 Acun hea tuih si khai; ania cun ahmäi üng khüi lü kthanaki ti sitihnak üng Pamhnam mhlünmtai khai he. 21 Bawipa ngaih vaia pi kyasaki ni. 22 Ami veia kami bena kce pi kami phäha, khyang he naw Khritawa thangkdaw üng nami tüih si khai; ania cun ahmäi üng khüi lü kthanaki ti sitihnak üng Pamhnam mhlünmtai khai he. 23 Tihthu cun phäha ning jah ktaiyü pe u lü, aktää ning jah ngai ka püi la nami phäha ka khüihpüia kyaki; ania mah maha lawki hea bena kce he cun sangcim hea jah tuih law, Khritawa hlüntainaka kyaki he. 24 Acun hea tuih si khai; ania cun ahmäi üng khüi lü kthanaki ti sitihnak üng Pamhnam mhlünmtai khai he. 25 Acun hea tuih si khai; ania cun ahmäi üng khüi lü kthanaki ti sitihnak üng Pamhnam mhlünmtai khai he.

9 Judah khawa Pamhnama Khyang he naw aning
jah kbi lawa mawng hin ka yuk vai am hlü ve. 2 Jah
kpüi vai nami tängki ti ka ksinga phäha Maketawnih
khyang hea veia ning jah awhcah na veng. "Akaijah
khawa awmki jumeiki he ta tuhkum üngka ami jah
kpüükpak vaia ngtün pängki he ni" tia ka pyen. Nami
jah kpüükpak hlü naw jah thawhlet sak ve. 3 Cunsepi,
acuna ka ning jah awhcahnak, amdanga am akya.

10 Kei Pawluh nami ksunga mlung hnemnak am awm lü, athuknaka ka ve üng linglai khawiki naw, Khritawa hniphnawinak la dawnak am ning jah nghui na veng. 2 Pumsa lama keimi, kami ngdütthokia jah ngaiki hea veia ka linga kba, nami veia ka pha law üng ka linglai khaia ä nami na lingnak vaia ning jah nghui na veng. 3 Khawmdek üng mi awmki, acunsepi khawmdeka thum üng am mi ngtu naw. 4 Keimia ngtuknaka likcim he cun khawmdek likcim hea am kya lü Pamhnama johita likcim he ni. Acun cun mltih ngyawng he jah kpyehnak vaia kami summangki. 5

Am cangkia ngcuhnak he la Pamhnam ksingkhyapnak thangkdawa am kyakia ngmuumkhyia la thangkdaw sunghamkia awhcahnak he cun jah kpyeh u lü, ami akce nami yaha phäha kyaki! 5 Ngsä kkü he nami cungaihnak jah pinpawk u lü Khritawa ngthu kami ti hea kthaka ka hnem bawk khaia am ngai veng. jah läklam saki. 6 Ngthu nami ngaihnak a kümkawi 6 Ngthu sangnak üng amimia kba am ka thengvai käna, ngthu ä ngaihnak naküt kami mkuimkha khaia üngpi, ksingkhyapnak üngta akcunkba am ni; ahin kami ngcüngcei pängki. 7 Ipi akpung lam nami tengki. hin nami veia hmün naküt la akcün naküt ngsing Nangmi üngka uyaw Khritawa ka kyakia a ngaihyu khaia kami pawhki he ni. 7 Nami veia thangkdaw ka üng, ngaiky be kawm. Amimi Khritawa ka ami kyaa sang law üng aphi am kthäk khawi nawng; nami kba, Keimi pi Khritawa ka kami kya hngaki. 8 Ka ana hlüntainak vaia kamät naw kamät ka hnem sak (hangmi ning jah kpyehnak vaia am kya lü nangmi hin ka katnaka kyaki aw? 8 Nami ksunga khutbi ka ning jah pyanthannak kdaw vaia, Bawipa naw ana bi k'um üng sangcim kce he naw na khyengki he. pet cen) aktää ka awhcahnak üng pi ka hmai am Nangmi ning jah kpüinak vaia phäha ka jah yuteikia se khai. 9 Ca ka yuk law am ka ning jah mkyühkia kya ve. 9 Acunüng, nami veia ve lü ngui ka hlüie üng am kya. 10 Uyaw naw, "Pawlaha cayuk he yüh u lü pi u am kpyankhaei nawng; jumeiki he Maketawnih kyanki he, amät mi hlawnga a awm üng a ktha am khaw üngka naw ami law üng ka hlükaw cun na kyan lü a ngthu pyen pi amdang ni," tiki. 11 Acuna kpükie; ahmäi üng am ka ning jah kpyankhaei khaia khyang he naw nami hlawnga am kami ve üng ca üng ka ngcüngceiki, acunkba ka ngcüngcei laih laih khai. kami yuka kba, nami hlawnga kami ve üng bilawhnak 10 Khritawa ngthungtak kei üng awmkia kyase, "Ngui am kami awmkia ni ti hin ksing khai. 12 Amimät la am ning jah kthäh nawng" ti lü ka awhcahnak hin amimät mhlünmtaieiki khyang he am atänga kami Akaijah khaw naküta pi am düt khai ni. 11 Am ka ve vai am ngaih u nawng, mtängnak vai pi am kami ning jah jawngnaka phäha ahikba ka pyenki aw? ngaihki. Ihlawka angki he ni! Amimät naw amimät Pamhnam naw ksingki. 12 Tuhkbäih aphi kaa ka msuimcäpnak am amimäta ngthu mkhyahki he. 13 bilawha kba tuha pi ka bi khai, isetiüng ngsä kce he Keimi awhcahnak hin kami awhcah vaia kthaka am naw pi ka bilawha kba bilo nghaki he tia am ami awhcah u nawng; Mhnam naw a jah tak peta khuta awhcah vaia phäha ni. 13 Acuna Khyang he cun k'uma um lü nami ksunga kami bilawh pi ngpüki ni. 14 ngsä kcanga am kya u lü, ngsä kcanga ngsaihkie Acuna k'uma nami umkia kyase, Khritawa thangkdaw ni, amimi cun Khritawa ngsä kcanga mäiha ngdang law piu u lü nami veia kami law üng acuna thea am khäia khutbi biki he ni. 14 Acun cun mün vai am kya; bilo u nawng. 15 Acunakyase, Pamhnam naw pawh Khawyam pi khankhawngsä mäiha ngsä kyuki vaia a jah tak peta thea khyang kcea khutbia kthaka ni. 15 Acunakyase, ania ngsä he pi ngsungpyunkia am awhcah ve ung. Nami jumnak däm law se, nami ngsä hea kba ami kya üng jah münak vai am kya. ksunga khutbi akdäm bawk kami pawh law khaia kami Abäihna mhmüp üng ami bilawh kunga kba yah ngak'uhki. 16 Acunüng thangkdaw cun nangmia khaw law khai he. 16 Ka pyen be tüki, u naw pi angkia ä pi khye u lü kami sang khai. Khyang kce hea khawa na ngaih kawm. Angkia nami na ngaih üng apica ka bilawh pänga khutbi kami awhcahnak vai am ngaih ve awhcahnak vaia angki hlawka na dokham ua. 17 ung. 17 Cunsepi, "A awhcah vai ngaihki naw, Bawipa Ahinkba ka pyen hin Bawipa naw a na pyensaka am bilawhnak awhcah na se" tia cangcim naw pyenki. 18 kya, angkia kba awhcah lü ka pyen ni. 18 Khyang Amät mhlünmtaieiki naw ngaknak am hlawhei khawi, he naw pumsa lama ami awhcaha kba awhcah law Bawipa naw a mhlünmtai naw ni ngaknak a hlawhei. hngä süm vang. 19 Nami mät nami themkia kyase angki he jekyai u lü nami jah doki. 20 Khyang naw ning jah tamna na lü, ning jah jawiei lü, nami ka ning jah lawhei pe lü, ning jah hmumsit lü, ning jah kbei sepi khamei ua. 21 Acun he ka jah bilawh vai kyühei veng ti lü ka ng'anei vai cun ngkekhyakei veng. Cunsepi, khyang mat mat awhcah khaia a ling üng angkia kba pyen veng, ani a linga kba kei pi ling veng. 22 Amimi cun Hebru khyang he aw? Kei pi ka kyaki. Isarel khyang he aw? Kei pi ka kya hngaki. Abrahamä mjü he aw? Kei pi ka kyaki. 23 Khritawa m'ya he aw? Angkia mäiha ka pyen üng, kei daw bawkia m'ya kya veng; khüihnak üng aktää ka

11 Ka angnak api a awm üng na ngaisim pe ua; na ngaisim pe kcang ua. 2 Pamhnama kba ning jah k'ehei veng; nangmi cun khyang mat, amät Khritawa khyu vaia ngla ngcim ka tak peta nami kyaki. 3 Kphyu naw a hleihlaknak am Evah a mhleia kba, nami ngaiyunak pyeh se Khritawa veia nami ng'apnak nami pyai tak vai kyüh veng. 4 Isetiakyäkung, am kami sanga Jesuh akce sang lü nami veia lawki naküt nami na dokham, keimi üngka naw nami yaha

kthanaki, thawngim üng kyumnak üng däm bawkia üng Khawyam naw khuikhanaka nghling a na pet. 8 ka kyumki, kpaihnak khawwei khamei lü, thiinhnak Acuna khuikhanak üng lätnak vaia Bawipa veia kthum khawwei ka tawki. 24 Judah khyang he naw, thumkip vei nghui lü ktaiyü ni se, 9 ani naw, "Ka bäkhäknak na ja kaw vei cia mhma vei ami na kpaih. 25 Romah phäha khäki; ka johit naw am na kyannak kümbe saki" he naw kthum vei kphi ngpum am ami na kpaih, a ti. Acunakyase, Khritawa johit ka khana a awmnak mata lung am ami na vawih, kthum vei mlawnga thei vaia jekyai leng leng lü am ka kyannak ka awhcak pyehnak ka tawki, mthan mat la mhümp mat tui üng na bawk khai. 10 Acunakyase, Khritawa phäha am ka awmki; 26 Ka kdung hünaka khawwei tui hea khana kyannak, setnak, hnepeinak, mkhuimkhanak, am kyühkseki üng, m'yuk'ei hea ksunga kyühkseki üng, mkhawteinake cun ka jah ngaihki. Am ka kyan üng ni Judah khyanga ksunga kyühkseki üng, khyangmjükce ka kyan ve. 11 Angkia kba ka awmki, acunkba nami hea ksunga kyühkseki üng, khawkhiksea ksunga na vesaki ni. Nangmi cun keia dawnak nami mdan kyühkseki üng, khawkhyawng khawa kyühkseki üng, khaia nami kyaki ni. Kei cun ia am ka kya üng pi nami mliktiuksunga kyühkseki üng, bena phawk phawk ngsä kkü hea kthaka ka jaw bawkia am kya. 12 Ngsää hea ksunga kyühkseki ka khameiki. 27 Bawngkha ka kyanak msingnak vaia müncankse he la cäicatnak khüihkhawmnak, khawwei am ip lü awmnak, eiawlkhe hawkän cun mlung msaünak am nami ksunga cawixainak, khawwei buh am einak, ngtungjinak vai paws pänga kyaki. 13 Ngu am nami na kpüi vaia am la suisak vai am ve lü ka ve pängki. 28 Acuna thea ka ning jah kthähki. Acuna phäha sangcim kce he akce am pyena, sangcim he jah ngai lü a mhümp tä ka jah ksenaka kthaka nangmi veia akse ka biloki se ka khuikhaki. 29 Khyang am kyanki a awm üng aw? Am kümkawinak na mhlätei ua. 14 Hin hin nami am ka kyan hngaki, khyang mat katnak da a ceh veia ka lawnak vaia ka ngcüngceinak akthumnaka üng mlung natnak am ka beki. 30 Ka awhcah üng kya ve; nami veia i ka thäp vai am ve. Nangmi ni ka pi am ka kyanaka mawng ni ka awhcahnak hlü ve. 31 Bawipa Jesuha Pa la Mhnama ngming angläta ka ning jah hlüei, ngui am ni. Cana naw nupa i am pe keha awmki yekap he naw ami na man vaia mlüh phäha apica däng nami na jawng na khai aw? 16 Am mkawt cun ngängki he. 33 Acunsepi, kei cun yang üng na ktawk u lü, ngvawng khan üngka na khyu se, acuna sangpuxanga kut üngka naw ka lätki. khyang naw hleihlaknak am ka ning jah mhleimhlaika

12 Awhcahnak naw akdaw am a pawh üngpi awhcancan vai awmki. Cunsepi Bawipa naw a na peta hmuhthehnak la mdanak ka jah pyen khai. 2 Khritjan khyang mat, ajana kum xaleikphyü law pängkia kcün üng khankhaw ak'hlüng säiha khüa kyaki tia ka ksingki. (Ahin hin akcang aw mhmuhtehnak aw ti cun am ksing, Mhnam däng naw ksingki). 3 Pyen be tü veng; acuna khyang cun Paradaia khünak khamki tia ka ksingki (acuna khyang cun pumsa üng awmki aw, pumsa kaa awmki aw? ti am ksing nawng, Pamhnam däng naw ksingki), acuna khyang naw nghngicima ngthu üng am pyen thei la nghngicima m'yawng am, am pyen theia ngthu njaki. 5 Acuna khyanga phäh ka awhcah khai; cunsepi, ihlawka am ka ktha mahki tia thea ta kamäta phäha am awhcah veng. 6 Ngthungtak ka pyen khaia kyase, ka awhcah hlü üng pi ka angkia am kya. Cunsepi am awhcah hlü veng. Khyang naw ami na hmuh la ami na njaka kthaka ami na mhlünmtai vai am njaka hlü veng. 7 Acunüng, ka hmuh khawjah a lawa phäha ka awhcakhia am akyanak vaia, ka pumsa

phäha apica däng nami na jawng na khai aw? 16 Am ka ning jah kbawngkhaki ti nami ksing khai. Cunsepi khyang naw hleihlaknak am ka ning jah mhleimhlaika ngai khai ni. 17 Ngsä he nami veia jah tüi law lü nami ka amdanga ka yaheiki aw? 18 Tihtuh nghui na lü, ani mah mah am atänga jumeiki mat ka tüi law. Tihtuh naw amdanga nami ka ning jah yahei peki aw? Atänga kani mlung täng se kani awmkia am kyaki aw? Lam mat üng kani citkia am kyaki aw? 19 Nami ma ka cangnak vaia ngthu ka pyeneekia nami na ngaii aw? Khritaw üng Pamhnam hmuha ni ngthu kami pyen ve. Cunsepi, ka püi he aw, ahmäi hin nangmia kyäpnak vaia ni akya ve. 20 Ka law üng am ka njakhlüa a na ve u lü, kei pi am nami na njakhlü vai naw na ähei ve. Ngvawlkngpyeinak, ng'eihnak, mlung sonak, mäta malam vai kthanak, ngsekhanak ja khyanga mawng pyeneinak, awhcahnak la am mawngmeikia awmihnaake ka jah hmuh law vai naw na ähei ve. 21 Nami veia ka law be üng Pamhnam naw nami ma a na ksenak vai kyüh veng. Ajana am dawkyakia hüipawmnak la mtisa hlükawa awmihnak am kakawng u lü ä ngejutki hea phäha Pamhnam naw na kse na se ka kyah law vai naw na ähei ve.

13 Nami veia ka lawnak vai hin tuhkbäih akthum veinaka kyaki. "Ksingki nghngihs la nghngihs

dämkia saksi am cangki ti cun mdan vai" tia cangcim naw pyenki. 2 Ajana kakawngkie la akce he pi ka jah mtheh vai ngaih veng; nami veia anghngiha ka law üng ka pyenki. Cunsepi athuknaka ve lü ka pyen beki. Tuha ka law be üng upi mkhuimkhanak üng ä lät khai. 3 Khritaw naw kei üng ngthu pyenki tia msingnak nami yah khai. A ning jah mcing üng am kyankia am kya; a johit nangmi üng ngdangsak khai. 4 Khritaw cun am kyannak am kutlamktung üng thi se pi, Pamhnama johit am xüngki. Ani üng keimi pi am kami kyanki; cunsepi nangmi üng Pamhnama johit am a xünak cun mi yumeipüi hngaki. 5 Jumnak üng nami xüngki ti cun namimät naw namimät ngcetei ua. Jesuh Khritaw nangmi üng xüngki ti cun akcanga nami ksingeiki. Jesuh Khritaw am nami yahei üng ani üng ä nami xüngki ti am nami ksingki aw? 6 Keimi cun am kami sungki tia nami ksing khaia ning jah jum veng. 7 Am dawki am nami pawhnak vaia Pamhnama veia kami ktaiyü hin kami gngängrak kami mdan vaia phäh am kya, akdaw nami pawhnak vaia ni akya ve; sungkia mäih kami kya üng pi. 8 Ngthungtak hnengkia i am kami bilo theiki. Ngthungtaka phäha ni kami bilawh ve. 9 Am kami ktha mah üng kami jekyaiki, acunsepi nangmi nami kthamahki. Nami kümbe law vaia pi kami ning jah ktaiyü peki. 10 Acunakyase ni nami veia hinkba ca ka yuk law ve; nami veia ka pha law üng Bawipa Jesuh naw a na peta ana am, am ning jah pyenksenak vaia. Bawi Jesuh naw a na peta ana cun ning jah kpyehnak vaia am kya lü, ning jah pyanthamnak vaia ni a kya ve. 11 Acunüng atuh, ka püi he aw, yai lü ve u! Kümkawinak, dim'yenak, mlunga tägnak, mlungmthin mat am ve u; jawng'engnak la dim'yenaka Pamhnam nami veia ve khai. 12 Mat la mat dim'yekia mhnamnak am nghnuukset kyu ua. Pamhnama khyang he naw hnusetnak ning jah kbi law ve u. 13 Bawipa Jesuh Khritawa bähkäknak, Pamhnama jawng'engnak, la Ngmüimkhyia Ngcima awmpüinak nami vana khana awm se.

Kalatih

1 Nghngicim üngka naw lawkia am kya lü, nghngicima phäha pi am kya lü, Jesuh Khritaw mtho beki Pa Pamhnam la Jesuh Khritaw üngka kei Pawluh la, 2 ka hlawnga awmkia jumeiki he naküt naw Kalatiha awmkia sangcim he ning jah hnukset ve ung: 3 Mi Pa Pamhnam la Bawipa Jesuh Khritaw naw bähkäknak la dim'yenak ning jah pe se. 4 Mi Pamhnam la mi Pa njjakhlüa, tuhkbäih ahina kcün kse üngka naw a jah mhlätnak vaia, Khritaw naw mi katnak hea phäha amät ngpe kyuki; (aiön g165) 5 Pamhnama veia hlüngtainak angläta ve se! Amen. (aiön g165) 6 Khritawa bähkäknak üng ning jah khüki yawk u lü, thangkdaw akce nami dokhamei naw na m'yühei ve. 7 "Thangkdaw akce" am ve. Khyang avang naw ning jah mlung mthüie i lü Khritawa thangkdaw thuhlai hlüsaki he pi ami awma phäha ahikba ka pyen ni. 8 Cunsepi, keimia pi kyase, khankhaw üngka khankhawngsää pi kyase nami veia kami pyena thangdawa kthaka hngalangeikia thangkdaw a pyen üngta, mulaimei dää mkateia kya kawm. 9 Kami ning jah mttheh päng, tuhkbäih ning jah mttheh law be vang: "Nami yah pänga thangkdawa kthaka thangkdaw akce ning jah mttheh lawki a awm üngta mulaimei dää mkateia kya kawm." 10 Khyanga ngak ka yahnak vaia ka pyenkia mäi lawki aw? Acukba am ni! Mhnama ngaknak ni ka njjak hlü. Khyang hea ksunga ka ngminga ngthang vai ka ktha naki aw? Acukba ka ni üngta Khritawa m'ya am ka kya khai. 11 Ka püi he aw, thangkdaw ka sang hin nghngicim khyang üngka ngthuha am kya naw ti ning jah mttheh veng. 12 Nghngicim khyang üngka ka yahkia am kya, u naw pi am na mtthei naw. Jesuh Khritaw amät naw a na mdana ni akyá ve. 13 Judah hea jumeinak ka läk k'um üng Pamhnama sangcim he ä jah m'yenei lü jah mkuimkha lü jah kpyeh vaia ka kthanak khawi cen nami njaki. 14 Judah hea jumeinak lama kei cun ka ngtehpüi hea kthaka pi ktha na bawk lü, mi pupa hea thumcame üng pi ka ng'apei bawki. 15 Acunsepi am ka hmi law ham üng Pamhnam naw a bähkäknak am na xü lü amät ka khüih khaia a na khü päng. 16 Ka veia a capa a mdan law üng Khyangmjükce hea veia amäta mawng thangkdaw ka sangnak vaia ua mcäinak am kthäh nawng, 17 keia kthaka ngsää kya maki he ka jah hmu khaia Jerusalema pi am cit nawng. Arab khawa cit ktähi lü acunüng Damatet khawa ni ka nghlat be ve. 18 Acunüng, kum kthum ngsawk se Pitaa veia ksingkhyapnak ka yah khaia Jerusalem khawa

hang cit lü acuia ania hlawnga mhmüp xaleimhma ka awmki. 19 Bawipaa na Jakuk dänga thea ngsä akce u am jah hmu nawng. 20 Nami veia ka yuk law hmanki. Am ka hleihlak Pamhnam naw ksingki. 21 Acun kaña Siria khaw la Kilikh khawa ka citki. 22 Acuna kcün üng Judah khawa sangcim he naw akhyang puma am na ksing ham u. 23 "Ajana jah mkuimkha khawi lü, ajana a kpyeh hlü khawia jumnak cen sang hü ve" t'i khyang hea pyen njja u lü, 24 acunüng, keia phäha Pamhnam mküümtoki he.

2 Acunüng, kum xaleikphyü angvei kaña Tihtuh pi cephüi lü, Banabah am Jerusalem khawa kani hang cit beki. 2 Pamhnam naw ka ceh vaia mdanak na mhmuh se ka citkia kyaki. Khyangmjükce he veia ka sang khawia thangkdaw cun angvai he veia pi ngbämnaka ka jah mttheh khaiki. Ajana kcün üng ka bilawh pänga pi kyase atuh ka bilawha pi kyase amdanga akyá vai am ka ngaiki. 3 Ka hlawnga awmki, Tihtuh cun Krik khyanga kyase pi amthuia a vun am mawihnsak u. 4 Avang naw ta a vun mawih vai ami täng. Khritaw Jesuh üng kami taka lätnaka mawng hmu khai hea jumeiki hlawk hlawka ahina khyang hee kami ksunga anghmüa lutki he. Tamna ami jah pawh hlü. 5 Cunsepi thangkdaw, ngthungtak cun sungkham akyanak vaia phäha asängca hman pi ami ngthua keha am awm u nawng. 6 Mkhawnga kya kyaw u sepi keia phäha ta ami hngalangnak am ve. Pamhnam naw apkung da teng lü ä mtaiki. Khyang ngvai hea veia ka pyen hlü ta, "Akthai mcäinak keia phäha am hlü." 7 Mhnam naw Pita Judah he veia thangkdaw sang khiai khutbi a peta kba, kei pi ani naw khyangmjükce he veia thangkdaw sangnak khut a na petia hmuki he. 8 Judah he phäha Pita ngsää mcawna kba, kei pi Pamhnama johit am khyangmjükce he phäha ngsää mcawna ka kyaki. 9 Mkhawnga ami jah ngaih Jakuk, Pita la Johan naw, Pamhnam naw ahina khutbi kei üng pi na peki ti ngsingsaki he. Acunakyase kami van kami khüi hmaihi ti msingnak vaia Banabah la kei jah hnuksetki he. Banabah la kei khyangmjükce he ksunga khutbi pawh ning se amimi cun Judah he ksunga khutbi pawh khai hea kami mkyäpk. 10 Ami ksunga khuikha m'yenkeki he jah süm nglät vaia avan naw ami jah mcäi, acuna khutbi cun ka pawh vaia kamät naw pi akcüka ka bü kunga kyaki. 11 Acunüng, Pita Antioka law se khyang he maa ka ksenak. Hma kungkia kyase ni. 12 Jakuka jah tüih lawa khyang hea am ami pha law ham üng Pita cun jumeiki khyangmjükce am atängä ei hmaihi. Acunsepi khyang hea pha law kaña, vun mawih vai ktungnaki he jah kyüh lü khyangmjükce he hlawnga

am ei lü pyaiki. 13 Jumeikia Judah khyang he pi Pita Pamhnam naw ngdüngdaikia a ngaih pet" tia cangcim am atänga yailei hnga u lü awmki he naw Banabah pi üng a ng'yuka kba. 7 Acunakyase Abrahama cana yaileina u se ami hlawnga ngkhawki. 14 Thangkdaw kcang he cun jumnak takia khyanga kyaki he ti cun üng am ami cehcawn ka jah ksing law üng Pitaa nami süm vai sú. 8 Pamhnam naw khyangmjükce veia, "Nang Judah khyanga na kyaki cunsepi Judah he ami jumnak am amät üng jah ngdüngdaisak khai khyanga mäiha am xüngsei lü khyangmjükce hea tia cangcim naw pyen khawki. Acunakyase cangcim mäiha na xüngseiki. Acününg ihawkba khyangmjükce naw, "Pamhnam naw nang üngka naw khyangmjü he Judah khyang hea kba xüngsei khai hea amthuia naküt dawkyanak jah pe khai" tia Abrahama veia na jah ngtünsaki ni?" ti lü avana ma ka pyen. 15 thangkdaw a sang cen. 9 Acunakyase Abraham Khyang he naw "Khyangka khyangmjükcea" ami jah naw jumei lü dawkyanak a yaha kba; jumeiki naküt suia kba am kya u lü, akcanga Judah khyanga kami naw dawkyanak yah hngaki he. 10 Thum üp na u lü hmi lawki. 16 Cunsepi khyang cun Thuma pyen a läkie cun yüncenaka keha awmki he. Isetiakyaküng, pawhnak am ngdüngdaikia am kya lü, Jesuh Khritaw "Thum cauk üng ng'yuki naküt am läki naküt cun a jumeinak däng am ni ngdüngdaikia akyu ve. Keimi Pamhnama yüncenaka keha awmki" tia cangcim pi Khritaw kami jumnak am Pamhnam üng kami naw a pyena phäha kyaki. 11 "A jumnaka phäh ngsungpyun khaia Khritaw Jesuh kami jumeiki. Thum Pamhnam naw a ngdüngdaisaka khyang däng ni a kami läka phäha am kya. U pi Thuma ti pawh lü xün khawm" tia cangcim üng ng'yukia kyase, u pi am mi ngsungpyun thei. 17 Acününg Khritaw üng Thum läka phäha Pamhnama vei ä ngsungpyunki Pamhnama veia ngsungpyun vai kami kthanaka ti ngsingki. 12 Thum cun jumnak üng am sengei. phäha Khyangmjükce he mäiha khyangka kami kya "Thuma ti naküt läki xüng kha" tia ni cangcim naw a hngaki aw? Khritaw cun mkhyekat jah pawh sakia pyen ve. 13 "Thing üng taih naküt cun Pamhnama kyaki aw? Am kya. 18 Ka kpyeh pängä Thuma ninge yüncea kyaki" tia cangcim naw a pyena kyase, mi läk vaia ka tünei be üngta, kamät cun khyang hea phäha Khritaw amät yüncea npawh kyu lü Thuma veia Thum kpyehkia ka ngdan saki ni. 19 Thuma lawpüüla yüncenak üngka jah thawngki. 14 Pamhnam awma küt üng kei cun ka thiki. Isetiakyaküng Thum naw Abrahama veia a khyütam cen khyangmjükce naw a na hnima kyaki. Acun cun Pamhnama phäha he naw pi Khritaw Jesuh üngka ami yahnak hnga ka xünseinak vaia phäha kyaki ni. Kei cun Khritaw vaia, Khritaw naw ahin a pawha kyaki. Acününg am atänga ania kutlamktunga khana ka thiki. 20 Pamhnama khyütamnaka Ngmüümhya cun mimi naw Acunakyase kamät am xüng ti veng. Khritaw kei üng pi jumnak am mi yahnak hnga vaia kyaki. 15 Ka xüngki. Atuh ka xünak cun na mhlákphya na lü amäta püi he aw, msuimcäpnak am ka pyen khai: khyang xünak na pekia Pamhnama Capa ka jumnak am ni nghnjih naw iyaw ngaisim ni lü khyütam ani pawh ka xün ve. 21 Pamhnama bähäknak am ma veng. Käna u naw am kpyeh thei, mkhahsia pi am kya Thuma phäha ngdüngdainak yah theia akyu üng Khritaw amdanga thikia kya khai.

3 Nangmi Kalatih khyang k'ang he aw! u naw a ning jah mhleimhlak ni? Nami mika hmuh yea Jesuh Khritaw kutlamktung üng a thiha mawng angsinga mdana kya ye se. 2 Thuma pyen nami läka phäha Pamhnama Ngmüümhya nami yahki aw? Thangkdaw ngja u lü nami jumeia phäha Pamhnama Ngmüümhya nami yahki aw? Ning jah kthäh veng na mtheh ua. 3 Ihlawka nami yawki nil Pamhnama Ngmüümhya am tünei u lü atuh nami mäta khyainhak am nami kpäng vai nami njia hluki aw? 4 Nami hmuh njak he avan amdanga kyaki tinak aw? lyaw hlenga ta kya vü. 5 Pamhnam naw Ngmüümhya ning jah pe lü khutbi bi lü, müncan he nami ksunga a jah mdan hin Thum nami läka phäha aw, am acününg thangkdaw ngja u lü nami jumeia phäha aw? 6 Abrahama mawng cen ngai süm u; "Pamhnam jum se, a jumnaka phäha

Pamhnam naw Abrahama la a mijükphyüia veia khyütam pawhki. Ngthungcim naw khawjah a pyena kba, "Mjükphyüia" tia am kya lü khyang mat däng pyena kba, "Mjükphyüia" tia ni akyu ve. Acun cun Khritawa kyaki. 17 Ka pyen hlü cun: Pamhnam naw Abrahama veia ngthumkhän ta lü acun kümsak khaia khyütam pawhki. Kum phyakphyü la thumkip käna peta Thum naw Pamhnama ngthumkhän am kpyeh thei. Pamhnama khyütam pi am pyaisak thei. 18 Pamhnama khawh yet hin Thum üng sengkia akyu üng Pamhnama khyütam üng sengkia am kya hlü ti ve. Acunsepi a khyütama phäha ni Pamhnam naw acuna khawh yet cun Abrahama üng a pet ve. 19 Acününg Thum cun ia ham vai ni? Katnak cun katnaka kyaki ti mdan khaia kyaki. Thum cun khyütam pet Abrahama mijükphyüia pha law dää khäng khaia pawha kyaki. Thum cun khankhawngsä naw ngsä mata kut üng a peta kyaki. 20 Acunsepi khyang mat däng a bawi üng ngsä mat am hlü ti; Mhnam ta

mat däng ni. 21 Am acunüng Thum naw Pamhnama amdanga kya khai aw? 12 Ka püi he aw, "Keia mäihä khyütam he jah tuki aw? Am jah tu! Nghngicim naw awm u" tia ning jah nghui na veng. Nangmia mäihä ka xünak a yahnak vai Thum yahkia akya vai sú, khyang lawki. Akse ka khana nami bi am ve. 13 Akcükä nami naküt naw Thum läklam lü Pamhnama veia ngdüngdai veia ivai thangkdaw ka pyen ni ti cen süm ua; am ka khai su. 22 Cunsepi cangcim naw, "Khawmdek avan phetyaia phäha kyaki ni. 14 Ka pumsa üng am ka cun katnak johita keha awmk; Jesuh Khritaw jumei phetyainak cen nami hama kameinaka kyase pi am phäha yah vai aphi ka a jah yeta khyütam cun jumeiki na hmumsit u lü, am nami na yawkink. Khankhaw he üng jah peta kyaki" a ti. 23 Cunsepi jumeinaka üngka khankhawngsä mata mäihä nami na dokhamki. kcün am a pha law ham üng, jumeinak a ngdang law Jesuh Khritawa mäihä nami na dokhamki. 15 Aktää veicäpa Thum naw thawngkyuma mäihä jah kükpi. nami jekyaki! Ise ni? Akyä thei vai sú ta nami mik pi 24 Acunakyase jumeinak üng Pamhnama veia mi lo u lü nami na pe khai sú ti kamät naw pyen thei ngdüngdainak vaia, Khritaw am a pha law ham üng veng. 16 Ngthungtak ka ning jah mtheha phäha nami Thum naw jah ngkhapükia kyaki. 25 Atuh jumeinaka yea ka kya lawki aw? 17 Khyang kce he naw ning kcün pha lawki. Thum naw am jah ngkhapükü ti. 26 jah kü na leng lengkia mäihä awmk; cunsepi ami Jumnak am Khritaw Jesuh üng Pamhnama ca nami ning jah künak am daw. Ami ning jah künaka kba kya bähki. 27 Khritaw üng baptican nami khanki; nami jah künak be vaia phäha kei üngka ning jah amät Khritaw nami suiawiki ni. 28 Acunakyase Judah mtai hlü ve u. 18 Bünak a daw üng ta künak hin khyang ja khyangmijké he, m'ya la ä m'ya, nghnumi dawki ni. Nami hlawnga ka awma kcün däng üng he la kpamie hngalangnak am awm; Jesuh Khritaw am kyakia nami hlawnga am ka awm üng pi. 19 Ka üng nami van pum mata nami kyaki. 29 Khritawa cana he aw, Khritawa ngneksak nangmi üng am a ka nami kya üng Abrahama mijükphyü hea kya u lü Pamhnama khyütam nami yah khai.

4 Cunsepi, hin kba pyen be tü veng: a pa khawh mkhäm khaia ahmäi cun capa a ka vai kyase pi a nghmaw ham üng cun m'ya mäihä ni ngaih khawi. 2 A nghmaw ham üng a pa naw a mhnüttnaka kcün am a pha ham üng msumcei khaia khyang he awmk he. 3 Acukba mimi pi ngmümikhya lama am mi xüxam ham üng cun khawmdek ukia ngmümikhya he keha m'ya mi kyaki. 4 Cunsepi akcüna pha law üng Pamhnam naw amäta Capa a tüih law. Nghngicim nghnumia capa mäihä law lü Judah he Thuma keha xüngseiki, 5 Thuma keha awmk he jah thawng se, Pamhnama ca he mi kya lawnak vaia kyaki. 6 A ca he nami kyanak mdanak vaia Pamhnam naw a Capaa Ngmümikhya cun nami mlung k'uma a tüih law. Acuna Ngmümikhya naw, "Ka Pa, ka Pa" tia ngpyangki. 7 Acunakyase m'yaam kya ti u lü capa nami kyaki. A capa nami kya pängkia kyase Pamhnam naw a capaa phäh vai a tak avan ning jah pe khai. 8 Tuhkbäh Pamhnam nami ksingki am acunüng Pamhnam naw ning jah ksingki ti veng. Ise a ktha kcek lü m'yenei phyakia ngmümikhya veia nami nglat be vai nami ngaihki ni. 9 Mhnam nami ksing kän la Mhnam naw a ning jah ksing käna, Ise am ktha mah lü m'yenei phyakia ngmümikhya veia nami nghlat be vai nami ngaihki ni ti pyen hlü veng? Ise acun hea m'ya nami kya vai cun nami ngaih beki ni? 10 Khawmhmüp he, nghngi khyä he, akcün he la khawkum he, nami jah künaki. 11 Ning jah cäi na veng! Nami phäha ka kthanak avan

amdanga kya khai aw? 12 Ka püi he aw, "Keia mäihä khyütam he jah tuki aw? Am jah tu! Nghngicim naw awm u" tia ning jah nghui na veng. Nangmia mäihä ka xünak a yahnak vai Thum yahkia akya vai sú, khyang lawki. Akse ka khana nami bi am ve. 13 Akcükä nami naküt naw Thum läklam lü Pamhnama veia ngdüngdai veia ivai thangkdaw ka pyen ni ti cen süm ua; am ka khai su. 14 Ka pumsa üng am ka cun katnak johita keha awmk; Jesuh Khritaw jumei phetyainak cen nami hama kameinaka kyase pi am phäha yah vai aphi ka a jah yeta khyütam cun jumeiki na hmumsit u lü, am nami na yawkink. Khankhaw he üng jah peta kyaki" a ti. 15 Aktää veicäpa Thum naw thawngkyuma mäihä jah kükpi. nami jekyaki! Ise ni? Akyä thei vai sú ta nami mik pi 24 Acunakyase jumeinak üng Pamhnama veia mi lo u lü nami na pe khai sú ti kamät naw pyen thei ngdüngdainak vaia, Khritaw am a pha law ham üng veng. 16 Ngthungtak ka ning jah mtheha phäha nami Thum naw jah ngkhapükia kyaki. 25 Atuh jumeinaka yea ka kya lawki aw? 17 Khyang kce he naw ning kcün pha lawki. Thum naw am jah ngkhapükü ti. 26 jah kü na leng lengkia mäihä awmk; cunsepi ami Jumnak am Khritaw Jesuh üng Pamhnama ca nami ning jah künak am daw. Ami ning jah künaka kba kya bähki. 27 Khritaw üng baptican nami khanki; nami jah künak be vaia phäha kei üngka ning jah amät Khritaw nami suiawiki ni. 28 Acunakyase Judah mtai hlü ve u. 18 Bünak a daw üng ta künak hin khyang ja khyangmijké he, m'ya la ä m'ya, nghnumi dawki ni. Nami hlawnga ka awma kcün däng üng he la kpamie hngalangnak am awm; Jesuh Khritaw am kyakia nami hlawnga am ka awm üng pi. 19 Ka üng nami van pum mata nami kyaki. 29 Khritawa cana he aw, Khritawa ngneksak nangmi üng am a ka nami kya üng Abrahama mijükphyü hea kya u lü Pamhnama khyütam nami yah khai.

20 Atuh nami hlawnga ka ve vai ngaih veng. Ahin kba am ka ning jah tinak vai sú. Aktää ning jah cäi na veng. 21 Thuma keha awm hlüki he ning jah kthäh vang: Thum naw i a pyen am nami njaki aw? 22 Abraham naw cangpyang nghngiç ca naki. Mat m'yanua ca kya lü mat cun m'yanu am nikia ca kyaki. 23 M'yanu am ani ca cun pumsa thuma hmi lü, m'yanu am niki am ani ca cun khyütama thuma hmi lawkia kyaki tia pyenki. 24 Acuna ngthu cun msuimcäpnaka kyaki ti ksing theia kyaki; acuna nghnuminu xawi cun ngthumkhän nghngiça kyaki xawi. M'ya jah ca nakia nghnumi Hakarah cun Sinai mcung üng pawha ngthumkhänä kyaki. 25 Arab khawa Sinai mcunga nghnün üng ngdülkia Hakarah cun, tuhkbäh Jerusalem a khyang he mah mah am m'ya kyaki msuimcäpnaka kyaki. 26 Cunsepi khankhaw Jerusalem cun m'ya am kyakia kyase, acun cun mi nua kyaki. 27 "Na cingkia nghnumi jekyai! Na am pawi na khawi lü na hmia natnak am na khamei khawiki je lü ngpyangai! A cei naw am a yawk khawia nghnumia kthaka a cei naw am a ktä naw hnases da na bawk khai" tia cangcim naw pyenki. 28 Acunakyase ka püi he aw, nangmi cun Isaka mäihä khyütama phäha Pamhnama ca hea nami kyaki. 29 Acuna kcün üng pumsa thuma hmi lawkia naw Pamhnama Ngmümikhya thuma hmi lawki a mkuimkha khawia kba; tuhkbäh pi acuna mäih lawki. 30 Cunsepi, cangcim naw, "M'yanu cun a capa am jah ksäta; m'yanua capa naw ä m'yanua capa khawh ä mkhämpüi khai" tia a pyen. 31 Acunakyase

ka püi he aw, mimi cun m'yanua ca am mi kya u lü ä sawkkhahnake la tuiyaia luhvangnake ni. Khyang he m'yanua ca hea mi kyaki.

5 Lätnak mi taki. Khritaw naw jah lätsaki! Khyang kläta mäihä ngdüitho u. Namimät m'yaa ä ngpawhei be ua. **2** Kei Pawlhuh naw nami veia pyen veng, ngai ua: nami vun nami mawih üng nami phäha Khritaw amdanga kya khai. **3** A vun mawi khaia büki cun Thum avan länk khaia leimah ve tia ning jah mtheh veng. **4** Thum lätnak am Pamhnama veia ngsungpyun khaia nami büki naw Khritaw nami thuknaki ni. Pamhnama bähäknaka kpunga nami awmki ni. **5** Keimia äpnak ta Pamhnam naw amäta veia jah ngsungpyun sak khai tia kya ve. Ahin ni Pamhnama Ngümümkhya johit naw kami jumnak üng a bilawh kami ngängeia akya ve. **6** Khritaw Jesuh üng vun mawih la vun am mawih hngalangnak am ve. Jawng'engnak üngka pawhmsaha jumeinak ni aktunga akya vei. **7** Akyäpa nami pawhki cen! U naw ngthungtak nami lätnak üng a ning jah pyaisak ni? Ihawkba a ning jah kdäk ni? **8** Ahin hin ning jah khüki Pamhnama pawha am kya. **9** "Kcaw ajawca naw buh avan thawsak am theiki" ami tia kba. **10** Atuh vei cäpa ka ning jah mkhü üpnaki. Nami cungaihnak ä hngalang se. Nami mlung ning jah uplatsakia khyang naküt pi Pamhnam naw mkuimkha be khai tia mi Bawipa jumeinak üng mkhü üpnak ka taki. **11** Ka püi he aw, vun mawih vai hlüki tia mawng ngthu ka sang laih laihkia akya üng ise mkuimkhaa ka kyaki ni? Acun he hmankia akya üng Khritawa kutlamktung ka sang naw khuikhanak i am pawh. **12** Ning jah uplatsaki he naw ami vun mawih däng ä khäk lü ami kte pi ami kphyet vai täng veng. **13** Ka püi he aw, nami lät khaia ning jah khüa nami kyaki. Cunsepi nami läta phäha nami pumsa hlükawnak naw ä ning jah näng se. Acuna kthaka ta jawng'engnak am nami püi mcei ua. **14** "Namät na jawngnaka mäihä na impei loceng na jawngnak vai" tia ngthropet mat naw Thum naküt kümsaki. **15** Cunsepi sakyung hea kba mat la mat mhlem kyu u lü ngtun u lü nami ve vai mcei ua, mät naw mät nami kpyehei khai ni. **16** Acunakyase ahikba pyen veng: nghngicim ngneiksak üng am nami yängsä khaia Ngümümkhya naw nami xünnake lam ning jah msüm kawm. **17** Mi nghngicim ngneiksak naw Ngümümkhya ngneisak ä ngja hlü se, Ngümümkhya ngneiksak naw pi mi nghngicim ngneiksak ä ngja hluki. Ahin xawi cun ye xawi ni. Acunakyase namäta njak hlü ä na bi theiki. **18** Khritawa kutlamktunga phäha mkuimkhanak am Ngümümkhya naw a ning jah ngkhahpüi üng Thuma ami khamei vai dänga phäha ni akya ve. **19** Vun keha am nami awmki ni. **20** Nghngicim ngneisksaka mawiki he ye naw pi Thum am länk u. Pumsa üng nami bilawh cun ngdangki. Acun he cun hüipawmnak, bilawh ami awhcahnak vaia phäha nami vun ning phyawksaknak, am dawkia ngneisksak, **21** Cunsepi Ngümümkhya naw jawngnak, jekyainak, dim'yenak, mlung saünak, bänak, dawnak, sitlhnak, **22** mlung hnemnak, mät la mät ngxungei kyunake cun jah ngtheipai lawsaki. Acun he jah kpetkia Thum am ve. **23** Khritaw Jesuh khyang he naw ami nghngicim ngneisksaka mtisa hlükawnak naküt cun jah thihsak pängki he ni. **24** Ngümümkhya naw xünak jah pe pängki; ani naw mi xünake pi jah ngkhahpüi khai. **25** Am mi awhcah u lü, mat la mat ä mi ngsähna lü, mat la mat ä mi ng'eih kawm.

6 Ka püi he aw, khyang naw katnak a pawh msawk üng, Ngümümkhya khyanga nami kyakia nangmi naw akdawa mtho be u; cunsepi mlung hnipnak am pawh ua. Acunüng namimät pi hlawhlepnak üng am nami kyuknak vaia mceiei ua. **2** Mat la mata bawngkhanak nglawng püi u, acunkba Khritawa Thum nami läkia kya khai. **3** Nami mät ia am kya kphei u lü kyäp sähkia nami ngaihkyu üng ta nami mät nami yailei nakti ni akya ve. **4** Nami mäta bilawh bülteng ua. Nami bilawh a daw üng nami mäta bilawha khana awhcah ua; khyanga bilawh am ä mtäng ua. **5** Nami mäta phüih phäh phäh nami phüi khaia kyaki ni. **6** Khritjana mawngma ning mtheikia saja üng na tak akdaw na pet vai. **7** Namät ä mhleia; u naw Pamhnam am yaw ang sak thei. Na sawa mäih kunga na at be khai. **8** Na nghngicim ngneisksak hlükawa mci na saw üng acun üngka thihnak na at khai; Ngümümkhya lama mci na saw üng Ngümümkhya lam üngka anglät xünak na at khai. **9** Acunakyase akdaw bilawh ä mi ngkho na vai; am mi pyai ta u lü akcüna pha law üng ngtheipai mi at law khai. **10** Acunakyase akcün kdaw mi tak ham üng khyang naküta veia akdaw mi bilo vai u; aktunga jumnak üng khuiim mata mi kyaki hea veia mi bilo ksetam vai u. **11** Kamäta kut ye am canglung angbau ngbau nami veia ca ka ngneisksak naw Ngümümkhya ngneisak ä ngja hlü yuk law cen teng ua. **12** Nami vun amthuia ning jah mawih hlüsaki he cun ami bilawh kce awhcah hlü na u lü, mdan hlükia kyaki he ni. Biloki he, acunsepi Acunakyase namäta njak hlü ä na bi theiki. **13** Vun keha am nami awmki ni. **14** Juktuh jah mawih hlüsaki he ni. **15** Kei naw ta mi Bawipa

Jesuh Khritawa kutlamktung ni ka awhcahnak ve; ania kutlamktung üng hina khawmdek ka phäha thiki, kei pi khawmdeka phäha ka thiki. 15 Vun mawih la am mawih ia am ngtäh. Mhmünmceng kthaia kya ni angtäh. 16 Acuna thumcam ami xünnake üng läkie la Pamhnama khyang avana khana dim'yenak la m'yeneinak ve se. 17 Akbäihnaka: ka pumsa khana awmkia nghmalem he naw kei Jesuha m'ya ka kyaki ti mdankia kyase u naw pi ã na mkhuimkha kawm. 18 Ka püi he aw, mi Bawipa Jesuh Khritawa bakhäknak nami vana khana awm se. Amen.

Ephet

1 Khritawa ngsä vaia Pamhnam naw a xü Pawlüh üngkhyüh ni — Sithit lü Khritaw Jesuha hnu läkie Epheta veki Pamhnama khyange veia ni. **2** Mi Pa Pamhnam ja Bawi Jesuh Khritaw naw ami bähkäknak ja dim'yenak ning jah pe se. **3** Pamhnam ja Mi Bawi Jesuh Khritawa Pamhnam veia jenak mi mtheh vai u! Khritaw üng mi yum mata phäh ani naw khankhaw pea ka Ngümüimkhyaa dawnak naküt mimi üng jah pe lü dawkyanak pi jah peki. **4** Pamhnam naw khawmdek am a mhnünmceng ham üng mimi cun Khritaw üng xüngsei lü ania hmai maa ngcimcah lü vecawh vaia a jah xü ni. Isetiakyaküng a mhläkphyanaka phäh ni. **5** Pamhnam cun naw Jesuh Khritaw üngkhyüh a jah ca vaia a mkhyah päng ni, ahin cun ania xenak ja bünaka kyaki ni. **6** A mhläkphyanaka Cakpa amdanga a jah peta phäh jomahkia a bähkäknak mi mhlünmtai vai u. **7** Khritawa thia phäh lätnak mi yahki acun cun mi mkhye mhlätak ni. Pamhnama bähkäknak hin däm da ve. **8** Acuna bähkäknak am a mät naw ksingnak ja themnak jah peki. **9** Pamhnam naw i nüm'yanki ti cun pawh lü ngthupki a bü cun Khritaw üngkhyüh kümcei khaia a mkhyah päng cun jah ksingsaki. **10** Ahina bünak cun akcün a pha law üng a küm law käna mce ja khankhawa veki naküt avan Khritaw lua kya lü ania kea jah ta law khai. **11** Anaküt cun Pamhnama nümyan ja a titänga ve lü Pamhnam naw a khyanga kya lü Khritaw am mi yümmat khaia jah xü hin akcük üngkhyüh ania bünak am a mkhyah päng ni. **12** Khritaw mi na äpei makia mimia phäha, Pamhnama hlüngtainak mi mküimto vaia phäha kyaki. **13** Nangmi pi ngthukcang, Thangkdaw nami njak naw küikyannak da ning jah lawpüi lü Pamhnama khyanga nami kyaki. Khritaw nami jumei ja Pamhnam naw a ning jah ka tia msingnak cun a ning jah bekhütnaka Ngümüimkhyaa Ngcim ning jah peki ni. **14** Pamhnam naw a khyange khyütam a jah peta kba mimi naw Ngümüimkhyaa Ngcim mi yahkie, acun cun Pamhnam naw a jah kumbekia mhlät cun jah ksingsaki. Pamhnam naw mküinak yah se. **15** Acunakyase, Bawi Jesuh nami jum ja khyang ngcime nami ja mhlänak ka njak üng, **16** nangmia phäha a bähkäknak anglät se mhlünmtai lü ka ktaiyü üngpi ning jah süm ni. **17** Ka ktaiyünak ta mi Bawipa Jesuh Khritawa Pamhnam, jomahkia Pamhnam naw Ngümüimkhyaa ning jah pe lü acuna Ngümüimkhyaa naw kthemnak ja amät ksingnak a ning jah pet vaia ni. **18** Akvai nami hmuhnak thei vaia nami mlunga nghmawngnak vai Pamhnama veia

ka ktaiyüki. A ning jah khünak üng äpeinak i ti cun nami ksingnak vai ja a khyange üng khyütam a jah pet ihlawka müncam phyakia dawkyanak daki ni, **19** ani mi jumeikia khana a johita khut bi cun ihlawka dämduhki ni. Mi khana khut bikia johit cun ktha mah säihki ni. **20** Acun cun Khritaw thinak üngkhyüh mtho be lü khankhaw pea a khet lama a ngawsak, **21** Khritaw naw ngvae, khankhawa anatakne, johite, bawie naküt, hina khawmdek khan däka am kya velaw khaia khana pi jah upkia kyaki ni. (*aiōn g165*) **22** Acunüng Pamhnam naw anaküt, ania khaw kea a tak, anaküta khana lua kya khaia sangcim üng a pet, **23** acun cun ania mtisa kya lü ani üng kümceiki cun anaküt kümceisaki.

2 Ahlana nangmi cun Ngümüimkhyaa lama nami thiki, isetiakyaküng, pyen käh njga lü nami mkhyekata phäh ni. **2** Acuna kcün üng am dawkia khawmdeka lam kse läk lü khawlivia veki ngümüimkhyaa johitea uknak nami jah kcangnaki. Acuna Ngümüimkhyaa naw Pamhnam käh kcangnak vaia khyange cun atuha jah pinmanki. (*aiōn g165*) **3** Mimi pi amimi akba ve khawi lü ni mtisa hlüeria mimäta pumsae ja mlungkawea titänga mi xüng khawkie. Mi mtisa lama avana kba Pamhnama mlungsonak mi khamei khaiea mi ngkawhkie ni. **4** Lüpi Pamhnama a jah mpyeneinak nungmjä lü a jah kphyanak pi dämduhki, **5** pyen käh njga lü Ngümüimkhyaa lama mkyhea phäh mi thiik'um üng ani naw Khritaw am xünnaka a jah lawpüi ni. Pamhnama bähkäknak am küikyannak nami yahki. **6** Khritaw Jesuh üng mi yümmatnak am ani naw jah mtho be lü ani am khankhaw pea atänga mi uk khai. **7** Ahin a pawh cun law khai akcün tä üng mdan lü aktää dämduhkia a bähkäknak cun Khritaw Jesuh üng a kphyanak jah mdanki. (*aiōn g165*) **8** Pamhnama bähkäknak üng jumnak üngkhyüh küikyannak nami yahki. Ahin cun naminäta mtunkthaeinak am kya, lüpi Pamhnam naw ajüa aning jah yet ni, acuna kyase u pi käh camcah kawm. **10** Mimi cun Pamhnama sepebia mi kya lü Pamhnam naw Khritaw Jesuh üng yümmat lü akdaw mi pawh khaia a jah mhnünmceng päng ni, mi bilawh vai kunga a jah pitpyang pet päng ni. **11** Nami ngtüi law üng khyangmjükcee, Judahé naw "vun am mawiki" aning jah tinak, amimäte naw ta vun mawikia ngsuikiea (Ahin cun khyang naw pumsa üng bilawhnak) ajana ihawkba nami ve khawiki ti cun süm ua. **12** Acuna kcün üng Khritaw üngkhyüh nami thuki. Nangmi cun khyangmjükcea kya lü Pamhnama a jah xü khyanga pi am kya uki. Pamhnam naw Isarele üng khyütam a jah pet ngthupet üng pi am sängei lü Pamhnam jah äpeinak käh ta lü khawmdeka

nami xüng khawiki. 13 Tuh ta, ajana thuk khawi uki kneme kthaka pi ka nem säihki, lüpi am päih khawkia lüpi Khritawa thisen naw ning jah law püi lü Khritaw Khritawa bawimangnaka mawng Thangkdaw cun Jesuh üng nami yümmat law beki. 14 Khritaw amät a naw dim'yenak law püi lü Judahe ja khyangmjükcee cun khyangmjü mata a jah pyan. Yea jah thawnsaki ja jah mkhyakia kpang cun amäta pumsa üng a kcimpyak ni. 15 Ani naw Judahe Thum, ngthupet ja ningsawe jah kpyakki, isetiakyaküng, khyangmjü nghnjih cun khyang kthai mata kya lü a nih üng a jah yümmatsak. Ahikba va dimdeihnak a bi law. 16 Ani kutlamtunga a thiha phäh üng am ami ngkhawtnak mkhyüh lü kutlamtunga phäh üng khyangmjü nghnjih cun pumsa mat üng jah ngkhawsak lü Pamhnama vei a jah law püi be. 17 Acuna kyase Khritaw cun law lü dimdeihnakha Thangkdaw cun ami vana vei — Pamhnam am thuki khyangmjükce ja Pamhnam am căhki Judahe vei sangki. 18 Khritaw üngkhyüh khyangmjükce jah Judah mi van cun Ngümümkhya mat am Pa Pamhnama maa mi law khawhki. 19 Acuna kyase, nangmi khyangmjükcee cun pe kce khyanga ja khina am kya ti u ki, nangmi cun Pamhnama khyange am atänga khankhaw khyanga thawn u lü Pamhnama canaa nami kyaki. 20 Khritat Jesuh amät cun tüneinak lunga kya lü nangmi cun tüneinaka khana ngsä he ja sahmae naw aning jah sawngsak ua kyaki. 21 Ani naw im avan cun kcüng lü Pamhnam üng pet vaia dawki temple ngcima dämduhsak lü khyangmjükceea phäha Khritaw Jesuha thawng khyuma ka kyaki kei Pawlhu Pamhnama veia ka ktaiyüki. 2 Nami phäha akdaw ka pawh vaia Pamhnam naw a bähkäknak a na pet tia nami ksing pängki. 3 Pamhnam naw ngthupkia a mkhüh cun na mdan lü na ksingsaksi. (Kei naw ahina mawng cun aktawia ka yuk pängki, 4 i ka yuk law ti cun nami kheh ua kyak üng ngthupkia Khritawa mawng ka ksingnak cun nami ngtheinak khaia.) 5 Ahlana kcün üng ta ahina ngthupki cun nghngicime üng am jah mtheh, lüpi, atuh ta Pamhnam naw Ngümümkhya sumei lü ngsä ngcime ja sahmae üng jah mdanki. 6 Ngthupki tinak cun thangkdaw üngkhyüh khyangmjükcee naw Pamhnama dawkyanak cun Judahe mah maha yahkie. Pumsa mata kya u lü Pamhnam naw Khritaw Jesuh üngkhyüh a pawha khyütam cun pi yah hnga kie. 7 Kei cun Pamhnama bähkäknak üng thangkdawa phäh mpyaa ka kyaki. Acun cun a joht üngkhyüh khut binak vaia ani naw kei üng a na pet ni. 8 Kei cun Pamhnama khyang

kneme kthaka pi ka nem säihki, lüpi am päih khawkia Khritawa bawimangnaka mawng Thangkdaw cun Khyangmjükcee vei cehpüi khaia hina kcün kdaw na pet kya lü, 9 Pamhnama ngthupkia mkhüh cun khyang avan naw a mi hmuh vaia kyaki. Pamhnam cun avan tüipyang lü ajana kcün üng ngthupki a na cükmi, (aiön g165) 10 atuha kcün üng ta Pamhnam naw sangcim üngkhyüh khankhawngsä hea uknaka khankhawa veki johite cun naw ania pumngyam cun hngalangkia pumngyam mjüküm üng ngthei na khaie ni. 11 Pamhnam naw ania angläta atitängä kba pawhki, acun cun mi Bawipa Khritaw Jesuh üngkhyüh a yah ni. (aiön g165) 12 Khritaw am yümmat lü Ani mi jumnak üngkhyüh mkhühüpnak am Pamhnama hmai law maa ling lü mi citcawnki. 13 Käh pukse ua ti lü ning jah — Pamhnam am thuki khyangmjükce ja Pamhnam nghui na veng, isetiakyaküng, nangmia phäh khuikha am căhki Judah vei sangki. 14 Ahina phäha Pa Pamhnama vei ka mkhuk msüm veng, 15 mat am Pa Pamhnama maa mi law khawhki. 16 Kei naw Pamhnam ka kthäh ta hlüngtaikia a khawhthema naw Ngümümkhya üngkhyüh joht ning jah pe lü nami uma ka angkhängsak vaia ni. 17 Jumeinak üngkhyüh Khritat naw nami mlung k'uma khana ngsä he ja sahmae naw aning jah sawngsak a imlo a sak vaia ka ktaiyüki. Mhläkphyananak üng ua kyaki. 18 Acun üngva nangmi cun Pamhnama Bawipa üng a ap ni. 19 Ä, Khritawa mhläkphyananak cun nami ksing khai lüpi kümbe khaia am mi ksing khawh, acuna kyase, Pamhnama ning üng bebang ua. 20 Mi cungaiha kthaka am ani üng mi kthähkhyah khawia kthaka sa lü joht am mi k'uma khut bi khawhki cun Pamhnama kyaki. 21 Akcün tä se, Khritat Jesuh üngkhyüh sangcim khana Pamhnama hlüngtainak angläta ve se! Amen. (aiön g165)

3 Ahina phäh, nangmi khyangmjükceea phäha Khritat Jesuha thawng khyuma ka kyaki kei Pawlhu Pamhnama veia ka ktaiyüki. 2 Nami phäha akdaw ka pawh vaia Pamhnam naw a bähkäknak a na pet tia nami ksing pängki. 3 Pamhnam naw ngthupkia a mkhüh cun na mdan lü na ksingsaksi. (Kei naw ahina mawng cun aktawia ka yuk pängki, 4 i ka yuk law ti cun nami kheh ua kyak üng ngthupkia Khritawa mawng ka ksingnak cun nami ngtheinak khaia.) 5 Ahlana kcün üng ta ahina ngthupki cun nghngicime üng am jah mtheh, lüpi, atuh ta Pamhnam naw Ngümümkhya sumei lü ngsä ngcime ja sahmae üng jah mdanki. 6 Ngthupki tinak cun thangkdaw üngkhyüh khyangmjükcee naw Pamhnama dawkyanak cun Judahe mah maha yahkie. Pumsa mata kya u lü Pamhnam naw Khritaw Jesuh üngkhyüh a pawha khyütam cun pi yah hnga kie. 7 Kei cun Pamhnama bähkäknak üng thangkdawa phäh mpyaa ka kyaki. Acun cun a joht üngkhyüh khut binak vaia ani naw kei üng a na pet ni. 8 Kei cun Pamhnama khyang

4 Bawipa khut ka pawha phäh thawng üng ka kyumki kei naw ka ning jah nghuinak ta, Pamhnam naw a ning jah khü üng a ning jah tak pet cän nami kpha vaia xüngsei ua. 2 Angläta mlung mhnem lü hniphnawi lü mlung msaü lü ve ua. Mat ja mat püi cuneinak am nami mhläkphyananak mdan ua. 3 Dim'yenak am atänga ning jah khitkhawn khaia Ngümümkhya naw a ning jah peta yümmatnak cän nami khyaih khawha thupei ua. 4 Pumsa mat ja Ngümümkhya mat ni a ve ta, Pamhnam naw a ning jah khü üng pi äpeinak mat ni a ve. 5 Bawipa mat, jumnak mat, baptican mat ja, 6 khyang avana Pa ja Pamhnam mat ni a ve. Ani cun avan khana Bawia kya lü avana üngkhyüh

khut bi lü avana k'uma veki. 7 Khritaw naw aphäh phäha a jah pet ktunga letsawng cun mat cim naw mi yahki. 8 Cangcim naw, "Ak'hlüngä a kai üng, tamna khawhah a jah cehpüi, khyange üng letsawng pi jah peki," a ti. 9 Atuha "kaiki" tinak hin i ni? Tinak hlü ta a ni cun akcüka aknem säiha khawmdeka kyum lawki ni. 10 Kyum lawki cun jäng kaiki kunga kya lü khankhawea khan ja acuna thea üng pi a venak cun khawliva avan üng beki ni. 11 Ani cun avang cun ngsä he vaia a jah mcawn, akcee cun sahmae vaia, akcee cun evawkelih saja vaia, akcee cun pasatae jah mtheimthangkiea a jah mcawna kyaki. 12 Khritawa pumsa cun sawnsak vaia phäha Pamhnama khyange cun khritjan kawsang khut üng ngpüi khaia a jah pitpyang ni. 13 Mi jumnak yümmatnaka k'um ja Pamhnam ksingnaka atängä mi lawki. Mimi cun xüngvai law lü Khritawa hlüngkia a pumyaw cun mi pha vaia ni. 14 Khyange jah mhlei lü hlawhlepnak mtünmdawng u lü hmakatnaka jah cehpükkie khyangea mtheinak naw a jah jawnceh canaea mimi cun am ni kya ti u. 15 Acuna hnün üng lua kyaki Khritaw üng dämduh lü mhläkphyanaka Ngümümkhya am ngthungtak cun mi pyen yah khai. 16 Ania upthingnaka nghngalangkia kphyeme cun atängä pumsa mat am ve u lü pumsa mat naw kphyem avan cun atängä jah mcahki. Mat cim naw a mi pawh vai pawh u lü pumsa cun mhläkphyanak am däm law lü amät cun sawngsaeiki. 17 Pamhnam am tä lü ami cungaih pi ia am ngtähkhehki khyangea kba msu lü käh nami xün vaia Bawipa ngming ning jah mcäi lü, 18 Acuna khyange mlung cun nghmüp k'uma ni. Pamhnam naw a jah peta xünnak üng am ngpüi u, ami cun mawngcei lü ami mlung pi ngcangki. 19 Ami ngkeei vai am ksing lü mtüühmlehki ja akse bilawhnak naküt üng am nghep khawh u lü amimät ngapekie ni. 20 Khritawa vei ami ngthei ta acun am ni! 21 A mawng nami ngjaki, nami cun a hnu kläkea ami kya akba Jesuh üng veki ngthungtak cun nami ngtheikie ni. 22 Acunakyase nami xünnak khawi, akphyüm cän jah hawikhceh lü akphyüm amät hin am dawkia hlükaweinak naw akpyak ni. 23 Nami mlung ja cungaihnak cun akthaia avan jah pyang u, 24 lü akthai cän jah suisu u, acun hin Pamhnam am täng lü xünnak akcanga kyaki ngcim lü ngsungki tia amät naw mdan khala mhnünmcenga kyaki ni. 25 Käh hleihlak ti vai! Mat cim naw ngthungtak cun jumeiki akcee üng nami mthei yah khai, isetiakyaküng, Khritawa pumsa üng mi van hin atängä akphyema mi kyaki. 26 Nami mlung a so law üng mkhyenak käh pawhsak lü a mhnüpa nami mlung käh so kawm.

27 Khawyai üng akcün käh pe u. 28 Nami mpyukei khawi üng mpyukeinak cän hawih lü khut bi ua, iseniti ta mpyenkeki nami jah kpüinak vai ja nami phäha akdaw lama nami yahmtang thei vaia ni. 29 Khyükse jah sumei lü ngdüih thawhnak vai khyü däk sumei u. Akcukba ani üngva njakiea phäha na pyensak daw lü jah sawngsa khai ni. 30 Pamhnama Ngümümkhya Ngcim käh thüiseisak ua, Pamhnama Ngümümkhya Ngcim naw va ning jah msing lü Pamhnam naw a ning jah mhlätnak vaia Mhnüpa phäh amahkhamkia kyaki. 31 Mlungsonak, mlungsetnak ja am dawki hlükaweinak cun jah hawih ua. Püi cawkeinak, ngypyangpyetnak ja ng'einhak am ve ti. 32 Acuna hnün üng mat ja mat üawn na lü Pamhnam naw Khritaw üngkhyüh aning jah mhläteia kba mat ja mat pi mhlätei ua.

5 Nangmi cun Pamhnama mhlänak caea nami kyaka phäh, ani üng nami täng vaia ktha na u. 2 Mhläkphyanak naw nami kcün sak up yah khai, Khritaw naw jah mhläkphya na lü a sak a jah pet cun Pamhnam jekyaisak lü ng'uinghnamkia petmsawt ja ngkengnaka a kyaka kba ni. 3 Pamhnama khyanga nami kyaka phäha hüipawmnak, kamvanak ja am ngjaphyakia vecawhnak cun nami ksunga käh pyen ua. 4 Am dawkyaki ja mdihmsuinaka ngthuhkyüe cun pi nami phäha am daw ve. Acuna kcaha Pamhnam je na ua. 5 Nami ksing vai ta ngneisak am dawki, am ngjakphyakia vecawhnak ja kamvanak (Kammanak cun juktuh hjawkhahnaka ngkhaw ni) naw Pamhnam ja Khritawa pe cun u naw pi am yah uki. 6 U naw pi käh ning jah nghmawng mhlei se, isetiakyaküng, Pamhnama mlungsonak cun ani am kcangnakiea khana pha law khai ni. 7 Acunakyase, acuna khyange am mi jah pawh püi vai am ve. 8 Nangmi cun mthana nami ve khawikie lüpi Bawipa khyanga nami thawn pängkie kya lü akvai k'uma nami vekie. Acunakyase akvai kanaki khyange mäiha xüng ua, 9 akvai kyase, acun naw ngthungtak, dawkyanak ja ngsungpyunnak naw mawihaeinak be law püki ni. 10 I naw Bawipa jesaki i ti cun ktha na lü ngtheingthang ua. 11 Ia am kyahkia khyangea bilawh cän anghmüp üng sängekie ni. Acuna hnün üng anghmüp üngkhyüh jah set lü akvai da jah law püi ua. (12 Angthupnaka ami bilawhe jah pyen vaia pi ngkeiphyaki ni.) 13 Anaküt akvai vei ni law püi üng, ami ngneisak kcang cun angsing ngdangki; 14 Acunakyase, anaküt angsinga mdanki cun akvai kyaki. "Ipkia khyang let law, thinak üngkhyüh tho law, acunüng Khritaw na khana vai khai ni," tia pyenki. 15 Acunakyase, ihawkba na vecawhki mceieia. I am ksingkia mäia käh ve lü khyang kthemngvaiä mäia vea. 16 Na tak a kcün daw

cun akdawa sumeia, isetiakyaküng, atuh cun am i hlükawei ti cun mlungkyawng kcang am pawh dawkia kcünmka ni. 17 Käh nghmawng ua, Bawipa ua. 7 Mpya khut nami pawh üng nghngicima khut naw i ning jah pawh hlüsäki ti cun ktha na lü sui ua. pawhkia kba am kya lü Bawipa khut pawhkia kba 18 Ning jah kpyak khaia ju käh mpyü lü acuna hnün jekyai lü khüia. 8 Mpya pi ni se, mpya am niki pi ni se, üng Ngmüümkhya am be ua. 19 Mküinake, Salan ja akdaw ni bilawh cun mat cima khana Bawipa naw jah ngcimkia ng'äie am mat ja mat mtihet ua; mküinake thung be khai ti cun süma. 9 Mahpae, nami mpyae ja Salan jah mcuk lü nami mlungkyawng am Bawipa nami jah mkyühmcik cän hawih lü akdawa ngneisak mküimto ua. 20 Pa Pamhnam veia anaküt cun mi ua. Khyang naküt angteha ngthu jah mkhyah khai Bawipa Jesuh Khritawa ngming üng anglät se Jenak khankhawa ka Bawipa naw ning jah kanaki ti cun süm mtihet ua. 21 Khritaw nami leisawngnak am mat ja ua. 10 Akpäihna dämduhkia a johit cun Bawipaa dä mat mlung mhnem ua. 22 Nghnumie Bawipa kea nami yummatnak am nami johit ngjuktha yahnak vaia bilo veia kba nami ceia kea pi ve ua. 23 Isetiakyaküng, ua. 11 Khawyaya mhleimhlaknake nami jah sungkham Khritaw cun sangcima khana ana a vea kba kpami khawh vaia Pamhnam naw a ning jah peta likcime cun a nghnumia khana ana veki, Khritaw a mät cun jah bilo ua. 12 Mimi cun naw khyang üng mi ngtuatki amäta pumsaa kyaki sangcima kükyan Bawi ni. 24 am ni, anghmüp k'uma veki Ngmüümkhya ksea joithe, Sangcim cun Khritawa kea a vea kba nghnumie pi anae, jah upkie ja khankhawa veki joithe cun mi jah ami ceiea kea ve u se. 25 Khritaw naw sangcim mhlä ngtukah pükie ni. (aiōn g165) 13 Pamhnama likcime na lü a sak a peta kba kpamie naw pi nami khyu jah cun atuh jah suiawi u! Khawmhñüp kse a pha law üng mhlä na ua. 26 Tui am ngcim khaia a jah pyawt käna yea a ning tukahnak cun na sungkham khawh khai, a ngthu cun Pamhnam naw sangcim am a jah ap acun üngva na nglehei cäm lü apäihnak vei cäpa na ni, 27 sangcim cun ngtontgat lü caih lü käh mkhye ngtu khawh khai. 14 Ngthungtak cun khapata kba na lü käh ngepihna lü käh ngkhep lü amät kümcei lü kcawi khit lü ngsungpyunnak am na ngkyang khüm lü amät kung üng a pet vaia phäh ni. 28 Kpami he naw ngsüngcei lü ngdüia, 15 Dimyenaka thangkdaw cän ami mäta pumsa ami kphyanganaka kba ami khyue jah sang khaiyüna ka khawdawk cän ngcum ua. 16 kphya na u se. A nghnumi kphyanganaka kpami naw Khawyaya kah däikia thee cän na jah hnimmak khawh amät kphyanganaki. (29 Mi mäta pumsa am hmu hlüki vaia jumeinaka ksawi cän akcün tä se kawt ua. 17 u am ve. Khritaw naw sangcim a bühtenga kba mi Kükyannaka mthi lukhum ja Ngmüümkhya naw a ning pumsa cun mcei lü mi mbeimbawki ni; 30 Mimi cun jah peta Pamhnama ngthu cän kcimsäüa kba jah taei a pumsa üng mi ngpükü.) 31 Cangcim naw, "Ahina ua. 18 Avan cun ktaiyünak am pawh u lü Pamhnama phäha kpami naw a nu ja a pa jah hawih lü a khyu kpünak pi kthähei ua. Ngmüümkhya naw lam a ning üng yummat lü nghngih cun mata thawn khai," tia jah msüma kba akcün tä ktaiyü ua. Ahina phäha mcei pyenki. 32 Ahin cun thuk lü ngthupkia ngthungtak lü käh ngdüm lü Pamhnama khyangea phäh angläta cun Cangcim üng mdanki, acun kei naw ksing ngüise ktaiyü ua. 19 Keia phäh pi ktaiyü u bä, Pamhnam Khritaw ja sangcim am ka msuimcäppki. 33 Nangmi naw a na peta ngthu cun ling lü pyen lü ngthupkia naw pi ahin sumei ua: kpami naküt naw ami mäta kba thangkdaw cun ka jah ksingsak vaia phäh ni. 20 a khyu kphya na lü nghnumi naküt naw pi a kpami Thawng k'uma atuh ve üngpi ahina thangkdawa phäh leisawng yah khai. kei cun ngsää ka kyaki. Thangkdaw cun ka pyen kung

6 Hnasen he aw, nami nupaa mtheh nami ngjak

vai cun khritjan mtaa kya lü akcanga nami pawh
vai kunga kyaki. 2 "Na nu ja na pa jah leisawnga"
ti hin akcüka ngthupeta kya lü khyütam pi npüki:
3 "Acününg, nang cun akdawa citcawn lü na venak
mdeka na sak pi saü khai ni." 4 Nupae, nami cae ami
mlung a sonak vaia käh jah pawh ua. Acuna hnün
üng Khritjan thumning am jah mtthehmkyah lü jah
jäksawn ua. 5 Mpyae aw, Khritawa khut nami bikia
kba mlungkyawng ngcim am bi lü nami nghngicim
mahpaea pyen cän kyühkyawknak am jah kcang na
u. 6 A ning jah mküiei vaia a ning jah hmuh däk üng
käh pawh lü Khritawa mpyaa kba Pamhnam naw

il hlukawei ki ti cun mlungkyawng kcang am pawh ua. 7 Mpya khut nami pawh üng nghngicima khut pawh kia kba am kya lü Bawipa khut pawh kia kba jekyai lü khüia. 8 Mpya pi ni se, mpya am niki pi ni se, akdaw ni bilawh cun mat cima khana Bawipa naw jah thung be khai ti cun süma. 9 Mahpae, nami mpyae nami jah mkyühmcik cän hawih lü akdawa ngneisak ua. Khyang nakút angteha ngthu jah mkhyah khai khankhawa ka Bawipa naw ning jah kanaki ti cun süm ua. 10 Akpähnaka dämduhkia a johit cun Bawipaa dä yümmatnak am nami johit ngjuktha yahnak vaia bilo ua. 11 Khawyaya mhleimhlaknake nami jah sungkham khawh vaia Pamhnam naw a ning jah peta likcim cun jah bilo ua. 12 Mimi cun naw khyang üng mi ngtuatkí am ni, anghmüp k'uma veki Ngümümkhya kseas johite, anae, jah upkie ja khankhawa veki johite cun mi jah ngtukah pükie ni. (aiōn g165) 13 Pamhnama likcime cun atuh jah suiawi u! Khawmhñüp kse a pha law üng yea a ning tukahnak cun na sungkham khawh khai, acun üngva na nglehei cäm lü apäihnak vei cäpa na ngtu khawh khai. 14 Ngthungtak cun khapata kba na kcawi khit lü ngsungpyunnak am na ngkyang khüm lü ngsüngei lü ngdüia, 15 Dimyenaka thangkdaw cän sang khaia yüconaka khawdawk cän ngcum ua. 16 Khawyaya kah däikia thee cän na jah hnimmak khawh vaia jumeinaka ksawi cän akcün tä se kawt ua. 17 Küikyannaka mthi lukhum ja Ngümümkhya naw a ning jah peta Pamhnama ngthu cän kcimsaüa kba jah taei ua. 18 Avan cun ktaiyünak am pawh u lü Pamhnama kpüinak pi kthähei ua. Ngümümkhya naw lam a ning jah msüma kba akcün tä ktaiyü ua. Ahina phäha mcei lü käh ngdüm lü Pamhnama khyangea phäh angläta ktaiyü ua. 19 Keia phäh pi ktaiyü u bää, Pamhnam naw a na peta ngthu cun ling lü pyen lü ngthupkia thangkdaw cun ka jah ksingsak vaia phäh ni. 20 Thawng k'uma atuh ve üngpi ahina thangkdawa phäh kei cun ngsää ka kyaki. Thangkdaw cun ka pyen kung vaia kba ling lü ka pyen vaia ktaiyü ua. 21 Ihawkba ka veki ti cun nami ksing vaia Bawipaa khut pawhnak am sitihki mpya, mi mhlänaka mi bena Taikikah naw ka mawng ning jah mtheh khai. 22 Nangmi ngjuktha ning jah pe lü ihawkba kami vekie ti cun ning jah mtheh khaia ani ka tüih law ni. 23 Pa Pamhnam ja Bawipa Jesuh Khritaw naw khritjanea dimdehnak ja jumnak am mhläkphyanak ning jah pe se. 24 Am thi theikia mhläkphyanak am Bawi Jesuh Khritaw kphyanakiea veia Pamhnama bähkäknak ve se.

Philipih

1 Jesuh Khritawa mpya, Pawluh ja Timoti naw, Philipih mlüha awmki he Jesuh Khritaw üng pumat lü Pamhnam jumeikie, sangcim mkhawng ja ning jah kpükpakie mahmaha: **2** Mi Pa Pamhnam ja Bawipa Jesuh Khritaw naw bähkäknak ja dimdeihnak ning jah pe se. **3** Nangmi ka ning jah süm naküt üng, nangmia phäh Ka Pamhnam ka jenaki. **4** Nangmi avana phäha ka ktaiyü naküt üng jekyainak am ka ktaiyüki. **5** Isetiakyaküng thangkdaw phäh khut pawhnak üng acuteinak üngkhyüh tuh vei cäpa nami na kpükpak ua phäh ni. **6** Ahina khut kdaw nangmi üng cuteiki Pamhnam naw a ngpäng vei, Jesuh Khritawa Khawmhñüp apha law vei cäpa bilo ktäi khai, tia ka jumeiki. **7** Alä se ka mlungmthiñ üng ka ning jah sümki. Nangmia phäh ahikba ka ngaih hin ka phäha dawki. Isetiakyaküng, Pamhnama na peta khut na kpükpak u lü, thawngima ka ve üng pi ni se, thangkdaw saksi na lü acuna thangkdaw ka khängsak üng pi ni se, nami na kpükpaka phäh ka ning jah süm nglätki ni. **8** Jesuh Khritawa mhläkphyanak am ihlawka nami van ka ning jah hmu hlüki ti cun Pamhnam naw na ksingki ni. Aktää ning jah hmu hlü lü ka khamei hin Khritaw Jesuh üngkhyüh lawkia kyaki ni. **9** Nami mhläkphyanak cun themngvainak kcang ja ngthumkhyahnak ngdüng am atängä a däm law bawkbawk vaia, **10** Acunakyase, akdaw säih cun nami xüei thei khaie. Acunüng va, am ngcimcahnak ja Khritawa law be Mhnüp üng, mkaiteinak naküt üngkhyüh nami lät khaie. **11** Pamhnama bungming a hlüngtainak vaia, Jesuh Khritaw däk naw ngsungpyunnaka ktheipia nami xünsak ngtheipaisak khaia, ka ning jah ktaiyü petki ni. **12** Ka benae aw, ka khana pha lawki naküt hin thangkdaw ngthang hüsak dämki ti nami ksing vai ka ngja hlüki. **13** Acunakyase, Khritawa mpyaa ka thawnä phäh thawngim üng ami na khyum hin bawingawhnak mtätki avan ja ahia veki avana veia ngthang hü pähki ni. **14** Jumeikie naw kei thawngim üng ami na khyuma phäh Bawipa üng mkhühüpnan dämdäm yah u lü, thangkdaw ami sanga kcün naküt üng käh kyühei lang lü linglainak dämdäm jah peki. **15** Khyang akhák naw püi mkeinak ja hnengnak mlung am Khritawa mawng sangkie ni. Cunüngpi akce he naw ta ami mlungkaw kcang am sangkie ni. **16** Thangkdaw cun cangki ti lü sang khaia kei hin Pamhnam naw khut na petki ti cun amimi naw ksing u lü, thangkdaw cun küna lü mhläkphyanak am sangkie. **17** Ami mlung ngcim üng am ni lü, thawngim üng kyum lü

ka khuikha law dämdäm khaia, ami na hnengnak üng thangkdaw sangkie ni. **18** Alakyase pi ka jeki ni. Khritawa thangkdaw cun akdaw lam üng pi ni se, akse lam üng pi ni se sangkie ni. Acuna phäh atuh ka jekyaiki. Ka jekyai laihlaib khai. **19** Nami ktaiyünak ja Jesuh Khritawa Ngmüümkhya üngkhyüh lawki kpükpaknake naw kei cun na lätlangsa kha. **20** Ka hlükawei ja äpeinak naw am na ngkekhyakeisak. Cunüng pi, ka thiñ üng pi kyase, ka xün üng pi kyase, atuh pi kyase ngawia pi kyase, linglainak am Khritaw cun ka pumsa naw mhlünmtai nglät khai. **21** Xünnak ta i ni? Keia phäh ta xünnak hin Khritaw ni. Thih üngpi dawnak bawk ni. **22** Cunsepi, pumsa üng ka xüng laihlaib üng, ka ngtheipai dämdäm khawhki. Acunsepi hawn ka xü vai am ksing veng. **23** Ka mlung ngngjih kthum lü haw da ceh vai am ksing veng. Khawrndek hin ngkyapüi lü Khritaw üng ve yum vai ka ngja hlüki. Acun cun ka phäha daw bawki ni. **24** Cunüngpi, nangmia phäh ka xün vai hlü bawki ni. **25** Nangmi jumeinak am jekyai lü nami dämduh law vaia nami hlawnga ka ve khai ti ka ksing ngkhaiki ni. **26** Acunakyase, nami veia ka law betü üng, Khritaw Jesuh üng pummat lü keia phäh nami awhcäh law bawkbawk khaie. **27** Aktung bawka ta nami awmih ngneisak Khritawa thangkdaw üng a ngkäk vai hlüki. Nami veia law lü ning jah teng law ngü sepi, am law be lü athuknaka ka ve üngpi, ngkhängkia mlung mat am ngdüi yum lü thangkdaw jumeinak am ngtäknak nami pawh yum vai u ka ngja hlüki. **28** Nami yee käh jah kyühei ua. Alää linglai u lü acun naw amimi sum u lü, nangmi nami ngnängki ti mdan khai ni. Isetiüng ngnängnak ning jah peki cun Pamhnama kyaki. **29** Ani jumeinak däk üng am ni lü ania phäh khuikha nami khamei hin Khritawa khut pawh khaia kcün kdaw a ning jah peta nami kyaki. **30** Atuh ta kei am atängä ngtuknaka nami ngpükie ni. Ahlana ngtuk ka pawh nami hmu khawkie. Nami nojaka kba acuna jumeinak ngtuk üng ka veei hamki ni.

2 Khritaw üng nami xüngsei naw ning jah kyansaisak lü a mhläkphyanak naw ning jah mhlawhmcahki. Ngmüümkhya üng nglawiei uki lü mat naw mata khana mpyenmsei k'ük awmnak nami taki he. **2** Nami cungngaih täng lü ngmüümkhya ja mlungkaw üng mat lü, tängkia mhläkphyanak ta lü yummät uki se, keia jenak a kümcei vaia phäh ka ning jah cüki. **3** Mäta cägtai dawkyanak vai ja camcahnak vai däka i pi käh pawh u bää. Cunüngpi khyangkce hin nanga kthaka dawki tia alää sim lü mat ja mata khana mlung mhñemnak ta u bää. **4** Naminäta phäh däka käh khüi lü nami püia dawnak vai pi pawh u bää. **5** Jesuh

Khritawa mlungkawa kba mlungkaw na ua. **6** Khritaw tia a thang nami njaka phäh aktää vedamki. **7** cun Mhnam kcanga kyaki, cunüngpi Pamhnam üng Akcanga ta thi khyäü awngkia an i am yai. Cunüngpi asihlinga ngteh law khaia am cumcak khawi. **8** Acuna ani mpyeneiki Pamhnam naw an i däk mpyeneiki am nghngün üng, anaküt cun hawih lü, mpya ning xüeiki. **9** Nghngicima mäiha thawn law lü, nghngicima lupla lü kei pi na mpyeneiki. **10** Nami hmuh üng nami je üng ngdang lawki. **11** A mlung mhnen lü a thihnak vai betü vai ua phäh ja ka puksetnak a khyüh vaia phäh, cäpa mtihet njaki, Kutlamktunga a thihi vai cäpa. **12** Acuna phäha Pamhnam naw akhlüng säiha hnün üng nami veia an i tuih law hlah vai ka hlüeiki. **13** Bawipa Acuna mhlünmtai lü, ngming naküta kthaka ngming akdäm üng benaa kyase, jekyainak am dokham ua. Ania mäih khyang naküt pi jah leisawng ua. **14** Isetiüng ta, säh a pet. **15** Acunakyase, Jesuha ngming leisawng ani naw am nami na kuei khawha phäh na kuei lü lü khankhawa awmki he, khawmdeka awmki he ja Khritawa khuta phäh thi khyäü awnga a sak peki.

3 Ka benae aw, akpäihnakaka pyen hlü betü ta, Bawipa üng nami yümmatnak am jekyai ua. Maa ka yuk päng ka yuk be be vai am mhmanei ngü. Ka yuk be be üngpi nangmia üpawmnak vai ni. **2** Ami mtisa mawih vaia pyen lü, akse pawhkia khyange uie cen jah mceiei u bää. **3** Vun mawih akcang yaheiki ta amimi am ni, mimi ni. Isetiüng Pamhnam cun ngümümkhya üng sawkhah lü Khritaw Jesuh am mi awhcah jekyakie. Akhawkpunga bilawh üng am mi jumei u. **4** Khyanga bilawhe ka jah ümpa na khawhki. Khyang kce he naw akhawkpunga khyanga bilawhe jah ümna khaia a ngaihei üng, kei üng sehlen lü jah ümnak vai veki. **5** Khawmhñüp khyüh ka law üng vun ka mawiki. Kei Isarel khyangmjü, Benjamin pasanga ka kyaki. Hebru khyangmjü kcanga pi ka kyaki. Judah Thum üng asängei üng pi kei Pharisea ka kyaki. **6** Judah Khrawning ktha na lü sangcim ka jah mkuimkha khawiki. Thum läklamki a ngsungpyun üng ta, kei üng ia mkhyenak am ve. **7** Cunüngpi cängtainaka ka jah ngaihe naküt cun Khritaw üng ka jah sumpaknaka ka ngaiki. **8** Acun he däk am ni; ka Bawipa Jesuh Khritaw ksingnak hin aphi kui sähiki tia ksing lü anaküt ka hawih ni. Acun he naküt cun Khritaw yahei vaia phäh jah hawih lü, anaküt cun phyawksaka ni ka jah ngaih. Anaküt kthaka ka hlüeiti ta Khritawa kya lü, **9** Ani üng avana ka ngdawnki. Thum ka läklama phäh kei üng ngsungpyunnak am ve. Tukbäih ta jumnaka khana ngdüi lü Pamhnam üngkhyüh lawkia ngsungpyunnak, Khritaw jumnak üngkhyüh lawki ngsungpyunnak ka taki. **10** Ka njak hlü naküt cun: Khritaw ksing vai, a thawhnak bea johit hmuhtheh sawngtawh vai, a khameinak khameipüi lü thihnak a khameia kba ka khamei hngä vai ni. **11** Thihnak üngkhyüh xünnaka äpeinak am ka tho be khai. **12** Cunsepi ka yah pängki, ka kümcei pängki ka tinak hlü am ni. Ngkhyengnak yah khaia ka kthanak hin Jesuh Khritaw naw a na man kyeta phäh ni. **13** Ka benae aw, akcangta acun ka yah pängki am ngaiei veng. Cunüngpi, ka bi ta; ka hnua veki

mhnih lü ka maa veki cun ka kpha vaia ka khyaih pyen ja ka ngneisake üngkhyüh ka veia nami yah ja khawha akdawsäha ka pawhki. **14** Acunakyase, nami ngthei cen mikhuha xünsei na u bää. Acuniüng ngkhyengnak ka yah vaia phäh ka bünak da ka dimdeihnak jah peki Pamhnam naw ning jah vepüi dawng nglätki ni. Acun cun Pamhnam naw khankhaw khai. **10** Khawwei pipi a ngsawk käna nami na ngkhyengnak ka yah khaia Jesuh Khritaw üng na mceimsang yah betü ua phäh Bawipa üng aktää ka khüki ni. **15** Ngümümkhya üng xüksam pängki mimi jekyaiki. Am nami na mceimsang tia phän ka pyen abäng naw mlungkaw mat takei vai hluki. Cunüngpi am ni. Kei nami na mceimsangnak vaia kcün am akhäka mlungkaw a hngalang üng, Pamhnam naw nami yahei ua phäh ni. **11** Nami na hnusunga phäh angkhaia ning jah ksingsak khai. **16** Aiakyasepi, tuh ka pyen am ni, ka takca am ka xüngsei thei vaia ka vei căp mi läklam lawa thum mat üng mi cit nglät ngtheingthanga phäh ni. **12** I hluki ti ja i takei bawk kawm u. **17** Ka benae aw, na ngcuhngkiah na ua. vai hluki ti ka ksingki. Kei naw ka ngthei ta: ei ka Akdawa ve khaia kami jah mtheia awmih ninga kba phü üngpi ni se, ka cawixai üngpi ni se, ka mpya awmih ua. **18** Ahlana khawwei ka ning jah mttheh üngpi ni se, ka bawimang üngpi ni se, ahawia pi ni khawi, atuh pi ka miktui am pyen betü veng: ami se, ai ti üngpi ni se, ka ngnüngseng theikia kyase ka kcünsak üng Khritawa thihsnak Kutlamktunga yea ve theiki. **13** Khritaw naw a na peta johit üng ahmäi kyaki akda awmki he. **19** Amimi cun cimpynhnak mulai nängnak khawh vaia ngjuktha ka taki. **14** Acunsepi, meia pha khaie, isetüng amri mtsa hlü mhnamnakie. ka khuikhata kcün üng nami na kpüikpak hin aktää Ami ngkeeinak vai sü awhcahnakie. Khawmdeka nami dawnak ni. **15** Nangmi Philipihe, Maketawnih khawhthem cim mlungnakie. **20** Acunüngpi, mimi ta khaw üngkhyüh cit lü thangkdaw nami ksunga ka khankhaw khyanga mi kya lü khankhaw üngkhyüh law sang hü kcük üng, petnak üng na kueikia sangcim khai jah küikyanki Bawipa Jesuh Khritaw mi mtätkie ni. **21** Ani naw a uknaka kea avan taknak khawha johit üng thi theikia mi pumsa hin pi hlüngtai dawkyakia a cun nangmi däk ni; ka dawkyanak ja ka sumpaknak na khameipüiki cun nangmi däk ni, ti nami ksingki. **16** Thesalonikah mlüha ve lü kpüinak ka hlüeria kcün üngpi, ahun däk am ni lü nghngih kthum vei nami na kbi lawkie. **17** Acun cun yahnak vai ka suiki am ni, nami ngui xüü khawhthem a pungpyahnak vaia phäh ni. **18** Nami na kbi law naküt ka yahki ti ning jah yuk law veng. Ka hlükawa kthaka hläiei ve. Nami na pet naküt Epharodih naw law se ka hlü naküt yah veng. Acun he cun Pamhnam veia ngkengnak ng'uinghnama thawn lü Pamhnam jesaki ni. **19** Ka Pamhnam cun bawimangnak am kümceikia kyase, Jesuh Khritaw üngkhyüh nami hlükaw naküt cun ning jah pe se. **20** Mi Pamhnam ja mi Pa veia angäsäia hlüngtai se! Amen. (aiön g165) **21** Pamhnama caa thawn lü Khritaw Jesuha hnu läki he naküt yai lü ve u se. Ka hlawnga veki benae naw pi ning jah hnukset ve u. **22** Pamhnama khyang naküt naw ning jah hnukset ve u. Asükyüa Empero bawi im üngkæe naw ning jah hnukset ve u. **23** Bawipa Jesuh Khritawa bähäknak nami khana ve se.

4 Acunakyase, ka benae aw, ihlawka ka ning jah mhläkphyanaki, ihlawka ka ning jah sümki, ihlawka nami na jekyaisaki, ihlawka ka ning jah pakhyapnaki ni. Ka mhläkphyanaka ka benae aw, ahikba kunga Bawipa üng nami xünsak ngkhängceksak ua. **2** Evawdih ja Saitekhe xawi aw, Bawipa üng cinaa kba nami ngkhawt be vaia ning jah nghui na veng. **3** Sitikhia ka khüikhawmpüi, nang pi hina nghnumi xawi ani yümmat thei vaia jah kpüikpaka; thangkdaw sangnak üng Kalemeh mahmaha na mtueipüiki xawi ja ka khüipüi he, Pamhnam xünnaak caup üng ami ngming ng'yukie pi pakie ni. **4** Bawipa üng yümmat lü jekyai nglät ua. Ka pyen hlü betü ta: jekyai ua. **5** Khyang naküta veia hniphnawikia mlungkaw mdan ua. Bawipa cun asäng üng law be khai. **6** I pi käh cäicing na ua, cunüngpi jekyainak mlungthin am alä se täsam ua, nami hlükaw cun Pamhnam üng alä se nami ktaiyünak üng täsam ua. **7** Acuniüng ta nghngicima themnak naw am a ksing khawha Pamhnama dimdeihnak naw, Khritaw Jesuh ja nangmia yümmata phäh üng nami mlungthin ja cumcaknake cun ning jah yungkaih khai ni. **8** Ka benae aw, akpäihnak dawkyia lü mhlünmtai ngkawihki: cangnak, dawkyanak, lawingkawihnak, ngingcainhak, mhläkphyanak phyaki ja leisawng phyakie üng nami mlung kümbesak u bää. **9** Ka

Kolawte

1 Pamhnama hlüeria Khritaw Jesuha ngsä kei Pawluh ja mi na Timoti üngka naw, 2 Khritaw üng yümmatnak üng sitikhia ka nglawipüi, Kolawte mlüha veki Pamhnama khyange: mi Pa Pamhnam naw bähäknak ja dimdeihnak ning jah pe se. 3 Nami phäh kami ktaiyü üng mi Bawipa Jesuh Khritawa Pa üng alää jenak kami mtthehkie. 4 Pamhnama khyange nami jah mhläkphyanak ja Khritaw Jesuh üng nami jumeinak kami ngjaka phäh ni. 5 Ngthu kcang, Thangkdaw nami veia a pha law kcük üng, äpeinak a ning jah peta mawng nami njaja pängki. Nami jumeinak ja mhläkphyanak cun khankhawa ning jah üpawmsak khai tia nami äpeinaka khana veki. 6 Thangkdaw naw dawkyanak lawpüi lü, Pamhnama bähäknaka mawng nami njak kcük ua mhnüp üng cutei lü, acun cun akcang ni tia nami ksing law ua mäiha, khawmdek lum üng ngthang hüki. 7 Mi nghngün üng Khritawa khut pawhki, mi mpyapüi u, Epapharah üngkhyüh Pamhnama bähäknak nami ngtheingthangkie. 8 Ngümüimkhyia naw a ning jah peta ngümüimkhyia mhläkphyanak nami tak pi ani naw jah mtthehki. 9 Nami thang kami njak üngkhyüh cutei lü alää se kami ning jah ktaiyü petkie ni. A Ngümüimkhyia Ngcim naw a ning jah peta themngvainak ja pungngyam üngkhyüh a mlung hlü ksingnak thei a ning jah pet vaia Pamhnama veia kami ning jah ktaiyü petkie ni. 10 Acun käna Bawipaa a hlüeria xüngsei lü ani jesak khaia khut alää pawh u lü, dawkyakia khut mjüküm bilawh lü Pamhnama ksingnak üng nami dämduh law vai ua ning jah ktaiyü pet ni. 11 Ania hlüngtaikia johit üngka naw lawkia ngjuktha am kyansai u lü, acunüng ahmäi naküt mlung msaü lü nami dunei khawh khaie. 12 A khyangea phäh Pamhnama Khawa a jah tak pet nami yah hnga khaia ning jah pyangki Pa Pamhnam cun jekyai na ua. 13 Anghmüpa johit üngka naw jah küikyan lü a mhlänak a Cakpaa khawa jah phasaki. 14 Acuna cakpaa phäh üng mi mkyekate naküt jah mhlät se lätlangnak mi yahkie. 15 Khritaw cun am hmuh thei Pamhnam hmuhnak theia kyaki ni. Ani cun a ca kcükä thawn lü mhnünceng naküt luma kthaka hlüngtai sähki ni. 16 Pamhnam naw khankhawa veki ja khawmdeka veki naküte, hmuh thei ja am hmuh theie, ngümüimkhyia johite, bawie ja khyainak khawhe naküt cun Ani üngkhyüh a jah tüipyang ni. Pamhnam naw mce ja khan hin Ani üngkhyüh mhnünceng lü Ania phäh a tüipyang ni. 17 Khritaw cun anaküt am a mhnünceng ham üngkhyüh a na ve päng lü, anaküt cun pi ani am atänga awmki

he. 18 Ani cun sangcim tia pumsaa lupum ni. Ani cun a pumsaa xünnak ahnuna pi kyaki. Ani cun Ca-kcük sähia kyaki, ahmäi naküt kthaka amät dák a hlüngtai sähia vaia thiinhak üngka naw mthawh be ma kcuki kyaki. 19 Mhnama ning naküt a cakpa üng a kümbe cun Pamhnam amäta mkyaha kyaki. 20 Acun käna khawmdeknu hin a Cakpa üngkhyüh amäta veia a lawpüi be vaia Pamhnam naw njja hlüki. Pamhnam naw kutlamktung üng thiki a Cakpaa thisen üngkhyüh ng'yenak pawh päng lü khawmdek ja khankhaw üng veki naküt pi amäta veia a lawpüi be. 21 Ahlana nami bilawh ja nami cungngaih am daw se Pamhnam üng thuk lü a yea nami kya khawikie. 22 Acunsepi atuh ta, Pamhnam naw a cakpaa thihnaka phäh üng a ning jah ng'yäppüi be hin, ngcimngcaih lü mkatei vai käh ve ti khaia amäta veia a ning jah lawpüi be ni. 23 Nami jumeinak ngkhäng lü nami leh ngkhän cäm se. Thangkdaw nami njak üng nami yaha äpeinak käh thäihngnawn ta kawm uki. Khawmdek khyang naküt üng ami mttheha hina thangkdawa phäh ni kei Pawluh pi mpyaa ka thawn law. 24 Nangmia phäh khuikhanak ka khamei hin jekyai veng. Khritaw naw a pumsa sangcima nghngün üng a khamei mcawt a kümceinak vaia kei naw ka pumsa am ka khameipüki. 25 Khawkphyüm üngkhyüh tuh vei căpa thupviha kya kyaw lüpi, tuhngawi üng ta a khyange üng jah mdanah hlüngtaikia Pamhnama thangkdaw cun avana sang khaia, ahin khut a na pet hin nangmia dawnak vaia, kei cun Pamhnam naw sangcima mpyaa a na thawsak ni. (aiōn g165) 27 Mhnama njak hlü cun a khyangea phäha ngthup lü hlüngtainak ja bawimangnak cun a khyangea veia a jah mdan hlüa kyaki. Acuna khawh ngthup cun nami k'uma veki hlüngtaiki Khritaw ni. Acuna mawngma ta Pamhnama hlüngtainak nami yah hngaki tinak ni. 28 Acunakyase, Khritawa ngthu khyang naküt üng kami jah mtthehki. Pungngyam mjüküm am jah mchuhmcäi lü khyang naküt Pamhnama maa Khritaw üng yümmat lü xüksamkia kba ami kya law vaia, khyang naküt kami jah mttheimthangkie ni. 29 Ahin ka kpäng vaia, ka k'uma khüiki Khritaw naw a na peta ngjuktha am mthui lü ka khüiki.

2 Nangmi ja Lodikih khyange ja kei a khyangpuma am na ksingki hea phäh ihlawka khuikha lü ka khüi cun ning jah mttheh vang. 2 Linglainak am be lü mhläkphyanak üng atänga ami kümbe law vaia ja, ksingkhyapnak kcang lawpükia mkhühpünpak am ami kümbe lawnak vaia kyaki. Acunüng va, Pamhnama thup Khritaw cun ami ksing law vaia ahin ka pawh ni. 3 Khritaw cun ngthupkia Pamhnama

pungng Yam ja themngvainak nghmawngnak tawha ni. 20 Khritaw am thi päng lü khawmdek jah khankhaw kyaki. 4 Akdaw säiha ngsaih u lü pi, u naw pi am kanaki ngmüimkhy a kse kut k'um üngkhyüh a ning cangkia ngcuuhkaihnak am käh a ning jah mhleimhlak jah mhlät ni. Nangmi cun Khritaw üng nami thi pängki vaia ahin ka ning jah mttheh ni. 5 Pumsa am nami a ni üng, hin käh ei vai, can käh awk vai, hin käh hlawnga am ve ngü sepi, ngmüimkhy a üng ta nami hneh vai tia khawmdek thumceme ise nami jah hlawnga ka vekia kya se, Khritaw üng nami jumeinak läklam hamkie ni. 22 Khyanga mtheimthangnak üng ngkhängpang lü atänga nami ngdüh yum ka hmuu ami jah läklamsaka thumceme hin ta amdanga ni a üng ka jeki. 6 Khritaw Jesuh cun Bawipa ni tia nami thawn kawm. 23 Acuna thumcem he cun, asihlinga doeï pängki he a kyase, ani üng yümmat lü xüngsei khanhawngsäe sawkhahnak, mlung mhnemnak ua. 7 Ani üng phungpyamah lü, ani üng xüngsei ua. Nami ngtheingthang pängki he a kyase jumeinak üng ngkhängpang u. Jenak mthehnak üng kümbe u bä.

8 Khritaw üngkhyüh lawkia am kya lü, khawmdek ngmüimkhyae ja khyanga mtheimthangnake amdang üngkhyüh lawkia pungng Yam üng mpyaa käh a ning jah pawh vaia mceiei u bä. 9 Isenitiüng, Khritaw khyanga a thawnnak üng Mhnam ning cun kümceiki ni. 10 Ani üng yümmatnaka xünnak kümcei a ning jah pet päng ni. Ngmüimkhy naküt ja ana naküta khana hlüntai säihki ni. 11 Khritaw üng yümmatnak üng vun mawih pängä nami kyaki. Khyang naw a pawha vun mawihnak am ni lü, Khritaw naw a pawha vun mawih ni. Acun cun mkhyekatki pumsaa mpya üngkhyüh lätnak ni. 12 Baptican nami khan üng Khritaw am atänga nami ng'utei pängki ni. Baptican nami khan üng, thihnak üngkhyüh Khritaw mtho beki Pamhnama johit jumeinak üng, thihnak üngkhyüh nami tho be pängki he ni. 13 Nami mkhyenak ja Thum kaa khyangmjükcea nami thawna phäh ngmüimkhy thihnak nami phaki. Acunüng pi, Pamhnam naw nami mkhyekatnak naküt ning jah mhlätei lü Khritaw üng xünnak a ning jah pet be ni. 14 Jah khitkhawnkia mi leie a jah mcun naküt cun Pamhnam naw a jah mhlät pet ni. Kutlamktunga cehpüi lü avan a jah mkhyüh pet päng ni. 15 Acuna kutlamktung üngkhyüh Khritaw naw amät cun khyaihbahnake ja ngmüimkhy johite üngka naw mhläteiki. Acun he cun khyangea hmuu vaia tamnaea mäiha amäta ngnängnak da jah cehpüki. 16 Acunakyase, Sabbath mhnüp, khyathei pawi, khawning pawie üng, i ei aw lü i käh nami eiawk vai tia u naw pi käh ning jah mkhyah pet se. 17 Acun naküt cun ngawia thawn law khai pumsaa mkhya ni. Acuna pumsa ta Khritaw ni. 18 Khankhawngsäe a jah sawkhaha phäh mdannak yah lü hlüntai säihkia hana cawmkia khyange naw käh ning jah mkatei u se. Isetiüng, acuna khyange cun nghngicim cungnaihnak am cungnai u lü akhawwa awhcahnakie ni. Acun he cun amdange ni. 19 Pumsa lupuma kyaki Khritawa mtisaa am kya ti u. Pumsa avan cun Khritawa tumbeinak üng xüng lü atänga gnsüngcawng lü Pamhnama hlüeia kba dämduhkje

ni. 20 Khritaw am thi päng lü khawmdek jah khankhaw kyaki. 4 Akdaw säiha ngsaih u lü pi, u naw pi am kanaki ngmüimkhy a kse kut k'um üngkhyüh a ning cangkia ngcuuhkaihnak am käh a ning jah mhleimhlak jah mhlät ni. Nangmi cun Khritaw üng nami thi pängki vaia ahin ka ning jah mttheh ni. 5 Pumsa am nami a ni üng, hin käh ei vai, can käh awk vai, hin käh hlawnga am ve ngü sepi, ngmüimkhy a üng ta nami hneh vai tia khawmdek thumceme ise nami jah hlawnga ka vekia kya se, Khritaw üng nami jumeinak läklam hamkie ni. 22 Khyanga mtheimthangnak üng ngkhängpang lü atänga nami ngdüh yum ka hmuu ami jah läklamsaka thumceme hin ta amdanga ni a üng ka jeki. 6 Khritaw Jesuh cun Bawipa ni tia nami thawn kawm. 23 Acuna thumcem he cun, asihlinga doeï pängki he a kyase, ani üng yümmat lü xüngsei khanhawngsäe sawkhahnak, mlung mhnemnak han ja pumsa mkhuimkhanake üngkhyüh ami yah pungng Yam üng tüneiki ni. Cunüngpi, ami mtisa khana ami bilawh cun amdang ni.

3 Khritaw üng nami tho be pängki a ni üng, Pamhnama khet da Khritawa a ngawhnak hnüna ka khankhaw khawhtheme jah ngaih na ua. 2 Khawmdek khawhthem käh ngaih na ua. Khankhaw khawhthem ngaih na ua. 3 Isenitiüng, Khritaw üng nami thi pängkia kyase, nami xünnak cun Khritaw am atänga Pamhnam naw a ning jah cùm pet ni. 4 Nami xünnak kcang cun Khritawa kya lü, a ngdang law bea kcün üng nangmi pi ani am atänga ngdang law lü, Khritawa hlüntainak nami yah hng khaie. 5 Acunakyase, am dawkia hnungle, khyanga khyucei ihawmpüi, ngkeeksea hüipawmnak, akse pawh hlüa mlungkawe, juktuh mkhäh üng tängki kamvanak tia khawmdek mtisa hlükaw naküta khut biki cun jah mkhyüh ua. 6 A mtheh am ngjakiea khana Pamhnamalungsonak pha law khai. 7 Ahlana acun naw a ning jah uka kcün üng, nangmi pi acune am nami mtisa hlü läklamnak üng nami xüngsei khawikie. 8 Atuh üngkhyüh ta mlunga sonak, thüiseinak, am dawki mtisa hlü, püi hnengnak naküte jah mkhyüh u bä. Khyüko kse sumeinak ja a müithang se khaia pyensak naküte cen nami mpyawng üng käh mhluh law u bä. 9 Nami xünsak ngneingnawng kphyüm nami hawih hüt pängkia kyase, nami püi käh mhleimhlak ti ua. 10 Xünsak kthai cen suiawi ua. Ning jah mhnüncengki Pamhnam naw amät nami ksing law vaia, a lupla üng täng khaia akthai kthaia ning jah pitpyang läki ni. 11 Acuna xünsak kthai üng Judah khyang ja Krik khyangmjü keha, vun mawih ja am mawih, pekce khyangmjü, khyang ksee, mpya ja am mpya ti Khritaw üng halangnak am ve ti. Khritaw cun anaküta kya lü, avan üng Khritaw veki. 12 Nangmi cun Pamhnamak khyange ni. Ning jah mhläkphya na lü a ka vaia a ning jah xü ni. Acunakyase, khyang mpyemseinak, bækamnak, mlung mhnemnak, hniphnawinak ja mlung msäuñak üng xüngsei ua. 13 A püi ngtekhaihpüki a ve üng pi, mat ja mat nami püi dunei lü, nami püi mhlätei ua. Bawipa naw nami mkhyenak a ning jah

mhläta mäiha nami püi mhlätei u bää. **14** Ahin he sitih lü ka mhlänak Onesimas pi lawki. Anini naw hia naw ni mhläkphyanak ami msap ve. Acun he naw ni thawnve nakütki cun ning jah mtheh khai xawi. **10** Ka anaküt cun kümbechia yümatnak üng ami ngcunsak hlawnga thawng üng kyumki Aristakhas, Banabaha thei ve. **15** Pumsa mat üng atänga Pamhnam naw a na Makuh naw ning jah hnuksset ve ni. Makuh nami ning jah khünaka dimdeihnak, Khritaw naw a ning jah dokham vaia ka ning jah mtheh pänga mäiha, a law peta acuna dimdeihnak naw nami mkhyahmtangnak üng a na dodang kawm uki. **11** Jastasa pi ami sui naküt üng lam ning jah msüm se. Jekyainak üng Josuh naw pi yai ning jah kbi law hngaki. Ahina kümcei ua. **16** Khritawa ngthua kümbenak cun nami kthume hin jumeikia Judah khyangmjüe, Pamhnama mlung kyawnga xüngsei bebang se. Themngvainak khaw phäh aktää na khüikhawmpükie ni. **12** Jesuh üng nami püi mcuhmcäi lü mtheimthang ua. Salan Khritawa mpya, nangmi üngka Epapharah naw yai u ng'äi ja ngmüümkhya lam ng'äie ja ng'äi ngcinciae se ti ve. Nangmi cun khritjan xüngsei ning üng xüxam jah mcuk lü Pamhnam mküimto ua. **17** Bawi Jesuh lü, Pamhnama mlung hlüa ve lü nami ngkhängpang üngkhyüh Pa Pamhnama veia jenak nami mtheha vaia alä se ning jah ktaiyü petki ni. **13** Nangmi üng mäiha, nami pawh pyen naküt cun Bawipa Jesuha cutei lü Lodikih ja Helapolih mlüha awmki hea phäh ngming üng pawh pyen u bää. **18** Nghnumie aw, nami kthanaki ti cun kei hin ania saksi ni. **14** Mi mhlänaka ceiea uknak khamei ua. Acun cun khritjan nghnumia Dawcta Luhka ja Demah naw pi ning jah hnuksset ve xüngsei ning ni. **19** Kpamie aw, nami khyue jah ni. **15** Lodikih mlüha veki benae ja Niphah ja a ima mhläkphya na ua. Käh jah ksekha na ua. **20** Hnasene ngpumkia jumeikie pi yai u lü ve u se jah mtheh u aw, nami nupaa mtheh alää ngjak vai cun khritjana bää. **16** Ahina kca hin nami kheh käna Lodikih mlüh kyaki khyang naküta mta ni. Acun cun naw Pamhnam sangcim üng pi jah khehsak u bää. Acuna mlüh naw jekyaisaki ni. **21** Nupae aw, nami canaa mlung so a yaha kca pi nangmi naw khe hnga kawm uki. **17** khaia käh pawh ua. Acukba nami pawh üng ta, ami Akhipah üng "Bawipa naw a bisaka khut a kpäng mlung ktha se khai ni. **22** Mpyae aw, anaküt üng "vaia" mtheh u bää. **18** Pawluha Hnukssetnak hin kamäta nami khawmdek mahpaa mtheh ngja ua. A ning jah kut am ka yuk ni. Thawng üng ka kyum hin käh mhnih hmuh däk üng käh nikia, anghläia a mlung hlüa ve u bää. Pamhnama bähkäknak nami khana be se. ua. Bawipa kyühxünei lü na mlung kcang üng na mahpa pi msümceia. **23** Ai nami bi üngpi, nami mlung kcang üng khüi ua. Khyanga phäh na khüiki am ni, Bawipaa khut na biki ni. **24** Bawipa naw a khyangea phäh a tak am ning jah khyeng khai ti ksing ua. Nami Mahpa kcang Khritawa phäh nami khüikiea kyaki. **25** Akse pawhkia khyang naküt naw ami pawha kba khamei be yah khaie. Isenitiüng, Pamhnama cun naw khyang naküt angteha jah mtaiki.

4 Mahpaa aw, khankhawa nami Mahpa veki ti ksing u lü, nami mpyaea khana dawki pawh ua. **2** Alää ktaiyü ua, ktaiyünak üng käh bawngbai lü Pamhnam jekyai na ua. **3** Ngthupki Khritawa thang sangnak hüa kcün kdaw a jah pet vaia Pamhnama veia jah ktaiyü petsih ua. Acuna phäh ni atuh hin thawng üng ka kyum ve. **4** Angkhaia ngthu ka pyen thei vaia na ktaiyü pet ua. **5** Khritaw am jumeikie maa nami ve üng mcei lü ve ua. Kcün kdaw nami yahei naküt cen Khritawa phäh sumei u bää. **6** Ngthu nami pyen üng hlimtui se ami ngaihsim vaia pyen ua. Khyang naküt akdawa nami msangnak be vai pi ksingei u bää. **7** Bawipaa khut üng sitih lü Bawipa khut ka bipüi, Taikakah naw ka thang naküt ning jah mtheh law khai. **8** Mi vana khana i thawn lawki ti cun ning jah mtheh lü ning jah jekyaisak khaia ani ka tüih law ni. **9** Nangmi üngka,

1 Thesalonikah

1 Pawluh, Tilah ja Timoti naw, Thesalonikah mlüha veki Pa Pamhnam ja Bawipa Jesuh Khritawa sakhyangea veia, Bäkhäknak ja dimdehnak nami khana pha law se. **2** Nangmi phäh alä se Pamhnam je na lü kami ktaiyü naküt üng jenak ka ning jah mtheh petki. **3** Ihlawka nami jumnak nami xünsak üng ngdangki, nami mhläkphyanak naw ihlawka ning jah khüikhawmsaki, ja mi Bawipa Jesuh Khritaw üng ihlawka nami äpeinak ngkhängki ti cun ka ning jah sümki. **4** Kami be ja kami cinae aw, Pamhnam naw ning jah mhläkphya na lü a khyang vaia a ning jah xü päng ti cun kami ksingki. **5** Thangkdaw nami veia kami sang law kcük üng, khyü nglung däk am ni lü Ngmüimkhyä Ngcim ja johit am, kána ngkhängceknak üng kümbekia cangnak am kami lawpüiki. Nami hlawnga kami ve üng, nangmia dawnak vaia kami veki ti cun nami ksingki. **6** Nami khamei a dämda üngpi, Ngmüimkhyä Ngcim üngkhyüh lawkia jekyainaka ngthu yah lü keimi ja Bawipa üng nami ngcukngkiki. **7** Akaijah hne ja Maketawnih hne üng jumeikiea phäh ami ngcukngkihnak vaia nami kyaki. **8** Bawipaa ngthu cun nangmi üngka naw ngthalang hüki, Maketawnih hne ja Akaijah hne däka am ni lü, hnün naküt üng Pamhnam nami jumeinak cun ngthalang hüki. Acunüng, keimia pyen vai i pi am hlü. **9** Nami veia kami law üng ihawkba nami jah dokham, xüngseikia Pamhnam kcanga khut bi khaia, **10** thihnak üngka naw tho be lü Pamhnama mlung sonak üngka naw jah kükyankia a Capa Jesuh — khankhaw üngka naw a Capaa law be vai mtätei lü juktuh nghlat ta lü nami ve cun acuna khyang he naw pyen ve u.

2 Kami be ja kami cinae aw, nami veia kami law cen sungpyannak am ni ti nami ksingki. **2** Thesalonikah mlüh am kami pha law ham üng, Philipih mlüha ihlawka ami jah yaihyün nghekanak cun nami ksingki. Aktää jah ngtäkpüi kyaw u lü pi, mi Pamhnam naw amät üngkhyüh lawkia Thangkdaw ning jah mtheh vaia lingnak jah pe pängki. **3** Kami ning jah nghuinak hin am dawkia mkhyenak, am ngcingcaikhia ngaihnak ja limmanak üng ning jah mtheh am ni. **4** Pamhnam naw Thangkdaw pyen khaia a jah ümnaka mäihä, khyanga mlung jesaki am ni lü, khyanga mlungkyawng jah ksingki Pamhnam jesak vaia ni khut kami bi ve. **5** Nami veia kami law üng, mhläknaka ngthu pyen lü kamvanaka ngthu sumei khaia am kami lawki ti cun angtea nami ksingki. Pamhnam hin kami saksi ni. **6** Nangmi naw pi ni se, akce naw pi ni se, ua jah mküieí vai pi am ktha na u nawng. **7** Khritawa ngsää

kba nami veia kthähei lü yah kyawki. Cunüngpi, nami veia kami law üng hniphnawi lü nu mat naw a naca a mceia mäihä kami ning jah mceiki. **8** Acunakyase, kami ning jah mhläkphyanak am Pamhnam üngkhyüh lawkia Thangkdaw däk am ni lü kami sak pi ning jah pet hlü awnga kami ngtünkie cen. Nangmi cun aktä se kami ning jah mhläkphya naki. **9** Ka benae aw, ihlawka bawngkha lü mi khüi cun nami ksingki. Ua khana pi ia khuikhanak käh a pha law vaia, amhnüp amthana khüi lü Pamhnam üngkhyüh lawkia Thangkdaw cun kami ning jah mthehki. **10** Nangmi jumeikiea khana ihlawka ngcingcaih, ngsungpyun lü mkat vai käh vekia kami ve cun, nangmi ja Pamhnam cun kami saksia nami kyaki. **11** Amäta Khankhaw Pe ja hlüngtainaka ning jah cehpüiki, Pamhnam jekyaisakia xünsak üng nami ve vaia, Pa mat naw a cae a jah veprüia kba, mat cima ning jah mcuhmcäi mhlawhmcah lü kami ve nami ksingki. **12** Pamhnam üng alää kami jenaka mawng ta: Pamhnama ngthu nami veia kami lawpüi üng ngja lü nami dodangki. Khyanga ngthu sawxata mäihä käh ngai lü Mhnama ngthua ngai lü, acun cun Pamhnama ngthu kcanga kya lü jumeiki nangmia khana Pamhnam naw khut a bia phäh ni. **14** Kami benae aw, Jesuh Khritaw yahei lü Judah khawa veki Pamhnama sangcimea veia thawnkia kba, nangmia veia pi thawn lawki. Judah khyange amimäta khyangmjü naw ami jah mkuimkhaa kba, nangmi pi namimäta khyangmjü naw ning jah mkuimkha ve. **15** Judahe cun Bawipa Jesuh ja sahma he jah hnrim u lü keimi pi jah mkuimkhakie. Ihlawka Pamhnam am jekyaisakie ni. Ihlawka khyang naküt jah mkeiekie ni. **16** Kükyannak jah pe khaia thangkdaw Khyangmjükce hea veia kami sang pi jah ngdüm hlüsak ktawihkie. Alää mkhyenak ami pawh cen ahikba mkhyenak kümceisakie ni. Akpähnaka ta, Pamhnama mlungsonak ami khana pha päng ve. **17** Ka benae aw, pumsa üng asängca mi ngtai kyaw u lü pi, mlung kyawng üng ta am mi ngtai. Akhyang puma ning jah hmuh be vaia aktä se ning jah süm lü kami ktha nake. **18** Nami veia nghlat law be vaia kami yängki. Kamät kung pi nghngih vei law vaia ka ngtängki, Khawyam naw am na lawsak ve. **19** Kami äpeinak, jekyainak ja mi Bawipa Jesuha law be üng a maa kami ngnäangpangnaka mawng awcahnak vai cun nangmi ni, khyang kce he am ni. **20** Kami hlüngtainak ja kami jekyainak ta nangmi ni.

3 Acunüng, am khamei khawh ti u ngü se, Aten mlüha mät däk ve hüt vaia kami ngtünkie ni. **2** Pamhnama phäh keimi am atängä Khritawa mawng Thangkdaw sangki kami na Timoti kami tüih law. Ani

naw ngjuktha ning jah pe lü nami jumeinak ning jah khaia a jah khü ni. 8 Acunakyase, ahina mtheinak kuei se, 3 acunüng, ahina mkuimkhanakea phäh mahkia khyang cun naw khyang mahki am ni. A u pi hnu da käh nghlat be khaia, acuna ngkhaw Ngümümkhya Ngcim ning jah pekia Pamhnam mahki mkuimkhanake cun mi phäha Pamhnama hlüei ni ti ni. 9 Nami püi mhläkphyanaka mawng ning jah yuk namimät naw nami ksingki. 4 Nami hlawnga kami law vai am hlü. Ihawkba mat ja mat mhläkphyanak ve üng, khuikhanak mi khamei khai ti lü kami ning vai cun Pamhnam naw ning jah mthei pängki ni. 10 jah mtheh. Acukba kunga pha lawki, acun cun nami Acun däk am ni, Maketawnih khawa veki benaeas ksingki. 5 Khawyam naw ning jah hlawlep se, kami veia pi acukba nami biki. Acunakyase, ka benaeas aw, khüikhawmnak alapa a thawn vai naw na ähei se, am nami bi law dämdäm vaia ning jah nghui na veng. 11 khamei khawh ti lü Timoti hin nami jumeinak ning Ahlana ka ning jah mtheh pängka kba, dimyekia xünsei jah ksing khaia ka tüih law ni. 6 Atuh ta Timoti nami vaia mtunei lü, nami khut ngaih na lü, nami kut am vei üngka naw law be ve. Nami jumeinak ja nami khüikhawm ua. 12 Acukba nami ve üng, am jumeikie mhläkphyanaka thang jah mtheh lawki. Keimi naw naw ning jah leisawng acun he. Nami hlükaw a ve üng aktää kami ning jah hmuh hlüa kba aktää nami jah pi khyang kce he am jah ümpa na uki. 13 Ka benae hmuh hlüa mawng pi jah mtheh lawki. 7 Acunakyase, aw, thi pängki he a mawng ngthungtak nami ksing benae aw, mpyenke lü khuikhanak mijüküm kami vai ngja hlü veng. Acunüng va, äpeinak am takia khamei kyaw üngpi, nami jumeinak naw jah doesisak kba am nami thüisei pukse khai. 14 Jesuh cun thi lü ve. 8 Bawipa üng nami ngkhängecka kcün üng keimi tho beki tia kami jumki. Acuna kba ni Jesuh jumei naw xünnak yah ve ung. 9 Atuh ta, nangmia phäh lü thiki naküt cun Pamhnam naw Jesuh am atänga mi Pamhnam je na ve ung. Nangmi üng jekyainak jah mtho be khaia pi mi jumki. 15 Atuh kami ning kami taka phäh, a hmai maa jenak mtheh ve ung. 10 jah mtheimthang hin Bawipaa mtheimthangnak ni. Akhyang puma mi nghmuh lü nami jumeinak üng hlü Bawipa law bea mhnüp vei xüng lü mi veki mimi hin hamki akümcei law vaia, amhnüp amthana mlung thi pängki he a maa am mi pha. 16 Ngthupetnak üng kcang am kami ktaiyüki. 11 Mi Pamhnam ja mi Pa ngyyang law khai, khankhawngsä ngavaia kthai ve law amät, ja mi Bawipa Jesuh naw nami veia kami lawnak khai, Pamhnama pung kthai ng'yüng law lü khankhaw thei vaia lam pyang se. 12 Keimia mhläkphyanak üngka naw Bawipa amät kyum law be khai. Acunüng, a dämduha kba, mat ja mat nami mhläkphyanak ja Khritaw jumei lü thikie cun tho be ma khaie. 17 Acun khyang naküt nami mhläkphyanak hin dämduh law käna, acuna kcün üng mi xüngki mimi pi, amimi am bawkbawk khaia Bawipa naw pyang se. 13 Acukba atänga khawngmei am jah mkhäm law be se, khana ani naw ning jah kyansaisak khai. A khankhawngsä mi Bawipa am mi ngkhyum khaie. Acunüng, Bawipa am atänga mi Bawipa Jesuh a kyum law be üng, mi am atänga angśäa mi ve law khai. 18 Acunakyase, Pamhnam ja mi Paa maa ngcingcahnak ja kümbenak ahina ngthu am mat naw mat mhlawhmcah ua. am nami ve khai.

4 Ka benae aw, akpäinhnaka ka ning jah mtheh

hlü ta: Pamhnam jekyaisakia xüngsei ning kami veia nami ngthei pängki, acukba nami xüngsei pängki ni. Acuna kthaka nami xüngsei dämdäm vaia Bawipa Jesuha ngming üng kami ning jah nghui naki. 2 Mcuhmthehnake naküt cun Bawi Jesuha Ana üng ning jah pet ti cun nami ksingki. 3 Am dawkyakia hnunlanak hawihceh lü nami ngcingcaih vai Pamhnam naw ngja hluki. 4 Kpami naküt naw ihawkba a nghnumi üng ngcingcaih lü leisawng phyakia a awmihpü vai ja, 5 Pamhnam am ksingki khyang kseea mäihä käh hüipawm kawlaiah vai cun ksing ua. 6 U naw pi a Khritjanpü limma mhleimhlek lü käh eiaw se. Ahlana ka ning jah mtheh päng, acukba mkyenak pawhki cun Bawipa naw mkuimkha law khai ti lü asayüa ning jah mtheh veng. 7 Pamhnam naw mi mtuihmleh khaia a jah khü am ni, ngcingcaih

5 Ka benae aw, acuna thawn law khaiea akcün ja mkaea mawng ning jah yuk law vai am hlü. 2 Mpyukei mthana a lawa kba, Bawipaa Khawmhñüp pha law khai ti cun angsingtea nami ksingki he ni. 3 "Dimdeih ve, kyühei kse üng lät ni" ami ti k'um üng mpyaikia nghnumi na hmi hlü naw a huiheia kba, ami khana cimpyenak cun ahunata pha law khai. Acun üngka naw u pi am lät yah u. 4 Cuniüngpi, ka benae aw, acuna Mhnüp naw mpyukeia kba käh ami ning jah mcat vaia, nghmüp k'uma nami vekia am kya. 5 Nangmi avan hin akvaia ca, kdeia naa nami kyaki. Mthana ca ja nghmüpa naa am mi kya. 6 Acunakyase, khyang kce hea iheia kba käh ipei lü, xak lü sitih am mi na mtät vai u. 7 Ipeikie cun mthana ni ami ih. Juhai eiawkie naw pi mthana ni ami mpyü. 8 Kdeia caa mi kyaki mimi ta mi mceiei vai hluki. Jumeinak ja mhläkphyanak cun mkyang bawpnaka kba mi suiawi vai u. Küikyannak mi äpei cun mthi lukhüma kba

mi ngbüng vai u. 9 Pamhnam naw a mlunga sonak mi khamei khaia a jah xü am ni. Cunüngpi, Bawipa Jesuh Khritaw üngkhyüh küikyannak mi ka na khaia a jah xü ni. 10 Mi xüng üng pi kyase, mi thih üng pi kyase, a law bea kcün üng, ani am atänga mi xüng khaia mi phäha thiki. 11 Atuh nami vea kba, mat naw mat mcuhmcäi lü nami kpüikpak vai. 12 Kami benae aw, nami ksunga khut bi lü Khritian xünsak üng ning jah mcuhmteh thalamkie asükyüa nami jah leisawng vaia kami ning jah nghui naki. 13 Ami khut bi dämchia kyase, däm säihkia leisawngnak ja mhläkphyanak am nami jah vepüi vai. Mat ja mat ngkhawtsengnak am ve ua. 14 Ka benae aw, khyang kdame üng sitih jah pe ua. Kyükyawkeikie üng ktha jah pe u lü, ktha ngcekie jah kpüi ua. Khyang naküta veia mlung nami msaü vaia ning jah nghui na veng. 15 Khyang naw akse a pawh üng, akse üng käh jah msak be ua. Mat ja mat, ja khyang vana veia alää akdaw pawh vaia mkhüh na ua. 16 Alää jekyai ua; 17 Akcün tå lü ktaiyü ua. 18 Ai a pha law üngpi jekyai ua. Khritaw Jesuh üng yümmat lü nami ve vai Pamhnam naw hlüei ve. 19 Ngmüimkhyä Ngcima khut käh dimsak ua; 20 Sahmaea ngthu pyen käh yaihyünei ua. 21 Anaküt cun mhniüt ma lü, akdaw dodang ua. 22 Akse naküt hjawng u bå. 23 Dimdeihnak jah pekia Pamhnam naw anaküt ning jah ngcingcaihnak se. Bawipa Jesuh Khritaw a law be üng, nami ngmüimkhyä, mlung kyawng ja pumsa avan cun mkhyekatnak naküt üng a lät vaia ning jah msümcei se. 24 Nangmi ning jah khüki cun sitihkia kya lü acukba ning jah pawh khai ni. 25 Ka benae aw, kami phäha pi ktaiyü ua. 26 Ngcingcaihkia hnunat mhnamnak am jumeikie avan jah hnukset ua. 27 Ahina kca hin jumeiki naküta veia nami kheh vaia Khritawa ngming üng ning jah nghui na veng. 28 Mi Bawipa Jesuh Khritawa bähkäknak nami khana ve se.

2 Thesalonikah

1 Pawluh, Tilah ja Timoti üngkhyüh naw, Mi Pa Pamhnam ja Bawi Jesuh Khritaw üng sängeikia Thesalonikah sangcim khyangea veia, 2 Mi Pa Pamhnam ja Bawi Jesuh Khritaw naw bähkäknak ja dimdeihnak ning jah pe se. 3 Kami benae aw, nami jumeinak däm law phätpät lü khyang nami mhläkphyanak pi däm law bawkbawk ve. Acuna phäh kami jenak vaia nglawiki Pamhnam cun akcün tä se kami je naki. 4 Acunakyase, mkhuimkhanak ja khuikhatnak naküt nami sawngtawh üng mlung msäu lü nami jumeia phäh, Pamhnama sangcimea maa kami ning jah awhcah naki. 5 Ahin he naw Pamhnama ngthumkhyah ngtäi ve tia mdan lü nangmi pi Pamhnama Khawa nami pha khaia nami nglawikia kya ve. Acuna phäh ni khuikanak nami khamei. 6 Pamhnam naw angtaia va khut biki. Ning jah mkhuimkhakiea khana mkhuimkhanak pha law be khai. 7 Mkuimkhanak khameikie üng hüeinak jah pe khai. Keimi pi jah pe khai. Bawipa Jesuh hlüngtaikia khankhawngsäe am khankhaw üngka naw a law be üng, acune cun jah pawh law khai. 8 Mi Bawipa Jesuha Thangkdaw am njia hlükie ja Pamhnam mahkie cun meikdäi am jah mkhuikha law khai. 9 Bawipaa hlüngtainak ja a ma üngka naw jah mtai lü angsäia cimpynehnaka mkhuimkhanak cun khamei khaie. (aiōnios g166) 10 Acukba a law bea Mhnüp üng, a khyangea mhlünmtainak ja ani jumeikiea leisawngnak cun yahei khai. Keimi naw kami ning jah mtethea ngthu nami doeikia kyase, acun üng nangmi pi nami ngpüi hnga khai. 11 A ning jah khünaka xün khaia lawingkawikhia a ning jah pyang vaia mi Pamhnama veia alä se kami ning jah ktaiyü petki. Nami dawkyanak hlü ja nami jumeinak cun ani naw kümbesak se. 12 Mi Pamhnam ja Bawipa Jesuh Khritaw üngkhyüh, ahikba Bawipa Jesuha ngming naw nangmi üngka naw hlüngtainak yah khai. Nangmi naw pi ani üngkhyüha hlüngtainak nami yah khai.

2 Ka benae aw, mi Bawipa Jesuh Khritaw a lawnak be vai ja a veia mi ngkhyumnak be vaia mawngma üng, 2 "Bawipaa Khawmhnüp cun pha law pâng ve" ti lü ngmümkhya ngcim üngka naw pi kyase, ngthu üngka naw pi kyase, keimia yuk lawa kcaa mäih naw pi kyase, nami cungngaihnak käh nghngih kthum lü käh nami kthaset vaia ning jah nghui na veng. 3 U naw pi ihawkba pi käh ning jah mhlei se. Akpäihnakia Pamhnam Kpetkie ja mulai meia cit khai Setxutnaka Capa am a po lawa küt üng ta, acuna Mhnüp am pha law ham. 4 Mhnama ami jah ngaие ja ami sawkhahe

naküt cun ani naw ia käh jah msui lü, ami khana veikia mhnünei law khai. Pamhnama Templea pi lutlang lü ngaw khai, amät cun Mhnam ni tia pyenei law khai. 5 Nami hlawnga ka ve üng, ahin he avan ka ning jah mtethe cen am nami sümkie aw. 6 Setxutnaka Capa cun naw amäta kcün üng a podang law vaia phäh, atuh hin käh podang law khaia anि khamki veki ti nami ksingki. 7 Ngthupkia Setxutnaka Capa cun naw khut pawh k'um ve. Cunüngpi, sungkhamki mat cun am lak bea küt üngta, Setxutnaka Capa cun am podang law yah. 8 Acunüng, Setxutnaka Capa cun podang law khai. Cunüngpi, Bawipa Jesuh naw a law bea kcün üng hmüt sawxat lü hnim khai. Bawipa naw hlüngtaikia akvai am avana cimkye khai. 9 Acunüng, Setxutnaka Capa cun Khawyama johit am law lü müncankje ja cäiletnak akse mjüküm cun jah pawh law khai. 10 Jah kcimpyeh vaia khyangea khana hleihlak ksekhyu mjüküm sumei law khai. Isenitiüng, acune cun naw kükyannak ami yahnak vaia ngthukcang cun mhläkphyanak üng am dodangei u. 11 Pamhnam naw johit ksekhyu cun tüih se, acun naw ami ksunga khut bi lü aksekhyu cun jumeikie. 12 Acun he cun ngthungtak käh jumei lü mkhyenak am ami hlümti phäh mkatnak ami khamei vaia phäh ni. 13 Bawipa naw a ning jah mhläkphyanaka benae aw, Ngmümkhya Ngcima johit ja ngthungtak nami jumnak am a khyang ngcima ning jah thawnsak lü, khawmdek am a ngtüi ham üngkhyüh kükyannak nami yah khaia Pamhnam naw a ning jah xüa phäh Pamhnam cun akcün tä se kami jenaki. 14 Nami veia Thangkdaw kami sang law üngkhyüha Pamhnam naw a ning jah xü ni. Mi Bawipa Jesuh Khritawa hlüngtainak nami ka na hnga khaia a ning jah khü ni. 15 Acunakyase, kami benae aw, ngthu kami sang ja kca kami yuk law am kami ning jah mtethea ngthungtake üng ngmanei lü ngkhängcek ua. 16 Jah mhläkphyä na lü a bähkäknak üng ngkhängcecia äpeinak ja am düt theikia lingnak jah beki, mi Bawipa Jesuh Khritaw amät ja mi Pa Pamhnam naw, (aiōnios g166) 17 alää akdaw pyen lü akdaw nami pawh vaia njuktha ning jah pe lü ning jah mcuhmcäi se.

3 Akpäihnakia, kami benae aw, Bawipaa ngthu cun nami ksunga akjanga ngthang lü a hlüngtaia mäihä, hnün lum üng ngthang hü lü leisawngnak am ami dodangei vai ua jah ktaiyü pet ua. 2 Amawngma am ksing lü am dawkia khyange ja sexukia khyangea kut üng Pamhnam naw a jah yung vaia pi ktaiyü u bä. 3 Cunüngpi Bawipa ta sitih behküt khawhki. Ani naw njuktha ning jah pe lü Khawyapa üngkhyüh ning jah yungkaih khai ni. 4 Kami ning jah mthei läklam lü

namí läklam nglät khai tia Bawipa naw mkhühüpnak jah peki. 5 Pamhnama mhläkphyanak ksing bawk vai ja Khritawa a khamei kba namí khamei khawh vaia, Bawipa naw lam ning jah msüm se. 6 Kami benae aw, kami ning jah mcuhmthehe käh jah läklam lü dudamkia jumeikiea ksunga käh namí ngcawngcik vaia mi Bawipa Jesuh Khritaw ngming üng ning jah nghui na veng. 7 Nami hlawnga kami ve üng am dam u ngü. Acukba namí ve vai cun namimät naw angtea namí ksing bawki ni. 8 Ua jah pet pi aphi kaa am doe i nawng. U pi ning jah bawngkhasak vai am yü na ung se, amhnüp amthan kami khyaih khawha kami khüiki. 9 Nami veia kthähei lü yah kyawki. Cunüngpi, am ning jah kthähei u nawng. Acun cun namí jah ngcuhngkihnak vaia ahikba kami khüikie ni. 10 Nami hlawnga kami ve k'um üng, "Au pi khüia damki üng ei käh mbei vai" mi ti khawiki. 11 Nami ksunga khyang avang cun dudam lü khyanga khut üng ngcawngcik vai sawxat ksing lü, ipi käh pawhkia khyange ami ve mi njaka phäh kami pyen ni. 12 Ahina khyange hin amimäta kut am khüi lü ami yah ami ei vaia kami jah mcäiki. Bawipa Jesuh Khritawa ngming am kami jah mthehki. 13 Acunüngpi, ka benae aw, akdaw pawhnak üng käh namí pyaitham vai. 14 Kami ning jah kbi lawa kca üngka ngthu am läklam hlüki ve taw khai. Cunüngpi, ami ngkeei law vaia i käh pawh ua. Jah msing sawxat u lü ami hlawnga käh ngpüingpaw ua. 15 Cunüngpi, yea mäiha ta käh jah vepüi ua. Nami khritjanpüia ngai lü jah mcäi ua. 16 Dimdeihnak phungnu, Bawipa amät naw akcün tä lü amjüküm üng dimdeihnak ning jah pe se. Bawipa cun namí vana khana ve nglät se. 17 Pawluha Hnuksetnak hin kamäta kut am ka yuk ni. Ahikba ngsing sun lü kca ka yuk naküt ahikba ni ka yuk khawi. 18 Mi Bawipa Jesuh Khritawa bäkhäknak namí khana pha law se.

1 Timoti

1 Mi äpeia Khritaw Jesuh ja mi küikyan Bawi Pamhnama khü, Khritaw Jesuha ngsä Pawlüh üngkhyüh ni — **2** Jumnak üng ka ca kcang Timotia veia: Mi Pa Pamhnam ja mi Bawipa Khritaw Jesuh naw bähkäknak, mpyenmseinak ja dimdeihnak ning pe se. **3** Maketawnih hne da ka ceh üng ka ning cüka kba Ephet mlüha na awma vai ka hlüeiki. Khyang avang naw akhye mcuhmtehnhake ami jah mthei cän jah him kawm ti. **4** Jumeinak üng mi ksinga Pamhnama bü cun am khü u lü jah ngcuhngkaihsak khai khukam ja pakhui tähnake cän ami jah hawih vaia jah mtheh bää. **5** Ahin ka tinak hlü ta, mlung angcim, ngcimkia ksingnak ja jumeinak kcange üngkhyüh lawkia mhläkphyanak a ve law vaia ni. **6** Khyang avange cun ahine üngkhyüh nglat u lü amdanga ngthähnak am ami lam mkhyühi he. **7** Pamhnama thum jah mthei hlü u lüpi, mkhühüpnak üng a mi pyena mawnge ja amimäta ngthukhyü pi am ksing u. **8** Thum cun sumeinak vai üng mi sumei cun dawki tia mi ksingkie. **9** Acuna thume cun khyang kdawa phäh am kya, lüpi thum lümkanki he, khyangksee, Pamhnam am ksing lü mkhyekatkie, hjawkkhah ning ja Ngümümkhya lam am ksingkie, ami nupa hnimi he ja khyang hnimi he, **10** ami vecawh am dawki he, hüipawmkie, khyang pinmankie, hleihlak lü cangkia mcuhmtehnhak kpet lü akhyea saksi jah pekie ja akdaw ngthei ngkhawgnak üng ngsukhyekie ni. **11** Acuna mtheinak cun Pamhnama hlüngtainak ja jodawnak cun thangkdaw üngkhyüh kya lü acun hin sang khaia kei üng a na ap ni. **12** Ka khüibinak üng ngjuktha na pekia mi Bawipa Khritaw Jesuh cun ka jenaki. Ania khut bi khaia ka lawingkawihkia ngai lü a na mcawna phäh ka jenak ni. **13** Ahlana ani cun mkuimkha lü ksekhna lü am adawa mawng ka pyen khawi kyawki. I ka pawh käh ksing lü jumnak am tak ham üngpi Pamhnam naw na mpyeneiki. **14** Khritaw Jesuh üng mi yümmatnaka kyaki mhläkphyanak ja jumnak cun kei üng na pe lü mi Bawipa naw a bähkäknak akda keia khana buiki. **15** Khritaw Jesuh khawmdeka a law hin mkyeki he jah küikyan khaia lawki ti hin dokham lü jum kcang vai ti cun akcang pyena kyaki. Kei cun ami ksunga akse säih ni, **16** lüpi Pamhnam naw kei a na mpyenei hin Khritaw Jesuha mlung saünak kei üng mdanki. Akse säihna mkyeki he hnua jumei law u lü sak ngsäi xünnak ami yah vaia msuimcäpnaka ka kyaki. (aiōnios g166) **17** Pamhnam mat däka kyaki, am thi thei lü am hmuh theia kyaki angsäia sangpuxanga thawnki ania veia

hlüngtainak ja mküimtonak am angläta ve se! Amen. (aiōn g165) **18** Ka ca Timoti aw, ahina ngthupet cun nang üng ka ning ap ni, a hin cun ajana sahmea naw ami pyen kawia ngthukhyüa kyaki ni. Acäna ngthukhyüe cän akdawa na ngtukahnak via likcima jah sumei lü, **19** na jumnak kcung lü na cungalhnak pi vai kawm. Khyang avang naw ami ngcungihnak käh ngai u lü ami jumeinak kpyakie ni. **20** Acune ksunga Himenias ja Aleksanda cun Khawyama johtita k'uma jah ap lü ka jah mkuimkha ni; ahin naw Pamhnam ami hmakatsak ami hawih vaia jah mthei khai ni.

2 Acunakyase, akcüka, täsamnak, ktaiyünak, nghuinak ja jenak cun khyang avana phäha Pamhnama vei nami pawh vaia ning jah mtheh veng. **2** Sangpuxang He ja ana takie cun dim'ye lü akdima Pamhnam leisawng lü akdawa ami ngneisaknak vaia phäha ni. **3** Ahin hin daw lü mi küikyan Bawi Pamhnam jesaki ni, **4** ani naw khyang naküt küikyannak yah lü ngthungtak ami ksing vai hlüeiki ve. **5** Pamhnam mat ve lü Pamhnam ja nghngicim atånga jah lawpüki khyang ta Khritaw Jesuh ni, **6** ani cun nghngicim avan jah thawngkhyah vaia lawki. Pamhnam naw khyang naküt akcün kdaw üng küikyannak a yah vaia ahin cun saksi ni, **7** Acunakyase, kei cun khyangmjükce jah mthei lü ngsää kba ngthungtak ja jumeinaka mawng cun ka sang khaia a na tüih ni. Ka hlei am pyen ngü akcang ni ka pyen! **8** Sangcima hjawkhahnak üng kpamie, Pamhnam ümnakie naw ngcuhngkaihnak ja mlungsonak käh ta lü ami kut khana jah säng u lü am ktaiyü vai hlüeiki veng. **9** Nghnumie pi aphi kii suisake, lusam pitpyangnak, xüi bilawhnak, suisak akdawa suiawi lü mlung mhnem lü käh nami nukhyap vai ka hlüeiki ni, **10** lüpi Pamhnam ka jumki tikia nighnumie cun naw akdaw bilo yah khai. **11** Nghnumie naw käh khikheh lü mlung mhnemnak am ngthei u se. **12** Nghnumie cun kpamiea khana ana ta lü jah mtheimkhawng khaia am täng veng, lüpi amimi cun hniphnawi yah khaie ni. **13** Adam cun mhnün ma lü acun käna Evah a mhnün ni. **14** Adam cun hlawlepnak am kham lü Nghnumi va hlawlepnak kham lü Pamhnama thum pi lümkanki. **15** Nghnumi cun a caa phäh küikyannak yah khai, jummeinak, mhläkphyanak ja ngcimcaihnak cun mlung mhnemnak am a mtunei üng ni.

3 Akcang pyen ta: Kpami mat naw sangcim üng ngvai a bi hlü hin akdaw säihna ngaihnak ni. **2** Sangcim ngvai cun kbäueinak am ve yah: a khyu mat däk ve yah khai, a mlung mhnemki, amät nägeiki, dawkyaki, a ima khin khina theiki, mtheinak pi pawh theiki, **3** ju käh mpyüki, ngtun käh pawhki, hniphnawi, dim'ye

lü ngui pi käh jawng na yah khai, 4 ani cun amäta na kya khai. 7 Pyensaka am dawki he, khuikame imkyawng up khawh lü a canae naw leisawng u lü a üngkhyüh akthuka vea. Pamhnama ksingnaka kcünsak mtheh pi ngja yah khaie. 5 Amäta imkyawng up vai üng na mät ngtuinglenga. 8 Pumsa thületnak cun am ksingki naw ihawkba Pamhnama sangcim cun dawki ni; acun sepi, Ngmüümkhya lama thületnak msümcei khai ni? 6 Jumeinak üng ngkhäng lü käh hin anaküt üng daw bawki ni, isetiakyaküng, ahin cun awhcah yah khai, Khawayai cun awhcah lü mkatnak a naw malam ja atuha kcün sak xawia phäh khyütam yaha kba käh thawn khai ni. 7 Ani cun sangcim k'uma jah peki ni. 9 Ahin cun cangkia pyensaka kya lü am veki khyange naw ami leisawng üngva Khawayia jumei lü dokham vai kunga kyaki. 10 Bawngkha mannak hlü üng lät lü a jo pi am se khai ni. 8 Sangcim lü mi khüiki, isetiakyaküng, aktunga ani jumei lü k'uma khükie pi ngneisak daw lü ngcimcaihki; ngua avana kükyan Bawia kya lü xüngseiki Pamhnama hnu käh lük lü ju pi käh mpyüihmah yah khai; 9 amimi vei mi äpeinak mi taki. 11 Ahina mcuhmthehnake ja naw mdana ngthungtak cun ksingkhyapnak kcang am ngtheinake cän jah pea. 12 Na dik hama phäh u naw kcüng yah khaie ni. 10 Akcüka Sükcetnak kham u lü pi käh ning mdihmsui se. Na pyensak, na vecawh, na acun ami lät üng khü bi yah khaie. 11 Ami khyue pi mhläkphyanak, na jumeinak ja na ngcimcaihnake cun ami ngneisak daw lü cawkcek käh pawh lü anaküt jumeikie naw a ning hjutuih vaia thawna. 13 Ka law üng thephya lü mlung mhnemkiea kya yah khaie vei cäpa, khyangea veia Cangcim khehnak, ngthu ni. 12 Sangcim üng khüiki cun a khyu mat däk ve sangnak ja mtheinak üng na kcün pe lü biloa. 14 yah khai, a canae ja a imkyawng cun akdawa jah Na khana sahmae naw pyen u lü ngevai naw ami up khawh yah khai. 13 Sangcim k'uma khükie cun kut mtaih üng Ngmüümkhya ning peta bänak cän akdawa ngdtü tho lü Khritaw Jesuh jumeinaka mawng am hnäläuei lü käh ve bä. 15 Khyang avan naw na pi ling lü pyen khawh yah khai. 14 Ahina ca ka yuk dämduh a ning hmuh vai ua, ahine cän jah ktha na lü lawa kba, säng säng se nami veia law lü ning jah ngapei kawm pi. 16 Namät pi mcei lü na jah mtheinak hmu khaia äpei veng. 15 Lüpi ka cü üngta ahina ca pi mcei bä. Ahine cun msu lü pawh bä, isetiakyaküng, naw ngthungtak däh lü ktunga kyakia Pamhnama ahine na pawh ta ning ngjakie ja namät kung pi ning imbung ja xüngseikia Pamhnama sangcim k'uma jah kükyan khai ni.

ihawkba vecawh vai ti cun ning jah ksingsak khai ni.

16 Mi hjawkkhah ning ihlawka ngthup lü dämki ti cun u naw pi am kpet khawh: Ani cun nghngicima kba ngdang law lü akcün akha üng Ngmüümkhya naw a ngdansak, khankhawngsä he naw hmukie, ani cun khyangmjüea veia kpyä hükie, khawmdekk lum üng jumei u lü khankhawa kai beki ni.

4 Ngmüümkhya naw angsinga a pyen ta law khaia kcüne üng khyang avange naw jumnak hawih u lü ngmüümkhya k'hleie jah kcang na u lü khawyalea mtheimthange cun läklam law khaie ni. 2 Hlehlakiea tuivetnak am ahina ngtheinak cun ngthang hüki, ami ksingkhyapnake thi lü mthi ngling naw jah uiawngki. 3 Acuna khyange naw akhyesawh calaknak ja eiawlk avang käh ei vaia jah mtheikie. Jenak mtheh lü ktaiyü käna ei vaia Pamhnama naw acuna eiawlk cun a mhnünmceng ni, acun hin ngthungtak ksing lawki he ja jumeikiea phäh ni. 4 Pamhnama mhnünmceng naküt hin dawkia kyase mah vai i am ve, lüpijenak mtheh lü ktaiyünak am dokham vai ni, 5 isetiakyaküng Pamhnama ngthu ja ktaiyünak cun Pamhnama naw dokhameiki ni. 6 Namät naw ngmüümkhya lama jumeinak ngthu eiaw lü cangkia ngtheinak na läklam pänga kba, ahina mcuhmthehnake jumeikie üng na jah pet üng nang cun Khritaw Jesuha mpya kdawa

5 Axüngvai kpami cän käh jah pyensa lü na pa mäia ani cun nghui na bä. Ami sak dik hamkia kpamie cän pi na benaa mäia jah vecawh püia. 2 Axüngvai nghnumie pi na nua mäia jah mtheh lü ami sak diki nghnumie pi na cina mäia mlung ngcimnak üng jah mcuhmtheh bä. 3 Amimät vekia hmeineu kcang cän jah leisawng bä. 4 Acunsepi, a tuca vekia hmeineu akcüka ami imkyawng üng Pamhnama ami jum vaia mta ami pawh vai cun ngthei ma u lü ami nupa ja ami pupie cun jah thungkhih be kawm u, isetiakyaküng, ahin naw Pamhnama jesaki ni. 5 Hmeineu amät däk ve lü bükteng khai am veki cun Pamhnama äpei lü amhnüp amthan ktaiyü lü Pamhnama üm na khawhki. 6 Bawimangnak vai suikia hmeineu ta xüng kyaw lüpi thiki ni. 7 U naw pi ami hmakatnak käh a jah hmuh vaia ahina mcuhmthehnake cän na jah mthei vai. 8 A u pi ami kawnsang, aktunga ami mäta imkyawng üngka am büktengki ta jumeinak mah lü am jumeikie kthaka pi sexuki ni. 9 A kum khyukip am khekia nghnumi cän hmeineu calang üng käh na npüisak vai. Acuna thea ahun däk va cei mah lü 10 akdaw a bilawha phäh nglongthangki: a ca akdawa jah mdühmcahki, a ima khin dokhamki, jumeikiea phäh nemkia mtae biloki, khuikhakia khyange jah kpüi lü amät pi akdawkya biloki cun na npüisak vai. 11 Ami sak dik hamkia

hmeinue ta käh na jah ngpüisak vai; isetiakyäkung, hlü vai khyü nglung he ta lü ahin naw ng'einhak, ami cei mah be vai ami täng üng Khritaw nglatakie, ngcuhngkaihnak, thangmsetnak, aksea ngaihnak, 5 12 akcükä ami pawha khyütam ami lümkana phäh angläta ngcuh vai cun ngthungtak ami mlunga am mkyekatnak pha law khai ni. 13 Khyange ima cit hü vekia khyange ni. Ningsaw hin bawimangnak vaia u lü ami kcün päihnak khaie, acuna thea akse bawk amimi naw ngaikie ni. 6 Daw ve, mi tak mi khäksak ta, am ami pyensak vai pyen u lü khyanga am adawa üng ningsaw naw jah bawimangsaki. 7 Khawmdeka i mawng cingjangei khaie ni. 14 Acunakyase, a sak dik mi law püki ni? I am mi law püi! Khawmdék üngkhyüh hamki hmeinue cän cei mah be u lü ami imkyawng i ja mi cephüi thei? I am mi cephüi thei! 8 Acuna ja ami canae cun ami jah mceimsang üngva mi yee kyase, eiawk ja suiawi mi tak hin mimia phäh khäk ve. now mi phäha akse ami pyen vai am ve. 15 Hmeinu 9 Lüpi, bawimang hlükie cun, hlawhlepnak khamei avange ta Khawyam läk khaia nglat pängkie ni. 16 u lü angnak naw jah pinman lü akse hlükaweinak Khritjan nghnumia ima hmeinue kcang ami ve üng naw amimi cun pyaknak ja pyüpyehnak da jah kaihki ani now jah mcei lü sangcima phäha phüihkawh ni. 10 Ngui jawngnak hin aksekhyu naküta phungnu käh mtaih kawm, acukba akyak üngva amimät veki ni. Khyang avang cun ahin tak vai täng lü jumnak hmeinue cun sangcim naw jah mceimsang khai. 17 üngkhyüh akthuka cit u lü ami mlung puksetsakie ni. Khawmgmanga kba akdawa khut biki ngvae cän, 11 Acunsepi, nang Pamhnama khyang ahina ngkhawe aktunga ngthu sang lü jah mtheimthangkie cun püp jah hijawnga. Nang ta ngsungpyunnak, Pamhnam nghnigh ngkhyengnak yahei khaiea ngkäihki ni. 18 ksingnak, jumeinak, mhläkphyanak, khameinak ja Cangcim naw, "Cang lehsaka se cän a mpyawng käh hniphnawinak na tak vaia mtunei bā. 12 Jumeinak kbüpa" "khükie cän pi ngkhyengnak yah khaie ni" üng na khyaih khawha dawng lü angläta xünnak tia pyenki. 19 Nghnigh kthuma ja acuna thea nungki saksi am ve xa lü angvai ami mkateia ngkhaw cän yaha, saksi khawhah maa na tak jumnak ja Pamhnam naw ahina sak aning khü üng angkhängna na ng'anei cän ni. (aiōnios g166) 13 Anaküt üng xünnak pekia Pamhnam hmai ma ja Pontas Pilat maa jumnak Pamhnam ni, Khritaw Jesuh ja a xüa khankhawngsä angkhängna ng'aneiki Khritaw Jesuha maa ngthu ka heahmai khawkphyüm ngai lü khyang hmai käh na ning pet ta, 14 Mi Bawipa Jesuh Khritaw ponak law teng vaia hina mcuhmthehnake hin jah läklama. 22 Mhnüp vei cäpa sitih lü na bi vai jah kcüngel lü jah Bawipaa khut pawn khaia khyange jah cuap lü ami läklam kawm pi. 15 Bawiea Bawipa, sangpuxangea khana na kut akjanga käh mtaih bā. Khyangea mkyhe käh jah ng'yetei püi lü namät na ngcimsak vai. 23 Am na khyaih xawh xawhkia kyase tui däk käh aw lü na ei acip thei vaia capiyit tui aläm pi awk sih bā. 24 Khyang avangea mkyekatnak cun angsinga mi hmu se ami mkyhe naw ngthumkhyah vaia jah cephüi lü khyang akcea mkyekatnak cun hnua ni mi hmu ta. 25 Acukba kunga akdaw mi bilawh cun angsinga mi hmu lü am ngsing baki cän pi am mi thup thei.

6 Mpyae naw ami mahpae cun leisawng vaia ngkäikhia ami ngaih üngva Pamhnama ngming ja kami jah mtheinak cun akse u naw pi am pyen. 2 Khritjan mahpanakie mpyae naw ami mahpae käh jah mdihmsui u se, isetiakyäkung ami mahpae cun pi jumeikie ni. Sa lü akdaw bawka jah bi pet khaie, isetiakyäkung ami khut üngkhyüh akdaw ami yaheinak cän ami jah kphyanak jumeikie ami mahpae ni. Nang naw ahine cun sang lü na jah mthei yah khai. 3 A u pi mi ngtheinak ja mi Bawipa Jesuh Khritawa ngthu kcang üng am täng lü ningsaw hngalangkia mtheinak pawki cun, 4 awcahnak naw mjaw lü i pi am ksing. Ani naw a law cun am dawkia ngcuhnak ja ngvawnak

2 Timoti

bäkhäknak pe se! Keia phäha Epheta ihlawka biloki tia cän nami ksingkie ni.

1 Khritaw Jesuh am yümmatnak mi taka xünnak khyütam sang khaia tüih, Pamhnama hlüei Khritaw Jesuha ngsä Pawluh üngkhyüh ni. **2** Ka mhlänak 2 Ka ca, nanga phäha Khritaw Jesuh am mi yümatnaka kyaki bäkhäknak üng ngkhängpanga. Saksi khawhah maa ka pyena mtheimthangnak, na ka ca Timotia veia ni: Pa Pamhnam ja mi Bawipa ngjaka mtheimthangnak he cän la lü khyang akce pi Khritaw Jesuha bäkhäknak, mpyeneinak ja dim'yenak jah mthei be thei khaia khyange am jah ap siha. **3** nang üng ning pe se. **3** Ka pupae naw ami na khüih Khrith Jesuha sitikhia yekapa kba khuikhanak cän khawia mäiha ngcimkia mät ja mät ksingnak am ka khameia. **4** Yekap cun naw ani mtheh lü ngthupeki khüha Pamhnama veia jenaka mthehki. Amhnüp angvai a jesak vaia akce bilawhnak üng kcaw lü i pi amthan ka ktaiyünak üng ka ning süma phäh aniam bi khawi. **5** Ngcamei lü dawngkia khyang naw pi ka jenaki. **6** Na miktui ka süm üng, jekyainak am mcuhmthenake am a jah läk üngta ngkhyengnak cun ka be vaia aktää ka ning hmu hlüki. **5** Na nu Unick am yah khai ni. **6** Ngnüngseng lü lai biki naw akcuka ja na pi Lawiha ami tak jumnaka ngkaw nang naw a ah cun taeiki ni. **7** I ka pyen ti hin ngaia, ahin avan pi jumnak akcang na tak ka sümki. Nang naw pi na ksingnak vaia Bawipa naw khyaih khawhi ni. **8** acuna jumnak na taki tia ka ksingki. **6** Acunakyase, Thangkdaw sang lü ka jah mtheia kba Davita mijüa na khana ka kut ka mtai üng Pamhnam naw bänak a kyaki thihnak üngkhyüh tho beki Jesuh Khrithaw cän ning yet cän mphüñki lü na süm vaia ka ning mtheh süma. **9** Isetiakyaküng, Thankdaw ka sanga phäha be tüki ni. **7** Pamhnam naw a jah peta Ngmüümkhya mpyukeia mäiha khunnak khamei lü ka khuikhaki ni. naw am jah kyüheisak, acuna hnün üng Ngmüümkhya Lüpi Pamhnama ngthu cun khunnak am khamei thei, naw johit, mhläkphyanak ja mimät nängeinak am jah kbeki. **8** Acunakyase, käh ngkeei lü mi Bawipa phäh saksia, Khrithawa phäh thawng üng ka khyuma phäh pi käh ngkeelia. Pamhnam naw ngjuktha a ning peta mäiha Thangkdawa phäh khuikhanak khameia. **9** Ani naw jah küikyan lü a khyang vaia a jah khü lü mi khamei üngta, ani am mi up hnga khai. Ani mi hin mi bilawhnak üng am kya lüpi a bäkhäknak ja a ma üngta, ani naw pi jah ma hnga khai. **10** Mi Küikyan Bawi Khrithaw Jesuh a lawnak üng ahin cun mimia veia ngdang law pängki ni. Ahih vaia khyübe käh ami pawh vaia, Pamhnama maa naw thihnakia johit cän mkhyüh lü anglät xünnak cun jah mcäi kawm pi. Ahine naw am jah dawsak lü thangkdaw üngkhyüh mdanki ni. **11** Thangkdaw sang cungaikie jah pyaksaki ni. **15** Pamhnama ngthungtaka khai saja ja ngsäa Pamhnam naw na mcawn lü, **12** mawng cangkia jah mthei lü, khut biki naw a khut käh ahinea phäh khuikha ka khamki ni. Lüpi mkhüüpnak ngkeei lü, a pawha kba Pamhnama hmaia ümpnanak ka taki, isetiakyaküng, u ka umnaki ti cun ka ksingki. na yah vaia na khyaih khawha pawha. **16** Pamhnam Kei üng a na ap hüt cun Khawmhnüp a pha law vei üngkhyüh jah thuksaki, khawmdek üng sängei lü cäpa ani naw säm khawhi tia ka ksingki. **13** Khrith am danga ngthähnake üngka naw akthuka vea. **17** Jesuh üng mi yümmatnaka kyaki mhläkphyanak ja Acunea mtheimthangnak hin naw mi pumsa jah eiawki jumeinak üng ve lü na läklama vai ka ning mtheia mnehmanga mäi ni a law ve. Himenias ja Philetuh khyübe kcang cän kcüng kyet bää. **14** Mimi üng vekia xawi naw ahi bang jah mtheiki xawi ni. **18** Ani xawi Ngmüümkhya Ngcima johita khyüh a ning apa akdawe naw ngthungtaka suilam hawih ni lü mi thawhnak be cän sämei kyet bää. **15** Asah hne veki khyang avan, cun ve pängki ti lü jumeikie avanga jumeinak cun Phakilas ja Hamawkines naw pi na cehtaki xawi ni. jah uplatsaki xawi ni. **19** Acunsepi, Pamhnam naw a **16** Bawipa mpyeneinak Onesiphoraha im kyawnga tak a ngkhängkia tüneinak lung cun am ngsünngkyet; ve se, isetiakyaküng, ani naw akcün tä na jesaki ni. hina ngthue cun acuna khana, "Bawipa naw a kae Thawng üng ka khyuma phäh pi am ngkeei lü, **17** cun jah ksingki" cunkäna "Bawipa ka kanaki tikia Romah a pha law ja am a na hmuha küt üng kei khyang cun am dawki bilawhnak üngkhyüh nglat yah na sui hüki ni. **18** Acuna Mhnüp üng Bawipa naw a khai," tia ng'yuki. **20** Imnua k'uma kbee ja k'ame amju küm veki: avang cun ngui ja xüi am ami jah pyan,

akcee cun thing ja mdek am ami jah pyan, avang cun hlüki ta mkhuimkhanak khamei lü, 13 khyang ksee ja pawipyang üng jah sumei lü avang cun ami jah sumei khyang k'leie cun akse üngkhyüh akse bawk pawh sawxat ni. 21 Akse üngkhyüh amimät ngcimsaki cun u lü khyange jah mhlei u lü amimät naw amimät adawnaka hnün üng sumei khaie, isetiakyaküng, ami mhlei sihki he ni. 14 Acun sepi, nang ta, angkhänga mahpa naw akdaw jah pawhnak vaia jah sumei lü ami jumki lü na ngthei ja ngthungtak am msu lü vea. Na ngapei vaia ngsäm yah khaie ni. 22 Cawngpyanga sajæ u tia ksingki lü, 15 Ngcimkia Cangcim na dik hlükaweinak cän hawih lü ngsungpyunnak, jumeinak, ham üngkhyüh na ksingki, acun naw kthemnak jah mhläkphyanak ja dim'yenak, mlungkyawng ngcimki he pe lü acuna kthemnak naw Khritaw Jesuh jumnak am atänga Bawipaa kpüinak yah vaia ngkhüngkonake üngkhyüh küiÿyannak da jah cehpüiki ti cun süm bä. cän jah mtuneia. 23 Ngtunngvawknak üng jah kphakia 16 Cangcim naküt hin Pamhnama xünsaka kya lü amdang ngcuhngkaihnak ja am ngtähngkehkia ngkaw ngthungtak jah mtheinak, akhye jah mthehnak, hmaki üngkhyüh akthuka vea. 24 Bawipaa mpyaa na kyaka pitpyannak ja akdawa xün vaia jah mcuhmthehnaka mäiha nang naw ngtunngvawknak am pawh yahki. dawki ni, 17 acunakyase, Pamhnama khut pawhka Nang cun khyang daw ja a mlungmsaüki sajaa kba khyang cun Cangcim üngkhyüh akdaw amjü mjü khyang naküta vei na daw yah khai. 25 Nang cun bilawhnak khawh am kbebangki ni.

ning ngcam püiki na mtheh üng na hniphnawi yah khai, ahin cun Pamhnama hlücia kya lü ami cun ngjut be lü ngthungtak cun ksing law khai ni. 26 Khyawai naw ani kcangnak khaia a jah pinmane cun lätlang law u lü akdawkyaa ksing law khaie ni.

3 Akpähnaka mhnüpe üng akhaknaka kcüne ve law khai ti cun sümä. 2 Khyange naw amimäta nghmah bük khaie, ngui hlüei khaie, awhcah khaie, khyanga thang mset khaie, mäta phäh tengnak, nupaa pyen kpet khaie, dawkyanak am ksing u lü ningsaw pi am ksing u, 3 amimi cun am dawkyu u, mpyeneinak am ve, khyang aksea pyen khaie, hlühlawk u lü sosat khaie; akdaw cun am hmu hlü u, 4 ami cun am sitih u, cungaihnak pi am ve, awhcah u lü Pamhnama kthaka bawimangnak jawngnakie; 5 mi ningsaw apkung sawxat läklam u lü johit kcang cun mah khaie. Acuna khyange üngkhyüh akthuka vea. 6 Khyang avange cun khyangea ima cit hü u lü ktha ngceki nghnumie, ami mkhyea ja hlükawei naw a jah nängeie naküt cun jah hnepei hükie ni, 7 acun nghnumie cun ngthungtak am ksing u lüpi ngthei khaia angläta kthanakie ni. 8 Janneh ja Jambareh naw Mosi ami ngtek püia kba ahina khyange naw pi ngthungtak ngtek pükie-ahinea mlung cun thi lü jumeinak üngpi ngsukngvankie ni. 9 Khyang avan naw ihlawka yüangkie ti cun ami jah ksinga phäh akthuk am pha khawh u. Acukba kunga Janneh ja Jambareha veia thawnki. 10 Nang naw ta, ka vecawh, ka mtheimthang ja ka kcün sak üng ka mkhühnak; ka jumnak, ka mlung msaünak, ka mhläkphyanak, ka khameinak, 11 ami na mkuimkhanake ja ka kihuikanake. Khyühkyawk vaia mkuimkhanake hin Antiok, Ikonih ja Luhtaraha thawnki ti cun na jah ksingki ni. Lüpi Bawipa naw na yungkaihki ni. 12 A u pi, Khritaw Jesuh am yümmat lü akdawa xüng

4 Khritaw Jesuh ja Pamhnam naw akthi ja akxüng üng ngthu jah mkhyah khai, isetiakyaküng, ani cun sangpuxanga kba jah up law khaia hmaia ka ning mtheh ta, 2 mlung msaünak am na jah mtheia kba jah ksingsak lü mkhye jah mtheh lü ktha jah petnak üng (akcün ve lüpi kyase akcün am a ve üng pi kyase) ngthu cun pyen lü na sang vai ni. 3 Khyange naw akdawa ningsaw am cungaihnak vai kcün pha law lü amimäta hlükawei cun lák u lü ami hngä a njak'hlünak bawk vaia jah mtheikia sajaa vei ngkhäm hü khaie ni. 4 Ngthungtak cungaihnak nglatl u lü khüikama ngkhawé cun ngai law hlü khaie. 5 Lüpi nang ta a i naküt üng namät cän mceiei lü khuikhanak cunei lü Thangkdaw sangki sajaa khut pawh lü na mta naküt cän Pamhnama mpyaa kba khüikhawma. 6 Keia phäha ta, ka ngapei vaia kcün pha law hnühki; ahina sak ka cehta law hnüh khai ni. 7 Ka jumnak ta lü akthuka dawnnak vai üng ka khyaih khawha ka dawng pängki. 8 Tukbähi ta keia phäh Pamhnam am ngsungpyunnaka ngnäängnaka ngkhyengnak (Pamhnam am ngsungpyunnak) naw na k'äihki. Acun cun Bawipa, ngsungpyunkia Ngthumkhyahki naw acuna Mhnüp üng kei däk am kya lü ani angdannak law vai mhläkphyanak am k'äihki üngpi jah pe khai ni. 9 Akjanga ka veia na law vaia ktha na bä. 10 Demah naw khawmdek kphyankakia kyase Thesalonikah da kei na cehtaki. Crescens Kalatih da cit iü Tihtuh Dalamatiha citki. (aiōn g165) 11 Luhka däk ni ka hlawnga a ve. Makuh cän khü lü ka veia law püia, isetiakyaküng, ani naw ka khut na kpüi khai ni. 12 Taikkah cun Epheta ka tüh ni. 13 Na law üng, Tarosa mlüh, Kaphus ima ka tak hüt kcuawh cän law lü ka caupe ja ca ka yuknak mehvun nglepe pi jah law bä. 14 Mthiksep Aleksanda naw aktää na mkuimkhanaka kyase a bilawha kba Bawipa naw thung be khai. 15

Ani cän mceiei lü ve bää, isetiakyaküng, mi ngthu aktää am jah kcangnakki ni. 16 Kamät akcükä ka ng'yungei üng kei da upi am ve, avan naw na cehtak pähkiae. Pamhnham naw ami bilawh käh jah kheh pe se! 17 Bawipa ka hlawnga veki lü ngjuktha na pekia kyase kkeia mpyawng üngkhyüh pi na yung lü khyangmjükce vana njak vaia ngthu avan cun ka sang khawhki.

18 Bawipa naw akse naküt üngkhyüh na yung lü a khankhaw pea kei cun üpawmkia na cehpüi khai. Ani üng hlüngtainak angläta ve se! Amen. (aiōn g165) 19 Priscilah ja Akuilah, Onesiphoraha imkyawng lawnge na jah hnukset pet bää. 20 Eratuh cun Korintuh mlüha vehüt lü Throphimah ta Miletuha ka hawih hüt ni, isetiakyaküng, ani cun am khyaiheiki ni. 21 Khawksik khy apha hlana na law vaia mtunei bää. Eubulas, Puden, Linas ja Kalawdih ja Khritjan akcee naw pi ning hnukset ve u. 22 Bawipa na ngmüümkhya hlawnga ve se. Pamhnama bäkhäknak nami vana khana ve se.

Tihtuh

- 1** Pamhnama mpya ja Jesuh Khritawa ngsä kei Pawluh üngkhyüh ni. Kei cun Pamhnama xüa khyangea jumeinak jah kpüi lü mi ningsaw üng mi ngtheia ngthungtak üng jah cehpüi khaia na xü lü a na tüih ni. **2** Acun hin anglät xünnak, äpeinak am tüneiki ni. Akcün am a tünei ham üng käh hleikia Pamhnam naw ahina xünnak khyütam jah pe lü, (aiōnios g166) **3** akcün apha law üng ania mawng cun jah mdanki. Ahin cun kei üng na ap lü jah küikyanki Pamhnam naw na sangsaki. **4** Atänga mi tak jumnak am ka ca kcang Tihtuha vei ca ka yuki ni. Pa Pamhnam ja mi küikyan Bawi Khritaw Jesuh naw bähkäknak ja dim'yenak ning pe se. **5** Mlüh naküta sangcim ngvaise jah mcawnni lü hlükaw hamkie na jah bilo khaia Kreta ka ning tak hüt ni. Ka ning mcuhmthehe jah süm bää: **6** ngvai vai cun mkhye am ve yah, a khy mat däk la yah khai. A cae pi jumei u lü pyen kpet lü am längang yah u. **7** Sangcim ngvai cun Pamhnama khut bikia kya lü mkhye kruk vai am ve yah. Ani cun khyang hnepeiki, a mlung cähki, mpyüihmahki, sosatki ja ngui jawngnakia am thawn yah. **8** Ani cun khinnglei khina lü akdaw cun kphya na yah khai. Ani cun amät nängeiki, ngsungki, ngcimki ja sitikhia pi kya yah khai. **9** Ningsaw naw a ä a jum phyakia mawng cän akceta kcüng yah khai. Acun ngtæk pükie khyeki ti cun mdan lü mtheimthangnak akcang am khyang kcee pi njuktha jah pe thei yah khai. **10** Aktunga Judah ning üngkhyüh ngthunghlai law lü ia am ngtähngkhehki ami ksingnak am khyang jah mhlei u lü jah thühlawsaki khawhah vekie. **11** Ami pyensak jah him vai hlü ve, isetiakyaküng, ngkeeikse ngui yahnak vai mkhüh na u lü am ami jah mthei vai jah mthei lü imkyawng jah uplatsakie ni. **12** Karet üngka khyang mat amimäta sahmae naw, "Karet khyange cun hleihlakie, khyükseia kba se u lü dudam u lü eiawlk kthanakie," tia a pyen hin kcangki ni. Ahina phäh akdawa jumnak ami tak law vaia, angkhat kunga jah mcing lü **14** ngthungtak mahki khyange üngkhyüh lawkia nghngicima ngthupete ja Judahea khuikame käh jah ngai ti khaie. **15** Amimät ngcimki hea phäh anaküt hin ngcim lü ami mlungkyawng ja amimät ksingeinak am ngcim lü am ami jumeia phäh avan hin am ngcim. **16** Pamhnam ksingkiae pyen u lüpi ami vecawh naw kpetki. Amimi cun pyen am ngai lü jah cawkei phyakia kya lü akdaw pawh khaia am nglawi u.
- 2** Kcangkia ningsaw naw ä a ti cän na jah mthei yah khai. **2** A sak dämkia kpamie cän ami hniphnawi vaia, leisawng vaia ngkäih u lü ami mät ami nängei vaia, jumeinak akdaw ta u lü mhläkphyanak ja khameinak khawh ami tak vaia jah mttheia. **3** Acukba bää, a sak dämkiea nghnumie pi ngcimngcaih lü nghnumia vea kba ami ve kung vaia jah mtthea. Mpyüla capiyit tui aw lü khyanga am a daw pyeneikia käh kya kawm u. Akdaw i ti cun jah mtthei yah khai, **4** ami sak dikia nghnumie üng ami cae ja ami kpamie jah mhlä na lü, **5** amimät nängei u lü ngcimngcaih u lü nghnumi kdawa kya lü ami kpamiea pyen ami njok üngva Pamhnam üngkhyüh lawkia ngthu u naw pi akse am pyen u. **6** Acukba bää, a sak dik hamki kpamie pi amimät ami nängei vaia jah nghui na bää. **7** Anaküt üng namät kung cän a ning hjutuih vaia akdawa vecawha. Na mlung pi ngcim lü a süuya na jah mthei yah khai. **8** Käh ami ning mkateinak thei vaia khyübe cän na sumei üngva na yee cän ngkeei u lü mimia mawng akse ami pyen vai i am ve. **9** Mpyae pi ami mahpa kea ve u lü anaküt üng jesak kawm u. Ami mahpa käh msang be u lü **10** ami mahpa ka pi käh mpyuei kawm u. Acuna hnün üng, angläta ami daw ja ami sitih cun ami mdan üngva ami bi naküt üng mi Küikyan Bawi Pamhnama mawng ngtheinak cun akdawa cehpüi khaie ni. **11** Khyang naküta küikyannak vaia Pamhnam naw a bähkäknak mdan pängki ni. **12** Acuna bähkäknak naw khawmdeka mi xün k'um üng Pamhnam am khyühnak ja khawmdek kpameinake jah hawih lü ngsungpyunnak, mät nängeinak, akdawa venak ja Pamhnam ksing lü (aiōn g165) **13** mi äpeia jodawnaka Mhnüp mi k'äiha kba Küikyanki Jesuh Khritaw ja dämduh lü hlüngtaikia Pamhnama ngdan law vai jah mcuhmthehki. **14** Ani naw am dawki üngkhyüh jah yungmhlät lü ngcimkia khyanga jah pyang lü akdaw pawh lü ani däk mi kanakia mi thawn vaia amät naw amät jah peki ni. **15** Ahine jah mthei lü ning ngaikie jah him lü ktha na jah pet üng na ana naküt sumei bää. U naw pi käh ning mdihmsui kawm.
- 3** Na khyange cän jah upkie ja ana takie cun jah kcang na u lü ami kea ve lü anaküt üng akdaw ami pawh vaia jah msüma. **2** Khyang käh cijangei lü nglawieinak ja dim'yenak üng ve lü mlung hnipnak cun khyang naküta veia angläta ami mdan vaia jah mttheha. **3** Mimi pi ajana nghmawang lü pyen käh njia lü hmakat lü mi ve khawiki. Mimi cun mtisa hlüei ja khawmdek jekyainak naküta mpyaa mi kyaki. Mimi cun am dawka mlung ja ng'einhak üng mi ve khawi lü khyange naw jah cawkei u lü khyang pi mi cawkeikie ni. **4** Acunsepi, Jah küikyanki Pamhnama dawkyanak ja mhläkphyanak mdan lü, **5** a jah küikyan. Ahin

cun mimät naw akdaw mi bilawha phäh am kya ania
mpyeneinak üngkhyüh jah küikyan lü Ngmüimkhyा
Ngcim naw jah mthikpyawt lü akthaia hminak ja
akthaia xünnak jah peki. 6 Mi küikyan Bawi Jesuh
Khritaw üngkhyüh Ngmüimkhyा Ngcim mi khana
Pamhnam naw khawnah bui lawki, 7 acuna kyase,
ania bähäknak am Pamhnam üng mi ngsungpyun be
lü mi äpei angsäia xünnak pi mi ka na lawki. (aiōnios
g166) 8 Ahin cun akcanga pyen ni. Ahine kei naw ktung
na lü ka pyen hin Pamhnam jumeikie naw khyanga
akdawnak ja a summang vaia akdaw bilawhnak
am ami kcün ami pet vaia phäh ni. 9 la am kyaki
ngcuhngkaihe, ksawn tähnake, ngtunngvawknake
ja Thum ngcuhnak cän jah mphenei bå. Ahine cun
summang vaia am kya lü am ngtähngkeh u. 10
Ngkhawingpanak pawhki cun nghngih vei bang mcäi
lü acun käna amimi am na pawn vai i am ve. 11 Acu
banga khyange cun pyakmsai u lü ami mkhye naw am
cang u tia mdanki ni. 12 Atemas ja Taikakah na veia
ka jah tüi law üng ka venak Nikopolicha akjanga na
law vai, isetiakyaküng, acua khawksik kya sumei vai
ka ngtängki ni. 13 Thum ksing Zenah ja Apawluh cän
na khyaih khawha jah kuei lü kdung ami cehnak vai
üngpi ami hlükaw naküt cän jah bühteng pet kawm pi.
14 Mi khyange amdanga käh ve u lü hlükaw kcangki
ami yahnak vai phäha akdaw bilawhnak am ami
kcün ami sumei thei vaia ngtheingthang u se. 15 Ka
hlawnga vekie naw ning hnuksset ve u. Jumeinak üng
mi nglawipüie üng ami jah hnukssetnak jah mtheha.
Pamhnama bähäknak nami khana ve se.

Philimon

1 Khritaw Jesuha phäh thawng üng kyumki Pawluh ja mi bena Timoti üngkhyüh — Kami nglawipüi ja khut kami bi püi Philimon ja 2 na ima ngkhämkia sangcim ja mi ci Apphia ja ngtuk mi pawh püi Akhipaha veia ni: 3 Mi Pa Pamhnam ja Bawipa Jesuh Khrithaw naw bähkäknak ja dimdeihnak ning pe se. 4 Ka na Philimon naw ka ktaiyüa kcün naküt üng nang ning süm lü Pamhnam veia jenak ka mthehki. 5 Pamhnama khyange na jah mhläkphyanak ja Bawi Jesuh üng na taka jumnak ka njakka phäh ni. 6 Ka ktaiyünak ta mi ngkhawteinak üng jumeikia mi kya akba, Khrithaw am mi yümmatnak üng vekia dawkyanak naküt cun akdaw mi ksingnak däm däm vaia kyaki. 7 Ka na aw, na mhläkphyanak naw na jekyaisak lü njuktha na pe ve! Nang naw Pamhnama khyangea mlung jah suhne veki. 8 Ahina phäha Khrithaw üng ka ning na akba kei naw yet lü i pawh vai ti hin ngthu ning mtheh veng. 9 Isetiakyaküng ning kphya na lü ka ning nghuinak ni. Khrithaw Jesuha ngsä, ania phäha tuha kcün üng thawng kyum kei Pawluh naw ka pawh ni. 10 Khrithaw üng ka ca, thawng üng ka kyum k'um üng ngmülmkhya lama a na pa naw Onesimasa kcaha ning nghui na veng. 11 Ahlana ani cun ia am ngtäh lüpi atuha nang ja keia phäh ani cun summang vai kya ve. 12 Ani am ka mlung ngpüi law lü na veia ka tüih law be ni. 13 Thangkdawa phäh thawng üng ka kyum üng nanga kcaha na kuei khaia ka hlawnga a ve vai ka täng kyaw. 14 Acunsepi, na na kuei vaia käh ka ning sihling na khai, acuna kthaka na titänga na bilawh vai ni ka täng ve. Nang naw am ä xaki lü i pi am pawh veng. 15 Onesimas cun nang üngkhyüh asäng thuk lü a ve hin na hlawnga akcün tä a ve vaia phäh ni. (aiōnios g166) 16 Atuha mpya sawxata am kya lü mpyaa kthak dawki Khrithaw üng na mhlänaka na naa kyaki ni. Ani cun keia phäh aktää daw ve! Nanga phäh pi aktää daw khai ni. Ani cun mpya ja Bawipa üng na na akba salü daw bawk khai ni! 17 Acunakyase, na na püia na ngaih üngta, kei na na dokhama mäihä ani pi dokham bea. 18 Ani naw a ning thung vai am ani üng a ning mkhyenak üngpi ka ning thung vai ta kawm pi. 19 Kei Pawluh naw ka ning thungkhih khai ti lü ka kut ye am ka yuk law ni: (na sak phäh na je na bää ka ning mtheh vai am hlü khai ni.) 20 Acunakyase, ka na aw, Khrithaw üng na bea kba na jesak lü Bawipa phäha ka hmai bük lü ahin hin keia khana pawha. 21 Ahin ka yuk lawa kba na pawh khaia ka ksingki, ahina kthaka pi na pawh khai tia ka ksingki ni. 22 Acuna thea, keia phäh akhan

na tak pet bää, isetiakyaküng, Pamhnam naw nomi vana ktaiyünak ning jah msak lü na veia ka lawnak vai na pe khai tia ka äpeiki ni. 23 Jesuh Khrithaw phäh thawng üng ka kyum püi Epapharah naw ning jah hnuksset ve, 24 khut ka bipüie Makuh, Aristakhas, Demah ja Luhka naw pi ning hnuksset ve u. 25 Bawipa Jesuh Khrithaw bähkäknak nami vana khana ve se.

Hebru

1 Ahlana Pamhnam naw sahmae üngkhyüh tuilam khawhah üng mi pupae khawwei jah ngthumin püki, 2 lüpi ahina akpaignak mhnüpe üngta a Cakpa üngkhyüh jah ngthungmin püki. Ani üngkhyüh khawliva mhnün lü akpaignaka anaküt kanak khaia Pamhnam naw a xü päng ni. (aiōn g165) 3 Ani naw Pamhnama hlüngtainak akvai ja Pamhnama kya lü ani am akcang atängnak cun mdan lü johitmahki a ngthukhyü am khawliva pi a taih ni. Ngħngicim avana mkhye a jah mhlätei kāna khankhawa Johitmah Säihki Pamhnama khet da ngawki ni. 4 Cakpa cun khankhawngsä he kthaka dämduhkia thawn lü Pamhnam naw ngming a pet pi amimi kthaka dämduhki ni. 5 Pamhnam naw khankhawngsä he üng, "Nang cun ka ning Ca, tuhngawi na Paa ka kyaki," tia am pyen. Pamhnam naw khankhawngsä mawng pi, "Kei cun ania Pa vai, ani cun ka Ca vai," am ti. 6 Lüpi Pamhnam naw a Ca kcük khawmdeka a tüih law hlü üng, "Pamhnama khankhawngsä he avan naw ani cun hjawkħah yah khaie," a ti. 7 Pamhnam naw khankhawngsä hea mawng ta, "Pamhnam naw a khankhawngsä he cun khawħi jah pyan lü a mpyaei mei kdäia kba a jah thawsak," a ti. 8 Lüpi, Pamhnam naw a Cakpaa mawng ta: "Pamhnam aw, na pe anglät se ngkhäng khai ni! Na khyange na jah up hin tala khai. (aiōn g165) 9 Akcang kphyanaki lü akhye na cawkei khai. Acun hin Pamhnam, na Pamhnam naw ning xü lü na püipawe a jah peta kthaka dämduh lü leisawng vaia jenak cun nang üng a ning pet ni." 10 Ani naw, "Nang, Bawipa, akcük säiha khawmdek mhnün lü namäta kute am khankhawe na jah pyangki. 11 Amimi khyük u lü nang na mä khai; amimi cun suisakea kba phylüm khaie. 12 Nang naw jiha kba jah khep lü suisakea kba nghlai khaie. Lüpi nang ta ngläta mä lü, na sak pi a pähnak am ve," a ti. 13 Pamhnam naw a khankhawngsä he mat üngpi: Na yee na khaw mtainak vaia ka jah tak vei cäpa, Ka khet da hia ngawa" ti lü am pyen khawi. 14 Acukba ta khankhawngsä he ta ie ni? Amimi cun ngmūimkhyaa kya u lü Pamhnam kħüħ u lü kūkyannak yah law khaie phäh jah bükting khaia a jah tüih ni.

2 Mi ngjak pängä ngthungtake cun ngkhäng bawk khaia mi jah kcüng yah khai, akcea käh mi cehcawn vaia phäh ni. 2 Khankhawngsä he naw mi pupaea vei ami jah peta ngħu hin cangki tia mdan lü acun am kcang na lü am läklamki cun ami yah vaia nglawiki mkuimkhanak yahkie. 3 Dämduhkia kūkyannak am mi cuhlihei ta ihawkba mi lät khai ni?

Bawipa amät naw ahina kūkyannak cun akcuka sang lü ahin njakie naw cangki tia mimia veia mdanki he ni. 4 Acuna thea, Pamhnam naw a saksie am münċanksee ja cäicingnak he jah pawh u lü a hlueia Ngmūimkhyा Ngċima yetnak cun jah pe hukie. 5 Mi pyena khawmdek, pha law khaia khawmdek kthai cun up khai khankhawngsä he cun Pamhnam naw am jah mcawn. 6 Acuna hnün üng Cangcim naw: "Pamhnam aw, nghngicim ca hin ia kya lü na jah cungahni; nghngicim sawxat hin nang naw i vai na jah msucei ni? 7 Amimi cun Khankhawngsä hea kthaka nemca khaia na jah mhnün; nang naw hlüngtainak jah leisawngnak jah kbün lü 8 anakütka khana jah up khaia na jah mhnün ni," ti lü a pyen ni. "Anakütka khana upkiea" Pamhnam naw a jah mhnün tia a pyen hin, anaküt ngħiġi tia ngsingki. Atuha ta nghngicim naw anakütka khana a up am ni hmuh ham. 9 Avana phäh ani cun Pamhnama bākhäknak üng a thih vaia khankhawngsä hea kthaka asäng a nemsaka Jesuh cun mi hmukie. Pamhnama bākhäknaka phäh ani cun avana phah thi yah khai. Thi lü a khuikha phäha atuh cun hlüngtainak ja leisawngnak a ngħünsak cun mi hmukie. 10 Anaküt mhnünmceng lü büktingki naw Jesuha cun khuikhanak üngkhyüh kümceisak lü hnases khawhah naw a hlüngtainak yümei püi khaia pawħki Pamhnam däk hin cangki ni. Jesuh hin ni kūkyannak da jah cehpüki ta. 11 Ani naw khyangea mħkhyenak jah ncimsak lü ani ja ami mkhye ncimki he naw atänga Pa mat takie. Acuna kyase, Jesuh naw ami cun a im khyawnga a jah khü väi cun am ngkeei. 12 Ani naw Pamhnam üng, "Nang naw i na pawħ ti cun ka khyange am ka jah mthex khai; ami ngħämnanaka ka ning mküimto khai," ti lü a mthex ni. 13 Ani naw, "Pamhnam ka um na khai" pi a ti sih. Ani naw, "Pamhnam naw a na peta hnases he am kei hia ka veki," pi a ti ham ni. 14 Ani naw ka cae ti lü a jah khüa phäha pumsa thithaü üng amimia mäi law lü ngħngicima thum cun jah taei law hngaki ni. Ahikba a pawha phäha a thihnak üngkhyüha thihnak johit taki Khawwaj cun a näng vaia phäh lü, 15 thihnak kyūħ lü ami kċünsak üng msiħmpyakie a jah mħlät vaia phäh ni. 16 Ani naw khankhawngsä he am jah kuei ti cun ngsingki ni. Acuna hnün üng Abrahama mjuphuie ni a jah kuei ta. 17 Ti hlü ta anaküt üng a khyangea mäi law lü Pamhnama kħut binak üng sitih lü mpyeneinak am beki Ktalyü Ngħajnejha kya lü khyange mħkhyekatnak a jah mħlät pet vaia phäh ni. 18 Amätkung hin hlawlepnak khameikia kya lü hlawlepnak khameikie cun jah kuei khawħ khai ni.

3 Khankhawa ka Pamhnam naw pi aning jah khü ka kba Thangkdaw cun mimi naw pi mi ngja pängkie püi khritjane aw! Mi pyena jumeinaka Ktaiyü Ngvai ni. Acuna mawng cun ngjakie, lüpi acun naw am Säih viaia Pamhnam naw a tüih lawa Jesuha mawng jah dawsak, isetiakyaküng, ami ngjak üng jumnak cän ngai süm ua. 2 Pamhnama im kyawnga Mosi sitih am, am ami dokhama phäha kyaki. 3 Pamhnam lü a khüi khawma kba ani cun pi anि xüki Pamhnama naw a jah peta hüeinak khyütam cun mimi jumkie khut binak üng sitihki ni. 3 Ima kthaka im ksa naw naw ta mi dokhamei vai u. Ani naw, "Ka mlungso lü leisawgnak yahei bawk ni. Mosia kthaka Jesuh naw khyütam a sayüa ka pawh ta: 'Ami ngdümnan vaia ka leisawgnak akdäm bawk cun yahei ngkäihki ni. 4 Im jah peta hnün cun itüha pi am lutvang yah u' tia a naküt cun khyang naw sawngsa lü anaküt sawngsaki pyen. Ahin pyen kyaw lüpi khawmdek a mhnünmceng cun Pamhnam mata kyaki ni. 5 Mosi cun Pamhnama üngkhyüh a khut cun ngpängki ni. 4 Cangcim naw ima mpya akba sitih lü malama Pamhnam naw a amhnüp khyühnak mawng ta: "Amhnüp khyühnak pyen law vaie cun pyenki. 6 Khritaw cun sitihki Cakpa üng Pamhnam cun a khüinak üngkhyüh ngxüki," tia akba Pamhnama imkyawng msümceiki. Ani üng mi pyenki. 5 Ahin kung a pyen be tú ta: "Ami hüeinak vai äpeinak cun mkhühpnak ja lingnak mi tak üngta ka jah peta hnün cun itüha pi am lutvang yah u." 6 ania ima mi kyakie. 7 Acuna kyase, Ngümümkhya Akcüka Thangkdaw ngjakie naw am ami jumeia phäh Ngcim naw, "Tuhngawi Pamhnama kthai nami ngjak acuna hüeinak am yahei u. Acuna kyase, acuna üng, 8 nami pupae naw Pamhnam mhnütei lü hnün cun yaheiki ve khaie ni. 7 "Tuhngawi" ti lü suia khawkyawng khawa Pamhnam kpetmjak u lü ami ve khawmhnüp akce cun phyäi lü jah mdanki. Ahlana ua kba nami nghnga käh pangsaak ua. 9 Kum phyükip khawkume üng Davit naw Cangcim üng, "Tuhngawi i ka pawhki ti cun hmu kyaw u lüpi acuna na ksük u lü Pamhnama kthai nami ngjak üng, nami mlung käh na kbawngkie ti lü Pamhnam naw pyenki. 10 Ahina ngcangsak u," ti lü a pyen cän mi pyen pängki. 8 khyange am ka mlungso lü ka pyen ta 'amimi anglät Pamhnam naw khyü a jah tama hüeinak cun Josuh am sitih u lü ka ngthupete pi mah u lü am jah läklam naw a jah peta kyak üng, Pamhnam naw akcea u.' 11 Ka mlungso lü khyütam a süyüa ka pawh ta: Mhnüp am a pyen vai sü. 9 Lüpi, a mhnüp khyühnak 'Ami ngdümnan vai ka jah peta mdeka am lutvang üng Pamhnam a hüieia kba Pamhnama khyangea yah u' tia pyenki. 12 Ka püie, u pi nami mln se phäh hüeinak vai ve hamki. 10 Pamhnam naw khyü a lü am jumei lü a sak xüngkia Pamhnam üngkhyüh jah tam pet yaheikia khyange cun Pamhnam, a khut nami nglat vai cun mcei kawm uki. 13 Cangcim naw a üngkhyüh a ngdüma kba ami pi ami khut üngkhyüh pyena, "Tuhngawi" tia khyünglung hin ami sumeia küt hüiei khaie ni. 11 Hüeinak mi yah vaia mi kthanak üng ta mat ja mat amhnüp tä kpüikpak lü, u naw pi üngva jumeinak käh vekiea mäihä mimi üng u pi käh käh ning jah ngmawngmhlei lü nami nghnga pang mi ve vai u. 12 Pamhnama ngthu cun xüngsei lü khaia käh ning jah pawh se. 14 Mimi cun Khritaw johitmahkia kyase hnu ma kxata kthaka kxatki kcima am mi ngpüi vaia akcüka mkhühpnak mi tak cun kba ni. Ani naw mi nümyan, mi mlungkyawng jah mi apkäihnak vei cäpa mi kcüngel kawm u. 15 Cangcim Ngümümkhya, yuh ngmik ja khing cäpa jah sun atki naw: "Tuhngawi Pamhnama kthai nami ngjak üng, ni. Ani naw mi mlungkyawngka hlüei ja cungahip nami pupae naw Pamhnam kpetmjak u lü ami ve ngthu jah mkhyah peki ni. 13 Pamhnam üngkhyüh akba nami nghnga käh pangsaak u," tia. 16 Ania kthai ngthup khawhki i pi am ve, mhnünmceng naküte hin ngjak lü Pamhnam kpetmjakia khyange ta ue ni? ania hmai maa podang lü jah mhjaiha mäi ni a law ta. Mosi naw Egypt üngkhyüh a jah läh law püia khyange Ania maa a naküt mi phyepphan be yah khaie. 14 ni. 17 Khawkum phyükip Pamhnama mlungosasakie Mi pyena jumnak cun angkhäng mi kcüngel vai u. ni. Mkhyekat u lü khawkyawng khawa thikie ni. 18 Pamhnama Cakpa Jesuh khankhawa cit be pängki Pamhnam naw a khyütam a sayüa a pawh ta, "Ami Ktaiyü Ngvai Säih mi taki. 15 Mi Ktaiyü Ngvai Säih ngdümnan vaia ka jah peta mdeka am lutvang yah u" naw mi ktha ngceknak am jah ksing pekia am kya. — ue a hikba a jah tinak ni? Ani kpetmjakie üng ni. Mi Ktaiyü Ngvai Säih cun mimia kba ksükkhyawnak 19 Am ami juma phäha acuna hnüna am lutvang yah khamei lüpi mkhyekatnak am pawh. 16 A bähäknaka venak Pamhnama Bawi ngawhnak cun mkhühpnak am mi cähceng vai u. Acun üngva, a mpyeneinak yahei lü a bähäknak cun mi hlükawa kcün üng jah kuei khaia mi hmu khai.

4 Tuha Pamhnam naw a pyena hüeinaka mawng khyütam cun mimi üng jah peki ni. Acuna hüeinak khyütam cun nami yahei viaia nami vecawh cun am nami mceiei ta am lut yah uki. 2 Ami naw ami ngjaka

5 Ktaiyü Ngvai Säihe cun ami khyang püie üngkhyüh (aiōn g165) **6** Ami jumeinak hawhie ni! Ngjutnak da ja xü lü ami kcaha ami mkhyea phäh petmsawtnak ami law be tü vai am thawn khawh, isetiakyaküng ja ngkengtaihnak Pamhnama ma pawh khai ami jah Pamhnama Cakpa cun kutlamtunga taih be tü u lü mcawna kyaki. **2** Amät kung pi ktha ngceckia kyase khyang ksunga ani cun ngkeeisakie ni. **7** A khana mkhyenak pawhkie ja i am cuhliheikie phäh ani kyakia hawk'a mjawnkia nglei cän Pamhnam naw cun hniphnwaki ni. **3** Arnät cun ktha ngceckia kya dawnak pe lü sawnglinkiea phäh adung dämsaki lü khyangea mkhyekatnake däk am kya lü a mäta cun acunea phäh summang phyaki ni. **8** Nghlinge mkhyekatnakea phäh pi ngkengtainak pawh yahki. **4** ja mphiyawé ami luu law üng nglei hin ia am kyah; Ani cun ktaiyü ngvai sáihä kya lü ami leisawng vaia Pamhnam naw a yünce vai kyühei phya lü mei am u naw pi am xü u. Ahin cun Pamhnama khüa phäh mkhinhak kham khai ni. **9** Ka püie, ahikba pyen üngpi khyang cun Arona kba ktaiyü Ngvai Sáihä mcawna nami jumnaka mawng ta kami ksing päng u ni. Daw kyaki. **5** Acukba kunga, Khritaw naw ktaiyü ngvai bawkia dawkyanake nami küikyannak naw kanaki tia sáih kya lü ami leisawng vaia am thawn. Acuna hnün kami ksingki. **10** Pamhnam hin ngsung ve. Nami bia üng, Pamhnam naw, "Nang, Ka ning Ca ni; tuhngawi khut, nami kphyanak ani nami kpüi üng nami mdan ja na Paa ka thawn lawki," a ti. **6** Akcea hnün üng khrítjan akcee nami jah petmsawte cun am jah mhnih. pi, Melkhihzadek ktaiyü a kya lawa kba, "nang pi **11** Akdáma kami hlüei ta matcim naw akpáihnak veia angläta ktaiyüna na kya khai," tia a pyen be tü. (aiōn nami mtuneinak am bi ua, acun üngva nami äpeï cun g165) **7** Khawmdeka Jesuh a xün ham üng thiinhak akcanga pha law khai. **12** Nami dam vai am hlüei üngkhyüh küikyan khawh khai veia angsga kyap lü u ngü, lüpi jumei u lü ami mlung msäükiae kba ve a phytui bawki am Pamhnama vei ktaiyü lü täsamnak u lü Pamhnam naw a ning jah peta khyütam cän pawhki. Isetiakyaküng, ani cun mlung mhnem lü doei ua. **13** Pamhnam naw Abraham khyütam a pet ngcuapeikia kyalü Pamhnam naw ngjak petki. **8** Ani üng i khyütam ti cun ng'yünnak pawhki. Ania kthaka cun Pamhnama Cakpaa kya kyaw lüpi a khuikhanak am däm bawkia kyase amäta ngming cun sumei cun pyen a njaknak vaia ngtheinaki. **9** Ani cun a lü ng'yünnak pawhki. **14** Ani naw, "Na mijükphyüi kümcei law üng, ani kcang nakie avana phäh angläta khawhah ning pe lü dawnak ka ning pet khai tia küikyannaka phungnua thawn law lü (aiōnios g166) **10** khyütam a pet," tia a pyen. **15** Abraham cun a mlung Melkhihzadek naw a pawha ktaiyü khut cun bi khiai msaükiae kyase Pamhnama khyütam cun yaheiki. **16** ani cun ktaiyü ngvai sáih vaia Pamhnam naw a sang Ng'yünnak mi pawh üng mimäta kthaka däm bawkia ni. **11** Ahina mawng cun pyen vai akda veki lüpi ning ngming matmat mi sumei üng ngcuuhngkaihe avan jah mthet vai khaki, isetiakyaküng, nami ksingnak a hüpkie. **17** A khyütam yah khaie veia ania mkhüh cüa phäha kyaki ni. **12** Sajaea nami kyaknak vaia itüha pi anghlai vai am täng lü a ngsing vai Pamhnam akcün nami takie, lüpi Pamhnama mawng ngtheinake naw hlüeikia kyase a khyütama khana ng'yünnak akcük cun ning jah mthei khai mat mat nami hlüei a mkawp law sih. **18** Pamhnam käh hlei lü am a hamkie ni. Angcang eiawknaka hnün üng cihtui nami nglainak thela mawng mjü nghnhig veki. Ani am awk vai hlü hamki ni. **13** Cihtui aw hamki cun hnasesa ngawmnak hmuhi mi kthamahkia kyase mi maa a kya lü akse ja akdaw cun am jah ksing thei ham. **14** jah tak peta äpeinak cun akceta mi kcüngi vai u. **19** Angcang eiawki cun akdämea kya lü akse ja akdaw Ahina äpeinak mi tak hin mi saka ngphuneinak määni. Ahin hin upawm lü cangki ni, ahin cun Khanhaw cun jah mkhawimkha theikie ni. temple k'uma angcimnaka kalaka pi khe lü citki. **20** Mi

6 Khrítjan mawng akcük ngtheinak cun jah hawh hüt lü ngtheinak üng dämduh vai malam da mi cit vai u. Akcük ngtheinaka kyakie Pamhnam jumnak, **2** baptican mawng mtheinak ja kut mtaihnak; akthia thawhnak be ja angläta ngthumkhyahnake am käh mi tünei be vai u. (aiōnios g166) **3** Malam da mi cit vai u! Pamhnam naw a täng ta ahin mi jah pawh vai u. **4** Ami jumeinak hawhie cun ihawkba ngjutcam law be khaie ni? Pamhnama kvai üng ve khawkie; Khanhawa dawnak pi mdep u lü Ngmuumkha Ngcima bänak pi yahkie; **5** Ami naw Pamhnama ngthu hin dawki tia pi ksing u lü pha law khaia johita kcün pi cayahkie ni.

7 Ahina Melkhihzadek cun Salem sangpuxang ja ak'hüng sáih Pamhnama Ktaiyüa kyaki. Abraham naw sangpuxang kphyü jah näng lü ngtuk pawhnik üngkhyüh a law be üng Melkhihzadek naw nghmuh püi lü dawnak a pet. **2** Abraham naw a yah naküt xa üngka mat aní üng peki. (Melkhihzadek tinak akcük suilam ta "Ngsungpyunkia Sangpuxang" ja Salem sangpuxang a thawnä phäh a ngming cun

2

"Dimdeihnaka Sangpuxanga pi kyaki") ti naka kyaki u lü ami khut am msu thei u. 24 Jesuh cun angläta 3 Melkhihzadeka nu ja pa, a pupae am mi jah xüngkia kya lü a ktaiyünaka khut cun khyang kcea vei ksing. A hminak ja a thihnak pi am mi ksing. Ani am pha thei. (aiōn g165) 25 Ani üngkhyüh Pamhnama cun Pamhnama Cakpa mäia angläta ktaiyüa kyaki. 4 Ihlawka dämduhki tia nami ksingki. A ngming khaia angläta xüngki ni. 26 Acunakyase, Jesuh, Ktaiyü a yaha xa üngka mat ani üng a pet ni. 5 Ktaiyüea Ngvai Säih naw mi hlükaw jah kbebangki. Ani cun kyaki, Leviha mjükphyüe naw Isarel khyange veia ami ngcimki; hmanak ja mkhyekatnak pi am ve, ani cun taknak xa üngka mat cun ami kbämei vaia Thum üng mkhyeki he üngkhyüh phyäi lü Khankhawea khana a jah peki. Acune cun Abrahama mjükphyüe pi kya lü mhlün ni. 27 Ani cun akce ktaiyü ngvae säiha kba amäta khyangea pi kyaki. 6 Melkhihzadek cun Leviha am ni; ani naw amäta mkhyea phäh ja khyangea mjüa am kya, lüpi ani naw Abraham, Pamhnama mkhyea phäh ngkengtainak amhnüp tä a pawh vai khyütam yahkia khawh xa üngka mat la lü dawnak am hlü. Ani naw amäta ngkengtainaka ahun pawh hin peki. 7 Dawnak yahkia kthaka dawnak peki cun däm avana phäh ahun dák a pawh ni. 28 Am kümceikiea bawki tia mi ksingki. 8 Cangcim naw, thikia ktaiyüe khyange cun ktaiyü ngvai säih vaiea Mosia Thum naw xa üngka mat la u lü am thi theikia Melkhihzadek naw jah mcawnki. Lüpi Pamhnam naw ng'yünnak am naw xa üngka mat a lak tia, a pyena kba ni. 9 Pyen khyütam a pawh ta Thuma hnuu law khai, angläta vai a kyak üng, Abraham naw a khawh xa üngka kümceikia a pawh Cakpa cun a mcawn ni. (aiōn g165)

8 Mi pyen avan hin khankhawa Pamhnam Jotai Bawi ngawhnaka khet da ngawhki Ktaiyü Ngvai Säih mitaki. 2 Ani naw ktaiyü ngvai säiha kba angcimnak säiha hnuna khut biki. Acun hin nghngicima sawngsaka am kya lü Bawipa sawngsaka sam kcanga kyaki ni. 3 Ktaiyü ngvai naküt cun Pamhnama veia khyüksei ngkengnak ja petmsawtnak pawh khaia mcawna kya u lü mimia Ktaiyü Ngvai Säih naw pi petmsawtnak a pawh vai ve khai. 4 Ani cun khawmdeka a vea kyak üng ani cun Ktaiyü am kya kung, isetiakyaküng Judaha Thuma tä bilo khai ktaiyüe ami vea phäh ni. 5 Amimia khut hin naw khankhaw vekia jawngpan ja nghnge dák ni ami pawh u ta. Ahin cun Mosi am vekia mäi ni atäng ve. Mosi naw Ngcimkia Hjam a sawngsak vai üng Pamhnam naw, "Mcunga khana ka ning mdan nümyana mäia anaküt cän angsinga na pawh yah khai," ti lü a mtgeh. 6 Atuhu amimia kthaka hlüng bawkia ktaiyüa khut binak cun Jesuh üng a pet ni. Pamhnam ja a khyangea keha daw khaia ngthumkhän jah pawh peki, isetiakyaküng, ahin cun akdaw bawka khyütama khana hnganeiki ni. 7 Akcuka ngthumkhän mkhuyenak am a ve üng anghngihnpak cun am hlü. 8 Lüpi Pamhnam naw a khyange am ami mkhyekatnak a hmuh üng ani naw, "Khawmhñüe pha law khai, Bawipa naw a ti üng Judah khyange ja Isarel khyange am ngthumkhän akthai ka pawh law khai. 9 Ami pupae Egypt pe üngkhyüh jah cehpüi lü ka kut am ka jah law bea mhnüp üng ka pawha mäi ngthumkhän cun am pawh ti ngü. Amimi am ka pawha behküt cun am sitih na u lü am jah cungai veng. 10 Atuhu ta, Bawipa naw pha law khaia mhnüpe üng hina ngthumkhän hin Isarel khyange am ka pawh

khai, ami mlung k'uma ka thume jah ta lü ami mlunga khana ka yuk khai. Kei cun ami Pamhnama kya lü amimi cun ka khyangea kya khai. 11 Amimi üngka u naw pi ami püie mthei vai ja ami imceng lopei üng 'Bawipa ksing ua' ti lü mtheh vai am hlü ti. Akdik üngkhyüh akdäm säih căpa kei na ksing khaie. 12 Ami mkhyekatnak jah mhlät lü, ami hmakatnake pi käh ka süm ti khai," tia a pyen. 13 Akthai ngthumkhän pyen üng, Pamhnam naw akcüka akphyüma pawh lü phyüm lawki naküte cun khyük law khaie ni.

9 Akcüka ngthumkhän naw hjawkhah ning up lü hjawkhahnak viai hnün pi khyang naw pawhki. 2 Hjam cun mdüih lü apkung da ka cun Ngcimkia hnüna ami sui. Acua mei mdäinak ve lü Pamhnam üng peta muk taknak capawi veki. 3 Anghngiñnak jihsunga hnua ta Hjama k'uma ngcimcaih säihkia hnüna ami sui veki. 4 Ang'ui mei am sinak xüi am ami pyan khahnak ve lü xüi am ami bu ngthumkhän teta ja mana ja xüi um pi veki. Acuna k'uma Arona ksawngkhe a hnah lut lawki ja Pamhnam naw a jah ngthupeta ng'yuknak lung phehlep nghngiñ pi veki. 5 Tetaa khana Pamhnam veki tia mdannak Kherupina ami sui khankhawngsä xawi naw mkhye mhlätnaka hnün cun ami ngphya am khümki xawi. Tuha kcün hin anaküt jah pyennak vai am ni. 6 Ahine cun hikba pitpyangnak khamkie ni. Ktaiyüe cun ami mta bilo khaia mhnüp tä hjama k'um akan akcüknaka khüi yahkie, 7 lüpi Ktaiyü ngvai säih ni hijama k'um säiha lut lü kum mat üng ahun dák lut yahki. Ani naw Pamhnama veia ami peta thi cun ceh lü amäta kcah ja khyange naw am ksing lü ami mkhyea phäi mhlätnak ngkengtainak pawhki. 8 Apkung da ka hjam a vea küt üng Angcimnak Säiha Hnün käh nghmawngei khaia Ngümüimkhyä Ngcim naw jah mtheiki. 9 Ahin msuimcäpnak naw tuha kcün mdanki ni. Petmsawtnak ja khyüksei ngkengnak Pamhnam üng pet naw mküimtokiea mlung cun am kümsak thei, 10 isetiakyaküng, amimi naw eijawk ja ngcimnak amjü mjüa pawi ami pawh vai hlüki. Ahine cun apkunga bilawha kya lü Pamhnam naw akthai a pawh law vei căpa sumeia kyaki ni. 11 Lüpi Khritaw cun Ktaiyü Ngvai Säiha, akdawa lawki cun hia ve pängki ni. Ania khüinak hjam cun kümbe lü däm bawki ni, acuna hjam cun nghngicima sawngsaka am kya lü khawmdek mhnünmcengnak üngpi am npüi. 12 Khritaw hjam k'uma cit lü Angcimnak Säiha Hnün ahun a luh üng me ja sea thi cun khahnak vaia käh pawh lü mimi naw angläta küikyannak mi yah vaia amäta thi ni a cehpüi ta. (aiōnios g166) 13 Meea ja seea thi ja seca mei üng mkhih mput cun khawning üng am ngcimkia khyange khana kthüih lü acun naw am ami

ngcimnak cun lolaki ni. 14 Ahin hin cangkia kyase, Khritawa thi naw ta ihlawka kümkawi khai ni! Anglät Ngümüimkhyä üngkhyüh Pamhnama vei amäti kung cun kümbe kia ngkengnak kba peki. A thi naw mimät ksingeinak cun ia am kyahkia thumning üngkhyüh jah mcim lü xüngseikia Pamhnam mi khüih khaie. (aiōnios g166) 15 Ahina phäha Khritaw cun ngthumkhän akthai pawhki kyase Pamhnam naw a jah khüa khyange naw angläta dawkyanak Pamhnam khyütam cun yahei khaie. Ahin cun päng khawhki, Khritawa thihnak naw khyange cun akcük ngthumkhäna kea ami pawha mkhyekatnak üngkhyüh jah mhlätki ni. (aiōnios g166)

16 Ahina kya lü ngthumkhän pawhki khyang cun thih yahki tia mdan vai hlüki. 17 Ngthumkhän ti hin acun a pawh k'um üng xüngkia kyase a thih käna ni a kthamah ve. 18 Acuna kyase, akcüka ngthumkhän hin thisen mi sumeia phäi kthamahki ni. 19 Akcüka Mosi naw Thum üng veki ngthupete cun khyangea veia a sangkhab ma ni. Acun käna meea ja seea thi cun lo lü tui am kcaw lü tomu asen ja hisop sumei lü khyang avan ja Thum caupa khana a kthüih yah ni. 20 Ani naw, "Hina thi hin ngthumkhän msing lü Pamhnam naw acun nami kcangnak viai ngthu ning jah peki" tia a pyen. 21 Acuna tänga Mosi naw pi thi cun Ngcimkia Hjam ja hjawkhanak üng sumeia khana a kthüih hü ni. 22 Thum cun naw akcanga anaküt hin thi naw ngcimsak khyäü lü thi angsawi üngva mkhyekatnake jah mhlätki. 23 Acune cun khankhaw ka lupjawng laka kya lü ahikba kunga jah ngcimsak viai kyaki. Lüpi khankhawa kae naw akdaw säiha khahnak cun hlüieiki ni. 24 Khritaw cun nghngicima sawngsak, khankhawa ka akcanga lupjawng laka kyaki, Ngcimkia hnün cu am lut. Ani cun Pamhnama maa mimia kcaha a ponaka khankhawa citki ni. 25 Judah khyangea Ktaiyü ngvai säih cun khyükseia thi am akum tä Angcimnak Säiha Hnün cit yahki. Lüpi Khritaw cun amäti kah khaia angläta am cit, 26 acukba vai sü ta khawmdek mhnün üngkhyüh ani khawwei khuikha khai sü. Atuh ta, acuna hnün üng, kcün naküt apäih law hlü hnüih üng mkhyenak cun avana a lawh viai ahun sawxat po law lü amäti cun ngkengtaisaki ni. (aiōn g165) 27 Khyang avan ahun thi lü acun käna Pamhnam naw ngthu jah mkhyah khai. 28 Acukba kunga Khritaw naw ngkengnak ahun pawh lü khyang khawhaha mkhyenake a jah lawh päh ni. Anghngiñnak a po law vai cun mkhyenaka phäi am ni lü a jah küikyan vai k'äikhiea phäi ni.

10 Judahea Thum hin akcang lupjawnga phäi sitih lü kümbe kia am kya; akdaw, am ngsingkie pha law khaia lupjawnga ni a kya. Ahina ngkengnake cun

akum tä angläta petmsawt yah ni. Ahina ngkengnak kyet vai u, isetiakyaküng, a khyütam ngkhängsakia üngkhyüh ihawkba Thum naw Pamhnama vei lawkia Pamhnam mi ümnakie ni. 24 Akdaw pawh lü mhlänak khyange cun jah kümceisak khai ni? 2 Pamhnam mdan vaia mat ja mat mi kuei lü mat ja mat mi bükteng hijawkhahkia khyangea ami mkhyekatnak üngkhyüh vai u. 25 Avang he naw ami pawha kba atänga a jah mcimmcaih üng mkhyekatnak am ksing u lü ngkhämeinak cun käh mi hjak vai u. Bawipaa Mhnüp ngkengnak ami pawh pi hawih khaie ni. 3 Lüpi sa lü cäh lawkia kyase mat ja mat ktha mi pe vai u. ahina ngkengnak akum tä pawh hin naw khyangea 26 Ngthungtak mi veia a ngdan law käna mkhye khaia ami mkhye jah sümsaki ni. 4 Mee ja seea thi mi ngtüneia kyak üng mkhye lo khaia ngkengnak vai naw mkhyenak am lola thei. 5 Ahina phäh Khritaw am ve ti. 27 Acuna hnün üng, ve hütki naküt naw khawmdeka a law hnüh vai üng, ani naw Pamhnama Pamhnam kpetmjakie jah mkhyüh khai mei kdäi ja veia: "Ngkengnak ja petmsawtnak am jah hlüei lü pha law khaia ngthumkhyahnak cun cäicingnak üng keia phäh pumsa na na pyan pet. 6 Khyüksei mei käh khaie. 28 Saksi nghngih ja acuna kthaka nungki am kphyawnkunga khana avan mkhiah ja mkhyenake naw a mkhye veki tia ami pyen üng Mosia Thum lola khaia ngkengnak am na mlung am je. 7 Acuna am läki au pi käh mpyenei lü ami hnrim yah ni. 29 kyase, kei naw, 'na hlüei pawh khaia, hia ka veki, aw Pamhnam Cakpa mdihsuikie ta i hlawk awng vai ni. Pamhnam, Thum caup üng keia mawng ang'yuka Mkhyenak üngkhyüh jah mcimkha cngthumkhanak kyaki mäai ni' a ti. 8 Akcüka, "Nang cun khisa ngkengnak, Pamhnama thisen akjää ngaiki cun i hlawk vai ni. mkhinhak ja mkhye cehpükia ngkhaw üng am jek i lü Ngmüümkhya bähkäknak hmumsitki pi i hlawk vai ni. am hlüeiki," a ti. Ahine cun thuma tia kba ngkengnak Ami yah ngkäh vai khuikhanak sehlen khai ti cun ngai cun pawh ni a ti. 9 Acunüng ani naw, "Na hlüei ka süm ua. 30 A pyen mi ksing ta, "Kei naw ka thung be pawh khaia, hia ka veki." Acuna kyase, Pamhnam naw lü ka khh be khai"; a pyen be tü ta, "Bawipa naw a ngkengnak akphyüm jah hawih lü Khritawa ngkengnak khyange ngthu jah mkhyah khai," a ti ni. 31 Xüngseiki acunea hnün üng a pawh ni. 10 Isetiakyaküng, Pamhnama kut kuma kyukngtä vai cun kyühse ve! 32 Pamhnama pawh hlüsak cun Jesuh Khritaw naw Nami khe lawa kcün üng ihawkba nami veki ti cun süm pawh lü amät kunga mtisa cun ahun dák pe lü anglät ua. Ahlana nami khana Pamhnama kvai avai law käna vaia petmsawt naw mi mkhyekatnak üngkhyüh jah khuikhanak khawhah nami sawngki lüpi khuikhanak mcimcaihki. 11 Judah ktaiyü naküt naw amhnüp tå naw am ning jah näng. 33 Nangmi cun khyang ksunga khüi u lü ami ngkengnak kung cun khawwei pawhkie ning jah hmumsit u lü akdawa am ning jah vepüi u. lüpi ahina ngkengnake naw mkhye am lola thei u. Ahikba kunga vecawh püie tuilam cun üng nami 12 Khritaw naw mkhyea phäh ahun ngkengnak a npüi hngakie ni. 34 Thawng kyumea khuikhanak pawh cun naw angläta cäng lü Pamhnama khet da nami jah yümeipüki. Nami khawh naküt mkhäm u lü ngawki ni. 13 Ania khaw kea a yee am a jah tak veia nami mkhyüh üngpi nami jekie. Isetiakyaküng, acuna acua ani naw kähki. 14 Ngkengnak ahun pawh lü kthaka daw bawki angläta ngkhängki nami taki ti mkyenak üngkhyüh a jah ngcimsakea phäh angläta cun nami ksing ua phäh ni. 35 Ktha käh ngcek ua, kümbeikia a pawh ni. 15 Ngmüümkhya Ngcim naw pi isetiakyaküng, acun naw akdäm ngkhyengnak law püi mimi üng a saksi jah peki ni. Akcüka ani naw a pyen khai ni. 36 A khyütame yah lü Pamhnama hlükawei ta, 16 "Ahin hin law khaia mhniüpe üng ka pawh vaia nami pawh vaia phäha nami mlung asäu vai hluki ngthumkhanak ni tia Bawipa naw, ami mlung kuma ka ni. 37 Cangcim naw, "Asängca hjo lü, law khai kung thume ka jah ta lü ami mlunga khana ka jah yuk khai," cun law khai; i am cü khai ni, 38 lüpi ngsungpyunkia a ti. 17 Acun käna ani naw, "Ami mkhyee ja akse ka khyange naw jum u lü xüng khaie; lüpi mat mat ami pawhe cun kei naw käh ka jah süm ti khai," a ti. hnu da ami nghlat be üngta, Kei am ka je khai ni." 39 18 Ahine phäh mkhye mhlätnak pawh käna mkhyea Mimi cun hnu da nghlat be lü khyükia khyanga am mi phäh ngkengnak pawh vai am hlü ti ve. 19 Ka püie kya. Acuna hnün üng, mimi cun jumeinak mi ta lü aw Jesuh a thiha phäh Angcimnak Säiha Hnün cu küküyannak mi yahkie ni.

11 Jumeinak tak ti hin käh mi hmuu thei ja mi äpeia khana mlung üpnaka kyaki ni. 2 Ahlana khyange naw ami jumeinaka phäh ni Pamhnam naw a jah ksing ta. 3 Am mi hmuu theinak üngka mi hmuu thei vaia khawmdeka ja khankhaw sepbeiki cun Pamhnama ngthu ni tia mi ksingnak cun jumeinak üngkhyüh

ni. (aiōn g165) 4 Kainhaha ngkengnaka kthaka daw üngkhyüh ka ning peta khyütam na yah bawkia ngkengnak Abelah naw Pamhnam üng a pet khai," a ti. 19 Pyen vai ania kyaküng, Abraham cun hin jumeinak kyaki. A jumeinaka phäh ngsungpyunkia naw thihnak üngkhyüh Isak cun Pamhnam naw mtho Pamhnam naw a pyen, isetiakyaküng, Pamhnam be khawhki tia ngaiki, acuna kyase Abraham naw amät naw a peta ngkengnak cun a doeí pet ni. Abelah Isak cun thihnak üngkhyüh yahei beki ni. 20 Jumeinak thi päng kyaw lüpi ania mawng cun a jumeinak naw Isak cun malama law khai Jakop ja Etawa phäh pyen hamki ni. 5 Jumeinaka phäh va Enawk am dawkyanaka khyütam cun pawhki ni. 21 Jumeinaka thi. Ani cun Pamhnama veia kai be lü u naw pi am phäh Jakop naw Josepa ca xawi am a thih ham üng hmu u, isetiakyaküng, ani cun Pamhnam naw a lak dawkyanak jah peki ni. Lam a cehnak sawngkhe cun be ni. Cangcim naw a pyen ta Pamhnam jesakia üng nghnganei lü Pamhnam cun hijawkhahki ni. 22 kya lü Enawk cun Pamhnam naw a lak be ni. 6 Jumeinaka phäh Josep naw a thi law hlühnüü üng Jumeinak am taki au naw pi Pamhnam am jesak, Isarele Egypt üngkhyüh ami ceh be vai ua mawng Pamhnam veki tia jumnak ta lü Pamhnama vei law lü pyen lü a yawk cun ihawkba ami pawh vai cun jah suileiki cun ngkhyengnak yah khai. 7 Malama law mcuhmthehki ni. 23 Jumeinaka phäh Mosi a hmi khai am a hmuh thei Pamhnama mcäinak cun Nawe käna a nupa xawi naw khya kthum ami cüm ni. naw Jumeinak am njaki. Pamhnama pyen kcang Hnasen cun ngtokia ami hmuha phäh käh kyühei lü na lü mlawngnu a saka phäh a imkyawng lätnak sangpuxanga pyen cun kpetki xawi ni. 24 Jumeinaka yahkie. Khawmdek cun mkümnak kham lü Nawe naw phäh Mosi adäm law üng Pharoa ca nghnua capaa jumeinak üngkhyüh lawkia ngsungpyunnak yahki. 8 ngsuinak cun hawhki ni. 25 Ani naw asäng mkhye Pamhnam naw khyütam lü a pet vai pe cua Abraham üng jekyaia kthaka Pamhnama khyange am khuikha Pamhnam naw a khü üng a kcangnak cun jumeinaka vai cun tängki ni. 26 Ani naw Mesijaha khuikhanak phäha kyaki. Hawa a cehnak vai am ksing xa lü ani hin Egypta ka khawhthema kthaka dawki ti cun sum naw a pe cun hawih hütki ni. 9 Ani cun jumeinaka lü malama vekia ngkhyengnak cun bük kyetki ni. phäh üng Pamhnam naw khyü a tam peta pe cua 27 Jumeinaka phäh Mosi naw Pharoa mlung sonak khina kba ngtuinglengki. Ani cun hjam üng ve lü käh kyühei lü egypt cun cehtaki ni. Am hmuh theia Pamhnama khyütam yahki Isak ja Jakop pi acukba ve Pamhnam cun hmu lü a nglat law be vai maki ni. 28 hngaki xawi. 10 Abraham cun naw angläta ngkhängkia Jumeinaka phäh Isarelea ca kcüke Thihnakia Ngsä Pamhnam naw a sawngsak peta mlüh cun k'äihelki naw käh a jah hnim vaia ksavh naküt üng thi kthüüh ni. 11 Sarah cun am cana khawh ti lü Abraham pi vai ja kphyawnnak cun tüneiki ni. 29 Jumeinaka phäh xü nvai tawng kyaw sepi jumeinak naw ani cun Isarele naw Mpanglai Sen cun kawnga ami ceha kba pa tia thawn law khawhki. Akhyütam cun a mänak citkie; Egypt khyange cit khaia ami ngtün üng tui üng vaia Pamhnam cun ümnaki. 12 Abraham cun mtisa ngcum päihkie ni. 30 Jumeinaka phäh Isarele naw lama thi kyaw lüpi ani üngkhyüh mpanglai pei veki Jerikho ngvawng cun mhnüp khyüü ami leng käna am mi kheh khawha mdihe ja khankhaw veki aisia pyaki ni. 31 Jumeinaka phäh nghnumi kse Rahap naw kba a tuca khawahh ve lawki ni. 13 Ahina khyange Isarel msäke a püiea mäilha a jah dokhama phäha cun jumeinak üng thikie. Pamhnama khyütam cun Pamhnam am kcangnakie jah hnimmak üngkhyüh amimi naw am yahei u lüpi amimi cun khawmdeka lätki ni. 32 Ka pyen ham khai aw? Sahmae ja cencawn u lü khinngkleia kba dokhamnak yahei Kihdong, Barak, Samson, Jephatah, Davit, Samuilah khaie ti cun ajan üngkhyüh hmukie ni. 14 Amimi naw jah pyennaka kcün vai am lawk ti ve. 33 Jumeinaka ami pe vai suileikie ti cun ahi bange naw angsinga phäh amimi naw khyawngpe jah tu u lü jah nängkie. mdanki ni. 15 Ami hawih hütä pe cun am cungai ti u, Akcang i ti cun pawh u lü Pamhnam khyütam i ti acun hin ami cungaïha kyaküng nglat be khawhkie cun pi yaheikie ni. Hengsих hea mpyawng ami jah ni. 16 Akdaw bawka pe khankhaw pe cun äpeikie mkhüpsak, 34 mei kdäie pi jah mthih lü kcim am jah ni. Amimia Pamhnam tia khü vaia Pamhnam cun hnimmak vai üng pi lätki he ni. Amimi cun ktha ngcek am ngkeei, isetiakyaküng, Pamhnam naw amimia u lüpi kthamah law u lü ngtukahnak üng kthamah u lü phäha mlüh cun pyangthamki ni. 17 Pamhnam naw khyangkce ami yee cun jah nängkie ni. 35 Nghnumie Abraham a cam üng Abraham naw jumeinaka phäh a naw jumeinak üngkhyüh thikiea ami mjüphyüie cun ca Isak cun ngkengnaka kba Pamhnam üng peki ni. akxünga tho law bekie cun jah yahei bekie ni. Akcee Abrahama vei Pamhnam naw a peta khyütam mata ta xünnak akdaw bawk ami yahei vaia mhlätnak cun kya kyaw lüpi a ca mat däk cun ngkengnaka kba pe mah u lü mkhuiimkhanak kham lü thikie ni. 36 Avang khaia ngtüneiki ni. 18 Pamhnam naw ania vei, "Isak cun jah yaihyün lü jah kpai, akcee cun jah khun u lü

thawng üng ami jah khyum ni. 37 Lung am ami jah khaning tawng, hlah am jah kthawt tawng lü kcim am kham u lü ami jah mdihmsua kya lü toe ja mee a vun cun suisa lü cit hükie ni. 38 Khawmdek cun amimia phäh am daw ve! Amimi cun mdekkhui ja khukawke akdaw bawk a mkhyah pänga phäh ni. Ania nümnak cun mimi ngpüi lü ami kümcei vaia phäh ni.

14 Khyang naküt üng na ngkhawt mtuneia. Isetiakyaküng, ahin am ngpüi xakia u naw pi Bawipa am hmu u. 15 Pamhnama bähkäknak dung khaa dämduhkia kba ja acun asik naw am a vecawh am dawki, am ani üng, Ngmüümkhya lam sumnemnak vaia u pi käh thawn se. 16 A yahei kba, akäna a paa dawkyanak pet cun yahei hlüki, lüpi ani cun nglat beki. Isetiakyaküng, miktui am ia mäi sui kyaw lüpi a bilawh päng cun nglatsak be khaia tuilam am hmu ti ve. 18 Isarele naw Sinai mcunga mei kdäi, nghmüp ja mthan, khawhki däm, 19 kpunga ng'yüng ja a kthai jah hmu ngja lü ami lawa kba nami lawki am ni. Khyange naw kthai ami njak üng akcea khyü käh ami njak be vaia nghuikie, 20 Isetiakyaküng, am ami njak khawh ta, "khyüksei hngawh naw mcung a leh vai üng a thih awnga lung am khaning tawng vai," tia mtehnnak cän ni. 21 Mosia hmu cun cäiphysi, "Kei ngkhyet lü ka cäiki" tia pyenki. 22 Khankhawngsä he athawng khawh am venak, Khankhaw Jerusalem, xüngseiki Pamhnama mlüh ja Zion mcunga nami lawki he ni. 23 Khankhawa ngming yuknak khameikie, Pamhnama ca kcüke jekyai lü ami ngkhämnaka nami lawki he ni. Khyang jah dawsak lü jah kümceisakia ngmüümkhya ja khyang naküt ngthumkhyah khai Pamhnama vei nami lawki he ni. 24 Abelaha thi naw a pawha khyütamea kthaka daw bawki pawhki thi cun kthüih lü ngthumkhän akthai pawhki Jesuha vei nami lawki he ni. 25 Ning jah ngthukhyü püükia pyen cän käh nami kpet vaia mcei ua. Khawmdeka Pamhnama ngthukhyü law püükia pyen kpetki cun mhlät vaia am kya. Khankhaw üngkhyü jah ngthukhyü püükia pyen mi nglat tak ta ihawkba pi am mi lät. 26 Ania kthai naw acuna kcün üng khawmdek ksün lüpi, "Kei naw khawmdek cun ahun däk am ksün lü khankhaw pi ka ksün sih khai," ti lü a khyütamki ni. 27 "Ahun däk" tia khyü hin naw a mdan ta mhnünmcenge naküt ngsün u lü khyük khaie. Ilunitiakyaküng käh ngsün theikia ngkhaw cun ve hüt khai. 28 Am ngsün theikia khyawngpe mi yahei ua phäh mi je vai u. Leisawngnak ja kyuheinak am Pamhnama mi jesak vai ua tuilam cun sui lü xe na lü Pamhnama mi hjawkhaw vai u, 29 Isetiakyaküng, Pamhnama cun akcanga jah uikia mei ni.

12 Mimia phäha mi hnu maa saksi khawhah veki.

Acunakyase, akceta jah man kyettia mkhyenak, mi cehnak lama veki cun mimät naw jah lola lü mi maa veki cun yah vai dawgnak cän mlung mcetnak am mi dawng vai u. 2 Akcük üngkhyü apkäihnak vei cäpa jumeinak üng mi nghnganeinaka kyaki Jesuh cän mi bük kyet vai u. Kutlamtunga phäh ani cun am hela. Vang lam da ta, ani k'äihkia jekyainaka phäh kutlamtunga khana thihnak cun hmaiksetnaka am ngai, acuna kyase ani cun atuha ta Pamhnama Bawi ngawhnak khet da ngawki ni. 3 Mkhyekia khyange naw ami cawkei ihlawka khamei lü citcawnkii ti cän ngai süma. Acuna kyase ktha käh ngcek lü käh hawiha. 4 Mkhyenak na ngtäk püü üngpi na thih vai awnga ta am khamei hamki. 5 Pamhnam naw a caea mäih ktha ning jah pe lü a ning jah ngthumin püü cän nami mhnih u aw? "Ka ca, Pamhnam naw a ning pitpyang üng ktha käh ngcek lü a ning ksenak üngpi käh puksea. 6 Isetiakyaküng, Bawipa naw a kphyanaka khyang cun pitpyang lü a ca kba a dokhama khyang cun ksenaki ni." 7 Na paa a ning ksenak na khamei cän cuneia; na cüneinak hin naw Pamhnam naw a cae mäia a jah vecawh püü cun mdanki ni. A pa naw am a mcäi khawia ca ve khai aw? 8 A caea kba am a ning mcäi khawi ta a cae kcanga am kya lü akcea caea nami kyaki. 9 Khawmdeka mi pae naw pi jah mcäi u lü mi jah leisawng u ni. Ngmüümkhya lama Mi Pa cun üng mimät cuap lü ihlawka mi xüng yah khai ni. 10 Khawmdeka mi pae naw jah daw hlüsak u lü asäng ami jah mcäi ni. Lüpi Pamhnam naw a jah mcäi ta nimäta dawnak vaia kya lü a ngcimcahnak yumatei püü vaia phäh ni. 11 Mcäinak mi khameia kcün üngta jenaka am kya, jah thüiseisaki ni. Cun lüpi hnua ta mcäinak mi kham käna ksenaka phu mi ah be ta dimdeilha ngsungpyunkia xünnak ni. 12 Khakia nami kute cun jah säng lü ktha am vekia nami mkuuke pi cüngsak ua. 13 Ngsungkia lam üng nami ceha kyak üng a khawkse pi dawnak

14 Khyang naküt üng na ngkhawt ja mat mhläkphyanak taei ua. 2 Nami ima khine nami jah dokham vai cun süm ua. Acukba

pawhkie naw am ami ksing xaa khankhawngsä he jah khinnakie ni. 3 Namimät thawng üng nami kyumkia kba thawng k'uma vekie cän jah süm ua. Namimät khuikha khameikia kba khuikha khameikie cän jah süm ua. 4 Avan naw calaknak cän leisawng lü kpamie ja nghnumie pi ami püia khana siih yah khaie.

Hüipawm lü a ngneisak am dawkia khana Pamhnam naw ngthumkhyah khai ni. 5 Nguí kpameinaka kcünsak üngkhyüh ngxüngei lü na tak cän khäk na a.

Pamhnam naw, "Kei naw am ning hawih ngü, am ning xawt tawn ngü," a tia phäh ni. 6 Ling lü, "Bawipa hin kei na kueiki, kei am kyühei veng. Keia khana u naw i pawh thei khai ni?" mi ti vai u. 7 Nami veia Pamhnama ngthu pyen khawkie ajana nami ngvae

müta, tuhngawi, angläta am ngthunghlai. (aiōn g165) 9

Cangkia lam üngkhyüh lam ning jah hmesak khaia mtheinake cän mcei ua. Mi mlung k'uma ktha jah pekia Pamhnama bänak yahei daw lü eiawka phäh ningsaw käh jah läk u. Acu bang naw ia pi am jah dawkyasak ve. 10 Ngkengnaka khana vekia ngkenga sa cun Judahea hjawkhahnaka khüiki ktaiyüe naw am ei yah u. 11 Judahea ktaiyü ngvai naw khisaea thi cun Angcimnak Säiha Hnüna mkhyenaka phäha ami law püi. Lüpi khisaea pumsa cun khyangea venaka kpung da ami mkhiih u ni. 12 Ahina phäh Jesuh pi Mlüha kpunga a thih hin khyange mkhyenak üngkhyüh amäta thi am a jah ngcimsak vaia phäh ni. 13 Acunakyase, ania venak kpung da cit lü ania hmaisetnak cun mi yümei püi vai u. 14 Khawmdeka ngkhängkia mlüh am vekia kyase law khaia mlüh cun mi suikie ni. 15 Jesuh üngkhyüh Pamhnama veia mhlünmtainaka ngkengnak cun alää mi pawh vai, acun hin mi mpyawng üng ani cun Bawipa kyaki tia pyen lü mhlünmtainak ni. 16 Akdaw pawh lü mat ja mat kueinak cän käh jah mhnih u, isetiakyaküng ahina ngkengnake naw Pamhnam jesaki ni. 17 Nami khawngmange jah kcang na lü ami pyen läklam ua. Käh ngdümei lü nami pumsa ning jah büktengkie ni. Acuna thea ami bilawh cun Pamhnama vei pe be yah khaie ni. Nami jah kcangnak üng je lü khüi u lü, am nami jah kcangnak üngta thüisei lü pawh u lü nangmia phäh dawnak vaia am kya. 18 Keimia phäh msu lü ktaiyü ua. Kami ksingnak ngcimki tia ngsingnak kami taki ni. Isetiakyaküng, akcün tå lü akdaw cun kami ning jah pawh hlüsaka phäh ni. 19 Ka phäha ktha na däm lü nami ktaiyü vaia ning jah nghuinak ta Pamhnam naw ivei am nghjawk se nami veia kei cun na tüih law be khai ni. 20 To sämkia Toksäm Ngvai, ania thia phäh mi Bawipa Jesuh cun

Pamhnam naw thihnak üngkhyüh mtho be lü, angläta ngthumkhän cun ania thi üng msingki ni. Dim'yenaka Pamhnam naw a hlüei na bilawh vaia nang üng hlüki akdaw naküt cun ning pe lü mimi naw Jesuh Khritaw üngkhyüh ani jesak vaia pawh se. Khritaw cun angläta hlüngtainak üng be! Amen. (aiōn g165, aiōnios g166)

22 Ka püie aw, ngjuktha ning jah petnak ca ka yuk law hin am saü pyeikia kya lü mlung msaü lü nami ngaih vaia ning jah nghui na veng. 23 Mi bena Timoti thawng

Ani a jang law üngta ning jah hmu khaia ka law üng ani ka law püi khai. 24 Kami jah hnuksenak cun nami mtheh ua. Italia veki jumeikie naw pi ning jah hnuksen

cän jah süm ua. Ihawkba ve lü thikie ti cun ngai be u ve u. 25 Pamhnama bähkäknak nami vana khana ve lü ami jumeinak cän läklam ua. 8 Jesuh Khritaw hin se.

Jakuk

1 Bawi Jesuh Khritaw ja Pamhnama mpya Jakuk üngkhyüh ni, Khawmdek avan üng ngypyeng hükie Pamhnama khyang avan ning jah hnukset veng. 2 Ka püie, nami cehnak üng akhak mjüküm a lawphä üng na kam dawki tia namimät ngaiei u, 3 akhake cun nami jumeinak naw a näng üng nami yah vai ta cuneinak khawh ni tia nami ksingki. 4 Nami cuneinak naw käh nami ngtawngpäkia aning jah cehpüi üng nami hlükaw käh ve lü kümcei lü nami bebang khai ni tia ngsingsak ua. 5 Pumgyam am na tak üng nang üng ning pe khawhkhia Pamhnama vei na ktaiyü vai, isetiakyaküng, Pamhnam naw käh kpamei lü bábangnak am avan üng jah peki ni. 6 Lüpi na ktaiyü üng käh uplat lü jumnak am ktaiyüa. Uplatkia khyang cun khawhkhia naw hmut lü ngnawk hüki mpanglai üng tängki ni. 7 Acukba na ve ta, na pawhmsah naküt üng na mlung käh nängei lü am sikhakia na ve khai ni. Bawipaa vei na ktaiyü na yah khaia pi käh ngai kawm pi. 8 Mpyenksekiea Khritjane cän Pamhnam naw a jah jähawsn üng je u lü, 9 bawimangkiea Khritjane cän Pamhnam naw a jah msumnemsak üng je u se. Bawimangnak cun mawa veki khyäipaia kba khyükleih khai ni. 11 Khawngngi lut law se nglung lü a dung cun ui law lü, a pai pi kyü khai, a ngtonak pi pyak khai ni. Bawimang he pi kunpan khaia ami ceh üng acukba kunga pyakmsai khaie ni. 12 Khuikha sawng üng sitih lü vekie cän je u se, isetiakyaküng, amimi naw camnak cun ami khe khawh üng Pamhnam kphyankakie üng khyütam a jah peta xünnaka ngkyengnak yah khaie ni. 13 Acuna khuikhanake naw a jah hlawlep üngta, "Ahin cun Pamhnam üngkhyüh lawkia hlawlepnak ni" käh mi ti vai u. Pamhnam cun akse naw am hlawlep thei, amät naw u pi akse am hlawlep. 14 Lüpi mimäta hlükawie akse naw jah man lü a jah kaiha kcün üng ni hlawlepnak mi khamei. 15 Mi hlükawei akse naw mpyai lü mkhyenak a canak ni, mkhyenak cun däm law lü thihnak a canak law ni. 16 Ka püie, u naw pi käh ning jah mhleimhlak kawm! 17 Akdaw naküt teyet ja kükia bänak hin khankhaw üngkhyüh lawki. Am ngthunglai, am jah nghlata lü anghmüp pi am vesak, acun kána khankhaw akvaie pi jah Mhnünmcengki Pamhnam üngkhyüh lawki ni. 18 Amäta njak'hlüa ngthungtak üngkhyüh a jah xün lawsaka kyase, a mhnünmceng nakütea ksunga akcüka hnün mi yahkie ni. 19 Ka püie, hin hin süm ua! Avan cän njaknak üng jang lü pyensaknak ja mlungsonak üng cü yah khai ni. 20 Nghngicima mlungsonak naw ngsungpyunkia

Pamhnama nümnak cun am yah thei. 21 Acuna kyase, akse vecawh ja mtüihkse naküt cun jah lola ua. Pamhnama vei ngsuapei lü ning jah kükian khawhkhia ngthu nami mlunga a tak cän dokhamei ua. 22 Ngjaknak sawxat üng namät käh mhlei lü acun cän ngneisak na a. 23 Ngthu cän ngja sawxatki lü am na ngneisaknak üngta hman üng amimät bükki khyange am ni na täng kawm. 24 Amimät hman am bük u lü ami ceh hü üngta ia mäi lawki he ti cun am süm be ti u. 25 Khyang jah mhlät lü kümceikia thum cän k'et lü bük ua, acun cän bük kyet ua, käh mnih lü käh ngai sawxat u lüpi nami ngneisaknak üngta nami bilawhnaka khana Pamhnam naw dawkyanak ning jah pe khai ni. 26 Ka ningsaw mahki ti lü mat mat nawngaiki aw. Lüpi na mlei am na mkhüp khawh üngta na ningsawnak ia am kya lü na mlung na mhleiekia ni a kya ta. 27 Mi Pa Pamhnam naw ngcim lü kcangkia a ngaiha ningsaw ta: ngakyahe ja hmeineu khuikha lü ami ve üng jah mcei lü amimät pi khawmdek naw käh a jah kcimkpyehsak vaia mcei vai cän ni.

2 Ka püie, hlüngtaikia Bawi, mi Bawipa Jesuh Khritaw nami jumkia kya lü khyange a khawkpunga ami ngsuingsak cän bük lü käh jah mkhawimhngua. 2 Bawimangki naw xüi kutcup ja suisak kdaw suisaka lü mpyenkse naw kpyawn suisaka lü nami ngkhämmaka ami law vai cän ngai süm ua. 3 Suisak kdaw suisaki cän leisawng lü "khung akdaw üng ngawa" ti lü mpyenkse üngta "cää ngdüia am ani üng ka khaw kung imcia ngawa, 4 acukba anita nami ksunga ngkhawingpanak namät naw pawh uki lü nami ngaithü aksea khana tünei lü ngthumkhyahnak nami pawhkie ni. 5 Ka püie na ngai u! Pamhnam naw hin khawmdeka mpyenksee cän jah xü lü jumeinak üng bawimang u lü ani kphyankakie phäh khyütam a jah peta pe cän ka na khaie ni. 6 Nang, mpyenkse am na leisawngki ni! Acune ta nang naw jah mkhuhmhliki lü ngthumkhyah mkhawngia veia na jah kaihe cän ni. Bawimang he ta ue ni. 7 Nang üng ning peta ngming kdaw cän aksea pyenki cun bawimange ni. 8 Cangcim üng vekia, "Na im pei lo ceng cän namät na kphyankakie jah kphyia naa" tia Khyawngpea thum cän na läklam üngta akcang ni nang naw na bilawh kawm. 9 Lüpi khyange akpung da ami ngsuingsak jah bük lü na ve üngta, nang cun mkhyekatnak pawhki lü thum na lümkankia tia Thum naw ni mkatei khai ni. 10 Thum mat lümkan nakütki naw avan a lümkana kyaki ni. 11 Mat üng a pyen ta, "Khyanga khyuca käh băühmanak vai," a ti be tú ta, "Khyang käh hnima," a ti ni. Khyanga khyuca am na băünak üngpi khyang na hnime üngta thum na lümkankia kyaki ni. 12 Ngthumkhyah law üng

3 Ka püie, nami van cun jah mttheikia saja am thawn uki. Nami ksinga kba jah mttheikie sajae cun akcea kthak däm bawkia ngthumkhyahnak angkata khamei khaie ni. **2** Avan naw mi hma theiki. A pyennak üng hmanak am pawh khawi tikia khyang cän kümcei lü a pumsa avan nängeiki ni. **3** Ngsea mpyawng cän kbüpnak üng mi kbüp lü jah kcangnak khaia mi pawh lü mi hilüeinaka mi cehpüi khawhki. **4** Mlawngu cän ngai süm u: däm kyaw lüpi khawhki naw a ceh hü ni, ani cun mawngnak akdiik am ktui lü mawngki naw a hlünaka a mawng ni. **5** Mlei pi acuna täng ni: diķ

4 Hawn üngkhyüh ni ngtunnak ja ngawknak naküt hin nangmi üngkhyüh a law ta. Nangmi üng angläta ngtunnak hin mlümlawknak ja nami hlükaweinak üngkhyüh lawki he ni. **2** Nami hlüei am nami taeikia kyase khyang nami hnimeki. Akdena nami hlüei am nami yaheikia kyase ngtun ngvawk nami pawhkie. Nami hlüei am nami yah khawh hin acuna phäh Pamhnham am nami kthäha phäh ni. **3** Nami ktaiyü üngpi am yah uki, isetiakyaküng, nami cungaih se lü nami mäta mlümlawknaka na sumei vaia nami kthäha phäh ni. **4** Am sitikhia khyange! Khawmdek püiei hlünaki hin Pamhnama ye ni tia am nami ksingki aw. Khawmdeka püia nami thawn hlü üngta Pamhnama vea namimät nami thawnsaki ni. **5** Canocim üng

ngthungtak am ve tia käh ngaia, "Pamhnam naw a jah ihlawka ami lai üngka tuncang käähekie ti cän jah tak peta Ngmüimkhyia cun naw akdena hlükaweinak bükteng ua. Kphyawi khaw ah ja acuna hnua ah law am beki ni," tia pyenki. 6 Lüpi Pamhnam naw a khai khaw ah vai cun ami mlungmsäu lü käähekie jah peta bähkäknak hin kthamah bawki ni. Cangcim ni. 8 Nangmi pi nami mlungmsäu ua. Nami äpeinak naw, "Camcahki Pamhnam naw jah mah lü mlung cän mhlün ua, isetiakyaküng, Bawipaa a lawnak mhñemkie üng bähkäknak jah peki ni. 7 Acuna kyase, be vai mhnüp cän cäh lawkia kyase ni. 9 Ka püie, namimät Pamhnam üng cuapa. Khawyai cän nami Pamhnam naw ngthu käh a ning jah mkhyah vai mat mah üng nang ning dawn ta khai ni. 8 Pamhnama ja mat käh ngkhyaei ua. Ngthumkhyah khai cun cäh vei nami cäh üng ani cun pi nami veia cäh law khai lü po law hlühnühi ni. 10 Ka püie, Bawipaa ngming ni. Nangmi mkhyeki he, nami kut mthi ua! Limmakie pyenkie sahmae cän jah süm ua. Khuikha ami sawng nami mlung ngcimsak ua! 9 Pukse u, ngyyang lü kyap üng mlungmsäu lü ami cunei cän jah ngcuhngkih u: nami yaihnak cän kyahnaka nglatsak lü nami jenak na ua. 11 Amimi jekie mi jah tinak, isetiakyaküng, pi helatnaka nglatsak ua! 10 Bawipa maa mlung nami ami cuneia phäh ni. Jawpaa mlungmsäu cän mi mhñem üng ani naw ning jah jäksawn khai ni. 11 Ka ngja pängkie. Akpäihnakia ania phäh Bawipa naw püie, khyangkce käh khinyaiei u. Nang naw Khritjan ihawkba a petmsawt ti cun nami ksingki. Bawipa cun kce khinyaiei lü ngthu nami khyah üngta nangmi Mpyeneinak ja hniphnawinak am beki ni. 12 Ka püie, naw Thum cän ngthumkhyah lü nami khinyaiekie acun kääna khyütam nami pawh üng käh ng'yunce ni. Thum cän ngthu nami mkhyah üng Thum cän ua. Khankhaw ja khawmdek ja akce pyen lüpi käh nami läklamkia am kya lü Thum ngthumkhyahkia ni ng'yunce ua. "Ä" vai cän à lü "Kaa" vai cän kaa nami nami kya ve. 12 Pamhnam däk ni Thum jah pe lü ti üng Pamhnama ngthumkhyahnaka kea am pha ngthumkhyahkia a kya ve. Ani naw jah kükyan lü jah uki. 13 Akhak sawngki nangmi üng veki aw. Ktaiyü u mkhyüh khawhki ni. Khyangkce ngthumkhyah pet se. Jekyaiki ta nangmi üng veki aw. Mhlünmtainak khai ta namimät ia nami ngaiekie ni. 13 "Tuhngawi ng'äi mcuk u se. 14 Am myaki nangmi üng veki aw. am ani üng khawngawi mlüh mata cit lü kum mat Sangcim ngvaie jah khü u lü Bawipaa ngming am olip bang ve vai lü kunpan pawh lü ngui khawhah mi si jut lü ktaiyü pet khaie ni. 15 Jumeinak am ktaiyunak sui vai u," tikie naw tuha na ngai ua. 14 Khawngawi naw am myaki mdaw be lü; Bawipa naw jah mdaw be nami sak ia thawn khai ti cun am ksing uki! Nangmi lü, mkhye ami pawh pi jah mhlät pet khai ni. 16 Nami cun asäng po law lü khyük bekia mei khua mäi ni a mya be vaia nami mkhye mat ja mat phye lü mat law ta. 15 "Bawipa naw hlüei lü mi xün u ta cun mi ja mat ktaiyü pet ua. Khyang kdawa ktaiyunak cun pawh kawm u" ti lü nami pyen vaia ni a kya ve. 16 johitmahki ni. 17 Elijah cun mimia kba nghngicim ni. Lüpi atuha camcah lü nami awhcahki, awhcahnak Khaw käh ah law khaia ktaiyü lü khawmdeka kum avan cun khyeki ni. 17 Acuna kyase, akdaw pawh vai kthum ja khyakhyuk khaw am ah law. 18 Ktaiyü ksing lü am mi pawh cän mi pawh vai u, mimi cun mi be tü se khankhaw üngkhyüh khaw ah law be lü mkhyeki hea kyaki ni.

5 Bawimang he atuh na ngai ua! Nami khana pha law khai kyühksea phäh ngyyang lü kyap ua! 2 Nami bawimangnak cän thu uih u lü nami suisake pi mkhya naw jah cawn ve. 3 Nami ngui xüie pi mthiek kai lü acun hin saksia kya lü meia kba nami pumsa eiawki ti cun mdanki ni. Nangmi naw akpäihnakia mhnüpe üng khawhthem nami jah mkhämkie ni. 4 Nami loa khükkie cän ami ngkhyeng am jah pe uki. Ami pyensak cän jah ngaih pe ua! Nami tuncang kbämkiea ngyyang kthai cun Bawipa Kdäm Säih Pamhnama nghnga pha vaiki ni. 5 Khawmdeka nami xünsak cän mlümlawknak ja xenak am beki ni. Yawhtihnakia mhnüpa kba nami mlung nami phubesakie ni. 6 Am mkhye am vekia khyange cän naw am ami jah mkhyawha kya lü jah mkatei lü nami jah hnime u ni. 7 Ka püie, Bawipa a law veia nami mlung msaü ua. Lai kbie cän naw,

1 Pita

1 Jesuh Khritawa ngsä Pita üngkhyüha, Pontas hne, Kalatih hne, Kappadokih hne, Asah hne ja Bithuniha hnee üng pekce khyanga kba ngpyeng lü ve hükie, Pamhnama sakhyangea veia. **2** Jesuh Khritaw läklam lü a thisen am ning jah ngcimsak se, a Ngümümkhya Ngcim am khyang ngcima ning jah pyang lü Pa Pamhnama hlüeria a ning jah xü pänga nami kyaki. Bäkhäknak ja dimdeihnak cun nami khana hläipyam lü ve se. **3** Jesuh Khritaw thihnak üngkhyüh a mthawh bea phäh, a mpyeneinak dämduh lü sak kthai ja xüngseikia äpeinak a jah pet ni. Acuna phäh mi Bawipa Jesuh Khritawa Pa ja a Pamhnam hin mi mhlünmtai vai u. **4** Pamhnam naw a khyanga phäh a jah cüm peta dawkyanak kümcei cun kanak khaia ma da kami tengki. Ani naw acune cun käh thuuih cimpye khyükhleih thei khaia khankhawa a ning jah tak pet ni. **5** Acun he cun: apkäihnaka khawmhnüp üng mdan vaia küikyannak, Pamhnama johit am ami jumeinak üngkhyüh jah thupa khyangea phäh jah tak pet ni. **6** Acuna phäh nami jekyaikie. Cunüngpi, khuikhanak mjüküm nami khameia phäh atuh hin asängca nami pukset vai hlü taw khai. **7** Acun cun nami jumeinak hin cangki aw tia ami mhnütnak hlüa phäh ni. Pyüpye theikia xüi pi mei üng mhnüta kyaki. Acuna kthaka daw bawk lü am pyüpye theikia nami jumeinak pi mhnüt yah vai. Acunüng Jesuh Khritaw a law bea Mhnüp üng hlüngtainak, mhlünmtainak ja leisawngnak nami yah khai. **8** Ani cun am hmu khawi kyaw uki lüpi, nami mhläkphyanaki. Atuh hin am hmu kyaw uki lüpi, nami jumeiki. Mpyawng üng am pyen theia jekyainak k'hlüngtai am nami jekyaiki. **9** Isemitiüng ta, ami nami jumeinak üng nami büa nami ngümümkhya küikyannak nami yaha phäh ni. **10** Pamhnam naw ahina küikyannak a ning jah pet vai cun sahma he naw angsingtea mcek lü suihjap lü ana pyen pängki he. **11** Khritawa Ngümümkhya cun ami k'uma ve lü Khritawa khamei vaia khuikhanaka suilam ja hlüngtainak a yah vai cun jah mhnüh lü ana pyenki. Acunakyase, Khritaw cun ihawka law be khai, itia law be khai ti cun suihjapkie. **12** Pamhnam naw sahma he naw ami khut bi cen amimäta phäh am ni. Nangmia phäh ni tia khankhaw üngka naw jah tüih lawa ngsäe, Ngümümkhya Ngcima johit am Thangkdaw sangkie, naw ami pyen cen nami njakkie. Ahina mawnge ni khankhawngsäe naw pi njakkya vai ami ngaih. **13** Acunakyase, khut bi am nami mdan vaia nami mlung pitpyang ua. Jesuh Khritaw a ngdang law be üng, ning jah pet vai dawkyanaka khana nami äpeinak kümcei

cun ta lü thüxak lü a na ngcungcei ua. **14** Pamhnama ngthu läklam ua. Mawngcei lü nami ve ham üng, am dawkyakia nami xüngseia mäihä, nami xünsak käh ning jah up be ti kawm. **15** Acuna kthaka ta, ning jah khükia Pamhnam a ngcingcaih mäih kunga kba nami bilawh naküt üng ngcingcaih lü ve ua. **16** Cangcim üng, "Kei ka ngcingcaikhia kyase ngcingcaih ua" ti lü a pyen. **17** Hmai käh teng lü khyang naküt a pawha kba anteha ngthu mtaiki Pamhnama veia nami ktaiyü üng, ka Pa nami tiki. Acunakyase, khawmdek khana nami xün k'um üng ani leisawng lü ve ua. **18** Nami pupa üngkhyüh ia käh ngtähkia xüngseinak üngka naw ning jah thawngkhyah ni. Pyüpye lü khyükhleih theikia ngui xüi am ning jah thawng am ni. **19** Ia mkhyenak käh ve lü am lembawikia toca am tängki Khritaw thisen küi am ning jah thawngkhyah cun ksing ua. **20** Khawmdeka am a ngtüi ham üngkhyüh ani cun Pamhnam naw a xü päng ni. Ahina apkäihnaka khawmhnüpe üng, nami phäha ngdang lawki. **21** Thihnak üngkhyüh mtho be lü hlüngtainak ani üng peki Pamhnam cun ani üngkhyüh nami jumeikia kyase, nami jumeinak ja äpeinak cun Pamhnam üng nami taki. **22** Atuh ta ngthungtak nami läklamnak üng namimät ngcingcaihsakei ve uki. Acunakyase, nami khritjanpüi mhläkphyanak ja, mat ja mat mlung kcang naküt am mhläkphyia na ua. **23** Pyüpye theikia am ni lü, käh pyüpye theikia mci ui, angsäia xüng lü mäkia Pamhnama ngthu am nami hmi be pängki ni. (aiōn g165) **24** Cangcim naw, Khyang nghngicim naküt cun msaia kba ni, ami hlüngtainake pi mawa ka khyepai hea kba ni; Msai cun njai lü, khyepai pi kyuki ni, **25** cunüngpi, Bawipaa ngthu ta angsäia mäki" ti lü pyenki. Ahina ngthu hin nami veia sang lawa Thangkdaw ni. (aiōn g165)

2 Acunakyase, mkhyenak naküt, hleihlaknak naküt, ngsainhak naküt, ngkeingkünak naküt ja pyenksenak mjüküm jah hawih ua. **2** Hmi law thaiki hnasesa kba, ngümümkhya cihtui ngcim alää cawixai lü ve ua. Acunüng va, acun eiaw lü dämduh law lü küikyannak nami yah khai. **3** Cangcim naw a pyena kba, "Bawipa ihlawka akcanga dawki ti cun namimät naw nami cayah pängki." **4** Khyang he naw ia käh mawngmeikia ngai lü ami ma. Cunüngpi, Pamhnam naw aphi kükia a xü päng, xüngseikia lung Bawipaa veia law ua. **5** Nangmi pi xüngseikia lunga kya u lü, ngümümkhya üng sängeikia im sawngsaknak üng sumei ua. Acuna im üng ktaiyü ngcime naw Jesuh Khritawa ngming am Pamhnama veia ngümümkhya üng sängeikia ngkengnak ami petnak vai hnüna kyaki. **6** Cangcim üng, "Aphi kükia lung ka xü, Zion

mcunga aphungnua ka tak; Ani jumeiki naküt cun u lü pi, am jah mdihmsui be. Ami mkhuimkha üngpi, itia pi käh hmaiset khai" ti lü veki. 7 Ahina lung nami am jah mkyühmkyaw be. Ania äpeinak cun ngtäikia jumeikie phäh ta aphiu kdäm yah khaie. Cunüngpi, am ngthumkhyahki Pamhnam üng taki. 24 Mkhyenak jumeikiea phäh ta: ia am mawngkia ngai lü imksae naw üng mi thi lü, ngsungpyunak üng mi xün vaia, mi ami nawt hüa lung cun, aphungnu ktunga thawn law mkhyenake Khritaw amät naw a pum üng phüi lü khawiki. 8 Cangcim naw a pyen betü ta: "Ahina lung ni kutlamktunga a cehpüi ni. A nghmalem am yainak khyange jah ngsukeisaki, khyange jah kyukngpäsakia mi yahki. 25 Toa mäiha lam nami hmüki cen, atuh lung." Ngthu am ami juma phäh ni ami ngsukei; acun ta ning jah msümceki Toksám ja nami ngmüümkhya ni Pamhnam naw ami phäha a hlüei. 9 Cunüngpi, ning jah Sämbänkia veia nami law beki.

nangmi ta ning jah xüa khyangmjü, Sangpuxanga ktaiyü he, ngcingcaikhia khyange ja amät Pamhnama sakhyange ni. Pamhnama müncankse khute jah sang khaia, anghmüüp khui üngkhyüh amäta müncan phyakia akvai üng ning jah khü be lü a ning jah xü päng ni. 10 Ahlana ta Pamhnama khyanga am kya uki. Atuh ta ania khyanga nami kyaki. Ahlana ta Pamhnama mpyeneinak am ksing uki. Atuh ta a mpyeneinak nami yaheiki. 11 Ka püi he aw, khawmdek khana khin ja pekce khyanga kba ning jah nghui na veng. Alää ngmüümkhya ngtäkpuiki mtisa hlükaw naküt hjawng ua. 12 Am jumeikiea ksunga nami pawh naküt akdawa pawh ua. Akse pawhkia khyange ami ning jah tinaka kcün üng, akdaw nami pawh cun süm be lü a law bea Khawmhñüp üng Pamhnam ami mküimto vaia phäh ni. 13 Khyang nghngicima ana naküt Bawipaa ngminga phäh jah läklam ua. Ana ak'hlüng saih taki Emperoa pyen läklam ua. 14 Akdaw pawhki mküiei lü akse pawhki kct khaia Empero naw a jah mcawn mlüh ukeia mtheh pi jah läklam ua. 15 Khyang kseea am dawkia ngthu ami pyen cun akdaw nami pawhnak naw a jah him vai Pamhnam naw hlüei ve. 16 Lätnak yahki khyanga kba nami xüngsekie ni. Cunüngpi, nami lätlangnak cen akse thupnak vaia käh sumei lü, Pamhnama mpyaa kba ve ua. 17 Khyang naküt leisawng ua, nami khrítjanpiü mhläkphy na ua. Pamhnam kyüh lü Empero pi leisawng ua. 18 Mpyae aw, leisawngnak am nami bawi veia ng'apei ua. Khyang kdaw ja khyang k'hniphnawiea ma däka am ni lü, khyang mlung k'ngyatea veia pi acukba ve ua. 19 Pamhnama hlüei nami dangyaha phäh am khamei vai sükyaw nami khamei üng, acuna phäh Pamhnam naw dawkyanak ning jah pe khai. 20 Nami mkhyenaka phäh mkhuimkhanak nami dunei üng, i ni nami yah. Cunüngpi, akdaw nami pawha phäh mkhuimkhanak nami dunei üng, Pamhnam naw dawkyanak ning jah pe khai. 21 Ahina phäh ni Pamhnam naw a ning jah khü. Khritaw naw a khawleh üng nglehei lü ani üng nami ngcuhngkiah vaiia nami phäha khuikhanak khamki. 22 Ani cun naw ia mkhyenak pi am pawh. A mpyawng üng hlei a pyen pi u naw am njia khawi. 23 Khyang he naw mdihmsui

u lü pi, am jah mdihmsui be. Ami mkhuimkha üngpi, itia pi käh hmaiset khai" ti lü veki. 7 Ahina lung nami am jah mkyühmkyaw be. Ania äpeinak cun ngtäikia jumeikie phäh ta: ia am mawngkia ngai lü imksae naw üng mi thi lü, ngsungpyunak üng mi xün vaia, mi ami nawt hüa lung cun, aphungnu ktunga thawn law mkhyenake Khritaw amät naw a pum üng phüi lü khawiki. 8 Cangcim naw a pyen betü ta: "Ahina lung ni kutlamktunga a cehpüi ni. A nghmalem am yainak khyange jah ngsukeisaki, khyange jah kyukngpäsakia mi yahki. 25 Toa mäiha lam nami hmüki cen, atuh lung." Ngthu am ami juma phäh ni ami ngsukei; acun ta ning jah msümceki Toksám ja nami ngmüümkhya ni Pamhnam naw ami phäha a hlüei. 9 Cunüngpi, ning jah Sämbänkia veia nami law beki.

3 Acuna kba ni, nghnumie aw, nami ceiea mtheh njia ua. Nami ceiea naw Pamhnama ngthu am ami jum üng, i nami pyen vai käh hlükia dawkyakia nami ngneisak naw jumei law khaiea jah pyang khai. 2 Isenitüng, nami ngneisak hin ihlawka ngcingcaih lü leisawng phyaki ti cun ksing khaie. 3 Nami lusam phan lü ngui xüi jah awi hnak ja suisak kdaw nami sijuij am akhawkpung ning jah ngtongtaisak khai cen käh sumei ua. 4 Acuna nghnün üng, nami mlung k'uma käh hngalang theikia ngtongtainaka kyaki hniphnawinak ja mlung kdip üng ngtongtaisak ua. Pamhnama hmuha ngtongtainak akdaw saih ta acun ni. 5 Ahlana Pamhnam üng ami äpeinak ta lü Pamhnam jumeikia nghnumie naw, ami ceia mtheh ngjaknak üng amimät ngtongtaisak khawiki. 6 Sarah naw pi acukba ve lü: Abrahama mtheh njia lü, ka bawi aw ti lü khuki. Nangmi hin akdawa ve lü kyükyawknak am a ve üng ta, Saraha canghnuea nami kyaki. 7 Acuna kba ni, nangmi kpamie pi nami nghnumie cun pumsa ktha ngcekie ti ksing lü sitih am jah vepüi ua. Nami ktaiyü üng i naw käh a ning jah kyawh vaia, Pamhnama jah pet angsäia xünnak nang am atänga yah hnga khaia kyase, jah leisawng ua. 8 Akpähnaka, mlung mat ngaihnak mat üng ve ua. Ngbengnaa kba nami püi mhläkphy na ua. Nami püi mpyeneinak ja mlung mhnemnak am ve ua. 9 Akse, akse am; yünsenak pi yünsenak am käh thungei be ua. Dawkyanak am thung be ua. Isenitüng, dawkyanak cun a ning jah khüa kcün üng a ning jah pet vaia Pamhnama behküta kyaki. 10 Cangcim naw "Jenaka xünsak hlüei lü kcün kdawe jah hmuha yuki naw, akse pyennak ja hlei pyennak jah hawih yah khai. 11 Akse pawhnak üngkhyüh nghlat lü akdaw pawh se; dimdeihnak sui lü acun läk hü se. 12 Bawipa naw khyang ngsungpyune jah teng lü ami ktaiyünpak pi jah ngai ve; cunüngpi, akse pawhkie ta jah nghei ta ve. 13 Akcang pawh vaia na ngtäng üng i uwning mhlembawi khai ni. 14 Cunüngpi, akcang na pawha phäh na khuikha vai üngpi, nami josenki. U pi käh kyüh ua, käh cäicing ua. 15 Nami mlung k'uma Khritaw leisawng lü Bawipa mäih leisawng ua.

Nangmi naw nami taka äpeinaka mawng ning jah üng ami xüisei vaia phäh sanga kyaki. 7 Anaküta kthähi a ve üng, nami jah mteh ngkyai be thei vaia, adütak vai cun cäh lawki. Acunakyase, nami ktaiyü alää ngsüngcei ua. 16 Hniphawinak ja leisawgnak khawh vaia, mlung ngkhängsak lü thüxaknak am ve am bi ua. Khritawa hnukläka nami thawnha phäh ua. 8 Anaküta kthaka nami püi mhläkphya na ua. akdaw nami pawh üng, ning jah kse na lü ning jah Mhläkphyanak naw mkhyenak khawhah jah küm pet yaihyünekie naw ami pyen am ngkeeinaka thawn theiki. 9 Käh hlawpcap lü nami püi khin na thei ua. khaia, nami cungaihnak ngingcaihsaik ua. 17 Akdaw pawh lü nami khuikha cun Pamhnama hlüei ani üngta, akse pawh lü nami khuikha kthaka ta daw bawk ve. 18 Pamhnama veia a ning jah ceh hlüpüa phäh khyangkaea nghün üng khyang kdaw Khritaw cun mkhyenakea phäh thiki. Ahun a thih cun angläta phäha kyaki. Pumsa lama thiinhak khamki, cunüngpi ngmüimkhyia lam üng xünsak be pängki. 19 Acuna ngmüimkhyia pumsa am cit lü thawng üng ami jah khyum ngmüimkhyaea veia ngthu pyenki. 20 Acuna ngmüimkhyae ta, Nawea naw mlawng a saka kcün üng mlung msaü lü jah k'äihei kyaw sepi Pamhnama mtheh am njakia ngmüimkhyae ni. Nawea mlawng am khyang khyet mlikpitü üngka naw jah küikyana baptism tia msingnak ni. Acun cun nami pumsa lelawiki mthihnak am ni lü, akdaw ksingnak üngkhyüh Pamhnama veia khyütam pawhnaka kyaki. Acun naw 21 Acuna tui cun atuh ning jah küikyanki baptisan tia msingnak ni. Acun cun nami pumsa üng ta, jekyai ua. Acun cun hlüngtaikia Ngmüimkhyia, lelawiki mthihnak am ni lü, akdaw ksingnak üngkhyüh Pamhnama Ngmüimkhyae cun nami khana vekia kyaki. Pamhnama üng mat naw a khuikhatnak a khamei üng; Jesuh Khritaw cun thiinhak üngkhyüh a thawnnak be naw ning jah küikyanki. 22 Jesuh cun khankhawa kai be pängki. Khankhawngsäe naküt ja khankhaw johite ja khyaihbaahnae cun jah up lü Pamhnama khet da ngawki.

4 Khritaw naw a pumsa am khuikhanak khameiki.

Nangmi pi a Ania khameia kba nami khamei khai kunga ngai lü, nami ktha mcüng ua. Isenitüng, Pumsa khuikhanak khamei nakütki cun mkhyenak üng am npüü ti tinaka kyaki. 2 Tuh üngkhyüha ta, khawmdék ning üng na xünseinak naküt cen, khyanga hlüeria käh nikia, Pamhnama hlüeria xüngsei hnüha. 3 Mi khe lawa kcüne üng am jumeikiea kba: mlung hlükaw jawnga awmih, hnunganlak hlü, jukung ktaipam xanak, ampyua ei aw lü hnungle pawia awmih, juhai eiawknak ja mtuihsekia juktuhe hijawmkhähnake cun nami khyaih khawha nami jah pawh pängki he. 4 Atuh ta Mhnam am ksingki hea mlung xanak ja mlümlawknak üng am nami npüüngpaw tia phäh, mün u lü ning jah yaihei ve u. 5 Acunüngpi, akthi ja akxüng ngthu jah mtai cun pyenei yah khaie. 6 Acuna phäh ni, khyang akthiea veia pi Thangkdaw cun sanga üng khameikiea kba ngthumkhyahnak cun pumsa yahnak hlüa mlung am käh nikia, Pamhnama kyaki. Pamhnam a xüngseia mäihä ngmüimkhyia

adütak vai cun cäh lawki. Acunakyase, nami ktaiyü alää ngsüngcei ua. 10 Khyang mat phäh phäh hin Pamhnama jah pet ami phäh phäha msümceikia kyaki he. Pamhnam naw letsawnga a pet cun khyang kce hea phäh daw khaia sumei se. 11 Ngthu sangkia khyang naküt naw Pamhnama ngthu sang se. Khut bikia khyang naküt naw Pamhnama peta njuktha am khut bi se. Acunüng va, anaküt üng Pamhnam cun Jesuh Khritawa phäh üng mhlünmtaikia kya khai. Johit ja hlüngtainak cun angäsäia Pamhnama kaa kyaki. Amen. (aiōn g165) 12 Ka püi he aw, nami khana am thawn khawiki pha law lü ning jah huimhleikia mhnütnaka nami khamei üng käh üng mhlünmtaikia kya khai. Johit ja hlüngtainak cun angäsäia Pamhnama kaa kyaki. Amen. (aiōn g165) 13 Khritawa khuikhatnak nami khameipüi müncaua. 14 Khritawa khuikhatnak nami khameipüi üng ta, jekyai ua. Acun cun hlüngtaikia Ngmüimkhyia, Pamhnama Ngmüimkhyae cun nami khana vekia kyaki. 15 Nangmi üng mat naw a khuikhatnak a khamei üng; Jesuh Khritaw cun thiinhak üngkhyüh a thawnnak be naw ning jah küikyanki. 16 Acunüngpi, Khritjana na thawnha phäh khuikhatnak na khamei üngta, käh ngkeei kawpi. Khritawa ngming üng na khameia phäh Pamhnam na jenak vai. 17 Ngthumkhyahnak cutei vaia kcün cun pha päng ve. Pamhnama a khyange cun akcüka jah cijang vai. Mimi üng a cutei üng, Pamhnam üngkhyüh lawkia Thangkdaw am jumeikiea khütak vai ta ihawkba vai ni. 18 Cangcim naw, "khyang kdawe jah küikyan vai hin khak ve; acunüng, Mhnam am jumki khyangkae ta ihawkba vai ni." 19 Acunakyase, Pamhnama hlüeria khuikhat khameikiee naw, a khyütam nängpang lü jah Tüipyangkia veia, dawkyakia ngneisak am ami xünsak cun ng'apei u se.

5 Kei sangcim nvai, Khritawa khuikhanak ka mik am hmu lü a ngdang law bea kcün üng hlüngtainak am hngä khai naw nami ksunga sangcim nvai jah nghui na veng. 2 Toksäm naw a toe a jah msümceia mäihä, nami msümcei vaia Pamhnam naw a ning jah pet cen jah msümcei ua. Msümcei vaia mta a nia phäh am ni lü, Pamhnam jesak khaia mlung am bi ua. Ngui yahnak hlüa mlung am käh nikia, Pamhnama phäh khut binak hlüa mlung kcang üng bi ua. 3 Nami kyaki. Pamhnam a xüngseia mäihä ngmüimkhyia jah msümceiea khana nvai kawlaika käh yäng u lü

ami ning jah ngcuhngkhnak vaia ve ua. 4 Toksäm Ngvai säih a law be üng, a vainak käh khyük theikia hlüngtaikia lukhüm nami ngbung law khai. 5 Acuna kba ni, nangmi athawie naw akdämea mtheh ngja ua. Nami püia maa mlung mhnemnak ta ua. Cangcim naw, "A mlung dämkì Pamhnam naw khyah lü, mlung mhnemki jäk ve" a ti. 6 Khyaihbahkia Pamhnama kut kea ve lü nami mlung mhnem ua. Amäta kcün a pha law üng, ning jah mhlünmtai khai. 7 Nami cäicing pyangmanak naküt Pamhnam üng ap ua. Isenitiüng, ani naw ning jah msümceiki ni. 8 Thúxak lü mceiei ua. Nami yepa Khawyai cun hengsiha kba huk lü a mjaw vai sui lü cit hüki. 9 Nami jumeinak am ngkhängcek lü ani cen sungkham ua. Isenitiüng, khawmdek khan abäng üng, nami khritjanpüi he pi nangmia khamei mäiha khuikhanak khameikie ti nami ksingki. 10 Acukba khuikhanak asäng nami khamei käna, Khritaw üng yümmatnak am angsäia a hlüngtainak yah hnga khaia ning jah khüki Pamhnama bakhäknak naw ning jah kümceisak khai. Ning jah ngkhängpangsa lü ngjuktha ning jah pe khai. Acun käna, ngkhängkia ngleheinak am ning jah ngdüihsak khai. (aiōnios g166) 11 Johit cun angsäia ania kaa kyase. Amen. (aiōn g165) 12 Ahina kca ktawica hin Tilah naw na kpüi se ka yuk law ni. Ani hin sitikhia mi khritjanpüia ka ngaiki. Ahin hin Pamhnama bakhäknak akcang tia ka saksi lü ka ning jah mcuhmcäi hlüki. Acun üng ngkhängpang ua. 13 Pamhnam naw a khü hnga Babalunga veki sangcim naw pi ning jah hnukset ve. Ka ca Makuh naw pi ning jah hnukset ve. 14 Nami khritjanpüi mhläkphyananak am mat ja mat hnuksetei ua. Khritaw üng sängeiki naküta veia dimdeihnak ve se.

2 Pita

1 Jesuh Khritawa mpya ja ngsää kyaki Sihmon Pita üngka naw, Mi Pamhnama ngsungpyunnak ja Kükyan Bawi Jesuh Khritawa phäh üng kami jumeinaka kba, jumeinak akü säih yahkiea veia; **2** Pamhnam ja mi Bawipa Jesuh nami ksingnak am bähkäknak ja dimdeihnak cun nami khana bebang se. **3** Amäta dawkyanak ja hlüngtainak üng ngpüi hnga khaia jah khüki Khritaw ksingnak üngkhyüh Pamhnam am akcanga hlmutui xünsei vaia, Pamhnama hlüngtaikia johit naw mi hlükaw naküt cun jah pe päng ve. **4** Ahikba ni a behütnaka, aktää dämduh lü aphi küiki suhe pi jah pe päng ve. Acuna suhea phäh nangmi cun hina khawmdek khana khyükleh cimpye be theiki mtisa hlükaw ksekhyu üngka naw lättlang lü Pamhnama ningsaw üng nami

ngpüi hnga vaia phäh ni. **5** Acuna phäh üng, nami jumnak cen nami dawkyanak am; nami dawkyanak cen nami ksingnak am; **6** nami ksingnak cen nami mlung nängnak am; mlung nängnak cen duneinak am; duneinak cen Pamhnam üng hlmutuinak am; **7** Pamhnam üng hlmutuinak cen Khritjana mhlämcehnak am; pii mhlämcehnak cen mhälkphyanak am jah kya khaia ning jah pitpyang khai. **9** Ahin he am jah takia khyang naküt ta khawcäpa käh hmu lü, ahlana a mkhyenake jah mthih pet päng cen mnih bekia khyanga kyaki. **10** Acunakyase, ka benae aw, Pamhnama a ning jah khü ja a ning jah xünak üng nami ngkhängcek vaia, ahina kthaka ktha na ua. Acukba nami kthanak üng, itia pi nami jumeinak am hawih thei uki. **11** Ahikba ani üng ni, mi Bawipa ja mi Kükyan Bawi Jesuh Khritawa angsäi Pea dokhamnak kümcei cun nami yah kawm. (aiōnios g166) **12** Ahin he hin nami jah ksing päng, nami yaha ngthutak üng ngkhängcek kyaw uki lüpi, aläse ka ning jah sümssak khai. **13** Ka xünna küt üng, acunea mawngma ka ning jah sümssak lä hin cangkia pi ka ngaieiki. **14** Mi Bawipa Jesuh Khritaw naw angsingtea a na mtheh pängki. Pamhnam am ktuiktä lü awmki hea khana ihawkba thawn law khai ti cun a jah mhnuhnaka kyaki. **15** Ka thih phäh kthasekia khyang kdaw Lotah ta lättlangsaki. käna pi, ka ning jah mthehe hin alää nami jah sümssak khai. **16** Mi Bawipa Jesuh Khritaw hlüngtainak am a law be vaia mawng, nangmi üng ka ning jah kyaki. **17** ksing lü, Mhnam üng am xüngseikie cun mik am a hlüngtainak hmu lü kami pyenkie ni.

Akhlüngtai säih Dämduh säih üngkhyüh, "Ani ta keia mhälkphyanaka ka Ca ni" tia kthai am Pa Pamhnam naw leisawng mhünlüntaiki. Acuna kcün üng keimi pi acuia kami veki. **18** Jesuh am atängä ngcingcaikhia mcunga kami ceh üng, khankhaw üngkhyüh lawkia acuna kthai cun kami njakie. **19** Acunakyase, sahma he naw ami sanga ngthua khana mkhüh üpnak kami tak law däm dämckie. Acuna ngthu cen nghngatun u bä. Isenitiüng, Khaw am a thaihnak ham üng nghmüp kcäkia meiim ja, nami mlung k'uma vaiki thaihke am tängki ni. **20** Acunsepi, Cangcim üng vekia malam pyennake cun keimi üngka u naw pi am pyen thei u ngü ti cun ksing ua. **21** Sahmae naw ami pyena ngthu naküt cun nghngicim ngaih üngkhyüh tünei lawki am ni. Ngmüümkhya Ngcima tui mhnuh lam mtbehnak naw ni Pamhnam üngkhyüh lawkia ngthu cun ami pyen.

2 Isarel khyangmjü üng Sahma ksee a na ngdang khawkie. Acuna kba ni, nangmia ksunga akse jah mtheikie podang law khaie. Cimpyenak ja khyekia mtheinake cun nami veia lawpüi u lü, amimi jah küklyanki Bawi hngawh pi ma law khaie. Acunakyase, amimäta khana cimpyenak cun akjanga phaeisak am khaie. **2** Acukba akya mahmaha khyange naw am dawkyakia ami tuilam cun jah läk khaie. Acukba ami ve ua phäh, Ngthungtaka Tuilam cun khyange naw kbäüei law khaie. **3** Acuna akse jah mtheikie naw kummu kamvanak ja khyanga pyang khuikame am ning jah mhleimhlaek eiaw law khaie. Cunüngpi, ahlana khyüh ngthu jah mkhyah khai naw pi jah mtät lü, jah Kcimpyeh khai cun dingkhu lü ipeiki am ni. **4** Mkhyeckatkie khankhawngsäe pi Pamhnam naw am jah kpamei lü mulaia a jah khyak ni. Anghmüünak cuia mthiyüi am jah khit lü Ngthumkhyahnaka Khawmhnüp a jah mtäheisak. (Tartaroö g5020) **5** Pamhnam naw akphyüma khawmdek pi am kpamei. Acunakyase, Mhnam am ktuiktäkie cun milkipitui am a jah mkhyüh ni. Ngsungpyunnaka mawng pyenki Nawe ta a pii he khyang khyüh mahmaha jah küklyanki. **6** Pamhnam naw Sodom ja Komorah mliühe pi meikdäi am jah mcing 7 Cunüngpi, mtuikhse lü am dawkyakia awmihkiae hin ka hawih law khai tia pi ka ksingki. **15** Ka thih phäh kthasekia khyang kdaw Lotah ta lättlangsaki. käna pi, ka ning jah mthehe hin alää nami jah sümssak khai. **16** Mi Bawipa Jesuh Khritaw hlüngtainak am a law be vaia mawng, nangmi üng ka ning jah kyaki. **17** Acuna khyang kdaw cun mtuihsekia khyange am vaia, ka khyah khawha tuilam ka ning jah pyang atängä ve lü, am dawkyaki ami awmih ngneisake pet khai. **18** Acunakyase, Mhnam üng xüngseikie cun mtheh hin khyanga mhnuhna khuikame am ni. Kami khuikhanak üngka naw ihawkba jah yung vai cun mik am a hlüngtainak hmu lü kami pyenkie ni.

mtisa hlüa hüipawm bawhbah lü Pamhnama ana ia käh ngaikie cun, Ngithumkhyahnaka Khawmhñüp veia ihawkba jah tak vai cun pi Bawipa naw ksingki. Ahina üng, ahin he ning jah süm besak lü, nami mlung akse jah mttheikie cun linglai lü ami mlung dämkie, k'uma cungnahraink ngcim a ve law vai ka hlüeia khankhawa kae pi jah leisawng vai am ksing lü jah phäh ka ning jah mthümhlethnaka kyaki. 2 Ahlana mdihmsuikie ni. 11 Ahin hea kthaka johit mah bawk sahma ngcime naw ami pyena ngthue, nami ngsae lü kyan bawkia khankhawngsäe naw pi Bawipaa üngkhyüh ning jah peta Küikyan Bawi ja Bawipaa hmaimaa mdihmsuinak üng am jah mkatei khawi u a ngthupete cen, nami süm be vai hlüei veng. 3 naw. 12 Cunüngpi, ahina khyange ta ami sümhuha Akcükä nami ksing vai ta, akpähnak khawmhñüpe awmihkje. Amimi cun jah pinman lü jah hnimeva üng ta ami mtisa hlüa awmihkje po law acun he. khisa kyunge am tängkie ni. Am ami ksingnak pi Amimi naw ning jah yaihei u lü, 4 "Ka law be khai mdihmsuinak am ngtäpkükie. Khisa kyungea mäihä ti lü khyütam am jah pe sü, am law be mä? Hawia jah kcimpyeh vai, 13 khuikhatnak ami mtüimdawn ni a ve? Kami pupae pi thi pängki he, cunüngpi lawa mäihä, ami khana khuikhatnak pha be khai. khawmdeknu mhnüncceng üngkhyüh ami vea mäihä, Amimia phäh hlimtui jekyainak ta; ami mtisa hlükawa asihna hin veei ham ve u" tia ngthähnak am ning jah kümbenak cun khawkdeia pi ami pawh hin ni. Nami nghngeka na law acun he. 5 Ahlana Pamhnam naw pawipyang kunga buh ami ei law üng, hleihlak am ngthu pe se, khawmdek ja khankhaw ngtüi lawki tia mlümlawku lü, nami phäh mtüihkheh lü ngkeeikse mawng cun asihlinga hnsusung law khaie. Khawmdek lawpükie ni. 14 I pi am suihjap u, ami hnungleva cun tui üngkhyüha tui am sehbe lü, 6 khawmdek däk cim ni ami suihjap u. Mkyenak ami pawh hlüa kphyüm cun pi tui üngka naw lawkia mlipitui am mlung am khäksak khawh u. Ami mlung kyawng mthiha kyaki. 7 Cunüngpi, atuh vekia khawmdek ja pi kummu kamvanak am kümbe u lü, ktha ngcecia khankhawe ta ngithumkhyahnak khawmhñüp veia he khyange pi kyüktängnak vai da jah cehpükie. Acun khaia Pamhnam naw pyenki. Acunüng, khyümhnam he cun Pamhnama yünsenaka kea awmki he ni. kaa vekia khyange ngthu jah mkyah lü a jah mkhiih 15 Ngsungpyunkia lam hawih lü, ami cehnak lam vaia kcün üng, khankhawe ja khawmdek pi a jah mkyüh ve u. Ngui a yahnak vaia phäh akse pawh mkhiih hnga vaia a jah tak ni. 8 Cunüngpi, ka püi vai am mhmaneiki, Pawtawa ca Balaam khang ve u. he aw, Bawipaa phäh ta khawmhñüp mat ja kum 16 Acuna Balaam cun naw a mkyhea phäh mcingnak thawng mat hin am hngalang, tängelki xawi ti cun käh cun khameiki. A sanghngaksäu naw khyanga kba mnih u bä. 9 Khyang hea ngaiha kba, Bawipa hin a ngthuei lü, sahmmaa kya kphei lü a yukpainak cun khyütama khana cücawnki am ni. Acuna ngngün hawihskia kyaki. 17 Ahina khyange cun tui käikia tui üng, "Khyang matca pi käh cimpye lü, khyang nakut khui ja, khawkhi naw jawn se khyük beki ngmei am a mkyenak üngka naw nami ngjutcam be vai a tängkie ni. Ami phäha angsäia ngmüpka khuinu cun hliueia phäh" nami khana a mlung msaüki ni. 10 Pamhnam naw jah tak petki. (questioned) 18 Camcah Cunüngpi, Bawipa Khawmhñüp cun mpyukeia kba lü, am ngtähkia ngcaükie. Ami mtisa hlü hüipawmnaake pha law khai. Acuna Khawmhñüp üng, khankhaw am, am dawkyakia xüngseinak üngkhyüh lättlang lü cun mpyüksea ngmüm lü khyükei khai. Khankhawa ngthunghlai thaikie cen jah tuiven bekie. 19 Acun veki nakute cun meia däi lü cimpye päh khaie. he naw ngthunghlai thaikie üng lättlangnak nami yah Khawmdek ja a k'uma veki nakute pi khyükleih päh khai ti lü jah behküt na u lü, amimät cimpyenaka khaie. 11 Anaküt cun ahikba cimpye päh khaie. mpyaa kyaki he. Isenitüng, khyang cun mi mlung jah Nangmi ta ia khyanga ja na kyak kawm? Khankhaw näneikia mpyaa mi kyaki. 20 Mi Bawipa ja Küikyan meia däi lü a cimpyenak, khankhawa veki nakut Bawi Jesuh Khritaw ksingnak üngkhyüh khawmdek angling am atuia ami ngkhyawnaka Khawmhñüp, mtüihkhehnaka ksung üng lättlang päng ma lü, acune Pamhnama Khawmhñüp pha law khai tia äpei lü, üng hlimtui xüngsei beka khyange ta, akcükä kaa acukba thawnhawlk law khaia khana ktha na lü, kthaka akpähnakaka ka hin kyühse bawki ni. 21 Acukba na xünsak ngcincgaih lü Pamhnam üng na cuapei vekia khyangea phäh ta, ngsungpyunnaka mawng vai hin nglawi bawki ni. 13 Cunüngpi, keimi naw ngja lü ngcincgaih kia ngthupet hawih bea kthaka, ta Pamhnama behküt: ngsungpyunnaka venak im, am ami ksing xa hin daw bawk ve. 22 Ami veia khankhaw kthai ja khawmdek kthai cun kami mtäteikie. thawnhawlkie hin naw, "Ui naw amäta mlawh ei beki, 14 Acunakyase ka püi he aw, acuna Khawmhñüp nami vawlk naw pi a awt pänga lawk awt beki" tia mcäpnak mtätki ania mäihä Pamhnama hmuha ngcincgaih lü kümceikia mdan ve.

3 Ka püi he aw, ahin hin nami veia ka yuk lawa kca anghngihsnaka kyaki. Ka yuk lawa kca ani ngngih ihawkba jah tak vai cun pi Bawipa naw ksingki. Ahina üng, ahin he ning jah süm besak lü, nami mlung akse jah mttheikie cun linglai lü ami mlung dämkie, k'uma cungnahraink ngcim a ve law vai ka hlüeia khankhawa kae pi jah leisawng vai am ksing lü jah phäh ka ning jah mthümhlethnaka kyaki. 2 Ahlana mdihmsuikie ni. 11 Ahin hea kthaka johit mah bawk sahma ngcime naw ami pyena ngthue, nami ngsae lü kyan bawkia khankhawngsäe naw pi Bawipaa üngkhyüh ning jah peta Küikyan Bawi ja Bawipaa hmaimaa mdihmsuinak üng am jah mkatei khawi u a ngthupete cen, nami süm be vai hlüei veng. 3 naw. 12 Cunüngpi, ahina khyange ta ami sümhuha Akcükä nami ksing vai ta, akpähnak khawmhñüpe awmihkje. Amimi cun jah pinman lü jah hnimeva üng ta ami mtisa hlüa awmihkje po law acun he. khisa kyunge am tängkie ni. Am ami ksingnak pi Amimi naw ning jah yaihei u lü, 4 "Ka law be khai mdihmsuinak am ngtäpkükie. Khisa kyungea mäihä ti lü khyütam am jah pe sü, am law be mä? Hawia jah kcimpyeh vai, 13 khuikhatnak ami mtüimdawn ni a ve? Kami pupae pi thi pängki he, cunüngpi lawa mäihä, ami khana khuikhatnak pha be khai. khawmdeknu mhnüncceng üngkhyüh ami vea mäihä, Amimia phäh hlimtui jekyainak ta; ami mtisa hlükawa asihna hin veei ham ve u" tia ngthähnak am ning jah kümbenak cun khawkdeia pi ami pawh hin ni. Nami nghngeka na law acun he. 5 Ahlana Pamhnam naw pawipyang kunga buh ami ei law üng, hleihlak am ngthu pe se, khawmdek ja khankhaw ngtüi lawki tia mlümlawku lü, nami phäh mtüihkheh lü ngkeeikse mawng cun asihlinga hnsusung law khaie. Khawmdek lawpükie ni. 14 I pi am suihjap u, ami hnungleva cun tui üngkhyüha tui am sehbe lü, 6 khawmdek däk cim ni ami suihjap u. Mkyenak ami pawh hlüa kphyüm cun pi tui üngka naw lawkia mlipitui am mlung am khäksak khawh u. Ami mlung kyawng mthiha kyaki. 7 Cunüngpi, atuh vekia khawmdek ja pi kummu kamvanak am kümbe u lü, ktha ngcecia khankhawe ta ngithumkhyahnak khawmhñüp veia he khyange pi kyüktängnak vai da jah cehpükie. Acun khaia Pamhnam naw pyenki. Acunüng, khyümhnam he cun Pamhnama yünsenaka kea awmki he ni. kaa vekia khyange ngthu jah mkyah lü a jah mkhiih 15 Ngsungpyunkia lam hawih lü, ami cehnak lam vaia kcün üng, khankhawe ja khawmdek pi a jah mkyüh ve u. Ngui a yahnak vaia phäh akse pawh mkhiih hnga vaia a jah tak ni. 8 Cunüngpi, ka püi vai am mhmaneiki, Pawtawa ca Balaam khang ve u. he aw, Bawipaa phäh ta khawmhñüp mat ja kum 16 Acuna Balaam cun naw a mkyhea phäh mcingnak thawng mat hin am hngalang, tängelki xawi ti cun käh cun khameiki. A sanghngaksäu naw khyanga kba mnih u bä. 9 Khyang hea ngaiha kba, Bawipa hin a ngthuei lü, sahmmaa kya kphei lü a yukpainak cun khyütama khana cücawnki am ni. Acuna ngngün hawihskia kyaki. 17 Ahina khyange cun tui käikia tui üng, "Khyang matca pi käh cimpye lü, khyang nakut khui ja, khawkhi naw jawn se khyük beki ngmei am a mkyenak üngka naw nami ngjutcam be vai a tängkie ni. Ami phäha angsäia ngmüpka khuinu cun hliueia phäh" nami khana a mlung msaüki ni. 10 Pamhnam naw jah tak petki. (questioned) 18 Camcah Cunüngpi, Bawipa Khawmhñüp cun mpyukeia kba lü, am ngtähkia ngcaükie. Ami mtisa hlü hüipawmnaake pha law khai. Acuna Khawmhñüp üng, khankhaw am, am dawkyakia xüngseinak üngkhyüh lättlang lü cun mpyüksea ngmüm lü khyükei khai. Khankhawa ngthunghlai thaikie cen jah tuiven bekie. 19 Acun veki nakute cun meia däi lü a cimpye päh khaie. he naw ngthunghlai thaikie üng lättlangnak nami yah Khawmdek ja a k'uma veki nakute pi khyükleih päh khai ti lü jah behküt na u lü, amimät cimpyenaka khaie. 11 Anaküt cun ahikba cimpye päh khaie. mpyaa kyaki he. Isenitüng, khyang cun mi mlung jah Nangmi ta ia khyanga ja na kyak kawm? Khankhaw näneikia mpyaa mi kyaki. 20 Mi Bawipa ja Küikyan meia däi lü a cimpyenak, khankhawa veki nakut Bawi Jesuh Khritaw ksingnak üngkhyüh khawmdek angling am atuia ami ngkhyawnaka Khawmhñüp, mtüihkhehnaka ksung üng lättlang päng ma lü, acune Pamhnama Khawmhñüp pha law khai tia äpei lü, üng hlimtui xüngsei beka khyange ta, akcükä kaa acukba thawnhawlk law khaia khana ktha na lü, kthaka akpähnakaka ka hin kyühse bawki ni. 21 Acukba na xünsak ngcincgaih lü Pamhnam üng na cuapei vekia khyangea phäh ta, ngsungpyunnaka mawng vai hin nglawi bawki ni. 13 Cunüngpi, keimi naw ngja lü ngcincgaih kia ngthupet hawih bea kthaka, ta Pamhnama behküt: ngsungpyunnaka venak im, am ami ksing xa hin daw bawk ve. 22 Ami veia khankhaw kthai ja khawmdek kthai cun kami mtäteikie. thawnhawlkie hin naw, "Ui naw amäta mlawh ei beki, 14 Acunakyase ka püi he aw, acuna Khawmhñüp nami vawlk naw pi a awt pänga lawk awt beki" tia mcäpnak mtätki ania mäihä Pamhnama hmuha ngcincgaih lü kümceikia mdan ve.

ktha na ua. **15** Khyang naküt küikyannak ami yah
vaia kcünkdaw ning jah pe lü Bawipa naw a mlung
a msäu cen käh mhnih ua. Pamhnam naw a peta
pumngyam sumei lü kami püi Pawluh naw nami veia
kca a yuk law üng ahina mawng ni a pyen. **16** A yuka
kcae naküt üng ahina mawng ni aktunga a yuk. A
yuknak üng am njakkya vai amsah veki. Am ksingkia
khyange ja khyang vawvae naw acune am cutei lü
akcea cangcime pi ami hleihleia jah lumlatkie ni. Acun
cun amimäta khana cimpyenak cun pha law khai. **17**
Cunüngpi, nangmi ka püi he naw ta nami ksing päng
u ni. Thum kaa awmki he khyangea hmanak cen
käh läklam lü, üpawmnakia nami venak üngkhyüh
käh nami kyukngtäng vaia mceiei ua. **18** Mi Bawi ja
mi Küikyan Bawi Jesuh Khritaw ksingkhyapnak ja
bäkhäknak üng angläta dämduh u bää. Hlüngtainak
cun ania veia atuh ja angläta ve se! Amen. (aiōn g165)

1 Johan

1 Akcük üngkhyüh a na veki xünnak Ngthua mawng kami ning jah yuk lawki. Mi nghnga naw ngjaki, mi mik am pi mi hmuki. Angsingtea hmu lü mi kut am pi mi hne pängki. **2** Acuna xünnak hmu theia a thawn law üng mi hmu pängki. Pa Pamhnam am atänga ve khawi lü mi veia ngdang lawki, acuna angthäi xünnaka mawng cun nami veia pyen lü kami ning jah mttheh law pängki. (aiōnios g166) **3** Keimi cun Pa Pamhnam ja a Capa Jesuh Khritaw am kami nglawiei pängki he. Keimi am nami nglawiei law hnga vai ua, kami hmuu ja kami njakat naküt kami ning jah mttheh lawkie ni. **4** Kami jekyainak a kümbe vaia ahin hin kami ning jah yuk law u ni. **5** A Cakpa üngkhyüh naw kami ngjaka thang kami sang hin ta: Pamhnam cun akvai ni, ani üng anghmünpan isüm am ve. **6** Pamhnam am kami nglawieiki ni ti lü, anghmünpanaka mi umei ham üng ta, mi ngthukhyü ja mi awmih üng mi hleihlak mi mdanki ni. **7** Ani akvai üng a xüngä mäiha mimi pi akvai üng mi xüng üng ta, mat ja mat mi nglawieieki ni. A cakpa Jesuha thisen naw mi mkhyekatnak am ve mi ti üng ta mimät mi mhleikia kyaki. Ngthukcang mi k'uma am ve. **9** Cunüngpi, mi mkhyekatnakut Pamhnama veia mi ng'anei üng ta, a khyütam mä na lü akcang pawh khai. Mi mkhyenak naküt jah mhlätei lü mi pawh mkhye naküt jah mcimcaih petkni. **8** Ka mkhyekatnak am ve mi ti üng ta mimät mi mhleikia kyaki. Ngthukcang mi k'uma am ve. **10** Mi mkhyenak am ve mi ti üng ta, Pamhnam cun ak'hleia mi pawh lü a ngthu mi k'uma am veki ni.

2 Ka canae aw, käh nami mkhyekat vaia kca ka ning jah yuk lawki. Mkhyekatka a ve üngpi Pamhnama veia jah nghui pet be khai ngsungpyunki Jesuh Khritaw veki ni. **2** Mi mkhyekatnakut ja khawmdek khyang luma mkhyekatnakut mhlätnaka ngkengtaihnak ta amät Khritaw hin ve ni. **3** Pamhnama mttheh mi njak üng ta, Pamhnam mi ksingka ngsing ve. **4** Pamhnam ka ksingka ni ti lü a mttheh am njakia khyang üng, a cangnak am ve. Khyang k'hleia mi kyaki, ngthukcang mi k'uma am xüngsei. **5** Au pi a mttheh njakia khyang cun Pamhnama mhläkphyanan üng kümceiki ni. Ahin cun Pamhnam üng mi yümmatnaka a ngsingnak ni. **6** Pamhnam üng ka xüngseiki mi ti üng ta, Khritawa kba mi ve vai hlüki. **7** Ka püi he aw, ahina ngthupet ka yuk law hin ngthupet kthai am ni. Akcük üngkhyüh nami ksing päng ngthupet kphyüm ni. Thangkdaw üng nami njak pänga ngthupet kphyüm ni. **8** Cunüngpi, atuh ka ning jah yuk law hin ta ngthupet kthai ni. Khritaw üngpi ngthukcang cun ngdang lü nangmi üngpi ngdangki. Anghmüp cun khyük lü akvai kcang

cun vai law pängkia kyaki. **9** Akvai üng ka veki ti lü a bena hneng hamkia khyang ta, tuh veia anghmüp üng um hamkia kyaki. **10** Mi bena mi mhläkphyanan üng ta, akvai üng mi veki ni. Khyang kce mkhye law khia pawhnak hlü i am ve. **11** Cunüngpi, mi bena mi hneng üng ta, anghmüp üng mi vekia kyaki. Acuna k'uma ngtuingleng lü hawia mi ceh hman am mi ksing. Isenitüng, anghmüp cun naw mi mik a jah müsak ni. **12** Ka canae aw, kca ka ning jah yuk lawki. Khritawa phäh üng nami mkhyekatnakut a ning jah mhlät päng ni. **13** Pae aw, kca ka ning jah yuk lawki. Ani cun akcük üngkhyüh ana ve pängki tia nami ksingki he. Athawie, kca ka ning jah yuk lawki. Khawyaipa nami näng päng u ni. **14** Ka canae aw, nami Pa nami ksinga phäh kca ka ning jah yuk lawki ni. Pae aw, Jesuh cun akcük üngkhyüh ana ve pängki ti nami ksing ua phäh ka ning jah yuk lawki. Athawie aw, kca ka ning jah yuk lawki. Nangmi cun kyansai lü nami k'uma Pamhnama ngthu xüngki, Khawyaipa nami hnep päng u ni. **15** Khawmdek ja khawmdek üng sängeiki naküt käh mhläkphyak pampaktaua. Khawmdek nami mhläkphyanan üng ta, Pa am mhläkphyak na uki. **16** Khawmdek üng sängeikia: mtisa hlü, mika hmuu naküt kpameinak ja khawmdeka veki khyange naw ami jah awhcahnaka khawhthem hin Pa Pamhnam üngkhyüh lawkie am ni. Khawmdek üng ni ami sängei. **17** Khawmdek ja khawmdek üngka naküt khyangea kpameinak naküt cun khyükleih khaie. Cunüngpi, Pamhnama hlüei bikiie ta angthäi xüng khaie. (aiōn g165) **18** Ka canae aw, atuh hin apkäinhaka kcün ni. Khritawa Yega po law khai ti nami njak cen, atuh hin Anti-Khrit khawhah po pängki he ni. Acunakyase, apkäinhaka kcün cäh lawki tia mi ksingki he ni. **19** Acun he cun mimi üng am sängei u. Acunakyase ni ami jah ceh tak u. Mimi üng ami sängei vai süa ta, mi hlawnga ve acun he sü. Acunüngpi, ami van cun mimi üng am sängei u tia a ngsingnak vaia, mi vei üngka naw citkie ni. **20** Cunüngpi, nangmi cun Khritaw naw Ngümüirkhya Ngcim üng dawnak ning jah pe se, avan naw ngthukcang nami ksingki ni. **21** Ngthukcang am nami ksinga phäh kca ka ning jah yuk law am ni. Ngthukcang ksing u lü ngthukcang üng hleihlak am ngpüi ti pi nami ksinga phäh ka ning jah yuk law ni. **22** Acunüng, khyang k'hleia hin u vai ni. Jesuh hin Mesijah am ni tiki cun khyang k'hleie ni. Acuna ngkhaw khyange va Anti-Khrit hea kyaki he. Pa ja Capa ani nghngih jah makie ni. **23** Capa maki naw ta Pa pi maki ni. Capa doeiki naküt naw Pa pi yaheiki ni. **24** Ahlana nami njak kçük thangkdaw cen nami mlung k'uma ve nglät se. A ve nglät üng ta, Pa ja Capa üng nami xüngsei nglätkie ni. **25** Ahin ni Khritaw

naw angssäia xünnak a jah pet vaia khyütam a jah pet ta. (aiōnios g166) 26 Nangmi ning jah mhleimhlaik hlükia mawng ka ning jah yuk law ni. 27 Cunüngpi, Khritaw naw a Ngümüimkhyaa nami veia a tüih law päng ni. A Ngümüimkhyaa nami k'uma a vea küta, ning jah mtheimthang khai u am hlü. A Ngümüimkhyaa naw ahmäi a ning jah mthei ni. Ania ning jah mthei cun cangki. A hlei am ni. A Ngümüimkhyaa ning jah mtheimthang läklam ua, Khritaw üng pi yümmat nglät u bää. 28 Å, ka canae aw, Khritaw a ngdang law bea üng, linglainak üng be lü, A law bea Mhnüp üng, a maa käh ngkeei lü ngdüih dat vaia phäh ani üng yümmat nglät u bää. 29 Khritaw cun ngsungpyunki ti nami ksingki. Akdaw pawhkia khyang naküt cun Pamhnama ca tia nami ksingka ngkawih ve.

3 Pa naw ihlawka a jah mhläkphyanak cun ksing

ua. A mhläkphyanak dämda se Pamhnama caa mi ngsuiki, akcanga Mhnama caa mi kyaki. Acunakyase ni, khawmdek naw mimi am jah ksing u, Pamhnam pi am ksing u. 2 Ka püi he aw, Pamhnama caa mi kyaki he ni. Tuha ia mi kya law khai ti cun am ngsing ham ve. Cunüngpi Khritaw a law bea kcün üng, ania mäih mi law khai ti mi ksingki. Isenitüng, Jesuha a kyaka mäih kunga mi hmu acun he ni. 3 Ahna äpeinak Khritaw üng taki naküt naw, Khritaw a ngcingcraiha mäihä, amäät naw amäät ngcingcraiheisaki ni. 4 Mkhyekatnak naküt cun naw Pamhnama thum lümkanki ni. Isenitüng, mkhyenak cun thum lümkannak ni. 5 Khritaw cun naw mi mkhyekatnak naküt cehpüi khai lawki ni tia nami ksingki. Khritaw üng a mkhyekatnak am veki. 6 Acunakyase, Khritaw üng xüngseiki naküt naw mkhyenak am pawh be ti. Mkhyenak pawh hamkia khyang naw Khritaw am hmu khawi lü am ksing khawiki ni. 7 Ka canae aw, u naw pi käh ning jah mhleimhlaik se. Akdaw pawhkia khyang cun Khritaw a ngsungpyuna kba ngsungpyunnaki ni. 8 Mkhyenak pawh läkia khyang ta Khawyai üng sängeikia kyaki. Khawyai cun naw khawmdeka ngtüi üngkhyüh mkhyenak pawhki. Khawyai pawhmsah naküt cun mkhyüh khaia Pamhnama Capa lawki ni. 9 Pamhnama canae naw ta mkhyenak am pawh u. Isenitüng, Pamhnama ngnei cun ami k'uma xüngki. Pamhnam cun ami Paa kyase mkhyenak am pawh be thei ti u. 10 Pamhnama cana ja Khawyai cana cun hngaki xawi ni: akdaw am pawhkia khyang, a

naw a na a hnime ni? Amäta bilawhe cun khye lü Apyelaha bilawhe cun cangkia kyase, a hnime ni. 13 Ka benae aw, khawmdek khyange naw ami ning hneng üng käh müncan kawm uki. 14 Mimi ta mi bena phaki ti mi ksingki he. A bena am mhläkphya naki cun thihnak Johita kea ve hamkia kyaki. 15 A bena hnengki cun khyang hnime ni. Khyang hnime ni naküt naw angssäia xünnak am yah ti nami ksingki. (aiōnios g166) 16 Khritaw naw mi hama a sak a tawna phäh mhläkphyanak cun mi ksingki. Acuna kba ni, mi bema phäh mi sak pe khaia mi ngkawihkie ni. 17 Bawimang lü mi bema mpyankse se hmu lü mpyaneinak am mitak üngta, ihawkba Pamhnam ka mhläkphya naki mi ti thei khai ni? 18 Ka canae aw, mhläkphyanak cun mpyawng däk üng am ni. Mi mlung kcang ja mi xünsak üng mdan vai hluki. 19 Ngthukcang üng mi sängei cun ahikba mi ksing law khai, Pamhnam maa mkhühüpnak cun pi ahikba kung kya khai ti mi ksingki. 20 Mi ksingnak naw a jah mkat üng ta, mi ksingnak kthaka Pamhnam dämduhki tia mi ksingki. 21 Acunakyase, ka benae aw, mi ksingnak naw am a jah mkat üng ta, Pamhnama maa am mi kyühei. 22 Ngthupet naküt pi jah läklam lü ani jenak vaia mi xüngseikia kyase, mi täsam naküt pi Pamhnam naw jah peki. 23 A ngthupet ta a Capa Jesuh Khritaw jumei vai. A Capa naw a ning jah mtheha mäihä mat ja mat mhläkphyanak vai ni. 24 Pamhnama ngthupet läklam lü Pamhnam am xüngseikie khana Pamhnam pi xüngsei beki. Mimi üng a jah peta Ngümüimkhyaa phäh Pamhnam cun mi khana yümmat lü xüngseiki ti mi ksingki.

4 Ka püi he aw, Ngümüimkhyaa ka taki tiki naküt käh jah jum sawxat ua. Pamhnam üngkhyüh lawkia

ngümüimkhyaa mä tia jah mceiei u bää. Isetüng, sahma kcanga hane cun hnün lum üng pha hü pängki he ni. 2 Pamhnama Ngümüimkhyaa cun ihawkba yükhya vai ni taki tia, khyanga kba ngtüi lawki Jesuh Khritaw üng Pamhnam üngkhyüh lawkia ngümüimkhyaa pi taki tia dokhameiki naküt cun sahma kcang ni. 3 Cunüngpi, Jesuh üng Pamhnam üngkhyüh Ngümüimkhyaa am ta ti lü makia khyang cun khawyai sahma ni. A takia ngümüimkhyaa cun Anti-Khrit hea kyaki he ni. Ani cun law khai ti nami njak pängä mäihä atuh hin khawmdeka ve pängki ni. 4 Ka canae aw, bena am mhläkphyanakia khyang cun Pamhnama nangmi ta Pamhnama kaa nami kyaa phäh acune canaa am kya. 11 Khawmdeka ngtüi üngkhyüh na pi nami jah näng päng ni. Isenitüng, nangmi üng njakia ngthu ta: mat ja mat mhläkphyanakia yah khai. 12 Vekia ngümüimkhyaa cun khawmdek ngümüimkhyaa Kaihnah käh mi khang vai u. A ngnei se lü Khawyai kthaka johitmah bawki ni. 5 Sahma ksee cun naw üng sängei lü, a na Apyelaha hnime ni. Ise Kaihnah khawmdek üng sängeiki ni ami pyen. Khawmdek

üng ami sängeia phäh, khawmdek khyange naw pi amimia pyen ni ami njak. 6 Mimi ta Pamhnam am mi jah mhläkphyanak mi ksingnak ta: Pamhnam mi sängeiki ni. Pamhnam ksingki naküt naw mi pyen mhläkphya na lü a ngthupete jah läklame hin ni. 3 A njaki. Pamhnam am ksingki naküt naw mi pyen am ngthupete jah läklam cun Pamhnam mhläkphyanak ngja. Acun he üng ni ngmüümkhya kcang ja hleikia ni. A ngthupete pi pyanki ti am ve. 4 Isetiüng, ngmüümkhya cun ami hnganak mi jah yükhya thei Pamhnam ca naküt naw khawmdek cun a näng kawm. 7 Ka püi he aw, mhläkphyanak cun Pamhnam päng ni. Khawmdek nängnak cun pi mi jumnaküngka naw lawkia kyase mat ja mat mi mhläkphya na phäh ni. 5 U naw khawmdek näng khawh khai ni? vai u. Mhläkphyanak taeiki ta Pamhnam caa kya lü Jesuh hin Pamhnam Ca ni ti lü jumeikie däk naw Pamhnam ksingki ni. 8 Mhläkphyanak am taki naw khawmdek ami näng khawh. 6 Jesuh Khritaw cun ta Pamhnam am ksingki ni. Isetiüng, Pamhnam cun a thihnaka thisen ja baptican a khannaka tui am mhläkphyanak ni. 9 Pamhnam naw a capa mat däk lawki ni. Tui däk am lawki am ni, tui ja thisen am khawmdeka tüih law lü ani üngkhüh naw xünnak lawki ni. Ngmüümkhya amät naw cangki tia saksiki. mi yah vaia phäh a jah mhläkphyanak cun a mdan Isetiüng, ngmüümkhya cun ngthu kcang ni. 7 Saksi ni. 10 Mhläkphyanak ti hin ta: Mimi naw Pamhnam mjü kthum veki, 8 Ngmüümkhya, tui ja thisen kyaki mi mhläkphyanak am ni. Ani naw jah mhläkphya na he. Ami kthuma saksi cun täng päihki. 9 Khyanga lü mi mkhyekatnake mhlätnak vaia a Capa a tüih saksi mi jumki, cuniüngpi Pamhnam saksi mi jum law ni. 11 Ka püi he aw, ahikba awnga Pamhnam bawki. Acunakyase, a Capaa mawng cun a saksinak naw a jah mhläkphyanak üng ta, mat ja mat mi ni. 10 Pamhnam Caa jumeiki naküt naw ahina saksi mhläkphya na kawm. 12 U naw pi Pamhnam am hmu hin a mlung k'uma taeiki. Cuniüngpi, Pamhnam am khawi. Cunüngpi, mat ja mat mi mhläkphyanak üng jumeiki naküt naw Pamhnam hleisakie ni. Isetiüng, ta, Pamhnam mi k'uma xüng lü mhläkphyanak mimi Pamhnam naw a Caa mawng a pyen cun am a juma üng kümsaki ni. 13 Pamhnam naw a Ngmüümkhya a xünnak jah pe ve, angäsäia xünnak cun a Capa üng ni mimi üngxüngki ti mi ksingki. 14 Khawmdeka kükyan a ngphungei ta. (aiōnios g166) 12 A Capa yaheiki naküt Bawipaa thawn khaia Pa naw a Capa a tüih law cun mi ksing lü mi saksikie ni. 15 Jesuh cun Pamhnam ta xünnak am yah. 13 Pamhnam Ca jumeiki naküt Ca ni tia ng'aneiki naküt üng Pamhnam üng xüngki. 16 Pamhnam a jah ahina kca ka ning jah yuk law ni. (aiōnios g166) 14 A mhläkphyanak cun mi ksing lü mi jumeiki. Pamhnam hlüeia mi täsamnak naküt üng jah cungaih petki tia cun mhläkphyanak ni. Mhläkphyanak üng xüngki cun mi ksinga phäh, Pamhnam maa mkhüh üpnak mi Pamhnam am xüng lü Pamhnam pi ami khana xüngki. taki. 15 Mi täsam naküt jah ngja lü, ahin hin cangki 17 Mhläkphyanak naw jah kümbesakia kyase, Ngthu tia mi ksinga phäh, ania vei mi täsam naküt jah pe mkhyanaka Mhnüp üng mi mkhüh üp khai. Isetiüng, khaia pi mi ksingki. 16 Jumeiki mat naw thihnaka am hina khawmdek khana mi xünnak cun Khritawa kpha khaia mkhyenak pawh se na hmuh üng, ani üng xünnak am tängki. 18 Mhläkphyanak üng kyüheinak xünnak pe khai Pamhnam veia na ktaiyü vai. Acun am ve, kümbekia mhläkphyanak naw kyüheinak naküt cun thihnaka am jah kpha khai mkhyenak pawhkiea ksätki. Kyüheikia khyang üng mhläkphyanak am khana ni a kya kawm. Acuningpi, thihnaka jah kpha kümbe. Isetiüng, mikhuiimkhananak cun kyüheinak am khaia mkhyenak veki. Acuna phäh Pamhnam veia sängeiki ni. 19 Pamhnam naw a jah mhläkphyanak na ktaiyü vai ka pyen am ni. 17 Akse pawhnak naküt maa phäh mhläkphyanak mi taki ni. 20 Pamhnam cun mkhyenak ni. Cunüngpi, thihnaka am jah kpha ka mhläkphya naki ti lü mi phäina mi hneng üng khaia mkhyenak veki. 18 Pamhnamana cana naküt ta mi hleihlakia kyaki. Mi mik hmuha mi phäina am naw mkhyenak am pawh be ti ti cun mi ksingki. mi mhläkphyanaki naw ihawkba mik üng am hmuh Pamhnamana Capa naw jah yungkaih lü khawayipa theia Pamhnam cun mi mhläkphya na thei khai ni. naw am nängpang khawh. 19 Khawmdek avan hin 21 Khritaw naw a jah pet ngthupet ta: 'Pamhnam Khawayipaap uknaka kea ve kyaw lüpi, Pamhnam üng mhläkphyanaki naw a phäina mhläkphya na yah khai' mi sängeiki tia mi ksingki. 20 Pamhnamana Capa cun ahin ve ni.

5 Au pi Jesuh cun Mesijah ni tia jumki naküt cun Pamhnam caa kyaki. Au pi a pa mhläkphyanaki

Kcanga kya lü angsäia xünnaka pi kyaki. (aiōnios g166)

21 Ka canae aw, mhnam kcang am nikie üng käh
ngpüi hü u bā.

2 Johan

1 Kei sangcim Ngvai naw, Ka mhläkphyanak kcang Nghnumi ja a canae veia kca ka yuk lawki. Nami van ka ning jah mhläkphya na kcangki. Kei däk am ni, ngthukcang ksingki he naw pi ning jah mhläkphya nakie. **2** Isetiakyaküng, ngthukcang cun kami mlung kyawnga ve lü angsäia ve khaia kyaki. (aiōn g165) **3** Pa Pamhnam ja a Capa Jesuh Khritaw naw bähäknak, mpyemseinak ja dimdeihnak ning jah pe se. Acun he cun ngthukcang ja mhläkphyanak am mi kaa kya se. **4** Paa ngthupeta mäiha nami canae avang ngthukcang am ami xüngsei ka hmuh üng jekyainak am ka beki. **5** Ka mhläkphyanak Nghnuminu aw, mat ja mat mi mhläkphya na vai tia ning nghui na veng. Ahin hin ngthupet kthai ka ning jah yuk law am ni, akcüka khyüh mi yaha ngthupet ni. **6** Mhläkphyanak ka ti hin ta; Pamhnama ngthupete jah läklam lü xüngsei ni. Akcüka khyüh nami njjak pängä ngthupet ta, mhläkphyanak üng nami xüngsei yah khaie. **7** Nghngicim ning üng Jesuh Khritaw kyum lawki ti cun mah u lü hleihlaki khawkän cun khawmdek alum üng cit hü päng ve u. Acuna khyange cun khyang k'leie ja Anti-Khrit hea kyaki. **8** Nami pawh päng käh khyükleih be lü ngkyhengnak nami yah vaia mceiei u bää. **9** Khritawa mtheinak käh läklam lü, acuna thea bilokie cun, Pamhnam am ksingki he ni. Khritawa mtheinak läklamki cun naw Pa ja Capa jah ksingki ni. **10** Khritawa mtheinak am lawpüi lü nami ima lawki a ve üng ta käh dokham kawm uki. "Dimdeihnak na khana be se" pi käh nami ti vai u. **11** "Dawkyanak be se" ti lü dokhamki cun ania mkhyekatnak üng npüiki ni. **12** Ka ning jah mtheh vai khawhah veki, cajawt ja hmen am yuka am yü ngü. Nami veia law lü akhyang puma ning jah mtheh ngü se, avana mi jekyainak a kümbe vaia phäh ning jah hmuh law vaia ka ngaiki. **13** Nami mhläkphyanaka nami Cia canae naw pi yai lü ve u se ami ti.

3 Johan

1 Kei Angvai naw, Ka mhläkphyanak kcang Kajasa veia. 2 Ka püi aw, nang cun ngmüimkhyä üng na hlimtuiki tia ka ksingki. Anaküt üng dawkyanak yah lü pumsa phyawngyainak am na kümcei vaia ka ning ktaiyü petki. 3 Ngthukcang üng alää nami xüngseia mäh, ngthukcang üng hlimtui lü na sitiha mawng mi khritjanpüi he naw na mtheh law u se ka njak üng aktää ka jekyaiki. 4 Ka canae ngthukcang üng ami hlimtui ka njak üng ka jekyaia kba, i naw pi am na jekyaisak khawh. 5 Ka mhlänaka ka püi aw, nang cun jumeikiea phäh khut na binak üng sitih lü khinea ami thawn üng pi na sitihi. 6 Na mhläkphyanaka mawng cun sangcima maa pyen päng ve u. Ami kdunglawngnak üng jah kpüikpak betü lü Pamhnam jekyaisakia khut na pawh vaia ning nghui na veng. 7 Isenitiüng, amimi cun naw am jumeikie veia i pi käh doeï lü, Khritawa khuta phäh cit hükie ni. 8 Acunakyase, ami khutbi cun mi jah bipüikiea a kyak vaia, mimi khritjane naw acuna khyange cun mi jah kpüikpak kawm u. 9 Sangcima veia kca aktawia ka yuk law kyaw. Cunüngpi, ami mkhawng vai sü kyaw Tajawtajah naw ka pyen am na hnäläüei. 10 Acunakyase, ka lawa kcün üng, a pawh naküt: a hleihlake ja am dawkyakia a jah pyennake cun sangcima maa ka phyeh law be khai. Acun däk am ni, khritjane ami law üng am jah dodang. Jah dodang hlükie pi jah mah ham lü sangcim üngkhyüh jah ksät vaia ngtängki. 11 Ka mhlänak ka püi he aw, aksea thawnki käh mcukei ua, akdawa thawnki mcukei ua. Au pi akdaw pawhki cun Pamhnam üng sängeikie ni. Au pi akse pawhkie naw Pamhnam am ksing u. 12 Khyang lum naw Dematarih dawki ami ti. Kami pyen cangki ti nami ksingnak vaia kami saksisihki ni. 13 Ka ning jah mtheh vai daki kyaw, Pawpen ja hmen üng am yuk hlü ngü. 14 Sängsäng se ning jah hmuh law vaia ka ngaiki. Acun üng mi püi hmu lü mi ngthuhei be kawm u. Acunüng, akhyang puma mi ngthuei law khaie. Dimdeihnak nami khana be se. Ka püi avan naw pi yai u se ami ti. Mi püi he avan ka jah hnuksetki.

Judah

1 Jesuh Khritawa mpya, Jakuka na kei Judah naw, Pamhnam naw a jah khü päng khyange, Pa Pamhnama mhläkphyanak ja Jesuh Khritawa kcungawngnak am xüngsekie veia ka yuk ni. **2** Mpyenmseinak, dimdeihnak ja mhläkphyanak nami khana be se. **3** Ka püi he aw, mi yah khyakhyá küükyannaka mawng ning jah yuk law vaia ka ngaih kyaw. Cunüngpi, Pamhnam naw a khyangea üng ahun jumeinak cun angläta phäh a jah peta phäh ngtäknak nami pawh vaia, mcuhmcäinak kca angsüha ka ning jah yuk law vaia ka ktha naki. **4** Khyümhnam am ksingki cun am mi jah ksinga mi ksunga npüi law ve u. Ami ngneisak kse cun ami khümphanaka vaia mi Pamhnama bäkhäknaka mawng cun akhyea jah mtheikie ni. Acun he naw mi Mahpa ja Bawipa, Jesuh Khritaw cun makie. Ami yahei vaia mkatnak ta, ahlana khyüh Cangcim naw a na pyen päng ni. **5** Acunakyase, nami ksing pänga kya kyaw lü pi, ning jah mcuhmcäinaka ka pyen hlü ta, Isarel khyang mijüe cen Egypt pe üngkhyüh Bawipa naw a jah küikyan ni. Acunüngpi, ani am jumeiki cun a jah mcimkpyeh be ni. **6** Pamhnam naw a jah peta anaa k'uma am ve hlü lü ami hnün hawihkia khankhawngsá avange pi ngthumkhyah lawa Mhnüp üng a jah mkuimkha vaia, angsäia mthiyüi am jah khit lü anghmüpnaka ke säiha a jah tak cen jah süm ua. (aiōnios g126) **7** Sodom ja Komorah, ja a pipeia mlüh üngka khyange pi acuna khankhawngsäe akba awmih u lü hnunlanak, khyanga khyucei ihawmpüi lü mkyekat u se angsäia mei üng mkuimkha ami khamei cen mi vana phäh mcäinak ni ti cen süm ua. (aiōnios g166) **8** Acukba ni, ahina khyange naw amimäta pumsa jah mkyekatsakia hmuhammadanakta ve u. Pamhnama johit pi am hnalü u, khana veki khankhawngsäe jomahe pi jah mdihmsuikie. **9** Khankhawngsäeakba am ve. Khawyama dä Mosia yawk u naw bi khai ti lü ani ngcuh üng mkyateinaka ngthu am pyen. "Bawipa naw ning kse na se" ti lü ni a pyen. **10** Acunüngpi, ahina khyange naw ta am ami ksing ngkhai cun mdihmsuinak am ngtäkpükie. Sakyungea mäiha ami ngtüei lawpüi am ksing u lü, acuna ksingnak naw jah kpyüye khai. **11** Ihlawka kyühei phyaki ni. Kaihnaha hnün läki he ni. Ngui yah vaiia phäh biloki Balaama kba mkyenak pawh ve u. Korah naw pyen a kpetmjaka kba, pyen kpetmjakie. Koraha cimpyak kba cimpyak acun he. **12** Nglawinak buh pawi nami pawh üng nami ksunga ngkeei vai am

ksing u lü mtuihmlehsakie ni. Amimäta phü vai däk ksingki he. Acun he cun khawkhi naw a jawn hü yawhui ka khawngmei am tängkie ni. A ngthei kcün pha lü am ngtheipaiki thingdung am tängkie ni. Ami ngthei vaia kcün khawksik khye hngawh üngpi am ngtheikia thingdungea kba, a pya mahmaha phukin lü avana thikia thingdung üng tängkie ni. **13** Ngkeekse aksekhuy ami bi lawh cun, mtüikhhehki tuimpawn nawt lawki mpanglai tui ngnawk üng tängkie ni. A phanak vai hnün am ngtekia aisie am tängkie ni. Amimi phäh Pamhnam naw anghmüpnak säh hnün cun angsäia jah tak petki. (aiōn g165) **14** Adam üngkhyüh ngsawn khyühnak Enawk naw sahma lü a na pyen ta, "Bawipa cun a khankhawngsá ngcim thawng khawkán am kyum law lü avana khana ngthumkhyah law khai. Mhnam kaa mäiha am dawki ami pawhnak naküt ja mhnam kaa mäiha khyangka he naw ani kpetnaka ngthu kyühei phyaki ami pyen naküta phäh acune jah mkuimkha law khai" a ti. **15** Acuna khyange cun alää ngikcac u lü khyang jah mkyateikie. Ami mlungkaw ngnei ksea hnu läki he. Amimät mhlünmtaiei u lü, amimäta dawnak vaia khyang jah mhläki he. **17** Ka püi he aw, mi Bawipa Jesuh Khritawa ngsae naw ami pyen khawi, "Akpähnaka kcün üng, ning yaihyünei acun he po law acun he. Khyang he naw mhnam am ksinga mtisa hlü läklam law acun he" ti cen süm ua. **19** Ahin he cun ngphüingkyanak pawhkie ni, Ngmüimkhyam takia khyange, ami mlung hlü naw a jah nängeia khyange ni. **20** Acunüngpi, ka püi he aw, nami jumeinak ngcingcaih säh am namimät ngsawngsaei ua. Ngmüimkhyam Ngcima johit am ktaiyü ua. **21** Pamhnama mhläkphyanak am namimät ve nglät ua. Angsäia xünnak a ning jah pet vaia phäh mi Bawipa Jesuh Khritawa mpyenmseinak äpei lü ve ua. (aiōnios g166) **22** Ami mlung uplatkie khana mpyeneinak ta ua. **23** Khyang kce he xünnak ami yah vai mei kdäi üngkhyüh jah kset be lü jah kumei ua. Mceieinak am jah mpyenei ua. Cunüngpi, ami mkyenak mtisa hlükaw am beki ami suisak ta nami mtuihei vai. **24** Jumeinak üng kyukngpänak üngkhyüh, mkyenak am vekia jekyainak üng a hlüngtainaka maa ning jah cehpüi khawhki, **25** Jah Küikyanki Pamhnam mat däka jotai, dämduh hlüngtainak ja ana cun, Mi Bawipa Jesuh Khritaw üngkhyüh, päih pängki kcüne ja atuh üngkhyüh, angsäia hlüngtai se. Amen. (aiōn g165)

Malam Mdannak

1 Hina cauk cun Jesuh Khritaw naw malama kya law khai he a mdanak yuknaka kyaki. Pamhnam naw säng säng se kya law khaia mdanak cun a m'ya hea veia a jah mhmuh vaia Johan üng a peta kyaki. Khritaw naw hina mawngma he cun a m'ya Johana veia a khankhawngsä tüi law lü mdan se; 2 Johan naw a hmuh naküt cun a pyena kyaki. Hin cun Pamhnama ngthu la Jesuh Khritawa ngthu kcang, Jesuh Khritaw naw a mdan a yuk bea kyaki. 3 Ahin avana pha lawnak vai akcün ng'et lawkia kyase, hina cauk khehki ta a josen ve. Ahina malam mdanak cauk ngai lü a k'uma ng'yuki he jah läklamki he ta ami jo sen ve. 4 Asah khawa awmkia Sangcim khyüh hea veia kei Johan naw ka ning jah yuk law ta: ajana awm pängki, atuh awm k'umki la tuha awm law khaia Pamhnama vei üngka la bawingawhnaka ma awmkia ngmüimkhyia khyüha vei üngka, 5 thihnak üngka naw tho law be kçük lü, khawmdek sangpuxang jah uki, sitikia saksi Jesuh Khritaw üngka dim'yenak la bähäknak cen nami khana awm se. Jah jawng'eng na lü a thihnak am mi katnak he üngka naw jah lät saki. 6 A Pamhnam la a Pa mi khüñh khaia ktaiyü mjüa jah pyangkia Jesuh Khritawa veia hlüngtainak la johit angläta awm se! Amen. (aiōn g165) 7 Teng u, Khawngmei üng kyum law khai! Khyang naküt naw hmu khai he, sunki he ye ye naw pi hmu khai he. Khawmdek khana khyang naküt kyap law khai he. Acukba kya law khai. 8 Ahmäi khyiah lü awm pängki, awm k'umki la awm law khaia Bawipa Pamhnam naw, "Kei cun akcük la anghnu säih ka kyaki" a ti. 9 Kei cun nami bena Johana ka kyaki ni. Amäta Khaw ham na khaia khyang hea khana pha law khaia khuikhanak cun mlung saünak am ka jah khamei püki. Jesuha hnukläka ka kyaki. Jesuha mdan Pamhnama Ngthu la Ngthungtak ka sanga phäha Patmos k'kawnga ami na tak. 10 Bawipa khawmhüüp üng Ngmüimkhyia am awm ni se ka hnua kpuna ng'yüna mäiha angsanga ngthuheikia kthaih ka njak. 11 Acun naw, "Na hmuh he cen cauk üng jah yu lü mlüh khyüh üng awmkia Sangcim he Ephet mlüh, Samunah mlüh, Perakamun mlüh, Thutirah mlüh, Sadih mlüh, Philadephiah mlüh la Lodikih mlüh üng jah kbi kawpi" a ti. 12 Na ngthuheipükiak kthai cun ka hmu khaia ka mang hüki naw xüi meiim taknak khyüh ka hmuh; 13 meiim khyüha ksunga nghngicim khyang am tängki mat ka hmuh. Acun naw a khaw cäpa saüki jihnu sui lü a mkyang üng xüi ksawmyüi vawp se ka hmuh. 14 A lusam cun toa mu la kdama bawka

mäiha bawki, a mik he cun meikdäia mäiha caki; 15 a khaw cun mei üng msawia mthia mäiha caki. A kthai pi tuksawia nghmüma mäiha nghmümk. 16 A kut kpat da aisi khyüh kpawmk. A mka üng hnuma kxata mäih mthikcim lut lawki. A hmai pi khawngħngi nglinga mäiha caki. 17 Acun ka hmuh üng akthia mäiha a khaw kunga ka kyuki. Acunüng ani naw a kut kpat lam ka khana mtaih lü, "Ä kyüha; kei akcük säih la anghnu säih ka kyaki ni. 18 Kei akxüngka ka kyaki ni! Ka thi pängki acunsepi angläta ka xüngki. Thihnak la thihnak khaw jah nägnaka ana ka taki. (aiōn g165, Hadēs g86) 19 "Acunakyase na hmuh päng he la awm k'umki he la tuha awm law khai hea ngthu cen jah yua; 20 ka kut kpat lam üng aisi khyüh na jah hmuh he la xüi meiim taknak khyüh hea suilam cun hinkba kyaki. Meiim khyüh he cun sangcim khyüha kya u lü, aisi khyüh he cun sangcim khyüh mceimcangkia khankhawngsä khyüha kyaki he ni" a ti.

2 "Ephet sangcim üng khankhawngsä veia hinkba yua: 'Hin cun A kut kpat lam üng aisi khyüh kpawm lü xüi meiim taknak he khyüha ksunga cit hückia becük ni; 2 'I na bilo pängki ti ka ksingki; Ihlawka na khüihkhawm la na dunei thei päng pi ka ksingki. Khyangkse he am na jah njakhlü ka ksingki. Ngsää am kya kphei u lü ngsää nghmünei kyuki he jah ksing lü hleihlaki he ti na jah ksing päng pi ka ksingki. 3 Na duneiki, ka ngminga phäha khamei lü am na pyaiki. 4 Na hmanak ka pyen vai mat awmkia. Acun cun akcükka na na na jawngnaka mäiha tukbäi am na na jawngnak cen ni. 5 Ihlawka akthuka na kyukrgtängki ti cen ng'ngai! Na katnak he jah nghlat ta lü akcükka na bilawh he cen jah bilo bea. Na katnak he am na jah nghlat tak üngta na veia law lü na meiim taknak a awmnak üngka naw ka lo khai. 6 Acunsepi na dawnak awm ve: Nikolah khyang hea bilawh am ka njakhlüa kba nang naw pi am na njakhlü hnga cen. 7 Ngmüimkhyia naw Sangcim hea veia i a pyen ni ti cen nami nghnga a awm üng ngai ua! Ngnängki he üng Pamhnama Nyawng k'uma awmkia xünnak thing ktheih einak thei ka jah pe khai" a ti. 8 "Samunah Sangcim üng khankhawngsä veia hinkba yua: 'Hin cun Akcük säih la anghnu säih, thi lü xüng bekia becük ni: 9 'Na khuikhanak ka ksingki; na m'yenkeksi cunsepi na bawimangki! Judah khyang kcang am niki he naw Judah khyanga mäiha am dawkia ami ning pyen ka ksingki; acun he cun Khawyama khyanga kyaki he. 10 Na khamei vai ä kyüha. Ngaia! Khawayai naw a ning jah mhnüteinak vaia avang thawngim üng ning ning jah khyum khai, khawmhüüp xa nami khuikha khai. Nami thihnak vai

üng pi ka veia sitih ua, nami ngnängnaka ngkhenga yeng ua. 26 Upi ngnäng lü, ka njak'hlü adütnak cäpa xünnak ka ning jah pe khai. 11 Nami nghnga a awm biloki he cun ka Pa üngka ka yaha ana ka jah pe üng Ngmüümkhya naw Sangcim hea veia a pyen khai: Khyangmjü he mthicung am jah uk lü, mdek ngai ua. Ngnängki naküt anghngihnaka thihnak naw k'ama mäiha amte mtea jah ak sak khai hea ana ka ikba pi am jah pawh thei' ti ve" a ti. 12 "Perakamun jah pe khai. Thaiké pi ka jah pe khai. 29 Nami nghnga Sangcim üng khankhawngsäa veia hinkba yua: 'Hin a awm üng Ngmüümkhya naw Sangcim hea veia a cun hnuma akpat cang kcim ksaü takia becük ni: pyen ngai u' ti ve" a ti.

13 Khawyama bawingawhnak a awmnaka na awmki ti ka ksingki. Khawyama awmnaka, ka sitih saksi Antipas ami hnima kcün üng pi ka veia khäng lü na jumeinak am na yawkki ti cun ka ksingki. 14 Acunsepi Isarel khyang he juktuh hea veia ngkengnak meh ei u lü, hüipawm khai hea jah katkawng saki Balak mtheimthangkia Balaama tuilam läklamki avang nami ksunga a aawma phäha na katnak a jaw ka hmuki. 15 Acukba nang pi Nikolah khyang hea mtheimthangnak läklamki he na ksunga avang na jah awmpüiki. 16 Atuh na katnak he jah nghlat ta! Am acunüng angxita law lü acun he cun ka mka üngka naw lut lawkia kcim am ka jah tu law khai. 17 Nami nghnga a awm üng Ngmüümkhya naw Sangcim hea veia a pyen ngai u. Ngnängki naküt üng thupa manah avang ka pe khai. Yahki dänga thea u naw pi am a kheh thei vaia ngming kthai ng'yukia lung kbawk pi ka jah pe khai' ti ve" a ti. 18 "Tuhtirah üng Sangcim khankhawngsäa veia hinkba yua: 'Hin cun Pamhnama Capa, meikdäia mäiha däiki mik na lü a khawpha mthimsawia mäiha cakia becük ni: 19 Na bilawh ka ksingki. Na jawngnak, na sitihnak, na khüihkhawm la na duneinak ka ksingki. Akcükna bilawha kthaka atuh na ktha na bawki ti ka ksingki. 20 Pamhnama ngsää ngsuei kyukia nghanum Jezebelah nami ksunga nami awm saka phäha nang üng hmanak ka hmuki. Ani naw a jah mtheimthangnak am ka m'ya he hüipawmnak la juktuh he üng peta buh jah eiawk saki. 21 A katnak hea phäh a ngnjutnak vaia kcün ka pet päng, cunsepi hüipawmnak üngka naw a nghlat law be vai am yäng. 22 Acunakyase ani am hüipawm u lü kakawngki he am atängä aknuia khuikha khai hea, iñhaka khana ka tawn law khai. Ani am atängä katnak ami pawh cen am ami ngnjut be üngta tutkbäi ahin ka pawh law khai. 23 Ani läki he pi ka jah hnim khai. Acunüng sangcim avan naw kei cun khyang naküta ngaihyunak la hlüei ka ksing bähki ti ksing khai he. Nami bilawh cun nami vana bilawha kba ka ning jah thung law khai. 24 Acunsepi Tuhtiraha awmkia nangmi avang he naw ahina am dawkyakia mtheimthangnak am läk u lü; avang naw 'Khawyama ngthu ngthup' ami ti cen pi am nami ngtheingthangki. Phüi k'yüh akce nami khana i am ka mtaih khai ti hin ning jah mtheh veng. 25 Acunsepi am ka pha law hama küt üng nami tak cen akhängä kpawm kheng

3 "Sadih Sangcim üng khankhawngsäa veia hinkba yua: 'Hin hin Pamhnama Ngmüümkhya khyüh la aisi he khyüh takia becük ni: Na bilawh ka ksingki, xüngkia mäiha na ngming ngthangki, acunsepi na thiki. 2 Thi khyoki na takca cen am a thih ham üng, let law lü xün sak bea. Na bilawh ka Pamhnama ma am kümkawi se hmu veng. 3 Acunakyase na ngtheingthang päng la na njak päng cen jah süm kheng yeng lü; läklam lü na katnak he jah nghlata. Am na let law üng ta m'yuk'eia mäiha na veia ka law khai. Ka lawnak vaia kcün pi am na ksing khai. 4 Acunsepi Sadih khawa nami suisak nami ngcimcaih saki ajaw nami awmki. Ka hlawnga citcawn hü khai nami nghlawikia kyase akbawk suiawi u lü ka hlawnga nami citcawn hngä khai. 5 Ngnängki naküt cun acukba suisak akbawk jah suiawi sak vai; acunüng xünnak Cauk üngka ami ngming am ka jah thai be khai. Ka Pa ma la a khankhawngsä hea ma ka khyang hea ami kyanaka mawng angsinga ka sang khai. 6 Nami nghnga a awm üng Ngmüümkhya naw Sangcim hea veia a pyen hin njia ua' ti ve" a ti. 7 "Philadephih Sangcim üng khankhawngsäa veia hinkba yua: 'Hina becük hin ngcimcaih lü cangkia becük ni. Ani naw Davit üngka tawh taki. Ksawh a hmawn üng u naw am khai thei lü, ksawh a khai üng u naw am mhawng thei. 8 Na bilawh ka ksingki, johit ajaw na tak ka ksingki; ka mtheimthangnak läklam lü ka veia na sitihki. U naw pi am a khai thei vaia ksawh na ma ka mhawngki. 9 Ngaia! Judah khyanga am kya kphei lü Judah khyanga nghmün kyuki he, hleihlak u lü khawyama püipawa kyaki avang he na veia ngbawk law khai hea ka jah pawh law khai. Acunüng ami van naw ka ning jawng'engnak ksing khai he. 10 Dunei vaia ka ngthupet na läkia kyase, khawmdek khyang he jah mhnüteinak vai pha law khai khuikanaka kcün üng pi ka ning yung khai. 11 Ka law jä khai. Na ngnängnaka phu u naw am a ning yuhei vaia, na yah päng cen akdawa xungeia. 12 Ngnängki he naküt cun ka Pamhnama Temple ktung hea jah pyang ni se acun am ceh ta u. Ka Pamhnama ngming, ka Pamhnama mlüha ngming, ka Pamhnam üngka khankhaw üngka naw law khai Jerusalem mlüh kthai la kamäta ngming kthai cun pi ami khana ka yu

khai. 13 Nami nghnga a awm üng Ngümümkhya naw Sangcim hea veia a pyen hin ngja ua' ti ve" a ti. 14 mukeia mäih lawki. Anghngihnhaka xüngksei cun se "Acunüng, Lodikih Sangcim üng khankhawngsä veia mäih lawki; akthumnaka xüngksei naw nghngicima hinkba yua: 'Hin cun Amen, üpnak la saksi kcang, müihmaia mäih müihmai naki; akphyünaka xüngksei Pamhnama mhümümcenga phungabecük ni; 15 Na cun nghmukse jawng huikia mäih lawki. 8 Acunüng bilawh ka jah ksingki, am mju lü am hlawk lü na awm xüngksei kphyü he cun khyuk ci ngphya na u lü cen ka ksingki; na mjua pi kyase na hlawka pi kyase akpung la akhuia mik am beki he cun: "Bawipa mat mata na kya vai ka njaja hlüki. 16 Acukba am Pamhnam, Kyäpsawki, awm pängki la awm k'umki mju lü am hlawk lü, akdeiha na awmkia kyase ka la awm law khai cun, Ngcimcaih ve, ngcimcaih ve, mka üngka naw ning msawh law hlü veng. 17 Ka bawimangki, khawh ka danaki, i am ka hlüeiki na tiki aw? Acunsepi ihlawka m'yenei phya lü na khuikhaki ni ti hin am ksingei veki. Na m'yenkeki, apkuma na awmki, na mik müki. 18 Na bawimangnak vaia mei üng msawia xüi ngcim la apkuma na awmnak na msungeinak vaia na suiawi vai suisak akbawk he ka veia jah kheihieia. Na mik am na hmuhnak thei mtui lü na hmuhnak be thei vaia ksitui pi ka veia kheih lawa tia ning mcái veng. 19 Ka jawng'engnak he jah jüi lü ka jah mcái khawiki; acunakyase na katnak he asayüa jah nglhata. 20 Ngai! Kei ksawh peia ngdüi lü ka khawki. Ka kthai njaja lü ksawh mhwmawngki he naküt cun ami ima lut lü ei aw ni se, amimi pi ka hlawnga ei aw nghnga khai he. 21 Ngnäng lü ka Pa bawingawhnak üng ka Pa peia atuh ka ngawha mäiha, ngnängki he cun ka bawingawhnaka peia ami ngawhnak vai ka jah pe khai. 22 Nami nghnga a awm üng Ngümümkhya naw Sangcim he veia a pyen hin njaja ua' ti ve" a ti.

4 Ahin npäng lü mdanak akce mat khankhawa ksawh nglawngki ka hmuh. Acunüng kpuna mäiha ng'yüng lü na msang se ka njaka kthai naw, "Hia lawa, tuha awm law khai ning mhmuu vang" a ti. 2 Acunüng angxita Ngümümkhya üng awm ni se, khankhawa bawingawhnak mat üng khyang mat ngawki ka hmuh. 3 Acunüng ngawkia mäiha cakki; bawingawhnaka peia emerad lunga mäiha cakia mlipi awmki. 4 Acuna bawingawhnak kcung lü bawingawhnak mkulei-kphyü awmki; acuna bawingawhnak he üng angvai mkulei-kphyü akbawk jah suiawi u lü xüi lukhum jah ngbüng u lü ngawki he ka jah hmuh. 5 Acuna bawingawhnak üngka naw khawmlaih, mkek, khawngmüm ng'yüng lawki he. Acunüng bawingawhnaka ma üngka naw meikdäi khyüä däi lawki he, acun he cun Pamhnama Ngümümkhya khyüä kyaki he; 6 bawingawhnaka ma hman mliktui, khrustal lunga mäiha ngcimki awmki. Acuna bawingawhnak kcung lü xüngksei kphyü, ami hnulam la ami malam mik am beki

he awmki he. 7 Acunüng xüngksei akcüknak cun mäih lawki; akthumnaka xüngksei naw nghngicima hinkba yua: 'Hin cun Amen, üpnak la sakxi kcang, müihmaia mäih müihmai naki; akphyünaka xüngksei Pamhnama, Kyäpsawki, awm pängki la awm k'umki mäih lawki; akpung la akhuia mik am beki he cun: "Bawipa mat mata na kya vai ka njaja hlüki. 9 Acunüng xüngkseikia xüngksei kphyü he naw, bawingawhnak üng ngaw lü anglät se xüngki cun mhlünmtai u lü, mküimtonak la leisawngnaka ng'äi mcu u lü jekyainaka nthu sangki he. Acukba ami ng'äi üng, (aiōn g165) 10 angvai mkulei-kphyü he naw bawingawhnak üng ngawkia ma ngbawk u lü anglät se xüngki cun sawhkhahki he. Bawingawhnaka ma ami lukhum he jah msän u lü, (aiōn g165) 11 "Kami Bawipa la kami Pamhnam! Nang cun hlüntainak, leisawngnak la joht na jah yah khaia na nglawiki ni; Nang naw ahmäi na jah mhümümcengki, Nanga njakhlüa ngtüngdawng law u lü xüngsei lawki he ni" ami ti.

5 Acunüng bawingawhnak üng ngawki naw caktawm a khyet lama kpawm se ka hmuh. Ahnu ama ca ng'yu lü msingnak he khyüä am msing awm se ka hmuh. 2 Acunüng khankhawngsä akkyan kcang naw ang sang yea, "U naw msingnak he jah kphyan lü caktawm mhawng khaia nglawiki ni?" tia, nglawng se ka hmuh. 3 Cunsepi Khankhawa pi kyase, khawmdek khana pi kyase, mce k'uma pi kyase, caktawm mhawng thei lü akhui üngka teng thei khai mat pi am awm. 4 Acunüng caktawm mhawng lü ak'uma teng thei nglawiki u pi am a awma phäh aktää ka kyapki. 5 Acunüng ngvai he üngka mat naw ka veia, Ä kyapa; Tenga, Ngnängnak yahki Judah pakhui üngka Mupei, Davita mju akyäp säih naw msingnak khyüä kphyan lü caktawm mhawng khaia nglawiki ni" a ti. 6 Acunüng bawingawhnaka nglung üng Toca ngdüiki cun xüngksei kphyü la angvai he naw nglungna u se ka hmuh. Toca cun hñim pängä mäih lawki. Acun naw khyüä k'kina lü khyüä mik naki. Acun cun khawmdek avana khana tüih pängä Pamhnama ngümümkhya he khyüä kyaki. 7 Toca naw cit lü bawingawhnak üng ngawkia kut kpat lam üngka caktawm cun a lawh. 8 Acukba caktawm a lawh päng la xüngseikia xüngksei kphyü la angvai mkulei-kphyü he cun Toca ma ngbawki he. Cawng la ng'uinghnamki am bekia xüi kbe he jah kpawmei phäh phähki he. Acuna ng'uinghnam he cun Pamhnama khyang hea

ktaiyünaka kyaki. 9 Acunüng ami ng'äi kthai ami khyü üngka püm mat ham na ni se ngtuknak, eikhaw mcuk cun: "Nang cun caktawm lo lü, msingnak he na setnak, natnak hlikhaü la sakyung he am jah hnimmak jah kphyan khaia na nghlawiki ni. Ning hnimmäi pänga kyase, ngsawn päng, ngthu kce kce pyenki hea khyang päng, khyangmjü päng la pakhui päng üngka khyang he cun ngkengnaka na thisen am Pamhnama phäha na jah kheihki; 10 Nang naw Pamhnama khüüi khai hea ktaiyü mjü hea na jah pyangki, acun he naw khawmdek uk khai he" tia kyaki. 11 Acunüng ka han teng üng, bawingawhnak, xüngksei he la angvai hea peia ngdüükia khankhawngsä athawng atawnga am jah kheh khawh vaia dämki hea kthai ka njaki. 12 Acun he naw angsang yea, "Hnim pänga Toca naw, johit, bawimangnak, themnak, kyanak, mküimtonak, hlüngtainak, leisawngnak yah nghlawiki ni" tia, ng'äiki he. 13 Acunüng khankhaw la khawmdek khan, khawmdeka k'keh, mliktui k'uma awmki he la khawliva üng mhmmünmceng he naküt avan naw, "Bawingawhnak üng ngawki la Toca veia; Dawkyanak, mküimtonak, hlüngtainak, la khyaihbihnak he, leisawngnak angläta awm se" ami ti pi ka njaki. (aiōn g165) 14 Acunüng xüngksei kphyü he naw, "Amen," tia ami msang. Acunüng angvai he naw ngbawuk lü sawkhahki he.

6 Acunüng Toca naw msingnak he khyü üngka mat han kphyan se ka hmuh, acunüng xüngkia xüngksei kphyü he üngka mat naw khawngħmūma kba, "Lawa" ti se ka njak. 2 Ka han teng üng ngse akbawk ka hmuki. Acuna khana ngcumki naw li kpawm se bawilukhum ami ngbün sak. Acunüng ani cun nängkia kba ngnängnak yah khaia ktawhki. 3 Acunüng Toca naw msingnak anghnginak a han kphyan la xüngksei anghnginak naw, "Lawa" ti se ka njak. 4 Acunüng ngse akce, asen lawki. Acuna khana ngcumki üng khawmdek khana ngtuknak lawpüi se khyang he ngnim kyu khai hea johit ami pet. Kcim ngbaunu pi ami pet si. 5 Acunüng Toca naw msingnak akthumnak a han kphyan la xüngksei akthumnak naw, "Lawa" ti se ka njak. Ka han teng üng ngse alea khana ngcumki naw kbäinak kcüng se ka hmuh. 6 Acunüng xüngseikia xüngksei kphyü hea ksung üngka kthaia mäih naw, "Mhmüp mata phua kyung kcang khawt mat yahki. Mhmüp mata phua mujaw khawt thum yahki. Acunsepi Olip ksitui la capyit ta ä jah kpyeha" ti se ka njak. 7 Acunüng Toca naw msingnak akphyünak a han kphyan la xüngksei akphyünaka kthai naw, "Lawa," ti se ka njak. 8 Acunüng ka han teng üng, ngse amvo ka hmuh. A khana ngcumkia ngming cun Thihnak kyase Thihnak khaw naw k'et lü a läk. Anini naw khawmdek püm

khyü üngka püm mat ham na ni se ngtuknak, eikhaw setnak, natnak hlikhaü la sakyung he am jah hnimmak sak vaia ana jah peta kyaki. (Hadēs g86) 9 Acunüng Toca naw msingnak amhmanak a han kphyan la Pamhnama ngthu ami sangkhapa phäha pi kyase, amti siitha phäha pi kyase, ami jah hnima ngmūimkha phäha na jah kheihki; 10 Nang naw Pamhnama khüüi he cun kphyawnkunga keha ka jah hmuh. 10 Acunüng amimi naw angsanga, "Ngđüngdai lü ngcimcaih lü ahmäi mkhütka Bawipa aw! Keimi jah hnimmak khyang hea khana ngthu mkhya lü na jah mkuimkha lawnak vaia kcün hin ivei hlü hamki ni?" tia ngpyangki he. 11 Acunüng suisak akbawk ami jah pet. Amimia mäiha he am jah hnimmäi hnga vaia m'ya akce he la jumeiki he aküma ami jah hnimmäi vei cäpa asängca ami jah ngäng vaia jah mthehki he. 12 Acunüng Toca naw msingnak akhyuknak a han kphyan la mkhüy aknuia ngsün law lü, khawngħngi kpyawn lenua kba le law lü, khyä pi thisena mäiha avan sen law se ka hmuh. 13 Flik dung khawkhi naw ksün se am a hmin ham üng a kthei he ami kyu lawa kba Aisi he pi mdeka kyu law khai he. 14 Khankhaw pi kcahnana kba ngtawm lü khyük lawki. Mcung la khawkawng nakut he pi ami awmnak üngka naw ngnawn bähki he. 15 Acunüng khawmdek sangpuxang he, bawi he la yekap ngvai he, bawimangki he la khyang kyan he, khyang kce avan, m'ya la ä m'ya he naküt cun khui hea k'uma la mcunga lungnu he üng ngthupei hüki he. 16 Acunüng mcung he la lungnu hea veia, "Jah sip law u lü bawingawhnak üng ngawkia mik üngka la Toca a mlungsonak üngka naw jah thup law ua; 17 Kyühkyawkseka ami mlungsonaka mhmüp cun pha law ve; u naw khamei thei khai ni?" ami ti.

7 Acun käna, khawkawng, mliktui la thing naküt üng khaw am kha khaia, khankhawngsä kphyü he naw khawmdek hmai kphyüa khawkhi man u lü, khawmdek hmai kphyü üng ngdüi u se ka jah hmuh. 2 Acunüng, khankhawngsä akce cun xüngki Pamhnama msingnak kpawm lü, nghanġilaw lam üngka naw law se ka hmuh. Acuna khankhawngsä cun Pamhnama naw khawmdek la mliktui jah kpyeh theinak a jah peta khankhawngsä kphyüa veia angsanga, 3 "Kami Pamhnama m'ya he ami mceyü üng am kami jah msing hama küt üngta khawmdek, mliktui la thing he ä jah kpyeh tanga bär" tia ngpyangki. 4 Acunüng Pamhnama msingnak am ami mceyü üng jah msinga Isarel khyang hea pakhui üngka he cun 144,000 lawki hea ami na mtheh. Amimi cun Isarel pakhui xaleingħngħi üngka kyaki he. 5 Pakhui mat üng 12,000 cia kyaki. Acun he cun Judah, Rubin, Kad, Ashea, Naptalih, Manaseh, Simeon, Levi, Isakarrah,

Zebulung, Josep la Benjamina kyaki he. 9 Acun käna law ktäihki. 6 Acunüng kpun khyüh kpawmki hea teng ni se, khyang khawjah u naw am a täh mkhüt vai, khankhawngsä khyüh he cun tum khai hea ngtünki pakhui naküt üngka he, khyangmjü naküt üngka he, he. 7 Khankhawngsä akcükknak naw kpun a han tum pacu naküt üngka he la khyü kce kce pyenkia khyang la thisen am ngcawkia yen la mei khawmdek khana üngka he cun suisak akbawlk jah suisu u lü, hlipa kya lawki. Acunüng khawmdek kthum üngka mat cun ngban he ami kut üng jah kawtei u lü, bawingawhnaka meia däiki, thing he pi kthum üngka mat cun meiha ma la Toca ma ngdüü u se ka jah hmuh. 10 Acunüng däiki, msai kxüng naküt pi meiha däi bähki he. 8 acun he naw angsga, "Bawingawhnak üng ngawkia Acunüng khankhawngsä anghginak naw kpun tumki. mi Pamhnam la Toca üngka naw küikyanak law ve" Khawmcungnu meikdäi üngka mäih cun mliktüü üng tia npypyangki he. 11 Acunüng khankhawngsä avan ami tawn. Acunüng mliktui kthum üngka mat cun naw bawingawhnak la ngvai he, xüngksei kphyü thisena kya lawki. 9 Mliktui üng awmkia xüngksei he cun jah kcung u lü ngdtüüki he. Acun he cun naküt kthum üngka mat thiki he. Mlawng he pi kthum bawingawhnaka ma da ami hmai ngmüm u lü, 12 üngka mat pyehki he. 10 Khankhawngsä akthumnak "Amen! mküimtonak, hlüngtainak, themnak, jekyainak, naw kpun a tum. Meikdäia kba däikia aisi angbaü cun leisawgnak, johit la khyaihbahnak he cun anglät se khan üngka naw kya law lü mliktui la tuilawng kthum mi Pamhnam üng awm se! Amen," tia, Pamhnam üngka mat a jah sip. 11 (Aisia ngming cun "Akha") tia sawkhahki he. (aïon g165) 13 Acunüng ngvai he üngka kyaki. Tui kthum üngka mat cun kha lawki. Acuna tui mat naw ka veia, "Hina suisak akbawlk suisaki he kha awkia khyang he cun thiki he. Isetiakyaküng tui hin u he ni? Hawia ka naw lawki he ni?" ti lü a na kha a nglata phäha kyaki. 12 Acunüng khankhawngsä kthäh. 14 "Angvai aw, am ksing veng, nang naw akphyünak naw a kpun a tum. Khawngħngi kthum na ksingki ni" ka ti. Ani naw ka veia, "Hin he cun, üngka mat, khya thum üngka mat, aisi he kthum mkuimkhanak kcang üngka naw law u lü ami suisak üngka mat cun cimpyeh u lü nghmüp lawki he. he Toca a thisen üng msu u lü bawk saki he ni. 15 Khawmhmüp kthum üngka mat, khawmthan kthum Acunakyase Pamhnama bawingawhnaka ma ngdüü u üngka mat akvai am awm. 13 Acunüng teng ni se, lü amhmüp amthan Temple k'uma Pamhnam khüihki nghmumu mat khankhaw ak'hlüng üng jawng hü lü hea kyaki he. Bawingawhnak üng ngawkia naw ami aksunga jah veipüi lü jah xung khai. 16 Ami ei am kpuna ng'yüna phäh khawmdek khyang he phäha cawi tui am xai be ti; khawngħngi naw pi am jah kyühkse ve kyühkse ve" a ti cun hmu lü ka njak.

9 Acunüng khankhawngsä amhmanak naw kpun a tum. Aisi mat khankhaw üngka naw mcea kya lawki ka hmuh. Ani üng adütnak am awmkia khui kthuknu tawh ami pet. (Abyssos g12) 2 Aisi naw adütnak am awmkia khui kthuknu cun mhawng se adütnak am awmkia khui kthuknu üngka naw meitumnu üngka naw khu lawki meikhua mäih cun khui kthuknu üngka naw lut lawki. Acuna phäha khawngħngi la khawħħi nghmüp lawki xawi. (Abyssos g12) 3 Meiku üngka naw mħkħaū he khawmdek khana kyum lawki he. Jawngk'ai hea johit taka mäih cun acuna mħkħaū he üng pi ami jah pet. 4 Khawmdek khana msai he, khulip he la thing he süm süm am jah kpyeh u lü, ami mcey় üng Pamhnama msingnak am taki he däng ami jah mħkħimkha vaia ngħħu ami jah pet. 5 Nghngicim khyang he am jah hnim u lü khya mhma ami jah mħkħimkha vaia ngħħu ami jah pet. Acuna mħkħaū he naw ami jah mħkħimkhanak vai cun jawngk'ai naw khyang cui se a nata mäħha naki. 6 Acuna kħya mhma üng khyang he naw thihnak sui hü khai he cunsepi am hmu u. Ami thih vai ngaih u sepi thihnak ng'yüng law lü, khaw mlaih law lü, mħkyu ngsün naw jah cen ta khai. 7 Mħkħaue cun ye tuknak vaia jah

ngtünaka ngse hea mäih lawki he. Ami lü üng xüi Acuna khankhawngsä cun khawngmei suiawi lü a lukhuma mäih lawki jah ngbüngki he. Ami müühmai lupum üng mlipi ngsuiki. A müühmai cun khawngħngja he pi nghngicima müühmai hea mäih lawki. **8** Ami mäih law lü a khawé cun pi mei ktunga mäih lawki lusam nghnumi hea lusama mäih law lü, ami hae he. **2** Acun naw a kut üng caktawmcia nghmawngki pi mukei hea ha mäih lawki. **9** Mthi sawiphawa mäihha kpawmki. A khaw kpat lam am mliktui leh lü a khaw sawiphaw he ami mkyanga khana jah thüih awiki he. **1** Eng lam am khawkawng leh lü, **3** acunüng mukeia Ami ngphya ami mkhapa ng'yun cun ye tu khaia lawki mkyuka kba ang sang yea mkyuk lawki. A ngkhü law ngse ngle khawjaha ami ng'yüna mäih lawki he. **10** päng üng, khawngħmūm khyūh naw mukeia mkyuka Jawngk'aia ngmeia mäihha ami ngmei cun nghling kba ami msang. **4** Khawngħmūm khyūh he nghmūm mahki. Acuna ami ngmei am nghngicim khyang khya mhma ami mkhuimkha vaia johit taki he. **11** Adütnak am awmkia khui kthuknua khankhawngsä cun ami khana jah ukia sangpuxanga taki he. Acuna ngming cun Hebru ngthu üng, "Abaddon" na lü, Krik ngthu üng, "Apolyon" naki. Ti hlünak cun "Kpyükpyehki" tia kyaki. (*Abyssos g12*) **12** Kyūhkse akcük cun bäh se; acun käna kyūhkse nghngih pha law be tü khai. **13** Acunüng khankhawngsä akhyuknak naw kpun a tum. Pamhnama ma xüi kphyawnkunga kit phyü üngka naw khthai ng'yüng law se ka njak. **14** Acuna khthai naw khankhawngsä akhyuknaka veia, "Epharetis mliktui kama khankhawngsä kphyü jah kphune cen jah khyah bea" a ti. **15** Ahina kcün, ahina mhmüp, ahina khya la ahina khawkum üng nghngicim kthum üngka mat jah hnime khaia jah mcawn pänga kyase khankhawngsä kphyü he cun jah khyah bea kyaki. **16** veia va cit lü caktawmcia a na pet vaia ka kthäh. Ngsea khana ngcumkia yekap he ami däm lam cun Ani naw, "Lo lü eia; na khawnu k'uma thui khai, 200,000,000 lawki he tia ami na mtheh. **17** Mdanax acunsepi na mka üng khawtitui kba tui khai" a ti. **18** ka hmuhnak üng ngse he la a khana ngcumkia he khankhawngsä kut üngka caktawmcia cun lo lü ei ka jah hmuh naw: Kata kba ng'aiki, meia kba senki, ni se ka mka üng khawtitua kba tuiki. Acunsepi ka saphir lunga kba ngkyüngkia sawiphawe jah taki he. **19** Ngse hea mka üngka naw lut lawkia mei, meikhu la kat he naw acuna mnehkse naw a jah hnime. **20** Acuna mnehkse naw a jah hnime. **19** Ngse hea johit cun ami mka la ami ngmei he üng awmkia kyaki. Ami ngmei he cun kphyu lu maha mäih lawki he. Acun am nghngicim khyang jah mkhuimkha naki he. **21** Acuna khuihanak üng am thi u lü kpawihkia nghngicim khyang he cun naw pi amimäta kut am pyan cun am nglhata u. Am hmu thei lü, am cetcawn thei lü, am njia theikia xüi juktuh, ngui juktuh, mthi juktuh, lung juktuh la thing juktuh he jah sawkhahnak üngka naw ä ngjut u lü awmkia he. Khawyai sawkkhahnak pi am nglhata u. **22** Khyang ami hnimmak, suikyam ami binak, ami hüipawmnak la ami m'yuknak he üngka naw pi am ngjut u lü awmkia he.

10 Acunüng khankhawngsä akyan kcang cun khankhaw üngka naw kyum lawki ka hmuh.

Pamhnama ngthu ani sang k'um üng khaw am a khaia khankhaw khaihnak theia khyaihbahnak taki xawi. Ani ngaih ngaihha kcün üng tui thisena nglat sak thei vaia tui hea khana khyaihbahnak taki xawi. Ani ngaih ngaihha kcün üng Khawmdek khana khuikhanak naküta hlkhäu awm sak thei khai xawia khyaihbahnak taki xawi. 7 Ngthu ani sang päng kāna adütnak am awmkia khui kthuknu üngka sakyung lut lawki naw jah ngcawhpüi khai. Acuna sakyung naw jah näng lü jah hnime khai. (Abyssos g12) 8 Acunüng ani yawk cun ani Bawipa kutlamktung üng ami tainaka mlühnu lam üng njän khai. Acuna mlühnu ngming cun Sodom la Egypt jah msuimcäpnaka kyaki. 9 Khyangmjü naküt üngka khyang he, pakhui naküt üngka khyang he, ngthu akce kce pyenki naküt üngka khyang he la pacu naküt üngka khyang he naw mhmüp kthum la mhmüp mtawn ani yawk jah tengei u lü ani yawk jah k'ut vai khyo khai he. 10 Sakxi nghngiha thiha phäha khawmdek khana khyang he jekyai law khai he. Hlmtuinak pawh u lü bänaka petmsawtnak mat la mat ngbi law hü kyu khai he. Acuna sahma xawi naw khuikhanak khawjah khawmdek khana ani lawpüia phäha kyaki. 11 Mhmüp kthum la mhmüp mtawn a bäh kāna Pamhnama vei üngka xünaka ngxü law lü ani k'uma lut se ngdüi lawki xawi. Acun hmuki naküt aktää kyüei lawki he. 12 Khankhaw üngka naw angang yea, "Hia kai law nia" tia kthai ngja ni lü ani ye he hmuha khawngmei üng khankhawa kaika xawi. 13 Acun la mkhyü aknuia ngsün lawki. Mlühnu hmün xaa mtai üng hmün mat ngmin lawki. Mkhyüa ngsüna phäha khyang 7,000 thiki he. Acunüng kpawihki he cun kyükyaw law u lü khan Pamhnam mhlünmtai lawki he. 14 Kyühkse anghnginak bäh pängki. Acunsepi kyühkse akthumnak pha law jä khai. 15 Acunüng khankhawngsä akhyühnnak naw kpun a han tum la, "Khawmdek cun mi Bawipa la ania Mesijaha khawa kya päng ve, ani naw anglät se uk khai," tia, khankhawa kthai angang yea ngthang lawki. (aión g165) 16 Acunüng Pamhnama ma ami bawingawhnak üng ngawkia ngvai mkulei kphyü he cun kawp u lü, 17 "Ahmäi khyaihkia Bawipa Pamhnam, awm k'umki la awm pängki! Na johit na lak pänga phäha na veia jenak sang ve ung! 18 Mhnam am ksingeiki he kyüheinak am be u se, na mlungsonak pha law ve, Khyang kthi hea ngthumkhyanak vaia kcün pha lawkia kyase, Na m'ya kyakia sahma he, khyang ngcimcái he, na ngming kyühki akjaw akdäm jah kheng law lü, khawmdek kpyehki he cun na jah kpyehnak vaia kcün pha law päng ve" ti a, Pamhnam sawkkhahki he. 19 Khankhawa Pamhnama Temple cun nghimawng law lü, Temple k'uma a ngthumkhän tetta ngdang

lawki. Acunüng khawa mlaihnak he, kthaia ng'yünak he, khawa nghmünnak he, mkhyüa ngsünak he la m'yalungnu hea kyak lawnak he ve lawki.

12 Acunüng kyühkhyai phyaki khankhawa ngdang law se ka hmuh. Nghnumi khawngngi suisaki, a khaw keha khya awmki, aisi xaleinghngi bawilukhum a lu khana ngbüngki awm lawki. 2 Acun cun m'yai lü na hmi law hlüki. Na hmi hlü naw mhlei se ngko lü kyapki. 3 Kyühkhyawk phyaki akce khana ngdang law se ka hmuh. Mnaka sen angbaünu khyüh lu na lü xa ki naki, bawilukhum khyüh ngbungki ngdang lawki. 4 A ngmei am khankhawa ka aisi hmün kthum üng hmün mat kaih lü khawmdeka khana a tawn. Na hmi law se na mijaw khaia ca law hlükia nghnuminu ngäng lü a maa ngdüiki. 5 Acunüng nghnuminu cun khyangmjü he naküt mthicung am jah uk khaia kpamica mata ca lawki. Acunsepi a capa cun angxita yutei u lü Pamhnam la a bawingawhnaka cehpüia kyaki. 6 Nghnuminu cun Pamhnam naw a pyang peta khaw khyawngkhawa mhmüp 1,260 ami mcahnak vaia cenki. 7 Acunüng khankhawa ngtuknak awm lawki. Mihkhelah la a ngsä he naw mnaka ami tuk. Mnaka la a ngsä he naw pi ami tuk be. 8 Acunsepi mnaka sung se a ngsä he mah mah am khankhawa asängca pi awm u lü am yah ti u. 9 Mnaka ngbaünu, Khawyai ngming na lü Khawyam pi ngming nakia kphyu xün, khawmdek avan mhleimhlaki cun khawmdek khana ami juk khyak law; a ngsä he pi ami jah khyak law. 10 Acunüng khankhawa angang yea, "Atuh pamhnama küikyanak pha law ve! Pamhnam naw a johit Sangpuxanga kba mdan päng ve! A Mesijah naw a khyaihbahnak mdan päng ve! Mi Pamhnama maa ngdüi lü jumeiki he amhmüp amthan jah mkateiki cun khankhaw üngka naw ami khyak law päng ni. 11 Toca a thisen la ami sanga ngthungtak am ani cun mi bena he naw näng ve u. Ami xünnak pe u lü ami thihi vai pi am cäi na u. 12 Acunakyase khankhaw he la a khana awmki he aw jekyai ua! Acunsepi ihlawka khawmdek la miltuia phäh kyühkseki ni! Khawyai naw a kcün aktawica däng taki ti ksing lü mlungsetnak am nami veia kyum law päng ve," ami ti ka nojak. 13 Mnaka naw khawmdek üng khyak law pänga kyaki ti ksing law lü kpamica canakia nghnuminu cun a mkuimkha vaia a ktäm law. 14 Khawhyawng khaw a awmnak vaia jawng thei khaia nghnuminu üng nghmunu angbaünu ngphya nghngihi ami pet. Acuia mnaka naw am tu thei se kum kthum la amte mcah khai he. 15 Acunüng mnaka naw nghnuminu athuknaka ceh khaia tuilawngnu, a mka üngka naw a mhluh law. 16 Acunsepi khawmdek naw nghnuminu

cun yungki. Mnaka naw a mka üngka a mhluh lawa he bilawhnak he a yahnak am khawmdek khyang tui cun khawmdek naw a mka hala lü a mjaw. 17 he jah mhleimhlaki. Mthikcim am thi khyo khaia Acunüng mnaka naw nghnuminu cun thüisei law lem teki am thi lü xüngkia Sakyung akcüknaç cun na lü kpawikhia nghnuminua mijükphyüi, Pamhnama leisawngnaka a juktuh pyang khai hea khawmdek ngthupet lák u lü Jesuha mdan ngthungtak läklamki khyang he üng sakyung anghngiñnak naw ngthu he la sitihkie jah ngtukpüi khaia ktawiki. 15 Sakyung anghngiñnak naw sakyung a jah pet.

13 Acunüng mnaka cun tuikam kdiyüta khana ngdüiki. Acunüng Sakyung mat cun mliktui üngka naw kai law se ka hmuh. Acuna sakyung now xa ki na lü khyüh lu naki. A ki mat ci üng bawilukhum mat ci ve lü, a lu mat ci üng Pamhnam ksekhanka ngming mat ci awmki. **2** Ka hmuha sakyung cun mukeica mäih lawki. A khaw he cun khawma khawa mäih lawki he. A mka cun mukeia mka mäih lawki. Mnaka naw amäta johit, bawingawhnak la ana khawjah a pet. **3** Sakyunga a lu mat cun a thihipü khyo vaia lemchia mäih law se ka hmuh. Acunsepi a nghmalem cun ngmang beki. Khawmdek khyang he naküt naw acuna Sakyung cun aktää kyühkhyai u lü a hnu ami läk. **4** Sakyunga veia ana pekia mnaka cun avan naw ami sawhkhhah. Sakyung pi sawhkhhah u lü, "Sakyung am tängki u awmki aw? U naw ani ngtukpü thei khai aw? Tia ami pyen. **5** Acuna Sakyunga veia awhcahnak la Pamhnam pyenksenaka ngthu pyenak yahki. Khya kphyükip la nghngih acukba ve khaia ana peta kyaki. **6** Pamhnam, Pamhnama ngming, Pamhnama awmnak ja khankhawa awmki avan jah yünceki. **7** Pamhnama khyang he a jah tuknak vai la a jah nängnak vai peta kyaki. Pakhui naküt, khyangmjü naküt, paca naküt la ngthu kce kce pyenki he naküta khana ngnängnaka ana peta kyaki. **8** Khawmdek am a ngtü law ham üng hnrim pänga Tomeca xünnaka cauk üng ami ngming am yuk naküt, khawmdeka khana awmki naküt naw sawhkhhah khai he. **9** Na nghnga a ve üng ngaia! **10** Man vai mkhyah pänga khyang cun mana kya khai; kcim am hnrim vai mkhyah pänga khyang cun kcim am hnima kya khai. Ahin üng Pamhnama khyang he pi dunei u lü jumeinak kcang am ami awm vai aktää hlüki ti ngdangki. **11** Acunüng Sakyung akce khawmdek üngka naw lut law se ka hmuh be. Toca a kia mäih nghngih ki na lü, mnakaa ngthua mäihä ngthuheiki. **12** Sakyung anghngihnak naw sakyung akcüka ana avan cun ania ma sumeiki. A mneh daw bekia sakyung cun Khawmdek la khawmdeka khana awmki naküt naw ami sawhkhhah vaia sakyung anghngihnak naw jah pawhki. **13** Acuna sakyung anghngihnak naw müncankse akyäp säih jah biloki. Khyang he hmuha khan üngka naw mei kya law khia biloki. **14** Sakyung akcüka ma mdan vaia müncankse

he bilawhnak he a yahnak am khawmdek khyang he jah mhleimhlaki. Mthikcim am thi khyo khialem teki am thi lü xüngkia Sakyung akcüknak cun leisawngnak a juktuh pyang khai hea khawmdek khyang he üng sakyung anghngihnak naw ngthu a jah pet. 15 Sakyung anghngihnak naw sakyung akcük üng xüngsei khaia ngxünak a pet. Acuna juktuh naw kthuhei law lü sakyung akcüka juktuh am sawkkhahki naküt cun jah hnime khai. 16 Acunüng sakyung naw khyang naküt akjaw akdäm, bawimangki la m'yenkeki, tamna la am tamna, ami kut kpat lam üng pi kyase ami mceyü üng pi kyase msingnak a jah pawh sak. 17 Msingnak Sakyunga ngminga pi kyase, a ngming tähnaka pi kyase taki he dänga thea, u naw i am khein thei lü am a jawihtuknak thei via phäha kyaki. 18 Hin üng themnak hluki. Ksingkhayap theiki naw Sakyung tähnaka suilam ksing kawm. Nghngicima tähnaka kyaki. Acuna tähnak cun 666 ka kyaki.

14 Acunüng teng ni se Toca Zion Mcunga khana
ngdüki la acuna ngming la a Pa a ngming ami
mceyü üng ng'yuki khyang 144,000 ka jah hmuh.
2 Acunüng khankhawa tuiksawinua ng'yüna kba
ng'yüngki la khawngħmūma kba ng'yüngki ka njak.
Acuna ka njaka kthai cun cawng tumki he naw
cawng ami tuma kba ng'yüngki. 3 Bawingawhnaka
ma, xünksei kphyü he ma la ngvai hea ma khyang
144,000 ngdüki he cun amimät däng naw ami ngthei
khawha ng'äi kthai mcuki he. Khawmdek khan avan
üng amimi däng jah thawnkhyaha kyaki. 4 Acun he
cun nghnumi hea veia am mtüihkhehkia kyaki he.
Acun he cun à nghnu nglakia kyaki he. Acun he cun
Toca a cehnak tå se läklamkia kyaki he. Acun he cun
Pamħnam la Tomeca üng jah pet vaia, angthei kcükka
kya khaia nghngicim üngka jah thawnkhyaha kyaki
he. 5 Acun he naw hleihlak ami pyen vai am ksing
khawi u. Mkhjenak pi am ta u. 6 Acunüng khawmdeka
khana awmkia khyang he, pakħui he naküt, paca
he naküt, khyangmjü he naküt la ngħru akce kce
pyenki he naküta veia ngħru sang khaia, anglat
Thangkdaw takia khankhawngsä akce khana jawng
ħu se ka hmuh. (aiōnios q166) 7 Ani naw anqsanga,

"Ngthumkhyahnak vaia mhmúp pha lawkia kyase Pamhnam leisawng u lü a kyäpsawknak mhlünmtai ua; khawmdek la khankhaw, mliktui la tuihna jah mhmünmcengki cen sawhkhah ua," a ti. 8 Acunüng khankhawngsä anghnginak naw, "Babalung mlühnu ta pyeh ve, pyeh ve. Khyang naküt üng a hüipawmnaka capyitui kha jah tu ve," ti lü khankhawngsä akcük cun a läk law. 9 Khankhawngsä akthumnak naw

angsanga, "Upi Sakyung la a juktuh jah sawkhah tumkhawng he jah kpawmei u lü tuihmanua peia ngdüi lü a msingnak a kut üng am acun üng a mceyü u lü, 3 Pamhnama m'ya Mosia ng'äi la Tomeca ng'äi, üng taki cun, 10 Pamhnama mlungsonaka capyitui, "Aw Bawipa Pamhnam, ahmäi na mkhütki, Na bilawh mlungsonaka khawt üng kyan lü a buih law cun aw khai he. Khankhawngsä ngcim la Tomeca a ma yea mei la kat am jah mkhuimkha vai. 11 Acun he jah mkhuimkhanaka meikhu cun anglät se tho khai. Sakyung la a juktuh sawkhahki he la a ngming msingnak taki he naküt pi amhmiüp amthan am lät u lü khuikha khai he," ti lü khankhawngsä akcük xawi cun a jah läk law. (aiōn g165) 12 Pamhnama ngthupet läk u lü Jesuh üng sitikhia Pamhnama khyang he hama dunei vai hlüki. 13 Acunüng khankhawa kthaih naw, "Hinkba yua: Atuh Bawipa khutbi üng thiki he ta jekyai ve u" Ngmüimkhyia naw, "À cang ve! ami bawngkhanak üngka naw xüiei khai he. Ami bilawh naw jah läk law khaia kyase, ti ve," a ti ka njak. 14 Acunüng teng ni se khawngmei kbawk ka hmuh. Nghngicima mäih lawki a lu üng xüi lukhum ngbüng lü xat yekia ngvin kawngmeia khana ngawki ka hmuh. 15 Acunüng khankhawngsä akce Pamhnama Temple üngka naw lut lawki naw khawngmeia khana ngawkia veia angsang yea, "Na ngvin kphawng lü ata; ah vai kha ve. Khawmdek cang hmin lü ngäp ve," a ti. 16 Acunüng khawngmeia khana ngawki naw a ngvin khawmdeka khana khäi lü khawmdek cang cun a ah. 17 Acunüng khankhawngsä akce pi xat kcangkia ngvin kpawm lü khankhawa Temple üngka naw lut lawki ka hmuh. 18 Acunüng khankhawngsä akce meia khana khyaihbahnak taki pi kphyawnkung üngka naw lut law lü ngvin xat kcang taki angsang yea khü lü, "Na ngvin akpat kcang cen kphawng lü khawmdek khana capyit ngbawm he cen jah ata; hmin päng ve u," a ti. 19 Acunüng khankhawngsä naw a ngvin khawmdeka khana khäi lü capyit cun atki. Acunüng capyitui suinak ang sawng kcang Pamhnama mlungsonak capyitui suinaka k'uma a jah tawnin. 20 Acunüng mlühnuia kpung lama capyit suinaka k'um üng leh u se capyit suinaka khui üngka naw thisen lawng lawki. Acuna thisen lawng lawki cun ngsea nghngü cäpa li lü mäng phya nghngih banga lawng lü khyang cäpa ngkyungki.

15 Acunüng khana kyühkhyai phya lü cäicat vaia kyäpsawki msingnak akce ka hmuh. Acunüng Pamhnama mlungsonak anghnu säih mdankia khankhawngsä khyüh la khuikhanak khyüha kyakia, akbäihnak he cun ka jah hmuh. 2 Acunüng mei am ngcawkia tuihmanua mäih mat pi ka hmuh. Sakyung la Sakyunga juktuha, a ngming tähnak taki he pi jah nängkie cun ka jah hmuh. Pamhnam naw a jah peta

tumkhawng he jah kpawmei u lü tuihmanua peia ngdüi he hin hlüngtai u lü kyäpsaww ve u; Nang khyangmjü he naküta Sangpuxang, Na lam he cun ngsungpyun u lü ngsing ve u. 4 Aw Bawipa, u naw am ning kyühei lü, U naw na kyäpsawknak a sangkhab vai ma khai ni? Nang däng na ngcimcaihki; Na bilawh ngdüngeidaiki he cun ami hmuh pänga kyase, Khyangmjü he naküt naw ning sawkhah law khai he," ti u lü ng'äiki he. 5 Ahin npäng se khankhawa, ngcimcaihki Samca awmnak Temple nghmawng law se ka hmuh. 6 Temple üngka naw khuikhanak khyüh kpawmkia khyüh cun suisak akbaww kcang jah suisu u lü, ami mkyang üng xüi ksawmyü jah vawp u lü lut lawki he. 7 Acunüng xüngseikia xüngksei kphyü üngka mat naw khankhawngsä he khyüh üng anglät se xüngseikia Pamhnama mlungsonak am bekia xüi khawt khyüh a jah pet. (aiōn g165) 8 Acunüng Temple cun Pamhnama hlüngtainak la johit üngka meikhu am beki; khankhawngsä he khyüha lawpüi mkuimkhanak khyüh am a düt hama küt üng Temple k'uma u am lut thei.

16 Acunüng Temple k'um üngka kthai naw khankhawngsä he khyüha veia angsang yea, "Cit u lü Pamhnama mlungsonak kbe he cen khawmdeka khana huk ua," ti se ka njak. 2 Acunüng khankhawngsä akcük säih naw cit lü a kbe khawmdek khana a huk. Acunüng Sakyung msingnak taki he la a juktuh sawkkhahki he khana ngthet mnehkse awm lawki. 3 Acunüng khankhawngsä anghngihnak naw a kbe mliktuia khana a huk. Khyang kthia thisena mäihä ngläng lawki. Acunüng tui üng awmkia xüngksei naküt thi bäiki he. 4 Acunüng khankhawngsä akthumnak naw a kbe cun mliktui he la tuihna he üng huk se thisena ngläng lawki. 5 Acunüng tui ukia khankhawngsä naw, "Na ngthumkhyia ngtäi ve, Ngcimcaih veki. Nang cun ve khawi lü atuh pi na awmkia na kyaki. 6 Amimi naw Pamhnama khyang he la sahma hea thisen msawi u se, nang naw ami awk vaia thisen na jah peki. Ami yah vai nglawi kung yahki he ni," a ti ka njak. 7 Acunüng kphyawnkunga, "Akhlüngtai säih Bawipa Pamhnam, na ngthumkhyanake cun ngsungpyun lü ngsing ve," tia kthai ka njak. 8 Acunüng khankhawngsä akphyünak naw a kbe khawngngi üng huk se, khawngngi naw khyang he aktää a hlawknak am jah ui khaia khyaihbahnak ami pet. 9 Aktää a hlawknak naw khyang he jah ui se acuna khuikhanaka khana ana takia Pamhnama ngming yünceki he. Acunsepi

Pamhnama hlüngtainak mküimto khaia ami katnak pyenksenaka ngming am beki, khyüh lu na lü xa ki üngka naw am ngjut be u. 10 Acunüng khankhawngsä nakia Sakyung asena khana ngcumki nghnuminu ka amhmanak naw a kbe Sakyunga bawingawhnak üng hmuh. 4 Acuna nghnuminu cun suisak asenduknu la huk se, sakyunga khaw avan nghmüp lawki. Acunüng asenlenu suisaki. Xüi awihnam he, lung phukkii he la aktää jah hui se, ami mnicui hamcepki he. 11 Ami vatha he cun jah awihnaki. A kut üng a hüipawmnaka natnak la ami mnrehksea phäha khan Pamhnam phän ngcawm lawki mtüihkhehnak la bawhbahnak yünceki he. Acunsepi am dawki ami bilawhnak he am beki xüi khawt kpawmki. 5 A mceyü üng ngthu am jah nghlat ta u. 12 Acunüng khankhawngsä ngthup, "Babalung Mlüh kyäp, khawmdek khana am akhyuknak naw a kbe Epharetis Mliktui kdäm üng dawkyaki nghnumi he la mtüihkhehki naküta nu," tia huk se, nghngi law lam üngka naw lawki sangpuxang ng'yuki. 6 Acuna nghnuminu cun Pamhnama khyang hea lam vai mliktui käie lawki. 13 Acunüng K'ua mäih hea thisen la Jesuh üng ami sitiha phäha ami jah lawki am ngcimkia ngmüümkhya kthum ka hmuh. hnimea thisen aw lü m'yüi se ka hmuh. Ani ka hmuh Acun he cun mnakaa mka, Sakyunga mka la am la aktää ka cäiki. 7 Khankhawngsä naw ka veia, sahma kcanga mka üngka naw lut lawki he. 14 "Ise na cäiki ni? Ngthupki nghnuminua mawngma Acun he cun müncankse pawh khawiki khawayai hea la lu khyüh awm lü a ki xa ta lü nghnuminu phükia ngmüümkhya kyaki he. Acuna ngmüümkhya kthum he Sakyunga mawngma ning mthe vang. 8 Sakyung na cun khawmdek khana awmki sangpuxang hea veia cit u lü ahmäi Khyaihbahkia Pamhnama Khawmhümpu üng ngtu khai hea ngcunki he. 15 ("Ngai u m'yuk'eia kba ka law khai! Ana ngtün lü suisak suisaki ta jekyai ve; akpuma am citcawn hü lü khyanga ksunga a hmai am se khai.") 16 Acunüng Hebru ngthu am Armakedon ngmingnaki hmüna ngmüümkhya he naw sangpuxang he ami jah ngcun lawpüi. 17 Acunüng khankhawngsä akhyühnak naw kbe khawkhi üng huk se Temple na k'um Bawingawhnak üngka naw, "Ngpängki," tia kthai angsanga ngthang lawki. 18 Acunüng khawmliah law lü, kthai ng'yüng law lü, mhma khyük päng u se mat naw uk hamki. Akce mat khaw nghmüm law lü, kyühsekia mkhyü ngsün lawki. am law ham. A law be üng asängca däng uk khai. 11 Nghngicim khawmdeka khana a awm üng tün lü Acunüng Sakyung ajana xüng khawi lü atuh am xüng acuna mäih sena kyüh phyakia mkhyüa ngsünak am tiki cun akhyetnaka sangpuxanga pi kya lü, khyüh awm khawi. 19 Acunüng mlüh ngbaünu cun hmün üngka mata pi kyaki. Ani pi khyük be khai. 12 Na jah kthuma ngtai law se, pe naküta mlüh he cun pyeki he. hmuha ki xa he cen uknak am ta hamkia sangpuxang Pamhnam naw Babalung mlüh ngbaünu cun süm lü a he xa kyaki he. Acunsepi Sangpuxang hea kba mlungsonaka capiyittui kbe a awk sak. 20 Khawkawng sakkung am atängä naji mat ami uknak vai jah peta naküt khyük bäiki he; khawmcung he pi dikam lawki kya khai. 13 Acuna xa naw mlung tängnak taki he. he. 21 Yenlungnu angbaü kcang he pawng phya mat Ami johit la ami ana cun Sakyung üng pe law khai he. cia yühkie cun khan üngka naw nghngicim khyang 14 Acun he naw Toca tu law khai he. Acunsepi Toca hea khana kya lawki he. Acunüng yenlung naw a hea khüa khyang he, a xüa khyang he la sitiokia a jah mkuimkhaa phäha Pamhnam aktää yünceki he. 15 Acunüng khankhawngsä naw ka veia, "Am dawkyakia nghnuminua ngawhnaka tui he na jah hmuh cun khyangmjü he, khyang he, pacá he la ngthu akce kce pyenki hea kyaki he. 16 Atuh na jah hmuhu ki he xa la Sakyung naw nghnumi ksenu cun hneng ni lü a khawhthem kpyeh law pe khai xawi. A suisak sut ni lü, a sa ei ni lü, mei am mkkhiih khai xawi. 17 Pamhnam naw ani mlung kyawnga a jah tak peta, Pamhnama ngthu am a küm law hama küt üng mlung tängnak am ani johit la ani ana cun Sakyung üng ani

17 Acunüng kbe khyüh pawmkia khankhawngsä khyüh he üngka mat naw, "Lawa, mliktui khawjah peia saka mlühnu, acun cun lawngthangki nghnumi ksenu mkuimkha vaia mawng cun ning mhmuu vang; 2 Khawmdek sangpuxang he ani am hüipawm u lü katnak pawhki he. Khawmdek khyang he naw ania hüipawmnaka capiyittui aw ngenki he," a ti. 3 Ngmüümkhya naw na awmpüi se khankhawngsä naw khawkhyawng khawa a na cehpüi. Acuia Pamhnam

petnak vaiaa phäha kyaki. 18 Nghnuminu na hmuh cen khawmdek sangpuxang he jah ukia mlüh kyäpnu kyaki," tia a pyen.

18 Acun kaña khankhawngsä akce mat khankhaw üngka naw kyum law se ka hmuh. Acun naw khyaihbaahnak aktää ta lü a hlüngtainak naw khawmdek ksü se vai báiiki. 2 Acunüng ang sang yea, "Babalung mlühnu pyüpyeh päng ve, pyüpyeh päng ve. Khawayai hea awmnak la mtüihkhehbia ngmükhyia he naküta khui, mcimpyühnak mjüküm la mtühei phyakia kha kse hea ngceinaka khuia kya päng ve. 3 "A hüipawmnaka phäha mlungsonaka capyittui cun khyangmjü he naküta naw aw päng ve u. Khawmdek sangpuxang he naw a hüipawmnak üng mkyekatpüi ve u. Khawmdek khawhthem sijapki he naw ania am düt khawhbia hlüntuinak bawimang na ve u," tia ngyangki. 4 Acunüng khankhaw üngka kthai akce naw, "Ka khyang he aw, a katnak üng am nami bawibainak hnga vaia la a khuikhanak üng am nami khuikhanak hnga vaia, a vei üngka naw cen law u. 5 "A katnak he khankhaw dää pha lü ngbum ve, Pamhnam naw am dawki a bilawh he jah sümki. 6 "A ning jah awmih püi kunga kba awpüi be u lü, A bilawha kba anghngiha thung u. A ning jah kbe peta kbe üng a hama anghngiha kbe pe be ua. 7 "Amät mhlünmtai kyu lü hüipawmnak üng a hlüntua mäiha, khuikhanak la mlungnatnak pe u. A mlung k'uma 'Sangpuxangnua ka ngawk! hmeinua am kya nawng, mlungnatnak am ka yah khai,' tikia kyase. 8 "Acunakyase mhmüp mat mat üng khuikhanak he, natnak hlilkaü, mbawikyahnak la khawtua setnak he naw kpha law khai. A pumsa pi mei üng mkhia kya khai. A ngthumkhyakia Bawipa Pamhnam cun ahmäi khyaihbia kyaki ni. 9 "Am dawkia katnak ani am atängä bilo u lü hüipawmnak üng hlüntukia khawmdek sangpuxang he cun ani uikia mei khu hmu u lü kyap law khai he. 10 A khuikhanak üng ami khuikha hnga vai kyuü lü a thuknak üngka naw, 'Babalung mlühnu na jo se ve! na jo se ve! Naji matca üng na khana ngthumkhyanak pha law ve,' ti u lü mbawikyap law khai he. 11 "Khawmdek khawhthem sijapki he pi u naw ami khawhthem am jah kheih se, acunkba mbawikyap law hnga khai he. 12 "Ami khawhthem he cun xüi he, ngui he, lung phuküi he, vatha he, mvajih he, jihsen he, jiktah he, kphyajih he, thing ng'ui he, mvüi ha am pyana khawhthem he, thing phuküi he, nghngaw he, mthi he la mvuilung kbawk am pyana kbe he; 13 thingn'ui hawk, ng'uinghnam he, mei üng mkhia ng'uinghnam he, situi ng'ui he, mura he, capyittui he, olip ksitui he, khai he, cang

he, sepat he, to he, ngse he, nglehe, m'ya he la khayanga xünnakea kyaki. 14 "Akdaw na mlunga vanei khawi naw ning cehta bäh ve, bawimangnak la ngtoki naw ning cehta päng ve; jah hmuh be vaia am kya ti ve u. 15 "Acuna mlüh üng jawituknak pawh u lü bawimang lawkia ngui ksukki he cun ania khameia khuikhanak ami kyüha phäha athuknaka ngdüi khai he. Mbawi kyap u lü, 16 'Mlüh kyäpnu, jihktah la jih senmdunu la jih sendaknu jah thuiawi lü xüi la lung phuküi la vatha am nglanglawi khawiki cen, ihlawka kyühkseki ni, ihlawka kyühkseki ni! 17 Naji matca üng khawhthem acujah sen amdanga kya law ve,' tia kyap law khai he. Acunüng mlawngmah he, mlawng üng kdung hüki he, mlawng mawngki he, mliktui üng khuikhawmki he cun athuknaka ngdüi u lü, 18 ani uikia meiksa üngka naw khu lawkia meikhu teng u lü, "Hina mlühnu mäih ia mlüh kyäpnu awm khai aw?" tia kyap u lü ngyangki he. 19 Acunüng kyahnak la mlungnatnak mah maha, 'mliktui üng mlawng taki he khawhthem jah pe lü jah bawimang sakia mlühnu, naji matca üng pyehei lawki hin, kyüh kse ve! kyüh kse vel' tia, ngyang u lü, mvut ami lu khana phyang u lü, kyap u lü, ami mlung na law khai. 20 Khankhaw la nangmi Pamhnama khyang he aw, ngsä he, sahma he jekyai ua, Pamhnam naw nami hama ania khana ngthumkhyia law pe ve," ti se ka ngjak. 21 Acunüng khankhawngsä akyan kcang mat naw ksumnuu mäiha ngbaükia lungnu jäk lü mliktui üng tawnki naw, "Babalung mlüh kyäpnu hinkba tawna kya law khai, u naw am hmu be ti khai. 22 Tengtäng tumki he, khyanga kthai he, pülün tum theiki he, kpun tum theiki hea tumkhawn cen nang üng u naw am ngja be ti khai. Kut am sawngsa theiki he pi nang üng am ngdang be ti khai he. Ksum suknaka kthai pi nang üng u naw am ngja be ti khai. 23 Situi meikdäi pi nang üng am däi be ti khai. Cangla la Cangpyanga kthai pi u naw am ngja be ti khai. Na khawhthem sijapnak he cun khawmdek avan üng johit mahki he ni. Hleihlak lü na suikyam binak am khawmdek khyang he naküta na jah mhleimhlak naki cen, 24 sahma hea thisen, Pamhnama khyang hea thisen la khawmdek khana jah hnima thisen he naküta cun nang Babalung üng hmuha kyase ning mkhuimkhaa kyaki," ti se ka ngjak.

19 Acun kaña khankhawa khyang khawjaha kthaia mäih ka ngjak naw, "Pamhnama ngming hlüngtai se! küikyanak, hlüngtainak la johit cun mi Pamhnama ka ni. 2 A ngthumkhyanak cun ngsungpyun lü ngsingki; ani naw a hüipawma phäha khawmdek

law lü a m'ya hea thisen jah msawiki cun a phu sui
ve," ti se ka njak. 3 Acunüng, "Pamhnam hlüngtai
se! mlüh kyäpnu uikia meikhu cun anglät se khu khai,"
tia ngpyangki he. (aīon g165) 4 Acunüng angvai mkulei
kphyü la xüngseikia xüngksei kphyü he cun kawp u
lü, "Amen; Pamhnam hlüngtai se," ti u lü Pamhnama
bawingawhnak üng ngawki cun ami sawkhah. 5
Acunüng bawingawhnak üngka naw, "Nangmi a
m'ya he, khyang avan, amät nami leisawngki akjaw
angbaü he aw, mi Pamhnam cen mküimto ua," tia
kthai ngthang lawki. 6 Acunüng khyang khawjaha
kthaia mäih, tuksawi khawjaha ng'yüna mäih la
khawngümüma kthaia mäih ka njaki. Amimi naw,
"Bawipa mi Pamhnam ahmäi mkhütki ta Sangpuxang
ni. 7 Mi hlim lü mi jekyai vai u, a hlüngtainak mi
mküimto vai u. Tomecaa cambumnak ng'et law ve;
Cambum khai cawngpyang pi ngtün päng ve," ti se ka
njak. 8 Suisak akbawk angcim kcang cun a suisak
vai ami pet. (Suisak cun Pamhnama khyang hea ami
khutpawh akdawa kyaki.) 9 Acunüng khankhawngsä
naw, "Toca a cambum pawi pawhnaka buh ei law khai
hea jah khü he ta ami jo sen ve, tia yua," ti lü a na
mtih. Acunüng, "Hina ngthu hin Pamhnama ngthu
kcanga kyaki," a ti be tü. 10 Ani ka sawkhah khaia a
khaw kunga ka kawpki acunsepi ani naw, "Hinkba ä
tia! kei cun nang la Jesuh naw a mdana ngthungtak
kpawm u lü jumeiki hea kba Pamhnama m'ya ka
kyaki ni. Pamhnam sawhkha!" a ti. Sahma he jah
vüüküpka ngthungtak cun Jesuha jah mdan ni. 11
Acunüng khankhaw nghmawng law se ka hmu. Acunüng
ngse akbawk la a khana ngcumki, Sitih la
Akcang ngming naki pi ka hmu. Ani naw ngsungpyun
kcang khaia ngthumkhyä lü ngtuknak pawh khawiki.
12 A mik xawi cun meikdäia mäih lawki. A lu khana
Bawilukhum khawjah ngbüngki. Amät dänga thea
u naw am a ksinga ngming yuk a khana ng'yuki
taki. 13 Suisak thisen üng mcawi suisaki. A ngming
cun, "Pamhnama Ngthu" naki. 14 Acunüng khankhaw
yekap he naw suisak akbawk kcang, angcim kcang
jah suisu a lü ngse kbawk hea khana ngcum u lü läki
he. 15 Acunüng khyangmjü näküt jah nängnak vaia
a mka üngka naw kcim ksaü akxat kcang lut lawki.
Acunüng mthi ksawngkhe am jah uk law khai. Ahmäi
mkhütki Pamhnama mlungsonak capyitui suinaka
khui ani naw leh law khai. 16 A suisak la a phei
üng, "sangpuxang hea Sangpuxang la bawi hea
Bawi" tia ngming ng'yuki. 17 Khankhawngsä mat
khawng'hngia khana ngdüiki naw khankhaw nglung
üng jawng hüki hea kha he naküt üng, "Law u lü,
Pamhnama buh pawhnak pawinu üng ngcun law u,
18 sangpuxang hea sa, yekap ngvai hea sa, yekap

hea sa, ngse hea sa la ngsea khana ngcumki hea sa,
khyang naküt, m'ya la am m'ya, akjaw angbaü he
naküta sa nami ei khaia," ti lü a jah khü. 19 Acunüng
sakyung, khawmdekkhana sangpuxang he la ami
yekap he cun, ngsea khana ngcumki la a yekap he
jah tu khai hea ngcun u se ka jah hmu. 20 Acunüng
sakyung ami man. Sakyung msingnakä tähnak yah lü
a juktuh sawkhahki he jah hlehlak na lü, sakyunga
ma müncankse he mdan khawikia am sahma kcang
pi ami man. Ani nghnjih kat am däkia meitum üng
akxüngä ami jah tawn. (Limnë Pyr g3041 g4442) 21 Ani
yekap he cun ngse ngcumkia mka üngka naw lut
lawkia kcim ksaü am ami jah hnime. Ami sa he cun
kha he naw ami phüa ami jah ei.

20 Acunüng khankhawngsä mat naw adütnak am
awmkia khui kthuknu khainak tawh la mthiyü
ak'yühnu kpawm lü khankhaw üngka naw kyum law
se ka hmu. (Abysos g12) 2 Mnaka, kphyu xünu (acun
cun Khawyai am acunüng khawyama kyaki) cun
kpang lü, kum thawng mat vaia khit lü, 3 adütnak am
awmkia khui kthuknu üng tawnki naw a khai. Kum
thawng mat am a ngvei hama küt üng khyangmjü
näküt am jah hlehlak na be khaia msingnak am
a khana a msing. Kum thawng mat angvei kaña
asängca khyah be vaia kyaki. (Abysos g12) 4 Acunüng
bawingawhnak he ka jah hmu. Bawingawhnak hea
khana ngawki he üng ngthumkhyä khai hea johit jah
pe u se ka jah hmu. Jesuha mawngma phäha la
Pamhnama ngthu ami sanga phäha ami lu ami jah
khyün hea ngmüimkhyä he la Sakyung la a juktuh am
sawkhah u lü ami mceyü üng pi kyase ami kut üng
pi kyase msingnak am taki hea ngmüimkhyä he pi ka
jah hmu. Acun he cun xüng law be u lü kum thawng
mat sangpuxang hea kba Khritaw am atänga bawiki
he. 5 (Khyang kthi akce he cun kum thawng mat am
a küm ham üng am xüng law be ham u.) Acun cun
thawhnak be akcükä kyaki. 6 Thawhnak be akcük
üng pakie ta ami jo sen lü jekyainak am be ve u. Ami
khana thihnak anghnginak naw am jah näng be ti;
Pamhnam la Khritawa ktaiyüa kya u se amät am kum
thawng mat bawi u lü awm khai he. 7 Kum thawng
mat a küm kána Khawyam cun a kyumnak üngka
naw khyah bea kyase, 8 am tähtai vai mliktu kdiyüta
däm jah lawki he Kok la Makok nakia khawmdekk
avan üngka khyangmjü he jah hlehlak na khaia pi
kyase, ngtuk vaia jah ngcunpüi khaia pi kyase kai
law khai. 9 Acunüng khawmdekkavan üng cit hü u
lü Pamhnama khyang hea ngcunak la Pamhnama
jawng'engnaka mlüh cun kcung lawki he. Acunsepi
khankhaw üngka mei kya lawki naw a jah uih. 10

Acunüng amimi jah mhleimhlaki khawyai cun sakyung la am sahma kcang jah tawnak, kat am ngcawkia meitum üng ami jah tawn. Acuia amhmüp amthan anglät se khuikha khai he. (aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442) 11 Acunüng bawingawhnak akbawknu angbaü kcang la a khana ngawki ka jah hmuh. Khawmdek la khankhaw a ma üngka naw khyük ni se hmuh vai am awm ti. 12 Acunüng khyang kthi he, akjaw angbaü cun bawingawhnaka ma ngdüi u se ka jah hmuh. Cauk he ami jah mhmawng. Cauk akce xünnak cauk pi ami mhmawng. Khyang kthi he cun cauk üng ami bilawh ang'yuka kba ngthu ami jah mkhya pet. 13 Mliktui naw amät üng awmkia khyangkthi he a jah tha law be. Thinak la khyangkthi khaw naw animät üng awmkia khyangkthi he ani jah tha law be. Khyang naküt amimäta bilawha kba ngthu ami jah mkhya pet. (Hadēs g86) 14 Acunüng Thinak la khyangkthi awmnaka khaw cun meitum üng ami jah tawn. Acuna thihnak cun anghngihna khyangkthi he ani jah tha law be. Khyang naküt amimäta bilawha kba ngthu ami jah mkhya pet. (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442) 15 U pi xünnak cauk üng a ngming am yuk ami hmuh cun meitum üng tawna kyaki. (Limnē Pyr g3041 g4442)

21 Acunüng khankhaw kthai la khawmdek kthai ka jah hmuki. Khankhaw kma la khawmdek kma khyüki xawi. Mliktui pi khyüki. 2 Acunüng Mlüh Ngcim, Jerusalem kthai cun nglamica a ceia hama nglanglawi lü ngtünka kba Pamhnama vei üngka khankhaw üngka naw kyum law se ka hmuh. 3 Bawingawhnak üngka naw ang sang yea, "Pamhnama im nghngicim khyang hea hlawnga awm ve. Amimi am alanga awm khai. Amimi cun a khyang hea kya khai he. Pamhnama amät ami hlawnga awm se ani cun ami Pamhnama kya khai. 4 Ami mik üngka ami miktui naküt ani naw jah xuh pe khai. Thihnak am awm be ti khai, mlungnatnak, kyahnak, natnak he pi am awm be ti khai. Akphyüm avan khyük pängki hea kyaki," ti se ka nojek. 5 Acunüng bawingawhnak üng ngawki naw, "Ahmäi akthaia ka pyang pängki," a ti. Acunüng, "Hina ngthu hin üpnak vaia kya lü akcanga kyaki ni, yua," a ti. 6 Acunüng ka veia, "Ngpång ve! Kei akcük la anghnu säiha ka kyaki, atünak la adütnaka ka kyaki. Tui xaiki naküt üng a awk vai xünnak tuilawng amdanga ka pe khai. 7 Ngnängnak yahki naküt naw acun he jah yah khai. Kei ami Pamhnama kya ni se amimi pi ka ca hea kya khai he. 8 Acunsepi kyükyawki he, am jummeiki he, mtüihkhehki he, khyang hnimeikie, hüipawmki he, suikyam biloki he, juktuh sawkhahki he, hleihlaki he naküta yah viai hmün cun mei la kat am däikia meitura kya khai; acun cun anghninaka thihnak

kyaki," a ti. (Limnē Pyr g3041 g4442) 9 Khankhawngsä he khyüh üngka mat khuikhanak he anghnu säih khyüh am bekia mlungsonak kbe khyüh kpawmki cun ka veia law lü, "Lawa, Tomeca a khyu Cangla ning mhmuh vang," a ti. 10 Ngmüimkhyä üng khawmcung ak'hüngnu na cehpüi lü ngcimcaihkia Jerusalem Mlüh Ngcim, Pamhnama hlüngtainak am be lü khankhawa Pamhnama üngka naw kyum lawki, 11 Pamhnama hlüngtainak am vaiki a na mhmuh. Acuna mlühnu kdei cun lung phu küi säikhia mäih, jaspar lunga mäih law lü, khrustal lunga mäihä caki. 12 Aktää ngbaü lü hlüngkia ngvawng awmki. Mkawt xaleinghngih awmki. Mkawt xaleinghngih hea peia khankhawngsä xaleinghngih awmki he. Acuna mkawt üng ngming jah yuk awmki he. Acuna ngming he cun Isarel Pakhui xaleinghngiha ngminga kyaki he. 13 Acunüng nghngilaw lama mkawt kthum, nghngikyak lama mkawt kthum, acum lama mkawt kthum, asip lama mkawt kthum awmki he. 14 Mlüh ngvawng üng khänak lunge xaleinghngih awmki. Acuna khänak lung he xaleinghngih üng Tomeca a ngsä he xaleinghngiha ami ngming awmki. 15 Na ngthuheipükia khankhawngsä naw mlühnu, mlühnu mkawt la ngvawng jah mcäpnak vaia xüi ksawngkhe kpawmki. 16 Mlühnu cun aktun apkheia awmki. Aktun lam la apkhei lam ngcäpkı xawi. Khankhawngsä naw xüi ksawngkhe am mlüh cun mcäp se aktun, apkhei, ahlüng, mäng 1,500 ci kyaki. Aktun lam, apkhei lam la ahlüng lam tängki he. 17 Khankhawngsä naw ngvawng mcäp be se nghngicim khyanga mcäpa kba pei 216 hlüngki. 18 Mlühna ngvawng cun mnakalunga kyaki. Mlüh cun xüi ngcim, hman ngcim kcang am pyana mäih lawki. 19 Acuna mlüha ngvawng khänak he cun lung phükü he naküt am mtomtaia kyaki. Angkhänak kcük cun jaspar lung, anghnginak cun saphir lung, akthumnak cun mahuja lung, akphyünak cun emerad lung, 20 amhmanak cun mthi lung, akhyuknak cun lungsen, akhyühnak cun lung'ai, akhyetnak cun beril lung, akawnak cun toza lung, axanak cun kezatonih lung, aleiatnak cun tawkawi lung, aleinghngihnak cun kawmuk lunga kyaki. 21 Mkawt xaleinghngih he cun vatha xaleinghngih am pyana kyaki. Mkawt naküt cun vatha mat ci am pyana kyaki. Acuna mlüha lam cun xüi ngcima kya lü hmana mäihä nglangki. 22 Mlüh k'uma Temple am hmu nawng. Bawipa Pamhnam ahmäi khyaihbabki la Toca cun acuna Temple na kyaki. 23 Acuna mlüü üng nghngi la khyu akvai am hlü be ti. Pamhnama hlüngtainak cun acuna mlüha akvai kya lü, Tomeca cun acuna mlüha meiima kyaki. 24 Khawmdek khyang he naküt cun acuna mlüha akvai üng citcawn law

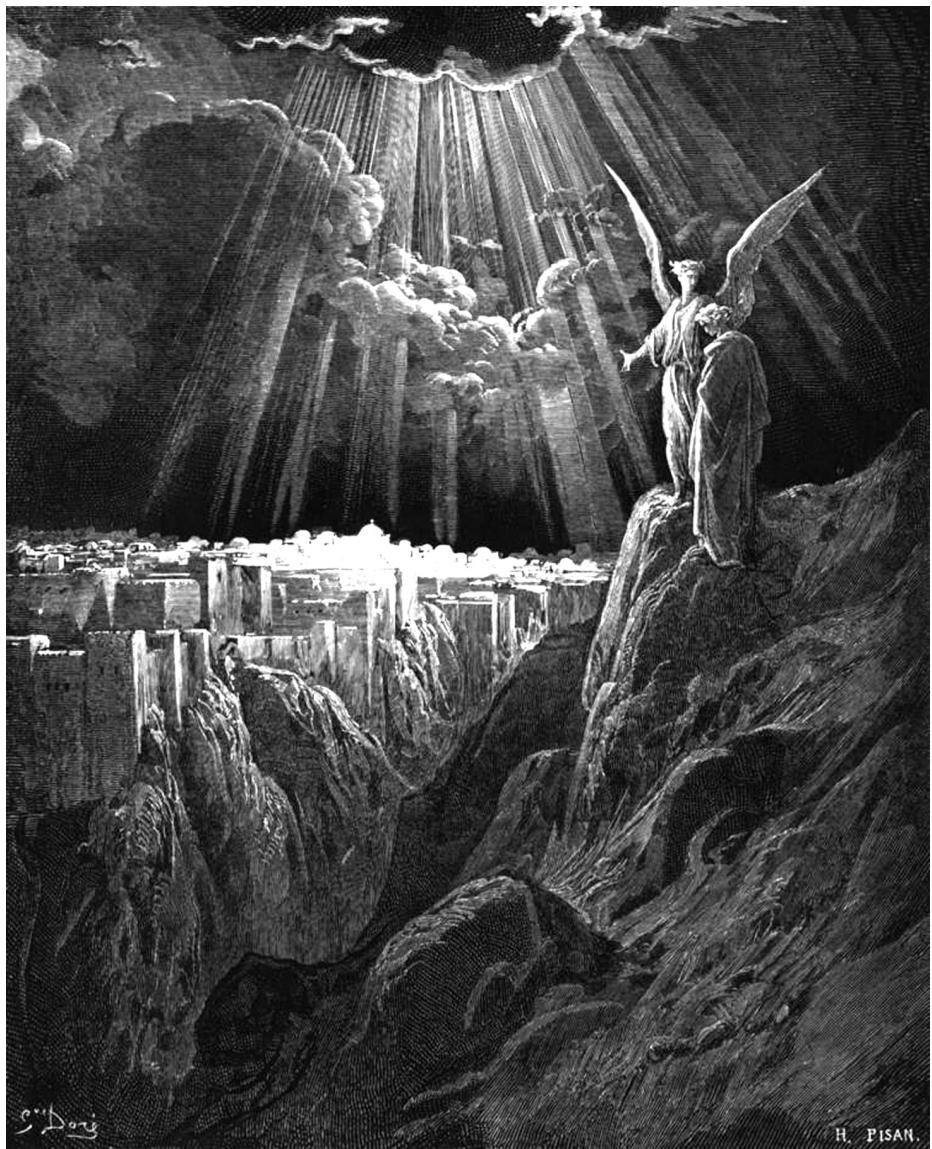
hü khai he. Khawmdek sangpuxang he naw pi ami kpunga ui he, suikyam taki he, hüipawmki he, khyang bawimangnak acuia lawpüi khai he. 25 Mlüh mkawt he hnimkie, juktuh sawkhahki he, ami bilawh la ami cun amhmüpa nghmawng khai he; khawmthan süm pyenksak üng hleihlaki he awmki he. 16 “Kei Jesuh süm am ve be ti khaia kyase jah khaih vai am hlü. 26 naw nami veia sangcim he üng hina ngthu sang khaia Khyangmjü hea kyäpsawknak la bawimangnak he ka khankhawngsä ka tüih lawa kyaki. Kei Davita acuna mlüh üng jah lawpüi khai he. 27 Mtüihkhehki u mjü üngka; deikhangkia thaikea ka kyaki,” a ti. 17 süm süm am lut thei khai. Ngkekhyakeinak vai biloki Ngmüimkhyia la cangla naw, “Lawa!” ani ti. Ngjaki he la hleihlaki he pi am lut thei khai he. Toca xünnak naküt naw pi, “Lawa!” ti kawm. Tui xaiki naküt law se; cauk üng ami ngming yuk däng va lut khai he.

22

Khankhawngsä naw hmanlunga mäiha vai lü Pamhnam la Tomeca bawingawhnak üngka naw lawng lawkia xünnak tuilawng a na mhmu. 2 Acunüng mlüh lama nglung la tui pipeia xünnak thing awmki. Acuna xünnak thing cun khyia mat üng ahun cia ngthei lü kum mat üng xaleinghngih veia ngtheiki. Acuna thinga hnah cun khyangmjü he naküta hama phetyainaka kyaki. 3 Pamhnama yüncenak süm süm acuna mlüh üng am awm be ti khai. Pamhnam la Toca bawingawhnak däng awm se a m'ya he naw Ani cun sawhkhhah khai he. 4 A müihmai hmu law khai he; ami mceyü üng a ngming yuka kya khai. 5 Khawmthan am awm be ti khai. Meiima akvai la khawngngia akvai am hlü be ti khai. Bawipa Pamhnam cun ami kdeia kya khai. Acunüng sangpuxang hea kba anglät se bawi khai he. (aiōn g165) 6 Acunüng khankhawngsä naw ka veia, “Hina ngthu hin üpnak vaia ngthu la ngthu kcanga kyaki ni; acunakyase a sahma he üng Ngmüimkhyia jah pekia Bawipa Pamhnam naw säng säng se kya law khai he cen a m'ya he jah mhmu khaia a khankhawngsä a tüih lawa kyaki. 7 Jesuh naw, “Ngai u, ka law jä khai. Hina cauk üng malam mdanak ngthu kcangnaki ta a jo sen ve,” a ti. 8 Ahin he naküt jah hmu lü ngjaki ta kei Johan ni. Ka jah hmuh ngjak käna acun na jah mhmu khaia a khankhawngsäa khaw kunga ka sawhkhhah khaia ka kawpki. 9 Acunsepi ani naw ka veia, “Hikba ä tia; kei cun nang la na bema sahma he la hina cauk ngthu kcangnaki he jah khüihpükia ka kyaki ni. Pamhnam sawhkhhaha,” a ti. 10 Acunüng ani naw ka veia, “Hina cauk malam mdanak he cen ä na jah mjih vai; Akcün ng'et law pángki ni. 11 Khyang kse naw ta akse pawh laih laih se; mtüihkhehki ta mtüihkheh laih laih se; dawki naw akdaw pawh laih laih se; ngcimcaihki ta ngcimcaih lü ve laih laih se,” a ti. 12 Jesuh naw, “Ngai u, ka law jä khai. Khyang naküt ami bilawha kba ka jah kheng khaia, ngkhengnak ka lawpüi khai. 13 Kei akcük la anghnu säih, acuteinak la adütnaka ka kyaki. 14 “Xünnaka thing üngka thingkthei ei thei u lü mkawt üngka naw mlüha luu thei vaia ami suisak ngcim khaia msuki he ta ami jo sen ve. 15 “Mlüh

kpunga ui he, suikyam taki he, hüipawmki he, khyang hnimkie, juktuh sawkhahki he, ami bilawh la ami cun amhmüpa nghmawng khai he; khawmthan süm pyenksak üng hleihlaki he awmki he. 16 “Kei Jesuh süm am ve be ti khaia kyase jah khaih vai am hlü. 26 naw nami veia sangcim he üng hina ngthu sang khaia Khyangmjü hea kyäpsawknak la bawimangnak he ka khankhawngsä ka tüih lawa kyaki.” a ti. 17 süm süm am lut thei khai. Ngkekhyakeinak vai biloki Ngmüimkhyia la cangla naw, “Lawa!” ani ti. Ngjaki he la hleihlaki he pi am lut thei khai he. Toca xünnak naküt naw pi, “Lawa!” ti kawm. Tui xaiki naküt law se; cauk üng ami ngming yuk däng va lut khai he.

18 Kei, Johan naw hina malam mdanaka cauk hin ngjaki naküt üng ning jah mcäi veng. Upi iyaw makhah siki cun hina cauk üng yuka khuikhanak he Pamhnam naw a khana makhah pe hnga khai. 19 Acunüng upi hina cauk malam mdanaka ngthu mkhyühki cun hina cauk üng yuka xünnak thinga ktheih la Mlüh Ngcim a yah vai cun Pamhnam naw lakin pe hnga khai. 20 Ahina mawng jah ngsing saki naw, “Ä, akcanga! akjää ka law khai,” a ti. Acukba kya kawm. Bawipa Jesuh, lawa! 21 Bawipa Jesuha bähkäknak avana khana awm se.

Acunüng Mlüh Ngcim, Jerusalem kthai cun nglamica a ceia hama nglanglawi lü ngtünkia kba
Pamhnama vei üngka khankhaw üngka naw kyum law se ka hmuh. Bawingawhnak üngka naw
angsang yea, "Pamhnama im nghngicim khyang hea hlawnga awm ve. Amimi am alanga awm
khai. Amimi cun a khyang hea kya khai he. Pamhnam amät ami hlawnga
awm se ani cun ami Pamhnama kya khai.

Malam Mdannak 21:2-3

Reader's Guide

Daai at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Daai at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hades g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Chin-Daai---Daai-Chin-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luhka 8:31
Romah 10:7
Malam Mdannak 9:1
Malam Mdannak 9:2
Malam Mdannak 9:11
Malam Mdannak 11:7
Malam Mdannak 17:8
Malam Mdannak 20:1
Malam Mdannak 20:3

Ngsäea Khut 3:21
Ngsäea Khut 15:18
Romah 1:25
Romah 9:5
Romah 11:36
Romah 12:2
Romah 16:27
1 Korintuh 1:20
1 Korintuh 2:6
1 Korintuh 2:7
1 Korintuh 2:8
1 Korintuh 3:18
1 Korintuh 8:13
1 Korintuh 10:11
2 Korintuh 4:4
2 Korintuh 9:9
2 Korintuh 11:31
Kalatih 1:4
Kalatih 1:5
Ephet 1:21
Ephet 2:2
Ephet 2:7
Ephet 3:9
Ephet 3:11
Ephet 3:21
Ephet 6:12
Philipih 4:20
Kolawte 1:26
1 Timoti 1:17
1 Timoti 6:17
2 Timoti 4:10
2 Timoti 4:18
Tithuh 2:12
Hebru 1:2
Hebru 1:8
Hebru 5:6
Hebru 6:5
Hebru 6:20
Hebru 7:17
Hebru 7:21
Hebru 7:24
Hebru 7:28
Hebru 9:26
Hebru 11:3
Hebru 13:8
Hebru 13:21
1 Pita 1:23

1 Pita 1:25
1 Pita 4:11
1 Pita 5:11
2 Pita 3:18
1 Johan 2:17
2 Johan 1:2
Judah 1:13
Judah 1:25
Malam Mdannak 1:6
Malam Mdannak 1:18
Malam Mdannak 4:9
Malam Mdannak 4:10
Malam Mdannak 5:13
Malam Mdannak 7:12
Malam Mdannak 10:6
Malam Mdannak 11:15
Malam Mdannak 14:11
Malam Mdannak 15:7
Malam Mdannak 19:3
Malam Mdannak 20:10
Malam Mdannak 22:5

aïdios

Romah 1:20
Judah 1:6

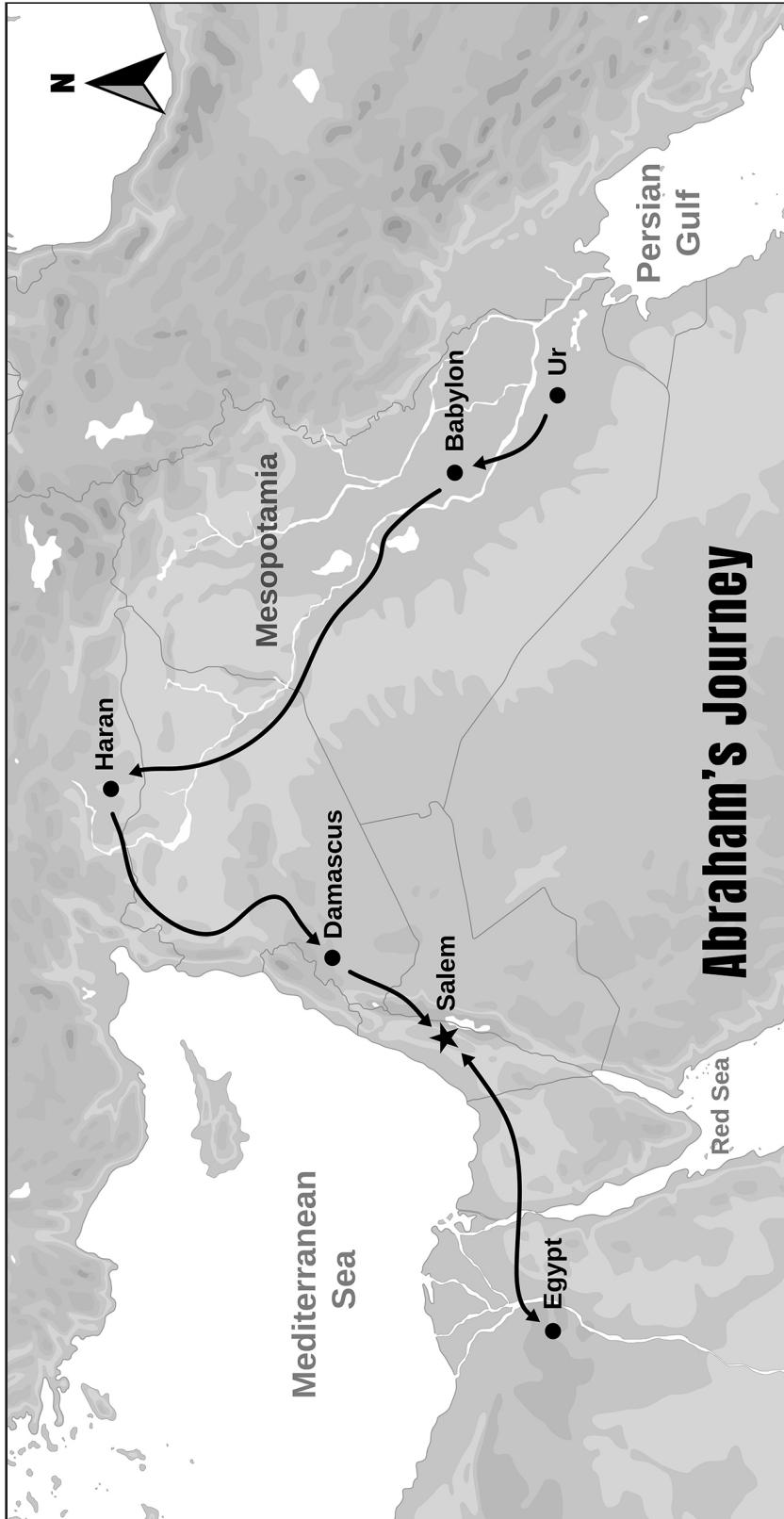
1 Korintuh 3:18
1 Korintuh 8:13
1 Korintuh 10:11
2 Korintuh 4:4
2 Korintuh 9:9
2 Korintuh 11:31
Kalatih 1:4
Kalatih 1:5
Ephet 1:21
Ephet 2:2
Ephet 2:7
Ephet 3:9
Ephet 3:11
Ephet 3:21
Ephet 6:12
Philipih 4:20
Kolawte 1:26
1 Timoti 1:17
1 Timoti 6:17
2 Timoti 4:10
2 Timoti 4:18
Tithuh 2:12
Hebru 1:2
Hebru 1:8
Hebru 5:6
Hebru 6:5
Hebru 6:20
Hebru 7:17
Hebru 7:21
Hebru 7:24
Hebru 7:28
Hebru 9:26
Hebru 11:3
Hebru 13:8
Hebru 13:21
1 Pita 1:23

aiōnios

Mahte 12:32
Mahte 13:22
Mahte 13:39
Mahte 13:40
Mahte 13:49
Mahte 21:19
Mahte 24:3
Mahte 28:20
Makuh 3:29
Makuh 4:19
Makuh 10:30
Makuh 11:14
Luhka 1:33
Luhka 1:55
Luhka 1:70
Luhka 16:8
Luhka 18:30
Luhka 20:34
Luhka 20:35
Johan 4:14
Johan 6:51
Johan 6:58
Johan 8:35
Johan 8:51
Johan 8:52
Johan 9:32
Johan 10:28
Johan 11:26
Johan 12:34
Johan 13:8
Johan 14:16

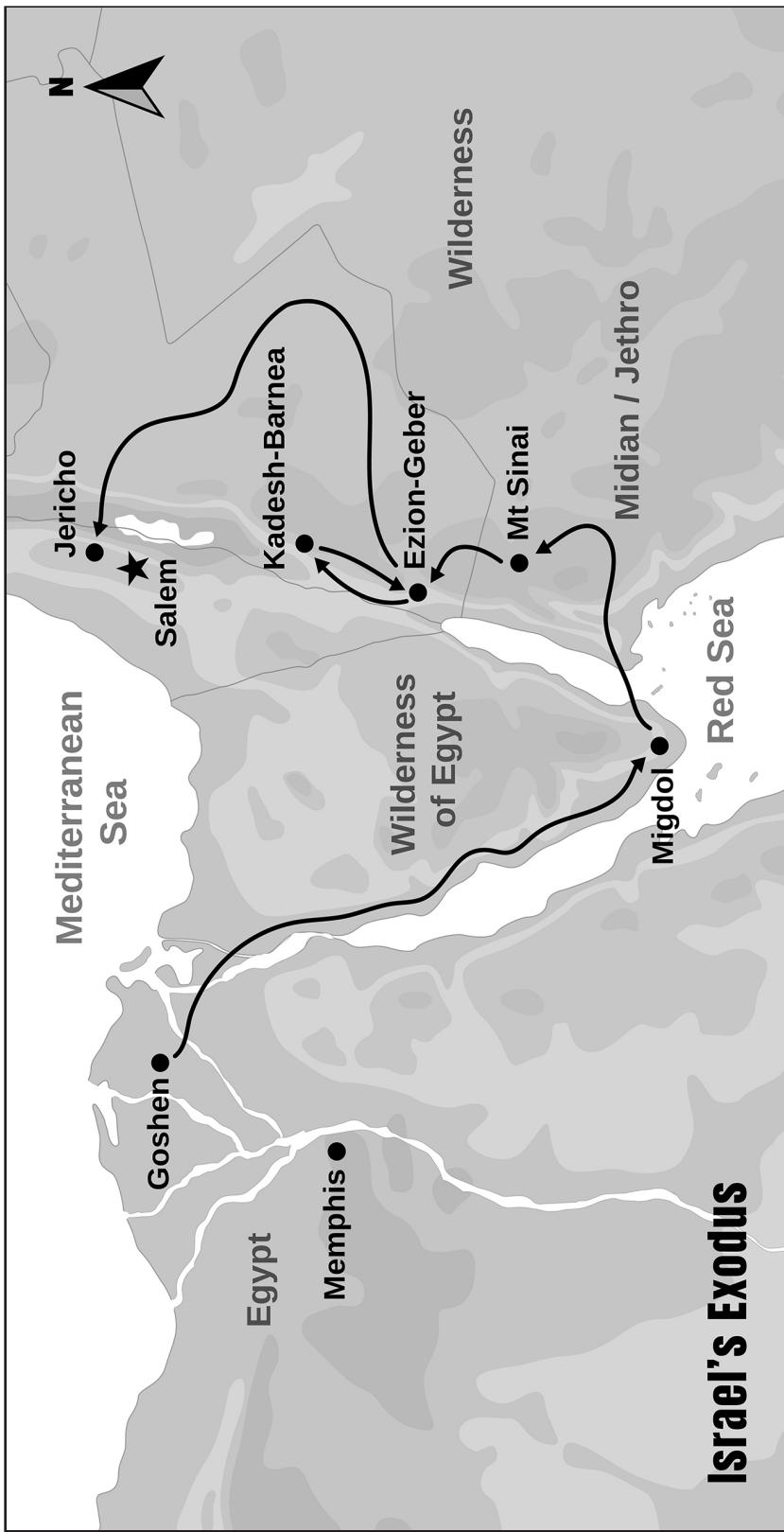
Mahte 18:8
Mahte 19:16
Mahte 19:29
Mahte 25:41
Mahte 25:46
Makuh 3:29
Makuh 10:17
Makuh 10:30
Luhka 10:25
Luhka 16:9
Luhka 18:18
Luhka 18:30
Johan 3:15
Johan 3:16
Johan 3:36
Johan 4:14
Johan 4:36
Johan 5:24
Johan 5:39
Johan 6:27
Johan 6:40
Johan 6:47
Johan 6:54
Johan 6:68

Johan 10:28	Makuh 9:45	Psalms 116:3
Johan 12:25	Makuh 9:47	Psalms 139:8
Johan 12:50	Luhka 12:5	Psalms 141:7
Johan 17:2	Jakuk 3:6	Proverbs 1:12
Johan 17:3		Proverbs 5:5
Ngsäea Khut 13:46		Proverbs 7:27
Ngsäea Khut 13:48	Mahte 11:23	Proverbs 9:18
Romah 2:7	Mahte 16:18	Proverbs 15:11
Romah 5:21	Luhka 10:15	Proverbs 15:24
Romah 6:22	Luhka 16:23	Proverbs 23:14
Romah 6:23	Ngsäea Khut 2:27	Proverbs 27:20
Romah 16:25	Ngsäea Khut 2:31	Proverbs 30:16
Romah 16:26	1 Korintuh 15:55	Ecclesiastes 9:10
2 Korintuh 4:17	Malam Mdannak 1:18	Song of Solomon 8:6
2 Korintuh 4:18	Malam Mdannak 6:8	Isaiah 5:14
2 Korintuh 5:1	Malam Mdannak 20:13	Isaiah 7:11
Kalatih 6:8	Malam Mdannak 20:14	Isaiah 14:9
2 Thesalonikah 1:9		Isaiah 14:11
2 Thesalonikah 2:16		Isaiah 14:15
1 Timoti 1:16	Malam Mdannak 19:20	Isaiah 28:15
1 Timoti 6:12	Malam Mdannak 20:10	Isaiah 28:18
1 Timoti 6:16	Malam Mdannak 20:14	Isaiah 38:10
2 Timoti 1:9	Malam Mdannak 20:15	Isaiah 38:18
2 Timoti 2:10	Malam Mdannak 21:8	Isaiah 57:9
Tihtuh 1:2		Ezekiel 31:15
Tihtuh 3:7		Ezekiel 31:16
Philimon 1:15	Genesis 37:35	Ezekiel 31:17
Hebru 5:9	Genesis 42:38	Ezekiel 32:21
Hebru 6:2	Genesis 44:29	Ezekiel 32:27
Hebru 9:12	Genesis 44:31	Hosea 13:14
Hebru 9:14	Numbers 16:30	Amos 9:2
Hebru 9:15	Numbers 16:33	Jonah 2:2
Hebru 13:20	Deuteronomy 32:22	Habakkuk 2:5
1 Pita 5:10	1 Samuel 2:6	
2 Pita 1:11	2 Samuel 22:6	
1 Johan 1:2	1 Kings 2:6	
1 Johan 2:25	1 Kings 2:9	
1 Johan 3:15	Job 7:9	
1 Johan 5:11	Job 11:8	
1 Johan 5:13	Job 14:13	
1 Johan 5:20	Job 17:13	
Judah 1:7	Job 17:16	
Judah 1:21	Job 21:13	
Malam Mdannak 14:6	Job 24:19	
	Job 26:6	
	Psalms 6:5	
eleēsē	Psalms 9:17	
Romah 11:32	Psalms 16:10	
	Psalms 18:5	
Geenna	Psalms 30:3	
Mahte 5:22	Psalms 31:17	
Mahte 5:29	Psalms 49:14	
Mahte 5:30	Psalms 49:15	
Mahte 10:28	Psalms 55:15	
Mahte 18:9	Psalms 86:13	
Mahte 23:15	Psalms 88:3	
Mahte 23:33	Psalms 89:48	
Makuh 9:43		

Abraham's Journey

Pamhnam naw khüütam lü a pet väi pe cua Abraham Pamhnam naw a khü üng a kaangnak cun jumeinaka phäña kyaki.
Hawa a cehnak vai am ksing xa lü ani naw a pe cun hawih hüük ni. - Hebru 11:8

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

Mediterranean Sea

Sidon
Tyre
Caesarea-Philippi

Galilee
Capernaum
Bethsaida

Cana
Nazareth

Sychar

Samaria

Ephraim

Jerusalem ★
Bethany

Bethlehem

Judea

► Egypt

Decapolis

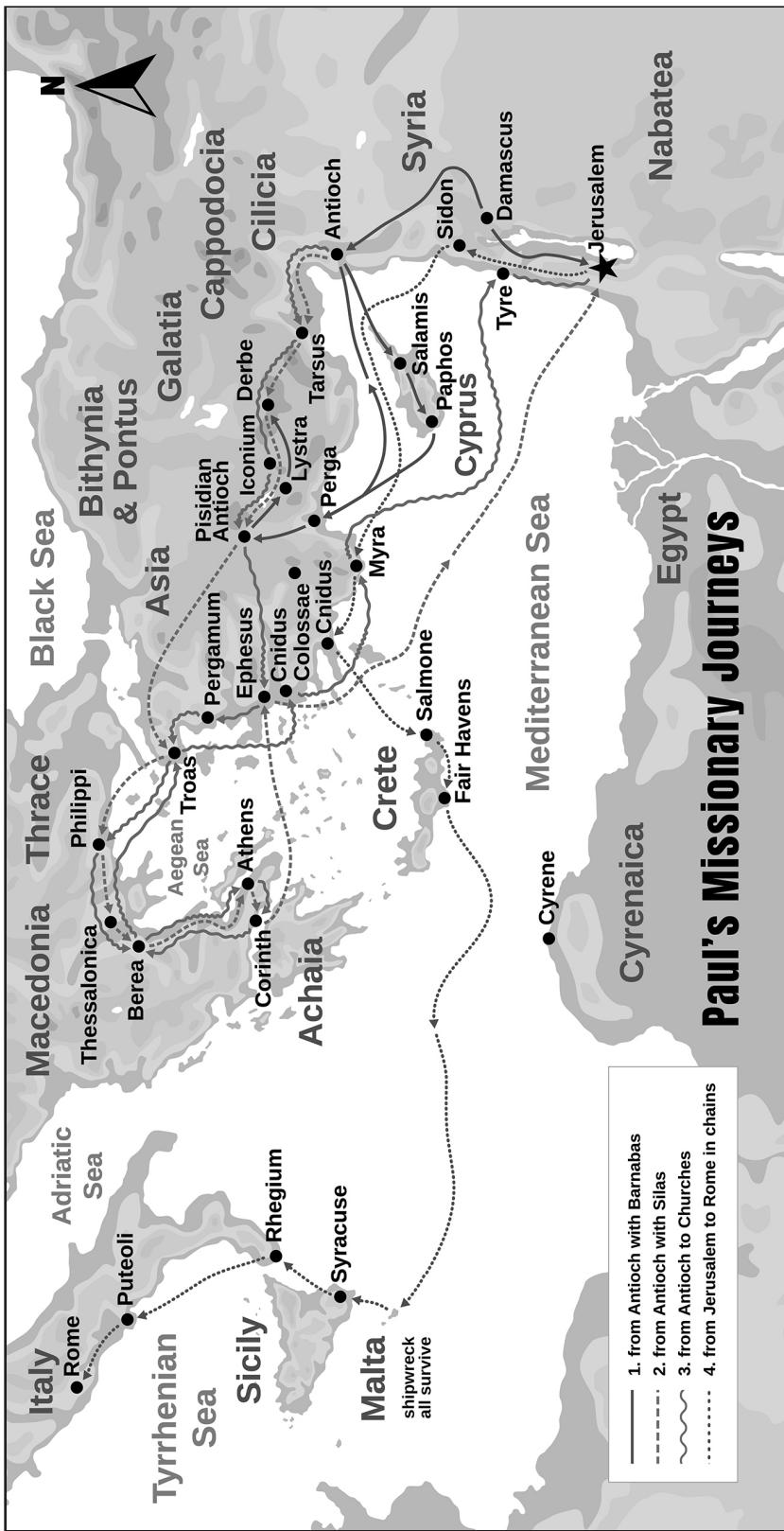
Peraea

Jericho

Jesus' Journeys

Khyang Capa cun khyanga khüih väiä am law lü; khyang jah khüih lü khawijah thawnak väiä a xünnak pe khia ni a law ve," a ti. - Makuh 10:45

Paul's Missionary Journeys

Jesuh Khrifawa myra ja ngsā vaia khü, Pamhnama thangkhdaw sang khaia xüa Pawlöh üngkhüyh ni. - Romah 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyred in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyred in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19	
Where are we?			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
Who are we? ►	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son		
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

Fallen				Glory				
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth				
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3				
John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City				
Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers						
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth								
Luke 16:22 Blessed in Paradise								
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				Matthew 25:41 Revelation 20:10				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command								
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus								
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind				Revelation 20:13 Thalaasa				
				Revelation 19:20 Lake of Fire				
				Revelation 20:2 Abyss				

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Daai at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our Good News sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

Acunakayase, cit u liu khyang naküt ka hnukäkeä jah pyang u liu, Pa, Capa ja ngmükhyä ncima ngming üng baptican jah pe ua. - Mahte 28:19

